

BESTSELLER NEW YORK TIMES
KIERSTEN WHITE

SAGA CUCERITORULUI
PARTEA A II-A

ACUM MA ÎNALT

LEDA EDGE

KIERSTEN WHITE

ACUM
MĂ
ÎNALT,

Colecție coordonată de
SHAUKI AL-GAREEB

KIERSTEN WHITE

ACUM MĂ ÎNALT,

Traducere din limba engleză de
OFELIA AL-GAREEB

CORINT
BOOKS

—2018—

Această lucrare este o operă de ficțiune. Toate întâmplările și dialogurile, precum și toate personajele, cu excepția unor bine-cunoscute figuri istorice și publice, sunt creații ale imaginației autoarei și trebuie privite ca atare. Acolo unde apar personaje istorice sau publice reale, situațiile, întâmplările și dialogurile legate de aceste personaje sunt bazate pe ficțiune și nu urmăresc să descrie evenimente reale sau să schimbe natura ficțională a cărții. În toate celelalte privințe, orice asemănare cu persoane în viață sau decedate este pur întâmplătoare.

Redactare: Mirella Acsente

Tehnoredactare computerizată: Cristina Gvinda

Ilustrație copertă: © 2017 by Sam Weber

Design hartă: © 2017 by Isaac Stewart

Kiersten White, *The Conquerors series: Now I Rise*

Copyright © 2017 by Kiersten Brazier

All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin

GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

LEDA EDGE este marcă înregistrată.

ISBN 978-606-793-365-9

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WHITE, KIERSTEN

Saga Cuceritorului / Kiersten White ; trad. din lb. engleză de Ofelia Al-Gareeb. - București : Corint Books, 2017-

3 vol.

ISBN 978-606-793-111-2

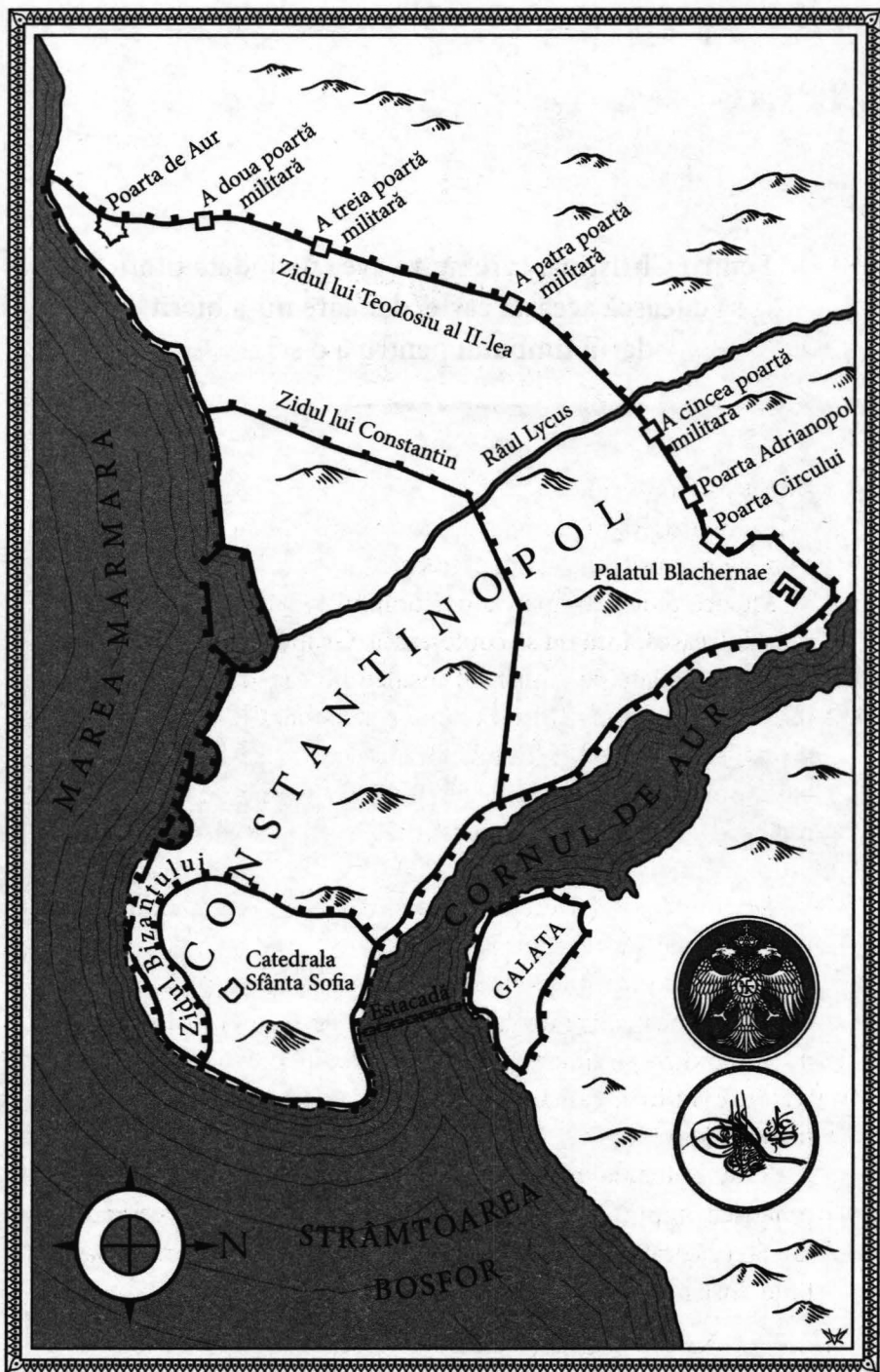
Partea 2 : **Acum mă înalț.** - 2018. - ISBN 978-606-793-365-9

I. Al Gareeb, Ofelia (trad.)

821.111

Pentru Christina, care nu va avea niciodată timp
să citească această carte, dar care mi-a oferit
darul timpului pentru a o scrie

Ianuarie 1453

IADUL ERA O PETRECERE.

Cel puțin, Radu era foarte sigur că, oricum ar fi fost iadul, semăna negreșit cu această petrecere.

Muzica plutea asemenea parfumului în văzduh, destul cât să îndulcească, însă nu să copleșească. Grupurile de muzicieni erau împrăștiate pe cuprinsul insulei; puteau fi zăriți printre plantele care supraviețuiseră lunilor de iarnă. Cu toate că felul principal avea să sosească mai târziu, servitori îmbrăcați în albastru pluteau printre oameni cu tăvi în formă de frunze de nufăr pline cu mâncare. De jur împrejurul insulei curgea tihnit râul Tundja.

Oricum fusese Murad – răposatul tată al lui Mehmed și binefăcătorul de odinioară al lui Radu –, nu se zgârcise în privința luxului. Complexul care găzduia haremul pe care îl construise pe insulă nu mai fusese folosit de la moartea sa, însă nu-și pierduse strălucirea. Pietrele sculptate din ziduri promiteau lux și tihnă. Fântânile susurau în veselă tovărășie cu râul înconjurător.

Radu hoinărea printre clădirile pictate ca niște grădini geometrice, împins înainte la fel de neabătut precum cursul râului. Știa că era zadarnic, știa că nu avea să-l facă să se simtă mai bine. Însă tot căuta.

Și iată, acolo – lângă baia publică. Radu fu atras spre el asemenea unei frunze învârtite de curentul râului. Mehmed purta veșmintele sale purpuriu-închis, de acum statornicite, și un turban auriu răsucit. Un lanț împodobit cu giuvaiere îi prindea o mantie peste umerii lui lați. Radu încercă să-și amintească buzele pline ale lui Mehmed întredeschizându-se într-un surâs, sprâncenele lui ridicându-se mai degrabă în voioșie decât în batjocură. Cei doi tineri, care își încheiaseră în cele din urmă creșterea, aveau aceeași statură înaltă și subțire. Însă, în ultima vreme, Radu se simțea mai scund atunci când Mehmed se uita la el.

Azi ar fi acceptat chiar și asta. Însă Mehmed nu se uita în direcția lui, imun la legătura din care Radu nu putea să scape.

— Cu adevărat splendid, îi spuse Halil Vizirul, cu mâinile în șolduri, în timp ce privea la noul complex de băi.

Trei clădiri înălțate, cu acoperișuri boltite, imitându-le pe cele ale moscheilor, fuseseră adăugate în ultimele câteva luni. Acestea constituiau prima construcție care anticipa complexul mărețului palat al lui Mehmed. Avea să rivalizeze cu tot ceea ce construise vreodată tatăl său – cu tot ceea ce construise *oricine* vreodată. Pentru a celebra această investiție în capitala Imperiului Otoman, Mehmed îi invitase pe toți cei de seamă.

Ambasadori din diferite țări europene se plimbau de voie printre elitele otomane. Mehmed stătea deoparte, dar era generos cu zâmbetele și cu promisiunile impetuoase de viitoare petreceri la palatul lui. Alături de obișnuiții însoțitori, i se alăturase și Ishak Pașa, unul dintre cei mai puternici spahii; Kumal Pașa, cumnatul lui Radu; și, ca întotdeauna, asemenea unui gust amar care nu putea fi înghițit, Halil Vizirul.

Radu nu suferea să se gândească la fostul lui dușman Halil Pașa ca la Halil Vizirul. Și mai tare nu suferea faptul că fusese propriul lui plan de a-l pune pe Halil într-un post de încredere și de putere pentru a-l putea supraveghea mai îndeaproape.

Poate că Lada avusese dreptate. Poate că ar fi trebuit să-l omoare. Lucrurile ar fi fost mai ușoare, ori cel puțin ar fi fost mai plăcute. Acesta ar fi trebuit să fie locul lui Radu alături de Mehmed.

Ca și când ar fi putut să simtă invidia otrăvită a lui Radu, Halil Vizirul se uită la el. Gura lui schiță un surâs batjocoritor.

— Radu cel Frumos, zise el.

Radu se încruntă. Nu mai auzise acest titlu de la sfârșitul bătăliei din Albania, când Skanderberg, inamicul lor, i-l născocise. Mehmed se uită în treacăt la el, apoi privi în altă parte, de îndată ce privirile li se întâlniră. Ca un fluture ce poposește pe o floare și o găsește cu lipsuri.

— Spune-mi, continuă Halil, păstrându-și în continuare același zâmbet nerușinat pe chip. Soțioara ta cea frumoasă știe că acest harem nu s-a deschis încă? Mă tem că își face speranțe deșarte privind intrarea în el.

Bărbații din jurul lui Halil izbucniră în râs pe înfundate. Kumal se încruntă, apoi deschise gura. Radu scutură din cap, o mișcare insesizabilă. Kumal își întoarse, întristat, privirea. Mehmed nu băgă în seamă insulta – aluzia că soția lui Radu ar fi vrut să intre în haremul lui Mehmed pentru a divorța de Radu –, dar nici nu făcu nimic pentru a o combate.

— Soția mea nu...

O mână blândă coborî pe brațul lui Radu. Se întoarse și o văzu pe Nazira. Nazira, care nu ar fi trebuit să se afle acolo.

— Soția lui nu este încântată de nimeni altcineva care monopolizează atenția lui.

Sub vălul ei străveziu, zâmbetul îi era mult mai strălucitor decât soarele de iarnă. Era îmbrăcată în culorile primăverii. Totuși, lui Radu îi era frig când o privea. Ce făcea ea?

Nazira îl întoarse pe Radu cu spatele la ceilalți bărbați și îl conduse în jos pe o cărare drapată în mai multă mătase decât

ar fi văzut cei mai mulți oameni în toată viața lor. Era extravagant, excesiv, absurd, ca toate celelalte lucruri de la această petrecere. O răsfrângere a unui sultan prea tânăr și prea nesăbuit pentru a se gândi la altceva dincolo de aparențe și de propria sa plăcere.

— Ce cauți aici? șopti disperat Radu.

— Vino cu mine într-o plimbare cu barca.

— Nu pot! Trebuie să...

— Înduri batjocura lui Halil Vizirul? Să încerci să recapeți favorul lui Mehmed? Radu, ce s-a întâmplat?

Nazira îl trase în umbra uneia dintre clădiri. Privitorilor li s-ar fi părut că Radu fura un moment cu frumoasa lui soție.

Scrâșni din dinți, privind zidul de deasupra capului ei.

— Am treabă.

— Treaba ta e treaba mea. Nu ne scrii, nu vii niciodată să ne vizitezi. A trebuit să aflu de la Kumal că ai ieșit din grațiile lui Mehmed. Ce s-a întâmplat? Tu ai... El știe?

Ochii ei negri priveau cu subînțeles, greutatea acestuia fiind prea mult pentru Radu.

— Nu! Firește că nu. Eu... e mai complicat decât atât.

Se întoarse, dar ea îl apucă de încheietura mâinii.

— Din fericire pentru tine, eu sunt foarte deșteaptă și pot să înțeleg și cele mai complicate lucruri. Spune-mi.

Radu își trecu degetele mâinii libere de-a lungul marginii turbanului, trăgând de el. Nazira întinse mâna și îi luă degetele în palma ei. Ochii i se înmuieră.

— Îmi fac griji pentru tine, îi zise.

— Nu trebuie să-ți faci griji pentru mine.

— Nu-mi fac griji pentru că trebuie. Îmi fac griji deoa-rece țin la tine. Vreau să te văd fericit. Și nu cred că în *Edirne* sălășluiește vreo fericire pentru tine.

Ea sublinie *Edirne*, făcând să fie clar că nu la capitală se referea, ci la ce – sau, mai curând, la cine – era în capitală.

— Nazira, sâsâi Radu, nu pot să vorbesc acum despre asta.

Aproape că își dorea să poată. Era disperat să vorbească cu cineva, cu oricine. Însă nimeni nu l-ar fi putut ajuta în această privință. Radu se întreba, uneori, ce i-ar fi spus Lazăr dacă ar fi vorbit vreodată deschis despre ce însemna pentru un bărbat să iubească un alt bărbat. Lazăr nu fusese deloc discret în privința deschiderii lui față de ceva... mai mult... cu Radu. Iar Radu răsplătise lealitatea și prietenia lui Lazăr cu un pumnal. Acum nu avea pe nimeni cu care să vorbească, cui să-i pună aceste întrebări disperate. Era greșit, nu-i așa? Ca el să iubească în felul acesta?

Dar când Radu le privea pe Nazira și pe Fatima, nu simțea nimic altceva în afară de fericire pentru că ele se găsiseră una pe cealaltă. Iubirea lor era la fel de pură și de adevărată ca toate cele pe care văzuse el vreodată. Gânduri ca acesta îi făceau mintea să se învârtă în cercuri asupra ei înseși, până când nici măcar rugăciunile nu o mai puteau calma.

Radu privi mâinile Nazirei peste ale sale.

— Poate că fericirea mea nu sălășluiește în palat. Însă nu pot să caut în altă parte.

Nazira îi dădu drumul cu un oftat.

— Vrei să te întorci cu mine? Să petreci ceva timp acasă? Fatimei îi este dor de tine. S-ar putea să-ți facă bine să fii plecat o vreme.

— Sunt prea multe de făcut.

— Prea mult dans? Prea multe petreceri?

Vocea ei îl tachina, însă ochilor ei le lipsea acea scânteie de sinceritate. Cuvintele ei îl dureau.

— Știi bine că eu sunt mai mult de-atât.

— Știu. Pur și simplu sunt îngrijorată că ai putea să uiți. Nu trebuie să-ți faci una ca asta.

— Nu mi-o fac mie sau pentru mine. Eu... La naiba! La naiba, la naiba, la naiba!

Radu văzu un bărbat îmbrăcat în uniforma marinei – o capă rezistentă, un turban mai mic decât cele pe care le purtau soldații de rând și un șal în culorile lui Mehmed – trecând pe lângă ei. Era însoțit de unul dintre prietenii de încredere ai lui Halil Vizirul.

— Ce este? întrebă Nazira, urmărindu-i privirea lui Radu.

— Trebuie să vorbesc cu bărbatul acela. Fără ca să ne poată auzi cineva. Este singurul motiv pentru care mă aflu aici.

Subit, ea fu cuprinsă de exaltare.

— Da? El e..., spuse ea, ridicând sugestiv din sprâncene.

— Nu! Nu! Trebuie doar să vorbesc cu el. În taină.

Zâmbetul Nazirei se preschimbă într-o încruntătură preocupată.

— Puteți fi văzuți împreună?

— Da, însă nu poate să pară că ne-am întâlnit cu un scop sau că discutăm ceva de însemnătate. Nădăjduiam să găsesc o clipă de liniște, dar sunt prea mulți oameni aici. N-a fost singur de când a venit în capitală. Halil Vizirul a avut grijă de asta.

— În acest caz, prezența ta la petrecere este mai complicată decât am crezut.

Radu scrâșni din dinți.

— Mult mai complicată.

— Ei bine, ești foarte norocos că te-ai însurat atât de bine, spuse Nazira, punând o mână pe brațul lui și conducându-l pe alee. Povestește-mi despre el.

— Numele lui este Suleiman, iar el este nou promovatul amiral al flotei.

Nazira râse.

— Asta va fi ușor.

Se plimbă lejer de la un grup la altul cu un zâmbet sfios și cu o vorbă de bun venit pentru fiecare. În ultima vreme, Radu rămânea la marginea acestor petreceri, un contrast cu momentul când reprezentase un adevărat punct de interes. Însă, cu Nazira la brațul lui, mai mulți oameni erau dispuși să se oprească pentru un moment de conversație. El își înălță gâtul pentru a-l zări pe Suleiman. Nazira îl ciupi de braț, tare.

— Răbdare! îi spuse ea în șoaptă.

După mai multe opriri pentru a sporovăi cu unchiul tatălui celei mai bune prietene ale sale, vărul răposatei soții a lui Kumal și un număr de alți oameni pe care Nazira îi trată cu încântare și deferență, indiferent de locul lor în ierarhia societății otomane, plonjară direct în Suleiman. Cumva, Nazira reușise să se întoarcă și să meargă în așa fel încât Radu să-l răstoarne pe bărbat.

— Oh! exclamă Nazira cu o voce pițigăiată, ducându-și ambele mâini la gura ei acoperită cu voal. Îmi pare atât de rău!

Radu întinse o mână pentru a-l ajuta să se ridice. Nu se mai întâlniseră niciodată până atunci, însă ochii lui Suleiman zăboviră asupra broșei din aur în formă de corabie de pe mantia lui Radu.

— Vă rog să mă iertați! spuse Radu.

— Desigur, îi acceptă Suleiman scuzele și făcu o plecăciune. Sunt Suleiman Baltoğlu.

Radu făcu și el o plecăciune.

— Radu.

— Radu...?

Suleiman tăcu, așteptând continuarea.

— Doar Radu.

Zâmbetul lui Radu era crispat. Lada îl lăsase în urmă, sub mantia familiei Drăculești. Însă Radu respinsese numele tatălui său. Nu avea să-l ia din nou, niciodată.

— Aceasta este soția mea, Nazira.

Suleiman îi luă mâna, plecându-se și mai adânc.

— În Edirne se fac soții mai frumoase decât în Bursa.

Nazira zâmbi radioasă.

— Asta e din cauza vântului care bate prea tare în orașele portuare. Bietele femei de acolo se văd nevoite să-și consume toată energia numai pentru a sta în picioare. Nu le mai rămâne timp să fie frumoase.

Suleiman râse, un hohot puternic care atrase atenția. Însă atenția era îndreptată asupra sa și a Nazirei, și nu asupra lui și a lui Radu.

— Spuneți-mi, cu ce vă ocupați în Bursa? îl întrebă ea.

— Sunt amiral.

— Corăbii! O, ador corăbiile! Priviți, ați văzut? îl întrebă Nazira, arătându-i colecția de bărci delicate care pluteau pe râu.

Erau sculptate în forme pline de fantezie. Una avea prora asemenea unui cap de broască, iar vâslele aveau capetele sculptate în formă de picioare cu degetele unite. O alta arăta ca o galleră de război, micile vâsle decorative ieșind din ambele părți.

— Radu se teme că dacă ieșim în larg cu o barcă, nu vom mai ajunge înapoi la țarm. Dar, cu siguranță, dacă am avea un amiral cu noi...

Nazira îl privi pe Suleiman pe sub genele ei dese.

— Sluga dumneavoastră.

Suleiman îi urmă pe doc, ajutând-o pe Nazira să urce într-o barcă sculptată în formă de bătlan. Capul fixat pe un gât subțirel era îndreptat spre înainte, iar pe fiecare parte se întindeau aripi din mătase. Coadă era un baldachin ce se arcuia deasupra capetelor pentru a-i apăra pe pasageri de soare, cu toate că nu era deloc într-atât de cald încât să fie necesar.

— E minunat!

Nazira oftă fericită, aplecându-se peste margine pentru a-și plimba mâna prin apă. Radu nu era chiar atât de încântat – detesta ambarcațiunile –, însă împărtăși un zâmbet tainic cu Nazira. Ea făcuse această treabă pentru el.

Suleiman luă vâslele. Radu stătea cu băgare de seamă în partea din spate a bărcuței.

— Am de gând să sporovăiesc cu multă însuflețire, dând mult din mâini, spuse Nazira în timp ce se îndepărtau de țărm și de orice urechi curioase. De fapt, voi vorbi tot timpul, iar voi doi nu veți putea să strecurați nicio vorbuliță.

Nazira își continuă conversația unilaterală – una tăcută. Dădea din cap în sus și în jos, râdea, iar mâinile ei subliniau propozițiile imaginare. Pentru orice privitor, ea se întreținea cu Suleiman, în vreme ce Radu încerca din răspuțuri să nu-și verse stomacul.

— Cât de curând puteți construi noile galere? murmură Radu, ținându-se strâns de marginea bărcii.

Suleiman ridică din umeri, ca și când ar fi încercat să și-i relaxeze pentru vâslit.

— Putem construi corăbii la fel de iute precum poate el să le finanțeze.

— Nimeni nu poate ști câte corăbii avem cu adevărat.

— Construim câteva galere în Bursa de ochii lumii, așa, ca să pară că fac ceva. Restul vor fi construite în taină, pe un șantier naval privat de-a lungul Dardanelelor. Dar încă ne mai trebuie oameni. Putem avea toate corăbiile din lume, însă, fără marinari pregătiți, aceste vor fi la fel de folositoare ca barca în care ne aflăm acum.

— Cum am putea pregăti marinari în taină?

Cineva ar fi observat negreșit dacă se apucau de recrutat oameni pentru marină. Câteva corăbii noi puteau fi puse pe

seama unei toane nebunești a unui sultan imatur. O flotă, completată cu oameni care să o navigheze, era cu totul altceva.

— Dați-mi fonduri să angajez marinari greci și eu vă voi da cea mai grozavă marină din lume, zise Suleiman.

— Se va face.

Radu se aplecă peste copastie, abia abținându-se să nu verse. Suleiman râse la o nouă pantomimă de-a Nazirei.

— Orice ați face, pe dumneaei păstrați-o în continuare. E o adevărată comoară.

De data aceasta, râsul Nazirei fu real.

— Sunt.

Radu nu trebui să se prefacă ușurat când Suleiman încheie bucla în jurul insulei și trase înapoi la doc. Se împiedică de acesta, recunoscător pentru lemnul solid de sub tălpile lui.

— Soțul dumitale are stomacul slab, spuse Suleiman în timp ce o ajuta pe Nazira să coboare din barcă.

— Da. E un lucru bun că e tare chipeș, zise Nazira, bătându-l pe Radu pe obraz, apoi fluturând grațios din mână spre Suleiman. Flota noastră e în cele mai capabile mâini!

Suleiman râse ironic.

— Corăbioarele mele vor fi spaima mărilor!

Făcu, teatral, o plecăciune, apoi se îndepărtă.

— Îți mulțumesc! spuse Radu, lăsând-o pe Nazira să-l conducă înapoi la petrecere, apoi într-un ungher izolat.

Se așezară pe o bancă, stând cu spatele la zidul băii publice.

— A fost genial.

— Da, sunt genială. Acum, spune-mi ce se petrece cu adevărat.

— Eu sunt... Noi suntem... E foarte secret.

Nazira își dădu ochii peste cap.

— Îl ajut pe Mehmed cu planurile lui de a cuceri Constantinopolul. Trebuie să lucrăm în taină, în așa fel încât Halil Pașa...

Radu se opri, făcând o grimasă. Noul titlu al lui Halil îi lăsa mereu un gust scârbos pe limbă. *De ce* insistase el ca Halil să fie înălțat de la pașă la vizir?

— În așa fel încât el să nu ne descopere planurile cu suficient timp înainte pentru a le putea sabota. Știm că încă e aliat cu împăratul Constantin. Eliminarea mea din cercul intim al lui Mehmed a fost deliberată. Trebuie să apar ca neimportant; așa pot să organizez lucrurile de care Mehmed nu poate fi văzut ocupându-se, cum ar fi flota. Tot ce facem în public este pentru a abate atenția de la adevăratele lui scopuri. Chiar și această petrecere este o farsă, pentru a da dovadă că Mehmed este frivol și că nu-i pasă decât de Edirne. De ce ar investi atât de mulți bani într-un palat, dacă ar intenționa să-și stabilească în altă parte capitala?

— Dar dacă tot ce faci este în taină, nu ai putea să faci toate astea și să fii în continuare unul dintre sfătuitoorii lui?

— Acțiunile mele ar atrage prea mult atenția dacă aș fi în mod constant alături de Mehmed.

— Nu și dacă ar fi în foarte mare măsură cunoscut faptul că tu îi ești doar prieten. Sultanii pot avea prieteni apropiați care nu sunt în mod necesar importanți, ci sunt doar îndrăgiți. Nazira privi în jos, cu o expresie îndurerată, dar hotărâtă. Nu te întrebi niciodată dacă, poate... Mehmed înțelege mai mult decât crezi tu? Și această separare nu e atât o strategie, cât mai degrabă o favoare?

Radu se ridică atât de iute, încât mai să-și piardă echilibrul.

— Nu!

— El nu e prost. Dacă eu am văzut într-o singură seară ce simți, cu siguranță el a văzut același lucru în anii pe care i-ai petrecut împreună.

Radu ridică o mână în sus, dorindu-și să o poată face pe Nazira să-și înghită vorbele, astfel încât acestea să nu fi fost

rostitute vreodată. Dacă Mehmed înțelegea cu adevărat ce simțea, atunci... Era prea mult să se gândească la asta. Existau prea multe întrebări care nu aveau răspunsurile pe care le voia Radu.

— Poate că sora ta a fost înțeleaptă că a plecat. Ea și-a dat seama că un sultan nu ar putea niciodată să-i dea ceea ce-i trebuie.

Planul lui Mehmed avea noimă. Era singura cale. Acesta a fost motivul pentru care Mehmed îl alesese.

— Eu rămân, deoarece viața mea este aici, spuse Radu. Lada a plecat pentru că și-a dorit tronul, și l-a căpătat.

Uneori, se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă el nu ar fi împins-o pe Lada să-i părăsească anul trecut. Căci asta alesese tot el. Alesese să spună exact ce avea ea nevoie să audă pentru a se hotărî să-l părăsească pe Mehmed – și pe Radu. Fusesse o mișcare sumbră, disperată. O mișcare despre care credea că avea să-l aducă pe el mai aproape de Mehmed. Radu își reținu un râs amar.

O împinsese pe Lada să plece, iar ea plecase călare spre Valahia și spre glorie. Spre orice își dorise ea vreodată, fără o a doua căutătură pentru bărbatul pe care, după cum se spunea, îl iubea. Sau spre jalnicul ei frate. Căci, cu toată presupusa lui istețime, Radu nu ar fi putut să dobândească același final fericit precum cel în care o păcălise pe sora lui.

Dacă Lada ar mai fi fost încă acolo, oare acest plan de despărțare silită ar fi fost viața lui? Sau Lada ar fi găsit o altă cale de a-l răsturna pe Halil? O cale care să-i îngăduie lui Radu să-și păstreze prietenia cu Mehmed? O cale care să nu-l lase pe Radu să fie singur în fiecare noapte, întrebându-se când avea viitorul lui să fie ceea ce nădăjduse el să fie. Întrebându-se care mai erau acele nădejdi.

Nădejdea era o săgeată care nu contenea să-i străpungă inima.

În pofida planurilor, Mehmed ar fi putut să facă lucrurile după cum spunea Nazira. Ar fi putut să găsească scuze, astfel încât el și Radu să poată să vorbească față în față altfel decât prin mijlocirea știrilor tănuite, dosnice. Existau multe lucruri pe care Mehmed putea să le facă și nu le făcea, și probabil nu avea să le facă niciodată. Dacă Radu își îngăduia să se gândească la aceste lucruri, cu siguranță avea să înnebunească.

Se feri de căutătura Nazirei.

— E bine. Totul e cum a fost mereu și cum va fi întotdeauna. Odată Constantinopolul luat, voi fi din nou alături de el. Ca prieten.

Lui Radu îi tremură glasul când rosti ultimul cuvânt, trădându-l.

— Asta va fi îndeajuns? îl întrebă ea.

— Va trebui să fie. Radu încercă să suradă, însă nu avea rost să fie prefăcut cu Nazira. În loc de asta, se plecă și o sărută pe frunte pe soția lui. Transmite-i Fatimei dragostea mea, spuse. Am treburi de care să mă ocup.

Nazira se ridică în picioare, apucându-l hotărâtă de cot.

— Nu fără mine. Ai nevoie de un aliat.

Radu oftă. Din adâncul sufletului. Fusese tare singur, tare pierdut. Nu voia să-i ceară asta ei. Dar totuși, nu el o ceruse. Ea apăruse pur și simplu și îi spusese cum aveau să fie lucrurile. Așa era ea, bănuia el. Și îi era recunoscător pentru acest fapt.

— Îți mulțumesc!

Împreună, se întoarseră la petrecere. Acum îi lăsa mai puțin impresia de iad și mai mult de farsă. Nazira îi saluta dinadins pe oamenii cel mai puțin dispuși să vorbească cu Radu, acum că nu mai era favoritul. O făcea pentru a-i enerva, iar el o adora pentru asta. Era o adevărată încântare să-i privească pe cei care

cândva se manifestaseră zgomotos, revendicându-i favorurile, și apoi ferindu-se de el în timp ce încercau să fie politicoși. De fapt, Radu se desfăta. Și avea vești bune pentru Mehmed, ceea ce însemna o scuză pentru a se furișa în apartamentele lui și a-i lăsa un mesaj.

Râdea când coti și dădu nas în nas cu stafiile din trecutul lui.

Aron și Andrei Dănești. Rivalii lui din copilărie. Amintiri despre pumni în pădure, opriți doar de ferocitatea Ladei. Radu fusese nevolnic pentru a-i înfrunta de unul singur. Însă găsise un alt fel de a scăpa. Ultima dată când îi văzuse, fuseseră biciuiți în public pentru furtișag. Le înscenase furtul pentru a se răzbuna pe ei pentru cruzimea lor.

Timpul îi înălțase, le dăduse alte forme. Aron era subțire și arăta bolnăvicios. Mustața și barba lui erau rare și creșteau în smocuri. Andrei, lat în umeri și sănătos, o ducea mai bine, cu toate că era ceva prudent în expresia de pe chipul său, ceva ce nu fusese acolo înainte de tertipul lui Radu. Radu simți un junghi de vinovăție pentru că faptele sale săpaseră asta pe chipul altcuiva. Aron surâse și Radu văzu ceva în ochii bărbatului, ceva ce nu mai văzuse niciodată în copilărie: bunătate.

Dar se părea că timpul fusese mai sever cu Radu decât fusese cu inamicii săi, frații Dănești. Asta, ori turbanul și veșmintele otomane îl deghizau complet. Zâmbetele lor – al lui Andrei precaut, al lui Aron bun – nu aveau nicio scânteie de recunoaștere.

Nazira li se prezentă voioasă. Radu rezistă imboldului de a o apăra de ei. Cu siguranță nu mai erau aceiași bătauși care fuseseră în copilărie.

— De unde sunteți? îi întreabă ea.

— Din Valahia, răspunse Andrei. Suntem aici împreună cu tatăl nostru, prințul.

Un zgomot ca mugetul vântului umplu urechile lui Radu.

Nazira se luminează la chip.

— O, ce coincidență! Soțul meu este...

Radu o trase de braț.

— Iertare, trebuie să plecăm.

Porni atât de iute, încât Nazira se văzu nevoită să alerge pentru a ține pasul cu el. De îndată ce dădura colțul, Radu se rezemă de perete, înfrânt. Tatăl lor. Unul dintre Dănești. Prințul valah. Ceea ce însemna că Lada nu se afla pe tron.

Iar dacă ei se aflau acolo ca să-și prezinte omagiile, Mehmed știa că Lada nu era pe tron.

Ce altceva mai știa Mehmed? Ce alte taine mai păstra el față de Radu?

Pentru prima dată, totuși, cea mai mare întrebare a lui nu se învârtea în jurul lui Mehmed. În toate aceste luni, Radu nu-i scrisese niciodată Ladei, fiindcă ea nu îi scrisese niciodată lui. Și fiindcă o ura pentru că ea căpătase ce voia și îl lăsase pe el fără nimic, la fel ca întotdeauna.

Dar se pare că se înșelase în această privință.

Unde era Lada?

Februarie 1453

FUSESE NEVOIE DE NUMAI trei degete zdrobite dincolo de putința de a mai fi recunoscute înainte ca așa-zisul asasin să urle numele dușmanului Ladei.

— Ei bine...

Nicolae ridică din sprâncene, odinioară una singură, dar acum înjumătățită de o cicatrice urâtă care nu pălise odată cu trecerea timpului. Se întoarse cu spatele în timp ce Bogdan îi despică beregata bărbatului. Căldura vieții ce părăsea trupul aburea ușor în aerul geros al iernii.

— Asta chiar *e* dezamăgitor, remarcă el.

— Faptul că guvernatorul Brașovului ne-a trădat? îl întrebă Bogdan.

— Nu, faptul că a scăzut foarte tare calitatea asasinilor.

Lada știa că Nicolae voia să facă situația acceptabilă prin umor – lui niciodată nu-i plăcuseră execuțiile –, însă vorbele lui îi atingeau coarda sensibilă. Era, fără îndoială, o lovitură faptul că guvernatorul Brașovului o voia moartă. Îi promisese ajutor, ceea ce îi dăduse prima fărâmbă de speranță după multe luni.

Acum nu mai avea pe nimeni. Brașovul era ultima dintre cetățile transilvănene în care încercase să găsească un aliat. Nicuina dintre familiile de boieri valahi nu se prea sinchisise să-i răspundă la scrisori. Transilvania, cu târgurile sale fortificate,

strivită între Valahia și Ungaria, era într-o bună măsură valahă. Dar Lada vedea acum cum clasa conducătoare formată din sași și unguri îi tratau poporul ca pe o pleavă și îi considerau pe oameni ca fiind lipsiți de orice valoare.

Însă aproape mai rău decât să-și piardă ultima șansă de a găsi un aliat era faptul că doar de *asta* se putuseră ei deranja să se lipsească: un asasin subnutrit, slab antrenat, abia ieșit din copilărie.

Asta era toată frica pe care o insufla ea, tot respectul pe care îl merita.

Cu un șut, Bogdan aruncă trupul peste marginea micii râpe care mărginea locul lor de tabără. La fel ca atunci când erau copii, lui nu trebuia să i se ceară să facă curat în urma ei. Își șterse sângele de pe degete, după care își trase înapoi mânușile care nu i se potriveau. O căciulă hidoasă era pusă bine pe cap, ascunzându-i urechile care ieșeau în afară asemenea toartelor unei cofe.

Se lățise și devenise mai puternic. Felul în care lupta nu era scânteietor, dar era brutal de eficient. Lada îl văzuse în acțiune și fusese nevoită să-și înghită vorbele de admirație care îi răsăriseră pe buze. De asemenea, el era greu de mulțumit în privința curățeniei – o calitate întărită de către otomani și pe care nu toți oamenii ei și-o păstraseră. Bogdan întotdeauna mirosea a proaspăt, ca pinii printre care se ascundeau. Totul la el îi amintea Ladei de acasă.

Ceilalți oameni ai ei erau ghemuiți lângă focuri, împrăștiați în grupuri printre copacii groși. Erau la fel de diformi precum căciula lui Bogdan, imaculatele lor uniforme de ieniceri de odinioară fiind de mult abandonate. Numărul lor se redusese la treizeci – pierduseră doisprezece dintre ei atunci când întâlniseră pe neașteptate o armată a prințului valah din neamul Dăneștilor în timp ce încercau să traverseze Dunărea la

intrarea în țară, încă opt în lunile care se scurseseră de atunci, petrecute în ascunziș și fugind și căutând cu disperare aliați.

— Crezi că Brașovul este aliat cu prințul Dănești sau cu ungurii? întrebă Nicolae.

— Contează? răspunse Lada repezit.

Toate părțile erau împotriva ei. Îi zâmbeau în față și îi promiteau ajutor. Apoi trimiteau asasini în întuneric.

Înfrânsese asasini net superiori în numele lui Mehmed. Slabă alinare, totuși, ba chiar mai rău era că descoperise asta amintindu-și de timpul petrecut cu Mehmed. Se părea, totuși, că orice fapt cu care ar fi putut ea să se mândrească se petrecuse pe când era cu el. Oare, în acest caz, nu mai avea aceeași putere de când părăsise persoana care fusese ea alături de el?

Lada își coborî capul, frecându-și ceafa pentru a scăpa de încordarea pe care o simțea. Deoarece nu reușise să ia tronul, nici nu le scrisese și nici nu primise vorbă de la Mehmed ori de la Radu. Era prea umilitor să dea în vileag nereușita ei și să anticipeze ceea ce ei puteau spune. Mehmed ar invita-o să se întoarcă. Radu ar alina-o – însă ea punea la îndoială dacă el avea sau nu s-o întâmpine cu bucurie.

Se mai întreba și cât de apropiați deveniseră ei doi în lipsa ei. Dar nu conta. Ea alesese să-i părăsească, precum un act de tărie. Nu avea să se întoarcă la ei în stare de slăbiciune. Se gândise – cu oamenii ei, cu dispensa de la Mehmed, cu toți anii de experiență și tărie – că tronul o aștepta ca să-l ocupe. Socotise că ea avea să fie îndeajuns.

Știa acum că nimic din ce putea să facă nu avea să fie vreodată îndeajuns. Numai dacă nu cumva avea să-i crească un penis, ceea ce nu părea prea probabil. Și nici îndeosebi de prielnic.

Cu toate că făcea mai la-ndemână ușurarea atunci când cineva se ascundea veșnic în codri. Golirea bășicii udului în toiul nopții era o strădanie înghețată, stingheritoare.

Și atunci, ei ce îi mai rămânea? Nu avea niciun aliat. Nu avea niciun tron. Nu îi avea nici pe Mehmed, nici pe Radu. Nu îi avea decât pe oamenii aceștia aprigi, cuțite ascuțite, vise mărețe și niciun chip în care să se folosească de vreunele dintre ele.

Petru se rezemă de trunchiul desfrunzit al unui copac din apropiere. În ultimul an devenise mai îndesat și mai tăcut. Toate urmele băiatului care fusese atunci când i se alăturase Ladei dispăruseră. Una din urechi îi fusese sfârtecătă și își purta părul mai lung spre a o acoperi. Încetase și să-și mai radă barba. La fel făcuseră cei mai mulți dintre oameni. Chipurile lor nu mai erau acelea rase care indicau statutul lor de ieniceri. Erau liberi. Însă erau și fără țintă, ceea ce o îngrijora din ce în ce mai tare pe Lada. Când treizeci de oameni pregătiți să lupte și să ucidă nu aveau pentru ce să lupte și să ucidă, ce mai rămânea pentru a-i ține legați de ea?

Trase o creangă din foc. Era o facă aprinsă, care îi ardea ochii cu lumina ei. Simțea mai mult decât vedea cum atenția oamenilor săi se îndreptă asupra ei. Întrucâtva, în loc să simtă asta ca pe o povară, o făcu să fie și mai mândră. Oamenii aveau nevoie să facă ceva.

Iar Lada avea nevoie să vadă ceva arzând.

— Ei bine, zise ea, rotind alene bățul aprins în aer, cred că ar trebui să transmitem omagiile noastre Transilvaniei.

E mai ușor să distrugi decât să clădești, îi plăcuse doicii ei să spună atunci când Lada obișnuia să smulgă toate florile din pomii roditori, însă ogoarele pustii fac burțile să flămânzească.

Copil fiind, Lada nu înțelesese niciodată ce voia doica să spună. Dar acum credea că poate înțelege. Măcar partea cu „e mai ușor să distrugi decât să clădești”. Tot timpul petrecut

de ea scriind misive ori stând în fața unor nobili lipsiți de importanță în încercarea de a făuri alianțe fusese irosit. Ultimul an nu însemnase nimic altceva decât strădanie inutilă. Strădanie să aranjeze întâlniri, strădanie să fie văzută mai mult decât o fată care se joacă de-a soldatul, strădanie să afle căile potrivite de a lucra dinlăuntrul unui sistem care îi fusese dintotdeauna străin.

Erau mai aproape de cetatea Sibiului decât de cea a Brașovului. De dragul folosului, Lada hotărî să poposească acolo mai întâi. Dură mai puțin să mîne sutele de oi ale Sibiului în iazul înghețat decât îi trebuise unui servitor să o încunoștiințeze că guvernatorul nu avea să se întâlnească cu ea. Oierii valahi, care, fără îndoială, aveau să fie uciși pentru neputința lor de a salva oile, i se alăturară în tăcere.

Aceasta fiind înfăptuită, Lada și oamenii ei străbătură părțile mărginașe adormite, lipsite de apărare, ale Sibiului, fără să facă vreo stricăciune sau să vatăme pe cineva. În fața lor se înălțau zidurile cetății interioare, unde numai nobililor transilvăneni – niciodată valahilor – le era îngăduit să doarmă. Și-i închipui visând adânc, ghiftuiți și apărați cu sudoarea frunților valahe.

Nu aveau nici timpul și nici numărul necesar pentru a lansa un atac asupra Sibiului interior. Și nu se aflau acolo pentru a cuceri. Se aflau acolo pentru a distruge. Cu fiecare săgeată aprinsă trasă cu boltă peste ziduri și în labirintul de acoperișuri, zâmbetul Ladei devenea în același timp mai luminos și mai întunecat.

Câteva zile mai târziu, așteptau în afara Brașovului ca soarele să apună. Cetatea era așezată într-o vale înconjurată de culturi de un verde profund. Din loc în loc, de-a lungul zidurilor interioare ale orașului, se găseau turnuri, fiecare întreținut

de o anumită gildă. Dacă Lada ar fi plănuit un asediu, ar fi însemnat o adevărată provocare.

Dar, ca și la Sibiu, ei nu voiau să păstreze această cetate. Voiau doar să o pedepsească.

La asfințit, Nicolae se întoarse dintr-o expediție de recunoaștere.

— Groaza se răspândește mai iute ca orice foc. Sunt zvonuri pretutindeni. Ai cucerit Sibiu, conduci zece mii de ostași otomani, ești sluga aleasă a diavolului.

— De ce trebuie să fiu mereu sluga unui bărbat? vru Lada să știe. Dacă e vorba pe-așa, ar trebui să fiu parteneră cu diavolul, nu sluga lui.

Bogdan se încruntă și își făcu cruce. Încă se mai agăța de o versiune amestecată a religiei în care fuseseră crescuți. Mama sa – doica Ladei și a lui Radu – mânuise creștinismul ca pe un ciomag, dojenind pe oricine cu oricare snoave îi serveau scopului de moment. De obicei, cele despre copii obraznici care erau mâncați de urși. De asemenea, Lada și Radu merseseră la biserică împreună cu Bogdan și cu mama lui, însă Lada nu-și mai amintea mare lucru din acele ore înăbușitoare și nesfârșite.

Probabil că Bogdan își purtase religia cu el în toți anii petrecuți la otomani. Ienicerii erau convertiți la islamism. Nu aveau de ales. Restul oamenilor ei lepădaseră islamismul la fel ca pe coifurile ieniceresti, însă nu îl înlocuiseră cu altceva. Orice credință avuseseră în ei în copilărie, fuseseră deprinși să o lepede.

Lada se întreba cât îl costase pe Bogdan să-și păstreze creștinismul în pofida unei împotriviri atât de mari. Dar el dintotdeauna fusese încăpățânat, atât în privința dușmăniilor, cât și a lealității. Ea era recunoscătoare pentru cea din urmă, căci lealitatea lui față de ea fusese sădită de timpuriu și adânc în codrii verzi și în pietrele cenușii ale copilăriei lor din Valahia. Înainte ca el să fie luat de lângă ea de către otomani.

Pe negândite, ea se întinse și îl trase de o ureche, așa cum făcea pe când erau copii. Un surâs neașteptat înflori pe chipul lui cu trăsături butucănoase, și deodată ea se trezi înapoi în timp cu el, chinuindu-l pe Radu, prădând bucătăriile, pecetluindu-și legătura cu sânge pe palmele murdare. Bogdan însemna copilăria ei. Bogdan era Valahia. Îl recăpătase. Putea să recapete și restul.

— Dacă lucrezi pentru diavol, poți să-i spui să ne plătească? Pungile noastre sunt goale.

Matei ridică o pungă din piele, moale și flască, pentru a dovedi cele spuse. Lada tresări, întorcându-se cu spatele la Bogdan și la căldura din pieptul ei. Matei era unul dintre primii ei ieniceri, cei mai vechi și mai de încredere oameni. Ei o urmașeră în Amasya, atunci când nu avusese nimic să le ofere. Și încă o urmau, cu același rezultat.

Matei era mai mare chiar și decât Ștefan, cu ani de experiență neprețuită. Nu mulți ieniceri trăiau până la vârsta lui. Când fuseseră luați prin surprindere la graniță, Matei primise o săgeată în coaste apărând-o pe Lada. Era cărunt și sfrijit, cu o înfățișare veșnic flămândă. Această înfățișare devenise și mai flămândă în timpul popasului în sălbăticia munților Transilvaniei. Lada prețuia acea foame la oamenii ei. Era ceea ce îi făcea să fie dispuși să o urmeze. Dar era și ceea ce avea să-i îndepărteze, dacă nu făcea ceva mai mult în curând. Avea nevoie să-l țină pe Matei alături de ea. Avea nevoie de spada lui și, într-un fel mai puțin palpabil, dar totuși la fel de important, avea nevoie de respectul lui. Pe Bogdan îl avea indiferent de ce se întâmpla. Pe ceilalți oameni ai ei era hotărâtă să-i păstreze.

Lada își ținea privirea ațintită asupra zidurilor cetății de la picioarele lor, urmărind cum apăreau luminile ca niște mici faruri călăuzitoare.

— Matei, când îți vei fi încheiat treaba, ia orice poțestești.

Brașovul își ferecase porțile, nemailăsând pe nimeni să intre după căderea întunericului. Matei și Petru conduseră câte cinci oameni fiecare pentru a urca zidurile la adăpostul întunericului. După ce așteptară ca ei să ajungă acolo unde trebuiau să fie, Lada aprinse baza unui buștean uscat ca iasca. Acesta întâmpină hulpav flăcările, trăgându-le atât de iute spre vârf, încât ea și oamenii ei fură nevoiți să fugă din calea căldurii.

Bazele celor două turnuri de la capetele opuse ale cetății fură înghițite de flăcări luminoase îngemănate. Lada privi cum gârțile cuprinse de panică alergară în vârful turnului celui mai apropiat de ea și priviră în jos, peste margine.

— Sunteți valahi? strigă ea în limba ei natală.

Unul dintre ei trase o săgeată. Lada se răsuci într-o parte și săgeata ricoșă în cămașa de zale cu care era îmbrăcată. Bogdan trase și el o săgeată. Bărbatul căzu în tăcere peste marginea turnului.

— Ești rănită? o întrebă Bogdan, cu un glas plin de disperare în timp ce mâinile lui mari căutau o rană... în jurul sânilor ei.

— Bogdan! exclamă ea, pocnindu-l peste mâini pentru a le da la o parte. Dacă aș fi, fără îndoială n-ar fi o rană pe care s-o vezi tu!

— Atunci, ai nevoie de o femeie? întrebă el, uitându-se în jur ca și cum ar fi putut să apară una prin magie.

— Sunt bine!

Un alt bărbat flutură o bucată de cârpă deasupra marginii turnului.

— Da, suntem valahi! strigă el, cu un glas tremurător.

Lada chibzui la asta.

— Lăsați-ne să intrăm și puteți fugi. Ori vă puteți alătura nouă.

Ea numără clipele. Trecură numai zece înainte ca poarta turnului să se deschidă și șapte bărbați să iasă în șir afară. Trei

se furișară în tăcere printre copaci. Patru rămaseră. Ea trecu de ei și urcă treptele spre vârful turnului. Era circular, cu un parapet gros din piatră, peste care ea se aplecă să privească cetatea.

Deja, panica se răspândea ca o molimă între ziduri. Oamenii se revărsau pe străzi, femeile țipau, bărbații strigau instrucțiuni. Era haos.

Era perfect.

Trei zile mai târziu, rămășițe răzlețe de fum încă scriau despre mânia Ladei pe cer, deasupra cetății schilodite. Ea și oamenii ei își ridicaseră cu nerușinare tabăra în apropiere, amețiți de funingine și de răzbunare, liniștiți pentru că știau că toți oamenii din cetate erau vlăguiți de efortul de a salva ceea ce nu fusese deja pierdut. De asemenea, erau și ceva mai mult decât beți de la căruța cu vin pe care Matei reușise cumva să o aducă cu el.

Acela fu momentul când Ștefan se strecură în tabără, tăcut și anonim ca o umbră. Și el fusese cu Lada încă de la început. Dintotdeauna fusese cel mai bun la strânsul informațiilor: un chip fără niciun fel de expresie și prin nimic remarcabil, care îl făcea o amintire pe jumătate uitată chiar și atunci când stătea în fața cuiva. Într-o zi, credea Lada, lumea avea să afle că ea merita un asasin la fel ca el.

— Ce vești aduci de la Târgoviște? îl întrebă ea.

Gâtul încă o ustura deoarece înghițise foarte mult fum, dar răgușeala ei nu putea să-i ascundă încântarea.

— L-ai ucis pe prinț?

— Nu era acolo.

Lada se încruntă, căci nădejdea de a anunța oamenilor săi moartea rivalului ei i se spulbera. Moartea lui nu ar fi însemnat că tronul ar fi fost al ei – el avea doi fii de vârsta Ladei, și ea încă mai avea nevoie ca îngrozitorii boieri să sprijine pretențiile ei de a fi prinț –, însă ar fi fost satisfăcător.

— Atunci, de ce te-ai întors?

— Deoarece el e în Edirne. La invitația lui Mehmed.

Cu toate că Lada știa că focul ei lăuntric ar fi trebuit să ardă cu o furie albă incandescentă la auzul acestei vești, ea se trezi în loc plină de o cenușă rece, amară. Mândria ei nu-i îngăduise să-i ceară ajutorul lui Mehmed. Dar în tot acest răstimp, ea îl ținuse strâns ascuns în inima ei, știind că undeva, acolo, Mehmed și Radu încă mai credeau în ea.

Și acum, până și acest lucru îi fusese luat.

Ianuarie

MEHMED NU LĂSASE O scrisoare în ghiveciul cu flori în care schimbau ei mesaje. Radu o lua întotdeauna prin pasajul secret – același prin care alergase Lada în noaptea trădării lui Ilyas și Lazăr. Iar Radu mereu își dorise ca de *această* dată Mehmed să îl aștepte în odaia unde Radu și Lada îi salvaseră viața. Însă Mehmed nu era niciodată acolo. Radu trăia pentru puținele propoziții scurte pe care le petrecea în compania lui Mehmed. Ochii lui devorau liniile agresive ale scrisului lui Mehmed, stăruind asupra celor câteva înflorituri arcuite. Nu iscăleau și nici nu adresau misivele. Lui Radu i-ar fi făcut plăcere să-și vadă numele, barem o dată, scris de mâna lui Mehmed.

Însă azi, pământul era la fel de gol ca viața lui Radu. Mehmed trebuia să știe că Radu aflase de prințul Dănești. Radu nu fusese practic invitat la acea petrecere – să-l întâlnească pe Su-leiman acolo fusese un plan disperat, de ultim moment –, însă Mehmed îl văzuse. Și așa, decât să lase propriul lui mesaj despre flotă și apoi să plece pe furiș și să aștepte până ce Mehmed s-ar fi hotărât să aducă vorba de soarta Ladei, Radu se așeză. Spera ca...

Mă rog, nu mai știa ce spera. Se așeză și așteptă.

În timp ce soarele asfințea, Radu încerca să nu stăruie în amintirea ororilor petrecute în această odaie, dar cu Lada atât de

bine înfipță în gândurile lui, nu prea îi mai stătea mintea și la altceva. Fusesse atât de sigur că ea avea să se suie pe tronul Valahiei, încât nici nu se gândise că ar fi putut să nu izbutească. Sora lui nu putea să nu izbutească. Oare mai era în viață? Nu-și putea închipui că Mehmed i-ar fi tănuit vești despre moartea surorii sale.

Însă Mehmed ținuse *totuși* tănuită moartea tatălui și a fratelui lui față de Lada. Cine ar fi putut să spună că nu făcea același lucru și în privința lui Radu? Și dacă așa era, ce însemna asta? Că încerca să-l ocrotească pe Radu? Ori că încerca să-l țină preocupat de țelurile lor privind Constantinopolul și se temea cum ar fi reacționat la aceste vești? Ori că lui Mehmed îi păsa atât de puțin că Lada era moartă, încât nici măcar nu găsea răgazul de a-i împărtăși veștile...?

Nu. Pe ultima Radu nu putea să o creadă.

Neizbutind să nutrească și alte gânduri mai pașnice, Radu se îndreptă către singura alinare din viața sa. Se rugă, pierzându-se în vorbe și în gesturi. Orice s-ar fi întâmplat, se întâmplase sau avea să se întâmple, el îl avea pe Dumnezeu. Avea rugăciunea.

Când termină, un vâl de pace se așternuse peste mintea lui chinuită. Trăgându-l strâns în jurul lui, Radu deschise ușa și păși în vestibulul vastelor apartamente ale lui Mehmed. Nu putea să facă nimic să schimbe trecutul. Nu putea să facă nimic altceva decât ceea ce simțea el că era cel mai bine pentru viitor. Și, ca să facă asta, avea nevoie de mai multe informații.

În toate odăile era întuneric. Radu găsi un jilț într-un ungher al iatacului lui Mehmed. Se feri să privească patul, care amenința să-i sfâșie vâlul de tihnă.

Ceva mai târziu, o fată cam de etatea lui Radu intră și aprinse lămpile, apoi ieși la fel de tăcută. Radu stătea atât de nemișcat, încât ea nu-l observă.

Nici Mehmed nu-l observă când, într-un sfârșit, intră și el în iatac. Aceași fată îl urma. Lui Radu i-ar fi fost teamă să vadă

ceva ce nu ar fi dorit, însă fata era îmbrăcată cu veșmintele simple ale unei servitoare, nu cu mătăsurile și eșarfele unei concubine sau ale unei soții. Mehmed întinse brațele și ea îi scoase cu grijă straietele, pe rând, câte un strat luxos. Radu știa că trebuie să-și ferească privirea.

Nu o făcu.

Când Mehmed rămase doar în izmene, servitoarea puse veșmintele la o parte și îi petrecu peste cap o cămașă de noapte pictată cu versete din Coran. Apoi, ploconindu-se, ieși cu spatele din odaie. De îndată ce ușa se închise în urma ei, sultanul dispăru. Tot întunericul și toată teama care se cuibăriseră în inima lui Radu dispărură odată cu sultanul. Iată-l pe Mehmed. Mehmed *al lui*, nu străinul care ședea pe tron.

Mehmed se scărpină la ceafă și oftă. Apoi se așeză pe marginea patului și își descolăci voluminosul său turban. Părul lui era mai lung decât îl văzuse Radu vreodată. Cărlionțându-se spre umeri, era negru în lumina slabă, cu toate că Radu știa că în soare ar străluci în nuanțe castanii. Radu nu știa cum s-ar fi simțit să-l atingă, însă își dorea cu disperare să o facă.

— Sora mea e moartă? întrebă Radu.

Mehmed încremeni, ducând o mână la brâu, unde, în mod normal, s-ar fi aflat pumnalul. Apoi se destinse, lăsându-și umerii în jos.

— N-ar trebui să te afli aici, îi spuse, fără să se întoarcă.

— Tu n-ar trebui să te întâlnești cu *prințul* valah din familia Dăneștilor fără să-mi spui ce se petrece.

Mehmed oftă, scărpinându-se iar la ceafă.

— Nu e moartă.

Lacrimi neașteptate se adunară în ochii lui Radu și slobozi un oftat de ușurare – ușurare atât pentru că Lada nu era moartă, cât și pentru că reacția lui imediată nu fusese una de dezamăgire. Așadar, încă nu era chiar atât de rău cât să-și

pizmuiască sora pentru viața ei. Numai pentru locul ocupat de ea în inima lui Mehmed.

- Ce s-a întâmplat? Credeam că i-ai dat ei tronul.
- I l-am dat. Se pare că Valahia nu a fost de acord cu mine.
- Și cu toate acestea, îl sprijini pe rivalul ei?

Mehmed ridică, neajutorat, mâinile. Tot nu se întorsese cu fața la Radu. Radu tânjea să-i vadă chipul, expresia. Însă nu putea să micșoreze distanța dintre ei. După atâta timp, nu avea încredere în el însuși să se afle în apropierea lui Mehmed.

— Ce pot să fac? Știi că am nevoie să-mi asigur granițele. Nu pot duce un război pe două fronturi. Dacă e să cucerim Constantinopolul, avem nevoie de pace pretutindeni. Ungaria se întrevade amenințătoare, cu Huniade care mă hărțuiește cu fiecare prilej. Nu-mi pot îngădui să pierd niciun teritoriu din Europa și nu pot să stărnesc un război acolo fără să risc o cruciadă. Prințul din neamul Dăneștilor a consimțit la toate condițiile mele.

Avea noimă. Era o explicație perfectă. Și totuși... Mehmed tot nu voia să se uite la el.

— Asta e tot? Sau o ții pe Lada departe de tron nădăduind că se va întoarce aici la tine în caz de neizbândă?

Toată frustrarea și singurătatea din anul ce trecuse i se cățărară în gât, strecurând acuzațiile printre vorbe.

Mehmed râse, mai întunecat decât noaptea care cotropea balconul.

— O vezi aici? Ai mai avut vești de la ea măcar o dată? Radule, dacă mi-ar fi cerut ajutorul, i l-aș fi trimis. M-aș fi dus la război la un singur cuvânt al ei. Dar *ea* ne-a părăsit pe *noi*. Ne-a respins și al naibii să fiu dacă am să merg după ea fără să fiu poftit.

Din nou, explicația avea noimă. Însă niciuna din vești nu părea că ar fi trebuit să fie tănuită asemenea unui secret.

- De câtă vreme știai că Lada nu e pe tron?

Mehmed ocoli întrebarea cu un mormăit gutural care nu obliga la un răspuns.

— Are importanță?

— Pentru mine are. E sora mea. De ce să ții ascunse față de mine informații despre ea?

În sfârșit, *în sfârșit*, Mehmed se întoarce spre el. În lumina slabă a lămpii, chipul lui era puternic reliefat, nasul și pomeții aurii, buzele țuguiate și apoi retrase în întuneric.

— Poate că m-am temut.

— De ce?

— M-am temut că, dacă ai fi știut că se zbate, te-ai fi dus să o ajuti.

Radu râse uimit.

— Ce crezi că-ai putea face s-o ajut?

Mehmed își înclină capul într-o parte, cu o jumătate de chip în întuneric, cu cealaltă în lumină.

— Mă întrebi sincer?

Radu privi spre dușumea, foarte stingherit. Tânjea după un răspuns și se temea de el. Dacă Mehmed nu se putea gândi la niciun motiv care să nu sune doar ca niște vorbe goale?

— Mereu m-am descurcat mai bine cu un arc cu săgeți, zise Radu, zâmbind strâmb.

— Lada nu are trebuință de o săgeată bine țintită. Ei îi trebuie un zâmbet perfect țintit. Vorbe perfect țintite. Maniere perfect țintite.

Într-un târziu, Radu îndrăzni să-și ridice iar ochii din pământ.

— Ținta ei în aceste chestiuni *a fost* întotdeauna proastă..

— Iar tu nu dai niciodată greș când țintești. Nu subaprecia ce poți tu să faci numai pentru că nu e ceva la care se pricepe de minune Lada. Voi doi sunteți o pereche echilibrată. Mehmed privi în gol la spațiul dintre ei, privirea lui nemaifiind ațintită asupra lui Radu. Sau ați fost, măcar, adăugă el.

În acel moment, Radu știa că Mehmed nu-l vedea pe el, ci lipsa surorii lui.

— Să nu mai ai taine față de mine, spuse el.

Brusc, Mehmed se concentrează din nou asupra lui Radu.

— Cum?

— Când ții lucrurile tănuite, asta le dă lucrurilor și mai multă putere, mai multă greutate. Am presupus tot ce a fost mai rău de îndată ce am aflat de minciuna ta. Am fost gata să risc ca prietenia noastră să fie descoperită doar pentru a sta de vorbă cu tine. Pe viitor, să fii deschis cu mine.

Radu se opri, știind că îi vorbise lui Mehmed ca unui prieten și nu ca sultanului. În trecut, nu ar fi băgat de seamă. Dar acum... acum acolo exista o distanță. Și se întrebă dacă nu cumva distanța amăgitoare se prefăcuse în ceva mai mult. Însăpăimântat de acest element necunoscut dintre ei, adăugă un blând:

— Te rog.

— Și tu ești deschis față de mine în toate lucrurile?

În glasul lui Mehmed era o notă, un subtil ritm provocator care îl îngrozi pe Radu într-un alt mod. *Oare Mehmed chiar îl întreba ceea ce părea să-l întrebe?*

— Eu... Știi că eu muncesc numai pentru tine, și...

Mehmed risipi groaza cu o ridicare din colțul gurii.

— Știu. Și am fost prost să mă îndoiesc de lealitatea ta față de cauza noastră. Dar nu mă poți învinovați pentru că am vrut, în mod egoist, să te am numai pentru mine.

— Nu, răspunse Radu cu un glas dogit, simțindu-și gura brusc uscată. Sigur că nu.

Însă vorbele care voiau să-i iasă din gură erau: „*Sunt al tău. Pe veci.*” Și le înghiți cu suferință.

Mehmed se foi pe pat.

— Mai ai alte planuri pentru noaptea asta?

Lui Radu îi bătea inima atât de tare, încât se întrebă dacă Mehmed o auzea.

— Poftim? Ce vrei să spui?

Mehmed arată spre ușă.

— Ai idee cum ai să te streкори afară fără să fii văzut?

Nădușeala care țâșnise din pielea lui Radu deveni rece și înăbușitoare. Era un prost.

— Nu.

— Am să ies și am să mă încredințez că străjile mă vor urma în prima anticameră. Tu ar trebui să poți să te streкори atunci în pasaj.

Mehmed se ridică, iar Radu îl urmă. Prea aproape. Se ciocni de celălalt bărbat.

Mehmed se opri, apoi se întoarse și îl apucă pe Radu de brațe.

— Mă bucur să te văd din nou, prietene.

— Da, șopti Radu.

Și apoi Mehmed dispăru.

Pe birou îl aștepta o scrisoare de la Nazira. Îi scria că ea și Fatima aveau să rămână în oraș în modesta locuință pe care o deținea Kumal acolo. Și îl informa pe Radu că el urma să li se alăture la mesele obișnuite.

Radu era atât iritat, cât și încântat. Nu era nevoie ca ea să-i acorde prea multă atenție, însă avea să fie plăcut să aibă pe cineva cu care să vorbească și care să nu aștepte nimic de la el. Dacă își închipuia o soră perfectă, Nazira ar fi fost aproape de ceea ce și-ar crea pentru sine.

Sentimentul de vinovăție ieși din nou la suprafață. Putuse să-și alunge gândurile negre despre Lada, deoarece presupunea că ea avea tot ce își dorise. Acum știa altcumva. Cu un oftat trudit, scoase o bucată de pergament și un toc.

Preaiubită soră, scrise el. Măcar una dintre acele vorbe era adevărată.

Trei zile mai târziu, Radu mergea spre un han aflat aproape de palat, legănându-și brațele în ritmul pașilor. O adunare a unor fii de pași care erau destul de lipsiți de importanță pentru a-l saluta în continuare vorbise despre o femeie străină care încerca să fie primită de sultan. Glumiseră că ea voia să intre în haremul lui și că adusesse un car plin cu tunuri pentru a compensa chipul ei urât.

Carul fu cel care îi stârni curiozitatea lui Radu. Și îngrijorarea. Dacă o femeie străină era în oraș cu arme, încercând să se întâlnească cu sultanul, Radu voia să știe de ce. Ceilalți bărbați s-ar fi putut să nu o bage în seamă, luând-o drept nebună, dar el știa din proprie experiență că femeile puteau fi la fel de violente precum bărbații.

Cotind pe altă stradă, Radu se ciocni de o femeie. Reuși să o prindă, dar legătura ei de pergamente căzu pe jos. Ea înjură cu glas tare și vehement în maghiară. În mod straniu, asta îi stârni lui Radu dor de acasă, de preceptorul lui arțăgos, gângăvit, care repeta lecțiile în mijlocul pădurii. Și apoi își dădu seama că trebuia să fie ea. Femeia străină care încerca să-l întâlnească pe Mehmed.

— Iertați-mă, spuse Radu, maghiara lui fiind încă bună, în pofida anilor în care o neglijase. Exersase celelalte limbi – latină, greacă, arabă, orice învățase Mehmed alături de Radu – în mod regulat, dar maghiara și valaha nu fuseseră pe limba lui de când plecase Lada. Eram zăpăcit, adăugă.

Femeia își ridică privirea, surprinsă. Era tânără, mai mare decât el cu doar câțiva ani. Era îmbrăcată în stil european, fuste masive și bluze concepute pentru călătorie.

— Vorbiți maghiara?

— Printre alte lucruri.

Radu îi întinse pergamentele. Degetele ei erau boante și în-negrite, mâinile lucioase de la cicatricile unor vechi arsuri.

— Nu vorbesc turca. Mă puteți ajuta? O spuse cu îmbuf-nare, mai mult o cerere decât o rugămintă. Nimeni din acest afurisit de oraș nu-mi îngăduie să stau de vorbă cu sultanul.

Radu socoti că era înțelept din partea afurisitului de oraș.

— Unde vă sunt servitorii? Tatăl?

— Călătoresc singură. Și din această pricină sunt pe cale să fiu dată afară din hanul la care am tras. Nu am unde să stau. Își frecă fruntea, privind supărată. Toată această călătorie irosită!

— Încercați să intrați în haremul sultanului?

Privirea ei de indignare ucigătoare fu atât de bruscă și de serioasă, încât îi aminti de Lada. O plăcu pe femeie și mai mult pentru asta, însă era și speriat. Poate că ea *se afla* acolo pentru a-l ucide pe Mehmed.

— Mai curând aș intra în grajdurile lui și l-aș lăsa să călă-rească în spinarea mea decât să intru în haremul lui și să-l las să mă călărească din față.

Radu simți cum îi iau foc obrazii și își dresă glasul.

— Atunci, ce vă trebuie?

— Am o propunere pentru el. Mai întâi am fost la Constantinopol și nici ei nu au vrut să mă primească.

— Veniți de la Constantinopol?

Dacă era o asasină, era una nătângă, pentru că recunoștea acest lucru fățiș.

Ea ridică unul dintre sulurile de pergament.

— Idiotul acela de împărat nici măcar n-a vrut să mă lase să-i arăt munca mea. A răs și a spus că și dacă pretențiile mele ar fi adevărate, el nu și-ar permite să mă folosească.

— La ce să-și permită să vă folosească?

În cele din urmă, ea surâse, arătându-i toți dinții ei frumoși.

— Pot să construiesc un tun atât de mare, încât să distrugă chiar și zidurile Babilonului. Aș fi făcut-o pentru sultan, dacă el ar fi vrut să mă primească. Acum se pare că sunt nevoită să mă duc acasă, făcută de tot de rușine, așa după cum au spus tatăl și mama mea că voi fi.

Clătină din cap cu amărăciune și se întoarse să plece.

— Așteptați! Cum vă cheamă?

— Urbana. Din Transilvania.

— Eu sunt Radu. Și cred că am putea să ne ajutăm unul pe altul. Luă grămada de pergamente de la ea. Mergeți și luați-vă lucrurile, iar eu am să vă prezint soției mele.

Urbana ridică dintr-o sprânceană.

— Nu am intenția să intru în haremul *nimănui*.

Radu își reținu un hohot de râs. Ar fi putut fi greșit interpretat ca răutăcios.

— Vă asigur că acesta este ultimul lucru care mi-ar trece prin minte. M-am născut în Transilvania și știu ce înseamnă să fii străin în țară străină. Permiteți-mi să vă ajut la fel cum aș vrea ca cineva să o ajute pe sora mea.

— Dacă încercați ceva care jignește buna-cuviință, sunt pe deplin capabilă să vă arunc casa în aer.

De data aceasta, Radu își îngădui să râdă.

— Sora mea ar accepta ajutorul cam în același spirit. Veniți, vă voi conduce la casa mea. O veți îndrăgi pe soția mea.

Cu ajutorul Nazirei, el avea să-și dea seama dacă putea să aibă încredere în Urbana. Dacă da, Radu avea o bănuială tot mai mare, aducătoare de bucurie, că era pe cale să-i dovadă încă o dată lui Mehmed cât de valoros putea el să fie.

Februarie

LADA ȘTIA CĂ A PEDEPSI Transilvania pentru tot ce nu merse bine în ultimii ani nu însemna o strategie perfectă. Dar îi dădea o senzație mai plăcută decât orice altceva, așa că Transilvania ardea.

Lada nu era mulțumită, dar era ocupată, și asta era aproape același lucru.

— Pe rănilor Domnului! șopti ea, încercând să-și lege țesătura din pânză cât mai strâns peste sâni, astfel încât aceștia să nu se frece de zale.

Era greu să se îmbrace singură în codri. Dar acest aranjament era de departe preferabil celui pe care i-l propusese guvernatorul Brașovului – *înainte* să trimită un asasin după ea. După ce convenise să vadă de ce oameni și fonduri putea să dispună pentru a sprijini încercarea Ladei de a pune mâna pe tron, sugerase ca ea să rămână cu el în loc să se întoarcă acolo „unde nu e locul niciunei domnițe”.

Locul ei era alături de oamenii ei. Chiar dacă *era* ger. Tremura îndărătul păturii pe care o atârname pentru a-și asigura puțină intimitate. Aproape că își pusese bine pânza, dar degetele ei înghețate băjbâiau cu nodul. Aruncă pânza pe jos și urlă înfuriată.

— Lada? o strigă Bogdan. El zăbovea de cealaltă parte a păturii. Ai nevoie de ajutor?

— Nu de la tine! Lasă-mă în pace!

După alte câteva minute supărătoare la culme, reuși într-un sfârșit să pună lucrurile la locul lor. Își trase pe ea o tunică – curată, ceea ce era o noutate – și li se alătură din nou oamenilor ei.

— Ai nevoie de ajutor, spuse Bogdan, cu glasul foarte scăzut, ca nimeni să nu-l poată auzi.

— Ba n-am nevoie *de ajutor*.

— Tu ești o domniță. N-ar trebui să fii nevoită să faci singură aceste lucruri.

Lada îi aruncă o căutătură hotărâtă, înfuriată.

— Bogdane, când am fost eu vreodată domniță?

El îi întoarse privirea înfuriată cu un zâmbet blând, sfios.

— Pentru mine ai fost mereu o domniță.

— Poate că nu mă cunoști chiar așa de bine, la urma urmelor.

Bogdan întinse o mână aspră, ținând palma în sus pentru a-i arăta cicatricea de când se „căsătoriseră” copii fiind.

— Te cunosc.

Înainte ca Lada să poată să decidă cum să-i răspundă – sau cum să se simtă –, Petru îi atrase atenția.

Ultima caravană pe care o jefuiseră fusese încărcată cu veșminte fine, care erau împrăștiate prin tabăra lor. Pantalonii atârnav de copaci, fustele dansau în vânt. Culorile vii pe ramurile goale dădeau un aer de sărbătoare.

Petru se lupta cu un contăș din brocart, minuțios lucrat, străduindu-se să îl îmbrace peste umeri. Se răsucea într-o parte, apoi în cealaltă. Nicolae se uita la el, cu buzele strânse într-o singură linie dreaptă, însă cu ochii jucându-i de voieșie.

— Țsta s-ar potrivi mai bine dacă ar fi fost croit pentru un bărbat, zise Matei în timp ce trecea pe acolo.

Punga lui Matei era plină acum, dar el încă avea o înfățișare înfometată.

Petru se opri din răsucit și își smulse haina îngrozit. Nicolae bufni în râs.

— Ai fi putut să-mi spui! exclamă Petru.

— Dar se potrivea atât de bine culorii ochilor tăi!

Petru îi aruncă o căutătură cruntă. Apoi privi înspre Lada și întinse spre ea contășul. Ea ridică dintr-o sprânceană la vederea culorilor delicate și a broderiei. Bombănind în sinea lui, Petru aruncă haina în capul lui Nicolae și se îndepărtă.

Lada era îmbrăcată cu o tunică lungă peste pantaloni, toate negre, în afară de un șal roșu legat la brâu. O pelerină neagră, groasă, căptușită cu blană, îi ținea mai cald decât îi fusese în ultimele luni. Cizmele ei – din piele lucrată fin, cu modele delicate – erau singurele lucruri femeiești pe care le purta. Se obișnuise să-și poarte părul legat cu o fâșie de pânză, însă, în locul albului ienicerilor, ea folosea negrul. Deasupra purta o căciulă din blană.

Cu toții încetaseră să mai poarte coifurile și uniformele ieniceresti cu mult timp în urmă. Dar unii păstrasera câteva amintiri ale vieților lor ca sclavi: un șal ici, un cuțit colo. Bogdan folosea pânza albă de la coiful lui pentru a-și curăța armele. Mulți dintre oameni și le foloseau pe ale lor pentru curățări mult mai puțin plăcute.

— Ștefan s-a întors?

Nicolae termină să-și încheie haina, apoi își strânse în jurul lui mantia.

— Nu încă. Trebuie musai să-l așteptăm înainte de a avea parte de distracție? Avem destui oameni.

— Seara asta nu e o seară pentru mulți. Seara asta este o seară pentru iuteală și taină.

Bogdan își schimbă poziția pentru a veni mai aproape de Lada.

— Eu merg.

— Tu nu mergi.

Lui îi căzu fața. Scrâșnind din dinți, Lada continuă:

— Trebuie să te las la comanda taberei.

El ridică din umeri și se îndepărtă, călcând apăsător. Lada nu știa dacă el călca apăsător fiindcă era mânios ori pur și simplu pentru că era solid. Adevărul era că nu-l putea lua în această seară pe Bogdan, deoarece ar fi obiectat la ceea ce avea ea în gând. Și Nicolae la fel. Despre Petru, nu știa. Dar Matei...

— Matei, doar noi doi.

— Ce vrei să faci? Întrebă Nicolae.

Lada își vârî cuțitele în teacă. La fiecare încheietură a mâinii câte unul și unul la glezna dreaptă. Un vas mare cu ulei pentru lampă îi atârna de o curea legată peste umăr.

— Am de gând să-l vizitez pe guvernatorul Brașovului.

— Chiar e nevoie?

— M-a trădat. De ce mi-a promis ajutor și apoi a încercat să pună să fiu omorâtă? Trebuie să fi strâns informații. Și când a trimis mai departe aceste informații, au venit instrucțiuni să fiu eliminată. Fie că lucrează pentru Ungaria, fie că e aliat cu prințul Dănești. Vreau să știu care din două. Dacă e prințul Dănești, nu avem nimic a ne teme. Dacă sunt ungurii, avem o nouă problemă.

— Cum ai de gând să ajungi la el? Cetatea va fi bine păzită.

Lada întâlni privirea lui Matei. El încuviință din cap înverșunat. Avea să fie în formă pentru însărcinare. Și Lada știa că și ea avea să fie pregătită pentru orice, întotdeauna.

Se furișară pe străzile părții valahe din cetate, cufundate în beznă. Era un labirint de ulițe vechi cu cocioabe împinse până în marginea zidurilor. Unele dintre case erau lipite chiar de zid, folosindu-l drept perete exterior. De câteva ori Lada și Matei auziră patrulele, dar era o simplă chestiune de a-și schimba drumul pentru a nu fi descoperiți.

Cocioabele lipite de zid erau de folos. Sprijinindu-se de două locuințe aflate foarte aproape una de alta, se împinseră în sus, spre un acoperiș. Matei o săltă pe Lada chiar pe metereze. După câteva clipe de încordare pentru a se încredința că nu fusese zărită, ea lăsă o frânghie în jos, astfel încât Matei să o poată urma.

Între zidurile orașului interior, până și aerul se simțea altfel. Mai curat. Mai bogat. Mai privilegiat, cu mai puține guri care să-l respire. Însă mirosul de lemn ars se înălța de peste tot. O umplu pe Lada de ceva asemănător tihnei.

Lada știa exact unde să meargă, dar le luă două ceasuri ca să străbată douăsprezece ulițe. Ocoliră ruinele acum reci ale caselor care arseseră, ascunzându-se în ele atunci când era necesar. Era bine că Lada se îmbrăcase în negru, căci lemnul carbonizat ar fi stricat orice altceva.

Patrulele tropăiau pe străzi cu o consecvență supărătoare. Faptul că în cele din urmă reușiră să ajungă aproape de casa guvernatorului nu simplifica, totuși, lucrurile. Trei străjeri erau la post în fața ușii, în timp ce alții dădeau ocol perimetrului. Lada contase pe pătrunderea printr-o fereastră de la primul cat, însă nu era posibil.

Matei aștepta în tăcere, dar ea putea să simtă întrebarea care radia din el. *Și acum?*

Lada își ridică privirea spre cerul nopții pentru a blestema stelele, însă linia acoperișurilor îi atrase atenția. Casele erau clădite aproape unele de altele, înghiontindu-se pentru a-și face loc. Uneori, ulițele dintre ele erau atât de înguste, încât oamenii erau nevoiți să se întoarcă pieziș pentru a putea trece.

Nu avea nevoie să se furișeze în casa guvernatorului. Avea nevoie doar să pătrundă în una dintre casele mai puțin păzite ale vecinilor.

— Ce părere ai de biserici? îl întreabă ea în șoaptă.

În întuneric, Matei se încruntă spre ea.

— Ai observat cum, la țară, toate bisericile sunt fortificate? Ele asigură adăpost pentru oricine în timpul unui atac. Dar aici, în inima orașului, biserica este frumoasă și rece. Nu lasă să intre niciun valah înăuntru pentru a se ruga. Cred că ar trebui să încălzim nițel biserica.

Întinse mâna cu vasul cu ulei. Înțelegerea lumină chipul lui Matei în timp ce lua vasul de la ea.

Dispăru în întuneric. Cu toate că Lada avea mai mulți oameni acum, mereu se încredea în primii mai presus de toți ceilalți. Nicolae și Bogdan ar fi putut să se împotrivescă la incendierea unei clădiri sfințite, dar cum putea ceva să fie sfințit dacă valahilor le era interzis?

Ieși pe furiș din ungherul ei întunecat și fugi spre o uliță expusă. La patru case depărtare de cea a guvernatorului se găsea o casă cu trei caturi, cu pervazuri late, perfecte pentru glastrele de flori primăvara.

Lada păși pe un pervaz și se trase în sus la al doilea cat, apoi la al treilea. Acoperișul avea o înclinare ciudată și ieșea în afară prea departe pentru ca ea să se poată prinde. Deasupra ei, chinuind-o pentru că nu putea fi atinsă, se găsea o mică fereastră în pod care i-ar fi îngăduit să sară pe următorul acoperiș.

Fereastra din fața ei nu era complet închisă. Un colț era ridicat destul cât să poată strecura lama unui cuțit. Lada o deschise, fiecare scârțâit de protest al lemnului încredințând-o că avea să fie prinsă. Când fereastra fu deschisă destul, se strecură înăuntru cu picioarele înainte.

O fată ședea în pat, privind țintă la Lada. Nu putea să aibă mai mult de zece ani, cu părul prins sub bonetă, cu cămașă de noapte albă.

— Dacă țiți, o amenință Lada, îți omor toată familia în somn!

Fata era solemnă – și tăcută – în groaza ei.

— Arată-mi cum să ajung în pod.

Coborî din pat, tremurând, cu piciorușele ei goale pe podeaua din lemn. Deschise ușa iatacului, privind în amândouă părțile înainte de a-i face semn cu mâna Ladei să o urmeze. La capătul coridorului se găsea o altă ușă. Lada se pregăti să dea piept cu un inamic, însă odaia era goală, în afară de o învâlmășeală de mobilă veche și o scară.

Fata arătă în sus.

Lada puse o mână pe scară, apoi se opri. Se întoarse spre fată, care o privea cu ochii măriți, în aceeași tăcere pe care o păstrase încă de când intrase Lada în iatacul ei.

Lada vârî mâna în cizmă și scoase cuțitașul. Îl întoarse cu mânerul spre fată, înclinându-l, și i-l întinse spunându-i:

— Data viitoare când mai intră careva în iatacul tău în toiul nopții, ar trebui să fii pregătită. Poftim.

Fata luă cuțitul, privindu-l lung, de parcă ar fi fost o cimilitură. Apoi strânse mânerul și dădu din cap a încuviințare.

— Bun. Acum plec. Du-te înapoi să te culci!

Lada se cățără pe scară și deschise chepengul spre pod. Fereastra podului, totuși, nu voia să se deschidă. Blestemându-și norocul, Lada apucă un scaun cu un picior rupt și sparse

geamul. Spera ca Matei să-și fi început deja treaba, abătând atenția oricui ar fi putut să dea alarma.

După ce împinse cioburile de sticlă rămase, Lada ieși pe fereastră și se ghemui pe pervaz. La picioarele ei, noaptea aștepta amețitoare și întunecată. Sări.

Izbi acoperișul mai iute decât s-ar fi așteptat și fu cât pe ce să se rostogolească peste marginea lui înainte să se prindă. Apoi o luă la fugă. În sus și peste coamă, luându-și avânt înainte de a se arunca peste golul ce de-abia aștepta să o revindică. Încă un acoperiș. Acesta era înclinat invers, iar acoperișul de după el era cu câțiva metri mai înalt. Lada alergă de-a lungul coamei, iuți brusc pasul și sări.

Măinile ei întâlneau muchia acoperișului alăturat. Picioarele îi atârnavă, greutatea ei amenințând să o tragă în jos. Legându-se dintr-o parte în alta, puse un genunchi pe acoperiș și se trase în sus.

Încă unul.

De data aceasta, se târî cu grijă peste țigle. Cu toate că aerul era înghețat, o mânca trupul de la sudoare. Acoperișul guvernatorului era mai înalt decât cel pe care se afla, dar nu acesta era ținta ei. Merse furișat de-a lungul muchiei dintre case până ce găsi ceea ce căuta – o fereastră cu un mic pervaz sub ea. Plănuise să pătrundă înăuntru pe acolo, însă, într-un sfârșit, norocul era de partea ei.

Fereastră era larg deschisă și un cap chel se aplecase în afară, privind în jos spre centrul orașului și în direcția din care se auzeau țipete. Se vedea o licărire slabă și se auzi un zgomot îndepărtat de sticlă spartă.

Vreme de un interval veșnic dintre o respirație și următoarea, Lada se opri. El părea bătrân și moale și vulnerabil în cămașa lui de noapte largă. Era soț. Tată. Apoi, el își drese

glasul cu același horcăit flegmatic pe care îl scosese și în timp ce îi promitea să o ajute și deja plănuia să o ucidă.

Lada sări și se izbi în guvernator. Se rostogoliră împreună în odaie. Lada își reveni imediat și se așeză cu genunchii pe pieptul lui, punându-i cuțitul la beregată.

— Cine m-a vrut moartă?

El tremura, privind cruciș cuțitul în vreme ce încerca să se concentreze.

Ea apăsă cuțitul, lăsând să iasă sângele. Guvernatorul rosti pe un ton plângăreț cuvintele unei rugăciuni.

— Dumnezeu nu e aici în seara asta, îi zise Lada. Suntem doar tu și cu mine și cuțitul meu. Cine m-a vrut moartă?

— Prințul! răspunse el. Prințul Valahiei!

— De ce?

— Pentru că ești o amenințare.

Lada zâmbi. Știa că asta nu ar fi trebuit să-i facă plăcere, dar îi făcea. Prințul o socotea o amenințare destul de mare pentru a năimi un asasin. Încă mai avea o șansă. Unde există frică, există și putere.

Își retrase cuțitul și îl așeză lângă capul guvernatorului. Omul nu se clinti.

— Un dar pentru *prinț*. Spune-i că-i transmit respectele mele și că ne vom vedea în curând. Și spune-i Dumnezeului tău să facă biserici care să nu se aprindă așa de lesne.

Lada se strecură afară pe fereastră, urmată de suspinele de ușurare ale guvernatorului. Le luă cu ea ca pe un dar, în vreme ce alerga pe acoperișuri, îndepărtându-se de centrul Brașovului și ducându-se spre oamenii ei.

Februarie

FĂRĂ DOAR ȘI POATE, Urbana era un oaspete ciudat. În săptămâna în care locuise cu Nazira și Fatima în casa din oraș a lui Kumal, nu se mai oprise din vorbit.

— Dacă e spioană, spuse Nazira cu un oftat exasperat, stând așezată lângă Radu în grădină, e cea mai proastă spioană care a trăit vreodată. Cum poate să strângă informații dacă nu lasă pe nimeni altcineva să vorbească?

— Despre ce vorbește? o întrebă Radu, care își făcea arareori simțită prezența acasă, grijuliu să nu atragă prea mult atenția înainte să fie sigur că merita riscul.

— Despre oribilele ei tunuri. Nimic altceva. Scoate bețe din sobă pentru a desena diagrame – pe pereți, Radule, pe frumoșii pereți albi. Apoi se așteaptă ca Fatima să-i spele, deoarece trebuie să ne prefacem că Fatima nu e decât o servitoare.

— Îmi pare rău.

Radu știa că era mult să le ceară celor două femei să primească pe altcineva în viața lor privată.

Nazira flutură din mână.

— Eu fac cea mai mare parte din curățenie după ce Urbana se retrage la culcare. Fatima înțelege.

— Așadar, ce părere ai?

— Aș zice că Urbana e nebună, dar se poate să fie și un geniu. Nu știu nimic despre tunuri, însă nimeni nu poate să simuleze ceea ce face ea. Și nu minte atunci când spune că le va construi pentru oricine e dispus să o plătească. A urmărit asta toată viața ei și a fost respinsă la fiecare cotitură. Unica ei leali-tate este față de crearea celor mai uluitor de mari și de eficiente mijloace de ucis oameni pe care le-a văzut vreodată lumea.

Radu încercă să-și tempereze încântarea.

— Așadar, crezi c-ar trebui să merg mai departe?

— Ea constituie o descoperire incredibilă. S-ar putea chiar să se dovedească și de neprețuit.

Radu nu-și putu ascunde surâsul de încântare. Dacă era el cel care îi ducea ceva – pe cineva – de neprețuit lui Mehmed, descoperit de el însuși? Dacă Radu era motivul pentru care în cele din urmă Mehmed și-ar fi împlinit visul despre Constantinopol?

Nazira puse o mână pe obrazul lui Radu.

— Unde te afli în această clipă?

Radu scutură din cap.

— Scuze.

— Și flota? Cum progresează?

— Pe cât de bine putem spera. Cele mai multe galere sunt construite și Suleiman a găsit marinari pe care să-i năimească. Eu cred că va fi dificil, însă oamenii au dat năvală la chemarea lui. Fac spume la gură la gândul bogățiilor din Constantino-pol. Radu oftă. Am auzit asta la toți oștenii când venea vorba de Constantinopol. Mărul de aur din mijlocul orașului, ținut de statuia lui Iustinian. Bisericile construite din cărămizi de aur și împodobite cu giuvaiere. Lor nu le pasă câtuși de puțin de destinul nostru de a cuceri orașul, după cum a arătat Profe-tul, pacea fie asupra lui!

Radu se încruntă. Mai auzise și discuții mult mai sumbre care se învârtteau în jurul bogăției și a prăzii de război pe care aveau să o găsească la cetățenii orașului. Acum se vorbea despre toate acestea pe jumătate în glumă, căci nimeni nu știa că Mehmed intenționa să atace orașul imediat. Însă asta îi lăsa un gust amar lui Radu.

— Dar nu acesta este motivul pentru care trebuie să cucerim orașul, spuse Nazira.

Radu nu mai vorbise cu ea despre Constantinopol până atunci. Fu surprins să vadă că avea o părere.

— Ce vrei să spui?

— Oamenii cred că așa este profețit deoarece ne va aduce bogăție și noroc. Dar de ce i-ar păsa lui Dumnezeu de asta? Eu cred că orașul va fi al nostru deoarece avem nevoie să fie. Atâta vreme cât există Constantinopolul, el va atrage cruciadele. Va atrage tot mai mulți oameni care să vină pe pământul nostru și să ne omoare doar pentru că suntem musulmani. Căderea Constantinopolului ne va aduce siguranță și protecție, eu așa socotesc. Dumnezeu ne va da orașul așa încât noi să ne putem ruga în pace.

Radu închise ochii, ridicându-și chipul către soare. Fusesse atât de preocupat *cum* să-l ajute pe Mehmed să cucerească orașul, încât încetase să se gândească *de ce*. Nazira avea dreptate. Asta nu era numai pentru Mehmed; asta era o lucrare sfântă. Avea să o înfăptuiască pentru a ajuta la apărarea credinței care îi dăruise atât de multe.

— Care este planul? întrebă Nazira, trăgându-l înapoi în prezent.

— Ne apropiem. Totul e aproape în ordine. Însă Mehmed nu va face nicio mișcare până ce nu va fi sigur în privința tuturor granițelor. Ungaria încă îi face necazuri. Huniade e o amenințare.

— Și italienii?

Radu era bucuros că se deschisese în fața Nazirei. Era o mare ușurare să discute asta pe față cu cineva care înțelegea toate piesele jocului și care îi reamintea care era adevărul țel.

— Sunt prea ocupați să se certe unii cu alții pentru a apăra un oraș cu un asemenea trecut de dușmănie cum e Constantinopolul. Odată ce vom asigura căile maritime, nu vor putea să trimită ajutoare nici dacă s-ar hotărî s-o facă.

Nazira oftă.

— Știi că trebuie să se facă asta, însă nu aștept cu nerăbdare ziua care va pretinde ca atât fratele, cât și soțul meu să-și împlinească destinele la poalele zidurilor Constantinopolului. Mă tem de cum se va termina.

Radu o trase mai aproape.

— Știi bine că mă voi asigura că se va avea grijă de tine. Indiferent de ce s-ar întâmpla.

Nazira râse cu tristețe, lipită de pieptul lui.

— Iată cum faci din nou aceeași greșală presupunând că sunt îngrijorată pentru mine. Niciodată nu ții seamă de alții care te iubesc *pentru tine*, Radule, mai curând decât pentru ceea ce poți să faci pentru ei. Cea mai fierbinte rugăciune a mea este ca într-o bună zi să știi destule despre iubire, astfel încât să o recunoști atunci când îți este oferită de bunăvoie.

Radu nu avea niciun răspuns. Uneori, Nazira dovedea *prea* multă pătrundere.

— Mă duc să vorbesc, deci, cu Urbana. Ți mulțumesc!

Îi sărută mâna Nazirei.

Când intră, trecu pe lângă Fatima.

— Ți mulțumesc că suporti asta, îi spuse el în șoaptă. Nazira este în grădină, iar în următoarele ceasuri o voi ține ocupată pe Urbana. Du-te să petreci ceva timp cu soția ta.

Ea îi susținu pentru o clipă privirea și un zâmbet de recunoștință dădu formă chipului ei bun.

— Să izbândești! îi ură ea.

— S-ar putea ca soția ta să fie stearpă, îi spuse Urbana în timp ce Radu se așeza la masă pentru un prânz târziu.

Radu se înecă, surprins.

— Poftim?

— Sunteți căsătoriți de mai bine de un an. Cât de des vă împreunați?

Radu își ridică privirea în tavan, căutând acolo răspunsuri, căci își simțea obrajii arzând mai fierbinți decât cuptoarele unei topitorii.

— Ești pricepută și la astfel de treburi? o întrebă, încercând un ton amuzat.

Urbana se încruntă.

— Nu. Dar mă întreb de ce ar continua cineva pe un făgaș care nu dă roade. Dar servitoarea?

Radu fu cuprins de spaimă. Se părea că subapreciasse discernământul Urbanei.

— Fatima? întrebă el, trăgând de timp.

Cum ar fi putut să-i explice asta? Dacă îi spusese cineva?

— Ea e servitoarea voastră. Nu sunt în necunoștință de cauză în privința obiceiurilor de aici. Dacă îți naște un fiu, acesta ar fi un moștenitor acceptabil. Și ar fi un lucru bun și pentru ea. Ar avea un statut legal, iar tu nu ai putea s-o vinzi altcuiva. Îmi place Fatima. Ar trebui să chibzuiești la asta.

Glasul lui Radu ieși strangulat, atât de ușurare că Urbana nu-și dăduse seama de adevărul căsniciei sale, cât și de stînghereală pentru că aceasta era o discuție pe care ea o considera potrivită.

— Prefer să îi rămân credincios soției mele.

— De asta nu ai încercat să te vâri în patul meu? Te-aș fi refuzat cu strășnicie, cu violență chiar, însă asta m-a nedumerit.

— Vreau să vorbim despre tunurile tale! exclamă Radu, disperat să schimbe subiectul despre prunci și paturi.

Urbanei îi căzu fața; apoi își împreună sprâncenele groase, ca și când s-ar fi așteptat la o durere.

— Dacă m-ai lăsa să vorbesc cu sultanul vostru, aș putea...

— Vreau să le faci.

Sprâncenele ei se ridicară a surprindere.

— Poftim?

— Vreau să le faci. Pe toate. Pe zdrobitorul Babilonului, da, dar și pe toate celelalte tunuri pe care ai timp și pe care ai visat să le faci. Vreau să creezi cea mai mare artilerie pe care lumea să o fi văzut vreodată.

Încântarea Urbanei se prefăcu iute într-o dezamăgire istovită.

— Și eu vreau asta, dar niciunul dintre noi nu are topitorie sau materiale sau banii pentru a le cumpăra.

— Poți să păstrezi o taină?

Ea își linse buzele, trăgându-și-le, gânditoare, între dinți.

— Nu, nu prea.

Radu râse sec. Urbana ar fi putut să devină de neprețuit, nu însă și dacă nu era capabil să o țină ascunsă de Halil Vizirul. Își frecă fruntea sub turban.

— Păi, atunci, asta e o problemă. Spune-mi, ar fi posibil să creezi tunurile acestea fără să atragi prea mult atenția?

— Nu fără cantitatea de minereu ce ne-ar fi de trebuință. Și ne vor trebui oameni – mulți oameni. Nu pot să fac asta singură. Și nici nu pot s-o fac oriunde. De asta am venit aici – Edirne și Constantinopol au singurele topitorii destul de mari ca eu să-mi fac în ele tunurile.

Radu avea prea multe taine, ce dădeau pe afară. Și nu știa cum ar fi putut să construiască o artilerie fără să fie observat. Mai mult, povara tainelor îl măcina. Se îndoia de orice acum. Chiar și de Mehmed, iar asta îl durea. Dacă Mehmed își ascundea tratativele cu prințul valah, dacă ascundea situația dificilă în care se găsea Lada, ce altceva ar mai fi putut să tăinuiască față de Radu?

Tainele dădeau mai multă putere tuturor lucrurilor, mai mult potențial pentru devastare și distrugere.

Radu se ridică și porni spre fereastră. Nazira și Fatima erau întinse pe o pătură în grădină, șoptind și râzând. Dacă le-ar fi văzut fără să cunoască adevărul despre relația lor, ar fi bănuit că erau prietene foarte dragi. Nimeni nu se întreba de ce Fatima era mereu cu Nazira, de ce erau fericite să trăiască la țară fără nimeni altcineva în preajma lor.

Își ascundeau iubirea la vedere.

— Urbana, zise Radu, în minte conturându-i-se o idee a cărei formă îi plăcea, ce părere ai de petreceri?

— Le detest, răspunse ea.

— Ce-ar fi dacă aș spune că mersul la multe petreceri ar fi prețul pe care ar trebui să-l plătești pentru a-ți face tunurile?

Glasul ei era lipsit de inflexiuni, însă hotărât.

— Cu ce ar trebui să mă îmbrac?

Ianuarie

CĂLĂTORIA ÎNAPOI DUPĂ INTEROGAREA guvernatorului Braşovului fu una îngheţată şi singuratică. Lada se uită după Matei tot drumul până în tabără. La fiecare sunet se răsuca în jur, aşteptându-se să-l găsească.

El nu apăru.

Aproape că ajunsese, focurile din depărtare promiţându-i odihnă şi căldură, când un cal necheză în întunericul din dreapta ei. Se lăsă pe vine, blestemându-şi generozitatea faţă de fetiţă, care o lăsase cu un singur cuţit din cele trei pe care le luase cu ea. De ce se simţise forţată de împrejurări să i-l dea puştoaicei?

Fiica Valahiei îşi vrea cuţitul înapoi.

Amintirea o făcu să se înfioare. Tatăl ei îi dăduse un cuţit, iar acesta îi schimbase viaţa. Spera ca propriul ei dar să-i schimbe viaţa acelei fete, căci Lada putea foarte bine să moară din pricina gestului ei.

— Linişte, băieţi, auzi un bărbat şoptind exagerat, glasul lui fiind purtat în noapte.

Vorbea în maghiară.

— Se pare că am găsit un mic prădător. Ăştia sunt foarte primejdioşi atunci când sunt încolţiţi.

Lada merse îndărăt până ce se lipi de un copac, astfel încât măcar să se afle cu faţa la orice ar fi venit. Muşchii îi erau

încordați de la frig. Își flexă iute mâinile, încercând să facă sângele să curgă din nou prin ele.

Auzi pe cineva descălecând. Nu făcea nicio încercare să-și ascundă pașii pe măsură ce se apropia. Se așeză destul de aproape ca Lada să-l vadă, însă prea departe pentru o luptă corp la corp. Ea nu avea de gând să-și arunce ultimul cuțit. Dacă nu nimerea, avea să rămână neînarmată.

Cu un geamăt, el scoase o piatră de sub el și o aruncă într-o parte.

— Te-am căutat, Ladislav Drăculea. Îi terorizezi pe transilvăneni. E de prost gust.

Sfidătoare, Lada își ridică bărbia.

— Nu le sunt datoare cu nimic.

— Aici te-ai născut.

— Și aici am să mor?

Bărbatul râse, scoțând ceva din contăș. Lada se încordă, însă el se aplecă în față, lovind cremenea, până ce o grămadă de iască se aprinse. Puse pe foc câteva vreascuri scoase din covorul de frunze al pădurii. În vreme ce flăcările se înălțau, chipul dușmanului ei ieși la lumină. Chipul bărbatului care îl gonise pe tatăl ei din Târgoviște și în brațele sultanului, unde își părăsise copiii. Chipul bărbatului care se întorsese să-i ucidă pe tatăl și pe fratele ei mai mare.

Lada se rezemă din nou de copac. Nu slăbi strânsoarea pe plăselele cuțitului, dar fu o ușurare ciudată să aibă o legătură cu bărbatul care avea să fie nimicirea ei.

— Huniade.

Părul lui castaniu-roșcat strălucea la fel de roșu ca focul. Avea fruntea lată, sprâncenele puternic conturate, iar nasul purta dovada numeroaselor frângerii. Nu părea să mai fi îmbătrânit de când îl văzuse Lada ultima dată în sala tronului din palatul de la Târgoviște. Era cam de vârsta pe care ar fi

avut-o tatăl ei, dacă Huniade nu l-ar fi omorât. Nu era cinstit că Huniade rămăsese neschimbat, în vreme ce faptele lui o preschimbaseră pe Lada în neînchipuite feluri.

Huniade își lăsa capul în jos în semn de aprobare.

— Ce poznă ai pus la cale în noaptea asta?

Lada nu văzu niciun folos în minciună.

— Incendiere. Amenințări cu moartea. Strângere de înformații.

Huniade oftă.

— Ai avut o noapte foarte plină. La ce ai dat foc?

— Catedrala.

Huniade tuși surprins.

— Am plătit pentru noul altar.

— A fost o investiție proastă.

El pufni.

— Așa presupun. Am fost voievodul Transilvaniei pentru câțiva ani. Niciodată nu am fost mai bucuros să fiu despovărat de putere. *Sașii*. Clătină din cap, răsuflarea lui încețoșând noaptea într-un râs tăcut. Apoi puse un cot pe genunchi, întinzându-se pe o parte. Spune-mi, ce ți-a oferit incendierea bisericii?

Lada atinse vârful cuțitului cu degetul arătător.

— Distragerea atenției, astfel încât să-mi pot duce la bun sfârșit treaba. Și satisfacție.

— Hmm! Cumva, am îndoieli că orice s-ar petrece aici te-ar satisface pe tine. Știu că ai fost trimisă să ocupi tronul Valahiei. Mai ești aliata sultanului?

Lada învârti iute cuțitul.

— Ți se pare că îi slujesc pe otomani?

— Așadar, nu îi trimiți vești despre unde ești și ce faci?

Lada fu bucuroasă că lumina focului îi ascundea îmbujorarea pricinuită de umilință. Să-i scrie lui Mehmed și să-și recunoască nereușitele? Niciodată!

— Nu.

— Știe tot despre faptele tale.

Huniade îi întinse un sul subțire de pergament. Era acoperit cu un scris foarte mărunț. Un colț era pătat și înnegrit de câțiva stropi de cerneală.

Lada miji ochii. Nu de cerneală. De sânge.

— Am găsit asta asupra unui bărbat rănit care te urma. E o scrisoare către sultan, descriind amănunțit ce faci.

— Matei, zise Lada.

Așadar, acesta era motivul pentru care el nu o ajunsese din urmă. Nu putuse. Ea rosti în șoaptă ceva pe atât de apropiat de o rugăciune de ușurare pe cât era capabilă pentru că îl lăsase pe Bogdan în tabără. A mirat-o cât de mult se bucura că el era în siguranță. Nu stăruia cu gândul asupra acestui lucru.

— Ce i-ai făcut omului meu?

— S-a luptat. L-am omorât.

Lada dădu din cap, amorțită. Matei era mort. Rănit în Brașov, terminat de Huniade. Și purtând o scrisoare către Mehmed. De cât timp îl ținea pe Mehmed la curent în privința ei? Cât de multe știa Mehmed? Și pe cine ar fi trebuit să fie mai furioasă – pe Mehmed, pentru că o spiona, pe Matei, pentru că o trăda, sau pe sine, pentru că avusese încredere în Matei?

Ori pe sine pentru că avusese atâtea nereușite nefericite de care să se scrie?

Trădarea lui Matei o dureau profund, totuși. Alesese valahi tocmai pentru că presupusese că ei aveau să fie la fel de nerăbdători ca ea să-și taie legăturile otomane. Dar se pare că foamea lui Matei depășea ceea ce putea Lada să-i ofere.

— Nu am știut că îi raporta lui Mehmed.

— Așa am socotit și eu după cuprinsul scrisorii. Deci nu lucrezi pentru sultan. Dar îi spui pe nume. Îl cunoști, îi știi temperamentul, tacticile.

Aceasta suna atât primejdios, cât și promițător.

— Mai bine decât oricine.

— În acest caz, mai am o scrisoare pentru tine.

Huniade lăsa scrisoarea lui Matei să cadă în foc. Degetele Ladei se întinseră, instinctiv, spre ea. Voia să știe cum ar fi arătat viața ei citită de Mehmed. Însă era prea târziu.

Huniade vârî mâna în contăș și scoase un plic. Îl aruncă în fața Ladei.

Nedumerită, ea îl ridică. Sigiliul era rupt.

— Pe aceasta am luat-o de la un turc ce întreba despre locul unde te-ai afla. E de la fratele tău. Huniade vorbea pe un ton plăcut, ca și când discuta despre vreme în timpul unei mese. Întreabă cum îți merge și se teme pentru siguranța ta. Ba chiar sugerează să te întorci în Edirne. Spune că sub domnia lui Mehmed au parte de cele mai minunate petreceri.

Lada pufni.

— Spune asta numai pentru că știe că nimic nu m-ar putea ține mai departe decât promisiunea unor petreceri.

Cu toate acestea, Lada vârî scrisoarea în cămașa ei, în dreptul inimii. Sub colierul pe care i-l dăduse Radu. Și el știa tot? Niciuna dintre umilințele ei nu era privată?

Huniade se ridică în picioare, întinzând o mână înmănușată. Era destul de aproape pentru a lovi. O împunsătură iute cu cuțitul ei și ar fi putut să-și răzbune tatăl. Și pe fratele mai mare, Mircea. Sânge pentru sânge.

Pentru trădarea lui, Matei putea să rămână nerăzbunat.

— Vino! o pofti Huniade. Am o ofertă pentru tine.

Cuțitul Ladei se opri. Tatăl ei murise făcând ceea ce făcuse mereu – fugind –, iar la Mircea ea oricum nu ținuse niciodată. Acceptă mâna lui Huniade.

Februarie-martie

TOȚI OAMENII DE SEAMĂ din Edirne se aflau în jurul mesei masive: valii, bei, pași, viziri și câteva dintre nevestele acestora. Chiar și câteva fiice, sperând să atragă privirea cuiva important. O asemenea fiică încercase să-i atragă atenția lui Radu toată seara. Însă el știa că tatăl ei deja îl susținea hotărât pe Mehmed, așa că nu exista niciun motiv să fie crud și să-i facă pe plac.

Și Salih era acolo. Cel de-al doilea fiu al lui Halil. Singura persoană pe care o sărutase Radu vreodată. Dar Salih renunțase de mult să mai încerce să-i vorbească lui Radu. Radu nici măcar nu putea să se uite la el fără să simtă un junghi îngreșător de vină, și așa devenise foarte priceput să-și lase ochii să treacă peste capul celui alt bărbat.

Toți erau culcați pe o parte pe perne, cu un festin luxos întins în fața lor. Alături de Radu, Urbana se foia întruna, încercând să-și găsească o poziție confortabilă în veșmintele ei europene țepene. Se distingea limpede, încruntată și bombănind în sinea ei în maghiară. Dacă își atrăgea privirea cuiva, nu era, neîndoielnic, într-un fel ușuratic. Arăta ca și când ar fi vrut să sugrume pe cineva. Asta îl făcea pe Radu să-i fie dor de Lada.

— Stai liniștită, îi ceru Radu în șoaptă, privind spre capul mesei.

Era așezat departe de locul unde Mehmed stătea tolănit mai sus decât toți ceilalți. Un servitor îi făcea vânt cu un evantai sultanului, în vreme ce îndărătul lui zăbovea singuraticul servitor care se îngrijea de taburetul pentru picioare. Și, în dreapta sultanului, Halil Vizirul.

Radu aștepta, îngrijorat până la amețeață.

— Ce e asta? se plânse Urbana, vârând un deget în unul dintre sosurile răcoritoare și cremoase pentru carne. M-am săturat de petrecerile astea! De ce trebuie să fiu aici, când aș putea să lucrez?

Radu o țistui în vreme ce Mehmed se ridica.

— Prieteni, zise Mehmed, întinzând brațele pentru a cuprinde întreaga încăpere, aceasta este o seară de sărbătoare! În această seară îi onorez pe trei dintre cei mai iluștri sfătuitori ai mei. Înțelepciunea lor îmi dă putere. Îndrumarea lor îmi clădește moștenirea. Și, în această seară, dedic această moștenire a mea lumii. Zaganos Pașa. Sarica Pașa.

Făcu un semn cu capul spre cei doi bărbați aflați imediat în stânga lui, bărbați despre care Radu știa că îi erau profund leali și dedicați cauzei cuceririi Constantinopolului. Kumal era plecat și deja se afla la fața locului.

— Și cel mai important sfătuitor al meu, Halil Vizirul.

Halil se înroși la față, cu expresia unui copil care scăpase nepedepsit după vreo poznă. Făcu o plecăciune și își duse mâna la inimă.

— Pentru a vă onora, pe voi, cei mai înțelepți ai mei trei, clădesc o fortăreață cu câte un turn numit după fiecare din voi. Ați putea să ajungeți până la cer. Înțelepciunea voastră va veghea veșnic asupra pământurilor noastre. Voi trei veți fi turnurile mele de putere, santinelele mele.

Cei trei bărbați se plecară și mai adânc.

— Pentru această onoare, aş plăti tot ce am, spuse Zaganos Paşa.

Mehmed râse cu vioiciune.

— Ei bine, mă bucur să aud asta, căci fiecare în parte veţi fi răspunzători de finanţarea şi de construirea turnurilor voastre. Nu aş încredinţa moştenirile voastre culturale nimănui altcuiva.

Halil Vizirul arăta oarecum mai puţin încântat, însă nemulţumirea îi tulbură chipul numai pentru scurtă vreme. Aceasta era o onoare nemaipomenită şi o dovadă în plus că influenţa sa asupra lui Mehmed era mai puternică decât oricând. Faptul că Mehmed o anunţase în faţa tuturor persoanelor importante din imperiu fără doar şi poate nu-i scăpase lui Halil. Halil încuviinţă din cap.

— Fireşte, sultanul meu.

— Al tău va fi cel mai important turn, şi cel mai mare.

Mehmed luă mâna lui Halil şi i-o strânse cu căldură. Pentru el, să atingă un alt bărbat însemna un gest de cea mai înaltă consideraţie. Halil mătură cu privirea întreaga încăpere, exultând în acel moment.

Mehmed dădu drumul mâinii lui Halil şi se aşează. Tonul lui deveni mai puţin formal.

— Începem construcţia imediat. Fortăreaţa se va numi Rumeli Hisari.

Sprâncenele lui Halil se împreună.

— Rumeli Hisari. Ca fortăreaţa bunicului vostru pe malul Strâmătorii Bosfor, Anadolu Hisari.

— Da, întocmai! Mehmed făcu semn unui servitor să-i umple iar paharul. Deja am dus oameni la faţa locului, iar în timp ce noi vorbim, se aduc pietrele. Kumal Paşa e acolo să conducă lucrările de construcţie.

— Unde... Halil îşi şterse fruntea, unde sudoarea începuse să brobonească de sub turban. Unde va fi clădită Rumeli Hisari?

Mehmed flutură nepăsător cu latul palmei.

— De partea cealaltă a lui Anadolu Hisari.

— De partea cealaltă... Dar acolo e pământul Constantinopolului.

Mehmed slobozi un hohot de râs.

— Le aparține câtorva șapi bătaioși. Nu e nimic acolo. Încă. Dar în curând temelii unei fortărețe care te onorează va înlocui șapii! Fortărețele își vor face cu ochiul una celeilalte de pe ambele maluri ale Strâmtoării Bosfor. Tunurile lor s-ar putea întâlni la mijloc, cred, zise Mehmed, râzând din nou. Va trebui să încercăm asta după ce turnul tău va fi fost construit.

De data aceasta, roșeața profundă de pe chipul lui Halil nu era una de plăcere. Deschise gura și o închise în vreme ce se lupta să găsească o cale să iasă din capcana pe care i-o întinseseră Radu și Mehmed.

Dar era prea târziu. Căzuse de acord cu fortăreața în fața tuturor și nu arătase nimic altceva în afară de sprijinul său. Ba chiar fusese de acord să plătească pentru ea. Dacă ar fi dat înapoi acum, ar fi fost nevoit să spună de ce. Și nu ar fi putut să-l provoace pe Mehmed pe față în privința Constantinopolului. Nu avea nicio dovadă serioasă că Mehmed urma să atace și trebuia să păstreze în taină legăturile sale cu împăratul Constantin.

Opțiunile lui Halil scădeau și aveau să scadă și mai mult atunci când aliații lui de la curtea lui Constantin aveau să afle că un turn clădit pe pământul lor purta numele lui Halil.

Tainele făceau informațiile mai puternice și mai îndoielnice. Cea mai bună cale de a ține fortăreața la adăpost de mașinațiunile lui Halil era să-l implice în chip intim – și imposibil de evitat – în construirea ei. Era aceeași metodă pe care Radu o aplica artileriei, inspirat de relația Nazirei cu Fatima. Ascunderea la vedere.

— Ce este așa de amuzant? întrebă Urbana, încruntându-se. Nu înțeleg nimic din toate astea. De ce zâmbești?

— Deoarece sunt încântat de evenimentele din această seară. Ea oftă, alegând oasele nefericitei păsări din farfuria ei.

— Tot nu înțeleg de ce trebuie să fiu aici. Nici măcar nu vorbim cu sultanul.

— Te afli aici astfel încât toată lumea să vadă că ești proiectul meu special. Vreau ca întreg orașul să bârfească despre cât de prost sunt năimind o femeie pentru a construi cel mai mare tun din lume în încercarea de a-l impresiona pe sultan. Intenționez să ne supun pe amândoi luării în derâdere.

Încruntarea ei deveni și mai adâncă.

— De ce ai face una ca asta?

— Ca nimeni să nu ne dea atenție până ce nu izbutim.

Pentru prima dată în acea seară, Urbana zâmbi. Pocni un os de la pui.

Radu o înghionti cu cotul.

— Închipuie-ți cât de surprinși vor fi atunci când sultanul va avea cea mai avansată artilerie din lume, construită de o femeie și de cel mai chipeș și mai nefolositor străin din imperiu. Radu se ridică. Vino! Trebuie să te prezint tuturor și să le spun cum plănuim să construim un tun atât de mare, încât va putea face o gaură pe fundul Mării Negre și o va seca.

Urbana se strâmbă, dar încuviință din cap.

— Ia-o înainte!

Mai târziu în acea săptămână, Radu dădu la o parte tapi-seria pentru a furniza ultimele noutăți în privința progresului Urbanei și a stadiului de pregătire a flotei. Fu atât de șocat să-l găsească pe Mehmed stând așezat în odaie, încât de-abia își înăbuși un strigăt.

— Radu! Mehmed rânjea. Ai întârziat foarte mult!

— Eu... Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Am ceva pentru tine.

Mehmed îi întinse o scrisoare.

Era adresată lui Radu cu un scris ca al unei persoane care luase un pumnal și îl înmuiase în cerneală. Partea din inima lui care era permanent neocupată îl duru în timp ce bătea din nou. Întoarse pergamentul pentru a găsi că fusese sigilat cu un vârf de cuțit apăsător în ceară.

— Lada, șopti el, trecându-și degetele peste sigiliul roșu.

— A sosit azi-dimineață, spuse Mehmed cu un glas grijuliu neutru. I-ai scris?

— Da, după ce am aflat că nu era pe tron. Renunțasem la speranța că mesagerul o va găsi vreodată.

Radu ar fi preferat să o citească în intimitate, dar nu putea suporta să abandoneze acest dar de a petrece timpul cu Mehmed. Însă felul în care ochii lui Mehmed erau ațintiți asupra scrisorii, ca ai unui om mort de foame asupra unei pâini, îl duru. Tot acest timp pe care îl petrecuseră despărțiți, toate aceste dăți în care el nu-l așteptase niciodată pe Radu...

Mehmed se afla acolo numai pentru Lada.

Încă o iubea. Nu vorbeau niciodată despre ea, însă era imposibil de evitat. Poate că, de vreme ce ea plecase înainte ca Mehmed să o poată revendica, el avea să râvnească veșnic la ea. În același chip în care era preocupat excesiv de Constantinopol, pur și simplu pentru că nu era al lui dar simțea că ar trebui să fie.

Potrivit Islamului, totuși, Mehmed nu-și putea consuma relația cu Lada. Era interzisă în afara căsătoriei sau a concubinelor oficiale. Lada fusese înăuntrul haremului lui Mehmed, totuși, ceea ce, din punct de vedere legal, o făcea parte din acesta.

Întotdeauna exista o soluție pentru Mehmed și Lada.

Radu lăsă capul în jos. Cum spera el că va fi viitorul lui? Să stea mereu alături de Mehmed, prieten preaiubit, sfătuitor de încredere? Îi spusese Nazirei că avea să fie suficient. Nu avea niciodată să fie suficient.

Mehmed puse o mână pe umărul lui Radu. Junghiul atingerii merse mult mai adânc decât uşoara apăsare a degetelor lui.

— Te simţi bine, prietene?

Radu îşi dresе glasul, încuviinţând din cap. Rupse sigiliul scrisorii cu mai multă forţă decât ar fi fost nevoie. Era adresată, într-un stil sentimental caracteristic, *Singurului meu frate, Radu*. Era mai sincer decât fusese salutul lui pentru ea.

— Ce spune? întrebă Mehmed, complet nemişcat.

Ar fi putut la fel de bine să ţopăie prin odaie, căci nemişcarea sa îi ascundea nerăbdarea.

Radu citi cu voce tare, cu glasul lipsit de inflexiuni de la oboseala pricinuită de emoţii.

— *Am fost surprinsă să primesc scrisoarea de la tine. Îmi pare rău să-ţi raportez că mesagerul pe care l-ai trimis e mort. Nu l-am ucis eu. Presupun, într-un fel, că tu ai făcut-o, trimiţându-l aici.*

Radu se opri, mijindu-şi ochii iritat atât de vorbele Ladei, cât şi de faptul că ea ar fi putut să aibă dreptate. Oare el sacrificase o viaţă doar pentru a-i trimite surorii lui o scrisoare?

— Te tachinează, îi spuse Mehmed. Sunt încredinţat că mesagerul este bine. Continuă!

— *La rândul meu, te voi surprinde spunându-ţi că sunt cu Huniade. El m-a găsit în Transilvania şi am consimţit să nu ne omorâm unul pe altul. M-am întrebat dacă îi eram neloială tatei şi fratelui nostru, însă ei sunt morţi şi, ca atare, nu se pot plânge. I-a invitat pe oamenii mei să se alăture alor lui. Nu cunosc motivele sale, dar am acceptat. În cele din urmă, am un aliat de valoare. Dacă îl pot convinge pe Huniade să mă sprijine, pot să*

cuceresc tronul. Știu asta. Dar, după aceea, nu am abilitatea trebuincioasă pentru nobileme. Sunt o armă boantă. Am trebuință de un chirurg. Am obosit să fiu mâna dreaptă a bărbaților puternici. Vreau ca tu să fii mâna mea dreaptă. Te-am văzut mișcându-te printre nobili cu ușurința cu care un șoim taie vâzduhul. Taie tu calea printre boieri pentru mine. Vino acasă, Radule! Ajută-mă! Valahia ne aparține, iar eu nu voi fi întreagă fără tine. Radu se opri, șocat. Și apoi iscălește cu numele ei, încheie el.

Nu spuse cum semnase ea.

Lada, pe gheață și având trebuință de data asta de mâna ta.

Cu un singur rând, ea îl trăsesese înapoi în copilăria lui nefecită, când avusese nevoie să fie salvat după ce se dusesse prea departe pe râul înghețat. Și – nu-i venea să creadă – ea îi cerea lui ajutorul.

Recunoștea că el era priceput la ceva ce ea nu era. Mehmed avusese dreptate. Lada avea nevoie de el pentru a-și asigura calea spre putere. Preț de câteva clipe tăcute, dureroase, el chibzui. Era sora lui. Niciodată nu-i ceruse nimic. Se așteptase ca el să vină cu ea la început, fiindcă socotise că așa ar fi trebuit el să facă, nu fiindcă asta era ce ea voia.

Cu toate acestea, acum...

— Vei merge la ea?

Surprins, Radu își ridică privirea. Glasul lui Mehmed era la fel de liniștit cât fusese și al lui, la fel de atent lipsit de emoții. Însă Radu știa chipul prietenului său mai bine decât orice altceva pe pământ. Îl studiase, îl adorase. Iar Mehmed nu-și putea ascunde teama și tortura sufletească.

Era balsam pentru sufletul lui Radu, o asemenea imensă ușurare, încât Radu lăsa să-i scape un hohot de râs tremurat. Lada nu era singura Drăculea care conta pentru Mehmed.

— Nu. Nu, firește că nu.

Umerii lui Mehmed se destinseră, tensiunea scurgându-se de pe chipul lui. Puse iar mâna pe umărul lui Radu, apoi îi luă scrisoarea.

Și Radu fu fericit, stând acolo cu prietenul lui. Deoarece, oricât de mult conta să fie apreciat de către sora lui, nu acolo era locul său. Ea voia ca el să-i înfăptuiască țelurile. Însă, ca întotdeauna, ea nu ținea cont de simțămintele lui. Muncise prea mult timp și prea tare aici pentru a lepăda totul în căutarea împlinirii visului ei. Acesta nu fusese niciodată visul lui.

Lada avea să fie rănită de hotărârea lui. Gândul îl făcu să se simtă ciudat de puternic. Nu-i plăcea asta la el, însă nu putea să se ferească. Lada îl voia, și Mehmed îl voia. Avea să-l aleagă pe Mehmed. Nu putea să facă altceva.

Mehmed bătu ușor cu degetele pe foaie.

— Este foarte interesant că e în cercul intim al lui Huniade. După tot ce i-a făcut el tatălui și fratelui vostru.

Și Radu era surprins. Însă avea o oarecare noimă.

— Lada poartă pică numai atunci când îi este de folos. Într-un fel, moartea tatălui nostru a eliberat-o. S-ar putea chiar să-i fie recunoscătoare lui Huniade. În orice caz, dacă poate să învețe de la el și să-l folosească pentru a câștiga puterea, ea îi va ierta totul.

— Hmm! făcu Mehmed.

Degetele lui trasau conturul numelui lui Huniade.

Radu voia scrisoarea înapoi. Voia să citească din nou cum putea să facă el lucruri pe care puternica, răutăcioasa lui soră nu putea. Voia să țină scrisoarea în mână și să-și amintească frica de pe chipul lui Mehmed atunci când crezuse că Radu avea să aleagă să plece. Acea frică era destul pentru a-i da speranță lui Radu.

Putea încă să aibă propriul său vis.

Februarie

LA O SĂPTĂMÂNĂ DUPĂ ce începuse călătoria Ladei cu ungurii, Huniade călărea de-a lungul marginii taberei în care se instalaseră oamenii ei. Strigă un ordin în maghiară, cerându-le să-și strângă lucrurile. Nimeni nu-i răspunse. Se uită la Lada.

Nu vorbiseră prea mult, iar Lada începea să se întrebe dacă nu se pripise trimițându-l pe Bogdan să găsească pe cineva care să-i ducă o scrisoare lui Radu. Poate că îi scrisese prea curând de Huniade drept aliatul ei. Dacă i s-ar fi întâmplat ceva lui Bogdan, nu avea să și-o ierte niciodată. El reprezenta bucata din copilăria ei de care reușise să se agațe. Nu ar fi putut să suporte să-l piardă și pe el.

Absența lui Bogdan îi aminti Ladei de absența celorlalți doi bărbați care contau cel mai mult pentru ea. Însă curând Radu urma să primească scrisoarea ei și avea să li se alăture. Cât despre celălalt bărbat, alege să nu stăruie în privința lui.

Huniade strigă din nou ordinul.

— De ce oamenii tăi nu se supun? întrebă el.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Nu vorbesc maghiara.

Huniade strigă același ordin în turcește. Ca unul, oamenii se uitară la el. Niciunul nu se mișcă.

Lada își miji ochii.

— Și nu răspund la comenzi în limba turcă.

Huniade se încruntă, trăgându-se de barbă.

— Și arunci, cum îi comand?

— Tu nu-i comanzi. Eu îi comand.

În valahă, ea le ordonă să-și strângă lucrurile. De îndată, ei trecură la acțiune, una eficientă, bine exersată. Huniade privi, cu o expresie îngândurată. Lada călări cu mai multă îmbărbătare după aceea. Avea să-i arate ea lui.

Mai târziu în acea zi, Huniade o găsi pe Lada călărind alături de Ștefan și Nicolae aproape de spatele companiei. Ștefan își mână calul într-o parte, făcându-i loc lui Huniade.

— Oamenii tăi sunt foarte disciplinați, spuse Huniade, scărpinându-se în barbă.

Se juca întruna cu barba lui. Lada se întrebă dacă asta se întâmpla fiindcă în tinerețe nu îi fusese îngăduit să poarte barbă. Luptase mult și bine pentru a trece de la fiul unor țărani la unul dintre cei mai puternici conducători de la granițele Imperiului Otoman. Ea bănuia că avea tot dreptul să fie amuzat ori drăgăstos cu barba lui.

Ori poate că bărbile pur și simplu dădeau mâncărimi.

— Suntem bine antrenați, răspunse Lada în valahă.

Huniade continuă și el în aceeași limbă.

— Întotdeauna prefer să mă lupt cu spahiii în loc de ieniceri. Ienicerii sunt mult mai feroce.

Nicolae zâmbi strâmb.

— Acesta este unul dintre foloasele unei oștiri de sclavi care nu au nici averi și nici familii. E mai ușor să fii neînfricat atunci când nu ai nimic de pierdut.

Huniade mârâi. Arătând spre cicatricea proeminentă a lui Nicolae, îl întrebă:

— De unde ai asta?

Accentul lui valah era atât de prost, încât o durea pe Lada să-l audă vorbind.

Zâmbetul lui Nicolae se lăți, întinzând cicatricea, care se subție și se albi.

— De la Varna. De la un ungur. Taman înainte să-l omorâm pe regele vostru.

Lada își duse mâinile spre cuțitele aflate la încheieturi, gata să-l apere pe Nicolae. Spre surprinderea ei, Huniade râse.

— O, Varna. Acolo a fost un dezastru. Trecu din nou la maghiară: M-a dat înapoi cu câțiva ani. Încă nu ne-am revenit după pierderea regelui nostru. Noul nostru rege, Ladislau Postumul, nu e tocmai ideal.

Expresia lui deveni pierdută și îngândurată.

— Ar putea fi înlocuit.

Lada se agăță de tonul lui înainte să se gândească mai bine.

— De tine?

Huniade fusese prințul Transilvaniei. Era iubit de poporul lui și o forță militară de temut. Dacă ar fi fost rege... și aliatul ei...

Drumul către tronul Valahiei se deschise în fața ei, scăldat în lumină aurie.

Până ce Huniade izbucni în răs, năruindu-i speranțele și aducând la loc întunericul.

— Eu, rege? Nu. Am încercat un tron. Se vedește că nu îmi place prea mult să stau jos, indiferent din ce ar putea să fie făcut scaunul.

Supărată, Lada se pleoști în șa. Huniade încă ar putea fi un aliat puternic. Însă un rege era și mai bine.

— Poporul tău ar fi norocos să aibă un asemenea bărbat ca rege.

Huniade puse o mână pe umărul ei.

— Sunt oștean. Nu sunt croit pentru politică și curte. Fiul meu, Matei, pe de altă parte, a fost crescut cu ele. El va ajunge

departe și va face lucruri mai mărețe decât aş putea să fac eu vreodată. Huniade zâmbi fericit. E cel mai mare triumf al meu. Și e și tare chipeș, adăugă el.

Lada se încruntă, neștiind precis ce avea asta de-a face cu meritele lui Matei. Ea văzuse, totuși, câte uși deschidea Radu datorită chipului său.

— Sunt sigură că asta îi va fi de folos.

— Are trebuință de o soție puternică. Cineva care să-i potolească... extravaganțele. Să-l ajute să cârmuiască.

— Îi va trebui o bună alianță.

Dacă Matei voia să continue să se ridice la curtea ungară, trebuia să aducă un soi de putere cu el. Huniade nu avea un nume de familie, și nici o istorie. Avea pământuri și averi, da, însă erau noi. Și prospețimea nu era ceva de care să fii mândru în lumea nobililor.

Huniade o bătu din nou pe umăr.

— Sunt mai puțin preocupat de alianțe. Acestea vin și se duc. Însă tăria de caracter... asta nu poate fi prețuită îndeajuns.

Huniade se îndepărtă, cu Lada privind țintă, încurcată, la spatele lui.

— Oare vrea ca eu să-i găsesc fiului său o soție? întrebă ea, întorcându-se spre Ștefan, care se aplecase spre Nicolae și îi șoptise ceva.

Ștefan se prefăcea că nu vorbește maghiara, însă o înțelegea.

Chipul lui Nicolae era purpuriu din pricina efortului de a se abține să spună ceva. În cele din urmă, îi scăpă odată cu un hohot de râs gătuit, vesel.

— Lada, dragul meu dragon, el vrea ca tu să fii soția fiului său.

— Să-l ia naiba! izbucni ea.

Furia și umilința o cuprinseseră. În tot acest timp, Huniade o văzuse doar ca pe un pântece. Cum putea ea să facă lumea să o vadă ca pe ea însăși?

— Și naiba să-l ia și pe fiul lui!

Ostenită, își frecă fruntea. Nu era de mirare că el încercase să le ordone oamenilor ei. Probabil că deja îi vedea ca fiind ai lui, ca un fel de zestre.

— Unde ne aflăm?

Nicolae se trase mai aproape de ea.

— Aproape de Bulgaria.

Deprimată, Lada privi lung la copacii dezgoliți de iarnă din jurul lor, căci nu știa ce să facă. Să-l omoare pe Huniade și să meargă mai departe? Să se mărite cu fiul lui pentru avea o șansă la tronul Ungariei? Avea asta să o aducă mai aproape de Valahia sau să o îndepărteze și mai tare? Era aceeași alegere cu care se mai confruntase, singura alegere dată ei vreodată: să accepte oricât de puțină putere ar fi putut printr-un bărbat.

Dacă ar fi știut că asta avea să fie soarta ei, iar și iar, ar fi rămas cu Mehmed. Cel puțin cu el avea acea scânteie, acea ardere. Dacă Matei era isteț și chipeș așa cum spusese tatăl lui, nu ar fi avut trebuință de o soție ca ea. Și ea nu voia să fie soție.

Niciodată soție.

Lăsase iubirea în urmă și pornise călare spre un viitor lipsit de putere.

— Nu am nimic, șopti ea.

Nicolae își îmboldi calul și mai aproape de ea, până ce picioarele li se atinseră.

— Încă ne ai pe noi, îi zise, cu un glas blând și înțelegător. Găsim noi ceva.

Lada încuviință din cap, încercând să nu lase să i se vadă disperarea. Cât mai spera să-l poată ține pe Nicolae? Pe Ștefan? Pe Petru și pe restul oamenilor ei? Aveau ei să-i rămână leali când puteau alege pe cineva cu o reputație și putere ca ale lui Huniade? Nu și dacă rămâneau cu el mult prea mult timp.

— Ne despărțim de Huniade la prima ocazie.

Nu știa cum avea el să reacționeze, dar deținea mai mulți oameni decât ea. Lada nu avea de gând să le riște viețile împotriva lui. Până ce se ivea ocazia nimerită, avea să strângă din dinți și să se ferească de toate discuțiile despre căsătorie.

În tabără, două zile mai târziu, Huniade stătea de vorbă cu trei dintre oamenii lui. Cu toate că Lada îl evitase, intensitatea discuției bărbaților făcea aluzie la ceva nou. Ar fi putut să fie o ocazie pentru ca oamenii ei să iasă. Sau putea să însemne că ea era la ananghie.

Lada merse spre ei și își făcu loc cu umerii.

— Ce se întâmplă?

Huniade își ridică privirea, surprins.

— O oștire de bulgari se îndreaptă spre noi. Sunt într-un canion. Dacă îi lăsăm să iasă, se pot împrăștia și pot să strângă rândurile. Cea mai bună opțiune a noastră este să o pornim călare în întâmpinarea lor.

— Dar nu ai destul timp să faci un plan.

— Atacul este forma mea preferată de apărare.

Lada lăsă vorbele să se răsucească în mintea ei. Îi aminteau de ceva. Tohin – femeia otomană care o învățase cum să folosească praful de pușcă în luptă. Aceasta vorbise despre nevoia de a fi în mod constant în atac, astfel încât alte țări să nu invadeze ținuturile otomane. Să îi împingă în afară în așa fel încât nimeni să nu poată să intre cu forța. *Negușător de moarte*, asta era ceea ce spusese Tohin că trebuia cineva să devină. Să facă destul negoț cu moartea în altă parte pentru a o ține la distanță de propriul cămin.

— Ce fel de oștire? întrebă Lada.

Unul dintre oamenii lui Huniade pufni la intervenția Ladei în discuție, însă Huniade răspunse:

— Călare, în armuri grele.

Huniade avea câțiva oameni în armuri care puteau să întâmpine o asemenea oștire față în față. Însă oamenii Ladei purtau zale ușoare, nepotrivite unei lupte directe. Probabil că Huniade îi citise gândurile.

— Asta nu e o bătălie pentru ienicerii tăi. Îi voi ține în ariergardă.

Lada se zbârli. Știa că oamenii ei erau de două ori mai buni decât ai lui Huniade. Și el ar fi știut asta, dacă nu ar fi fost atât de preocupat de perspectiva căsătoriei. Însă își mușcă limba înainte să se certe. Dacă Huniade era prins în canion, iar oamenii ei erau în ariergardă, era o ocazie la fel de bună ca oricare alta pentru a fugi.

Oftă, simțind acele noi ițe spre tron rupându-se una câte una. Rămânea, ca întotdeauna, cu singura iță de putere: ea însăși.

Călăriră peste ogoare întinse, netede, până ce ajunseră la amenințare. Pereții drepti ai văii se înălțau în fața lor, o creștătură îngustă printr-un șir lung de câteva leghe* de dealuri abrupte, stâncoase – singura trecere accesibilă pentru trupe călare.

Lada înțelese imediat de ce Huniade trebuia să-i oprească pe bulgari înainte să iasă din canion. Odată trecuți, aveau drum întins în orice direcție din Ungaria ar fi vrut.

Vântul aspru purtă spre Lada țipete. Huniade călărea înainte și înapoi în fața oamenilor săi. Apăru o iscoadă, cu calul gâfâind plin de spume. Lada văzu cum lui Huniade i se încordară umerii în timp ce asculta raportul. El spuse ceva, apoi arătă spre ea. Iscoada dădu din cap a încuviințare.

Ridicând pumnul, Huniade scoase un răcnet. Oamenii lui răcniră și ei ca răspuns și șarjară după el, intrând în canion.

* O leghe e egală cu 5,56 kilometri (n. tr.).

Să-i fi spus el iscoadei să se asigure că ea nu va pleca? Lada zâmbi sinistru. Avea să primească asta cu bucurie. Porni călare în întâmpinarea iscoadei. Acesta tremura pe spinarea calului său, care tremura și el.

— Ce este? vru ea să știe.

— Huniade cere ca tu să stai de veghe. Dacă bulgarii încep să iasă, pornești călare iute spre cel mai apropiat sat și scoți oamenii.

Arată spre răsărit, unde Lada putea să vadă fumul din vetre marcând leneș așezarea satului.

— Se așteaptă ca bulgarii să treacă prin vale?

Bărbatul ridică din umeri ostent.

— Sunt mai mulți oameni decât am socotit. Prea mulți.

— Atunci, de ce s-a dus?

— Dacă ei trec, vor da foc satului și le vor lua toate proviziile pentru iarnă. Oamenii vor muri de foame.

Lada se încruntă.

— Dar e doar un singur sat.

Bărbatul zâmbi întunecat.

— Este satul *lui*, totuși. Acolo a crescut.

Lada își mână calul încet spre oamenii ei, informația căpătată sâcâind-o. Puteau să plece. Dar și Huniade ar fi putut să plece. Să se regroupeze în altă parte. Să lase ca sătucul să fie cucerit.

— La naiba cu onoarea lui! bombăni Lada, privind lung îndărăt, spre vale.

Oștenii lui Huniade dispăruseră deja după o cotitură. Nu avea să dureze mult până ce aveau să întâlnească dușmanul. Ambele armate aveau să fie prinse și strânse între pereții înguști. Avea să urmeze un măcel de ambele părți.

Nu era problema ei.

Însă privirea ei se îndreptă spre buza prăpastiei. Avea să fie de nestrăbătut pentru oștenii călare și în armuri grele. Dar asta nu însemna că era de nestrăbătut pentru toată lumea.

Avea nevoie de un aliat. Avea nevoie mai multe ște de putere. Și dacă putea să-i dovedească lui Huniade de ce era capabilă, atunci poate că avea să le aibă. Putea să fugă – iar – sau să profite de această șansă.

Lada sări de pe cal și își luă armele.

— Descălecați! Luați tot ce puteți căra ușor! Nicolae, du oamenii pe partea cealaltă în caz că asta e de netrecut!

— Ce facem? o întrebă Petru, deja luându-se după ea.

— Mergem să aruncăm o privire.

Urcară dealul în fugă, târându-se de-a bușilea printre copaci și bolovani. Fiecare găsi o cărare și se împrăștiară. Lada îi conducea, alergând, alunecând și cățărându-se. Nu era un mers lesnicios, dar nu întârziară mult. Țipetele oamenilor și nechezatul cailor îi atraseră mai aproape de țelul lor.

În cele din urmă, juliți și asudați, ajunseră pe buza prăpastiei, chiar deasupra luptei. Ambele părți erau strânse ca într-un gât de sticlă, lăsând numai câțiva oameni în față să lupte. Când acei oameni mureau, următorii le luau locul. Lada se uită în jos la linia bulgarilor. Se întindea prea departe. Puteau să preseze mai mult și mai bine.

Huniade nu era prea departe de prima linie. Toți cei de acolo aveau să moară. Trebuie că el știa asta – trebuie să o fi știut atunci când intrase.

Dar el o lăsase pe Lada cu oamenii ei în urmă. Dacă ea ar fi fost la comandă, ar fi sacrificat oamenii altcuiva pentru a slăbi cealaltă parte. În schimb, el îi ținuse în afara bătăliei, cu însărcinarea de a apăra satul dacă strădaniile lui ar fi dat greș.

Huniade îi omorâse pe tatăl și pe fratele ei. Înainte de asta, el fusese motivul pentru care tatăl ei o lăsase zălog otomanilor.

Și el o invitase să se alăture trupelor sale având în minte numai căsătoria. Ea avea toate motivele pentru a-l lăsa să moară, chiar dacă îi era recunoscătoare pentru că îi cruțase oamenii. Dar Valahia o chema și ea trebuia să răspundă. Cum putea să câștige asta pentru el?

— Vor fi toți omorâți, spuse Petru, încruntându-se.

Lada și oamenii ei erau prea sus pentru a trage cu precizie cu arcuri și săgeți. Și bulgarii aveau armuri grele. Și-ar fi irosit muniția fără să aibă cine știe ce efect.

Însă...

— Ați auzit vreodată de povestea lui David și Goliat?

Lada și-o amintea. Ținea cu adevărat doar la poveștile vechi, cele despre bătălii și lei și oștiri. Nu avea niciun folos pentru Iisus și parabole și vindecări. Ei îi plăcea zeul mânios, zeul răzbunării și al războiului. Luă o piatră mare și o aruncă în aer de câteva ori.

Lada privi de cealaltă parte a prăpastiei la Nicolae. Ridică piatra în sus, apoi ținti spre ariergarda bulgarilor. Exista o zonă pe deal care vorbea despre ani de alunecări de teren – lipsită de copaci, cu țărână de curând răscolită – și la buza prăpastiei o grămadă de bolovani care așteptau răbdători ca timpul și elementele naturii să-i elibereze.

Lada mimă împinsul, apoi lăsa piatra din mâna ei să cadă. Nicolae privi bolovanii. Flutură un braț, apoi fugi cu Ștefan și mai mulți oameni spre bolovani.

Lada așteptă, cu Petru ghemuit alături de ea. Zgomotul bătăliei de sub ei era teribil. Nu mai văzuse niciodată una atât de mare, atât de aproape. Privi, fascinată. Nu era ceea ce se așteptase ea să fie. Singura ei experiență în lupta corp la corp fusese cu asasinii sau la antrenament. Văzu cum Huniade își comanda oamenii, cum chiar și de pe jos el acționa ca și când ar fi avut o vedere de sus.

De asemenea, ea văzu cum, în pofida inteligenței lui, avea să piardă. Alesese onoarea în dauna eficacității. Ar fi trebuit să-i sacrifice pe oamenii ei pentru a-i încetini pe bulgari, apoi să se regroupeze aiurea, ignorând amenințarea față de satul lui.

Însă el nu o pusese și pe ea la socoteală.

Un huruit care se prefăcu în bubuit îi atrase atenția Ladei înapoi la munca lui Nicolae. Bolovanii se prăvăliră însoțiți de un nor uriaș de praf. Bolovanii căzuți nu erau destui pentru a bloca întrutotul prăpastia, dar erau destui pentru a face imposibil ca oamenii să iasă mai mult de unul odată pe unde intraseră.

Huniade privi în sus. Zărind-o pe Lada, strigă ceva, gesticulând furios spre stânci. Lada râse, știind cum părea să fie. Tocmai garantaseră că bulgarii puteau să meargă doar înainte, în Huniade.

Lada alese o piatră atât de grea, încât fu nevoită să-și folosească ambele brațe. Apoi, cu un urlet, o aruncă.

Piatra zbură în jos, aterizând cu un *zdrang* metallic în capul cu coif al unui oștean din mijlocul rândurilor bulgarilor. Acesta se prăbuși în șa, apoi alunecă la pământ.

Pe partea cealaltă a prăpastiei, oamenii Ladei se puseră pe treabă. Nu duceau lipsă de bolovani. Bulgarii erau îngrămădiți atât de strâns, încât nu era nevoie să țintească. Aruncau o piatră, aceasta lovea ceva. Floare la ureche.

Bulgarii începură să intre în panică, încercând să se dea la o parte, însă nu aveau unde. Caii lor țipau. Oștenii descălecară și încercau să se cațăre pe pereții prăpastiei. Fură întâmpinați cu pietre. Câțiva își păstrară cumpătul și își scoaseră arbaletele, însă distanța era prea mare și oamenii Ladei aveau acoperire bună.

Bulgarii din față făcură un asalt disperat, însă Huniade înțelesese că rolul lui era să-i blocheze. Organiză o linie fermă,

impenetrabilă în fața atacurilor haotice ale bulgarilor, apoi așteptă.

Spre seară, brațele Ladei urlau deja de sfârșeală atunci când aruncă o ultimă piatră. Apoi, istovită, se așează jos. Nicolae și oamenii ei de pe partea cealaltă a prăpastiei îi urmară exemplul. Mai rămăseseră atât de puțini bulgari, încât avea să fie ușor pentru oamenii lui Huniade să-i doboare cu săgeți trase cu arbaletete. Arăta de parcă un zeu nepăsător trecuse pe acolo, aruncând trupuri în stânga și în dreapta ca pe niște gunoaie. Oameni și cai umpleau cărarea, zdrobiți și încurcați laolaltă.

Când Lada și oamenii ei coborără dealurile poticnindu-se, fură întâmpinați de focuri care duduiau și de mâncare ce îi aștepta. Oamenii lui Huniade îi aclamară, primindu-i cu brațele deschise. Huniade își făcu loc spre Lada. O ridică și o învârti în cerc.

— Asta a fost genial! strigă el, râzând.

Ea așteptă până ce o lăsă jos. Apoi își încrucișă privirea ei lipsită de zâmbet și neclintită cu a lui.

— Da, spuse ea. A fost. Tu nu ești rege, iar eu nu sunt soție. Sunt conducător și domnitor și vreau sprijinul tău.

Huniade dădu din cap solemn, degetele lui dispărându-i iar în barbă.

— Ai multă valoare în afara căsătoriei.

Nu o spuse glumind și nici cu nepăsare. Lada putea să vadă în ochii lui că acum o considera altfel.

Ea stătu puțin mai dreaptă. Făcuse ceva bun. Își asigurase un aliat prin propriile merite. Și avea să-l folosească oricum putea pentru a-i distruge pe dușmanii ei.

Martie

ERA O ZI DE SĂRBĂTOARE în orașul portuar Bursa.

Totul era împodobit cu panglici, care fluturau vesel în vântul perpetuu ce bătea dinspre Marea Marmara și mătura străzile. Copiii râdeau, țâșnind printre gloatele de oameni. Vanzătorii ambulanți își strigau mărfurile – în cea mai mare parte mâncare, din care cea mai mare parte pește –, acoperind zgomotele mulțimii.

Radu lăsă mulțimea să-l poarte cu ea. Nazira arătă spre o tânără care ducea un țănc aproape cât ea de mare ce țipa. Țâncul reușise să scape din brațele ei. Tânăra îl apucă de încheietura mâinii și îl trăgea hotărâtă după ea.

— Asta te face să-ți fie dor de sora ta? îl întrebă Nazira.

Radu scutură din cap.

— Lada n-ar fi fost niciodată atât de drăgăstoasă.

— Îmi doresc să fi ajuns să o cunosc mai bine.

— Ba nu, nu-ți dorești.

Nazira se opri și se uită în ochii lui Radu.

— Ba da, îmi doresc. Fiindcă ea e importantă pentru tine, iar tu ești important pentru mine, așa că ea e importantă pentru mine.

Radu trecu repede peste a recunoaște importanța Ladei pentru el. Făcuse o alegere. Din nou.

— Nu ai plăcea-o. Și nici ea nu te-ar plăcea.

Nazira strâmbă puțin din nas cu semeție.

— *Toți* mă plac. Numai fiindcă tu n-ai putut s-o faci pe te-roarea de soră-ta să fie politicoasă, nu înseamnă că și eu m-aș fi descurcat la fel de prost. Sunt cea mai dulce persoană în viață. Sau nu ai auzit de asta?

Radu râse, luând-o de mână și grăbindu-se să treacă printr-o mică deschidere a pieței.

— Am auzit și am primit dovezi nenumărate în sprijinul zvonurilor.

După câteva opriri pentru a cumpăra panglici, ajunseră la docuri. Dură ceva vreme până să găsească un loc în care să stea în picioare, însă oamenii le făceau loc îndată ce observau veșmintele fine ale lui Radu și ale Nazirei. Radu încă se îmbrăca asemenea membrilor frivoli de la curte, cu caftane în culori vii și cu toate giuvaierile pe care le avea. Nazira își purta rangul cu grația cuiva născut în nobilime.

Ziua era strălucitor de însorită, vântul răzbind căldura. Lumina se reflecta de pe suprafața agitată a apei, iar valurile se izbeau de docul pe care stăteau.

Pe apă se aflau corăbiile lui Radu. În fine, corăbiile imperiului. Însă Radu simțea o îmbujorare de mândrie uitându-se la ele. Vizitase șantierul naval sub pretextul că mergea la moșia lui de la țară cu Nazira. Suleiman era ambițios, dar util. Și acum, în fața lor, se găseau roadele strădaniei lor.

Era o priveliște strașnică.

Nazira arăta spre diferitele tipuri.

— Trei din cele mari! Cum se numesc?

— Galere. Cele mai mari corăbii pe care imperiul le-a avut vreodată, toate noi-nouțe.

— Și acelea cinci de mărime mijlocie?

— Tot galere. Trei sunt mai vechi, două sunt noi.

Nazira strâmbă din nas dezamăgită.

— Ar trebui să fie mai dibaci decât atât în a le numi. Galere mari și galere mijlocii. Dar cele mici care se mișcă între ele?

Radu râse.

— Ai să fii dezamăgită.

— Galere?

— Da.

Ea se încruntă, îmbufnându-se.

— S-ar fi convenit să fiu consultată. Totuși, e uluitor! Privește-le pe toate! Cum poate apa să țină atâta greutate? Oh! Se mișcă.

Pânzele fură întinse. Deși corăbiile erau prea departe ca Radu să poată să le vadă punțile, știa că marinarii se cățarau pe catarge ca să potrivească pânzele pentru a prinde vântul. Pe bănci erau și mai mulți bărbați, mânuind vâslele lungi și grele pentru a naviga pe râuri.

Corăbiile dansau pe apă, despicând valurile sau plutind peste ele, potrivit mărimii lor. De fiecare dată când o corabie făcea manevre deosebite, mulțimea aclama. După câteva minute, toate galerele se aliniază în apropierea țărmului și se oprirea acolo, destul de aproape ca privitorii să vadă agitația activității de pe punte. Și apoi tunurile traseră o salvă peste apă, departe de mal.

Cu toate că acele corăbii nu ar fi putut suporta încărcătura unei artilerii prea grele, sunetul era teribil și impresionant. Pruncii și copiii țipară de teamă și surprindere. Toată lumea aplaudă și flutură panglicile în aer. Niciodată până atunci otomanii nu avuseseră o asemenea flotă. Niciodată până atunci niciunul din ei nu văzuse o asemenea demonstrație.

Radu zâmbi, deoarece el știa adevărul; aceasta era doar o jumătate din flota lor. Cealaltă jumătate era ascunsă pe un șantier naval aflat pe o porțiune puțin folosită a unuia dintre afluenți.

— Iată-l!

Glasul liniștit al Nazirei străpunse zgomotul. Radu se întoarse pentru a-l vedea pe Mehmed, stând în picioare într-un balcon. Purta cel mai închis purpuriu, cu un turban roșu și o mantie de un alb orbitor. Nazira și Radu nu erau singurii care îl observară. O mare parte din mulțime se întorsese să aclame și să fluture panglicile spre el. Radu era prea departe pentru a ști cu siguranță, însă crezu că Mehmed zâmbea.

Radu se prefăcu că zâmbetul era pentru el și glasul lui se alătură aclamațiilor.

— Ar trebui să petrecem mai multe sărbători împreună, zise Nazira, lăsându-se pe spate în trăsura lor. Fatimei nu-i place să meargă în locuri noi. De-abia am putut să o conving să rămână în Edirne atât de multă vreme. Ei îi plac lucrurile familiare, rutina, adăugă ea, zâmbind cu afecțiune. Cu toate astea, se simte în largul ei aici. Atâta vreme cât nu e nevoită să iasă în îmbulzeală.

— Nu știam că îi e atât de greu în mulțime.

Radu privi peisajul de țară care trecea pe lângă ei. Încercă să stăruie în aceeași mândrie fericită de a-și vedea munca dansând pe apă. Dar aceeași scenă i se tot derula în minte. În loc să fie pe docuri cu Nazira, fusese în balcon, alături de Mehmed. În vreme ce Mehmed privea planul lui Radu triumfând, se apropia tot mai tare de el. Și atunci mâinile lor, ținute pe lângă corp, se atinseră.

În loc să se tragă deoparte, degetele lui Mehmed se împletiră cu ale lui Radu, și stătură așa, privind împreună corăbiile.

— Da, spuse Nazira, întrerupându-i fantezia lui Radu.

Ceea ce era foarte bine. Era nefast să stăruie în asemenea lucruri.

— Fatima nu... Vezi tu, când era foarte mică, ea... Nazira se opri, încruntându-se. Nu cred că e povestea mea ca să o spun.

— Înțeleg. Radu luă mâna Nazirei, care nu îi dădea aceeași senzație ca mâna lui Mehmed din închipuirea lui. Mă întreb dacă există cineva care să treacă prin copilărie fără să fie frânt. Fără îndoială, eu n-am făcut-o.

— O, eu am avut o copilărie minunată! Părinții noștri au murit când eram prea mică să înțeleg asta. Kumal a avut grijă ca viața mea să fie plină de iubire și de bucurie. Și apoi, când am descoperit că Fatima îmi împărtășea simțămintele, am avut și mai multă iubire și bucurie. Și apoi, când tu te-ai căsătorit cu mine, încă și mai multă. Uneori, socotesc că sunt cea mai bine-cuvântată femeie din toată lumea. Mă rog lui Dumnezeu să-mi dea ocazia să răsplătesc toată bunătatea pe care El mi-a arătat-o.

Intraseră în oraș. Clădirile se înălțau în jurul lor aidoma oaspeților de la o petrecere – familiare, toate, dar tăinuind foarte multe.

Radu strânse mâna Nazirei.

— Nu ai nimic de răsplătit. Viața ta e plină de bunătatea pe care o atragi datorită bunătății tale.

Nazira râse, apoi deveni solemnă.

— Îmi doresc cu adevărat să fac mai mult, totuși. *Să fiu* mai mult. Poate, într-o bună zi...

Privi în jos, roșind, punându-și o mână pe abdomen.

— Te simți rău? Am stat prea mult în trăsură.

Plecaseră din Bursa mai repede decât anticipaseră. Se întorseseră în oraș cu o zi mai devreme decât plănuseră. El se îndrepta direct spre topitorie pentru a vedea ce făcea Urbana.

Ea își ridică privirea, clipind iute.

— Rău? Nu. Nu, mă simt bine. Radu, mă întrebam... Se opri, sugându-și buzele pline. Ai vrea să ni te alături la masă, o masă specială în familie, săptămâna viitoare?

Trăsura se opri în fața străzii înguste care ducea la topitorie. Radu îi dădu Nazirei un sărut iute pe obraz.

— Firește. Transmite-i Fatimei iubirea mea.

— Iar tu pe a mea Urbanei.

Radu râse.

— Urbanei nu i-ar păsa nicio iotă de iubirea ta, asta dacă nu ar veni însoțită de stocuri în plus de bronz sau de un nou cuptor.

Cu toate că lui Radu nu-i plăcea căldura intensă a topitoriei, o vizita cât de des putea. Și era un lucru bun că se întorsese acum. Urbana țipa în maghiară la mai mulți lucrători zăpăciți. Radu sări să tălmăcească pentru ei, chiar dacă omise cea mai mare parte a celor rostite. Nu era de părere că dacă le spunea lucrătorilor că erau „mai nefolositori ca hoiturile putrezite a o mie de câini morți” avea să le facă bine la moral.

Mai târziu în acea după-amiază, se rezemă de intrare și privi o caravană mică ce se apropia. Urbana îi spusese că urmau să primească o livrare, însă Radu nu se așteptase la femeia încărunțită care apăruse cu praful de pușcă.

Aceasta sări jos din carul ei, cu spatele arcuit ca o semilună. Radu se duse să o ajute, însă ea îi făcu semn cu mâna că nu era nevoie.

— Mă descurc, tinere prostănac.

Puțin provocat de atitudinea ei dezaprobatore – de obicei femeile mai în vârstă îl iubeau –, îndrumă doi bărbați să înceapă să descarce butoaiile cu praf de pușcă. Femeia privea cu grijă. Un alt car trase îndărătul carului ei. Un bărbat sări jos să ajute la descărcat.

— Câte, mamă? strigă el.

— Toate, răspunse ea, clătinând din cap. Neghiobul ăsta nu poate să țină minte un număr mai mare de trei.

Radu se încruntă la lipsa ei de duioșie maternă. Ea își întoarse privirea critică spre el, cercetându-i veșmintele. Luase obiceiul

de a purta giuvaieră și culori vii și strălucitoare în ultima vreme pentru a combate felul în care se simțea pe dinlăuntru.

— Cine te-a pus să răspunzi de atât de mult praf de pușcă? întrebă ea.

Radu încercă cel mai bun zâmbet al său, dar zâmbetul îi dispăru de pe chip. Nu avea să conteze pentru această femeie.

— Construim cel mai mare tun din lume. Ar putea să dărâme chiar și zidurile Babilonului.

Femeia pufni.

— Nimic mai folositor decât un tun închipuit care să apere un oraș care nu mai există! Văd că munca și călătoria mea au fost în zadar. Într-una din zilele astea o să mi se ceară să fac un alt lucru prostesc și în cele din urmă îmi voi atinge limitele în idiotenie. Am un soț și trei fii, așa că limitele mele sunt foarte înalte, dar nici măcar eu nu pot să suport toate lucrurile. Și în ziua aia va fi o explozie care să dărâme zidurile tuturor *adevăratelor* cetăți din lume.

Radu își schimbă greutatea de pe un picior pe celălalt, dorindu-și ca oamenii să se grăbească, astfel încât acea femeie îngrozitoare să plece.

— Nu ești turc, zise ea.

Radu scutură din cap.

— Valah.

Ea dădu din cap a încuviințare, jucându-se cu mai multe fire lungi și albe de pe bărbia ei.

— Nu sunt mulți valahi în imperiu. Prea proști ca să fie folositori. Dar am cunoscut un bun valah acum câțiva ani. M-a impresionat. N-am uitat-o niciodată.

Cu un șoc aidoma unei lovituri de tun, Radu deveni brusc atent la vorbele femeii.

— E o ea?

— Afurisita aia mică. Femeia zâmbi cu tandrețe, o emoție care părea să nu i se potrivească. Isteață ca nimeni alta. Era în... Unde era? Am uitat.

— În Amasya, spuse Radu moale.

— Acolo era. O cunoști?

— Lada. Sora mea.

Căutătura ei deveni și mai critică în vreme ce îl cerceta din cap până-n picioare.

— Nu păreți a fi frați.

Radu schiță un zâmbet crispat.

— Sunt conștient de asta.

— Mă rog! Întotdeauna m-am întrebat ce-o fi făcând, o minte strălucită, răutăcioasă ca a ei. Și bărbații ăia o urmau fără să crâcnească. M-a făcut să mă simt mai tânără.

În pieptul lui Radu răsări un lăstar de afecțiune. Era ciudat, să vorbească cu cineva care o cunoscuse pe Lada și o admirase. Nu în chipul în care o admira Mehmed. Asta nu l-ar fi făcut în veci fericit pe Radu. Dar amintirile acestei bătrâne cocârjate de ani îl făcu pe Radu să-i fie dor de sora sa.

— Unde este ea acum? întrebă femeia.

— În Ungaria, cred.

— Ce caută acolo?

— Asta se întreabă toată lumea.

— Păi, orice o fi, nu se va sfârși bine pentru oricine îi stă în cale. Lumea o s-o distrugă în cele din urmă. Prea multe scânteii duc la explozie. Femeia bătu cu palma într-un butoi de praf de pușcă ce nu fusese încă descărcat. Însă sora ta va distruge cât va putea de mult înainte să se ducă.

Profeția sinistră a bătrânei îl rodea pe Radu aidoma unui guler prea strâns.

— Poate că va găsi un echilibru.

— Ba nu. Se va prăbuși în flăcări și sânge. Femeia zâmbi afectuos. Dacă îi scrii, spune-i că Tohin îi trimite salutări.

Apoi privirea ei fu atrasă de altceva și strigă la fiul ei:

— Timur! Ai fost atent să vezi cum le stivuiesc?

— Da, mamă, răspunse Timur.

Tohin se duse, călcând apăsător, spre magazie. Timur clătină din cap, oferindu-i lui Radu un surâs chinuit.

— Am și eu trei copii, iar ea tot m-ar îmbrăca dacă ar putea. Știi cum sunt mamele.

Radu zâmbi din obișnuință drept răspuns. Nu știa, de fapt, cum sunt mamele. Însă știa cum era să aibă pe cineva care să vegheze asupra lui. Privi lung la butoaiile rămase, pe gânduri. Lada se juca deja cu focul, legând prietenie cu Huniade. Se poate ca ea să-l respecte, dar omul niciodată nu arătase bună-tate față de familia ei. Cine știe ce scop avea pentru a se împrieteni cu ea?

Radu fusese în egală măsură flatat și furios atunci când ea îi ceruse să vină să o ajute. Dar poate că el ar fi trebuit să se teamă. Ca Lada să-i ceară ajutorul, negreșit se afla la un pas de sfârșitul dezastruos pe care îl vedea bătrâna pentru ea. Și, cu toate că, maturizându-se, nu-i ceruse nicicând ajutorul lui Radu, el o ajutase. O temperase, îi scosese pe amândoi cu vorbele lui din belele pe care ea le primise cu bucurie. Poate... poate că avusese mereu nevoie de el. Iar el îl alesese mereu pe Mehmed.

Cineva îl strigă pe nume, iar el se grăbi să se întoarcă la îndatoririle sale.

Îndatoririle sale față de Dumnezeu. Îndatoririle sale față de Imperiul Otoman. Îndatoririle sale față de Mehmed. Lada trebuia să se descurce singură. El nu-i datora nimic.

Dar perspectiva vinovăției pe care avea s-o poarte dacă ea murea fără ajutorul lui i se lipi de piele asemenea unei umbre.

Februarie

LADA URMĂREA UN GRUP de cinci ieniceri. Era un grup care acționa pe o distanță mare la graniță, folosit pentru a impune aplicarea voinței imperiului în statele vasale. Huniade nu avea niciun motiv anume pentru a-i ataca pe ieniceri, însă nu îi trebuia un motiv pentru a ucide forțe turcești.

Până acum se luptaseră mai mult cu bulgarii, scurte scânteieri de sânge și țipete și săbii întrerupând călăritul monoton, ridicatul taberei și dormitul sub cerul liber.

Lada era mândră de oamenii ei. Erau la fel de buni ori mai buni decât oricare dintre cei cu care călărea Huniade. Și el observă. După victoria lor din canion, Huniade se consulta adeseori cu Lada și îi cerea sfatul.

Ea îi studiase tacticile, dar numai pe hârtie și în teorie. Să-l urmărească pe câmpul de luptă era cu totul altceva. Întotdeauna el gândea pe trei zile înainte – mâncare, apă, locuri care puteau fi apărate. Însă nu era atât de ferm în privința planurilor încât să nu răspundă cu o forță iute ca fulgerul în fața unei amenințări ivite pe neașteptate sau a unei ocazii.

Acest grup de ieniceri constituia o astfel de ocazie. Lada privi tulburată la Nicolae, care se afla alături de ea.

— Ce părere ai? îl întrebă ea.

— Cred c-aș fi putut să fiu eu.

Ea se uită înapoi la oamenii pe care îi pândeau. Nicolae avea dreptate. Erau aceiași – băieți furați și prefăcuți în oșteni care slujeau o altă țară și un alt Dumnezeu.

— Atunci, îi lăsăm în pace, zise Lada.

Nu se putea abține să nu și-l închipuie pe Nicolae de cealaltă parte a pășunii. Ori pe Bogdan. Ori pe Ștefan, ori pe Petru sau pe oricare dintre oamenii ei. Nu voia să simtă acea tovarășie cu ienicerii, însă asta nu putea fi evitată.

Ienicerii se opriră brusc. Lada se încordă, temându-se că îi descoperiseră pe cei zece oameni care îi urmăreau. În loc de asta, ei își schimbă direcția și porniră direct spre tabăra lui Huniade.

Lada făcu un semn scurt. Oamenii ei fugiră, tăcuți și una cu pământul. Ea arată prin semne scoaterea arbaletelor. Continuând să alerge, ei își fixară săgețile. Dacă ienicerii nu știau deja ce tabără era acolo, aveau să afle în câteva minute. Huniade avea să fie luat prin surprindere. Lada le făcu semn oamenilor ei să se îndrepte înapoi spre tabără.

— Du-te să-i avertizezi, îi șopti Lada lui Nicolae.

— Ce-ai de gând să faci?

— Să-i întârzii, idiotule. Du-te acum!

Nicolae dispăru în pădure. Lada rămase.

— Sultanul este fiul unui măgar! strigă ea în turcă.

Ienicerii se întoarseră ca unul, cu săgețile deja fixate în arcuri și ațintite înspre ea. Ea avea acoperire, dar lor nu le-ar fi luat mult să o găsească. Țâșni spre următorul copac.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să spun asta despre sultanul vostru. E o jignire adusă măgarilor, care sunt niște creaturi cât se poate de curtenitoare.

Lada privi pe furiș de după copac. Cu armele în continuare pregătite, ienicerii scotoceau în desișul pădurii în căutarea

amenințării. Lada hohoti cu voce tare, sunetul răsunând printre copaci.

— Sunteți ieniceri? Am auzit că ienicerii nu sunt demni nici să lingă colbul de pe cizmele spahiilor.

— Cine-i acolo? strigă un glas mânios, în vreme ce un altul o înjura.

Conducătorul lor zbieră un ordin ca ei să tacă. Apoi strigă:

— Arată-te, femeie!

— Ia spuneți-mi, de ce sunt bulgarii niște țărani atât de proști? răspunse ea.

Se lăsă tăcerea. Ea privi de după trunchiul copacului, amuzată să-i vadă pe ieniceri schimbând priviri încurcate. Cei mai mulți își lăsară arcurile în jos când niciun atac nu veni.

— Cum? strigă comandantul.

— Am spus, de ce bulgarii sunt niște țărani atât de proști?

Unul dintre ienicerii din frunte își băgă sabia în teacă.

— Nu știu.

Comandantul zbieră la ei să tacă, însă ienicerii ridicară din umeri.

— Vreau să știu!

— Și eu! strigă un altul.

Cei mai mulți dădură aprobator din cap, câțiva rânjind din pricina întâmplării hazlii din pădure.

— Fiindcă ei confundă porcii cu bulgăroaicele și nu suportă să-și măcelărească nevestele.

Un cor de râsete înfundate izbucni.

— Cine ești? strigă unul din ei. N-ar trebui să te afli în cordii ăștia. Nu ești la adăpost.

O ploaie de săgeți se abătu din cer asupra bărbaților.

— Știu, zise Lada, ieșind de după copac și lăsând ca săgeata ei să se alăture celorlalte.

După aceea, când treaba cu omorâtul se sfârși, Lada nu găsi nicio plăcere în trupurile cu apărători albe la coifuri zăcând pe pământ. Pășind peste cadavre, Huniade o găsi și îi luă mâna într-a lui.

— Cum ți-a trecut prin cap să le abați atenția în acest chip?

Ea ridică dintr-un umăr în vreme ce se întorceau spre tabără.

— Sunt oșteni. Depind de rutină și orice lucru ieșit din comun îi va face să șovăie. Și mai sunt și bărbați. Nu le place să fie insultați, însă le place la culme să audă cum sunt luați alții în derâdere. Și mai sunt și proști, căci nu-și pot închipui că o femeie singură în pădure ar reprezenta o amenințare.

Mai târziu, în jurul unui foc de tabără, Lada se așeză alături de Huniade. Nicolae era de cealaltă parte a ei. Bărbații făceau schimb de povești aidoma monedelor, fiecare încercând să o facă pe a lui cea mai prețioasă, cea mai strălucitoare. Petru se prefăcu atât de teatral lovit în ochi cu o săgeată, încât mai că se duse grămadă în foc.

Lada își aminti de o vreme nu atât de îndepărtată când unii dintre acești bărbați se întorseseră de la luptă și ea fusese obligată să asculte povești din care se temuse că nu avea să facă parte niciodată. Acum era în miezul uneia, făcând parte cu adevărat.

— Cum ți-ai găsit oamenii? o întrebă Huniade.

El vorbea din politețe turcește în preajma oamenilor ei, de vreme ce cei mai mulți dintre ei nu vorbeau maghiara, iar valaha lui era îngrozitoare.

— *Noi* am găsit-o *pe ea*, spuse Nicolae cu mândrie. Ori eu, cel puțin. E o poveste amuzantă. Când Lada era atât de mică... Duse mâna aproape de pământ, apoi se uită pe furiș la ea. Mă rog, încă e atât de mică.

Lada îi trase un pumn în umăr. Tare.

El își frecă locul, strâmbându-se.

— Când Lada nu era falnica femeie uriașă care e azi, era în Amasya pe post de tovarășă de joacă a micului habotnic. Pe atunci, nimeni nu știa că avea să devină sultan. Era doar un țânc obraznic.

Lada dădu aprobator din cap, apoi își șterse iute zâmbetul melancolic ce amenința să străbată dincolo de expresia ei.

— Ne spiona în timp ce ne antrenam. Am prins-o. Apoi, când l-a bătut pe sârmanul Ivan... Nicolae se opri. Ce i s-o fi întâmplat lui Ivan?

— L-am omorât, răspunse Lada, fără să stea pe gânduri.

— Tu... tu l-ai *omorât*? Am crezut c-a fost mutat în alt oraș! De ce l-ai omorât?

Lada își dădu seama că bâzâitul scăzut și monoton al conversațiilor din jurul ei se stinsese. Toate privirile erau ațintite asupra ei. Cei mai mulți dintre oamenii ei nu-l cunoscuseră pe Ivan. Își dorea ca nici ea să nu-l fi cunoscut. Fusesse prost și crud și întotdeauna o urâse. În final, încercase să o siluiască drept dovadă că nu era nimic altceva decât o fată. Ceva ce el putea să ia. Ceva ce putea să frângă.

Ea își înălță bărbia.

— Asta nu e treaba ta!

Huniade râse.

— Ai vorbit ca un conducător adevărat, spuse el în maghiară.

Ea îi întâlni privirea și dădu încet din cap a aprobare, cu ceva aprig și mândru în ochii ei. Îl văzu stând drept, chiar și în timp ce se destindea cu oamenii lui. El încă era comandant, încă puțin deosebit. Ea îi imită postura. Ea era conducătoarea lor. Nu le datora explicații. Mai ales nu pentru traumele trecutului.

— Stai puțin, zise Petru, îngrijorarea trăgându-i în jos tră-săturile și făcându-l să arate ca un cățeluș. Tu l-ai omorât și pe Bogdan? De asta a dispărut?

Lada oftă iritată.

— Nu, nu l-am omorât pe Bogdan. Dar s-ar putea să te omor pe tine dacă-ți mai înscenezi o dată moartea aia prostască prin săgeată-trasă-drept-în-ochi.

Bogdan îi găsi.

Cum le dăduse de urmă, Lada nu știa. Însă în următoarea săptămână el intră în tabără cu un rânjat atât de amețitor, încât nu înțelegea cum de trăsăturile lui pătrătoase reușeau un asemenea lucru. Lada alergă la el.

Primul ei impuls fu să-l cuprindă în brațe. Al doilea fu să-l lovească pentru că îi trebuise atât de mult. În schimb, stătu în fața lui, aruncând o căutătură cruntă preaiubitului său chip prostesc și preaiubitelor lui urechi clăpăuge prostești și preaiubitului sine prostesc al lui.

— Unde ai fost?

— Ți-am adus ceva de care aveai trebuință.

— Mai mulți oameni?

Privi îndărătul lui Bogdan, dar numai o singură persoană îl urma. Și acea persoană nu era un bărbat. Femeia pășea cu o încredere zdravănă. Părul ei lung îi atârna pe spate, împletit într-o cosită, lăsând la vedere două urechi ieșite în afară ai-doma toartelor unei cofe.

— Lada! exclamă fosta ei doică, repezindu-se înainte și îmbrățișând-o.

Brațele Ladei fură ținute pe lângă corp de îmbrățișarea femeii. Cum de o găsisse Bogdan pe mama lui, Lada nu putea să înțeleagă. Însă el era Bogdan. Rămânea leal femeilor din viața lui.

Lada se uită la el.

— *De ce ai adus-o aici?*

— Să ajute, răspunse el, ridicând din umeri. Aveai trebuință de cineva care să te ajute cu treburile... fetelor. Se opri, înroșindu-se. Treburi femeiești.

Lada își încleștă falca, scrâșnind din dinți.

— Nu-mi trebuie ajutorul nimănui la nimic.

— Unde e fratele tău? întrebă doica. Ar trebui să fie aici. Am crezut că aveai să-i porți mai bine de grijă.

O cuprinse furia. Cine era femeia aceasta să-i spună Ladei cum să aibă grijă de Radu? Doica nu fusese acolo, în Edirne. Nu văzuse prin ce fuseseră nevoiți să treacă, ce fusese Lada nevoită să facă pentru a supraviețui.

— Vine, zise Lada printre dinții încă încleștați.

Se eliberă din îmbrățișarea doicii.

— Lasă-mă să-ți perii părul, zise doica, întinzând mâna spre părul încâlcit al Ladei.

Senzația o făcu pe Lada să se simtă din nou copil. Se împle-tici îndărăt, azvârlind cu violență din mâini pentru a se feri de atingerea femeii.

— Nu-mi trebuie doică!

— La fel ai spus și când aveai cinci ani. Însă cel puțin pe atunci părul îți era îngrijit.

— Du-te dracului! se rătoi Lada.

Bogdan părea ofensat, însă doica doar râse. Ochii femeii luceau de la ceva. Voioșie sau afecțiune, niciuna nu era de tolerat pentru Lada. Cel mai rău din toate, Huniade stătea așezat în apropiere, urmărind întreaga întâlnire.

— Unde mi-e mantia? rosti ea repezit, scoțând brusc veșmintele din coburii șei.

— Las-o pe doica ta să te ajute s-o găsești, o necăji Nicolae.

El și Petru ședeau lângă focul de tabără. Chiar niciunuia nu-i scăpase spectacolul? Ce fusese în capul lui Bogdan?

— Ea nu e doica mea!

Petru ridică din umeri.

— Ești norocoasă. Mi-aș dori să am pe cineva care să-mi poarte de grijă. Poate c-ar trebui să-mi găsesc o nevastă.

— Poate c-ar trebui să te însori cu doica! se răsti Lada la el.

Renunțând la pelerină, se aruncă pe calul ei și părăsi tabăra. Se mutaseră din locul unde îi măcelăriseră pe ieniceri și își croiau drum spre capitală. Porțiunile din ce în ce mai dese de ogoare înghețate făceau ca mâinile lui Huniade să zvâcnească. Atunci când era întrebat încotro mergeau, se mulțumea să ridice din umeri și să răspundă:

— La castel.

Suna ca un cuvânt străin de câte ori îl rostea.

Azi, însă, se aflau într-o zonă cu păduri dese. Nu mai văzuseră nici țiopenie de om toată ziua, dar asta nu însemna că erau singuri. Lada scrută copacii, din obișnuință, cu o mână pusă deja pe garda sabiei.

Copacii erau la fel de goi și de reci precum văzduhul. Soarele era sus pe cer, dar tot ce făcea era să o orbească pe ea. Cum putea ceva să fie atât de luminos și să aibă așa de puțină căldură? După atât de mult timp petrecut în climatul temperat din Amasya, uitase cum era iarna.

Chiar acum, nimic nu-și dorea mai mult decât să se întoarcă înapoi acolo. *Ba nu!* țipă ea la inima-i trădătoare. Nu voia să zică înapoi în imperiu. Voia să zică înapoi în tabără. În jurul unui foc, cu oamenii ei.

Doica avea să se afle acolo, zăbovind, stăruind, la fel ca o muscă ce bâzâie neîncetat, dar cel puțin o muscă pe care Lada o putea pocni. Nu-i trebuia altă femeie. Nu avea nevoie să-i poarte cineva de grijă. Femeia nu era mama ei. Propria ei

mamă fugise în țara natală, în Moldova, când Lada avea patru ani. Asta era ceea ce făceau mamele. Doicile, se pare, erau mai de nădejde. Și stânjenitoare.

Huniade își trase calul alături de al ei.

— S-ar putea să fie bine să ai pe cineva care să te ajute.

— N-o văd pe doica ta ținându-se după tine, ca să te pieptene.

Huniade își trecu degetele prin părul lui des, castaniu.

— N-aș obiecta! spuse pe un ton înmuiat. Toți conducătorii au nevoie de ajutor. Lasă pe cineva să îndeplinească treburile mundane, pentru ca tu să te poți concentra asupra celor importante. Fără doar și poate Mehmed nu face nimic singur.

Lada își dădu ochii peste cap.

— Are un om al cărui singur rol este să care după el un taburet.

— Oare se șterge singur la fund, mă întreb?

Lada se strâmbă.

— De ce-mi vâri o asemenea imagine în minte?

Huniade râse în hohote. Apoi se lăsă mai bine în șa, oftând fericit.

— Asta este o parte frumoasă a țării mele.

— Îmi amintește de pădurile din jurul Târgoviștei. Obişnuiam să-l pun pe preceptorul nostru să ne ducă acolo să studiem. Castelul era un cuptor în timpul verii și o ghețarie iarna. Mereu am bănuir că arhitectul a fost un bucătar.

— Ți-e dor de el?

Lada se încruntă în timp ce urmărea zborul unei păsări negre pe cerul siniliu pal.

— De ce să-mi fie dor?

— De Târgoviște.

— Nicicând nu mi-a plăcut Târgoviște. Prefer munții.

— Dar tot vrei tronul.

— Vreau Valahia.

Huniade pufni în râs.

— Asta e tot?

— E de departe mai puțin decât ceea ce Mehmed...

Se opri, înghițindu-și restul vorbelor. Cum îndrăznea el să-i scape din gură nepoftit?

Huniade se aplecă mai aproape de Lada, calul lui urmând mișcarea, și aproape că își șterse coastele de picioarele ei.

— Așadar, el chiar are de gând să cucerească Constantinopolul.

Lada se ferise să vorbească despre planurile lui Mehmed. Îi lăsa senzația de lipsă de lealitate, ceea ce o înfuria. El nu-i dăduse nicio dovadă de lealitate petrecând cu prințul uzurpator din neamul Dăneștilor.

Huniade insistă:

— Părerea generală este că e tânăr și ușor de influențat. Mai interesat de petreceri exagerate și de hareaturi bine garnisite decât de expansiune.

Dacă Lada tresări la pomenirea haremului, Huniade se prefăcu că nu observă. Continuă:

— Toți au tratate avantajoase parafate cu el. Nimeni nu se teme de el. Moartea lui Murad a fost văzută ca sfârșitul expansiunii otomane. Dar n-aș crede. Eu cred că sultanul ne liniștește pe noi toți în așa fel încât drumul spre Constantinopol să-i fie liber.

Cuvântul *harem* încă răsuna în urechile Ladei. În mod vădit, Mehmed nu îi era leal ei. O spiona. Îi sprijinea pe rivalii ei. Lada nu-i datora nimic și avea să-și smulgă din inimă acest impuls trădător de a-l proteja.

— Constantinopolul reprezintă singura lui dorință. Tot ce face, oricât de nevinovat ar părea sau împotriva logicii, este pentru a-și atinge acel țel și numai acela. Nu se va opri până ce nu va fi atât sultanul Imperiului Otoman, cât și Cezarul Romei.

Huniade răsuflă greoi, lăsându-se moale în șa.

— Crezi că poate să o facă?

— Dacă e posibil să o facă vreun bărbat, atunci el o va face.

— Și eu mă tem de asta. Huniade își frecă fața, trăgându-se de capetele mustății care îi încărunțea. Când crezi că se va mișca?

— Cât de curând posibil. Primăvara asta sau cealaltă.

— Asta schimbă totul. În seara asta vom porni spre Hune-doaara. Am scrisori de scris și o cruciadă de plănuir.

— Ai apăra Constantinopolul?

— Bineînțeles.

— Dar nu e orașul tău și nici poporul tău. Și nu este mai aproape de granițele Ungariei decât sunt deja otomanii, așadar, nu reprezintă o amenințare militară în creștere.

Huniade zâmbi.

— Sunt creștin, Lada. Este de datoria mea să mă alătur cauzei Constantinopolului. Este tot ce mai avem din mărețul Imperiu Roman. Afurisit să fiu dacă am să-i las pe turci să-l cucerească. Trase frâiele calului pentru a se opri și apoi făcu o pauză înainte să se întoarcă. Aș fi onorat dacă ai veni lângă mine, îi spuse. Cred că împreună am putea ține piept înșeși forțelor iadului.

Lada fu bucuroasă că nu se uita la ea. Îmbujorarea caldă de mândrie la auzul vorbelor lui era ceva ce voia să țină pentru sine.

Sfârșitul lui martie

— CÂND VA FI GATA? vru Radu să știe, în aerul care pâlpâia de la căldură.

— Când e gata!

Urbana își șterse sudoarea de pe frunte în timp ce folosea niște foale imense pentru a potrivi temperatura flăcărilor din cel mai apropiat cuptor.

— Îmi trebuie acum!

Ea râse, un sunet ca un ciocan lovind o nicovală.

— Acum? Mie mi-a trebuit toată viața! Tunul Basilic este moștenirea *mea*, geniul meu. Nu voi risca să ne arunc pe noi toți în văzduh cu un tun imperfect doar ca să ne ținem de planul tău.

Radu își șterse sudoarea care îi intra în ochi.

— Poți măcar să-mi arăți? Amândoi am investit mult în el.

Pufnind, Urbana îl conduse în fundul înăbușitoarei clădiri. Arată spre o groapă de nisip care se întindea pe mai mult de patru ori înălțimea lui Radu.

— Iată-l!

— Când va fi destul de răcorit?

— În două zile. Urbana se sprijini de perete, zgâindu-se la nisip ca și când putea să reușească doar prin simpla forță a voinței. Dacă nu sunt crăpături sau fisuri – dacă, cu voia Celui de Sus, chiar va funcționa de data asta –, putem să-i facem scumpului tău sultan o demonstrație peste două zile.

Ea mângâie cu palma o ghiulea de tun de șase sute de funți* din piatră cu afecțiunea duioasă a unei mame.

— Va funcționa, zise Radu.

Trebuia. Avea să dovedească, o dată pentru totdeauna, că el era fratele Drăculea mai bun. Mai valoros. Cel care merita mai mult să fie iubit. Și avea să-și dovedească lui însuși că, rămânând, făcuse alegerea corectă.

Ambasadorii din Constantinopol sosiră a doua zi. Radu nu mai stătea alături de Mehmed în sala de recepție, ci în spate și mai într-o parte.

În mod normal, lui Radu i-ar fi plăcut să-i vadă pe ambasadori vânzându-se. Mehmed încă o făcea pe sultanul caraghios, alintat. Dar totul era atât de obositor! Radu era pregătit ca această interminabilă perioadă de așteptare să se termine. Constantinopolul trebuia să cadă. Când aveau să pornească în marș, atunci totul avea să fie mai bine. Totul avea să fie dezvăluit. Radu avea să-și revendice locul alături de Mehmed. Aveau să cucerească zidurile dimpreună.

Și Lada nu avea să fie deloc acolo, nici fizic și nici în gândurile lui Mehmed. Când Constantinopolul avea să cadă, Mehmed urma să aibă ceea ce își dorea cel mai tare. Avea să o uite pe fata care îi lăsase în urmă. Avea să știe cine fusese cu el, ajutându-l la fiecare pas al drumului.

Avea să vadă, în sfârșit, întreaga valoare a lui Radu.

Radu se concentră din nou la ceea ce se spunea. Cu toate că ambasadorii tot încercau să conducă discuțiile înapoi la fortăreața pe care Mehmed o construise pe partea lor din strâmtoare, Mehmed nu putea fi atras în capcană.

— Ar trebui să avem un ospăț! O petrecere!

* Un funt e egal cu 453,6 grame (n.t.).

Zâmbi zăpăcit, aplecându-se pentru a-i șopti unui bărbat care lua notițe:

— Pește. Ba nu, miel. Ba nu, pește. Amândouă!

Șeful ambasadorilor își drese glasul.

— Dar trebuie să discutăm chestiunea pământului. Ați ucis oamenii dintr-un sat din apropiere.

Mehmed flutură nepăsător din mână.

— Oamenii noștri s-au apărat împotriva atacului. Nu e nimic. Spuneți-mi, vă place să dansați? Ce stil de dans preferați acum în Constantinopol?

Conducătorul ambasadorilor, îmbrăcat cu o tunică albastră care era deschisă, lăsând să se vadă un pieptar zmeuriu strălucitor, se foia de pe un picior pe celălalt.

— În cel mai rău caz, suntem nevoiți să cerem plată pentru pământul pe care l-ați luat.

Cei cinci ambasadori rămaseră perfect nemișcați.

Zâmbetul lui Mehmed îl îngheță până și pe Radu.

— Da. Plată. Am zice că datorăm Constantinopolului foarte mult. Foarte curând datoria va fi ștearsă.

O tăcere groasă ca sângele pogorî peste încăpere.

Mehmed râse, devenind subit din nou sultanul senin, fericit, tânăr. Bătu din palme.

— O petrecere! În seara aceasta. Puteți să ne arătați cum se dansează la Constantinopol. Vă vom face pe toți să dansați.

Mehmed se aplecă spre Kumal, antrenându-l în conversație și efectiv ignorându-i pe ambasadori. Aceștia rămaseră unde se aflau, mutându-se de pe un picior pe altul, dregându-și glasurile. Mehmed nu-i concediase, așa că nu puteau să plece. Radu nu reușea să le vadă chipurile de acolo de unde se afla, însă nu-și închipuia că păreau fericiți.

Apoi unul dintre ei, aflat cel mai aproape de el, se întoarse. Era ambasadorul cu ochi cenușii care îi oferise un dar – o carte – lui Mehmed la urcarea sa pe tron. Pe Radu îl surprinse

cât de ușor îl recunosc pe tânărul bărbat după mai bine de un an. Și se păru că și ambasadorul îl recunosc. Sprâncenele i se ridicară de uimire, și apoi el zâmbi sumbru, ridicând din umeri înspre tron.

Radu răspunse cu un zâmbet asemănător.

Spre surprinderea lui Radu, ambasadorul luă asta ca pe o invitație. Își părăsi tovarășii și veni către Radu.

— Înainte stătea lângă sultan, spuse ambasadorul fără niciun preambul.

— Lucrurile se schimbă.

— Așa este. Eu sunt Ciprian.

— Radu.

Ciprian îi luă mâna lui Radu, reținând-o câteva secunde mai mult decât ar fi fost necesar. Radu era întotdeauna pe deplin conștient de atingeri, tulburat să facă orice ieșit din comun. Ca și când cineva ar fi putut să-și dea seama că nu era normal după felul în care zăbovea într-o îmbrățișare sau se trăgea mai aproape în vreme ce stătea în picioare. Ciprian nu părea să aibă aceeași preocupare. Se aplecă mai aproape, privirea ochilor lui neobișnuiți străpungându-l pe Radu. Erau de culoarea mării într-o zi furtunoasă și avură asupra lui Radu un efect asemănător cu cel dat de urcatul pe o corabie. Podeaua se legănă sub el pentru o clipă, până când Ciprian își luă privirea.

— Spune-mi, există vreun loc în afara palatului unde să putem lua masa? îl întreabă ambasadorul. E mult mai rece aici decât țineam eu minte.

Era, de fapt, cald în încăpere, în pofida anotimpului. Însă Radu nu credea că Ciprian se referise la temperatură.

— Îmi pare rău, răspunse Radu, găsimd că, spre mirarea sa, chiar îi părea. Trebuie să ne pregătim pentru petrecere.

— În cazul acesta, ne vedem acolo.

Înclinându-și capul, Ciprian zâmbi, ochii lui încrețindu-se la colțuri până ce aproape dispărură. Radu socotea că Mehmed avea cel mai minunat zâmbet din lume, dar nu putea să nege că era ceva în zâmbetul lui Ciprian care îi schimba întregul chip într-un fel care îl făcea pe Radu să spere pentru prima dată după multe zile.

În timp ce Radu se îmbrăca pentru petrecere, se auzi un ciocănit la ușă.

O deschise și fu șocat să-l vadă pe Mehmed stând în prag. Întocmai așa cum sperase și visase.

— Mehm... Sultanul meu?

Radu făcu o plecăciune adâncă.

— Rămâneți aici! le ceru Mehmed străjilor ieniceri care îl însoțiseră.

Intră ștergându-se de Radu și așteptă ca el să închidă ușa.

Inima lui Radu o luă la trap, atât de gălăgios, încât se mira cum de nu o auzea și Mehmed.

— Ce este?

Mehmed începu să pășească în sus și în jos prin mica odaie de primire a lui Radu. Încruntat, își ținea mâinile la spate.

— Am o idee.

— Oh?

Radu îl privi. Prezența sa umplea odaia. Mehmed nu mai vorbea. Radu avea nevoie ca el să vorbească, avea nevoie să-l țină acolo.

— Am vești bune! Urbana a zis că putem încerca tunul Basilic mâine. Mă întreb dacă nu ar trebui să facem o demonstrație. Am putea să-i invităm chiar și pe ambasadori. Lasă-i să alerge înapoi cu povești despre uluitoarea ta artilerie.

Mehmed își ținea privirea în pământ și, cu toate că dădu aprobator din cap, nu părea să-l fi auzit cu adevărat pe Radu.

— Am trimis forțe în Peloponez azi. Îi vor împiedica pe frații împăratului să meargă în ajutorul lui în Constantinopol. De îndată ce trupele noastre stabilesc o linie acolo, vom fi declarat efectiv războiul. Însă socotesc că o voi face mai curând.

Radu își dorea ca acolo să fi fost destul spațiu încât să pășească alături de Mehmed. Avea să explodeze dacă mai stătea la ușă.

— Demonstrația cu tunul va constitui momentul perfect! spuse el.

O vedea derulându-se. Toată lumea aliniată, privind. Șocul și înfiorarea curtenilor. Frica ambasadurilor. Mehmed uitându-se la el cu o mândrie tainică, plină de bucurie. Și totul era numai meritul lui Radu. Fără el, nimeni nu ar fi ajutat-o pe Urbana. Tunul era doar proiectul lui. Triumful lui Radu avea să fie folosit pentru a declara război și ar fi putut, în sfârșit, să pună capăt acestei prefăcătorii la distanță.

Mehmed se opri. Miji ochii înspre Radu, cu o expresie ce nu putea fi citită.

— L-am văzut pe ambasador căutându-te.

— Eu... Cum?

— Cel tânăr. Te-a căutat din primul moment în care a putut. De ce?

Radu se adună pentru a-și potrivi șirul gândurilor.

— Chiar nu știi, de fapt. Voia să luăm masa împreună.

— Asta a fost tot ce a spus?

— A remarcat diferența în poziția mea față de data trecută, când stăteam lângă tine.

Mehmed zâmbi. Nu avea nimic din căldura zâmbetului lui Ciprian.

— Asta și speram. Radule, vreau ca tu să faci ceva. Ceva ce nu am încredere în nimeni să facă. Ceva ce numai tu poți să

faci pentru mine. Pentru imperiu. Pentru cauza Dumnezeului nostru.

Inima lui Radu bătu și mai repede. Ceva ce numai *el* putea să facă pentru Mehmed.

— Da. Orice. Știi că aș face orice.

— La petrecere, caută-l pe ambasador. Spune-i că vrei să mă părăsești. Spune-i că vrei să-l ajuți pe Constantin cu ceea ce știi tu despre planurile mele. Spune-i că dorești să fii trădător.

Radu nu putea să asimileze ce i se cerea.

— Dar... pe urmă voi fi *în* oraș. Cum mă voi întoarce la timp să mă alătur ție?

— Îmi vei fi mai valoros îndărătul zidurilor decât orice om aflat pe aceeași parte a lor cu mine.

Radu nu putea să aleagă ce făgaș al gândurilor să urmeze. Fericirea că avea să-i fie cel mai valoros om din lume lui Mehmed? Teama de ce i se cerea să facă? Ori dezamăgirea că, după toate planurile și munca lui, nu avea să stea alături de Mehmed în fața zidurilor?

— Cum îi voi convinge? Și, dacă o fac, ce vrei să-i spun lui Constantin?

— Spune-i orice dorești. De fapt, spune-i adevărul. Spune-i că sunt mai bine pregătit decât oricine a condus oștiri în fața zidurilor sale. Spune-i de flota mea, de tunurile mele, de legiunile mele de oameni. Spune-i că orașul Constantinopol va fi cucerit. Sau spune-i că încă mai are o speranță. Orice ar fi, oferă-i informații ce pot fi verificate și spune-i că dorești să lupți de partea lui împotriva poporului care te-a răpit și ți-a furat copilăria.

— Dar eu nu cred asta!

Mehmed își puse mâinile pe umerii lui Radu, liniștindu-i nervii, forțându-l pe Radu să se uite în ochii lui.

— Știu. Însă el nu știe. Tu vei fi ochii și mâinile mele dincolo de ziduri.

— Voiam să fiu cu tine.

Radu auzi aleanul din propriul glas, dar nu-l putu ascunde. Ideea altei despărțiri – pentru o perioadă de timp pe care nimeni nu putea să o prezică – era la fel de dureroasă ca un cuțit înfipt în piept.

— Am nevoie de tine în altă parte. Crezi că poți să faci asta?

Radu dădu aprobator din cap, capul lui bâțându-se aproape din proprie voință.

— Ambasadorul va avea încredere în tine. Părea să... te placă.

Radu își veni iute în fire. Cercetă chipul lui Mehmed în căutarea unui semn că îndărătul vorbelor s-ar fi aflat ceva. Mehmed se aplecă mai aproape, așa încât Radu putu să simtă respirația celui alt bărbat pe buzele sale.

— Nu uita față de cine ești tu leal. Promite-mi!

N-ar fi trebuit decât să se aplece pentru a se săruta. Radu reuși să îngaime în șoaptă:

— Nicicând nu aş putea să uit.

— Bun.

Mehmed își lipi buzele de fruntea lui Radu. Radu închise ochii și rezistă imboldului de a-și ridica fața. Buzele lui Mehmed erau atât de aproape de ale lui! Oare avea să fie atât de rău? Avea Mehmed să se opună, să fie surprins? Sau avea să răspundă cu propriile lui buze într-un fel în care Radu nu îndrăznise niciodată să și-l închipuie?

Și atunci Mehmed se trase înapoi.

— Știi că vei îndeplini asta. Să vizitezi catedrala Hagia Sophia, Sfânta Sofia, pentru mine. Ne vom revedea înlăuntrul zidurilor Constantinopolului.

— Înlăuntrul zidurilor, repetă Radu cu glas dogit, în timp ce Mehmed îi dădu drumul și plecă la fel de iute cum venise.

Sfârșitul lui februarie

DACĂ LADA ERA NEVOITĂ să îndure acest chin, cel puțin persoana care o chinuia ar fi putut să pretindă că nu era atât de fericită în această privință. Doica ei murmură și cânta fals, căci în cele din urmă își făcea mendrele cu părul Ladei.

— Aș putea să-l omor pe Bogdan pentru că te-a găsit iar, spuse Lada.

— N-a fost ușor. Băiatul meu e mai deștept decât pare, spuse doica ei și se opri. Dar nu prea mult.

Lada chicoti. Apoi blestemă când doica îi smuci capul într-o parte, căci părul i se prinsese în pieptăn.

— Dacă a vrut-o pe mama lui, e bine. Dar nu pricep de ce încă pretinzi că ești doica mea.

— Copilă prostuță, Bogdan nu m-a adus pentru el. De-abia mi-a dat binețe înainte să-mi spună că ai trebuință de cineva care să aibă grijă de tine în timp ce „salvezi Valahia”. Ceea ce, în mod categoric, crede că vei face. Încă de când abia puteai să vorbești el ți-a aparținut. Ar fi făcut orice pentru tine atunci și ar face orice și acum.

Lada nu avea un răspuns la așa ceva. În copilărie, luase lealitatea lui Bogdan ca pe ceva dat. Când se regăsiseră, să reîntre în aceleași tipare fusese ceva lipsit de efort. Dar acum, după Matei, știa că lealitatea nu era un dat.

— Nu i-am cerut să te caute.

— Ei bine, Radu era cel care mă iubea. Dar eu te iubesc destul pentru noi amândoi.

Pieptănul se prinse din nou într-o încălceală.

— Pe rănilor Domnului, doică, eu... Lada se opri, scrâșnind din dinți de durere. Nu pot să te strig doică și acum. Care ți-e numele?

Doica se opri, cu degetele pe tâmpla Ladei. O mângâie o dată. Atât de blând, încât Lada se întrebă dacă fusese dinadins.

— Oana.

— Bine. Oana, când termini?

Doica – ba nu, Oana – răs. În anii în care se despărțiseră, își pierduse cei mai mulți dinți. Lada o socotise mereu bătrână, însă acum își dădu seama că Oana trebuie să fi fost o femeie foarte tânără atunci când începuse să aibă grijă de ea și de Radu. Pe drept cuvânt, Ladei nu-i venea să creadă că femeia mai trăia. După mintea ei, ea încetase să mai existe odată ce ei fuseseră duși în Edirne. Însă Oana era puternică și robustă și la fel de capabilă ca întotdeauna.

În această seară, Lada o și iubea, o și ura pentru asta.

— E mai ușor să distrugi decât să clădești, zise Oana. Și tu ți-ai distrus înfățișarea cu multă vreme în urmă.

Lada nu se putea bucura de ironia din zicala preferată a doicii ei – a Oanei –, folosită nu în legătură cu incendierea Transilvaniei, ci cu pieptănătura ei.

— Ce contează? Îi jur credință unui rege străin ca oștean, nu ca fată.

— Aceste lucruri contează, micuț. Acum, stai liniștită.

Oana o pocni pe Lada în tâmplă cu muchia dură a pieptănului din lemn. Lada era încredințată că fusese dinadins.

În odăița care le fusese dată în castelul din Hunedoara nu exista foc. Pietrele vetrei în sine păreau să fi fost tăiate din gheață.

De două ori fusese nevoită să spargă pojghița înghețată din vasul cu apă. Lada tremura violent, dar nu la fel de violent precum gândurile ei care se învârtteau sub atacul continuu al pieptănului.

În sfârșit mulțumită, Oana o ajută să se îmbrace. Înlocuitorul regelui, Ladislau, îi dăruise o rochie. Lada știa că ar fi fost lipsit de respect, ba chiar primejdios, să o refuze. Totuși, era un lucru bun faptul că în odaie nu era foc. Altminteri rochia l-ar fi alimentat.

Lada o plesni pe Oana peste mâini când aceasta îi legă prea strâns lenjeria de corp. Pentru asta, Oana o pocni și ea pe Lada peste mâini. Până să termine, erau amândouă roșii la chip și asudate, căci lupta de a o vâri pe Lada în rochie fusese mai aprigă decât orice îndurase Lada vreodată.

— Nu pot să răsufli în lucru ăsta afurisit!

Lada încercă să-și ridice brațele, însă mânecile nu erau făcute pentru umeri lați sau brațe groase. De-abia se putea mișca. Oana fusese nevoită cumva să îi mai dea drumul la talie, iar sânii Ladei tot se revărsau din decolteu. Oana îndesă acolo niște material în plus, încercând să acopere movilele moi.

— Asta trage mai greu la cântar ca armura mea din zale.

Lada smuci de straturile de material din care erau alcătuite fustele, cu ceva mai rigid cusut înlăuntrul lor pentru a le păstra forma.

— Gândește-te la ea ca la o armură.

Lada își rotunji buzele într-un surâs batjocoritor.

— De ce anume m-ar putea proteja asta?

— De batjocură. De zefleMEA. Oamenii tăi sunt obișnuiți cu tine, însă asta e o curte. Trebuie să faci lucrurile într-un anume fel. Nu o da în bară.

Oana trase de una dintre buclele Ladei în timp ce o vâra înapoi în pieptănătura complicată. Deasupra venea o basma din dantelă.

— Radu ar trebui să se afle aici, zise Lada, privind în jos cu disperare. Eu nu știu cum să vorbesc cu oamenii ăștia.

— Întotdeauna el a fost mai priceput la asta. Cum îi merge de când ai plecat? Mi-am făcut griji pentru el. Am socotit că aveau să te ucidă și să-i frângă inima lui Radu.

În glasul Oanei exista o tandrețe plină de alean.

Lada trase adânc aer în piept. Sau încercă – nu reușea în monstruoșitatea aceea de rochie. Ea și doica nu prea vorbiseră despre Radu de când Oana o întrebasese unde se afla. Adevărul era la fel de rece și de sfărâmișos ca gheața din vasul cu apă.

— A crescut și s-a prefăcut într-un alt bărbat. Deștept. Viclean. Prea chipeș. Și, în cele din urmă, într-un străin pentru mine.

Nu mai primise niciun rând de la Radu, nicio veste. Voia să-i spună Oanei că Radu venea, dar trecuse prea multă vreme. Dacă nu venea?

— Când eu am plecat, i-a ales pe otomani. Așa că te-ai înșelat. Eu am supraviețuit, iar lui Radu i-a crescut o altă inimă.

— Atunci, voi nu aveți nimic în comun?

Un hohot de râs sugrumat scăpă din închisoarea corsajului ei.

— Mă rog, un singur lucru.

Lada se întrebă, din nou, dacă lipsa ei îi acordase lui Radu partea de atenție și de iubire a lui Mehmed după care tânjea cu atâta disperare.

Și totuși, se forță să nu se gândească la asta.

Lada trase de corsaj, încercând să-l reazeze și să-l facă mai confortabil. Îi era dor de veșmintele otomane. Cel puțin acele straturi drapate ale tunicii și robei erau confortabile.

— Am să las o impresie greșită îmbrăcată cu asta.

— Vrei să zici, o impresie bună.

— Da, chiar așa.

Oana o cercetă cu un ochi critic, apoi își aruncă mâinile în sus în semn de renunțare.

— Țsta e cel mai bun lucru pe care putem să-l sperăm, cel puțin în ceea ce privește înfățișarea ta. Cât privește orice altceva, în seara asta prefă-te că ești Radu.

Un mic junghi lovi chiar deasupra inimii Ladei. Oare Oana își dorea să fi fost reunită cu Radu și nu cu Lada? Întotdeauna, toată lumea îl iubea mai mult pe Radu. Iar acum Radu și Mehmed se aveau unul pe altul, iar tot ce avea Lada era această femeie care mânduia pieptănul ca pe o armă.

Prea bine. Lada putea să fie Radu pentru o singură seară. Se strâmbă, apoi zâmbi larg și își deschise ochii cât de mult putu. Era cea mai bună imitație a lui Radu pe care o putea ea face.

Oana se trase înapoi speriată.

— Asta e îngrozitor, fetițe. M-am înșelat. Fii tu însăși.

Lada își lăsă în jos pleoapele grele. Niciodată nu putuse să fie altcineva.

Castelul din Hunedoara era mic prin comparație cu orice altceva din Edirne, dar mai mare decât cel din Târgoviște. Era împrejmuț cu un șanț, iar în spatele castelului se înălța un deal abrupt. Ladei îi plăcea să privească peste zid la peisajul iernatic ce se întindea în depărtarea încețoșată. Se prefăcea că putea să vadă Valahia de acolo.

Însă în această seară nu avea timp pentru așa ceva. Își părăsi odăița și traversă scările întortocheate ale turnului din spate. Preț de câteva momente îngrozitoare crezu că rochia avea să fie în realitate moartea ei, însă reuși să coboare până jos. Acolo o întâmpină Ștefan. El era singurul dintre oamenii ei care vorbea maghiara – cu toate că nimeni altcineva nu mai știa asta.

El avea să strângă informații, așa cum făcea mereu, adunând bucăți și îmbinându-le într-un întreg pentru ea.

Traversară curtea interioară a castelului și intrară printr-o ușă masivă din lemn în sala tronului. Podeaua era pavată cu dale în culori vii – deși aici nicio dală nu era impresionantă pentru Lada. După Edirne, totul, în afară de biserici, părea mohorât. Pereții din castel erau văruiți în alb și acoperiți cu tapiserii lucrate cu grijă și cu picturi cu rame aurite ale membrilor familiei regale ungare ce păreau triști.

Lada se obișnuise cu ferestre mari și frumoase în timpul șederii ei în Edirne. Castelele din alte părți nu erau pentru arta ornamentării, ci mai curând pentru apărare, și ea uitase acest lucru. Pentru a compensa, din candelabre se revărsa strălucirea lumânărilor, iar în două vetre focul trosnea vesel.

Dacă în odaia ei înghețai de frig, în sala tronului te înăbușeai. Lada mereu crezuse că leșinul femeilor era produs de slăbiciune, dar acum pricepea. Nu erau trupurile lor de vină, ci veșmintele.

Ea nu era singurul lucru din programul serii. După interminabile cuvântări monotone în maghiară, în cele din urmă îi veni rândul. Îngenuncheatul în fața regelui fu o ușurare; fie și numai pentru că nu mai stătea în picioare. În timp ce îngenunchea, se auziră niște râsete înfundate și șoapte uluite. Bărbatul dinaintea ei îngenunchease. Ce ar fi trebuit să facă ea? Spre groaza ei, își dădu seama că nu *putea* să facă nimic. În rochie, nu se putea ridica din nou în picioare. Roșie la față, înălță privirea spre rege.

Ladislau Postumul, dureros de tânărul înlocuitor al fostului rege, tremura. La început, Lada crezu că îi era frig sau că era speriat, însă tremuratul continuă necurmat. Suferea de un soi de paralizie, boala fiind vizibilă în orice mișcare a sa. Lada nu

trebuia să fie nemiloasă ca să vadă că acesta era un rege care nu avea să stea mult pe tron.

Mai tânăr decât ea, mai slab fizic decât ea, și totuși era mai important decât ea. Așa că Lada își coborî capul și murmură vorbele. Jură să apere granița transilvană – nimeni nu protestă că ea tocmai o terorizase – și să păstreze granițele sigure în fața amenințării otomane. În final, jură loialitate lui și coroanei Ungariei.

Coroana care nu se zărea nicăieri. Fără îndoială, nu pe capul tremurând al lui Ladislau.

Când Lada termină, rămase locului, peste măsură de umilită. Nu se putea ridica și nu putea să ceară ajutor. O mână pusă pe cotul ei o salvă. Ștefan îi zâmbi slab în timp ce o ajută să se ridice din nou pe picioare. Sperând că expresia ei îi ascundea ușurarea, dădu din cap înspre el cât de grațios putu. Se duseră la locul lor din fundul încăperii.

După ce treburile oficiale se încheiară, toată lumea rămase. Se părea că întotdeauna după aceea avea loc o recepție fără etichetă. Lada se lipi de un perete pentru a se sprijini. O durea fiecare părticică din trup ținută într-o poziție nefamiliară de rochia sa. Nimeni nu vorbea cu ea. Știa că ar fi trebuit să inițieze o conversație, să încerce să câștige aliați, dar nu putea să zâmbească. Scrâșnea din dinți prea tare pentru a reuși să o facă. Mai degrabă avea probabil toate șansele să ucidă pe oricine îi vorbea decât să-și facă prieteni.

Nu. Era *mult* mai probabil ca ea să ucidă pe cineva decât să-și facă prieteni.

Numai atunci când nu putu să găsească sursa vagii ei dezamăgiri, ajunse să-și dea seama de ceva îngrozitor. Socotise că dacă arăta ca o nobilă, bărbații aveau să-i vorbească. Firește că le-ar fi respins flirturile, însă se pregătise să facă asta.

Nu se pregătise să rămână cu totul invizibilă în vreme ce purta o rochie și avea părul pieptănat. Ori poate că era atât de puțin credibilă într-o rochie sau se umilise total îngenunchind, încât nimeni n-ar fi crezut vreodată că ea aparținea nobilimii.

Lada se întoarse cu mintea în timp la nunta lui Mehmed. Stând singură, mereu singură, fără un loc și fără valoare. Inspiră sacadat. Nu era aceeași situație. Ea nu era acea persoană. Acum avea mai mult decât numai pe Mehmed și pe Radu.

Dar *pe ei* nu-i mai avea. În seara aceasta, ea simți întreaga greutate a acelei pierderi. Pierderea unui frate care i-ar fi stat alături și ar fi purtat pentru ea această luptă a bunelor maniere și a politicii. Pierderea unui bărbat care ar fi râs de rochia și de părul ei, dar care ar fi fost și disperat să fie singur cu ea, astfel încât să poată să le desfacă el pe amândouă.

Poate că ea nu încetase niciodată să fie acea fată pierdută într-un loc unde nu ar fi putut să aibă niciodată putere.

Îi trebuiră mai multe minute Ladei să-și dea seama că Ștefan se întorsese după ce își făcuse rondurile.

— Ce-ai aflat? îl întreabă, ușurată și recunoscătoare pentru chipul familiar, fie acesta unul la fel de anonim și de necitit ca al lui Ștefan.

— Coroana, răspunse el, dând din cap în direcția unde Ladislau vorbea cu mai mulți preoți și cu un bărbat înalt, cu un aer încrezător.

Restul nobililor se învârtteau în jurul celor doi bărbați și al unei femei cu ținută mândră. Femeia era splendidă, fu Lada nevoită să recunoască. Își purta veșmintele minuțios lucrate ca pe o adevărată armură, nu ca pe ceva pe sub care să tremure, așa cum făcea Lada. Felul în care atrăgea atenția tuturor asupra ei, aruncând des priviri pătrunzătoare regelui, îi aminti Ladei de Huma, mama lui Mehmed. Huma fusese atât de bolnavă când Lada plecase, încât, fără îndoială, era deja moartă.

Gândul la moartea Humei o făcu pe Lada ciudat de tristă. Femeia fusese o amenințare și, de asemenea, o criminală. Însă fusese tare *pricepută* în tot ceea ce făcuse.

Femeia în găтели cu broderie aurie întâlnește pentru scurtă vreme privirea Ladei. Lada se simți cântărită și în mod iute considerată neimportantă. O duru.

— Unde este coroana? întrebă Lada, bucuroasă că Ștefan era acolo să îi abată atenția.

— După Varna, regele polon a luat-o pentru a o păstra în siguranță. Dar nimeni nu poate fi regele Ungariei cu adevărat fără coroană. Elisabeta încearcă tot ce poate să pună mâna pe ea.

— Elisabeta?

Ștefan dădu din cap spre femeia strălucitoare. Deodată, totul avu noimă.

— Ea e mama lui? întrebă Lada.

— Ea e adevărata domnitoare a Ungariei. Însă nu are bani să răscumpere coroana. Și până o va avea Ladislau, domnia lui este ilegală. Bărbatul de lângă el este Ulrich, regentul lui. Această țară este cârmuită de el și Elisabeta.

— Bănuiesc că domnia lui Ladislau va fi la fel de scurtă pe cât este el în statură.

— Nimeni nu vorbește fățiș de omorârea lui. Nu vorbesc de el deloc. El nu contează. Elisabeta este tronul.

— Și Ulrich?

— Cel mai probabil succesor. Legătura cu linia de descendență regală e îndepărtată, dar există. El e modest, drept și plăcut de oameni.

— De unde știi?

— Am vorbit cu servitorii lui. E cel mai bun mod de a-ți da seama de un om. Și celălalt...

Fură întrerupți de tăcere, urmată de un val de zgomet. Lada urmări privirile mulțimii spre cadrul unei uși unde stătea

Huniade. În ziua dinainte, el se dusese călare la granița transilvană, pentru a se ocupa de o problemă de acolo. Judecând după mantia de călărie pe care o purta pe umeri și după oboseala de pe chip, de-abia se întorsese. Un cor de ovații umplu încăperea când el ridică o mână și zâmbi. Oamenii se îmbulziră înainte pentru a sta de vorbă cu el. Elisabeta privea cu ochii mijiiți. Apoi mulțimea se despărți pentru a-i face loc, iar ea îl întâmpină pe Huniade cu o îmbrățișare prelungită.

— El ar putea să aibă totul, spuse Lada.

Ștefan clătină din cap.

— Nu va accepta. Însă el controlează oștenii, ceea ce înseamnă că are mai multă putere decât oricine altcineva din acest castel.

Și în Valahia era la fel. Prințului nu îi erau îngăduite propriile trupe, nu îi erau îngăduite fortărețe sau apărare. Era pe de-a-ntregul dependent de boieri, fiecare dintre aceștia deținând propriii oșteni gata oricând de luptă. Asta nu îi făcea să fie conducători puternici.

Regele Ladislau flutură din mână spre Huniade. Huniade nu-l văzu. Ladei i se făcu milă de rege atunci, dar mai mult decât atât, îl urî pentru că era slab. Aceasta era țara lui și el lăsa un alt bărbat să dețină toată puterea. Merita să piardă tot. Lada nu înțelegea de ce Elisabeta depindea de nevolnicul ei fiu în loc să preia tronul chiar ea.

Huma jucase același joc și la sfârșit fusese surghiunită. Puterea prin fii nu era mai sigură decât puterea prin soți.

— Ai spus că mai există și un alt pretendent la tron? îl întrebă Lada pe Ștefan.

Un singur bărbat nu înaintase pentru a-l saluta pe Huniade. Stătea singur, ochii lui negri calculând în timp ce îi urmărea pe toți cei de seamă din Ungaria cerșind un moment de atenție din partea lui Huniade. Cu toate că era mult mai uscățiv decât

Huniade și înveșmântat în mult mai multe găтели decât ar fi purtat Huniade vreodată, Lada văzu același maxilar hotărât, aceeași frunte încrezătoare. Însă în vreme ce privirea lui Huniade era cutezătoare și cinstită, a fiului său era calculată și ascunsă.

— Matei, zise Ștefan.

Lada îl urmări toată seara pe Matei. El nu-i aruncă nici măcar o privire, așa că ea avu destul timp să îl cerceteze fără să se teamă că ar fi putut fi surprinsă. El arbora un zâmbet cu aceeași ostentație cu care își purta lanțul de aur la gât și broșele din giuvaiere pe contăș. Erau podoabe menite să zăpăcească. Dar întotdeauna ținea ochii mijiiți și privea cu viclenie în timp ce vorbea cu o persoană sau cu alta, ori, în multe cazuri, *nu* vorbea cu ei.

Huniade fusese tras într-un colț, prins ca într-o capcană de un zid de netrecut clădit din rochii. Lada nu-l invidia. Era văduv și cel mai puternic bărbat din țară. Faptul că nu avea un nume de familie pălea prin comparație cu averea sa. Ea își dorea ca el să se poată elibera, astfel încât să poată sta de vorbă. Despre ce, nu conta. Însă el era singurul ei aliat de acolo și altminteri ar fi putut la fel de bine să fie singură.

Nicolae veni cu pași șovăielnici spre Lada. Își făcuse rost de ceva veșminte destul de drăguțe care să-i asigure intrarea. Ea nu știa de unde sau cum obținuse veșmintele, dar nici nu-i păsa. Era o ușurare să-l vadă.

— Ar trebui să dansezi. Sau măcar să vorbești cu cineva, îi zise el.

Lada scutură din cap.

— Nu-mi va fi de niciun folos. Locul meu este aici la fel cum este locul unui porc îmbrăcat în rochie și toată lumea își va da seama de îndată ce deschid gura.

— De fapt, am văzut mulți porci în rochii venind încoace. Niciunul n-a trecut de ușă. Tu te descurci cu mult mai bine decât ei.

Scuturând din cap, Lada îl lăasă pe Nicolae să o conducă de la perete.

— Uite, nimeni nu vorbește cu regele, spuse Nicolae, împingând-o în acea direcție. Vorbește cu el.

— Nimeni nu vorbește cu el, pentru că el nu contează. I-am jurat credință degeaba.

Ceva în tonul Ladei trebuie să-l fi avertizat pe Nicolae, căci el se întoarse imediat și o conduse pe Lada afară din sala tronului, scoțând-o în curte, în aerul rece al nopții. Zâmbi și dădu din cap spre toți cei pe lângă care treceau, ajungând iute la poartă și apoi traversând podul. Lada își lăasă greutatea pe unul dintre stâlpii de piatră.

— Am ingenuncheat acolo și i-am jurat loialitate altui rege – un rege străin – degeaba, Nicolae. El nu mă va ajuta să ocup tronul. Nu-și poate lua nici măcar propria sa coroană. Ce-am înfăptuit?

Nicolae îi luă mâinile între ale lui.

— Faci ce trebuie. Nu e cu nimic diferit de ceea ce face micul habotnic, încheind tratate și făurind alianțe care contează mai puțin decât hârtia pe care sunt scrise. Fratele tău ar fi făcut la fel. Trebuie să supraviețuiești, iar Ungaria te-a în-tâmpinat cu bucurie. Profită de asta. Huniade este un aliat puternic. În pofida celor mai mari strădanii ale tale, lui chiar îi pasă de tine. Asta e o împrejurare propice. Fără îndoială că e mai bine decât să te ascunzi în codri și să-ți verși focul asupra Transilvaniei.

— Dar nu pentru asta am venit noi.

Nicolae ridică din umeri, tropăind pe loc pentru a alunga frigul.

— Am venit să scăpăm de otomani. Cu toții. Tu ne-ai dat asta.

— Matei mă spiona, zise ea. Îi raporta totul lui Mehmed.

Nu mai spusese asta nimănui, ținând informația pentru sine de rușine, furie și, poate, din puțină vinovăție pentru moartea lui. Nicolae rosti o sudalmă tristă, răsuflarea lui încetoșând aerul nopții.

— Matei a fost un prost, în cazul ăsta. Am să stau cu ochii pe toți ceilalți. Dar știu că tu deja ai făcut multe lucruri bune pentru noi. Suntem într-o poziție bună. Tu lupti alături de Huniade. Regii străini îți acceptă lealitatea față de ei. Oamenii tăi te respectă și îți sunt credincioși, spuse el și zâmbi. Asta înseamnă ceva pentru micul dragon din Valahia.

Lada știa că el încerca să o ajute și se simțea consolată de faptul că oamenii ei erau mulțumiți. Îi scăpase din sclavie. Îi condusesese în bătălii spre succes. Câștigase respectul celor mai mari oameni ai vremurilor ei.

Amorțită, privi lung în noapte. În noaptea ungară. Nu în cea valahă.

Nu era destul.

Niciodată destul.

Sfârșitul lui martie

RADU AVEA DOAR O ORĂ înainte de petrecere, înainte să fie nevoit să-l convingă pe Ciprian că era gata să-l trădeze pe Mehmed și să se alăture cauzei împăratului Constantin. Se grăbi spre casa lui Kumal. Kumal nu era acolo, însă nu el era cel cu care Radu avea nevoie să vorbească.

— Nazira? strigă el, năpustindu-se pe ușa din față. Fatima? Nazira?

Nazira veni iute în odaia de la intrare. Fatima închise ușa în urma ei. Nazira ținea o cârpă în mâini, din care picura apă pe podea. Îngrijorarea i se citea pe chip.

— Ce s-a întâmplat?

— Plec. La Constantinopol.

— Au pornit deja în marș? Așa de curând?

— Nu. Nu. Eu... Radu tăcu, privind în jur. Suntem singuri?

— Da, bineînțeles.

Radu se așază, brusc istovit. Își privi mâinile.

— Mehmed mi-a cerut să trec în tabăra dușmană. Trebuie să conving un ambasador că doresc să-l ajut pe împăratul Constantin. Dacă totul decurge conform planului, la noapte voi fugi.

Nazira își acoperi gura cu cârpa udă, apoi o lăsă să cadă.

— La noapte?

— Da.

— Dar dacă află că îi ești în continuare credincios lui Mehmed?

— Nu au cum. Trebuie să pretind că vreau o nouă viață alături de ei. Ei trebuie să creadă că n-am să mă mai întorc niciodată. Nu știu ce îi va spune Mehmed lui Kumal, dar vreau ca tu să știi adevărul. Nu voi putea să-ți scriu și nici să comunic cu tine în niciun chip.

O hotărâre bruscă înăspri chipul Nazirei.

— Asta nu va fi o problemă. Vin cu tine.

— Poftim? Nu! Nu se poate!

Radu se ridică în picioare, nevenindu-i să creadă.

— Pot și o voi face. Tu ai avut grijă de noi în tot acest timp. Acum este rândul meu să te răsplătesc. E prea mult să porți singur povara acestei taine. Merg ca soția ta.

— Este prea primejdios! Dacă mă descoperă, ne vor ucide pe amândoi!

— Ceea ce reprezintă exact motivul pentru care trebuie să vin! De ce ar vrea un bărbat să-și pună preaiubita soție într-o primejdie atât de mare? Simpla mea prezență îți va garanta lealitatea într-un fel în care nimic altceva nu ar putea. În plus, mi-am petrecut toți acești ani învățând limba greacă. A sosit timpul s-o folosesc.

Radu clătină din cap, înfricoșat. Se întoarce spre Fatima pentru sprijin.

— Spune-i că asta e o nebunie.

Fatima arăta ca și cum i-ar fi venit să plângă, dar, în loc de asta, scutură din cap.

— Nazira are dreptate, spuse ea în șoaptă. E cel mai bun mod de a te ține teafăr. Mergem și noi.

— Dar ție nu-ți place să călătorești! Radu se uită din nou la Nazira, triumfător. Nu-i poți cere Fatimei să vină.

— Nu-i cer. Nazira se întoarce spre Fatima, cuprinzându-i cu blândețe chipul în căușul palmelor ei. Își lipi buzele de urechea celeilalte fete, șoptindu-i ceva ce Radu nu putu să audă. Apoi spuse: Înțelegi?

Fatima clătină din cap, cu lacrimi tăcute și roindu-i pe chip.

— Pot să vin, răspunse ea în șoaptă. Vreau să fiu oriunde ești tu.

— Și eu vreau să fiu oriunde te afli și tu. Dar vreau ca tu să fii teafără. Nazira o privi pe Fatima cu o tandrețe care pe Radu îl duru. Pot să înfrunt această furtună pentru amândoi, însă numai dacă în inima mea există siguranța că Fatima mea este bine.

Fatima scutură iar din cap, apoi încuviință din el, plângând.

— Mă voi întoarce la tine. Întotdeauna.

Nazira micșoră distanța dintre gurile lor în același fel în care își închipuise Radu că făcea Mehmed cu el. Însă acest sărut era infinit mai gingaș, mai intim decât oricare alt sărut la care ar fi îndrăznit Radu să viseze vreodată. Privi în altă parte, nedorind să tulbure iubirea și durerea sufletească a celor două femei.

Nazira își drese glasul. Radu se întoarce și o găsi încă ținând-o strâns în brațe pe Fatima. Fatima își ascundea fața în umărul Nazirei, însă chipul Nazirei era feroce.

— Când plecăm?

Ciprian aștepta în fața ușii grandioase care da spre petrecerea lui Mehmed. Deși ambasadorul își adunase cu grijă gândurile, își trăda emoțiile în felul în care bătea neîncetat cu degetele în piciorul său, acoperit de veșmintele albastre. Lui Radu nu îi păsa de stilul elegant din Constantinopol. Găsea că etalarea dinadins a mai multor veșminte îmbrăcate unele peste altele era ceva vulgar și înfumurat. Dar, spre deosebire de

ceilalți ambasadori, rândurile de veșminte ale lui Ciprian erau armonioase și mai puțin stridente. Radu presupuse că în curând și el avea să poarte veșminte ca acelea.

Nu băgă de seamă că își trecea degetele peste turban până ce nu i se agățară într-un fald.

Și rugăciunea. Când avea să se roage? Să fie văduvit de rugăciunea alături de frații săi într-o credință avea să fie ca și când ar fi fost văduvit de somn. Deja putea să-și simtă sufletul subțiindu-se și ostenind numai gândindu-se la asta. Avea să găsească el o cale să se roage. Trebuia. Chiar dacă nu ar fi putut să se roage decât în inima lui, Dumnezeu avea să înțeleagă.

Lumina și muzica se revărsau prin cadrul ușii, un acompaniament strident pentru gândurile sumbre ale lui Radu. Nu avea niciun rost să amâne. Traversă sala spre Ciprian, pe al cărui chip scânteie o expresie de fericire, înainte ca îngrijorarea să și-l revendice iar.

— Ai venit, spuse Ciprian. Începusem să mă tem că n-ai să vii.

— Suntem cu toții sclavii hachițelor sultanului.

Lui Radu îi dispăcu felul lin în care vorbele îi ieșiră din gură, de parcă acolo ar fi fost locul lor.

— Ciprian, ea e Nazira, soția mea.

Pe moment, o expresie de derută poci chipul lui Ciprian când, în cele din urmă, o observă pe Nazira alături de Radu.

— Soția ta?

Cu mișcări formate de anii de obișnuință, Ciprian se întinse, luă mâna Nazirei, făcu o plecăciune și i-o sărută.

— Ziua bună! îl salută Nazira, cu o voce gătuită.

Privea peste umăr în mod constant. Radu nu-și putea da seama cât era agitație și cât era o purtare menită să-l păcălească pe Ciprian.

— Eu... nu mă așteptam să ai o soție. Ciprian se încruntă, apoi scutură din cap. Adică, ești foarte tânăr! De vârsta mea.

Radu zâmbi forțat.

— Când găsești pe cineva ca Nazira, nu aștepti. Privi peste umărul lui Ciprian la petrecere, apoi înapoi spre coridor. Am putea sta de vorbă între patru ochi? îl întrebă el cu un glas scăzut.

— Bineînțeles.

Ciprian îi urmă într-o grădină lăturalnică. Aceași grădină în care Radu venise de atâtea ori ca să citească și să distrugă biletele secrete ale lui Mehmed. Ținând cont de pasul pe care urma să-l facă, tânjea să aibă măcar acel nivel de apropiere din nou.

De îndată ce ajunseră destul de departe în grădină, Radu se întoarse spre Ciprian.

— Vrem să plecăm.

— Poftim?

— Chiar acum. Nu ne mai putem preface că îl sprijinim în continuare pe Mehmed. Tatăl lui m-a răpit, m-a torturat, mi-a furat toată copilăria. Nu pot să stau cu mâinile în sân și să privesc cum Mehmed va proceda la fel cu Constantinopolul.

Ciprian se pierdu cu firea.

— Așadar, el chiar vrea să atace!

— De îndată ce va fi pregătit. Poți să ne duci în oraș, la împărat? Voi face tot ce-mi stă în putință. Am crescut împreună cu Mehmed și l-am slujit; am cunoștință de adevărata lui fire și de multe dintre planurile sale. Vă pot ajuta.

Ciprian încuviință din cap. Mehmed avusese dreptate. Ciprian trebuie să fi plănuit să afle informații de la Radu. Ce alt motiv ar fi avut să se încreadă atât de iute în ei?

— Suntem pregătiți.

Radu scoase sacii de călătorie ai lui și al Nazirei de sub o bancă din piatră.

— Vine și ea?

Surprinderea lui Ciprian fu o confirmare a ceea ce Nazira spusese. Nimeni care se transforma în spion nu ar fi riscat viața unei femei nevinovate. *Te rog, se rugă Radu, fă ca Nazira să treacă prin toate astea teafără!* Una era să-și riște viața pentru cauza lui Mehmed. I se făcea rău știind că îi risca și viața Nazirei.

— Radu este soțul meu.

Nazira îl prinse de mână. O parte din frica lui Radu fu ostosită. Dădea dovadă de egoism să găsească fie și o fărâmbă de ferire în sacrificiul ei, însă nu se putea abține.

— Unde merge el, merg și eu.

— Prea bine.

Îl urmară pe Ciprian spre grajdurile oaspeților, unde acesta îl găsi pe unul dintre servitorii ambasadorilor. Băiatul era scund, cu ochi isteți și cu un păr negru des și încâlcit ca stuful. După o discuție scurtă, în șoaptă, băiatul înșeuă trei cai.

Cu toate că Radu știa perfect de bine că nu aveau să fie urmăriți, agitația temătoare a lui Ciprian era molipsitoare. Radu se trezi aruncând priviri peste umăr în timp ce străbăteau călare orașul. Ultima priveliște în timp ce se îndreptau spre crestele dealului de lângă Edirne fu aceeași ca prima pe care o văzuse vreodată la venirea în imperiu. Turile și minarele erau ca niște puncte negre pe cerul luminat de stele.

Își luă rămas-bun de la ele în gând, rugându-se ca ele să vegheze asupra orașului în lipsa lui.

Începutul lui martie

LADA NU ERA SIGURĂ ce anume era mai surprinzător: că ea fusese poftită la unul dintre sfaturile cercului de apropiați ai lui Huniade, sau că Matei nu fusese.

Huniade era așezat în capul mesei, înconjurat de mai mulți bărbați la fel de încărunțiți ca el. La capătul opus al mesei ședeau doi preoți. Locul de lângă Huniade era gol. El se ridică în picioare și îi făcu semn Ladei să se așeze acolo. Durerea de a fi invizibilă care o bântuise în săptămâna ce trecuse de când jurase loialitate dispăru în timp ce se așeză de-a dreapta lui Huniade. De îndată ce ea luă loc, el se aplecă în față, dând cu pumnul în masă.

— Constantinopol! tună el. Încă o dată se confruntă cu o amenințare. Poate cea mai mare pe care a cunoscut-o vreodată. Nu putem lăsa ca inima creștinismului, vechea Romă, să ajungă în mâinile necredincioșilor. În cazul în care Constantinopolul va cădea învins în fața năpastei musulmane, ce îi va mai opri să se întindă în întreaga lume?

Unul dintre preoți încuviință din cap vehement. Celălalt rămase impasibil. Câțiva dintre bărbați erau prinși de discuție, însă cei mai mulți se lăsară pe spate în jilțurile lor, ca și când s-ar fi distanțat de subiect.

— Ce sugerezi? întrebă preotul tulburat.

— Pornim într-o cruciadă, așa cum am făcut-o și mai înainte. Îi adunăm pe cei onești până ce ne vom umfla în jurul zidurilor asemenea valului lui Dumnezeu, pentru a îneca pe vecie amenințarea necredinței.

Celălalt preot zâmbi sec.

— Cred că ultima cruciadă creștină care a avut succes de fapt a *prădat* Constantinopolul.

Huniade pufni, alungând vorbele cu o mișcare a mâinilor sale.

— Italienii. Sunt lipsiți de onoare. Dacă îi lăsăm pe musulmani să cucerească Constantinopolul, inima creștinătății rășăritene, ce urmează? Transilvania? Ungaria? De mult stăm pavază între expansiunea Islamului și restul Europei. Ca apărători ai lui Hristos, nu putem ignora ananghia în care se află Constantinopolul.

Lada privea, încercând să priceapă perspectiva lui Huniade. Imperiul Otoman deja înconjură Constantinopolul. Dacă orașul cădea, asta le dădea o capitală în principiu invincibilă, dar nu îi aducea mai aproape de Ungaria sau de restul Europei. Amenințarea era mai mult spirituală, nu și fizică. Pierderea mărețului oraș ar fi fost descurajantă, însă nu și devastatoare. Cel puțin nu pentru Ungaria.

— Ne-ai mai condus în luptă împotriva unui sultan și înainte, zise unul dintre bărbați, cu țeasta cheală și lucioasă, dar cu barba încă neagră. Am luptat alături de tine la Varna. Am pierdut. Ne-am pierdut regele. Ungaria încă îndură consecințele și va continua să le îndure până ce coroana va fi din nou stabilă. De ce am risca asta din nou pentru Constantinopol?

— Nu e vorba de Ungaria. E vorba de creștinism. Ați auzit de preoți care au condus țărani – țărani de rând! – în luptă împotriva otomanilor? I-au alungat cu ferocitatea credinței lor!

Au câștigat o victorie decisivă și izbitoare, deoarece Hristos a fost de partea lor.

— Da, fu de acord bărbatul chel, frecându-și fața ostenit. Și apoi preoții s-au îmbolnăvit de ciumă și cei mai mulți țărani au murit înghețați.

Lada privea cum Huniade se trăgea de barbă, încercând să-și impună ardoarea asupra celorlalți bărbați. Nu avea nicio perspectivă, își dădu ea seama. Nu exista niciun avantaj politic pentru el, personal, la Constantinopol. La drept vorbind, el se ridica la luptă pentru a pierde tot ce muncise atât de greu să clădească aici pentru el și fiul lui.

Ascultându-l vorbind, Lada nu putea să nu se simtă mișcată. Era pasionat și șarmant, de neclintit în credința lui că apărarea Constantinopolului era lucrul pe care trebuiau să-l facă. Ea cântări aceasta în balanță cu dorința fierbinte a lui Mehmed de a cuceri orașul. Știa că alții credeau că o făcea pentru un câștig – până și propriii lui oameni voiau orașul numai pentru bogățiile despre care se zvonea –, dar nu asta era ceea ce îl mâna pe Mehmed. Mehmed simțea greutatea profeției și povara Dumnezeului său pe umeri. Aceasta nu avea să dispară până ce nu cucerea orașul ori murea încercând.

Lada se întreba cum putea lumea să supraviețuiască cu bărbați ca Mehmed și Huniade în tabere opuse. Ori poate că așa supraviețuia. Dacă ar fi servit aceluiași scop, ea nu-și putea închipui ca vreo națiune să nu cadă sub puterile lor întrunite.

Fiecare Dumnezeu, creștin și musulman, avea campionul său, care-l ținea pe celălalt în șah.

De partea cui avea ea să se năpustească? Putea să i se alăture lui Huniade?

Putea să meargă împotriva lui Mehmed?

În acea seară, Lada pășea cu Ștefan alături. El nu avea prea multe de raportat, doar că mama regelui nu-l plăcea pe Huniade și că încerca fie să-l supună, fie să se mărite cu el.

— Ce părere ai de Constantinopol? îl întrebă Lada, privind în sus printre crengile goale la cerul în amurg.

— Huniade nu are destul sprijin să meargă la luptă, dar o va face. Mama regelui îl încurajează. Ea speră că el va muri acolo și că așa se vor rezolva o parte din problemele ei. Se va încredința că el are forțele și banii trebuincioși.

— Mă refer la tine. Ce crezi? Ce cred oamenii? Dacă le cer să meargă cu Huniade și să apere zidurile... ar face-o?

Ștefan rămase tăcut destul de mult timp. Apoi ridică din umeri.

— Cred că vor merge.

— Dar nu este țelul nostru. Nu este ceea ce ne ține uniți.

— Țelurile se mai schimbă, spuse el simplu. Dacă le ceri, cei mai mulți te vor urma.

— Dar tu?

Umbra unui surâs întrerupse spațiul inexpressiv al chipului său.

— Nu știu.

Lada încuviință din cap, privind din nou spre cer.

— Asta e bine. Nici eu nu știu.

La două săptămâni după sfatul despre Constantinopol, Huniade o pofti pe Lada să cineze la castel. Ea întotdeauna mânca împreună cu oamenii ei, așa că era ceva neobișnuit. Deși nu era convinsă de justetea hotărârii luate, acceptă, dar numai după ce Huniade spuse că nu era nevoită să poarte o rochie. Nu avea de gând să se supună din nou la cazne.

Intră în sufragerie cu spatele drept ca o sabie, cu părul legat într-o basma neagră, sfidând moda de la curtea ungară.

Nu trebuia să-și fi făcut atât de multe griji. Rochie sau nădragi, bucle sau basma, ea era în continuare invizibilă.

Pe măsură ce felurile de mâncare erau aduse de către servitori, Lada încerca să asculte conversațiile din jurul ei. Companionii ei de la cină vorbeau despre oameni pe care ea nu-i cunoștea, despre chestiuni care nu o priveau. Nicăieri nu era ceva la care ea să contribuie sau chiar să o bucure. Familiaritatea tuturor acestor lucruri o ostenea. Erau aceleași lucruri cu care crescuse: cercuri de bârfe, vorbe și favoruri schimbate pentru putere, târguri încheiate pentru care nobilii nu mișcau un deget, însă culegeau toate roadele.

De vreme ce nu avea nimic de oferit nimănui, nimeni nu-i acorda nici cea mai mică atenție. Lui Huniade îi mergea mai bine. Era grozav de popular, desfătat cu solicitări de a spune povești despre cuceririle sale. Dar neasemănarea lui cu ceilalți era vizibilă. Era oștean, get-beget, și cu toate că era, mai presus de orice îndoială, șarmant, exista o sinceritate brutală care părea nelalocul ei acolo. Nobilii țineau cont de părerea lui cu o anumită aroganță. Mama regelui, Elisabeta, îi cerea să spună povești după povești, fiecare dând târcoale copilăriei sale.

Lada își dădu seama cu un ghimpe de furie ce era: Huniade era animalul lor de companie. Erau mândri de realizările lui, se lăudau cu ce făcuse, dar niciodată, în vecii vecilor, nu aveau să-l vadă ca pe egalul lor. Iar Elisabeta se încredința că nimeni nu avea să uite de unde venea el.

El valora mai mult decât oricare om sclipitor și inutil din tot castelul.

Deși Huniade nu bea niciodată când se aflau în campanie sau mergeau călare, Lada îl văzu dând pe gât cupă după cupă cu vin. Își revizui gândul de mai devreme cum că lui îi

era mai bine. Era nefericit. Când dineul luă sfârșit și oamenii se ridicară în picioare pentru a sta de vorbă în grupuri, Huniade sugeră de mai multe ori să se danseze. Lada îl văzuse dansând – era un dansator minunat – și îi înțelegea nevoia de a face ceva cu trupul lui. Mișcarea însemna libertate. Dar nu existau muzicieni, iar sugestiile lui fură întâmpinate cu hohote de râs, ca și cum el ar fi glumit.

Lada se duse călcând apăsător în cealaltă parte a încăperii și îl prinse de cot.

— Am nevoie de el, li se adresă ea scurt curtezanilor care stricau aerul cu parfumul lor agresiv.

Ei se bosumflară, protestând întrucâtva că nu-și terminase povestea, însă de îndată ce Lada îl luă pe Huniade, umplură spațiul ca și când el nici nu ar fi existat vreodată.

— Îți mulțumesc, spuse Huniade, clătînându-se ușor. Oamenii aceștia sunt mai îngrozitori decât un contingent de ieniceri.

— Și mult mai nemiloși.

Lada îl conduse spre ușă, dar el se opri brusc, un zâmbet de adevărată bucurie dând la o parte aburul alcoolului în expresia chipului său.

— Matei!

Matei, cu părul lui șaten uns cu ulei și dichisit cu grijă, spre deosebire de coama tatălui său, se întrerupse pentru o clipă din conversația cu mai mulți bărbați. Lada știa că îl auzise pe Huniade, însă el continuă ca și când nu l-ar fi auzit.

— Matei!

Huniade se grăbi într-acolo, punându-și mâinile pe umerii tânărului. Zâmbetul lui Matei era la fel de dichisit ca și părul său.

— Tată.

— Matei, voiam să faci cunoștință cu Lada Dracul.

Huniade se întoarce la ea și îi făcu semn spre Matei cu neabătută mândrie. Surâsul batjocoritor de răspuns al lui Matei o făcu pe Lada să-și dorească să-și treacă sabia prin el.

El făcu o plecăciune de mântuială.

— Așadar, tu ești fata sălbatică din Valahia pe care a luat-o sub aripa lui.

Bărbații din jurul său râseră. Unul făcu un gest obscen pe la spatele lui Huniade. Părerea lor despre relația dintre ei doi era evidentă. Lada avu impresia că Matei nu fusese niciodată informat despre ideea tatălui său de a-i căsători.

— Lada a învins singură un contingent întreg de bulgari. Mi-a salvat viața. Și a crescut laolaltă cu sultanul Mehmed. O perspectivă neprețuită. Foarte deșteaptă.

Huniade îi zâmbi Ladei cu aceeași mândrie pe care o arătase și pentru fiul său și înălăuntrul ei ceva se frânse.

— Așa să fie? Unul dintre bărbați se aplecă în față, uitându-se cu o privire nerușinată la ea. Spune-mi, este adevărat ce se spune? Că are o mie de femei în haremul lui și încă un harem alcătuit în întregime din băieți?

Lada simți familiara împunsătură de furie care însoțea întotdeauna pomenirea haremului și o scurtă înțepătură de spaimă. Un harem bărbătesc? Era un astfel de lucru posibil? Era Radu... Își reprimă simțămintele cu o neașteptată sensibilitate față de critica adusă fratelui ei. Cum trebuie să se fi simțit Radu, deja chinuit de imposibilitatea iubirii sale, când auzea asemenea insinuări folosite drept defăimări?

În plus, acești bărbați nu-l cunoșteau pe Mehmed. Cum îndrăzneau să vorbească despre el în acest chip? Ea ridică dintr-o sprânceană, cu răceală.

— Dacă ești atât de interesat de haremurile bărbătești, te pot prezenta sultanului. Cu toate că nu ești destul de drăguț după gusturile lui.

Chipul omului se roși primejdios. Huniade lăasă să-i scape un hohot de râs răsunător și îl bătu cu palma pe spate pe Matei. Fiul lui se crispă, apoi își reazează cu grijă chipul.

— Cred că Elisabeta vrea să vorbească cu tine, îi spuse el tatălui său.

Huniade gemu.

Bărbatul cu privirea nerușinată vorbi din nou:

— Cred că ea ar vrea mai mult decât să vorbească cu tine.

Matei se prefăcu scandalizat, dar era doar în glumă. Huniade se simți stânjenit. Un răspuns era imposibil. Nu putea să pună sub semnul îndoielii onoarea Elisabetei și nici nu voia să-i critice pe prietenii lui Matei.

Lada nu mai putea să suporte.

— În încăpere este prea cald. Vrei, te rog, să mă conduci afară?

Huniade încuviință grațios, oferindu-i brațul. Ea îl conduse încă o dată spre ușă și în drumul lor luă o sticlă de vin. I-o întinse fără vorbe. Merseră prin centrul curții, apoi traversară podul, coborând malul spre o salcie plângătoare desfrunzită. Huniade alunecă de mai multe ori, aproape făcându-i pe amândoi să cadă.

Gândurile Ladei se îndreptau spre Mehmed. Era foarte straniu, să audă relatări despre acel Mehmed pe care îl vedea lumea – după câte se părea, versiuni infinite ale aceleiași persoane, toate strâmbe și exagerate. Dar ea îl cunoștea pe el cel real.

Oare chiar îl cunoștea?

El o spionase. O trimisese în Valahia cu sprijinul lui, apoi îl sprijinise pe rivalul ei. Se căsătorise și făcuse copii, toate acestea în timp ce pretindea că o iubește. Și în tot acest timp nu-și luase nicicând ochii de la Constantinopol. Refuza să o facă, nu putea. Nici măcar pentru ea.

Putea ea cu adevărat să se gândească să lupte pentru Constantinopol, știind că avea să meargă direct împotriva lui Mehmed și a tot ce fusese el pentru ea? Nu credea că ar putea să ridice sabia asupra lui. Oricât de mult l-ar fi plăcut pe Huniade și i-ar fi urât pe otomani, nu otomanii ar fi fost cei împotriva cărora ar fi luptat ea cu adevărat. Ci Mehmed.

Își aminti acele nopți calde petrecute împreună, cuibăriți în iatacul ei, complotând și plănuiind atacul asupra orașului. Avusese senzația că se jucase de-a prefăcutul. Dar niciodată nu fusese prefăcătorie dinspre partea lui Mehmed. Constantinopolul era visul lui, singurul lucru la care nu ar fi renunțat niciodată. Totul era spre acel scop. Inclusiv sprijinirea rivalului ei la tronul Valahiei. Sacrificase visele ei pentru al său.

Poate că ea *avea* să meargă să apere zidurile.

— L-ai văzut? întrebă Huniade, odată ce se așezară.

Lada tresări. Gândurile îi fură întrerupte.

— Pe Mehmed?

Huniade râse.

— Nu! Pe fiul meu! Arată ca un rege.

Lada credea că acesta nu era un lucru de care să fie mândru. Își cântări următoarele vorbe cu cât de multă chibzuință putu.

— Nu seamănă deloc cu tine.

Huniade zâmbi, dând aprobator din cap.

— Știu. Nu-l înțeleg. Dar am muncit cu sânge și sudoare toată viața mea, astfel încât el să aibă acces la tot ce eu nu am putut niciodată avea. Sabia mea i-a croit drum spre curți. Niciodată el nu va fi nevoit să aibă de-a face cu ceea ce eu am avut. I-am oferit asta. Huniade își lăsă capul în jos, închizând ochii. Cred că are o șansă la tron. Poți să-ți închipui? Sunt fiul unor țărani, iar fiul meu ar putea să fie rege. Tot ce am făcut, tot ce am pierdut, toată lupta și moartea. A fost pentru el.

Lada își aminti privirea plină de mândrie pe care i-o aruncase ei. Matei nu-l merita pe Huniade.

— Mi-aș dori ca tu să fi fost tatăl meu, îi spuse.

Dacă Huniade ar fi fost tatăl ei, totul s-ar fi dovedit mult mai ușor. Ea ar fi acceptat în pripă șansa de a merge în cruciadă alături de el, să lupte alături de el.

Dacă Huniade ar fi fost tatăl ei, nu l-ar fi cunoscut nicio dată pe Mehmed, nu ar fi avut nicicând lealitatea răsucită și prefăcută în noi forme. Iar inima ei nu ar fi fost nevoită să se protejeze de partea care îi ducea dorul lui Mehmed cu atâta disperare. Și Huniade l-ar fi apărât și pe Radu. Iar Radu l-ar fi apreciat într-un fel de care Matei nu era capabil.

Huniade o bătu pe braț cu palma lui grea.

— Nu-ți dori să nu mai fii ceea ce ești. Dacă ai fi fost fiica mea, ți-aș fi stins focul cu mult timp în urmă. Ți-aș fi dat cei mai buni preceptori și cele mai fine veșminte și te-aș fi prefăcut într-o păpușă frumoasă care să fie dată la schimb într-o căsătorie. La fel am făcut și cu fiul meu; l-am prefăcut în cineva pe care nu-l cunosc și care mă umple atât de mândrie, cât și de tristețe. Acesta este cel mai bun lucru pe care îl putem face pentru copiii noștri – să-i prefacem în străini cu speranțe mai bune decât am avut noi vreodată. Tatăl tău a fost un prost și un laș, însă alegerile lui te-au modelat în ființa grozavă care ești. Nu vreau să-mi închipui o lume în care tu să nu fii tu.

Ani la rând, Lada nutrise numai ură față de tatăl ei, pentru a îndepărta durerea cu care rămăsese pentru că îl iubise. Dar în acea noapte din cortul ei, în timp ce plutea spre somn, se eliberă de o parte din ea. Deoarece și ea era recunoscătoare pentru cine era. Nu și-ar fi dorit ca nicio parte din ea să fie altfel.

Iar asta însemna că încă rămăsese cu întrebarea ce să facă cu părțile care îl iubeau pe Mehmed și cu părțile care voiau să lupte de partea lui Huniade.

Sfârșitul lui martie

LA TREI ORE DUPĂ ce plecaseră din Edirne, Radu, Ciprian și Nazira auziră un cal galopând nebunește spre ei. Își mână ră caii spre marginea drumului. Ciprian își scoase sabia, iar Radu îl imită, cu toate că nu-și putea închipui cine i-ar fi urmărit. Fără îndoială, nu forțele lui Mehmed. Poate unul dintre ambasadori descoperise cumva minciuna lor și călărea pentru a-l avertiza pe Ciprian?

Calul, plin de spume și tremurând, se opri brusc în fața lor.

— I-a omorât! strigă călărețul.

— Valentin?

Ciprian își vârî sabia în teacă. Era băiatul cu părul stufos care îi ajutase la grajduri.

Valentin încercă să descalece, dar în schimb căzu la pământ.

— I-a omorât!

Ciprian sări de pe cal, apucându-l pe Valentin.

— Ce vrei să spui? De ce te afli aici?

— I-a omorât! La petrecere. Sultanul i-a omorât. I-a omorât pe toți!

Îngrozit, Ciprian se uită la Radu și la Nazira.

— Știați?

Radu clătină din cap, paralizat din pricina șocului. Nu știuse. Aceasta, așadar, era declarația de război a lui Mehmed.

Radu ştiuse că aveau să se irosească vieţi – fireşte că aşa avea să se întâmple, era preţul unui asediu –, dar asta părea foarte personal. Foarte... peste măsură. Lăsa senzaţia mai degrabă de crimă decât de război. Nu se îndoia că Mehmed avea motivele lui, şi dacă Mehmed le-ar fi putut explica, Radu le-ar fi înţeles.

Pe neaşteptate, lui Radu îi veni în minte imaginea ambasadiorilor zăcând pe dalele strălucitoare ale pardoselii, cu sângele adunându-se în jurul lor. Simţi un gust de acru ridicându-i-se în gâtlee, ameninţând să iasă în afară. Fără îndoială, existase un motiv.

— N-am ştiut, spuse el în şoaptă.

Ciprian îl legăna pe băiat, privindu-i în continuare pe Radu şi pe Nazira.

— Momentul în care aţi decis să plecăm mi-a salvat viaţa. Vă datorez totul şi vă voi numi prietenii mei până în ziua în care voi muri.

Nazira şi Radu se uitară unul la celălalt în vreme ce toată povara întâmplărilor în toiul cărora se aflau se lăsă, în cele din urmă, pe umerii lor.

Trei zile mai târziu, presupunerea lui Radu că Nazira urma să aibă nevoie de o mulţime de ajutor pe drum se dovedi absolut neîntemeiată. Ea împachetase nu numai lucrurile necesare ei, ci şi provizii. Radu nici măcar nu se gândise la asta, în vreme ce Nazirei nu-i scăpase. Flutură din gene spre el şi făcu focul fără efort, apoi scoase mâncare din coburii şei.

— Noi, nevestele, suntem ca nişte lucruri utile pe care e bine să le ai în preajmă.

Radu se ghemui mai aproape de foc, recunoscător pentru căldură şi pentru abilităţile Nazirei.

— Şi în tot acest timp eu am socotit că eşti doar decorativă.

Ciprian râse, în vreme ce Radu și Nazira schimbă un zâmbet tainic cu privire la cât de decorativ era de fapt rolul ei. Era plăcut să-l audă pe Ciprian râzând. De când primise veștile despre omoruri, fusese mohorât, ceea ce era ușor de înțeles.

Asasinate, se corectă Radu. Politice, nu personale. Asta le făcea asasinate, nu omoruri. Ceea ce găsi că era mai ușor de suportat, deși niciuna din variante nu era plăcută.

— Cât mai avem până ajungem în oraș? întrebă Radu.

— Măine ar trebui să fim acolo.

Aleseseră o rută ocolită, împinși de groaza servitorului Valentin și de frica lui Ciprian de a fi urmăriți. Radu și Nazira nu aveau cum să-și asigure tovarășii de drum că Mehmed voia ca ei toți să ajungă teferi, așa că se târâră înainte pe drumuri prea puțin umblate și pe ulițe lăturalnice de țară.

Nazira puse supa în blide și apoi se așeză lângă Radu.

— Ți-ai adus aminte chiar și de mirodenii? se miră Radu.

Supa era delicios de condimentată pe limba lui.

— Radule, ți-ai luat o nevastă foarte pricepută.

Se sprijini de brațul lui liber. Radu ridică privirea și îl văzu pe Ciprian uitându-se la ei cu o expresie oropsită, nostalgică.

Și Nazira o remarcă.

— Ciprian, tu ești căsătorit?

El scutură din cap ca și când și-ar fi revenit dintr-o uluială și privi în jos la blidul lui.

— Nu.

— Mă întrebam dacă te întorci acasă la o soție. Ai crescut în Constantinopol?

El încuviință din cap, vârandu-și lipia, veche acum, în supă pentru a o înmuia.

Nazira continuă să-l bombardeze pe Ciprian cu întrebări pentru a afla informații. Radu era atât mândru de ea, cât și trist pentru că asta era necesar.

— Mai ai totuși o familie acolo?

— Da. Oarecum.

Zâmbetul lui Ciprian se strâmbă și nu îi urcă și în ochi.

— Tatăl meu este Demetrios.

— Despotul? întrebă Radu, surprins.

Cei doi frați ai lui Constantin, Demetrios și Toma, cârmuiau alte zone din Peloponez. Adeseori erau certați unii cu alții, la fel de des dușmani pe cât erau și aliați. Radu nu putea să înțeleagă de ce unul dintre ei ar fi îngăduit ca fiul lui să fie ambasador. Era o slujbă de prestigiu dubios, ingrată și, de fapt, primejdioasă. Era foarte probabil ca ambasadorii să fie uciși la curți străine, la fel ca și la ale lor, dacă aduceau vești proaste.

Ciprian încuviință din cap.

— Eu sunt, din nefericire, un bastard. Mama mea a fost ibovnica lui. Așa că nu sunt la fel de prețios ca fiii lui legitimi. Constantin m-a luat și mi-a dat acest post la curtea lui ca favor acordat mamei mele.

— Ea era din Cipru? întrebă Nazira.

Expresia lui Ciprian se îmblânzi.

— M-a botezat după insula ei. Întotdeauna a spus că eu eram căminul ei oriunde s-ar fi aflat.

Nazira oftă delicat.

— Deja îmi place foarte mult de ea. Ai fost vreodată în Cipru? Am auzit că e frumos.

— Nu. Mama a murit acum patru ani. Am tot vrut să merg și să-i văd meleagurile natale, însă nevoia lui Constantin a fost mai presus de toanele mele.

— Este el așa de istovitor, acest unchi împărat al tău?

Tonul Nazirei era ușor amuzat și îl necăjea în glumă. Radu se lăsă pe spate, întrebându-se cum altfel urma Nazira să mai dovedească ce amarnic o subestimase el.

Ciprian râse.

— Nu. Asta este ceea ce mă face să rămân alături de el. M-aș teme pentru sufletul meu dacă mi-ar trece prin cap să-i răsplătesc bunătatea părăsindu-l la ceasul celor mai mari nevoi.

Expresia lui se întunecă din nou.

— Mă îngrijorează cum va jeli dacă veștile despre moartea ambasadorilor vor ajunge la el înaintea noastră. Va crede că și eu am fost ucis și se va învinovăți. Nu a fost vina lui. Eu am cerut să merg.

Radu se încruntă.

— De ce să fi făcut asta?

Ciprian își luă un moment să-și termine supa, privind în blid de parcă ar fi putut să facă să mai apară alta.

— Mi-a plăcut prima vizită. Edirne mi s-a părut foarte frumos și... provocator. Nu am bănuț că lucrurile aveau să se schimbe. Își ridică din nou privirea, o altă încercare de a surâde mișcându-i buzele, dar fără a schimba forma tristă a ochilor săi. În plus, mi-am petrecut atâta timp învățând limba turcă. Mi se părea că e păcat să las să se irosească.

— Dacă aș fi știut, v-aș fi prevenit pe toți.

Chiar și spunând asta, Radu știa că nu era adevărat. Ar fi vrut să-i prevină. Dar nu ar fi acționat împotriva a ceea ce Mehmed considera a fi cel mai bine.

Ciprian se aplecă în față, ca și cum ar fi vrut să-l prindă pe Radu de umăr. Apoi se lăsă din nou pe spate.

— E mult mai bine că n-ai făcut-o. L-ar fi alarmat pe sultan privind lipsa ta de lealitate față de el și ai fi murit și tu împreună cu noi. Nu, e mai bine așa. Îi voi plânge pe tovarășii mei, încurajat de speranța pe care ne-ai adus-o.

Supa se înăcrise în stomacul lui Radu.

Începutul lui martie

— AU VENIT AMBASADORII. Din Edirne.

Ștefan de-abia termină de vorbit, când Lada o rupse la fugă din tabăra lor spre castel. Radu avea să fie împreună cu ei. Avea multe de vorbit cu el și anticipase cu încântare să i-o înfățișeze pe Oana.

Își făcu loc cu coatele în sala tronului, încercând să vadă peste capetele celorlalți care încercau să intre. Doi oșteni refuzară să o lase să treacă. Huniade o găsi acolo, certându-se cu ei.

— Fratele meu e cu ambasadorii, spuse ea.

Huniade scutură din cap.

— Ba nu, toți sunt turci. Însă au adus asta.

Îi dădu o scrisoare adresată ei. Spre deosebire de ultima dată, i-o dădu nedeschisă.

Lada îl prinse pe Huniade de mână, încercând să-și ascundă dezamăgirea și frustrarea.

— E de la Radu. I-am cerut ajutorul. Dacă există vești de valoare, ți le voi aduce.

El încuviință din cap, zâmbind.

— Știu.

Ea luă scrisoarea și se retrase sub pod, unde ramurile grele ale salciei plângătoare o ocroteau, iar ea se putea preface a fi departe de castelul otrăvit. Existau multe motive pentru care

Radu nu putuse să vină. Era bolnav. Era reținut. Era mort. Sau, în cele din urmă, avea ce-și dorea și nimic nu-l putea tenta să plece.

Lada ar fi preferat numai marginal ultima opțiune în locul morții lui.

Rupse sigiliul și deschise scrisoarea. Îi trebui un moment să înțeleagă faptul că nu era de la Radu, care să-i spună dacă avea să i se alăture în expediția ei de cucerire a tronului Valahiei.

Era de la Mehmed.

Se înroși la chip pe măsură ce citea și apoi recitea primele rânduri, îngrozită.

Vizez la gâtul ei, zvelt și neîmpodobit ca de gazelă,

Tânjesc să-i văd pletele, ca un acoperământ între noi și goliciunea noastră,

Sânii ei ca niște netede oglinzi, picioarele ei zvelte ca niște trestii aplecate de apă,

*Pe înserat, ea luminează întunericul, o lampă pe cerul nopții,
Și nu voi renunța la focul și nici la pasiunea care îmi aprind trupul,*

Iute și încordat ca o săgeată, pregătit pentru ea, ținta mea.

— Ce obscenități îndrugă el pe foaia asta? murmură Lada, privind încruntată slovele.

Mehmed încercase să-i citească poezii și altă dată, dar ea îl oprise mereu. Era o irosire de vorbe și răsuflare. Cine privise vreodată o gazelă cu dorință carnală? Iar sânii ei nu semănau nici pe departe cu oglinzile.

Trecu iute peste restul poeziei. Când el termină, într-un sfârșit, să-i compare trupul cu diferite obiecte și animale, trecu la afaceri.

Știu că nu ai avut succes în încercările de a lua tronul. Mi-aș dori să te pot ajuta. În orice caz, am o propunere.

Lada se încruntă. El nu își dorea să o ajute – arătase în mod foarte clar că nu dorea așa ceva. Se pregăti sufletește pentru sugestia lui ca să se întoarcă la el.

Fă ce este de trebuință pentru a-l convinge pe Huniade să stea departe de Constantinopol, și eu voi putea să vin cu destui oameni pentru a-ți da puterea de care ai nevoie ca să-ți revendici tronul. Trimite vorbă prin ambasadorii mei. Odată ce o voi fi primit-o, te voi aștepta în sudul Transilvaniei, unde se întâlnește cu Serbia și Valahia.

Lada lăasă scrisoarea să-i cadă în poală. Orice crezuse ea că ar fi putut Mehmed să-i scrie, orice încercări viclene de a o ademeni înapoi sau de a-i aminti că făcuse alegerea greșită, nu se găseau acolo.

Nu știa dacă asta o dezamăgea. Dar găsisese ceva la care nu se așteptase. Sprijin. El voia ca ea să reușească. Și îi oferea ajutorul.

Drumul ei spre tron se redeschisese. Tot ce trebuia să facă era să-l trădeze pe Huniade.

Se întunecase până când Lada, derutată, se duse înapoi în tabăra ei. Oamenii ei încă locuiau afară, căci nu era loc pentru ei în cazarmă. Lor le convenea și îi convenea și ei. Prefera un cort în locul închisorii de piatră a Hunedoarei.

Când intră în cortul ei, o găsi pe Oana șezând pe un covor lângă o lampă, cârpind ceva în poală. Copilă fiind, Lada se întrebasese uneori dacă doica ei avea ustensilele de cusut veșnic prinse de ea. Oftând, Lada se trânti pe mindirul ei.

— Ce cauți aici? o întrebă pe Oana.

— Bogdan sforăie. Aceasta e răsplata pentru că l-am purtat așa greu cum era timp de nouă luni și aproape că am murit aducându-l pe lume. Frumosul meu băiat s-a transformat într-un bărbat mare și greoi care, atunci când doarme, sună ca un porc pe moarte.

Lada nu se putu abține să nu râdă.

— Ai mers noaptea prin tabără? O armată de vieri ar face mai puțin zgomot decât oamenii mei.

Oana încuviință din cap, mijind ochii, apoi își lăsă lucrul de mână deoparte.

— E prea întuneric pentru ochii mei bătrâni.

— Culcă-te! Lada scoase o parte din blănurile de pe mindirul ei și i le aruncă Oanei. Ori, dacă vrei, aş putea să-ți fac rost de un pat în castel.

— Lada, draga mea, mi l-ai dat pe Bogdan al meu înapoi. Nu mai trebuie să-mi dai niciodată nimic. Doica părea că mai are un pic și izbucnea în lacrimi. Totuși, zise ea, cu glasul acum răgușit, mi-ar plăcea tare mult să plecăm din Ungaria. Toți vorbesc de parcă țin prune în gură. Nu înțeleg niciun cuvânt din cinci.

— S-ar putea ca dorința să ți se îndeplinească destul de curând.

— Înapoi în Valahia?

Lada lăsă să-i scape un oftat încărcat de apăsarea viitorului.

— Nu. Huniade plănuiește să apere Constantinopolul.

— De ce am merge noi acolo?

— Deoarece el socotește că e ceea ce trebuie să facem.

Doica scoase un sunet batjocoritor.

— Naiba să ia Bizanțul și toată gloria sa! Niciodată n-a făcut nimic pentru noi.

Lada ascultă în vreme ce doica se întindea și se foia, scoțând toate acele sunete pe care le produc trupurile ostenite. Era enervant, însă exista și ceva alinător în prezența unei alte femei. Cineva despre care știa că ținea la ea.

— Care cale este cea greșită? întrebă Lada. La ce aş renunța dacă ar însemna să mă întorc în Valahia?

Ar fi putut să-l mintă pe Mehmed și să-i spună că îl convinsese pe Huniade să stea departe de Constantinopol. El nu avea cum să-i descopere fătărnicia până ce ea ar fi avut deja trupele. Însă după aceea avea să plătească cu vârf și îndesat, iar castelul ei era deja plin de dușmani.

Iubirea și încrederea lui Huniade erau un lucru prețios; însemnau mai mult pentru Lada decât ar fi crezut ea că e posibil. Însă el nu ar fi putut să o pună pe tron. Iar ea nu se simțea atrasă de Constantinopol așa cum păreau să fie toți bărbații din viața ei. La Huniade ținea. Constantinopolul era doar un oraș.

Valahia, totuși... Valahia era totul.

Ca și când ar fi putut să-i audă gândurile, doica repetă:

— Totul. Nu există un preț prea mare pentru poporul tău, pentru țara ta.

— Chiar și dacă înseamnă să trădez pe cineva care are încredere în mine? Sau să fac înțelegeri cu imperiul care ți-a luat fiul de lângă tine?

— Tu l-ai adus înapoi. Te-ai întors și tu. Valahia are nevoie de tine, iar tu meriți Valahia. Lasă ca lealitatea să-ți fie acolo unde îți este și inima. Orice altceva poate să cadă pe drum și să fie călcat în picioare în mersul nostru spre casă. Oana o bătut pe Lada pe braț. Fetița mea aprigă! Tu poți să faci orice.

Lada nu știa dacă asta era o permisiune ori o profeție, însă o crezu în oricare dintre variante.

Cu toate că manipularea oamenilor era îndeletnicirea lui Radu, Lada găsi că ocazia de a proceda astfel îi fu înmănată cu toată grația poetică a unui gât de gazelă.

Huniade pășea încoace și încolo în fața ei. El o chemase în sala de întruniri a castelului, dar de data aceasta numai ei doi erau de față.

— Cum rămâne cu Serbia? o întrebă el.

Lada clătină din cap.

— Știu precis că Mara Brancovici, una dintre nevestele lui Murad, a încheiat un nou tratat pentru Serbia. Dacă mergi la Constantinopol, vei lupta împotriva sârbilor, nu alături de ei.

Lada se întrebă în treacăt ce făcea Mara Brancovici cu libertatea pe care și-o cumpărase cu atâta istețime. Mara primise o ofertă de căsătorie de la însuși Constantin și o folosisese pentru a făuri o înțelegere între Mehmed și tatăl ei, prințul sârb – creând o nouă viață, veșnic singură, pentru sine.

— La naiba! exclamă Huniade și se sprijini de spătarul jilțului, oftând. Ce crezi despre prințul din neamul Dăneștilor? Știu că îl urăști, dar ne va ajuta? Poate că va muri în timpul atacului asupra zidurilor, ceea ce ar fi foarte avantajos pentru tine.

Lada trase o dungă cu cuțitul pe blatul mesei, creștând adânc lemnul.

— E un vierme. Și nu cu mult timp în urmă a fost în Edirne, oferindu-și lealitatea lui Mehmed în persoană.

— De unde știi?

— Fiindcă la acea vreme trimisesem pe cineva în Târgoviște care să încerce să-l omoare.

Huniade scutură din cap, însă expresia lui era mai mult amuzată decât șocată.

— În plus, continuă Lada, nu poate să trimită trupe fără sprijinul boierilor. Ei vor aștepta liniștiți și vor pierde vremea până ce orice utilitate va fi trecut, iar apoi își vor trimite condoleanțele.

— Boierii valahi mă plac, totuși.

— Da, și se tem de Mehmed. Care crezi tu că va constitui un factor mai puternic încurajator înlăuntrul haitei aceleia de lași?

Huniade încuviință în silă din cap.

— Am parte, totuși, de ceva sprijin. Elisabeta mă încurajează să merg. Și te am pe tine și pe oamenii tăi. Va fi bine pentru tine să ai ceva de făcut.

Lada deja avea ceva de făcut. Îl respecta pe Huniade, însă el nu putea să-i dea tronul ei. Mehmed putea. El putea, de asemenea, să i-l și ia după aceea, dacă ea nu izbutea să-și susțină partea de înțelegere.

— Elisabeta este tocmai motivul pentru care trebuie să rămâi, îi spuse Lada, trecându-și cuțitul înainte și înapoi prin tăietura pe care o săpase în lemnul mesei.

— Ce vrei să spui?

— În Ungaria e dezordine. Ladislau nu va mai trăi mult și Elisabeta știe că reprezintă o amenințare la adresa puterii ei. Matei are o șansă la tron. Fiul tău ar putea fi *rege*. Se opri, lăsând vorba să atârne în aerul dintre ei, apoi urmă: Nu va avea nicicând o mai bună șansă la tron. Dacă te duci la Constantinopol, Elisabeta va manipula lucrurile în așa fel încât îl va da afară din castel. Tu *trebuie* să înțelegi cât de mult tăria și reputația ta îi susțin popularitatea. Truda și sângele tău vor fi irosite dacă le vei azvârli pentru o lealitate pusă unde nu trebuie, în slujba împăratului unei țări moarte.

Ridurile lui Huniade se accentuau.

— Dar merg pentru creștinism.

— Slujește creștinismul aici. Apără granițele. Împiedică-l pe Mehmed să se avânte și mai departe în Europa. Nu va fi mulțumit să cucerească Constantinopolul. De îndată ce orașul va cădea, își va întoarce privirea spre Ungaria. Nu o poți lăsa sub un rege-copil slab și mama lui lipsită de scrupule. Lada se

opri, ca și când ar fi gândit, apoi adăugă: În plus, prezența ta nu va schimba situația în fața zidurilor.

Știa că asta nu era adevărat. Dacă Mehmed era dispus să facă troc cu trupe contra promisiunii că Huniade nu se va amesteca, el înțelegea că experiența și reputația lui Huniade erau două arme care puteau să înlăture pe vecie posibilitatea ca otomanii să mai poată cuceri vreodată orașul. Prezența lui Huniade ar fi schimbat categoric situația apărării orașului. Și Lada nu putea lăsa asta să se întâmple.

— Dar necredincioșii...

— Dacă nici măcar papa nu vede asta ca pe o amenințare la adresa creștinătății, mi-e greu să cred că tu trebuie să-ți faci griji în această privință. Orașele cad. Granițele se schimbă. Dumnezeu rabdă.

În cele din urmă, Lada îndrăzni să se uite la Huniade, iar ceea ce văzu aproape că îi distruse hotărârea.

Părea mai bătrân decât era când începuse să vorbească și infinit mai ostentat.

— I-am spus deja împăratului Constantin că voi lupta pentru el. Depinde de ajutorul meu. Matei se poate descurca și fără mine.

Lada își văzu șansa și insistă.

— Atunci nu ești mai bun decât tatăl meu. El ne-a vândut viitorul pentru propriile lui dorințe egoiste, la fel cum tu i-l vinzi pe al lui Matei pentru a-ți satisface mândria ostășească.

Huniade își întinse mâinile în față, cu palmele în sus, și se uită la ele. Erau mâini groase și bătătorite, cu articulații noduroase. Apoi și le lăsă să-i cadă pe lângă corp, cu umerii aduși în față.

— Ai dreptate. E o dovadă de egoism să cauți glorie în altă parte. Datoria mea este aici.

Lada ar fi vrut să-l îmbrățișeze. Ar fi vrut să-i ofere alinare. Ar fi vrut să-i spună deschis că nu-i păsa câtuși de puțin de Matei sau de Constantinopol, dar că îi păsa de Huniade. Și că oricum îl manipulasă.

În loc de asta, îl lăsă să plece singur. Apoi își întocmi scrisoarea către Mehmed. Ambasadorii lui plecau a doua zi și aveau să i-o ducă. Aveau să-i înmâneze trădarea ei – și viitorul ei – lui Mehmed.

Valahia aștepta.

Sfârșitul lui martie

ÎN ZIUA URMĂTOARE TRECURĂ pe lângă Rumeli Hisari, noua fortăreață a lui Mehmed. Radu își lungi gâtul să vadă din drum cât de mult putea. Fortăreața se contura amenințătoare la orizont, trei turnuri avântate veghind peste Bosfor. Ciprian o privea cu ochi triști, gravi. Valentin scuipă în direcția ei. Se opriră atunci când o serie de țepi se iviră în calea lor. Aliniindu-se pe malurile Bosforului, trupuri decapitate stăteau de strajă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Nazira în șoaptă.

Privirea lui Ciprian se înnegură.

— Cineva trebuie să fi încercat să străpungă blocada. Acesta este avertismentul sultanului că strâmtoarea este închisă.

Călăriră mai departe, tăcuți și tulburați. Radu își amintea mult prea bine prima lecție de la curtea tatălui lui Mehmed. El și Lada fuseseră obligați să privească în timp ce călăul trăgea în țeapă mai mulți bărbați. Era începutul a multor asemenea lecții în supremația absolută a legii. Radu putuse să le uite – în cea mai mare parte – de când fusese luat sub aripa lui Mehmed. Dar se pare că Mehmed primise aceeași educație.

Nu mai dură mult până ce văzură patrula călărind dinspre Rumeli Hisari. Una dintre ironiile unei misiuni tainice era că Radu putea fi la fel de bine omorât de ai lui pe cât putea să fie omorât și de dușmani.

Ciprian își scoase sabia.

— Nu, zise Radu. Lasă-mă pe mine să le vorbesc. Cred că pot să-i fac să ne lase să trecem.

Scrută chipurile oștenilor cu disperare pe măsură ce aceștia se apropiau, dar nu cunoștea pe niciunul din ei. Radu se așeză în șa cât de drept și de autoritar putu după trei zile de mers pe drum. Încă nu se aflau în război fățiș cu Constantinopolul. Putea să facă asta să meargă.

Trebuia să o facă.

— Cine este comandantul? întrebă el, cu un ton atât leneș, cât și poruncitor, ca și când nu avea a se teme de nimic și ar fi fost îndreptățit să emită pretenții.

Bărbații încetină, desfăcându-se în evantai pentru a înconjura micul grup. Caii lor meraseră la trap, formând un cerc larg în jurul lor.

— Ce treabă aveți în oraș? întrebă un bărbat din față.

Dinții lipsă de sub buza rasă îi dădeau un sâsăit. În alte împrejurări, asta ar fi putut să-i pară amuzant lui Radu. Însă bărbatul avea sabia scoasă din teacă, ceea ce stingea orice urmă de umor.

Radu ridică dintr-o sprânceană.

— Îi aduc un mesaj lui Constantin din partea gloriosului nostru sultan, Mâna lui Dumnezeu pe Pământ, Binecuvântatul Mehmed.

— Ce mesaj?

Radu își strâmbă buza de sus, imitând-o pe Lada.

— Nu aveam cunoștință că ai fost făcut împăratul Constantinopolului.

Furios, bărbatul își scoase bărbia în afară.

— De unde să știu că spui adevărul?

— Negreșit, arestează-mă și acordă-ți timp să-i trimiți vorbă sultanului. Sunt încredințat că va privi cu bunăvoință implicarea ta în dorințele lui precise.

Oșteanul păru mai puțin sigur pe el și își trase brusc calul îndărăt.

— Cine ești, atunci? Voi trimite mesaj că te-am văzut.

— Numele meu este Radu.

Bărbatul se încruntă, apoi un zâmbet lăsă iar să se vadă dinții lipsă.

— Radu cel Frumos? Am auzit de tine.

Radu se prefăcu a nu fi surprins de acest titlu neobișnuit.

— Atunci ar trebui să știi că ești nevoit să te dai din calea mea.

Bărbatul făcu semn spre ceilalți oșteni, care se dădură la o parte. Oșteanul știrb vorbi pe un ton scăzut, urât, în timp ce Radu trecea:

— Ești încredințat că nu ești un dar pentru împărat? Poate că băieții frumusei sunt și pe gustul lui.

Oștenii râseră, sunetul izbindu-l pe Radu în spate ca o ploaie de lovituri. Dar nu se crispă și nu se întoarse, călărind drept și ferm spre oraș.

— Bravo! zise Ciprian, călărind alături de el. Credeam că suntem morți cu toții.

— La urma urmelor, există anumite avantaje de a fi bine-cunoscut drept chipeș, spuse Nazira.

Ea încerca să o treacă drept glumă, însă Radu auzi încordarea din glasul ei.

El era mai tulburat de insinuarea oșteanului. Cum de auzise de Radu? Și ce voia să spună, că băieții frumusei sunt și pe gustul împăratului? Se subînțelegea că Radu fusese frumuselelul favorit al altui bărbat.

Nu-i venea în gând decât un singur bărbat spre care ar fi putut fi îndreptat zvonul. Încercă să alunge acest gând, însă îi atârna mai greu pe spinare decât mantia lui de iarnă.

— Priviți! îi făcu atenți Nazira. Corăbii.

Drumul cotea, iar în fața lor se deschidea Strâmtoarea Bosfor. Șapte corăbii mari, frumoase, navigau cu vioiciune spre cele două fortărețe îngemănate. Radu se întreba încotro se duceau și îi invidie pe marinari pentru evidenta lor îndemânare. Nu mai văzuse niciodată o asemenea manevrare măiestrită printre cei din propria lor flotă. Acest lucru îi sădi o sămânță de îndoială în suflet.

Ciprian strigă:

— Nu!

— Ce? Ce s-a întâmplat?

Radu se răsuci în jur, încredințat că minciuna lor fusese dată în vileag și oșteanul știrb venea după ei. Însă drumul era pustiu. Ciprian se uita spre apă.

— Acelea sunt corăbii italienești. Probabil că au sute de oameni la bord. Fug cu toții din oraș.

Umerii lui Ciprian se lăsaseră în jos și capul îi atârna greoi.

— Ne abandonează. Veștile despre război ne-au luat-o înainte. Veniți! Trebui să ne grăbim să-l consolăm pe unchiul meu.

Dădură pintoni cailor lor osteniți. Zidul, atât de lung în prim-planul minții lui Mehmed, și prin urmare și a lui Radu, era... dezamăgitor. Leghe după leghe de piatră, mâncată de vreme și cârpită cu un talmeș-balmeș de pietroaie nepotrivite unele cu altele, tăind terenuri cultivate. Radu nu reușea să-și dea seama cum putea fi apărat zidul. Era prea lung. Dar era și prea înalt – cu ușurință de cinci ori înălțimea lui. Orice atac putea fi văzut de departe. Nu aveai unde să te ascunzi, nu exista niciun punct mai vulnerabil la asalt decât oricare altul. Iar îndărătul zidului exterior se afla încă unul.

— Încetează să mai caști gura în halul ăsta, îi spuse Nazira, dându-i un ghiont cu cotul. Arăți ca un băietan gură-cască de la țară.

Zâmbetul ei era un avertisment succint. El scrutase zidurile asemenea unui invadator. Era norocos că Ciprian se concentra numai asupra drumului dinaintea lor.

Radu aşteptase tare mult să se afle acolo, însă niciodată nu se gândise că va fi escortat printr-o poartă şi i se va da onorul de către oştenii postaţi în acel loc. Şi astfel se treziră în interiorul zidurilor exterioare. Radu riscă o privire înapoi în timp ce poarta se închidea în urma lor. Nu ştia când – sau dacă – avea să mai plece de acolo.

Îi aruncă o privire Nazirei, care călărea dreaptă şi mândră pe calul ei, cu un zâmbet plin de nădejde fixat pe chip. El îi imită sentimentul de încredere în sine. Ciprian era destul de departe în faţa lor, aşa că el îndrăzni să vorbească. Se aplecă spre ea.

— Cum de eşti atât de pricepută la aşa ceva?

Ea ridică o mână în sus, arătând spre propria ei persoană.

— Când îţi petreci întreaga viaţă învăţând cum să le arăţi oamenilor numai ceea ce vor ei să vadă, astfel încât sinele tău cel mai adevărat să rămână în siguranţă, atunci devii chiar priceput. Îi zâmbi trist lui Radu. Înţelegi tu.

El dădu aprobator din cap. Nazira avea dreptate. Ştia cum să facă asta. Avea să meargă.

— Mă bucur să te am cu mine.

Ea râse.

— Bineînţeles că te bucuri. Acum, arborează o expresie mâhnită, dar plină de curiozitate, şi hai să mergem şi să vedem oraşul care este destinul sultanului nostru.

Radu se întoarse din nou cu faţa înainte în vreme ce se apropiau de un zid mai mic, ce bloca intrarea în oraş. Avea senzaţia că întreaga lui viaţă îl condusese aici. Dacă nu aşa se aşteptase el să intre, ei bine, pur şi simplu avea să tragă cât mai multe foloase din aceasta. La urma urmelor, Constantinopolul era cel mai mareţ oraş din lume.

Constantinopolul nu era cel mai măreț oraș din lume.

Comparat cu Edirne, era un oraș al ruinelor. Un oraș al fantomelor. Mai mult de jumătate din casele înguste și aglomerate pe lângă care treceau aveau un aer de părăsire în ele. Gunoarele umpleau străzile și se lipeau de temelii. Ușile atârnavu pieziș la unele case sau lipseau cu desăvârșire de la altele. Trecură prin cartiere întregi fără să zărească vreun suflet. Asta dacă nu cumva sfrijitele pisici vagaboande și câinii cu înfățișare răutăcioasă aveau suflete, caz în care trecuseră pe lângă multe suflete.

Pe măsură ce grupul lui Radu se îndepărta de periferie, lucrurile începură să se îndrepte ușor. Mai multe dintre case păreau locuite. Câteva dughene ale vânzătorilor ambulanți se iveau pe neașteptate ici și colo, oamenii lipsiți de entuziasm cerând câte ceva negustorilor în timp ce treceau prin dreptul lor. Femeile se mișcau grăbite pe străzi, târând copii după ele și aruncând priviri furișe spre procesiunea lor.

Radu se așteptase la mai mulți oșteni care să patruleze, mai ales dacă zvonul despre război ajunsese deja în oraș, însă nu văzură pe niciunul în afară de străjerii de la porți.

Și nu văzuse nimic din așa-zisa bogăție legendară a Constantinopolului. Știuse dintotdeauna, în mod rațional, că străzile nu erau pavate cu aur, însă se așteptase la ceva mai mult. Până și Târgoviște strălucea mai luminos decât asta.

În cele din urmă, ajunseră într-un cartier care li se înfățișa mai plin de viață. Se opriră dintr-odată când un preot le tăie calea, legănând o cădelniță și lăsând în urma lui dâre de fum plăcut mirositor. Preotul cânta tulburător în grecește. Îndărătul lui era o paradă de oameni. Dură mai multe minute până când cetățenii, straniu de tăcuți, în afară de preotul care cânta, trecură în sfârșit și le lăsară calea liberă.

— Ce-a fost asta? întrebă Radu.

— O procesiune. Ciprian părea tulburat. Nu puține sunt neînțelegerile interne. Cele mai multe dintre ele se învârt în jurul dihoniei dintre Biserica Ortodoxă și cea Catolică. Am să-ți explic mai târziu. Vino!

Bătură clopotele, dangățul lor reverberând în tot orașul. Ciprian privi în sus, apoi oftă.

— Am uitat ce zi e azi. Unchiul meu va fi la catedrală. Nu putem vorbi cu el acolo. Veniți să vă conduc la locuința voastră. Am o casă în apropierea palatului.

— Nu putem să deranjăm, zise Nazira. Fără îndoială că mai există și altceva?

Ciprian flutură din mână pentru a-i alunga îngrijorarea.

— Am mai multe iatacuri și sunt doar eu. Am putea locui cu toții acolo și să nu ne vedem unii cu alții. Întocmai precum cea mai mare parte a acestui oraș, căminul meu are mare nevoie de o populație mult mai numeroasă.

Casa lui Ciprian nu era prea departe. Era o clădire drăguță, bine întreținută. Casele din Constantinopol aveau, practic, pereți comuni, micile spații goale dintre ele dispărând uneori acolo unde acoperișurile se întâlneau. Scoase o cheie și descuie ușa de la intrare. Fură întâmpinați de un val de aer rece.

— Valentin, du-te să faci focurile!

Băiatul dădu din cap și fugi înăuntru. Ciprian se încruntă.

— Am o servitoare. Unde o fi fata asta? În odaia principală ar fi trebuit să ardă deja focul. Maria? Maria!

Nimeni nu răspunse.

— În fine, poștiți înăuntru! Curând va fi destul de cald.

Îi conduse spre un salonaș, unde Valentin reușise deja să aprindă focul.

Se auziră pași pe scări.

— Maria?

— Doar eu sunt! strigă Valentin. Nu mai e nimeni aici.

Ciprian arăta încurcat. Nazira își puse palma peste mâna lui.

— Căminul tău este minunat. Îți mulțumim foarte mult! Sper că știi că bunătatea ta nu este neapreciată.

— Firește! Ciprian îi acoperi mâna cu cealaltă mână a lui. Îmi pare rău. Am fost atât de prins de propriile mele griji și temeri, încât nu prea m-am gândit cum trebuie să te simți. Ți-ai părăsit căminul, țara, toate avuțiile tale. Se întoarse spre Radu și adăugă: Amândoi ați făcut-o.

Radu se gândi ce ar fi spus Lada drept răspuns.

— Edirne a fost închisoarea mea, nu căminul meu. Nazira este cea cu adevărat sacrificată.

Ea dădu aprobator din cap, privind în jos.

— Îmi va lipsi grădina mea. Însă nu mai recunosc peisajul imperiului meu sub noul sultan. Și nu cred că mai e acolo locul meu. Se ridică mai dreaptă, luminându-se la față. Și îl am pe Radu al meu.

Radu încercă să-și imagineze ce făcea Fatima chiar atunci, singură în căminul pe care îl împărțea cu Nazira. Cum își făcea griji. Dacă despărțirea de Mehmed era agonie, cu cât mai rău era să fii despărțit de cineva cu care împărțeau totul, inclusiv inima?

Întinse mâinile în față. Nazira veni spre el, culcându-și capul pe pieptul lui. Ciprian se uită la ei cu aceeași privire plină de alean pe care Radu o mai văzuse. Apoi își dresе glasul.

— Merg să mă îngrijesc de ceva de mâncat și să trimit un mesaj la palat să aflu când se poate întâlni împăratul cu noi.

Îi lăsa singuri. Radu o mai mângâie o ultimă dată pe Nazira pe spate și apoi se așezară, unul lângă altul, privind lung focul.

— Îmi place de el, zise Nazira, și asta sună a laudă.

— Și mie, răspunse Radu în ecou.

Sfârșitul lui martie

OAMENII LADEI APROAPE TERMINASERĂ să desfacă tabăra când apăru Huniade călare. Calul lui țopăi și se foi sub el, simțindu-i agitația.

— Ai auzit, deci? o întrebă pe Lada.

Ea se opri din strânsul curelelor șei.

— Ce să aud? întrebă, având grijă să nu dezvăluie nimic prin tonul ei.

— Zvonuri despre trupele otomane masate în Belgrad, plănuind ceva la granița noastră cu Serbia. Ai avut dreptate în privința lealității sârbilor. Să-i găzduiască pe necredincioși în propria lor capitală!

Lada se răsuci în jur. Cum de fusese Mehmed atât de prost? Ei doi trebuiau să se întâlnească în sudul Transilvaniei. Fără îndoială că nu ar fi ales să vină mai aproape de granița ungară. Ea acceptase că avea nevoie de ajutorul lui Mehmed, însă afurisită să fie dacă avea să-l lase pe Huniade să știe ce făcuse ea.

— Ești sigur?

Huniade clătină din cap.

— Un singur raport. Și iscoada n-a văzut nimic ea însăși. Dar nu pot să risc asta. Nu cu Matei atât de aproape de tron. Ai fost înțeleaptă să mă sfătuiești să rămân. Îi zâmbi, cu ochii triști. Datoria mea este aici. Nu-i pot întoarce spatele lui

Matei pentru Constantinopol. Când vor fi gata oamenii tăi să pornească?

Lada fu apucată brusc de nevoia de a strânge din nou toate curelele de la șaua ei.

— Vrei ca noi să mergem călare în Serbia?

— Nu. Te vreau în Transilvania. Să aperi trecătorile în caz că otomanii încearcă să treacă prin Transilvania și să intre în Ungaria pe acolo.

Huniade o ajutase din nou, dându-i cea mai simplă cale de a-și deghiza adevăratele țeluri: Mehmed și Valahia. Încuviință din cap.

— Vom merge în Transilvania. Dar, după aceea, nu ne mai întoarcem. Vom continua atunci când drumul va fi liber. Lăsa ca vorbele ei să sugereze că va continua după ce otomanii vor fi fost plecați, cu toate că voia să spună că vor continua odată ce otomanii îi vor fi netezit calea. Mergem în Valahia.

Huniade întinse mâna să o oprească pe Lada să mai tragă de cataramele deja închise. Glasul lui era blând de la îngrijorare.

— Ce te așteaptă acolo?

— Nu știu ce se va întâmpla. Dar știu că aceea este țara mea. Mi-am petrecut prea mulți ani în exil. Ne întoarcem pentru orice ne hotărâște soarta. Trăiesc sau mor, vreau să fie pe pământ valah.

— Lasă-mi mai mult timp. Lasă-mă să întăresc granițele noastre, să mă ocup de acest zvon despre o amenințare. Odată ce Matei va fi pe tron, vom putea să te ajutăm.

Lada scutură din cap. Cu toate că în urmă cu câteva săptămâni s-ar fi agățat de această ofertă, acum știa mai bine. O promisiune de ajutor care s-ar fi putut întâmpla să nu se materializeze niciodată valora mai puțin decât un sultan care deja aștepta dimpreună cu trupele sale. Trebuia să facă asta. Pentru Valahia.

Gândurile ei zăboveau la Mehmed. Mehmed al ei, care o aștepta. Se prefăcea că aceea nu era o condiție în disperarea ei de a se duce, însă inima ei știa că era o mincinoasă de cea mai rea teapă.

„*Valahia*”, își șopti ea în sinea ei, cu fermitate.

Înainte să se poată răzgândi, își aruncă brațele în jurul gâtului lui Huniade.

— Îți mulțumesc! îi spuse. Pentru tot.

El o bătu pe spate.

— Ai grijă, micule dragon. Tu și cu mine am fost făcuți pentru câmpurile de luptă, nu pentru curțile regale. Nu începe o luptă pentru care nu ai arme. O sărută pe frunte, apoi se urcă din nou pe cal. Domnul fie cu tine!

Lada zâmbi, și de data aceasta zâmbetul ei fu sincer.

— Dumnezeu mă vede numai atunci când sunt în Valahia. Huniade râse.

— În acesta caz, transmite-i omagiile mele.

Întoarse calul și porni, mult mai încet decât la venire. Lada îl privi plecând și zâmbetul îi dispăru. Doica ei, ducând min-direle lor, îi prinse privirea și dădu ușor din cap a încuviințare.

Era timpul să meargă acasă.

Sfârșitul lui martie

CIPRIAN SE ÎNTOARSE, ducând cu el un coș cu pâine și brânză și un pui slab, cu gâtul deja răsucit. Le făcu semn să-l urmeze în bucătărie. Radu și Nazira stătuseră în tăcere în fața focului, amândoi mistuiți de conflicte launtrice. Radu nu avea nicio în-doială că gândurile Nazirei se învăteau în jurul Fatimei, însă ale lui erau un cerc nesfârșit de îngrijorare pentru ceea ce făcea Mehmed și cum ar fi putut Radu să-și dovedească valoarea în fața lui.

Nazira îl dădu pe Ciprian cu blândețe la o parte din drum.

— Arată-mi doar unde sunt vasele și fă focul în vatră.

Ciprian încuviință din cap și îi oferă un tur al bucătăriei. Se părea că și pentru el era primul.

— O, uite! Aici sunt o grămadă de oale. De ce ne trebuie atât de multe oale?

Râzând, Nazira arată spre masă.

— Du-te și stai jos, copil prost ce ești. Îmi pot da seama mai bine de una singură.

Ciprian făcu după cum i se spuse.

— Am rezolvat misterul dispariției servitoarei mele. Se pare că s-a dus vorba în lung și-n lat despre moartea mea. Ea a socotit că asta însemna încetarea slujbei sale și a fugit nu numai din casă, ci și din oraș. Foarte mulți au făcut-o. Sper că

va fi bine. Ciprian oftă, frecându-și ostenit fața. Voi încerca să gădesc o înlocuitoare, dar nu cred că va fi lesne.

— Ne putem descurca destul de bine, zise Nazira. Zâmbi spre Valentin, care se materializase și ajuta la înțelegerea focului din vatră. Valentin este mai mult decât capabil, iar eu sunt obișnuită cu bucătăriile. Cred că ne vom descurca foarte bine fără alte persoane în casă.

Îi prinse privirea lui Radu. Avea dreptate, firește. Cu cât mai puțini oameni în preajmă, cu atât mai bine.

— Ți mulțumesc! zise Ciprian.

Ușurarea lui era vizibilă, o relaxare a încordării din jurul ochilor și din umeri.

Se auzi un ciocănit la ușă. Valentin plecă și apoi se întoarse, însoțit de un servitor în livrea, purtând blazonul cu vulturul bicefal al împăratului.

— Împăratul dorește să vă vadă de-ndată.

Radu se ridică.

— Sunt la dispoziția sa. Vom porni imediat.

Radu și Ciprian își încheiară mantiile în timp ce ieșeau în după-amiaza rece. Servitorul mergea cu un pas atât de vioi, încât aproape că alerga.

— E ceva ce ar trebui să știu înainte de a intra? întrebă Radu, cuprins de emoții.

Prima întâlnire era cea mai importantă. Dacă putea să-i câștige acum încrederea împăratului, avea să fie perfect poziționat. Dacă nu putea...

Ei bine, asta avea să fie o poziție mult mai nefericită.

Ciprian puse o mână pe umărul lui Radu.

— Nu ai de ce să te temi.

Radu nu putea să fie de acord cu asta.

Constantin, exact la fel ca orașul pe care îl cărmuia, nu era așa cum se așteptase Radu să fie. Era mai în vârstă, mai aproape de cincizeci de ani decât de patruzeci. Părul i se rărise în creștet. În locul unei coroane minuțios lucrate, purta un simplu cerculeț din metal pe cap. Cu toate că ceilalți oameni acceptaseră moda cu mai multe veșminte puse unele peste altele, împăratul nu urma stilul. Cămașa lui albă și pantalonii bufanți purpurii erau simpli, austeri chiar. Părea lipsit complet de falsitate.

Ce lux era onestitatea!

Radu și Ciprian stăteau în picioare în fundul încăperii ticsite. Constantin păsea în sus și în jos în partea din față a încăperii, cu trupul lui înalt și slab înclinându-se în timpul mișcării, astfel încât capul lui conducea cu fiecare pas. Cu o tresărire, Radu își dădu seama că picioarele împăratului erau desculțe. Își înăbuși un hohot de râs la absurditatea ideii că împăratul Romei se plimba desculț, fără să aibă măcar ciorapi în picioare.

— Ce spuneți de Cornul de Aur și de stăvilar? întrebă împăratul.

— Acolo nu avem de ce să ne temem, răspunse un bărbat, fluturând din mână cu o atitudine dezaprobatore. Era înalt și lat în umeri, cu trupul ca un instrument greoi de război. O mână de corăbii cu echipaje slab pregătite împotriva italie-nilor mei nu înseamnă nimic. Suntem perfect în siguranță la stăvilar.

Radu văzu șansa sa. Să-i spună lui Constantin adevărul, și despre ceva ușor de confirmat, avea să-i întărească poziția. Știind cu ce se confruntau, nu avea să înlocuiască în mod magic cele șapte corăbii care deja fugiseră sau să umple meterezele cu oameni care nu mai veneau.

— Nu sunteți în siguranță acolo, zise Radu.

Toate chipurile se întoarseră spre el cu curiozitate.

— Când am plecat, amiralul Suleiman avea o flotă de șase galere mari. Zece obișnuite. Cincisprezece mici. Șaptezeci și cinci de bărci mari cu vâsle pentru transportul oamenilor și pentru navigatul în spații mici. Douăzeci de vase de transport pentru cai.

Schimbarea din atmosferă era palpabilă.

— Cine ești tu? vru italianul să știe.

— Radu din... Radu se opri, din nou neștiind ce nume să-și dea. Radu, în ultima vreme din Edirne, unde am slujit alături de Mehmed... de sultan... în ultimii ani. Îndeosebi supraveghind extinderea în secret a flotei sale.

Ciprian puse o mână pe umărul lui Radu.

— Acesta este bărbatul care mi-a salvat viața, unchiule.

Constantin arătă spre un bărbat de lângă ușă.

— Trimite vorbă guvernatorului din Galata. Spune-i că tragem lanțul peste Corn pentru a bloca întreaga intrare.

Nimeni nu se clinti.

— Acum! strigă el.

Bărbatul se ridică în picioare, făcu o plecăciune și ieși din încăpere în fugă.

— Așadar, acesta va fi principalul lui punct de atac? întrebă Constantin.

Radu clătină din cap.

— Are de gând să vă atace din toate părțile. Dacă va putea să pătrundă dinspre mare, o va face. Însă punctul central îl constituie zidurile de pe uscat.

— Zidurile vor rezista, spuse un preot. Întotdeauna au rezistat. Vor rezista întotdeauna.

— Nu au cedat niciodată atacurilor până acum, însă atacurile se schimbă, răspunse Radu. Sultanul nu precupețește nicio cheltuială pentru noi metode și arme. A studiat zidurile, chiar

a fost aici în persoană. Intenționează să se concentreze asupra văii râului Lykus și a zonei din afara palatului.

Un bărbat aflat mai în față se încruntă. Era îmbrăcat în veșminte mai apropiate de moda otomană decât de cea bizantină.

— Acestea sunt alegerile evidente. Deja știm asta.

— Orhan are dreptate, zise italianul.

Radu tresări, privind cu mai multă atenție la bărbatul ciudat înveșmântat care tocmai vorbise. Orhan era falsul moștenitor al Imperiului Otoman – un bărbat pe care Constantinopolul îl folosisese pentru a amenința domnia lui Mehmed încă dinainte să înceapă. Chiar și acum, Mehmed era nevoit să trimită în mod regulat bani, altminteri Constantin avea să-l trimită pe Orhan în imperiu pentru a isca un război civil.

Orhan fusese și era o amenințare reală, activă, la adresa vieții lui Mehmed. Mânia se învâртеji în inima lui Radu. El avea nevoie de ceva cu care să-i rănească pe acești oameni, să-i facă să simtă frica pe care ar fi trebuit să o simtă.

— Are artilerie.

— Am mai văzut artilerie! strigă un bărbat trupeș. Așa, și? Va arunca niște pietre. Pietrele noastre sunt mai mari.

Hohotele de răs reverberară în încăperea. Încurajat, bărbatul continuă:

— Otomanii n-au avut nicicând pietre la fel de mari ca ale noastre.

Ca răspuns la fanfaronada răuvoitoare a bărbatului, Radu le oferi un zâmbet vag.

— Au un tun de patru ori înălțimea mea, care poate trage cu o ghiulea de șase sute de livre la o distanță de aproape o jumătate de leghe.

Nimeni nu răsese la asta, deși mai mulți surâdeau batjocoritor în mod vizibil. Constantin oftă.

— Am putea la fel de bine să aducem mâncare. Și sper că cineva notează toate astea.

Făcu un semn spre Radu să se așeze pe un loc liber din apropiere.

Radu se așează. Era implicat, la bine și la rău.

Constantin se uită la tavan, ca și când răspunsul s-ar fi aflat acolo.

— Și dacă renunțăm la pretențiile lui Orhan?

Radu îl privi pe moștenitorul pretins. Orhan își privea țință mâinile, care erau moi și albe. Nu erau mâini de războinic, ca ale lui Constantin sau ale italianului. Orhan dădu aprobator din cap.

Constantin întinse mâna și strânse umărul celuiilalt bărbat.

— Renunțăm la orice amenințări privind legitimitatea lui Mehmed. Cu eleganță declinăm orice plată pentru pământul pe care este construită Rumeli Hisari. Sporim plățile către el.

Radu se întreba dacă ar fi trebuit să încurajeze asta. Poate că Mehmed ar fi vrut să o facă. Dar el tot avea să atace. Și tot ce se găsea aici avea să-i aparțină lui Mehmed la sfârșit, așa că nu conta. Radu avea să spună adevărul.

— Minteia lui este concentrată asupra orașului cu un singur scop. A vorbit și a visat foarte puțin despre altceva de când avea doisprezece ani. Nu cred că acum îl va face ceva să renunțe. Puteți să-i faceți ofertele voastre, dar dacă nu vreți să capitulați, va trebui să vă pregătiți de asediu.

Radu îndrăznea să spere că după ce îi vor auzi poveștile despre oameni și tunuri, *aveau* să capituleze. El ar fi putut să predea orașul, nevătămat, direct lui Mehmed.

Constantin se întoarse spre italian, cu sprâncenele ridicate în așteptare.

— Giustiniani?

Greaca lui Giustiniani avea un accent exagerat, însă o vorbea cu o stăpânire și chiar o jovialitate care pretindeau încredere.

— Aproape am aranjat totul, Înălțimea Voastră. Am tras de punga Domniei Voastre cât am putut. Toată hrana și apa sunt depozitate. Avem destul să ne ajungă un an, cu o minimă suplimentare. Zâmbi cu amărăciune. Până la urmă, plecarea unui asemenea număr mare de oameni a adus niște avantaje.

În sinea lui, Radu se simți dezamăgit. Așadar, nici vorbă de o capitulare ușoară.

Giustiniani continuă:

— Se prea poate să fim depășiți în ceea ce privește artileria, corăbiile, oamenii – covârșitor de depășiți numericeste în oameni –, dar puteți fi încredințat că orașul Constantinopol încă este cel mai bine apărat oraș din lume. Nu va cădea ușor. Spune-mi, Radule: crezi că vom rezista mai mult decât Mehmed?

Radu cântări adevărul. Încă nu se gândeau la capitulare. Și aveau dreptate să facă un efort. Chiar și rostirea cuvintelor i se părea o trădare, dar acceptarea realității nu avea să schimbe lucrurile.

— Dacă puteți să lungiți asediul destulă vreme, aveți o șansă. Otomanii au mai atacat Constantinopolul și până acum și niciodată n-au izbândit. Ei sunt superstițioși; vor vedea semne de pieire în orice întârziere sau inițiativă neizbutită. Mehmed va lupta cu timpul și cu starea de spirit. Este mai bine pregătit decât oricine care a mai iscat vreun atac până acum, dar își pune în joc tronul și moștenirea lui pe acest singur atac. Dacă puteți rezista mai mult decât el, nu va mai fi niciodată în stare să adune trupe pentru a face o altă încercare.

— Așadar, dacă facem asta, orașul va fi la adăpost de el.

Radu încuviință din cap.

— Nu mă îndoiesc că dacă Mehmed nu va izbândi în fața zidurilor, nu va mai trăi multă vreme după asta. Există prea mulți bărbați puternici care nu-l plac.

Gândul îl îngrozea pe Radu. Halil Vizirul încă era cu Mehmed, lucrând împotriva lui la fiecare cotitură posibilă. Cum putea Radu să-l apere pe Mehmed de aici?

Constantin privea lung podeaua, absent, pierdut în gânduri.

— Atunci, tot ce trebuie să facem este să rezistăm mai mult decât el.

Era pe cât de simplu, pe atât de imposibil.

Sfârșitul lui martie

— UNDE TE DUCI? întrebă Bogdan.

Lada se răsuci, cu cuțitele în mâini. Inspirând adânc, le puse deoparte. Era aproape miezul nopții. Socotise că ieșirea ei pe furiș din tabără avea să rămână neobservată. Ar fi trebuit să-și dea seama că Bogdan avea să observe, așa cum se întâmpla cu toate mișcărilor ei. Avea felul lui de a-i da de urmă, de a o urmări fără să o privească. Lealitatea lui din copilărie crescuse la fel de mare și de puternică precum era și el. De obicei, Lada găsea alinare în asta. Însă în ultima vreme îi lăsă impresia de mult mai multă gravitate, ca și cum el nu ar fi căutat-o doar pe ea, ci și ceva *de la ea*.

Ea fusese dinadins neclară în privința scopului lor la granița dintre Ungaria, Transilvania și Valahia. Niciunul dintre oamenii ei nu pusese sub semnul întrebării faptul că ea nesocotise instrucțiunile lui Huniade și părăsise trecătorile transilvănene pe care ar fi trebuit să le păzească.

Lada nu știa ce părere vor avea oamenii ei în privința întovăririi cu otomanii, încă o dată. Unii aveau mai puțină ostilitate față de cei care îi ținuseră cândva în captivitate dar fuseseră și binefăcătorii lor, alții îi urau. Fără doar și poate că unii ar fi preferat să lupte pentru Constantinopol decât de partea otomanilor. Dar ea era comandantul lor. I se alăturaseră

pentru a lua Valahia înapoi, iar ea nu avea nevoie de îngăduință pentru a lua decizii. Dacă nu le plăcea, erau bine-veniți să facă precum poșteau.

Calea ei era înainte, spre tron, indiferent cum ajungea acolo.

— Trebuia să patrulezi în partea cealaltă a taberei, se răsti ea.

Cu toate că nu putea să-i vadă chipul, putea să simtă zâmbetul direct al lui Bogdan.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Asta pentru că nu am de ce să-ți răspund. Plec. Mă voi întoarce. Asta e tot ce trebuie să știi.

— Ceva e în neregulă.

— Nimic nu e în neregulă!

Toată ziua fusese iritată, știind cât de aproape era Mehmed. Nu era sigură în privința locului exact al taberei lui, însă știa că se afla la vreo leghe de unde era ea acum. Mehmed se găsea la o leghe de ea, și nu erau despărțiți de râuri, țări și de anul care se așternuse între ei. Crezuse că își ascunsese bine neliniștea, dar se părea că nu.

— Merg cu tine!

— Nu!

Nu Bogdan. Oricine în afară de Bogdan. Lada nu putea să îl privească în ochi dacă ar fi aflat ce făcea ea. Să recunoască îi dădea senzația că ar fi cerut îngăduință, iar ea refuza să facă asta. În plus, își aminti sila lui Bogdan față de Mehmed, prea puțin ascunsă. Nu voia să ia cu ea așa ceva.

— Trebuie să mă duc singură.

— De ce?

— Tu întoarce-te la patrulatul tău.

Bogdan stătu, nemișcat, timp de cinci clipe veșnic de lungi. Apoi se îndepărtă în noapte.

Lada porni grăbită în întuneric, luând din nou cuțitele în mâini. Avea mult de mers. I-ar fi fost mai ușor cu un cal, dar

asta ar fi atras și mai mult atenția asupra plecării ei. Totuși, după o oră de traversat terenul în lung și în lat, căutând semnele unei tabere, Lada se trezi rărind pasul. Își dorea să se poată bucura de mersul singură – singurătatea nu era un lux de care să fi avut parte în ultima vreme –, dar știa ce o aștepta.

Cine o aștepta.

Și nu știa ce avea să simtă văzându-l din nou după atâta timp. Nu putuse să-și facă ordine în simțăminte, să separe ce era real și ceea ce era o simplă reacție la împrejurările copilăriei ei. Dacă îl vedea pe Mehmed și nu simțea nimic? Mai rău, dacă îl vedea pe Mehmed și simțea totul atât de pătrunzător, ca atunci când fuseseră împreună? Să-l părăsească fusesse un lucru greu. Oare asta avea să-i redeschidă rănilor?

Înainte să poată să-și limpezească simțămintele, văzu coiful alb, cunoscut, al unui ienicer. Strălucea în lumina lunii. Lada se simți cuprinsă de enervare. Trebuiau să aibă mai multă minte decât să poarte acele coifuri noaptea. Dacă ea ar fi fost un asasin, santinela aceea ar fi fost moartă deja.

Un surâs leneș, răutăcios, i se întinse pe chip. Plănuise să intre în tabără și să se anunțe singură. Nu era așteptată în acea seară – Mehmed nu-i spusese unde aveau să se afle. Nu existase un anume timp stabilit pentru întâlnirea lor.

Era o noapte potrivită să joace „Omoară sultanul”.

Plină de generozitate, se decise să nu rănească nicio santinelă. Probabil că aveau să fie pedepsiți pentru că nu izbutiseră să o descopere, însă meritau asta. Prima fu ocolită cu ușurință. A doua și a treia își anunțară apropierea cu o cacofonie de zgomote de crenguțe rupte. Mai aproape de tabără, mersul era mai dificil. Corturile erau ridicate unul lângă celălalt și la adăpostul copacilor. Cu atâția copaci și prin întuneric, Lada nu putea să-și dea seama câți oameni adusesese Mehmed. Nu

păreau destui. Probabil că îi împrăștiase, totuși. Asta era ceea ce ea ar fi făcut.

Se trase și mai bine în întuneric îndărătul unui cort în timp ce doi ieniceri trecură pe acolo, vorbind cu glasuri scăzute. Simți o tulburare pricinuită de ceva ce părea a fi nostalgie la auzul limbii turce. Încruntându-se, apucă și mai bine cuțitele.

Cortul lui Mehmed ar fi putut la fel de bine să aibă numele lui pictat pe el. Era cel mai mare, făcut din material luxos în nuanțe pe care ea le bănuia a fi roșii și aurii la lumina soarelui. Asta era o altă greșeală. Dacă ar fi fost ea la comandă, el ar fi dormit în unul dintre corturile mici și anonime. Să-l facă pe asasin să cotrobăie prin toate corturile, în loc să-i atragă atenția asupra țintei.

El chiar făcea să fie prea ușor.

Lada privi încordată de după marginea cortului unui oștean din care răsunau sforăituri blânde. Intrarea în mărețul cort al lui Mehmed era păzită de doi ieniceri, ambii treji și vigilenți. Lada se strecură în jurul părții din spate a cortului, care era păzită numai de prietenul ei, întunericul.

Țâșni înainte, fără să șovăie în timp ce înfipse un cuțit în pânza cortului și îl trase în jos. Cu un vag foșnet al materialului, acum ea își avea propria intrare privată.

Înăuntru era întunecos, un mangal într-un colț dând doar o slabă flăcăruie. Lada se întreabă cine era nevoit să care mobila cu care călătorea Mehmed: un pupitru, un taburet, o masă, o mulțime de perne și un pat. Nu existau mindire pentru sultan, al cărui trup era prea prețios pentru a dormi pe jos.

Și al cărui trup era în acel pat, respirând ușor.

Lada se strecură înainte cu cuțitul ridicat. Și apoi se opri, uitându-se la Mehmed.

Uitase desimea genelor lui negre. Buzele lui pline erau întoarse în jos la colțuri, ca și când visele îl tulburau. Părul lui,

adesea acoperit de turbane în ultimii ani, era răsfirat pe pernă, cu o şuviță lipită de frunte. Lada se simți brusc cuprinsă de tandrețe. Întinse mâna și îi dădu şuvița deoparte.

El se trezi cu o tresărire, prinzând-o de încheietura mâinii. Avea ochii mari, trupul încordat pentru luptă. Lada se aplecă spre el. Nu mai văzuse niciodată o asemenea ferocitate pe chipul lui. Voia să i-o guste.

Mehmed își menținu strângerea dureroasă asupra încheieturii ei.

— Lada? întrebă el, clipind iute.

— Tocmai te-am omorât. Iar.

El o trase în jos, întâlnindu-i buzele cu lăcomie. Ea lăsă să-i cadă cuțitul. Uitase cum era să fie sărutată, să fie dorită. Socotise că nu îi trebuia.

Se înșelase.

Mehmed trecu de la buze la gât, cu mâinile în părul ei.

— Când ai plecat, mi-ai luat inima cu tine. Omoară-mă, Lada! îi zise el, cu atât de mult alean, încât ea nu-și putu ține mâinile departe de el.

El se rostogoli, astfel încât acum ea era dedesubt. Mâinile lui îi cercetau tot trupul, alternând între lăcomia aspră și blândețea atât de domoală, încât aproape că o duru.

Își lipi gura de urechea ei.

— Am învățat unele lucruri, îi spuse el, tachinând-o cu glasul, despre plăcere.

Înainte ca ea să se poată întreba de unde învățase acele lucruri – lucruri despre care ea îl acuzase că nu-i păsa, în afară de propria plăcere –, el se mișcă în josul trupului ei. Își arcui spatele în timp ce mâinile lui se strecurau sub tunică și în sus, peste pieptul ei. Îl apucă de păr, neștiind dacă voia să-l îndepărteze sau să-l tragă mai aproape. Se temea că, dacă avea să

continue, și-ar fi pierdut controlul. Până atunci nu-și mai îngăduise niciodată să-și piardă controlul.

Măinile lui găsiră locul dintre picioarele ei, iar șocul intensității o făcu să strige. El răspunse cu o nerăbdare și mai mare, sărutând-o pe pânțe, pe sâni. Îi trase tunică mai sus, iar ea, nerăbdătoare de stângăcia lui, și-o scoase singură. Mai trecuseră prin asta de multe ori până atunci, dar absența făcuse ca toate senzațiile să fie mai puternice. Acesta era momentul când ea îl opri mereu, unde trăsesese mereu linia, astfel încât să poată alege ceea ce făceau. Astfel încât ea să rămână a ei și numai a ei.

Nu-l opri.

El își scoase cămașa de noapte. Pe dedesubt nu mai purta nimic.

Îi dezlegă nădragii și i-i scoase. Ea se gândi că el avea să încerce să se vâre înlăuntrul ei și se gândi că – poate – voia ca el s-o facă.

În schimb, el îi ridică picioarele și o sărută și o sărută și o sărută, unde ea nu-și închipuise vreodată că avea să fie sărutată. Autocontrolul Ladei zbură pe valul de plăcere și ea nu-i simți lipsa. Strigă ca o ființă rănită, însă Mehmed îi puse o mână peste gură în timp ce se ridica deasupra ei.

Ea îl lăsă.

Sfârșitul lui martie

— CÂȚI ÎNGERI POT DANSA pe vârful unui ac cu gămălie? strigă un bărbat, un rânjat batjocoritor deformându-i chipul ciupit de vărsat-de-vânt.

Un alt bărbat îl împunse cu degetul în piept, ținând ceva despre Tată și Fiu. Cel cu chipul ciupit de vărsat-de-vânt îi dădu un pumn și apoi se luptau pe strada noroioasă, mușcându-se și cărându-și lovituri cu picioarele.

Ciprian nici măcar nu se opri în timp ce îl conducea pe Radu, ocolindu-i.

— Oamenii de aici sunt foarte... religioși?

Ciprian râse într-un fel sumbru.

— Spre pieirea noastră. Iat-o!

Îi arată biserica. Neavând altceva de făcut în restul zilei, Radu ceruse să vadă mai mult din oraș. Voia să vadă în mod special legendara catedrală Hagia Sophia. Mehmed îi spusese să o viziteze. Fusesse, de fapt, singura lui indicație. Și până ce Constantin urma să-l cheme din nou, nu avea mare lucru de făcut decât să hoinărească pe străzi, cu ochii și cu urechile larg deschise.

Strada dădea într-o curte, unde se înălța masiva catedrală. Era mai posomorâtă decât râsul lui Ciprian. Pretutindeni pe unde întâlneau biserici, cu clopotele răsunând, exista un

șuvoi aproape neconținut de oameni care intrau și ieșeau. Însă Hagia Sophia, giuvaierul Constantinopolului, biserica atât de magnifică, încât se zvonea că ea convertise întreaga populație a Rusiei la ortodoxie, stătea rece și pustie în ploaia după-amiezii târzii.

— De ce nu e nimeni aici? întrebă Radu.

Se duseră până la ușă, iar Ciprian o încercă, împingându-se în ea. Era încuiată.

— Acum câteva săptămâni s-a ținut mesa aici în latină.

Radu știa că slujbele ortodoxe se țineau în limba greacă, dar nu înțelegea ce voia să spună Ciprian.

Un câine trecu în fugă pe lângă ei, urmat de un băiat desculț.

— Rum Papa! strigă el. Oprește-te, Rum Papa! Întoarce-te imediat!

— Băiatul acela și-a numit câinele papă roman?

Ciprian ciocănea ușor cu încheieturile degetelor în lemnul minunat lăcuit al ușii de la Hagia Sophia.

— Da. Jumătate din câinii din oraș așa sunt numiți. În vreme ce unchiul meu apelează la papă pentru ajutor, oamenii îi blestemă numele. Unchiul meu susține uniunea dintre cele două Biserici și chiar a ținut mesa aici pentru a celebra reuniunea oficială, sfârșitul schismei dintre Răsărit și Apus. Și acum cea mai frumoasă biserică din toată creștinătatea e tăcută și abandonată, deoarece a fost pângărită cu vin diluat, azime catolice și serviciu divin în latină. Ciprian oftă, lipindu-și palma în mod reverențios de ușa bisericii. Și pentru toate sacrificiile la care a fost supusă, Hagia Sophia nu ne-a adus nimic. Papa nu trimite niciun ajutor, spuse el, clătinând din cap. Vino! Putem vedea niște moaște. Asta e întotdeauna amuzant.

— Tu și cu mine avem păreri diferite cu privire la ce este amuzant.

Ciprian râse, de data aceasta un sunet vesel, în dezacord cu îngrozitoarea zi plină de umezeală.

— În acest oraș luăm moaștele în serios. Ne apără, spuse, făcând cu ochiul.

— Chiar crezi în asta?

— Contează? Dacă oamenii o cred, atunci le dă tărie, ceea ce conferă putere orașului, ceea ce înseamnă că moaștele au funcționat.

— Asta e ceva foarte circular.

— Noi, bizantinii, iubim cercurile. Timpul, luna, controversele și, mai presus de toate, monedele. Toate lucrurile bune sunt rotunde.

Trecură printr-o altă porțiune de oraș pustie. Cum mergeau ei așa, Ciprian îi istorisea povestea unui anume stâlp sau a unei temelii care se prefăcea în ruine. Întreg orașul era cufundat în tradiție și se năruia în jurul lor.

Când pământul de sub tălpile lor hurui, aproape că ajunseseră la o altă biserică. Radu se împiedică, iar Ciprian îl prinse. Un zgomot de alunecare se auzi de deasupra.

— Fugi! strigă Ciprian, trăgându-l pe Radu de lângă pereții unei case lângă care se aflau.

Ardezia se prăbuși cu o forță zdrobitoare chiar în locul în care stătuseră ei. Cei doi bărbați se aruncară pe jos în strada plină de noroi.

Radu respira precipitat, cu brațele încurcate printre brațele lui Ciprian. Privirea lui Ciprian o întâlnește pe a lui, pupilele negre aproape înghițind cenușiul. Apoi clătină din cap și se ridică în picioare. Își scuturară cât de mult noroi putură de pe haine, însă era o cauză pierdută.

— Ți mulțumesc, spuse Radu. Instinctele tale agere ne-au salvat pe amândoi.

Ciprian surâse sfios, întinzând mâna pentru a îndepărta niște noroi de pe umărul lui Radu.

— Consideră că este o plată parțială a datoriei pe care o am eu față de tine.

Vinovăția scurse culoarea lumii. Radu își înăbuși emoția și își întoarse ochii.

— Se întâmplă des? Ca pământul să se scuture în felul acesta?

— În ultima vreme, din ce în ce mai des. De asemenea, am avut parte de furtuni iscate în momente nepotrivite și de o iarnă mizerabilă, precum și de o primăvară supărătoare. Poți să-ți închipui cât de tare le sporește aceasta curajul oamenilor care caută semne și prevestiri în orice îi înconjoară.

Se auzi cineva țipând. Radu se întreabă dacă era o altă luptă, însă cadența sugera un spectacol. Își croiră drum într-acolo, urmând vocea, traversând câteva străzi până ce dădură peste o mulțime adunată în jurul unui bărbat care stătea în picioare pe zidul exterior al unui sanctuar.

— Romani infami, cum v-ați lăsat înstrăinați! V-ați încrezut în puterea frâncilor mai curând decât în Dumnezeuul vostru! V-ați pierdut adevărata religie, iar orașul nostru va fi distrus pentru păcatele voastre! Bărbatul, care purta o robă cafenie din pânză aspră, își ridică brațele spre cerul cu nori plumburii și își dădu capul pe spate. O, Doamne, milostivește-Te de mine! Sunt pur și nevinovat de corupția din acest oraș. Apoi își ridică brusc capul pentru a privi mulțimea și trecu cu mâna în aer peste capetele lor. Luați aminte, nefericiți cetățeni, de ceea ce ați făcut trădându-vă credința în Dumnezeu în schimbul promisiunilor papei. Ați renegat adevărata credință lăsată vouă de tații voștri. Ați acceptat sclavia ereziei. În felul acesta, v-ați mărturisit toate păcatele în fața lui Dumnezeu. Vai și amar vouă atunci când veți fi judecați!

Femeile începură să plângă, bătându-se cu pumnii în piept. Bărbații ridicară copiii, implorând binecuvântări. Strigăte răutăcioase, răuvoitoare, împotriva lui Constantin, a papei și a întregii Italii sfâșiară văzduhul.

Ciprian făcu un gest nepoliticos, apoi îl luă pe Radu de braț și îl trase deoparte.

— Prostul acela îl urăște pe papă mai mult decât îl urăște pe sultan. Nu i-ar plăcea nimic mai mult decât să vadă orașul ars, întâmpinând cu bucurie iadul cu brațele larg deschise ca dovadă că a avut dreptate tot timpul.

— Cum pot să-l urască pe Constantin pentru că face orice e necesar pentru a-i apăra?

Ciprian își frecă fața ostenit, apoi privi în jos la mâinile lui încă pline de noroi.

— Acesta este Constantinopolul. Suntem mai preocupați de puritatea sufletelor noastre decât de supraviețuirea trupurilor. Vino! Aici nu a mai rămas nimic de văzut.

După ce se spălară și luară cina dimpreună cu Nazira, Ciprian se scuză și plecă să se prezinte unchiului său. Principalele îndatoriri ale lui Constantin păreau a fi o campanie nesfârșită de scriere a scrisorilor, arma lui fiind tocul, muniția, promisiunile deșarte și implorările disperate. Radu își dorea ca de data aceasta Ciprian să-l fi poftit să-l însoțească.

— Răbdare, îi reaminti Nazira, strângându-l de umăr în timp ce curăța farfuriile. Vei găsi căi de a ajuta. Cel mai bun lucru pe care putem să-l facem acum este să devenim parte a acestui oraș.

Radu se întoarse și o văzu îmbrăcată în veșminte în stilul femeilor din Constantinopol: un corsaj rigid, cu mâneci

strâmte și multe fuste. Ridică din sprâncene. Făcând o piruetă, ea zâmbi afectat.

— Îți place? Mă simt ca o floare cu petalele greșite.

— Întotdeauna arăți minunat. Te duci undeva?

— O, da. Am cunoscut-o azi la piață pe soția unuia dintre sfetnicii lui Constantin. I-a părut rău pentru mine când i-am mărturisit că nu știam cum să gătesc cu mâncarea de aici. Sunt poftită să iau masa de seară cu ea.

— Dar tocmai am luat cina... și a fost foarte bună!

Zâmbetul Nazirei se lăți.

— Dar ea nu știe asta. Și la această masă de seară le voi cunoaște pe toate celelalte soții ale oamenilor importanți, iar ele vor bârfi despre toate ibovnicele bărbaților importanți, și astfel voi avea în curând un năvod mult mai mare ca al tău.

— Nu mi-am dat seama că era o competiție.

Nazira râse, ridicându-se pe vârfuri pentru a-l săruta pe Radu pe ambii obraji.

— Este. Este o competiție să vedem cine poate să afle cel mai iute cele mai multe vești, astfel încât să putem pleca acasă.

O spuse pe un ton voios, dar Radu putea să audă aleanul din glasul ei. Nazira nu vorbea niciodată de Fatima, iar el era prea rușinat pentru că le despărțise încât să aducă vorba. Însă dacă lui îi lipsea relația sa chinuitoare, unilaterală, cu Mehmed, cu cât mai mult trebuie să-i fi lipsit ei femeia care o iubea la rândul ei?

— În acest caz, aș pune rămășag pe tine și pe bârfele tale. Ești o ființă înspăimântătoare.

Făcând o reverență frumoasă, Nazira plecă. Radu era neliniștit și nerăbdător din pricina anticipării. Singur pentru prima dată de când sosise în oraș, ieși pe furiș din casa lui Ciprian pe străzile pe care se lăsase înserarea. Își strânse mai bine mantia pe el pentru a se apăra de frigul pătrunzător care se ridica din pietrele de sub tălpile lui.

Gândurile îngrozitoare nu-i dădeau pace. Nazira avea deja planuri în derulare. Tot ce avea Radu era o singură întâlnire cu Constantin la care el pur și simplu spusese adevărul. Teamă pe care încerca să o evite îl învălui chiar mai strâns decât mantia sa.

Habar nu avea ce făcea.

Toată această treabă fusese o greșeală. Chiar și dacă afla informații de căpătâi de la Ciprian sau Constantin, nu avea nicio cale de a i le comunica lui Mehmed. Nu aveau niciun cod, niciun fel de a schimba mesaje. Numai dacă nu cumva Radu găsea vreo formă genială de a împiedica bunul mers al acțiunii dinlăuntrul orașului, rolul lui de spion aici era aproape fără noimă. Nu voia să-l dezamăgească pe Mehmed, însă nu putea să scape de tulburarea că Mehmed îl dezamăgise pe el. De ce îl trimisese pe Radu aici cu atât de puține instrucțiuni, cu atât de puțină pregătire? Radu ar fi fost mult mai de folos alături de el.

Ori poate că asta era ceea ce Radu era disperat să creadă, deoarece alături de Mehmed era singurul loc unde voia să fie. Oare era el un om de sacrificiu?

Ori... Mehmed bănuise adevăratele simțăminte ale lui Radu și îl trimisese departe dinadins? Radu știa că nu s-ar fi cuvenit să aibă asemenea simțăminte pentru un alt bărbat. Existau multe lucruri care puteau fi justificate. Însă nu știa niciunul care să-i fi îngăduit să aibă ceea ce își dorea de la Mehmed.

Avea oare această iubire să-l despartă atât de cea mai importantă persoană din viața lui, cât și de Dumnezeu care îi adusese mângâiere în singurătatea lui?

Voise să se preumbe și să-și facă o idee mai bună despre așezarea orașului, însă se trezi înapoi la Hagia Sophia. Chiar și acum, urma cererile lui Mehmed fără să fie conștient de asta.

Nu era nimeni pe stradă. Radu scoase niște unelte dintr-un buzunar al tunicii și, cu grijă, meșteri încuietorea. După câteva minute de răbdare, fu răsplătit cu un clic. Se strecură

înăuntru. Îi trebui ceva timp ca ochii să i se acomodeze cu întunericul. Tresări la auzul unui foșnet, temându-se să nu fie descoperit, însă era doar fâlfâitul aripilor porumbeilor. Și ei veniseră în biserica pustie să se închine.

Eliberându-se de toată sfârșeala și spaima cu un expirat lung, se rugă. Nu mai putuse să se roage pe deplin de când sosise în Constantinopol. Să facă toate acele gesturi era mai alinător decât să se cufunde într-o baie caldă, și la fel de curățitor. Se eliberă de tot ce ținuse în el. Avea un singur țel, credința sa era un punct luminos în clădirea întunecată.

Nedoritor să plece când termină, urcă scările spre galeria unde femeile stăteau în picioare în timpul slujbelor. În cele din urmă găsi o ușiță care dădea spre un alt șir de trepte, apoi spre o scară. Împingându-se în chepengul din capătul ei, ieși pe acoperiș. De acolo se vedea palatul, o structură mătăhăloasă unde Constantin lucra în noapte.

Va fi destul să se afle aici, așteptând. Se va apropia de Constantin și va avea încredere că urma să i se arate o cale de a-l ajuta pe Mehmed. Va avea încredere că Dumnezeu îl va ajuta în această misiune.

Radu încercă să tragă acea încredere mai aproape decât frica. Privind peste oraș, fiecare dintre lumini îl făcea să-și pună întrebări. Cine locuia acolo? Ce gândeau aceia? Se rugau, oare, și ei pentru pace? Pentru îndrumare? Pentru protecție?

Și Dumnezeu cui asculta?

Se așază pe marginea acoperișului, cu picioarele atârându-i în golul de sub el. Era o oglindire a golului care se căscă înăuntru lui. Se simțea aproape de cădere – ori de zbor. Nu știa care avea să fie, însă nu avea nicio îndoială că timpul urma să decidă.

Începutul lui aprilie

MEHMED STĂTEA ÎNTINS cu o naturalețe atât de desăvârșită, încât părea o altă persoană. Lada se întreba... Ba nu, avea să nu se întrebe nimic. Să nu se gândească la nimic. Dacă el putea să existe în acest spațiu ca și cum nu-i mai trebuia nimic în toată lumea decât ceea ce tocmai avusese, ea putea să facă la fel.

Asta dură cam două minute. Se foi, împingându-l de lângă ea.

— Întotdeauna asuzi așa de mult?

El râse, trăgând-o mai aproape și frecându-și nasul de gâtul ei. Mâna lui găsi un alt loc.

— Ai vrea să te fac să asuzi mai mult?

Ea țipă, jumătate de încântare, jumătate de la șocul degetelor lui umblătoare, și îl împinse. Înainte să poată să-și dea seama de greșeala ei de a face atât de mult zgomot, partea de la intrarea în cort se dădu la o parte și doi ieniceri se năpustiră înăuntru. Mehmed își schimbă poziția în așa fel încât Lada să fie ascunsă în spatele lui.

— Plecați! le ceru Mehmed, cu un glas rece și poruncitor și foarte diferit de cel pe care îl folosisese cu câteva momente în urmă.

— Am auzit...

— Plecați!

Ienicerii făcură o plecăciune. Unul se opri.

— Domnia Voastră, avem rapoarte despre o ciocnire cu Huniade pe granița sârbo-ungară.

— Rapoartele pot să aștepte până dimineată! Nu vă întoarceți aici cu niciun motiv!

Ienicerii aproape că se răsturnară în timp ce se plecau adânc și ieșiră cu spatele în mare grabă.

Lada se propti într-un cot și își trase pătura peste pieptul dezgolit.

— Așadar, ai trupe aici?

Mehmed încercă să o tragă la loc lângă el.

— Lași să pătrundă tot aerul rece.

Ea se trase și mai departe.

— De ce ai oameni la granița ungară?

Din glasul lui Mehmed răzbătea o nepăsare studiată, care făcu să i se ridice Ladei părul la ceafă.

— Pentru a-i reaminti lui Huniade că este nevoie de el în Ungaria.

— Dar l-am convins să stea departe de Constantinopol. Ți-am spus că am făcut-o. Nu ai încredere în mine?

— Bineînțeles că am încredere în tine! Însă nu pot să risc nimic. A fost o măsură de siguranță în plus, atâta tot.

Avea noimă, presupuse Lada. Dar faptul că el simțea că trebuie să îndoiască munca pe care ea deja își bătuse capul să o facă nu-i dădea pace. Și era îngrijorată pentru siguranța lui Huniade. El era unul dintre puținii oameni din lume pe care îi considera membri ai familiei.

Familie. Ladei nici măcar nu-i trecuse prin cap încă să întrebe de Radu.

— Unde este Radu? A venit?

Nu venise dimpreună cu ambasadorii, dar unde era Mehmed, era și Radu.

Mehmed încetă să încerce să o convingă să se culce la loc. Se întinse pe spate, ridicând un braț peste chip, ca și când ar fi fost ostenit.

— Nu, Radu nu a venit.

— Nu a venit, repetă ea, cu glasul lipsit de inflexiuni din cauza dezamăgirii și a șocului.

Avea nevoie de fratele ei. El știa cum să-i câștige pe boieri. Huniade avusese dreptate – ea nu avea armele pentru acel gen de luptă. Radu avea. Cum îndrăznește el s-o respingă din nou?

— A spus de ce?

Mehmed clătină din cap.

— Unde e acum?

Ce era atât de important să-l țină departe atât de Lada, cât și de Mehmed?

Mehmed ridică din umeri. Se ferea să-i răspundă. Ea îl apucă de brațul cu care își acoperise chipul și i-l trase deoparte, astfel încât să nu-și poată ascunde expresia chipului de ea.

— Mehmed, unde e fratele meu?

El se uită la tavanul cortului.

— La Constantinopol.

— A început deja asediul?

Asediul începuse, iar Mehmed era aici. Cu ea. Se îmbujoră de plăcere pentru că în sfârșit venea înaintea acelui oraș tâmpit.

— Nu.

Plăcerea fugi, lăsând-o rece.

— Atunci, ce cauți la Constantinopol? L-ai făcut ambasador? Știi cât este de primejdios!

— Aveam trebuință de cineva înlăuntru.

Lada se ridică în șezut și păturile căzură de pe ea. El nu-i răspunsese întrebării dacă Radu era ambasador. Se eschivase cu ceva care sunase a răspuns, dar evident nu era. Atunci, nu era ambasador.

— L-ai trimis ca *spion*!

— Aveam nevoie de cineva în care să am deplină încredere.

— Nu-mi pasă ce nevoie aveai tu! El trebuia să fie aici, cu mine! Sau, în cel mai rău caz, alături de tine în timpul asediului, unde nu mă îndoiesc că ar fi în perfectă siguranță.

Se ridică și Mehmed în capul oaselor, cu ochii scăpărându-i primejdios.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun că oriunde te-ai afla în timpul asediului va fi cel mai sigur loc din lume. Și acela este locul în care ar trebui să se afle și fratele meu! Cum ai putut să-l arunci într-o asemenea primejdie?

— A fost cea mai bună alegere.

— Pentru el, ori pentru tine?

— Pentru imperiu.

— A, pentru imperiu! Desigur, asta face ca totul să fie mai bine.

Lada aruncă păturile și coborî din pat. Începu să-și tragă pe ea veșmintele de care se descotorosise.

— Radu o să fie bine. El e mai deștept și mai puternic decât l-ai crezut tu vreodată, îi zise Mehmed.

Lada îl împunse cu degetul în pieptul gol.

— Nu îndrăzni să-mi spui că îl cunoști pe fratele meu mai bine decât îl cunosc eu!

Mehmed râse.

— Dar îl cunosc.

Vorbe pe care știa că avea să regrete dacă le spunea i se opriră pe vârful limbii. Dacă Mehmed nu știa ce simțea Radu pentru el, nu avea să afle de la ea.

— Ceri prea mult de la el.

— Cer numai ce e dispus să facă. Nimic mai mult.

— Atunci, eu chiar îl cunosc mai bine, prostule! Radu ar face *orice* pentru tine.

Mehmed își întoarse privirea și o roșeață închisă la culoare i se răspândi în obraji.

— Tu știi... Lada miji ochii până ajunseră ca niște fante înguste, cu pumnii strânși atât de tare, încât o dureau. Știi că e îndrăgostit de tine.

Mehmed își înclină capul într-o parte, ca și când și-ar fi îndepărtat ceva de pe umăr.

— Fratele tău este foarte important pentru mine.

— Însă niciodată nu va fi la fel de important pentru tine pe cât ești tu pentru el. Mehmed, eliberează-l! Trebuie să-l eliberezi din speranța asta falsă pe care o poartă.

El scutură din cap.

— Nu pot. Țin la Radu. Și am nevoie de el.

— Însă niciodată nu îl vei iubi așa cum te iubește el.

Mehmed se ridică în picioare, întinzându-se să o prindă pe Lada de mâinile ei strânse în pumni.

— Cum aș putea? Eu te iubesc pe tine.

Lada închise ochii pentru a se feri de felul în care vorbele o loviră. Îl percepea pe Radu ca pe o fantomă în încăpere, conturându-se nedeslușit în șoapta unei adieri în ceafa ei. Ea avea tot ce voia el și nici nu știa ce să facă cu asta.

— Adu-l înapoi! Ar putea muri.

Mehmed îi dădu drumul la mâini.

— Nu am pe nimeni mai potrivit pentru această slujbă. Este un risc, da. Dar este un risc acceptabil. El cunoaște primejdiile și a fost de acord. Îi pasă la fel de mult de Constanti-nopol pe cât îmi pasă și mie.

Lada lăsa să-i scape un hohot răgușit de râs.

— Nimănui nu-i pasă de nimic pe cât îți pasă ție de blestematul ăla de oraș.

— Ție îți pasă de Valahia la fel de mult.

— Pentru că este a mea! Ce pretenții ai tu asupra Constantinopolului care să justifice riscaarea vieții lui Radu?

Mehmed scutură din cap. Se așează pe marginea patului, cu umerii căzuți în timp ce își trecea degetele prin păr.

— I-am promis lui Radu că se va întoarce nevătămat. Și atunci vom fi cu toții împreună.

— Nu poți să-i promiți asta. Și cum vom fi împreună? El mereu va alege să fie de partea ta în dauna mea.

— Nu și dacă partea mea va fi și partea ta. Îi zâmbi, sfârșeala adunându-se în scobiturile de sub ochii lui. Nu pot să fac asta singur. Ai avut dreptate să pleci înainte. Nu ți-am cunoscut valoarea și te-aș fi lăsat în urmă. Dar acum o cunosc.

Zâmbetul îi deveni tandru.

— Acum și tu o cunoști. Am nevoie de tine alături de mine. Te *vreau* cu mine. Să stai alături de mine în fața zidurilor. Să mă ajuti să-mi revendic destinul. Și apoi... să domnești. Cu mine. Ca împărăteasă a Romei.

Copleșită, Lada făcu un mic pas înapoi.

— Împărăteasă.

Încă gol, Mehmed stătea în fața ei, complet deschis și vulnerabil, cu mâinile întinse, cu palmele în sus.

— Cucerește orașul cu mine! Ia coroana! Ia-mă *pe mine*, Lada!

O amintire de mult uitată se desfășura înaintea ei. Huma, îngrozitoarea mamă a lui Mehmed, spunând povestea Teodorei. Actrița, prostituata, femeia lipsită de puteri care găsise iubirea împăratului și se ridicase la a fi împărat alături de el. Salvându-l pe el și orașul, schimbând totul după viziunea ei despre cum ar fi trebuit să fie, bazându-se numai pe forța ei.

Și pe forța bărbatului care o iubea.

Putea Lada să fie aceea femeie?

Însă Mehmed nu spusese *împărat*. Spusese *împărăteasă*. Consoarta împăratului. Și-ar fi datorat în continuare puterea și poziția unui bărbat. Și ea nu era o umilă prostituată, și nici actriță. Deja avea un drept al ei câștigat prin naștere.

— Cum rămâne cu Valahia?

— Uită de Valahia! De ce să fii voievodul unei țări lipsite de valoare când poți fi împărăteasa celui mai mare imperiu din lume?

Ea se îndepărtă de el.

— Deoarece, dacă eu nu conduc Valahia, nimeni n-o va face. Mehmed flutură din mână.

— Ne vom asigura că de Valahia se va avea grijă.

Lada scutură încet din cap. Oferta era tentantă. Însă ea era atât de aproape de Valahia! O putea simți în apropiere, la fel cum îl avea pe Mehmed. Nu putea să-i întoarcă spatele țării ei acum.

— Unde sunt trupele? Pot... putem să discutăm asta după. Când voi avea Valahia asigurată, iar tu vei avea Constantino-polul, atunci... atunci, nu știu. Poate că va exista o cale pentru noi. După ce vom fi împlinit ceea ce trebuie să împlinim.

Durerea remodelă chipul lui Mehmed în ceva mai tânăr, mai blând.

— Acesta este singurul motiv pentru ai venit?

— Bineînțeles că da! răspunse Lada repezit.

Vulnerabilitatea lui fu înlocuită de trăsături glaciale, împietrite, și de o expresie poruncitoare. Își înșfăcă iute cămașa de noapte și și-o trase peste cap.

— Nu există trupe.

— Ce vrei să spui?

— Am nevoie de toți oamenii pe care îi am. Nu pot să renunț la ei pentru a lipsi de stabilitate o țară pe care o am deja sub control. Am un tratat cu prințul din neamul Dăneștilor.

Lada se clătină îndărăt.

— Dar ai putut să renunți la oameni pentru a-l hărțui pe Huniade. Nu aveai nevoie să faci asta. Ai fi putut să ai încredere în mine și să-mi dai mie oștenii, în schimb. Au existat vreodată trupe? Chiar ai avut de gând să mă ajuti?

— Te *ajut*! Tu ești predestinată pentru lucruri mai mari! Alături de mine!

Păși spre ea, dar ea ridică mâinile în sus.

— Nu mi-ai scris. Nici măcar o dată, nu până ce nu i-am scris eu lui Radu că îi câștigasem încrederea lui Huniade. Tu ai văzut o oportunitate și m-ai folosit. L-am trădat pe Huniade pentru tine.

În toata viața ei, Lada nu se mai simțise atât de mică și de nenorocită cum se simțea acum. Vânduse bunătatea lui Huniade pentru nimic. Toate justificările ei și gândirea ei te-meinică nu valorau nimic. Nu era mai aproape de Valahia, în pofida tuturor sacrificiilor ei.

— M-ai păcălit.

— Ți-am făcut o favoare! Chiar și dacă ți-aș fi trimis trupe, chiar și dacă ai fi luat tronul, nu ai fi putut să-l păstrezi. Ei nu ar fi urmat niciodată o femeie drept prinț. Renunță la această amăgire, Lada! Te va distruge. Vino cu mine! Luptă alături de mine! Numai ție ți-aș încredința viața mea. Arată spre despicătura din pânda cortului: Aș putea să mor fără tine.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Presupun că asta este un risc acceptabil.

Mehmed își aruncă mâinile în sus și începu să pășească încoace și încolo.

— Îți ofer mult mai mult. Îți ofer lumea. Mă ofer pe mine. Arată furios spre pat. Ai fost destul de fericită să accepți asta acum câteva minute.

— Asta a fost altceva! Mi-ai promis oșteni.

Dezgustul strivi vorbele lui:

— Asta a fost o simplă învoială pentru tine?

Lada îi trase un pumn în burtă. El se îndoi și atunci ea îi vorbi drept la ureche:

— Să nu-mi mai vorbești *niciodată* așa!

Însă vorbele lui loviseră prea aproape de adevăr. Lacrimi de furie îi umplură ochii. Nu-și vânduse trupul lui și îl ura pentru că el socotea că ea și-l folosisese pentru a-l manipula. Însă își vânduse hotărârea de a-și câștiga singură tronul, precum și relația cu Huniade. Totul pentru o falsă promisiune a câtorva sute de oameni.

Mehmed îi prinse mâna și o lipi de obraz.

— Orice altceva ai crede, să știi că ce am făcut, am făcut din iubire. Te iubesc! Te-am iubit dintotdeauna. Tot Valahia o alegi?

Lada își smulse mâna și își luă cuțitul de pe podea.

— Îl trădezi pe fratele meu cu prefăcuta ta necunoaștere a simțămintelor lui. M-ai trădat pe mine. Însă eu nu voi trăda nicicând Valahia. Îndreptă cuțitul cu vârful spre el. Dacă mai pui o dată piciorul pe pământ valah – pe pământul *meu* –, te voi ucide!

Neluându-l în seamă pe Mehmed care îi striga numele, ea părăsi cortul prin aceeași tăietură prin care intrase. De data aceasta, părea mult mai adâncă.

Începutul lui aprilie

ÎN CEAȚA RECE ȘI UMEDĂ a dimineții, Radu asuda. Se sprijini de treptele din piatră preț de câteva clipe, apoi continuă să urce. Ciudata formă a bucății mari de piatră de mormânt pe care o ținea îi dădea crampe în degete. Când în cele din urmă ajunse pe metereze, se duse împleticit spre mormanul de pietre și o adăugă pe a lui.

— Ciudat, să folosești pietrele de mormânt ale răposaților pentru a repara zidurile.

Radu privi în sus la chipul îmbătrânit, dar vesel al lui Giovanni Giustiniani, italianul de la prima și, până acum, singura întâlnire cu Constantin. Giustiniani era înalt, lat în umeri, chiar puternic în felul în care se mișca. O cută adâncă între sprâncene îl făcea să arate mereu încruntat, dar toate celelalte riduri povesteau despre zâmbete și hohote de râs.

Radu își șterse fruntea cu dosul brațului și se îndreptă de spate. Era cu numai câteva degete mai înalt decât bărbatul mai vârstnic.

— Ei bine, măcar cu atât ar putea contribui acei cetățeni la apărarea orașului.

Giustiniani râse, un sunet ca de lovitură de tun. Îl prinse pe Radu cu o mână de umăr.

— Îmi amintesc de tine. Tu ești cel care ne-a adus vești despre pregătirile necredincioșilor.

Radu încuviință din cap. Era întotdeauna supărător să audă că otomanilor li se spunea necredincioși, în vreme ce ei le spuneau așa creștinilor.

— Mi-aș dori să fi venit înarmat cu vești mai bune.

— Toate informațiile, bune sau rele, ne ajută. Giustiniani oftă și se întoarse spre un grup de bărbați care strigau unul la altul. Răposații care contribuie cu pietrele de mormânt pot să facă totuși mai mult decât viii, care nu se pot opri din luptele lor.

Se îndepărtă, călcând apăsat, spre cei ce se luptau.

Radu se aplecă peste muchia zidului și privi spre câmpia de dedesubt. Aceasta fusese curățată de orice ar fi putut fi folosit de forțele otomane pentru a se ascunde. În fața lor era un șanț lat și adânc, menit să-i încetinească pe atacatori și să fie ușor să-i culce la pământ. Fortificațiile Constantinopolului, constând într-un șanț, zidul exterior pe care se afla Radu și un zid interior, îi respinseseră pe toți atacatorii timp de mai bine de o mie de ani.

Dar niciunul dintre acei atacatori nu fusese Mehmed.

— Radu!

Glasul iscă în Radu un val de fericire chiar înainte să-și dea seama cine îl strigase.

Radu se întoarse și-l văzu pe Ciprian mergând alături de împărat. Radu făcu o plecăciune adâncă, încercând să pară surprins, ca și cum nu l-ar fi auzit pe Ciprian spunând că azi avea să facă turul zidurilor dimpreună cu împăratul, ca și cum Radu nu ar fi rămas dinadins la unul dintre cele mai slabe puncte ale zidului, știind că cei doi bărbați aveau să ajungă aici mai devreme sau mai târziu. Ciprian fusese atât de ocupat, încât el și Radu de-abia se vedeau, cu toate că locuiau în aceeași casă.

Dar să se abată din drumul lui pentru a da peste celălalt bărbat era tactică. Asta nu era pentru că nu avea cu cine să facă conversație în afara iatacului pe care îl împărțea cu Nazira. Și ea era deseori plecată, făcând vizite de curtoazie și lăsându-l pe Radu cu prea mult timp de gândit.

— L-ai văzut pe Giustiniani? îl întreabă Ciprian.

— Abia ce a plecat. Era o luptă și el s-a dus să se ocupe de asta.

Constantin se rezemă de zid, scărpînându-se în barbă.

— Dacă italienii nu ne trimit altceva în afară de Giustiniani, au făcut oricum mai mult în ajutorul nostru decât oricine altcineva. Nu pot să-i împiedic pe genovezi să se lupte cu venețienii, care se luptă cu grecii, care îi bănuiesc pe genovezi, care îi urăsc pe ortodocși, care îi urăsc pe catolici. Numai turcii lui Orhan par să se înțeleagă cu toată lumea.

Îi zâmbi strâmb lui Radu.

— Orhan mai este aici?

Radu era surprins că nu fugise din oraș înaintea asediului.

— Nu are unde să se ducă. Și mă bucur pentru ajutorul lui și al oamenilor lui. El nu este un Giustiniani, dar nimeni nu e. În afară, poate, de Huniade.

Radu era nerăbdător să contribuie la un subiect despre care știa câte ceva.

— Până acum nu am mai auzit de Giustiniani, dar dacă seamănă cât de cât cu Huniade, otomanii se vor teme de el și îl vor urî.

— Se tem chiar atât de mult de Huniade?

— El este o fantasmă care îi bântuie. Până și victoriile lor împotriva lui contează prea puțin când se pune în balanță costul acestora. Numai numele lui i-ar pricinui probleme lui Mehmed.

Gânditor, Constantin dădu aprobator din cap.

— Trebuia să ajungă până acum. Mă tem că l-am pierdut.

— Dar aveți mai mulți venețieni?

Radu spera că suna ca și cum mai curând încerca să fie pozitiv decât să caute să obțină mai multe informații.

— Numai o mână. Sperăm să vină mai mulți. Galata, vecina noastră, nu va trimite niciun om. Se tem să fie prinși în conflict. Ei sunt aliații tuturor și astfel ai nimănui. Tot ce am putut face a fost să-i obligăm să fixeze estacada dincolo de brațul apei.

Lanțul uriaș care închidea accesul spre golful Cornul de Aur era întins din Constantinopol în Galata. Stând de-a lungul apelor repezi care duceau în brațul de apă, Galatei îi lipseau mijloacele de apărare naturală ale Constantinopolului. Dacă Mehmed ataca orașul, acesta avea să cadă. Dar el nu voia să-și risipească resursele asupra Galatei. Dacă ar fi cucerit Constantinopolul, Galata avea să fie oricum a sa.

În timpul zilei, oamenii se plimbau liberi între orașe, dar pe timpul nopții amândouă își închideau și își fereau porțile. Radu își dorea ca toată lumea din Constantinopol să traverseze golful spre Galata și să rămână acolo. Nu înțelegea de ce rămâneau în Constantinopol. Când avea să vină Mehmed, Radu spera ca ei să înțeleagă, în cele din urmă, zădărnicia.

— Acolo, zise Constantin, arătând încotro.

Ciprian lua notițe amănunțite. Radu veni mai aproape, urmărind direcția degetului lui Constantin.

— Ne trebuie atâția oameni de câți ne putem lipsi în zona râului Lykus.

Cu toate că orașul Constantinopol era pe o colină, exista o secțiune din zid care nu cuprindea terenul înalt. Râul Lykus tăia drept prin ea, făcând ca un șanț să fie imposibil de săpat și coborând acea porțiune la un nivel primejdios de accesibil. Radu cunoștea toate acestea din hărțile lui Mehmed, dar simțea

un fior ciudat să le vadă cu ochii lui, și încă de pe această parte a zidului, unde nu se așteptase să se afle până după asediu.

Constantin înfățișă în amănunt care oameni și ce comandanți trebuiau să fie puși unde. Radu reținu cele spuse, tăinuindu-le laolaltă cu celelalte informații pe care le auzise. Pretutindeni unde se duceau, Constantin stătea drept și încrezător, adresându-le laude oamenilor pentru lucrările în curs, dându-le idei pentru îmbunătățiri în plus. Se poate ca el să fi fost zeflemisit în stradă, însă printre oșteni se vedea că era profund respectat – și întorcea respectul.

— Aici, spuse, oprindu-se din nou.

Ajunseseră la o secțiune de peticire. Alte ziduri erau din calcar strălucitor, cu un brâu de cărămidă petrecut prin ele, dar acesta avea o înfățișare alandala. Și, spre deosebire de restul, exista numai un singur zid în loc de două. Ieșea în afară într-un unghi drept, palatul unde locuia Constantin înălțându-se în spatele lui.

— De ce este această secțiune diferită? întrebă Radu, cu toate că știa răspunsul.

— Nu puteam să lăsăm un sanctuar în afara zidurilor.

Tonul lui Constantin sugera iritarea, însă zâmbetul lui încrezător nu-l părăsea niciodată.

— Suntem mai bine apărați de un zid și de un sanctuar decât de două ziduri fără niciun sanctuar. Ori, cel puțin, acesta a fost raționamentul cu câteva sute de ani în urmă, atunci când au ridicat zidul pentru a înconjura sanctuarul.

Constantin notă mai multe puncte slăbite sau fărâmițate în timp ce vorbea cu un meșter, dând instrucțiuni cu privire la reparații. În cele din urmă, cei trei bărbați coborâră scările și se duseră înapoi în oraș, intrând printr-o poartă ascunsă, bine păzită, folosită pentru a lăsa oștenii să intre și să iasă în timpul atacurilor.

— Radule, spune-mi, ce părere ai de zidurile mele? îl întrebă Constantin.

— Cred că îşi merită straşnica reputaţie. Au stat atâta timp în picioare pe bună dreptate.

Constantin dădu din cap, gânditor.

— Ne vor apăra.

Duraseră o mie de ani în faţa asediilor neschimbate din războaie. Însă Mehmed nu era trecutul. Mehmed era viitorul. Aducea lucruri pe care nimeni altul nu şi le închipuise încă şi pe care niciun zid nu le văzuse încă.

Constantin vorbi din nou, aparent gândurile lui îndreptându-se spre acelaşi bărbat ca şi ale lui Radu:

— Am auzit că sultanul repară drumurile şi podurile pretutindeni pe pământurile mele. E foarte generos din partea lui să aibă grijă de reparaţii când eu sunt ocupat. Crezi că s-ar lipsi de câţiva dintre oamenii lui pentru a ne ajuta să reparăm zidurile, de vreme ce tot se ocupă cu asta?

Radu râse slab.

— Mă tem că nu mă mai aflu în poziţia de a i-o cere.

Chipul lui Constantin deveni grav atât de iute, încât lui Radu i se făcu frică să nu fi trădat ceva. Mâna împăratului coborî pe umărul lui, dar, în locul unei lovituri, era o apăsare liniştitoare.

— Ştiu de ce ai fugit. Toată lumea a auzit de destrăbălarea lui, de haremurile de femei şi de bărbaţi. Aici eşti în siguranţă, Radule. Nu vei fi nicicând nevoit să te întorci la acea viaţă.

Mai multe clipe trecură în vreme ce Radu asimila vorbele şi tonul lui Constantin. Se uită la Ciprian, care privea hotărât spre palat. Şi atunci totul avu noimă. Oşteanul sarcastic din strajă de care trecuseră la Rumeli Hisari. Bunăvoinţa tuturor de a accepta atât de uşor că Radu îi întorsese spatele lui Mehmed. Privirile încărcate de batjocură sau milă.

— Eu... Da, mulțumesc. Trebuie să... Iertați-mă.

Radu se întoarse și, țeapăn, se îndepărtă. Când dăduse colțul și nu mai putea fi văzut, se rezemă de zid, vârându-și pumnul în gură de groază.

Acestea erau zvonurile, așadar? Că Mehmed avea un harem bărbătesc? Și că Radu fusese giuvaierul acestuia? *Radu cel Frumos*. Altcineva îl strigase așa în ultima vreme, înaintea oșteanului. Halil Vizirul, în Edirne. Oare el să fi fost sursa? Să fi fost o altă tactică de a-l înjosi pe Mehmed, de a-l face să pară malefic?

Radu nu știa ce îl umplea de mai multă disperare – că toată lumea auzise zvonurile, mai puțin el, ori că simpla presupunere că Mehmed iubea deopotrivă femeii și bărbați era văzută precum ceva malefic. El nu percepușe niciodată simțămintele lui pentru Mehmed ca fiind malefice ori păcătoase. Fuseseră cele mai adevărate din viața lui, mărginindu-se cu sfîntenia. Să audă că iubirea lui era profanată cu atîta nepăsare îl făcu să-i fie greață la stomac.

Și apoi un alt gând, mai oribil, îi trecu prin minte. Mehmed trebuie să fi știut de aceste zvonuri. Fără îndoială că știa. Oare șiretlicul cu îndepărtarea lui Radu de Mehmed să nu fi fost doar pentru dușmanii lor? Și felul în care Mehmed se zorise să profite de ocazie pentru a-l trimite pe Radu departe, cu atîta puține pregătiri sau ajutor. Mehmed fusese nerăbdător să profite de șansă fără vreo informație sau garanție. Radu socotise că era din pricină că Mehmed avea încredere în el. Acum se îndoia de asta.

Să fi cunoscut Mehmed zvonurile și adevăratele simțăminte ale lui Radu și să-l fi trimis pe Radu aici pentru a le pune capăt amîndurora?

Radu se prăbuși în pat alături de Nazira. Petrecuse o zi lungă ajutând la repararea zidurilor. Ironia de a fi fost trimis îndărătul zidurilor pentru a le slăbi în vreme ce le repara material era resimțită de mușchii dureroși ai lui Radu.

Oftând din rărunchi, își acoperi chipul cu un braț.

— Tu prima.

Nazira îl întoarse pe burtă, apoi începu să-i frământa mușchii spatelui. Radu se scufundă și mai adânc în salteaua inegală, fără să-i pese de cotoarele penelor care îl înțepau. Simplul contact uman cu cineva care ținea la el îl vindeca mai bine decât puteau mânuțele Nazirei. Își dădu seama cât de puțin îl atinsese cineva cu adevărat în ultimii ani. Lada nu fusese niciodată drăgăstoasă în gesturi, asta dacă nu lua în calcul pumnii ei. Lazăr îl atingea adeseori *întâmplător*, dar Radu se străduia din răspuțeri să nu se gândească la prietenul lui mort. Își putea aduce aminte de toate momentele de contact trupesc cu Mehmed, însă fiecare fusese prea scurt, prea formal, niciodată destul.

Și mai existase oribila sărutare cu fiul lui Halil, Salih, o sărutare care încă îl umplea pe Radu de scârbă de sine pentru cât de mult îi plăcuse să fie dorit, chiar și atunci când nu împărtășea simțământul.

Așa că această intimitate prietenească cu Nazira avea fo-loasele sale. Bineînțeles, neajunsul căsătoriei era că primiseră aceeași odaie și același pat pe care să le împartă. Uneori, Radu se trezea din vise – vise dureroase, disperate, în care mintea lui cumva știa senzațiile pe care trupul său încă mai trebuia să le încerce – într-o stare la care el *chiar* nu voia ca Nazira să fie martoră. Adeseori, în pofida istovirii, nu putea să adoarmă de teamă a ceea ce ar fi putut să viseze în vreme ce era culcat alături de ea.

Nazira muncea la un nod sensibil, iar Radu făcu o strâmbătură.

— Lasă-mă să mă gândesc la ce am auzit azi, zise ea. Mehmed este Antihristul.

— Da, și eu am auzit asta.

— Ai auzit despre copilul care a visat că îngerul ce păzește zidurile orașului și-a părăsit postul?

— Nu, asta e ceva nou. Am auzit despre un pescar care a scos câteva stridii din care picura sânge.

— E un lucru bun că nu mi-au plăcut niciodată stridiile. Și peștele! E atât de mult pește în acest oraș! Dacă nu voi mai mânca niciodată pește când vom pleca, voi fi fericită. Ce altceva? Hmm. A! Elena, una dintre noile mele prietene, e foarte înverșunată. Se pare că primul împărat al orașului a fost Constantin, fiul Elenei. Și acum acest împărat este Constantin, fiul Elenei, ceea ce înseamnă că cercul istoriei se închide și că orașul este condamnat. Mai înseamnă și că numele Elena este foarte nepopular și că ea ia totul personal.

— De ce ești prietenă cu ea?

— În prezent, ea îl întreține pe unul dintre căpitani corăbiilor venețiene, un bărbat pe nume Coco. Vorbește întruna de el.

— Bravo! o felicită Radu, tresărind când Nazira atinse o altă porțiune extrem de dureroasă de pe umerii lui. Pe metereze circulă vorba că, având în oraș relicva adevăratei Cruci, acesta nu va putea fi cucerit de Antihrist. Pe de altă parte, nu le place forma în care zboară păsările pe cer. Oricum, Fecioara Maria însăși protejează orașul. Din păcate, în cele din urmă, unchiul cuiva a descifrat mesajele tainice scrijelite pe un stâlp vechi de o mie de ani care declară că acesta este ultimul an al Pământului. Însă luna va începe curând să crească și orașul nu poate fi cucerit când luna e în creștere, așa că uite cum stau lucrurile. Orașul este condamnat în mod absolut, și totodată imposibil de a fi cucerit.

— Oamenii aceștia nu sunt sănătoși la cap, zise Nazira cu tristețe.

— Măcar ne scutesc de necazul de a încerca să ațâțăm haosul înlăuntrul zidurilor. Nu au nevoie de ajutor la asta.

— Cum merge cu apropierea de Constantin?

Radu ridică din umeri, rostogolindu-se înapoi pe spate. Nazira se întinse pe o parte, sprijinită în cot. El nu-i spusese adevăratul motiv pentru care Constantin acceptase lealitatea lui fără urmă de îndoială; era prea umilit pentru a-l rosti cu voce tare.

— Îl văd doar în trecere. E peste tot în oraș, mereu în mișcare pentru a-i inspira pe oameni.

— L-am văzut de câteva ori. Elena îl urăște. Eu cred că arată bine. Dar ceilalți oameni importanți?

— Chiar acum încearcă să se organizeze și așteaptă ajutoare înainte să se decidă de partea cui să-și asume obligații. Nu prea îi văd. N-am crezut vreodată că a aștepta ar putea fi o sarcină plictisitoare.

— Dar Ciprian?

Radu se foi stânenit.

— El este apropiat de Constantin. Ia notițe pentru el. Sunt sigur că el cunoaște cea mai mare parte a organizării orașului. Dar...

— Dar ce?

Închizând ochii, Radu își frecă fața. Exista o altă chestiune, una mai importantă în privința lui Ciprian, una nebuloasă, ale cărei aspecte Radu încă nu le dăduse de capăt. Nu știa dacă voia să o facă sau dacă măcar ar fi putut.

— Locuim cu Ciprian. Mâncăm cu el, dormim în odaia de lângă el.

Și îl plăceau. Nazira nu o spusese, însă Radu putea să vadă asta în zâmbetele pe care ea i le oferea lui Ciprian, în ușurința cu care râdea la povestirile lui în timpul meselor. Radu nu era

singurul cu simțăminte complicate față de dușmanul lor. Însă și le explica în mod rațional.

— Ar fi primejdios să ne folosim prea mult de informațiile pe care le căpătăm prin el. Poate da de bănuț.

— Adevărat. Nazira își trase pătura până sub bărbie și se cuibări lângă Radu. Atunci, continuăm, spuse ea.

Radu o bătu ușor pe braț, așteptând ca respirația ei să devină regulată și profundă. Apoi se rostogoli de lângă ea, așezându-se pe marginea patului, cu capul în mâini.

Singurul lucru pe care îl înfăptuise venirea lor aici fusese să-l îndepărteze pe Radu de Mehmed și de zvonurile răspândite pe seama lor. Radu știa că dacă de asta avea Mehmed nevoie, atunci el ar fi trebuit să fie bucuros. Ar fi trebuit să fie dispus să se sacrifice pentru a apăra viziunea lui Mehmed, pentru a-i apăra reputația. Dar nu putea – nu voia – să fie dispus să o sacrifice pe Nazira.

Avea să reziste până la capăt. Avea să facă ceva de folos cu timpul petrecut de ei acolo. Și avea să o scoată de acolo vie pe Nazira, indiferent ce s-ar fi întâmplat.

Începutul lui aprilie

OANA – SINGURA CARE ȘTIA de întâlnirea Ladei cu Mehmed – nu spuse nimic atunci când Lada le porunci oamenilor ei să strângă tabăra a doua zi dimineată. Lada îi era recunoscătoare pentru acest lucru. Nu ar fi putut face față întrebărilor despre oștenii cu care ar fi trebuit să se întoarcă.

Bogdan stătea mai aproape de ea ca niciodată. Nu o întrebă deloc unde fusese plecată. Cel puțin acceptarea acțiunilor ei fără să pună niciun fel de întrebări nu se schimbase. Dar chiar și dacă ar fi întreat, ea nu i-ar fi spus niciodată.

Și nimănui altcuiva.

Mintea Ladei se fugărea în cercuri furioase. Mehmed – în care ea avusese întotdeauna încredere – o păcălise. Și crezuse că ea avea să aleagă Constantinopolul după asta? Cât de puțin o cunoștea!

În a doua seară, totuși, culcată pe pământul înghețat, mintea o trădă. Imagini cu ea împărateasă alături de Mehmed o bântuiau atunci când închidea ochii. Era partea cea mai rea din toate, știind că, la un anumit nivel, ea voia acea multă putere, chiar și cu acest preț.

Se trezi icnind și cu dureri. Nu. Partea cea mai rea erau visele cu Mehmed alături de ea într-un cu totul alt chip.

Îi făcu pe oamenii ei să pornească înainte de revărsatul zorilor. Îi conduse ferm spre Hunedoara, asigurându-se că măcar făcuse ceva bun pentru Huniade. Constantinopolul avea să cadă – n-avea nicio îndoială în această privință, indiferent ce alte motive ar fi avut pentru a se îndoii de Mehmed și a-l urî –, iar Huniade ar fi murit acolo. Duplicitatea ei îi cruțase viața. Își putea găsi alinarea în asta.

— Urâsc Ungaria, mormăi Petru, călărind alături de Lada, Nicolae și Bogdan. Și acel domn sau nobil sau prinț, Matei? Ori de câte ori e în preajma mea, ține o batistă la nas. Petru își coborî capul pentru a se mirosi la subsuoară. Nu miroase a nimic, zise.

Nicolae se aplecă spre el, apoi se prefăcu a leșina.

— Asta pentru că simțul mirosului tău s-a sinucis de disperare.

— Matei nu e prinț, zise Lada. E fiul lui Huniade.

Expresia lui Petru se schimbă de uimire.

— Cum de sămânța lui Huniade a produs un politician așa de slab?

Glasul voios al lui Nicolae răspunse:

— În același fel în care sămânța trădătoare a lui Vlad Dracul a produs-o pe viteaza noastră Lada.

Lada privea ținută înainte, amorțită. În acel moment, își dădu seama că era *întocmai* ca tatăl ei. Huniade o prevenise să nu micșoreze valoarea omului care o făcuse așa cum era. Se părea că tatăl ei își făcuse bine treaba. Și ea luase încrederea pe care i-o acordase cineva și o folosisese pentru a căpăta ajutorul otomanilor – ajutor de pe urma căruia nu câștigase nimic. Și fusese îndeajuns de idioată încât să o facă personal cu Mehmed.

Era o proastă.

— Lada? o strigă Bogdan, cu glasul lui grav, bombănitor, îmblânzit de îngrijorare.

Ea își mână calul înainte, depășindu-i pe toți în așa fel încât ei să nu vadă primele lacrimi pe care le vărsase de când era copil.

Oana o prinse, totuși, din urmă. Lada își șterse furioasă chipul.

— Ce vrei?

— Încotro mergem?

— Înapoi la Huniade. El este singurul meu aliat.

Oana scoase un sunet ca un bâzâit.

— Nu e singurul tău aliat. Mai ai și alți membri ai familiei în afară de tatăl tău.

— Și Mircea e mort. Și nu există boieri mai îndeaproape înrudiți cu neamul lui Dracul decât cu al Dăneștilor ori al Basarabilor.

— Nu acea spiță. Ci a mamei tale. Ultima dată când am auzit de ea, trăia în Moldova. Și încă face parte din nobileme acolo.

Lada își întoarse capul într-o parte și scuipă.

— Ea nu e nimic pentru mine.

— Așa o fi, dar s-ar putea ca tu să însemni totuși ceva pentru ea. Sângele apă nu se face. Ai putea încă să-ți găsești calea către tron cu ajutorul familiei ei. Orice-ar fi, e un loc în care să te odihnești și să-ți regrupezi forțele. Ai nevoie de odihnă.

Suspinând, Lada își frecă fruntea.

— Nu vreau s-o văd.

Exista un motiv pentru care nu-i trecuse niciodată prin cap să ceară ajutorul rudelor ei din Moldova. Mama ei încetase să mai existe pentru ea cu ani în urmă. Ideea de a o primi înapoi în viața ei pe acea femeie, chiar dacă asta îi aducea tronul...

Oana se aplecă mai aproape.

— Nu te poate costa mai mult decât orice s-a întâmplat cu sultanul.

— Pe rănilor Domnului, femeie! Prea bine. Lada nu luă în seamă zâmbetul încântat al Oanei în timp ce își întorcea calul. Un plan nou, le zise oamenilor când li se alătură din nou.

— Un plan nou? întrebă Petru.

— Acum încotro ne îndreptăm? se interesă Nicolae.

— Spre Moldova.

— Moldova? repetă Petru.

— E un răsunet acolo? întrebă Lada, aruncându-i o căutătură cruntă lui Petru.

Cu toate că el își lăsă capul în jos și se înroși, freamățul îi însuflețea glasul.

— Dăm foc orașelor din Moldova? Așa cum am făcut în Transilvania?

Lada nu-l uitase pe Matei și moartea lui irosită, trădător sau nu. Nu avea să-și mai piardă oamenii din nou pe răzburări meschine. Numai pentru răzburări care meritau. Scutură din cap.

— Și atunci, pentru ce? întrebă Nicolae.

— Mergem să cerem ajutorul neamurilor mele. Mergem s-o vedem pe... Tăcu, simțind muciile următoarei vorbe înfișându-i-se în gâtlee, amenințând să o sugrume. Pe mama mea.

— E atâta de frumoasă! șopti Petru, pândind după gardul viu îndărătul căruia se pitiseră. Nu semeni deloc cu ea.

Nicolae se rușină.

— Și de-asta, Petru, neamul tău se va stinge odată cu tine.

Lada nu răspunse – nu putea să răspundă – în vreme ce mama ei venea înspre ei, călărind elegant, pe poteca de pământ a conacului ei de la țară.

Singura amintire clară pe care o avea Lada despre femeie era una cu păr lins atârându-i peste față, cu omoplați ascuțiți,

cu spunarea încovoiată. Târându-se. Bocind. Se așteptase să vină aici și să găsească aceeași ființă distrusă. Nu putuse să și-o închipuie pe mama ei stând în picioare, cu atât mai puțin călărind.

Această femeie era scundă și cu oase fragile ca ale unei păsăruici. Părul ei, prins cu grijă sub pălărie, strălucea negru întretesut cu argintiu. Își ținea spinarea dreaptă, bărbia ridicată, chipul acoperit cu un văl din dantelă.

Lada se temuse să încerce să se folosească de legătura cu mama ei pentru a căpăta ajutor de la regele moldav, bunicul ei. Dar fusese mai ușor să se gândească la mama ei ca la niște pietre pe care le folosești pentru a traversa o apă puțin adâncă. Sau ca la cineva peste care te cațări.

Aici, mama ei nu era la pământ. Era mai sus decât Lada.

— Ar trebui să plecăm, spuse ea. A fost o idee proastă.

— Ar trebui măcar să vorbim cu ea, insistă Nicolae.

— Nici măcar nu știu dacă asta *este* ea. Nu am mai văzut-o de când aveam trei ani. Poate că am fost îndrumați greșit. Mama mea ar putea să fie moartă.

Bogdan îl împinse pe Petru la o parte, luându-i locul care îi îngăduia o privire mai bună.

— Ba e ea.

— De unde știi?

El ridică din umeri.

— Eram mai mare decât tine când a plecat.

— Cu un an!

El clipi spre Lada, cu o expresie ce nu putea fi deslușită.

— Îmi amintesc totul despre copilărie noastră.

Rostise cuvântul *noastră* cu o blândețe neașteptată. O făcu pe Lada să se simtă tulburată, mai tulburată decât fusese vreodată.

Lada își încrucișă brațele la piept.

— Mă rog, și ce-ar trebui să facem? Să sărim din tufiș și să strigăm: „Bună, mamă!”?

Nicolae scutură din cap.

— Bineînțeles că nu. Nu este mama *noastră*. Ci numai a ta.

— Nici măcar asta nu e cine știe ce. Nu mă va recunoaște.

Lada avea să fie nevoită să-și dovedească identitatea în fața femeii care fugise atunci când ea era copil. Nu avea nicio cale de a face așa ceva.

— Am putea s-o aducem pe mama mea, spuse Bogdan. A fost însoțitoarea mamei tale timp de mulți ani.

O lăsaseră pe Oana în tabără împreună cu restul oamenilor, ascunși de-a lungul trecătorii din munți pe unde se furișaseră în Moldova. Pe tot timpul călătoriei, Lada își dorise cu înfocare să poată face cale-ntoarsă, să fugă, să se ducă acasă. Dar nu putea. Avea nevoie de ajutor.

Nu putea suferi faptul că avea nevoie.

— Bine.

Lada se ridică în picioare și își făcu loc printre tufele din gard. Răzbi tocmai când trecea calul mamei sale.

— Pe rănila Domnului! strigă Vasilisa, întrebuițând înjurătura preferată a tatălui Ladei. Unde ai...

Tăcu, ducând degetele la gură, apăsându-le pe vâl.

— Ar trebui să călătorești însoțită de străji, rosti Lada. Își purta furia ca pe o armură împotriva femeii. Am fi putut fi oricine.

Vasilisa își duse mâna tremurândă la inimă.

— Nu avem de gând să te jefuim, spuse Lada, oftând. Am venit să vorbim cu tine.

— Ladislav! rosti Vasilisa în șoaptă. Fetița mea.

Lada fusese pregătită să fie umilită prezentându-se. Nu se gândise la ce avea să facă dacă mama ei ar fi recunoscut-o. Se dădu câțiva pași înapoi, ca și când ar fi fost lovită, vederea ei

micșorându-se la mărimea unui tunel. Toți mușchii i se încordară, așteptând atacul.

Vasilisa se aplecă de pe calul ei cât de mult putu. Glasul ei abia putea fi deslușit peste năvala sângelui în urechile Ladei.

— Ladislav! Întinse o mână înmănușată spre părul Ladei. Își drese glasul, măsurând-o pe Lada din cap până în picioare, într-un chip care o făcu să se simtă goală. Vino! îi spuse. Îți vom pregăti o baie și veșminte noi.

Mama ei întoarse calul spre conac și porni în pas vioi.

— Am oameni cu mine! strigă Lada, recăpătându-și într-un sfârșit glasul.

— Nu, spuse Vasilisa, fără să se întoarcă. Numai tu. Fără oameni.

Năucită, Lada le făcu semn lui Petru, Nicolae și Bogdan, care o priveau din ascunzișul tufișurilor.

— Doar... așteptați, deocamdată. Mă voi întoarce după voi.

— Ești încredințată că nu ți se va face niciun rău? întrebă Bogdan, mijind ochii pe urmele Vasilisei care se grăbea.

Lada era încredințată de contrariu. Dar nu se aștepta la felul de rău de care se temea Bogdan.

— Așteptați aici!

Când ajunse la conac, ușa de la intrare era închisă. Iedera desfrunzită se cățara pe toate suprafețele, ramurile ei încălcite înghițind toate unghiurile și forma casei. Vara ar fi fost verde și frumoasă, însă nu și acum.

Mama ei ar fi putut cel puțin să o aștepte. Lada râse cu amărăciune. Nu, mama ei era iscusită la a face mult mai puțin decât puținul pentru fiica ei. Firește că avea să o oblige pe Lada să ciocănească la ușă. Lada bătu în ușă cu mâna ei acoperită de mânăușă. Aceasta se deschise cu atâta iuțeală, încât dincolo de ea trebuia să fi așteptat cineva.

Fata făcu o reverență stângace. Era îmbrăcată cu o rochie cafenie fără formă și cu o bonetă neagră care nu i se potrivea.

— Bine ați venit, stăpână! Doamna mea a pregătit o odaie pentru dumneavoastră.

Lada se încruntă. Pe cine mai aștepta mama ei?

— Abia am întâlnit-o pe drum.

Fata își dresе glasul, fără să-și ia ochii din podea.

— Doamna mea a pregătit odaia pentru dumneavoastră. Vă rog să veniți cu mine.

— Unde este ma... Unde este Vasilisa?

— Dacă veți binevoi să veniți cu mine, vă voi conduce în odaia dumneavoastră și vă voi pregăti baia. Înălțimea Sa primește oaspeți după cină.

— Dar știe deja că sunt aici. Și oamenii mei mă așteaptă afară.

Slujnica își ridică în cele din urmă privirea. Ochii ei priveau ușor în direcții diferite, unul alunecând spre stânga. Șopti:

— Vă rog, stăpână, nu-i vorbiți de bărbați. Noi îi facem pe plac. E cel mai bine așa. Îngăduiți-mi să vă conduc în odaia dumneavoastră, iar ea vă va primi după cină.

Descurajată, Lada dădu dintr-o mână.

— Bine. Condu-mă în odaia mea.

Fata îi aruncă un zâmbet iute, recunoscător, și o conduse pe Lada în casă. Cu cât mai departe ajungeau, cu atât mai tare i se strângea Ladei stomacul de frică.

Aici se întâmpla ceva foarte straniu.

Începutul lui aprilie

HRISTOS SE ZGÂIA CU JALE la Radu. Indiferent de cum își schimba Radu poziția sau unde privea, ochii rotunzi ai lui Hristos îl urmăreau.

— Te simți bine? îl întreabă Ciprian în șoaptă din colțul gurii, aplecându-se spre el.

Radu încetă să se mai foiască sub mozaicul uriaș.

— Da. Sunt doar ostenit.

În fața lor, stând îndărătul unei uși laterale uriașe din lemn, un preot trecea prin liturghie după liturghie. Greaca lui Radu era bună, însă el de-abia putea să înțeleagă frazele și vorbele învechite. Chiar și dacă ar fi putut, nu i-ar fi păsat. Să fie în această biserică îl făcea să se simtă din nou ca un copil. Radu nu se bucurase de copilăria lui și era cum nu se poate mai stânjenitor să i se amintească de asta.

În biserică, totul era impunător. Cu toate că nu era la fel de mare sau de frumoasă ca Hagia Sophia, aurul poleia toate suprafețele posibile. Preotul era îmbrăcat în odăjdii lucrate minuțios, cusute și brodate cu funți de istorie și de tradiție. O cădelniță umplea aerul cu un fum aromitor care făcea ca ochii lui Radu să lăcrimeze, iar capul să i se învârtască.

Pe o podină, alături de preot, Constantin ședea pe un tron. Radu îl pizmuia pentru că stătea jos. Toți ceilalți bărbați stăteau

în picioare, prea tare înghesuiți, nemișcați, și ascultau. Radu tânjea după mișcarea unei rugăciuni adevărate, după simplitatea și frumusețea ei, după sentimentul de tovărășie.

Liturghia continuă, la fel de rece și nepăsătoare ca picturile feluritor sfinți care își înfruntau sfârșitul violent și care împodobeau pereții. Radu zâmbi, aducându-și aminte că atunci când vizitaseră o mănăstire pe insula Lacului Snagov din Valahia, Lada fusese pedepsită pentru că râsese la scena înspăimântătoare a morții Sfântului Bartolomeu. O pictură a acestuia, lucrată cu grijă, cu pielea pe jumătate jupuită, împodobește unul dintre pereții mănăstirii. Radu nu se putea uita nicidecum la asta fără să se înfioare de spaimă. Lada îi spusese să se gândească în schimb cât de frig trebuie să-i fi fost sârmanului Sfânt Bartolomeu fără piele pe el.

Își dorea ca Lada să fi fost alături de el acum. Dar, chiar și dacă ar fi fost, s-ar fi aflat sus în galerie împreună cu Nazira și cu toate celelalte femei. Și ar fi clocotit de furie din această pricină.

Radu se feri din nou de privirea lui Iisus și se trezi holbându-se la un mozaic la fel de trist al Fecioarei Maria. Capul ei era aplecat în jos și într-o parte, cu un Hristos miniatural și solemn în poala ei, privind lung. *Îți vei apăra orașul?* o întrebă Radu în gând. Știa că există doar un singur Dumnezeu. Însă în acest oraș mistic, cufundat în atât de multă râvnă religioasă, nu putea să scape de teama că celălalt Dumnezeu, Dumnezeul copilăriei lui, pândește în pâcla, în ploaia și în tremurul pământului. Radu era captiv îndărătul acestor ziduri, separat de cel care devenise. Cu limba îi blestema pe necredincioșii musulmani și cu inima se ruga pentru iertare statornică.

Fără îndoială că adevăratul Dumnezeu, Dumnezeul inimii lui, știa ce căuta Radu aici. Chiar dacă Radu însuși nu știa.

Când, în sfârșit, liturghia se isprăvi, Radu nu voia nimic altceva decât să se întoarcă acasă la Ciprian și să doarmă o zi încheiată. Însă Ciprian îl apucă de braț și îl trase spre un grup care se învârtea în jurul lui Constantin.

— Vreau să te prezint... A, iată-i!

Ciprian dădu mâna cu căldură cu doi băieți care aveau aceeași ochi rotunzi și chipuri triste ca mozaicurile din jurul lor. Radu se aștepta oarecum ca ei să-și încline capetele și să-și ridice mâinile în posturile feluritor sfinți. În loc de asta, zâmbiră sfios.

— Acesta este Ioan, iar el e fratele său, Manuel. Verii mei. Tatăl lor a fost Ioan, împăratul dinaintea lui Constantin.

Băiatul mai mare părea să aibă în jur de opt ani, cel mai mic, cinci. Erau înveșmântați în robe purpurii și aveau pe cap cercuri de aur. Închizătorile din aur ale lanțurilor care le prindeau robele străluceau ca niște nestemate, dar când Radu privi mai atent, văzu că erau făcute din sticlă.

Radu făcu o plecăciune.

— Eu sunt Radu.

Băiatul mai mic, Manuel, înălță capul, iar ochii lui rotunzi deveniră și mai rotunzi.

— De la palatul sultanului?

— Cine ți-a povestit despre mine? îl întreabă Radu, zâmbind încurcat.

— Ciprian ne-a spus totul despre tine!

Ciprian își dresе glasul.

— Nu chiar totul despre tine. Doar... că m-ai salvat.

Manuel încuviință cu o mișcare a capului.

— Este adevărat ce se spune despre sultan?

Radu zâmbi pentru a ascunde abisul care se căscă în stomacul lui. Să fi auzit și acest băiețel că el fusese jucăria rușinoasă a sultanului? De ce să-i fi spus Ciprian așa ceva?

— Se spun o mulțime de lucruri. Mă tem că va trebui să fii mai precis.

— Că sultanul omoară un om înainte de fiecare masă și că își stropește mâncarea cu sângele acestuia pentru a se feri de moarte.

Radu se simți atât de ușurat, încât fu nevoit să-și înăbușe un hohot de râs. Îl acoperi, prefăcându-se că tușește.

— Nu, asta dacă nu cumva lucrurile s-au schimbat dramatic de când am plecat eu. Preferă mâncarea fără sânge, precum cei mai mulți oameni.

— Am auzit că este atât de bogat, încât și-a înlocuit toți dinții cu nestemate.

Ioan, băiatul mai mare, o spuse cu o nepăsare studiată, însă se aplecă în față la fel de atent ca fratele lui.

— Asta ar face ca mâncatul tuturor meselor stropite cu sânge să fie o corvoadă! Dar nu, nici asta nu e adevărat. Cu toate că poartă uneori un turban atât de mare, încât aproape că atinge tavanul!

Asta era o exagerare, însă ambii băieți dădură din cap, minunându-se.

— Are fântâni cu apă limpede în toate odăile și degetele îi sunt atât de grele de la giuvaiere, încât nu se poate iscăli fără să-și scoată mai întâi inelele.

Manuel se încruntă.

— Nu știu de ce vrea orașul nostru tâmpit, atunci.

Ioan îi dădu un cot în coaste.

— Ești doar invidios pentru că eu sunt moștenitorul tronului și tu nu ești.

Manuel scoase limba.

— Nu și dacă tu mori primul!

Ciprian puse câte o mână pe umerii celor doi.

— Nu vorbiți așa, băieți!

Ei se dezumflară, privind rușinați spre dușumea.

— Și am de gând să port o discuție cu doica voastră cu privire la zvonurile pe care vă lasă să le ascultați.

Ioan fu primul care ridică privirea. Își înălță bărbia, curajos, dar tremura ușor.

— Este sultanul așa de crud precum se spune?

Radu voia să tăgăduiască, dar trebuia să nu uite că juca un rol.

— El este... foarte deștept și foarte preocupat. Va face orice trebuie ca să obțină ce vrea. Așa că, da, poate fi crud.

Ioan dădu aprobator din cap, apoi luă o figură hotărâtă.

— Ei bine, asta nu contează. Zidurile ne vor salva. Și chiar dacă va trece de ele, un înger se va pogori din rai cu săbii aprinse înainte ca ei să apuce să treacă de statuia lui Iustinian. Necredincioșii nu vor cuceri niciodată orașul meu.

De lângă ei, răsună un râset puternic, profund. Constantin ciufuli bucelele castanii ale băiatului, strâmbându-i cerculețul într-o parte.

— Orașul tău? Sunt cum nu se poate mai încredințat că încă este al meu.

Ioan zâmbi, roșind.

— Am vrut doar...

— N-avea teamă, Ioane. Voi avea grijă de el până ce va fi rândul tău.

Își îndreptară zâmbetele către Radu. Greutatea iubirii și a speranței lor îmbinată cu căutătura apăsătoare a lui Iisus de deasupra lor aproape că îl doborî pe Radu la podea. El se plecă pentru a-și ascunde simțămintele, apoi se îndreptă de spate.

— Vrei să ni te alături la masă? îl întreabă Constantin. Va fi plăcut să mai avem și pe altcineva care să le răspundă la puzderia de întrebări, măcar o dată.

— Mi-ar plăcea să vin, răspunse Radu, încă ostenit, dar cu o scânteie de exaltare.

Aceasta era prima lui invitație personală pentru a-și petrece timpul cu împăratul. Era un lucru bun. Un pas în direcția bună. O cale de a simți că într-adevăr împlinea ceva, cu toate că se temea că nu avea niciun rost.

Apoi o mână se strecură în mâna lui Radu, iar el privi în jos în ochii ca de sfânt ai lui Manuel. Băiețelul îi zâmbi fericit, iar când îi zâmbi și el înapoi, Radu simți că i se veștejește sufletul.

La cină, totul decurse foarte *normal*. Până și Radu reușise să se destindă, bucurându-se de mâncare, de râsete și de povești. Toate nădejdlile lui de a auzi ceva folositor fură spulberate între pâine, carne și fructele păstrate pentru iarnă.

Și atunci îi veni ideea.

Poate că Mehmed îl trimisese fără niciun plan, dar el putea să nimicească șansele orașului de a supraviețui unui asediu înainte chiar ca otomanii să ajungă la Constantinopol. Dacă mâncarea îi făcea să se simtă normal, le îngăduia să continue ca și când orașul lor nu s-ar fi aflat sub o amenințare iminentă, lipsa mâncării avea să facă să fie limpede, în cele din urmă, că nu puteau să supraviețuiască.

Ar fi fost un act de îndurare să distrugă proviziile de alimente. Oamenii ar fi forțați să fugă. Chiar și dacă asta nu ducea direct la capitulare, cel puțin avea să golească orașul de cetățeni nevinovați.

Orhan, închipuitul moștenitor al tronului otoman, s-a dovedit a fi cheia descoperirii locului uneia dintre proviziile importante de alimente. Deoarece oamenii lui nu aveau voie să se apropie de ziduri – de teamă ca nu cumva oștenii să-i

confunde cu turcii leali lui Mehmed –, ei aveau alte însărcinări în oraș. Și una dintre aceste însărcinări era să patruleze și să verifice toate încuietorile unui depozit. Radu nu vedea ce motiv ar fi putut exista pentru protecția acestuia în afară de faptul că adăpostea hrană.

Fusese o treabă destul de simplă pentru Radu să se țină după acei bărbați și să-și afle ținta. Însă acum se ridica o întrebare mai mare: cum să o elimine?

Lada i-ar fi dat foc. Radu nu se îndoia de asta. Însă depozitul era în mijlocul unei secțiuni a orașului destul de locuită. Dacă dădea foc clădirii, flăcările aveau să se răspândească. Putea să sfârșească prin a omori cetățeni nevinovați – și o parte a motivelor sale de a face asta era să-i salveze. Nu putea accepta gândul unor victime pierdute fără voie.

Otrava ar fi avut același efect, deoarece nu aveau de unde să știe că mâncarea era otrăvită până ce nu ar fi murit oamenii. Și Radu nu avea mijloace concrete de a obține cantități mari de otravă, cu atât mai puțin să o facă în taină.

Era în bucătărie, rupând pâine, cumpănind la problema cu mâncarea, când Nazira țipă îngrozită din iatacul lor. El fugi sus pentru a o găsi stând în picioare în pat.

— Un șobolan! Arată spre un ungher unde un șobolan uriaș, jigărit, părea la fel de îngrozit de ea. Omoară-l!

Radu oftă, căutând ceva destul de mare pentru a zdrobi rozătorul. Și apoi se opri. Un zâmbet îi luminează chipul.

— Nu. Am de gând să-l prind.

Cu toate că șobolanii erau din abundență în oraș, prinderea unui număr semnificativ nu era o treabă ușoară. Sau, mai degrabă, însemna foarte multe mici treburi obositoare. Și pentru că Radu nu putea risca să lipsească de la zid, era nevoit să-și

sacrifice somnul. Nazirei îi plăcea planul, însă fizic nu era în stare să interacționeze cu șobolanii fără să țipe. Țipetele nu se potriveau prea bine cu caracterul tainic.

Așa că Radu își petrecea toate nopțile, fiecare noapte, prinzând șobolani. Era o distanță ca de la cer la pământ față de viața alături de sultan, însă nu chiar atât de îndepărtată de ceea ce fusese întotdeauna rolul lui. Să se furișeze, să adune provizii, să zidească spre un scop suprem.

Ar fi fost palpitant dacă n-ar fi fost vorba de atâția șobolani afurisiți.

— Ce-ai pățit la mâini? îl întrebă Ciprian la vreo două dimineți după ce începuse aventura cu șobolanii.

El și Radu mâncau împreună pe zid, cot la cot, în timp ce priveau spre câmpia pustie care mustea totuși de amenințarea iminentă a viitorului.

Radu se uită la degetele lui.

— Vietăților dăunătoare din cimitir nu le este pe plac să împartă pietrele de mormânt cu cei ce le încalcă proprietatea.

Ciprian își lăasă bucata de pâine jos și luă mâinile lui Radu într-ale sale. Le cercetă cu atenție. Lui Radu îi tremura stomacul. Avea senzația de ceva mai mult decât teama de a fi descoperit, dar n-ar fi știut să spună ce.

— Ai grijă, îi zise Ciprian, trecându-și un deget blând ca o șoaptă de-a lungul palmei lui Radu. Ne sunt de trebuință aceste mâini. Apoi își ridică privirea și Radu se trezi că nu era în stare să îndure intensitatea căutăturii. Ciprian îi lăasă mâinile, răsă stângaci și adăugă: Ne sunt de trebuință toate mâinile pe care le avem.

— Da, murmură Radu, încă simțind degetul lui Ciprian însemnând linii în palma lui.

În acea noapte, Radu avea destui șobolani. Încă vreo doi și nu ar mai fi putut să-i care în taină. Așteptă ca oamenii lui Orhan să-și isprăvească patrula trecând de ușa depozitului. Nu intrau niciodată înăuntru, ci doar verificau încuietorile. Se strecură în liniște pe partea cealaltă a străzii, având în spate un sac plin ochi, dezgustător, în care se zvârcoleau șobolanii. Îl puse jos și ridică lacătul, blestemându-și degetele pentru încetineala lor. Ciprian avusese dreptate. Le erau de trebuință aceste mâini.

În cele din urmă, tremurând de nervi, Radu deschise ușa. Strecurându-se înăuntru, își croi drum spre mijlocul spațiului vast. Lăzi și butoaie se înălțau asemenea unor pietre de mormânt în întuneric. Totul mirosea a cald și a praf. Bănuise corect ce se afla în depozit. Folosi vergeaua din metal pe care o adusese pentru a desface capacele, apoi răsturnă șobolanii în lăzi și în butoaie, până ce în sac nu mai rămaseră decât șobolanii care nu supraviețuiseră captivității. Avea să facă asta în fiecare noapte timp de câteva săptămâni, pentru a distruge toate proviziile.

Dă-i foc! șopti Lada în mintea lui.

„Întotdeauna există o altă cale”, îi răspunse Radu.

Deasupra bubui un tunet, ca și cum ar fi fost de acord cu el. Orașul era mereu potopit de ploi torențiale. Radu ar fi trebuit să se grăbească spre casă pentru a nu fi prins de ploaie. Privi spre tavan...

Și îi veni o altă idee.

Îeși din nou în noapte, își cântări opțiunile. Clădirile din Constantinopol erau vechi și apropiate una de alta. Se duse grăbit pe alee, căutând ceea ce-i era de trebuință. Trei clădiri mai încolo, o găsi: o scară. Primele picături de ploaie îl loviră în timp ce se urca pe acoperișul clădirii. Trăgând adânc aer în piept, fugi cât putu de repede și sări peste alee, izbindu-se în

următorul acoperiș atât de tare, încât fu cât pe ce să cadă. Lada ar fi fost mult mai pricepută la asta. Dar ea nici nu și-ar fi bătut capul. Totul ar fi fost deja în flăcări.

Îmbărbătându-se împotriva gândurilor despre sora lui cu mult mai destoinică, Radu alergă spre următorul acoperiș și-și făcu vânt peste alee. Aterizând lejer de data aceasta, se trânti pe spate și răsă în vreme ce ploaia răpăia în jurul lui. Sub el, caldă, prăfuită și uscată, era mâncarea orașului.

Se cățără spre culmea acoperișului ascuțit. Important era să desfacă destule dranițe și stuf cât să facă mici găuri, dar nu prea multe, ca paguba să fie constatată abia când era prea târziu. Dranițele erau grele și bine prinse în cuie. Își folosi ranga pentru a le desprinde. Își îndreptă atenția asupra porțiunilor unde era evident că apa băltise în numeroșii ani de viață ai acoperișului.

Începu să toarne de-a binelea. Dranițele erau alunecoase; Radu se ținea de ele cu prudență. Nu-și putea permite nici să fie descoperit, nici să se rănească. Își îngădui câteva momente de triumf tăcut în timp ce privea apa curgând din cer pe acoperiș și strecurându-se prin găurile pe care le făcuse el.

Smulgând în calea lui cât de multe dranițe putu, se târî spre capătul îndepărtat al clădirii. Însă se ivise o nouă problemă.

Nu putea alerga pentru a-și lua avânt. Cu acoperișul atât de ud, fără îndoială că avea să alunece și să cadă, rămânând lat la pământ. Până jos era mult – de trei ori înălțimea lui –, iar dacă se prăbușea cu iuțeală, nu prea avea șanse.

Exista un pervaz îngust de-a lungul marginii acoperișului. Ploaia curgea în jurul lui; furtuna se întetea, căpătând iuțeală și forță. Lăsă ranga pe acoperiș și se prinse de pervaz. Apoi se lăsă în jos, atârănând numai în buricele degetelor. Rugându-se în gând, sări. Când atinse pământul, se prăbuși, încercând să nu lase nicio parte a trupului său să preia prea mult din lovitură.

Era un truc pe care îl învățase demult, fugind și pitindu-se de crudul său frate mai mare, Mircea. Fusese nevoit să sară de pe multe ferestre și ziduri în copilăria lui.

Mircea era mort acum și Radu nu-l jelise. Dar, când se ridică în picioare, căutându-se de răni, îi fu pe moment recunoscător pentru lecții. O gleznă îl durea și dimineată avea să fie umflată. Era un preț mic de plătit. Radu își trase gluga peste cap.

— Hei! Tu!

Radu se întoarse surprins. Era prea întuneric ca ei să-i vadă chipul, însă oamenii lui Orhan dădeau din nou o raită. Iar Radu stătea chiar lângă ușa depozitului. Dacă s-ar fi uitat înăuntru, toată munca lui ar fi fost în zadar.

Scoase iute un amnar din buzunar și îl lăsă să cadă. Apoi, înjurând cu voce tare în turcește, o luă la fugă.

— Încearca să dea foc mâncării! Spion! Sabotaj!

Strigătul veni după el, urmat de bubuitul pașilor.

Radu fugi mâncând pământul.

Clopotele începură să bată alarma, vânându-l cu sunetele lor. Radu scurtă drumul, traversând alei și străzi. Sări peste ziduri și se ținu în cele mai întunecoase părți ale orașului. Curând se găsi într-o zonă părăsită. Însă tot mai auzea sunetele urmăririi. Era ca un coșmar: să alerge printr-un oraș mort, urmărit în întuneric, neavând unde să se ascundă.

Disperat, Radu se gândi la zidul exterior. Dacă reușea să ajungă la zid, reușea să ajungă afară. Putea să-l caute pe Mehmed.

Dar dacă ar fi dispărut în aceeași noapte în care un sabotor fusese zărit în oraș, nu avea să dureze prea mult până ce întâmplările ar fi fost puse cap la cap. Nazira ar fi rămas în calea pericolului. Radu se întoarse și fugi într-un grajd pustiu. Ploaia curgea prin acoperișul prăbușit. Se ghemui într-un ungher al grajdului.

Odată se ascunsese cu Lada într-un grajd. Ea îi promisese că nimeni nu avea să-l omoare în afară de ea. *Te rog, gândi Radu, te rog, fă ca asta să fie profetic!*

După ce așteptase atât de mult, încât inima nu-i mai bubuia în piept și tremura mai mult de frig decât de teamă, Radu se ridică în picioare și se furișă în noapte. Ploaia era pe sfârșite când el își găsi încet calea dinspre secțiunea abandonată a orașului spre o parte însuflețită. Își lăsă mantia lungă și neagră pe o sfoară de rufe și își prinse părul într-o coadă de cal. Apoi porni, fără să se grăbească, aplecat în față pentru a se feri de ploaie.

Puse mâna pe clanța ușii, când cineva îl apucă brutal de umăr, din spate. Fu răsucit – și îmbrățișat.

— Radule! exclamă Ciprian, strângându-l cu putere. Te-am căutat peste tot. Este un sabotor în oraș. L-au prins când încerca să dea foc. Am fost atât de îngrijorat pentru tine!

Radu trase adânc aer în piept, încercând să-și calmeze glasul.

— Am auzit clopotele și am ieșit să văd ce se petrece. M-am temut că otomanii au sosit în cele din urmă. Dar de ce ți-ai făcut griji pentru mine?

Ciprian zăbovi în îmbrățișare, apoi se trase înapoi, încă ținând mâinile pe umerii lui Radu.

— Dacă omul sultanului te-ar fi descoperit...

Ochii îi erau încrețiți de îngrijorare.

— Mă temeam pentru siguranța ta.

Radu îl îmbrățișă pe Ciprian din nou, atât pentru că era cald și liniștitor pe fundalul acelei sfârșeli de noapte lungă, cât și pentru că era singura cale în care putea ascunde cât de mișcat și de trist era că prima grijă a lui Ciprian fusese pentru viața nesinceră a lui Radu.

Începutul lui aprilie

UN NOR DE PRAF atârna în fața ferestrei, unde draperiile muce de fuseseră date la o parte în mare grabă. Odaia era în spațele casei, la al doilea cat. Lada putea să vadă dincolo de ogorul părăginit până la gardul viu de unde o urmărise pe mama ei. Dar nu era destul de limpede pentru a-și da seama unde o așteptau oamenii ei.

Nădăjduia că încă o așteptau. Se simțea atât de izolată! Dacă și ei o părăsiseră? Radu era pierdut pentru ea. Mehmed era un trădător. Se despărțise de Huniade. Nu putea să-și piardă oamenii!

Slujnica își dresese glasul. Lada se așteptase ca fata să plece, însă ea stătea pur și simplu acolo, lângă cada din care ieșeau aburi, pe care o umpluse.

— Da? se răsti Lada.

— Să vă ajut să vă dezbrăcați?

— Nu!

Fata se dădu înapoi ca și cum ar fi fost lovită.

— Trebuie s-o fac.

— *Nu* trebuie să faci nimic.

— Dar... trebuie să vă spăl pe cap și să vă împletesc după aceea părul și să vă ajut să vă îmbrăcați cu una dintre rochiile Înălțimii Sale.

Fata se încruntă, îngrijorată, uitându-se la mijlocul gros al Ladei și la pieptul mare.

Lada râse, absurditatea întregii situații punându-și în cele din urmă amprenta asupra ei. Iat-o, întâlnindu-și mama pentru prima dată în cincisprezece ani, iar mama ei voia să-i perie părul și să o îmbrace. Nu – mama ei voia ca altcineva să facă asta în locul ei. Asta avea noimă. Cel puțin Oana nu era acolo. Ar fi fost încântată să se ofere.

— Poți să stai în fața ușii, astfel încât să creadă că încă ești aici. Și apoi poți să duci un mesaj și ceva de mâncare oamenilor mei de afară. Vei vedea focul lor de tabără.

Fata chițăi de frică.

— Bărbați! N-aș putea. Este interzis. O, vă rog, nu-mi cereți asta! Dacă ar ști, dacă ar afla...

Lada ridică mâinile în sus.

— Prea bine! Vor rezista până ce mă întorc la ei. Ieși afară!

Fata dădu din cap aprobator, frângându-și mâinile, și ieși. Lada își lipi urechea de ușă. Putea să audă respirația iute, panicată, a fetei dincolo de ușă.

Ce se petrecea în această casă?

Lada făcu baie. În ultimul an, într-o continuă fugă, învățase să nu refuze niciodată o baie sau o masă. Însă nu-și spală părul și nici nu făcu vreun efort să-l îmblânzească. Se îmbracă din nou cu veșmintele ei de călătorie – nădragi, o tunică și un surtuc, toate negre. Un șal roșu în jurul mijlocului. Când termină să se încălze cu cizmele, deschise ușa. Slujnica era atât de aproape, încât nasurile aproape li se atinseră.

— Părul dumitale?

Lada scutură din cap, cu o expresie cruntă.

— Am găsit câteva rochii mai vechi ale Înălțimii Sale. Aș putea să dau drumul la cusături și...

Fata tăcu, nădejdea murind pe chipul ei când expresia Ladei nu se schimbă.

— Când e cina? întrebă Lada.

— Înălțimea Sa a mâncat deja.

— Fără mine?

— Programul nostru este foarte precis. Slujnica se aplecă în față, privind în ambele părți, ca și cum s-ar fi temut să nu fie descoperită. Vă voi aduce mai târziu ceva de mâncare de la cuhnie, îi spuse ea în șoaptă.

Lada nu știa cum să răspundă. Cu recunoștință? Cu neîncredere? În loc de asta, îi dădu înainte cu scopul ei.

— Dacă cina s-a isprăvit, o pot vedea acum.

— Da! Așteaptă să primească oaspeți în salon.

— Primește mulți oaspeți?

Slujnica scutură din cap.

— Aproape niciodată.

— Așadar, așteaptă să mă vadă doar pe mine.

— După cină, așteaptă să primească oaspeți. Dumneavoastră sunteți un oaspete. Așa că o puteți vedea acum.

Lada o urmă pe fată pe coridor și în jos pe scări. Ar fi preferat să înfrunte un contingent de bulgari sau de cavalerie călare. Cel puțin pe aceia i-ar fi înțeles.

Brusc, îi veni în minte Huma, mama lui Mehmed. Huma fusese nemiloasă și înspăimântătoare. Își folosisese propria feminitate ca pe o armă, ceva ce Lada nu înțelegea și nu ar fi putut să facă niciodată. Oare asta făcea și mama ei? O lua pe Lada prin surprindere ca să fie stăpână pe situație? Huma fusese capabilă să-i joace pe degete pe Lada și pe Radu, forțându-i să-i accepte condițiile. Probabil că mama ei făcea același lucru.

Era încurajator, într-un fel, să se pregătească să întâlnească o provocare ca formidabila mamă a lui Mehmed. Huma era un vrăjmaș demn de avut. Ucigașă de mai multe ori, care pusese să fie înecat într-o baie fratele vitreg, încă prunc, al lui Mehmed. Lada se cutremură, simțindu-și părul ud de la spate

lipit de gât. Oare exista un motiv misterios pentru care slujnica insistase să asiste la baia Ladei?

Privi ființa mică și tremurândă din fața ei cu o nouă suspi-ciune. Îndoindu-și mâinile, Lada își alungă părerea. Deși Lada *era* încredințată că dacă mama ei ar fi vrut-o moartă, ar fi pus pe altcineva să o facă. Oropsita aceasta va trebui să recurgă la otrăvirea sau uciderea ei în somn. Până la urmă, era bucuroasă că lipsise de la cină.

Însă tot ce făcuse Huma fusese pentru a-și împinge mai sus fiul în viață. Ce ar fi câștigat Vasilisa omorând-o pe Lada? Și de ce Lada găsea mai alinător s-o vadă pe Vasilisa ca pe o posibilă asasină în așteptare decât ca pe mama ei?

Înainte ca Lada să-și limpezească gândurile, slujnica deschise ușa unui salon. Era ca și cum ar fi fost întâmpinată de un cuptor deschis. Aerul era prea fierbinte, dincolo de o temperatură rezonabilă. Ferestrele erau ferecate și un foc ardea într-o vatră prea mare pentru mărimea odăii.

Practic, slujnica o trase pe Lada înăuntru, închizând ușa cât putu de iute în urma lor. Ochilor Ladei le trebui un moment să se adapteze la odaia obscură. Mama ei ședea într-un jilț cu spătar înalt, cu mâinile strânse modest în poală, fusta voluminoasă acoperindu-i picioarele. Pălăria fusese înlocuită cu un văl lung, prins în creștetul capului, care îi ascundea complet chipul. Nu era îmbrăcată cu aceeași rochie ca mai devreme. Aceasta era albă, cu un guler înalt, din dantelă gofrată, atât de înalt, încât arăta ca și cum capul ei acoperit de văl ar fi stat pe un talger. Toate cutele și pliurile rochiei aproape că o înghițeau cu totul.

— Oh! făcu ea, o întreagă cuvântare de dezamăgire cuprinsă în acel cuvânt. Nu te-ai schimbat.

Lada își dorea cu înfocare să-și scoată cuțitele din tecile lor, aflate la încheieturile mâinilor.

— Acestea sunt veșmintele mele.

Se așeză în jilțul aflat în fața mamei sale, fără să fie poftită. El se lăsă sub greutatea ei, cu umplutura ponosită și catifeaua roasă până la urzeală.

— Ai pofti ceva? Ceai? Vin?

— Vin.

Vasilisa făcu un semn din cap spre slujnică și aceasta turnă două pahare, pe care le înmână, fiecareia câte unul. Lada luă o sorbitură. Ori, mai degrabă, se prefăcu a sorbi, preferând să aștepte până ce mama ei bea prima. Amintirea Humei era prea proaspătă în mintea ei pentru a risca. Totuși, până acum, mama ei nu semăna câtuși de puțin cu Huma. Huma umplea spațiul din jurul ei, indiferent cât de mare ar fi fost odaia. Chiar și în această odăiță, mama Ladei părea să fie una cu mobila.

Vasilisa își ridică vâlul și luă o sorbitură delicată. Lada îi urmă exemplul. Mama ei avea ochii mari, ca ai ei, dar era mai mult din Radu pe chipul ei. Era surprinzător să-și vadă fratele reflectat pe chipul unei străine. Lada nu putea să stabilească potrivirile precise; aveau ceva gingaș și frumos în comun. Însă chipul mamei sale era istovit și cu conturul lăsat. Oare asta avea să i se întâmple și lui Radu? Avea să pălească în timp, devenind o umbră ofilită a sa?

Ladei îi era dor să-l aibă din nou pe fratele ei alături de ea. Dacă ar fi fost acolo, ea și-ar fi îndreptat atenția asupra protejării lui. Avându-se numai pe sine de protejat o făcea să se simtă cu mult mai ușor de rănit.

— Spune-mi, începu mama ei, ținând o mână în fața gurii. Ce te aduce pe aceste meleaguri? Mă tem că nu e acea parte plăcută din an. Mult mai drăguț e când primăvara se înstăpânește.

Lada se încruntă.

— Am venit să te văd.

— Drăguț din partea ta. Nu prea avem mulți oaspeți.

Își lăsă mâna în jos, zâmbind cu buzele strânse. Apoi pur și simplu o privi. Lada se întrebă dacă propriii ei ochi mari, cu pleoape grele, erau la fel de tulburători.

Lada nu fusese niciodată pricepută la jocurile pe care le jucau femeile, la bătăliile duse și câștigate prin conversații de nepătruns. Așa că nu se opri:

— Presupun că ai primit vești că tatăl meu e mort. Și Mircea la fel.

Vasilisa își duse din nou mâna la gură. Lada crezu că era de groază sau de jale, însă tonul Vasilisei era unul al cuiva pus pe discuții.

— Călărești? Eu găsesc că o scurtă plimbare călare după-amiaza îmi potolește nervii și îmi face poftă de mâncare. Am trei cai. Nu au nume. Sunt așa de îngrozitoare când vine vorba să aleg nume! Însă toți sunt blânzi și încântători. Poate c-ai putea să-i vezi mâine-dimineață.

— De ce îmi vorbești de cai? o întrebă Lada, punând deoparte paharul și aplecându-se în față. Nu m-ai văzut de ani buni, de când ne-ai părăsit. Barem ai bunăvoința de a mi te adresa ca unui egal. Soțul tău, tatăl meu, este mort.

Mama ei adoptă o expresie ofensată, o licărire de adevăr izbutind să-și facă loc. Buzele i se întredeschiseră într-un chip animalic, iar Lada întrezări o gură cu dinții stricați. Nu putreziți – Lada văzuse o mulțime din aceia –, nici găuri care să însemne dinți pierduți. Gura Vasilisei era un cimitir al dinților fărâmițați. Lada nu știa ce anume ar fi putut pricinui o asemenea stricăciune.

Mama ei, târându-se, plângând.

Nu. De fapt, *știa* ce anume ar fi putut pricinui o asemenea stricăciune.

Lada își coborî glasul.

— A murit. S-a dus.

Dacă mama ei o auzise, nu dădea semne. Își trase vâlul la loc, scoțând mai multe plescăituri cu limba.

— Spune-mi, vânezi? Găsesc că e ceva abominabil, însă mi s-a spus că toate jupânesele la modă o fac acum.

Râsul ei era pițigăiat și tremurat, precum zborul îngrozit al unei păsări speriate.

— Dacă ți-ar fi pe plac, aș putea să-i trimit vorbă vărului tău. Are un șoimar excelent. Sunt încredințată că ți-ar face o demonstrație, dacă asta ți-ar fi voia. Vine în vizită în fiecare vară. E nevoit să stea în oraș, firește, la câteva leghe depărtare, dar mereu trece pe la noi când am oaspeți! Îl așteptăm peste câteva luni.

— Nu voi fi aici atunci. Nu am venit în vizită. Am nevoie de ajutor.

Vasilisa râse din nou, cu același sunet teribil.

— Așa aș fi zis și eu! Dar slujnica mea face minuni cu părul. O să te aranjăm într-o clipită. Îți este pe plac iatacul?

Lada se ridică în picioare.

— Trebuie să vorbesc cu tatăl tău.

Vasilisa scutură din cap.

— El este... El a... Cred că a murit.

Cu un oftat învins, Lada se așează la loc.

— Cine cârmuiește Moldova?

— Vărul tău, socot. Oh! făcu Vasilisa, frângându-și mâinile în poală. Crezi că asta înseamnă că nu va veni vara aceasta? Îmi pare rău. Ți-am promis o demonstrație cu șoimi.

— Nu-mi pasă de șoimi! Am nevoie de oameni. Am nevoie de alianțe.

Lada se scutură, copleșită de un val de mânie și de durere venit de niciunde. Tatăl ei îi dăduse un cuțit, iar mama ei o părăsise fără să-i lase nimic. Voia cu disperare să se agațe de ceva. Ori, dacă nu asta, ceva împotriva căruia să lupte.

— Vreau să mă întrebi unde am fost în ultimii cincisprezece ani! Vreau să mă întrebi unde este *fiul* tău!

Mama ei se ridică în picioare, cu silueta ei înveșmântată în rochie tremurând.

— Este timpul să mă retrag la culcare. Slujnica te va conduce. Iatacul tău este cel mai drăguț din toată casa. Vei fi fericită. Și vei fi în siguranță; este o casă foarte sigură.

Vasilisa întinse o mână. Slujnica se repezi lângă ea. Lada văzu, pentru prima dată, că mama ei mergea cu un șchiopătat foarte marcat. Unul dintre picioarele ei, când fu vizibil de sub fustă, era răsucit într-un unghi ciudat. Felul în care Vasilisa se mișca fără să se înfioare vorbea despre o rană veche, permanentă. Lada nu știa ce să spună, cum să vorbească cu această ființă ciudată, năruită. Impresia lăsată de Vasilisa călare pe cal fusese una greșită. Mama ei era exact aceeași persoană care îi părăsise. Singura diferență era că își găsise un loc sigur unde să se ascundă.

Poate că Radu ar fi avut simțăminte mai gingașe pentru ea. Lada știa că ar fi îndemnat-o să aibă milă.

Ea nu simțea decât furie.

— Nu te-ai întors niciodată după noi, spuse Lada. El ne-a vândut. Turcilor. Am fost chinuiți. Am fost crescuți pe pământ străin de către păgâni. Radu a rămas acolo. L-au stricat.

— Ei bine, spuse Vasilisa, întinzând o mână ca și cum ar fi vrut să o bată pe Lada pe braț în trecere.

Mâna ei zăbovi în aer, apoi și-o îndreptă din nou către slujnică pentru sprijin.

— Ești bine-venită să rămâi pentru totdeauna. Aici suntem cu toții în siguranță.

— Locul meu e în Valahia.

Glasul mamei sale era la fel de aspru precum îl auzise Lada întotdeauna, plin în cele din urmă de o tulburare adevărată.

— Nu e locul nimănui acolo.

Slujnica nu era dornică să împărtășească vreo informație, dar din câte își dădea seama Lada, mama ei era nebună. Ele locuiseră împreună în această casă, departe de toți și de toate, în ultimii zece ani. Vasilisei îi fusese dat conacul de către tatăl ei, care fără doar și poate nu putea îndura găoacea stricată a femeii care fusese odinioară.

Fiecare zi era la fel. Slujnica zâmbea în timp ce o descria, spunând iar și iar cât era de plăcut să fii în siguranță și să știi mereu la ce să te aștepți. Asta era ceea ce alesese mama Ladei. Siguranță. Singurătate. Femeia își părăsise copiii, total și definitiv, pentru a trăi în izolare cu toate hatărurile satisfăcute în loc să aibă de-a face cu realitățile dure ale vieții.

Realitățile dure ale încercărilor disperate ale propriilor ei copii de a supraviețui fără nimeni care să-i ajute.

Lada nu-și luă rămas-bun. Se opri în cuhnie și șterpeli cât de multă mâncare putea duce. Apoi închise ușa din față și merse de-a lungul cărării spre locul de unde focul făcut de oamenii ei – de prietenii ei – o chema. Se așeză alături de ei, trăgându-și căldură și tărie din umerii lor. Bogdan veni mai aproape și ea se sprijini de el.

— Ei? întrebă Nicolae.

— E nebună.

— Așadar, aveți ceva în comun, până la urmă!

Încercarea lui de a risipi încordarea nu primi nicio reacție din partea Ladei. Glasul lui deveni mai liniștit.

— Vom avea vreun ajutor din Moldova?

— Niciunul pe care ar putea ea să ni-l ofere. Am putea merge în capitală și să-i cerem ajutor noului rege. Însă nu cred că acești oameni ne vor ajuta. Ea e la fel ca toți nobilii, ca toți boierii. Suferă de aceeași boală. Se zăvorăsc în gâteli și avuții și refuză să vadă orice le-ar putea primejdui înlesnirile vieții.

Lada se opri, amintindu-și de dinții mamei sale, de piciorul mamei sale. Poate că s-ar fi convenit să nu-i poarte pică pentru puțină înlesnire a vieții pe care izbutise să o găsească neputincioasa femeie într-o lume crudă.

Însă îi purta pică întru totul mamei sale pentru că nu izbutise să găsească forță în ea însăși. Să fugă și să-i părăsească pe cei care aveau nevoie de ea era cel mai laș și mai josnic lucru cu putință. Lada nu avea să facă asta niciodată. Nu ar fi putut. Orice altceva ar fi fost, Lada nu era deloc precum cei care puteau să-și vadă de viața lor după ce le întorseseră spatele celor care aveau nevoie de ei.

— Și atunci, ce? întrebă Nicolae. Încercăm să convingem mai mulți boieri că tu ești o prințesă îmblânzită și nu un despot războinic?

Lada ridică plosca de apă și o turnă peste flăcări, privindu-le cum sfârâie și mor.

— Nu știu. Am încercat...

Vocea i se înecă. Încercase totul. Le jurase credință unor regi străini, își trădase un aliat, fusese încredințată că iubirea e totuna cu cinstea.

— Am încercat totul.

— Micul habotnic a fost dintotdeauna greu de crezut. Totuși, niciunul din noi nu te învinuiește pentru că ai căutat ajutor la el.

Lada se ridică în capul oaselor, neliniștită.

— Ce vrei să spui?

Expresia lui Nicolae era fără reproș.

— Cu toții suntem oșteni și iscoade *foarte* bune, Lada. Socoți că ne-a scăpat faptul că sultanul și-a ridicat tabăra la jumătate de leghe de noi?

Ea își lăsă capul în jos, tras de greutatea rușinii.

— V-am spus că vă slobozeam. Dar când mi-a oferit ajutor, am sărit imediat să nu scap ocazia.

— Nu ne pasă, zise Petru.

Felul cum Bogdan ședea perfect nemișcat alături de ea arăta că lui, probabil, îi păsa.

— Știm că lupti pentru noi. Pentru Valahia, spuse Nicolae, ridicând din umeri. Micul habotnic era o cale spre un țel. N-a mers. Așa că o să găsim mai multe mijloace spre același țel.

Lada întinse mâinile.

— Mi-am terminat toate mijloacele. Îmi pare rău că m-ați urmat atât de departe.

— Îl mai avem pe Huniade, zise Bogdan.

Nicolae se scărpină în barbă, lăsându-se pe spate cu o expresie gânditoare.

— Nu, Huniade nu e cea mai bună alegere a noastră, răspunse el. Îl avem pe propriul nostru Huniade în Lada. Ceea ce ne trebuie e cineva care poate trata altfel perspectivele puterii. Ceea ce ne trebuie este Matei.

— El e la fel ca toți ceilalți conducători, zise Lada, clătînând din cap.

— Tocmai asta e, replică Nicolae, zâmbind, iar focul îi ilumină chipul în toiul întunericului. El este la fel ca ei. Așa că dacă îl prindem...

Lada trase adânc în piept aer cu fum. O usturară plămânii. Nu voia să aibă de-a face cu Matei și știa că ajutorul lui – dacă l-ar fi putut căpăta – nu avea să fie fără un preț. Cât de mult din ea mai trebuia să fie nevoită să piardă pentru a ajunge acolo unde îi era locul?

— Pentru Valahia, zise Bogdan.

Lada încuviință din cap.

— Pentru Valahia.

4-6 aprilie

O CEAȚĂ DEASĂ LĂSATĂ peste oraș înăbușea întreaga viață: amortiza clopotele bisericilor, înmuia zgomotele pașilor, învăluind străzile într-o pătură de jilăveală și ascunzând tainele.

Radu se întoarse de la fereastră, unde privise în gol la pustiul alb care se așternuse în depărtare ca o boală venind tot mai aproape. Trăgând adânc aer în piept, îngenunche pe dușumea cu fața spre Mecca. Lăsându-și deoparte frica și întrebările, nădăjduia că rugăciunea lui avea să-și găsească drumul afară din orașul învăluit în ceață, chiar dacă nimic altceva nu putea. Era atât de pierdut în ritual, încât nu băgă de seamă o sporire în frecvența și numărul de clopote de biserică până ce ușa se dădu de perete.

Pentru o clipă, Radu încremeni. Era ridicat în genunchi, așa că își împreună mâinile în fața lui ca și când ar fi fost surprins într-o formă acceptabilă de rugăciune creștină. Ciprian, gâfâind, cercetase încăperea la nivelul ochilor. Când se uită în jos la Radu, acesta era *aproape* încredințat că totul părea așa cum trebuia.

— Ce este? întrebă Radu, ridicându-se în picioare.

— Turcii. Ciprian se rezemă de tocul ușii. Sunt aici.

Fără o vorbă, Radu își trase pe el mantia. Nazira era în bucătărie, pregătind masa de după-amiază cu niște legume anemice și cu ceva pâine cu cocloașe.

— Dacă tot plecați, încercați să cumpărați niște carne! strigă Nazira în timp ce ei ieșeau grăbiți.

— Turcii sunt aici! strigă Ciprian.

Nazira fu lângă ei când ieșeau în fugă pe ușă. Era încălțată numai cu papuci de casă și îmbrăcată cu o rochie cu mai multe fuste. Radu își descheie mantia și i-o aruncă pe umeri. Ea o închise, ținând pasul cu cei doi bărbați în timp ce aceștia alergau pe străzi spre ziduri.

Dacă Ciprian nu ar fi fost cu ei, Radu era incredințat că s-ar fi rătăcit. Ceața schimba forma orașului, ascunzând vederii punctele de reper, scurgând culorile deja pălite. Fără turle de biserici vizibile, clopotele răsunau ca dintr-o lume a spiritelor, avertismentele lor metalice atârând singurate în văzduh.

— Când au venit? întrebă Radu, aproape alunecând pe o porțiune lunecoasă a drumului.

Ciprian îl apucă de cot pentru a-l sprijini.

— Nu știu. Abia acum am auzit vestea.

Până când reușiră să ajungă la ziduri, ocolind mai multe procesiuni religioase, Nazirei i se tăiasă răsuflarea, iar Radu era istovit. Li se îngădui să treacă printr-o intrare tainică, una dintre porțile dintre ziduri care lăsau oștenii să intre și să iasă din oraș. Trasă în jos de greutatea fricii, ceața se înstăpânise în această țară a nimănui, încolăcindu-se și pulsând ca o făptură vie. Radu continua să-și frece brațele, încercând să scape de ea.

Nu erau singurii care veniseră în fugă. Fură nevoiți să aștepte mai multe minute până ce se făcu o deschidere ca ei să poată urca pe scara îngustă ce ducea pe meterezele zidului exterior. În timp ce căuta o poziție bună pentru ei, Radu se ciocni de Giustiniani. Italianul salută din cap și se dădu repede la o parte să le facă loc.

Acolo, cot la cot cu vrăjmașii lor, Radu și Nazira se uitară la compatrioții lor. Corturile răsăreau din ceață ca o mare de

ciuperci, perfect distanțate. Mișcarea stârnea lujerii alburii ai ceții, oferind crâmpoie din oamenii care erau apoi din nou înghițiți de negură.

— Suntem împresurați de o oaste de stafii, spuse Ciprian în șoaptă.

— Să nu te mai audă nimeni spunând asta, îi zise Giustiniani pe un ton ascuțit. Avem suficiente superstiții cu care să ne luptăm.

— Când au sosit? întrebă Radu.

Se aplecă în față și își miji ochii, cu toate că știa că nu avea să-l ajute ca prin magie să străpungă aerul încărcat de umezeală. Știa că nu avea să vadă ce – pe cine – voia să vadă. Însă, chiar și așa, încercă.

— Trebuie să fi fost în timpul nopții, răspunse Giustiniani. Afurisita de ceață a fost atât de deasă, încât nici măcar nu i-am zărit. Am primit rapoarte cu privire la niște zgomote ciudate și în cele din urmă ceața s-a mai ridicat puțin.

— Ce-ar trebui să facem? întrebă Ciprian.

— Așteptăm până ce putem să vedem ceva. Și atunci vom începe să strângem informații.

Giustiniani avusese dreptate – vizibilitatea era scăzută, însă sunetele atârnavă în văzduhul nemișcat. Din când în când, zgomotele erau înăbușite, ca și cum ar fi venit de la foarte mare depărtare. Iar alteori izbucneau cu o asemenea limpezime uluitoare, încât toată lumea se speria, scormonind cu privirea de teamă că otomanii erau deja îndărătul zidului.

— Lopeți, zise Nazira, arătând spre câmp. Auziți acele hârșâieli cadente?

Giustiniani încuviință din cap.

— Vor începe să-și sape propriul șanț împrejmuitoare, ca o linie de apărare pentru ei. Să înalțe un meterez pentru a-și

ascunde rândurile îndărătul lui. Și să adune pământ pentru a încerca să umple șanțul nostru.

Un alt sunet despică văzduhul. Radu se întoarce pe jumătate înainte să-și dea seama ce făcea. Chemarea la rugăciune, iar Radu nu putea să răspundă. Se rugase mult prea devreme. Mâna Nazirei o găsi pe a lui, strângând-o cu putere. Stătură, înghețați, până ce se termină.

— Necredincioși împruțiți, zise un bărbat aflat în dreapta lui Giustiniani, scuipând peste zid. Hoarda diavolului însuși. Apoi bărbatul se îndreptă de spate, luminându-se la chip. Auziți? Creștini! Cunosce liturgia. Le răspundem! Eu... Se opri, încruntându-se. De unde vine?

— Din afara zidurilor, răspunse Ciprian, cu glasul la fel de greu și de inexpresiv precum ceața.

— Mercenari? Întrebă Giustiniani.

Radu își dădu seama că italianul i se adresa lui.

— Probabil oameni aduși cu arcanul în oștire din statele vasale: sârbi, bulgari, poate chiar și câțiva valahi. Și apoi toți cei care vin de bunăvoie când aud de atacuri.

— De ce ar veni creștinii împotriva noastră?

Chipul oșteanului era strâmbat de disperare. Se întoarce spre Radu, ca și când el ar fi deținut răspunsurile.

Giustiniani fu cel care vorbi, totuși.

— Din același motiv pentru care nu ne-au trimis nouă ajutor. Banii. De data aceasta el fu cel care scuipă peste zid. Cum își va orându-i oamenii? Întrebă.

Radu se sprijini de zid, întorcându-se cu spatele la tabelele otomane și privind lung la duna deasă de ceață. Numai un lucru se înălța destul de sus pentru a o străpunge – turla de la Hagia Sophia. Catedrala pe care orașul o lăsa în întuneric.

— Asabii și creștinii în față, în cele mai multe zone ale zidului. Locurile pe care el le consideră mai puțin importante. Nu

are încredere în cei care sunt aici numai pentru bani. Ienicerii și spahiii în punctele cele mai slabe – râul Lykus și porțiunea de zid a Palatului Blachernae.

— Așadar, el va fi slab acolo unde celelalte forțe sunt slabe. Dacă am ataca, am străpunge...

Radu scutură din cap.

— El va avea destui oameni în plus pentru a se încredința că asabii vor păstra pe cât posibil ordinea și disciplina. Nu va exista niciun punct de rupere în rândurile lui. Își va îndrepta atacurile către punctele voastre slabe, însă el nu va avea puncte slabe vulnerabile la atac direct.

Giustiniani oftă.

— Așadar, așteptăm.

— Așadar, așteptăm, repetă Radu.

A doua zi miji senină și limpede. După căutăturile de pe chipurile oștenilor, își doreau să nu fi fost așa.

Radu era din nou alături de Giustiniani, împreună cu Ciprian. Nazira rămăsese acasă. Îmbrățișarea ei de despărțire fusese prea intensă, prudența ei șoptită învăluită în jurul lui. Radu trebuia să fie mai precaut ca oricând.

Giustiniani îi întinse o lunetă. Apoi arătă spre capătul taberei, unde fumul se ridica în văzduh.

— Ce fac ei acolo?

Lui Radu îi trebui un moment să-și adune atenția și alte câteva momente pentru a îndrepta luneta spre ceea ce încerca să găsească. Un simțământ de familiaritate îl încălzi și își ascunse afecțiunea îndărătul unei căutături aspre.

— Forje, răspunse, dându-i luneta înapoi.

— Pentru ce le trebuie forje atât de mari? Întrebă Ciprian.

— Pentru tunuri.

— Au de gând să facă tunuri pe câmpul de bătălie? Întrebă Ciprian, râzând. Mai plănuiesc cumva și un cuptor pentru ars cărămidă? Să-și dureze propriul zid cât timp sunt aici?

— Cred că sunt mai ales pentru a repara tunurile.

— Vor avea nevoie de cantități uriașe de materiale, spuse Giustiniani, încruntându-se. Aspectele logistice ar constitui un coșmar. Crezi că ar putea să-l facă?

— Da. Mehmed... Radu se crispă și o luă de la capăt: Sultantul este bine organizat și urmează un plan. Are resurse pe care le poate obține de pe două continente. Dacă are nevoie de ceva, acel ceva este deja aici sau pe drum înapoi. Am mai luat parte la un asediu otoman și până acum, sub sultanul Murad. Acesta va fi și mai mare, mai iscusit și mai eficient. Mehmed a privit și a învățat. Va avea suficiente provizii pentru a rezista cât de mult trebuie. Va da oamenilor o singură masă pe zi pentru a păstra hrana. Va ține lucrurile în continuare migălos de rânduie și curate pentru a preveni bolile.

Giustiniani arată spre rândurile de corturi.

— După estimările mele, sunt cam vreo două sute de mii de oameni acolo.

Ciprian slobozi o respirație, ca și când ar fi fost lovit în pânțele.

— Atât de mulți?

Radu încuviință din cap.

— În mare, cam doi oameni de sprijin pentru fiecare om care luptă.

— Așa tot rămân șaiszeci de mii? Șaptezeci de mii?

Ciprian își acoperi gura cu mâna. Radu fu șocat să vadă lacrimile adunându-se în ochii lui cenușii.

— Atât de mulți! Ce ar putea izbândi creștinătatea cu numai o parte a unității pe care o are Islamul? Cum poate Dumnezeuul nostru să țină vreodată piept ferocității acestei credințe?

— Nu huli, tinere!

Tonul lui Giustiniani era aspru, dar se înmuie când vorbe din nou:

— Și nu dispera. Sorții nu sunt chiar atât de împotriva noastră precum par. Bătu piatra din fața lor cu o palmă groasă, bătucită. Cu o mână de oameni și cu aceste ziduri, aş putea să stăvilesc atacul forțelor iadului însuși.

— Bun, zise Ciprian, cu o voce dogită, în timp ce privea înapoi spre tabăra otomană. Pentru că se pare că vom fi nevoiți s-o facem.

Giustiniani plecă, dar Radu și Ciprian rămaseră unde se aflau. Ciprian flutură din mână dezgustat.

— Uită-te la animalele acelea din țarc. Cel de acolo! Și nici măcar nu sunt animale de război! Omul acela le-a adus ca să facă paradă!

Ochii lui Radu nu păraseau niciodată cortul roșu cu auriu din mijloc – al lui Mehmed.

— Un pașă, probabil, zise el. Sau un ghazi din regiunile răsăritene. Nu se văd prea des unii cu alții, așa că ar dori să folosească asta drept o paradă a avuției și a puterii.

Ciprian râse.

— Nici măcar nu le pasă să ne sperie pe noi. Sunt aici pentru a se impresiona unul pe altul.

Oftă, în cele din urmă răsucindu-se pe călcâie și lăsându-se în jos pentru a se așeza cu spatele lipit de pietre. Radu știa că Mehmed nu era încă acolo, că sigur cortul lui era gol. Totuși, cu greu își întoarse privirea și se așează alături de Ciprian.

— Dacă au toate astea, dacă pot să facă astea în timpul unei *campanii militare*, de ce mai vor orașul nostru? Tabăra aceea este mai frumoasă decât orice avem noi pe aici.

Radu oftă, rezemându-și capul de calcarul rece care stătea între el și poporul lui.

— Ei cred că orașul Constantinopol e pavat cu aur.

— Au întârziat cu două sute de ani. Cum se poate ca sultanul să nu știe asta?

— Știe.

Radu era încredințat de asta. Mehmed era prea grijuliu, prea meticulos ca să nu știe adevărata stare a orașului.

— Îi lasă să creadă că orașul este bogat, astfel încât să fie dispuși să lupte. Dar vrea orașul pentru el însuși. Pentru istoria lui. Pentru poziția lui. Pentru a-l face capitala sa.

— Și așa îl va lua.

Radu încuviință din cap, repetând după Ciprian:

— Și așa îl va lua.

— Cum este viața sub otomani? Pentru statele vasale și popoarele cucerite?

Radu închise ochii și, în întuneric, văzu un cort roșu cu auriu. Văzu chipul bărbatului care avea să se afle acolo în curând, atât de curând! Se văzu pe sine, unde ar fi trebuit să fie, în cort, alături de Mehmed.

Pentru a întări lealitatea lui față de Ciprian, ar fi trebuit, probabil, să vorbească despre grozăvii. Însă privirea de disperare din ochii lui Ciprian îl bântuia. Era alinare în adevăr, așa că Radu îl oferi.

— Cinstit? E mai bine decât multe alte lucruri. Radu clipi pentru a goni imaginile a ceea ce nu avea să fie, îndreptându-și atenția asupra orașului de pe colina din fața lui. Otomanii nu cred în sistemele feudale. Oamenii sunt mult mai liberi sub dominația lor. Industria și comerțul înfloresc. Le îngăduie supușilor vasali să continue să se roage oricum doresc, fără persecuții.

— Nu îi convertesc cu forța?

— Creștinii sunt liberi să rămână creștini. Otomanii, de fapt, preferă așa, deoarece sunt nevoiți să le pună biruri mai mici musulmanilor.

Ciprian râse, luându-l pe Radu prin surprindere.

— Ei bine, asta e foarte... practic din partea lor.

Radu zâmbi trist.

— Nu știu dacă asta îți va aduce alinare, dar când compar oamenii din Valahia cu oamenii din Imperiul Otoman, la otomani este mai bine.

Ciprian înghiți, gâtlejul lui schimbându-se odată cu mișcarea. Își privi mâinile împreunate în fața lui.

— Însă n-a fost mai bine pentru tine.

Radu își întoarse capul ca și cum ar fi fost lovit, amintindu-și ce credeau ei că era pentru Mehmed. Ce rușine și durere trebuie să fi socotit ei că purta el în legătură cu ce se zvonea că ar fi. Ceea ce ar fi fost bucuros, dacă Mehmed ar fi făcut măcar o aluzie că aceasta ar fi fost o posibilitate.

— Nu, spuse Radu, și glasul lui era o umbră rece în lumina clară a soarelui.

Se ridică tocmai la timp să vadă sosind alaiul lui Mehmed. Simți zidurile orașului ca cea mai mică barieră imposibilă între el și dorința inimii sale. Și repetă:

— Nu și pentru mine.

Jumătatea lui aprilie

LADA STĂTEA ÎN PICIOARE, încremenită de furie și de durere, lângă patul în care trăgea să moară Huniade.

Cu trei săptămâni în urmă, când plecase, el era viguros și în plină putere. Acum era o umbră pierdută a sinelui său.

Mehmed izbutise să-l omoare, până la urmă.

Huniade hârcâi a râs.

— El trimite toți oamenii cu ciumă în primele rânduri. E isteț, cu adevărat. Nu m-a putut doborî cu o spadă, dar m-a doborât cu...

Vorbele îi fură curmate, căci făcea eforturi să respire, icnind.

Lada nu se mai simțise niciodată atât de nevolnică. Voia să ucidă ceva.

Voia să-l ucidă pe Mehmed.

— Unde este Matei Corvin? o întreabă ea pe fata care îl îngrijea pe Huniade în odaia întunecoasă înghesuită într-o casă umilă, destul de departe de castel.

Fata își ferea privirea, îngrijind focul de parcă ținându-l aprins ar fi făcut vreun bine cuiva.

— El nu vine.

— Tatăl lui e pe moarte. Trimite pe cineva să-l aducă.

Fata scutură din cap, cu buclele căzându-i peste față.

— Nu vrea să vină.

— E mai bine, zise Huniade, putând în sfârșit să vorbească din nou.

Zâmbi. Gîngiile îi erau palide, buzele crăpate.

— Eram plecat când a murit tata. Prea ocupat să lupt ca să veghez un țăran bătrîn și bolnav cum moare. Și acum fiul meu este prea ocupat la castel ca să vegheze un bătrîn oștean pe moarte. E bine.

Ladei nu-i plăcea această discuție. Voia mai mult timp cu Huniade. Voia înapoi timpul pe care îl risipise și care îi costase pe amîndoi atît de scump. Încă mai putea să învețe multe de la el. Îl ajută să bea puțină apă, apoi îi potrivește perna.

— Cum ai izbutit? Cum ai ajuns atît de departe cu un început atît de umil?

— Întotdeauna am ales calea celei mai mari împotriviri. Am făcut lucruri pe care nimeni altcineva n-a fost dispus să le facă. Mi-am asumat riscuri pe care nimeni nu a îndrăznit să și le asume. Mai hotărât. Mai puternic. Huniade ridică o mână tremurîndă în aer și rîse hârăit. Mă rog, unele lucruri se schimbă. Dar am fost întotdeauna brutal. Am fost cel mai brutal. Când pornești de jos, ești nevoit să lupți pentru fiecare fărîmă de spațiu pe care o ocupi în lume. O bătău pe Lada ușor pe obraz, cu palma lui prea caldă și subțire ca pergamentul. Chiar și pornind de la nimic, am avut mai mult noroc decît tine. Dacă te-ai fi născut băiat, lumea întreagă ar fi tremurat în fața ta.

Lada se încruntă.

— N-am nicio dorință să fiu bărbat.

Apoi se crispă la amintirea mâinilor, limbii și buzelor lui Mehmed pe trupul ei. Nu fusese niciodată mai fericită să fie femeie decît atunci când se aflase în acel spațiu fals prețios. Atunci nu-și simțise trupul ca fiindu-i străin. Voia să revendice acel simțămînt.

Gânditor, Huniade miji ochii.

— Nu. Ai dreptate. Socot că dacă te-ai fi născut băiat, poate că ai fi fost mulțumită cu ceea ce ți-ar fi oferit lumea. Aici ne asemănăm. Amândoi am văzut tot ce nu era al nostru și am tânjit. Nu-ți pierde acea tânjire. Vei fi nevoită mereu să lupți pentru orice. Chiar și atunci când deja ai acel lucru, vei lupta să-l păstrezi. Va trebui să fii mai nemiloasă, mai brutală, mai *orice*. Orice slăbiciune va nimici tot ce vei fi înfăptuit. Ei vor vedea orice fisură ca pe o dovadă că au avut dreptate că o femeie nu poate să facă ceea ce faci tu.

Huniade știa ce vorbea. Meritele ei, înfăptuirile ei, dârzenia ei nu aveau să vorbească nicicând de la sine. Ea avea să fie nevoită să-și croiască o cale prin lume, în urcuș, pentru tot restul vieții ei. Lada își dezveli toți dinții săi mici într-un zâmbet răutăcios.

— Te voi face mândru. Nimeni nu va fi mai brutal decât mine. Nimeni nu va fi mai nemilos. Și nu voi înceta niciodată să lupt.

Huniade râse, hârcâind și icnind până ce fu atât de palid, încât deja părea mort. Lada îl ajută să bea. El se înecă, scuipând cea mai mare parte din apă, dar reușind să înghită puțină. În cele din urmă, închise ochii.

— Fără odihnă pentru cei haini. Însă acest suflet hain va avea parte de odihnă acum, așa socot.

— Dormi!

Ea ar fi vrut să-l încredințeze că se va face bine, dar nu putea să-l mintă. Nu din nou.

— Promite-mi, șopti el. Jură-mi că vei veghea asupra lui Matei al meu. Fii aliatul lui!

— Îți jur!

Nu-i pomeni că ea deja avea de gând să fie asta.

— Tatăl tău e pe moarte, spuse Lada în timp ce se așeza într-o odaie privată, împreună cu Matei.

Sună ca o acuzație, deși știa că Matei nu putea fi învinovățit. Ea putea, măcar în parte.

— Nu l-am înțeles niciodată, spuse Matei, jucându-se cu un pocal de vin. Nu l-am cunoscut niciodată cu adevărat. M-a trimis de acasă de-ndată ce-am putut să vorbesc. Când venea în vizită, mă privea cu o căutătură... o căutătură ca și cum nu i-ar fi venit să creadă că eram al lui. Tot ce am auzit despre el erau poveștile despre cuceririle lui, despre vitejia lui, despre biruințele lui. Și când venea în vizită, îi recitam *poezii*. L-am rugat odată să mă învețe să lupt. Nu și-a pierdut niciodată firea cu mine, niciodată n-am fost în preajma lui destul cât să se întâmple, însă în acea zi m-am temut că mă va lovi. Mi-a spus că nu luptase toată viața lui ca fiul său să poată să învețe să mănuiască o sabie. Matei atinse mânerul ponosit al sabiei de lângă el. Acum am sabia asta și habar n-am cum s-o folosesc. Aceasta este moștenirea lui pentru mine.

— Tu nu ai trebuință de o sabie. Tot ce trebuie este să lucrezi cu oamenii care știu ce să facă cu ele. Lada se aplecă în față, obligându-l să-i întâlnească privirea. Tu vrei să fii rege.

Matei zâmbi viclean.

— Îi sunt credincios preafericitului nostru rege, lungă fie-i domnia!

Lada alungă acel fals simțământ din aer cu o fluturare a mâinii.

— Dacă voiam rahat, aș fi vizitat latrina, nu aș fi cerut o audiență la tine.

Matei râse.

— Socot că ai trăit prea mult laolaltă cu oștenii.

— Și eu socot că tu și cu mine avem fiecare ceva de oferit celuilalt. Tu vrei Ungaria. Eu vreau Valahia. Voi face orice ai avea nevoie pentru a-ți asigura tronul. Și, odată ce îl vei avea, mă vei ajuta să-l iau pe al meu.

Matei ridică din sprâncene.

— Așa voi face? Spune-mi, de ce aș vrea asta?

— O Valahie puternică înseamnă o Ungarie mai sigură. Amândoi știm că actualul prinț i-a dat sultanului dreptul de a se mișca prin țară. Vor ajunge direct la granițele tale fără ca măcar o sabie să le stea în cale. Dacă mă ajuți să câștig Valahia, îți promit că nicio oștire otomană nu va trece vie.

Mâna lui Matei desena în aerul de deasupra capului său, zăbovind asupra a ceva ce Lada nu putea să vadă.

— Știi că Polonia are coroana? Au luat-o pentru „păstrare”. Nimeni nu poate fi regele legitim al Ungariei fără acea coroană.

— Ce contează? E doar un obiect.

— E un simbol.

— Dependența de simboluri dă naștere slăbiciunilor. Dacă ești rege, nu ai nevoie de o coroană.

— Hmm. Matei își lăsă mâna în jos și o scormoni pe Lada cu privirea, din cap până în picioare, într-un fel care o făcu să se simtă mai degrabă ca o vită decât o persoană. Tatăl meu te-a lăsat la comandă cât timp el este pe cale de leuire.

Cât de puțin știa Matei despre starea tatălui său? Lada nu era pregătită să-i dea vestea cu blândețe. Ar fi trebuit ca deja să i se fi spus.

— Tatăl tău nu se va leui niciodată.

Matei scutură din cap.

— Ba nu, asta nu se va întâmpla. Tata e izolat pentru însănătoșirea lui, dar în vreme ce se odihnește, ți-a încredințat ție cele mai intime îngrijorări ale lui și cele mai importante însărcinări.

Lada prinse înțelesurile lui ca și cum ar fi fost începutul unei răceli.

— Da, zise ea. M-a lăsat la comandă.

— Și te-a însărcinat cu stărpirea amenințărilor la tron. Cum ar fi trădarea.

— Trădarea.

Lada se așteptase să se contrazică cu Matei, să-l convingă de utilitatea ei. Îi subestimase înclinarea de a profita de orice avantaj.

— Da. S-ar părea că Ulrich, protectorul regelui și principalul meu rival, a comis un act de trădare. Tu și oamenii tăi vă veți duce la el acasă și veți găsi toate dovezile trebuincioase. Matei zâmbi, arătându-și dinții pătați de vin. Și apoi îl vei executa în numele tatălui meu.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Fără judecată?

— Sunteți valahi. Toată lumea știe cât de răi sunteți.

O privi pe Lada, așteptând reacția ei. Așteptând ca ea să se împotrivească cererii de comitere a unei crime. Să se simtă jignită pentru că fusese făcută rea. Nu avea să primească asemenea reacții de la ea. Ea îi întâlnește privirea cu o urmă de zâmbet. El părea să creadă că ei i-ar fi displicut să se vorbească așa de poporul ei. În loc de asta, pe ea o umplea de mândrie.

Mulțumit de lipsa protestelor ei, Matei continuă:

— După ce Ulrich este mort, regele va avea nevoie de un nou protector și regent.

Lada încuviință din cap. Era destul de simplu.

— Și apoi?

— Și apoi regele va pieri din cauza slăbiciunii sale și protectorul va fi cea mai evidentă alegere pentru rege. Un rege care te poate uni cu cei care îți vor asigura tronul.

Matei întinse mâna. Atârna în aerul dintre ei ca un lanț. Lanțul era îngreunat de moartea a doi oameni nevinovați. Ulrich, pe care Lada nu-l cunoștea, dar a cărui reputație era una de cinste și moralitate. Și copilul-rege, care nu făcuse nimic greșit, ci doar se născuse cu o putere pe care nu o putea exercita.

Două morți. Două tronuri.

Lada îi luă mâna.

9 aprilie

RADU SE STRECURĂ în bucătărie, cu un cuțit în mână. Zgomotul care îl trezise în toiul nopții fu dezvăluit de o lumânare, care scotea puternic odaia în evidență. Câteva licăriri aurii, o multitudine de umbre întunecate.

Unul dintre punctele strălucitoare era chipul lui Ciprian, dar nu avea obișnuita lui lumină.

— Ce s-a întâmplat?

Radu traversă odaia și îi puse mâna pe frunte, temându-se că Ciprian e bolnav.

Apoi mirosul de alcool se făcu simțit, iar boala lui Ciprian fu explicată.

— Vino! Radu îl prinse pe Ciprian de cot pentru a-l sprijini. Ar trebui să te duci la culcare.

— Nu. Nu! Nu pot să dorm. Nu acum. Mă tem că visele vor dansa în fața mea după întâlnirea din seara asta cu unchiul meu.

Acea parte ofilită din Radu care încă spera să schimbe lucrurile tresări alertă.

— Atunci ar trebui să mergem la plimbare. Aerul nopții te va trezi din beție.

Ciprian își dădu consimțământul cu un mormăit. Radu găsi mantia celui alt bărbat aruncată pe dușumea și îl ajută pe

Ciprian să și-o încheie. Ciprian rămase aproape de Radu, cu o mână pe umărul lui. Greutatea acesteia sugera că Ciprian nu prea putea să stea în picioare fără sprijinul lui Radu.

— Cum rămâne cu Nazira?

— Nu-mi va simți lipsa.

Radu deschise ușa și îl ajută pe Ciprian să străbată împleticit mica depărtare până în stradă. Meraseră în tăcere, Ciprian lăsându-se pe Radu pentru reazem. Noaptea era mușcător de rece și nemișcată ca mormântul.

— O iubești pe Nazira, spuse Ciprian.

— Da.

— Ca pe o soră.

Radu se opri, ceea ce avu ca rezultat împiedicatul lui Ciprian. Radu se forță să râdă încetișor.

— N-ai întâlnit-o niciodată pe sora mea dacă socoți că aș putea vreodată să o ador așa cum o ador pe Nazira.

Ciprian făcu un gest categoric cu mâna.

— Dar nu există nicio pasiune.

Radu porni din nou, cu mintea învârtindu-i-se. Ciprian văzuse prea multe. Nu ar fi trebuit niciodată să accepte să locuiască împreună cu el. Dacă cineva ar fi bănuir că Nazira era altceva decât preaiubita lui soție, atunci ea se afla într-o primejdie mai mare ca oricând. Ea venise să-i susțină povestea dincolo de orice îndoială. Dar dacă oamenii se îndoiau de însăși căsătoria lor...

— Ea este soția mea și preocuparea mea. Și acum și tu ești preocuparea mea. Ce s-a întâmplat? Nu te-am văzut niciodată în halul acesta.

În săptămânile de când îl cunoscuseră, Ciprian nu fusese niciodată beat. Chiar și atunci când aflase de moartea tovarășilor săi, ambasadorii, rămăsese cu atenția încordată și

calm în durerea lui. Ceva trebuie să se fi petrecut în această seară pentru a pricinui o asemenea schimbare.

— Opt mii, zise Ciprian, cu glasul o șoaptă.

— Opt mii de ce?

— Opt mii de oameni. Asta e tot ce avem.

Radu se opri, făcându-l pe Ciprian să se împiedice iar. Radu îl prinse și îl ținu de brațe.

— Opt mii?

Asta era mai puțin decât bănuise Radu. Văzuse cât de puțin era orașul, însă nici asta nu era destul pentru a arăta cât de puțini oameni erau nevoiți să cheme sub arme.

— Opt mii de oameni pentru nici patru leghe de zid. Opt mii de oameni împotriva a șaizeci de mii.

— Dar fără îndoială că vor mai veni ajutoare.

Ciprian scutură din cap, înclinându-se într-o parte odată cu mișcarea.

— Unchiul meu încă mai trage nădejde, însă eu nu. Turcii sunt aici deja. Ne-ai spus că au o flotă pe cale să sosească. Cine va trimite ajutor? Cum vor ajunge aici? Cine se va uita la hoardele din fața porților noastre și va cuteza să le înfrunte alături de noi?

— Dar l-ai auzit pe Giustiniani pe metereze. Luptați încă de pe o poziție de putere, răspunse Radu, fără să știe prea bine dacă încerca să scoată mai multe amănunte de la Ciprian despre apărarea orașului sau încerca să-l aline. Ați putut să respingeți atacul ieri!

Mehmed trimisese o mică trupă împotriva uneia dintre secțiunile mai slabe ale zidului. Fusesse un atac brusc, feroce. Dar după câteva ore, două sute de otomani erau morți și numai o mână de apărători pierduți. Era o victorie uriașă pentru Giustiniani, dovadă că pretențiile lui cu privire la putința de a se apăra erau întemeiate.

Ori, cel puțin, asta era ceea ce se spunea. Radu bănuia că Mehmed se jucase, asemenea unei pisici cu prada ei. Fiindcă ceea ce nimeni nu știa, sau de ce nu voia să țină seamă, era că aruncarea oamenilor către metereze nu era chipul în care Mehmed avea de gând să le străpungă. Tunurile încă nu ajunseseră. Până atunci, el era mulțumit să încerce zidurile și să vadă șoriceii bulucindu-se.

Radu văzu o clădire cunoscută în fața lor. Îl cârmii pe Ciprian spre Hagia Sophia și îl propti de perete în timp ce descuia încuietoarea. Ușa se deschise. Radu îl apucă pe Ciprian și îl împinse în biserică. Ciprian se împiedică, uitându-se în sus, la tavan, în loc să se uite la picioarele sale.

— De ce suntem aici?

— Deoarece e liniște.

— Ai mai fost aici și altă dată? Ai descuiat cu mare ușurință încuietoarea.

Radu zâmbi, deoarece Ciprian nu putea să vadă în întuneric.

— Mi-a trebuit o grămadă de timp să descui lacătul cu șperaclul. Ești prea beat ca să-ți amintești. Ai adormit în toiul trebii.

— Ba nu!

Râzând, Radu îl conduse pe Ciprian spre un ungher, unde bărbatul beat alunecă, lipindu-se de perete și lăsând capul pe spate. Radu se așează alături de el, copiindu-i postura.

— Îmi pare rău, zise Ciprian.

— Pentru ce?

— Pentru că te-am adus aici. Te-am condamnat la moarte. Ar fi trebuit... M-am gândit să mergem în altă parte. În Cipru. Ar fi trebuit să te conving să stai departe de nebunia asta. Acum ești prins aici și e numai vina mea.

Radu puse o mână pe brațul lui Ciprian, neputând suferi chinul moral din glasul prietenului său – ba nu, nu al

prietenului său. Nu putea să-l vadă ca pe un prieten – nu voia să o facă. Își trase iute mâna înapoi.

— Tu ne-ai salvat de Mehmed. Nu-ți cere iertare pentru asta. Am venit pentru că am vrut să ajutăm orașul. Nu am fi acceptat să fugim și să ne ascundem, la fel cum tu nu ai fi putut să te hotărăști să o faci.

— I-ai spus Mehmed.

Radu se întoarse spre Ciprian, însă celălalt bărbat privea în gol în întunericul din fața lui. Radu nu-i putea descifra expresia.

— Ce vrei să spui? îl întrebă, cu o voce grijulie.

— Sultanul. Încerci să nu o faci, dar, când nu ești atent, îi spui Mehmed. Ai fost apropiat de el.

Radu scormoni cu privirea întunericul din jurul lor în căutarea chipului corect de a-i răspunde. Cu toate acestea, Ciprian vorbea înainte ca el să poată s-o facă.

— N-a fost totul chiar atât de rău, nu-i așa? Să fii cu el?

Acum Radu era într-unul totul atent. S-ar fi putut ca beția lui Ciprian să fi fost un act menit să-i adoarmă vigilența lui Radu, să-l facă să dezvăluie ceva ce nu ar fi trebuit? Să fi fost asta urmarea întrebărilor băgăcioase despre relația lui Radu cu Nazira? Își alegea vorbele cu mai multă grijă decât acordase vreodată tuturor lucrurilor.

— Sultanul a fost bun cu mine când eram băieți. Îl admiram. Socoteam că el mă salvase de durerea pe care o înduram din partea preceptorilor tatălui său. El era tot ce aveam.

— Totuși, sora ta era cu tine.

Radu râse sec.

— Din nou, nu ai întâlnit-o niciodată pe sora mea. Ea răspundea la canonirea noastră devenind mai dură, mai crudă, mai îndepărtată. Asta a făcut-o mai puternică, dar pe mine m-a frânt. Așa că atunci când Mehmed... sultanul... mi-a

arătat bunătate, a fost ca și cum cineva mi-ar fi oferit soarele în toiul celei mai lungi și mai friguroase ierni a vieții mele. Radu își dresе glasul; mergea cât de aproape putea de adevăr, în așa fel încât minciunile să fie mascate în sinceritate. Apoi continuă: Însă, pe măsură ce creșteam, el s-a schimbat. Mai atent. Mai hotărât. Prietenul și protectorul pe care socoteam că îl aveam nu era al meu și nu fusese nicicând al meu. L-am prețuit mai presus de orice, iar el... În fine. Totul din imperiu îi aparține lui, iar el îi folosește pe oameni după cum i se pare potrivit.

Radu știa că Ciprian ar fi socotit că se referea la faptul de a face parte din haremul de bărbați. Dar tristețea din glasul lui era departe de asta. Mehmed îl folosise – îl trimisese cu o treabă zadarnică. Mai degrabă ar fi vrut să fie o taină rușinoasă decât una izgonită.

— Dar l-ai iubit?

Radu îl privi lung pe Ciprian. Ciprian, la rândul lui, își ațintise privirea la marmura rece de sub ei, urmărind cu degetul conturul unei îmbinări. Întrebarea sunase ciudat de sinceră, nu ca și cum l-ar fi necăjit sau ar fi încercat să-l ațâțe.

Radu se ridică în picioare.

— Nu cotează, deoarece l-am trădat. El niciodată nu iartă trădarea.

Radu întinse mâna și Ciprian o luă. Îl trase cu greutate pe Ciprian în picioare, dar amândoi își pierdură echilibrul și se poticniră. Ciprian se ținu de gulerul lui, cu fața lipită de umărul lui Radu.

— Eu te-aș ierta, spuse el în șoaptă.

Urmă un moment printre mai multe respirații, când Radu socoti că, poate, pesemne...

Apoi Ciprian se îndoi, cu mâinile pe burtă, și o luă la fugă spre ușă. Radu îl urmă, apoi își dori să nu o fi făcut, căci Ciprian bora în stradă, în fața catedralei.

Descumpănit și înfrigurat, Radu închise și încuie ușa în urma lor. *Eu te-aș ierta* îi răsună în minte, agățându-se acolo unde nu ar fi trebuit.

Chiar l-ar ierta? Dacă ar ști?

Radu se întoarse să-l ajute pe Ciprian, ale cărui zgomote jalnice de vomă erau singurele zgomote în întuneric. O mișcare îi atrase atenția. Pe partea cealaltă a străzii, în umbra unui stâlp, stătea un băiat. Radu scormoni cu privirea în întuneric și apoi inspiră brusc cu surprindere.

Era Amal. Servitorul care spionase pentru el atunci când Murad era pe moarte. Servitorul care străbătuse imperiul în goană pentru a-i duce vorbă lui Mehmed, astfel încât el să poată să-și revendice tronul înainte să-i fie luat. Servitorul care fără doar și poate fusese în palatul din Edirne atunci când Radu plecase.

Băiatul îi zâmbi lui Radu. Privind să vadă dacă Ciprian era ocupat cu chinul lui, Radu se duse grăbit pe partea cealaltă a străzii. Îi spuse în șoaptă lui Amal localizarea trupelor, cifrele și alte amănunte pe care și le putu aminti și pe care Amal putea să le țină minte. Ca să i le ducă lui Mehmed.

Mehmed al lui.

Apoi Radu se înapoie la Ciprian și îl ajută să ajungă acasă, cu povara lui ridicată de exaltare și de nădejde.

Radu se plimba de colo-colo, lumânarea din mână lui aruncându-i umbra pe peretele dindărătul lui. Nazira ședea pe pat.

— Chiar avea un plan pentru noi! Acesta a fost motivul pentru care mi-a spus să vizitez Hagia Sophia. Întotdeauna a avut de gând să trimită o iscoadă ca să ne afle acolo. Amal este alegerea perfectă! Trecerea dintre Galata și Constantino-pol este deschisă în timpul zilei. Se poate strecura cu ușurință

înainte și înapoi, să-i întâlnească pe oamenii lui Mehmed dincolo de Galata și să ducă informații. O, Nazira, el chiar avea un plan pentru noi!

Într-un sfârșit, Radu se așează, biruit de oboseală și de ușurare. Nazira coborî din pat și îngenunche în fața lui, punând lumânarea pe o masă și luându-i mâna lui Radu între mâinile ei.

— Bineînțeles că avea un plan pentru noi. Chiar ai crezut că ne-a trimis aici degeaba?

— M-am temut de asta. Am socotit că m-a vrut plecat. Am fost așa de speriat! Crezusem că ți-am riscat viața fără niciun rost.

Ea țățâi.

— N-aș face niciodată ceva atât de nebunesc. Și nu l-aș acuza niciodată pe Mehmed de a fi nesăbuit cu mijloacele sale. Firește că nu avea să scape ocazia să tragă profit de pe urma ta. Va trebui să fim precauți cu Amal și să nu-l punem în primejdie. Însă este o bună metodă.

Înainte ca Radu să se poată abține, lacrimile îi șiroiră pe chip. El și Nazira aveau să fie de folos. Aveau să-l ajute pe Mehmed. Iar Mehmed avea să știe și să se bucure.

— Nu m-a părăsit, spuse Radu, culcându-și capul pe umărul Nazirei. Încă îl pot ajuta.

Nazira îl bătu pe spate, apoi îi ridică bărbia în așa fel încât să o privească în ochi.

— Putem ajuta imperiul. De asta suntem aici. Ca să împlinim vorbele Profetului, pacea fie asupra sa, și ca să asigurăm stabilitatea pentru poporul nostru. Luptăm pentru frații și surorile noastre, pentru ca ei să fie la adăpost de orice primejdie. Să nu pierzi asta din vedere. Nu ne aflăm aici ca un favor făcut lui Mehmed. Nazira se opri, iar vocea ei deveni mai blândă, dar tăie mai adânc: El nu te va iubi pentru ceea ce faci aici.

Radu se smuci îndărăt la auzul vorbelor ei.

— Nu-mi vorbi mie de asta!

— Porți prea multă nădejde și te va roade în suflet ca o infecție. Slujește-l pe Mehmed, deoarece, slujindu-l pe el, slujești imperiul. Dar nu o face dintr-o disperată nădejde că asta îl va convinge să te iubească așa cum îl iubești și tu. El nu poate.

— Nu-l cunoști!

Nazira ridică dintr-o sprânceană. Radu își coborâse glasul, rostind printre dinți în loc să strige.

— Nu-l cunoști. În plus, nu-mi doresc nimic mai mult de la el decât prietenia sa.

— Ești bine-venit să mă minți pe mine, dar, te rog, încetează să te mai minți singur! Orice nădejdi ai trage cu el, crede-mă că niciodată nu se vor împlini!

— Tu ți-ai găsit dragostea.

— Da. Cu cineva care poate să mi-o întoarcă. Dar tu nu vrei să renunți la această iubire care te macină, pentru un bărbat care este incapabil de a te iubi.

Radu clipi pentru a-și opri lacrimile să curgă.

— Eu nu merit iubire?

Ea puse mâna pe obrazul lui Radu.

— Scumpule Radu, meriți cea mai mare iubire pe care lumea să o fi văzut vreodată. Pur și simplu nu cred că Mehmed este capabil să iubească *pe oricine* în felul în care tu îl iubești pe el.

— O iubește pe Lada.

— Am cunoscut-o pe sora ta și l-am cunoscut pe Mehmed. Ei se iubesc pe ei înșiși și își iubesc ambiția mai presus de orice. Iubesc ceea ce le hrănește ambiția, iar când acel lucru încetează de a o mai hrăni, iubirea se va preface într-o ură mai pătimasă decât orice iubire ar putea avea oricare dintre ei. Tu iubești cu toată inima ta, Radule, și meriți pe cineva care să poată să-ți răspundă cu toată iubirea inimii sale.

Fericirea plină de viață a lui Radu era acum o greutate ca de plumb, trăgându-i sufletul mai jos decât fusese vreodată.

— Dar Mehmed este tot ce am vrut vreodată. Este cel mai măreț om din lume.

— De acord. Va fi cel mai mare conducător pe care poporul nostru l-a avut vreodată. Și va face lucruri mărețe. El este mai mult decât un bărbat – ceea ce-l face să fie și mai puțin. Nu are nimic să-ți ofere.

Radu se ridică, făcându-și loc pe lângă Nazira. Se simțea strâns în chingi din toate părțile, sufocat și disperat după aer.

— Nu mai contează! Nu pot avea iubirea pe care mi-o doresc sub nicio religie. Este greșită.

Nazira îl apucă de braț, răsucindu-l pentru a fi față în față cu ea. Era albă la chip.

— Crezi că iubirea mea pentru Fatima este greșită?

El își ridică mâinile.

— Nu! Nu!

— Dumnezeu cuprinde mai mult decât își dă seama oricare dintre noi. Pacea pe care o simt în rugăciune este aceeași pe care o simt când sunt singură cu Fatima. Limpezimea postului este aceeași pe care o am atunci când muncim cot la cot. Când sunt cu Fatima, ceea ce simt este pur și bun. Nu-mi pot închipui un Dumnezeu care să urască tot ce este iubire, orice cale am afla pentru a avea grijă blajină unii de alții. Vreau ca tu să afli aceeași iubire și nu vreau ca tu să te urăști vreodată pentru orice iubire care este în tine.

Îl trase mai aproape, iar el o lăsă, întrebându-se dacă era cu putință ca el să aibă vreodată limpezimea și puritatea iubirii pe care o avea ea.

Știind că, alături de Mehmed, nu era cu putință.

Însă cum putea să renunțe la bărbatul scris în chiar sufletul lui?

Jumătatea lui aprilie

SE RĂSPÂNDIRĂ PRIN CONAC asemenea focului. Slujitorii se treziră din pricina zgomotelor de mobilă sfărâmată și de sticlă spartă. Unii încercară să lupte. Lada își instruisese oamenii să nu omoare pe nimeni. Nu era greu să îngenunchezi niște oameni pe jumătate adormiți, neînarmați.

Când ajunseră la iatacul lui Ulrich, acesta se îmbrăcase și îi aștepta. Avea spinarea dreaptă, umerii lați și chipul nu trăda nicio emoție. Nu mai era nimeni în iatacul lui. Lada era recunoscătoare că soția lui nu era acolo ca să plângă și să implore, să fie martoră la fapte. Era mai simplu așa.

La brâu, Ulrich avea o sabie în teacă. Nu făcu niciun efort să scoată arma.

— Care este rostul acestei ambuscade? întrebă el, cu un glas calm și încrezător.

Lada știa deja care urma să fie soarta lui. Nu avea dorința de a se angaja într-o discuție cu el. Fără martori, nu trebuia să însceneze ceva și să-l acuze de lucruri despre care să fi știut amândoi că nu el le înfăptuise. Să-l vadă întâmpinându-și sfârșitul cu o hotărâre stoică o umplu de rușine. Era un bărbat puternic. Probabil chiar unul mare, potrivit informațiilor lui Ștefan.

Așa că nu spuse nimic. Trecu pe lângă el, scoțând scrisoarea lui Mehmed din jiletca ei. Sigiliul era încă intact, iscălitura lui complicată neîndoielnică. Luă vătraiul și scoase un tăciune din foc. Cu un mic fior de plăcere răzbunătoare, arse numele ei și poezia pe care Mehmed i le scrisese cu degetele lui false. Când isprăvi, singurele lucruri care se mai puteau vedea erau iscălitura lui Mehmed și promisiunea lui de a se întâlni în Transilvania cu un dar în oameni.

Îi întinse scrisoarea lui Nicolae.

— L-am găsit încercând să ardă asta.

Nicolae o luă, o expresie de stânjenală adumbrindu-i chipul. Ea nu le spusese oamenilor ei totul, doar că efectuau un raid asupra casei în numele lui Matei și al lui Huniade. Alianța fusese ideea lui Nicolae, la urma urmelor. El nu avea dreptul să pună la îndoială unde avea să-i ducă drumul pe care el îi făcuse să pornească.

Lada se întoarse spre Ulrich. Acum, la sfârșit, emoția i se strecură în ochii lui căprui, calzi. Dar nu părea furios sau înspăimântat, așa cum se așteptase ea. Părea trist.

— Știi, ar putea să fie un rege excelent.

Lada se întrebă de ce vorbea Ulrich despre Matei. Însă Ulrich continuă:

— E un copil bun. Isteț. Cu o bunătate înăscută a sufletului său, care nu se mai întâlnește la nimeni, cu atât mai puțin la nobili. Dacă îi este îngăduit să crească destul pentru a ajunge bărbat, va fi un rege cinstit și drept. Tipul de rege de care Ungaria are trebuință și îl merită.

— Îmi pare rău.

Și, spre surprinderea ei, Ladei îi părea rău. Fusese atât de ocupată să săvârșească treaba comandată de Matei, încât nu se oprise să se gândească în ce fel avea să se simtă. Să asigure

tronul Ungariei pentru altcineva nu era atât de simplu pe cât își închipuise.

Clătină din cap.

— Dar nu pot să pun nevoile Ungariei mai presus de nevoile Valahiei.

Lacrimile care se adunaseră în ochii lui Ulrich prinseră lumina focului. Își lăsă capul în jos, șoptind o rugăciune. Apoi întinse brațele în lături și spuse:

— Amintește-ți că e un copil. Oferă-i o moarte blândă.

Cuțitul Ladei se opri. Ea privi în jos la el, cum îi tremura în mână. Aceasta era prima dată când urma să omoare un om în afara unei bătălii. Nu era o reacție pentru a-și salva propria viață. Putea să-l lase pe Ulrich – un om bun – să trăiască. El avea să ia acest atac drept o dovadă a trădării lui Matei și să se folosească de el ca să-l alunge din castel. Tânărul rege putea să devină un bărbat format de tăria cinstului său protector.

Lada se uită la chipul lui Bogdan – chipul copilăriei lor. Nu arăta nicio judecată. Pur și simplu o privea, așteptând. Pandantivul de la gâtul ei o apăsa pe inimă.

Valahia.

Trase adânc aer în piept. Când împlântă cuțitul în inima lui Ulrich, mâna ei era fermă.

„Dovada” era destul pentru a justifica moartea lui Ulrich fără prea multe murmure. Și de vreme ce Elisabeta îl alesese pe el drept protectorul regelui, hotărârile ei erau la fel de îndoielnice. Fu mutată într-un castel îndepărtat, pentru a fi ținută acolo în izolare. Matei fu numit regent – și moștenitor, dacă regele ar fi murit fără urmași.

Lada nu se îndoia că acesta va fi cazul, și asta cât mai curând. Când îl privise pe Matei punând o mână pe umărul tremurând al copilului, Lada își aminti rugămintea lui Ulrich.

— Omoară-l cu blândețe, îi spuse ea când se întâlni cu Matei într-o sală tăcută a castelului care avea să fie al lui.

Ladei îi dispăcea Hunedoara, îi dispăcea acest castel, îi dispăcea aliatul ei. Avea nevoie să se elibereze de Ungaria.

Matei râse:

— Acum îmi dai ordine?

— A fost ultima dorință a lui Ulrich.

— Voi face după cum socotesc eu că e potrivit.

Îi întinse o scrisoare, sigilată cu blazonul lui, în care un corb apărea scos în relief. În acea dimineață, Lada văzuse un corb trăgând un porumbel din cuibul său de la streășina castelului, sfâșiindu-l metodic și eficient.

— Asta e o recomandare către Toma Basarab. El te va instrui și te va ajuta în drumul tău spre tron. Nimeni nu-i cunoaște pe boierii valahi mai bine decât Toma.

— Și oameni?

Matei scutură din cap.

— Nu am oameni mai buni decât cei pe care îi ai deja, și, în plus, nu mă pot despărți de niciunul. Dacă ar fi ca oamenii mei să te însoțească și tu să nu izbândești, asta ar distruge relația dintre Ungaria și Valahia.

Lada zâmbi crispat.

— Așadar, indiferent dacă eu câștig sau mor, tu ai în continuare un aliat pe tron.

Matei se născuse pentru asta. Tânărul rege se prea poate să fi avut o inimă plină de bunătate, dar Matei știa ce trebuia pentru a câștiga și a păstra puterea.

— Înțelegi perfect, îi spuse el. Nădăjduiesc că vei izbândi, Lada Dracul. Sunt foarte curios să văd ce poți să faci. Abia aștept o relație îndelungată și profitabilă.

Lada nu voia un asemenea lucru de la el. Dar el îi dăduse un alt cuțit și ea avea să-l folosească pentru a-și tăia calea spre tron.

Își coborî capul, nedoritoare să se încline sau să facă o reverență.

— Îi voi prezenta omagiile mele tatălui tău înainte să plec.

Expresia lui Matei se făcu pentru o clipă nostalgică înainte de a-și relua obișnuita asprime.

— E mort. Ultimul lui act a fost să-l stârpească pe trădătorul de Ulrich. Nu mă aștept să rămâi pentru înmormântare.

Lada tresări. Îl trădase pe Huniade, pricinuindu-i pieirea, și apoi trădase în mod fals un om bun în numele lui. Acestea erau mulțumirile pe care i le aducea ea lui Huniade pentru iubirea lui, pentru încrederea lui, pentru sprijinul lui.

Strânse pandantivul din jurul gâtului ei atât de tare, încât încheieturile degetelor i se albiră, golindu-se de sânge.

— Ești o fată ciudată, spuse Matei afectuos.

— Sunt un dragon, răspunse ea.

Apoi se răsuci pe călcâie și părăsi castelul otrăvitor pentru ceea ce nădăjduia să fie ultima dată.

12-19 aprilie

ÎN VREME CE RADU și Nazira se rugau în odaia lor înainte de vărsatul zorilor, sfârșitul lumii începu.

Simțiră hureturile de sub genunchii lor, întrerupându-le rugăciunea. Clopotele bisericilor începură să dăgănească cu grăbirea îngerilor care vesteau sfârșitul vremurilor. Radu auzi țipete pe străzi.

— Tunurile. Se întoarse spre Nazira. Tunurile sunt aici.

— Du-te! îi zise ea.

Radu își trase cizmele, aproape căzând în graba lui. Înainte să fi terminat să-și încheie mantia, la ușa iatacului se auzi un ciocănit. Radu deschise ușa pentru a-l afla pe Ciprian, alb și istovit ca zidurile de calcar.

— Tunurile, zise el, clătinând din cap. Suntem terminați.

— Trebuie să mergem la ziduri. Radu îl prinse pe Ciprian de braț și îl răsuci. Ai fost deja? Ce a căzut? Otomanii sunt în oraș?

— Nu știu ce s-a întâmplat de când am plecat. Eram cu unchiul meu și cu Giustiniani. Ei au cerut să te aduc. Bănuiesc că în cele din urmă cred povestirea ta despre tunurile turcilor.

Lui Radu îi venea să râdă în timp ce ieșeau în fugă din casa lui Ciprian și alergau pe străzi. Fură nevoiți să-și facă loc prin mai multe grămezi de oameni adunați în fața bisericilor, toată

lumea încercând să se îmbulzească în același timp. Detunături violente zguduiau întreg orașul, salve care întrerupeau din când în când dăngănitul clopotelor și vaietele disperate.

— Tu! strigă Ciprian, apucând un călugăr de guler.

Omul se uită la Ciprian ca și când ar fi fost diavolul însuși.

— Încotro mergi?

— La biserică!

— Nimănui nu-i vei fi de folos acolo!

Convingerea călugărului că Ciprian era însuși diavolul fu confirmată. Înfricoșat, îi aruncă o căutătură cruntă.

— E singurul loc în care *putem* fi de folos!

— Adună cetățenii, pune-i să ridice pietre și material pe metereze. Ne va fi de trebuință ajutorul tuturor dacă e să trecem peste noaptea asta. Te poți ruga în timp ce lucrezi.

Călugărul șovăi, dar în cele din urmă încuviință din cap.

— Voi da de veste.

— Asta a fost bine, zise Radu în timp ce continuau să alerge spre ziduri.

— Nu va fi îndeajuns. Promite-mi că, dacă ei răzbat, ai să fugi.

— Mai întâi va trebui s-o iau pe Nazira.

Ciprian dădu din cap.

— Du-te în Galata, dacă poți. S-ar putea să te strecuri neobservat.

— Dar tu?

— Eu voi rămâne cu unchiul meu.

Radu se opri. Zidurile erau în fața lor. Puteau să vadă dărele de fum și colbul pietrelor năruite atârând în văzduh aidoma unei năluci a viitorului.

— Nu-i ești dator acestui oraș cu viața ta. Nici măcar nu este orașul *tău*.

Ciprian se opri și el și rămaseră unul lângă altul, cu piepturile tresăltându-le de la alergătură.

— Unchiul meu m-a copleșit cu bunătatea lui.

— Iar tu ar trebui să fii recunoscător, și ești. Dar când vine vorba de a rămâne și de a muri ori de a fugi și de a trăi, alege-le pe cele din urmă. El asta ar vrea pentru tine.

— Oare?

— Dacă nu, ar trebui. Orașul va rezista sau va cădea, asta depinde de toanele sorții. Ar fi o tragedie dacă ai cădea odată cu el.

În timp ce o spunea, Radu își dădu seama cât de adevărat era. Nu ar fi putut îndura gândul că Ciprian putea să moară odată cu orașul.

Ochii cenușii ai lui Ciprian trecură de la tulburați la gânditori. Apoi, zâmbetul lui, cel care mai că îi închise ochii cu bucuria sa intensă, cel pe care Radu nu îl mai văzuse de ceva vreme, șterse orice altceva. Ciprian scutură din cap ca și când ar fi încercat să prefacă zâmbetul într-o expresie mai potrivită, însă zâmbetul îi zăbovi pe chip.

— Îți mulțumesc! zise el.

Radu nu mai observase cu adevărat până atunci gura lui Ciprian, dar, fără să știe de ce, acum nu își mai putea lua privirea de la ea.

Cu tot dăngănitul și toate strigătele, Radu era descumpănit. Se simțea amețit, iar inima îi bătea mai repede decât ar fi trebuit să o facă după alergatul într-acolo.

Zgomotul unei ghiulele care se zdrobea de zidul de piatră îl scoase din starea lui de stupoare. Ciprian îl conduse pe Radu prin haos spre locul în care împăratul și Giustiniani așteptau. Stăteau în picioare sub un turn, făcând semne largi cu mâinile. Țeava unui tun foarte mare ieșea din turn, îndreptată spre trupele otomane.

— Nu! strigă Radu, fugind spre ei.

Un zgomot ca de crăpare îl asurzi pe moment. Cu toate că se întâmpla de la foarte mare depărtare, privi cum forța dezlănțuită a tunului îl trimise înapoi. Căldura și mișcarea de-tunăturii fură prea mult pentru tun. Când izbi partea din spate a turnului cu o forță nimicitoare, atât tunul, cât și turnul explodară. Radu se răsuci pe călcâie și îl trânti pe Ciprian pe pământul de sub ei, acoperindu-și capul în timp ce dărâmăturile cădeau asupra lor. Ceva îl izbi în umăr.

Când numai o ploaie fină de colb mai cădea în jurul lor, Radu se rostogoli de pe Ciprian, ținându-se cu mâna de umăr.

— Ești rănit? îl întreabă Ciprian și se aplecă deasupra lui, cercetându-l de răni.

— Caută-l pe împărat! El era mai aproape.

Ciprian se ridică, ferindu-se de rămășițele turnului.

— Unchiule? Unchiule!

Cu un geamăt de durere, Radu se împinse în capul oaselor. Turnul nu mai era. Numai piatra de temelie mai rămăsese. Mai multe trupuri zdrobite erau pe jumătate îngropate în dărâmături.

— Aici! strigă Ciprian.

Radu se strâmbă de durere în timp ce încerca să se ridice în picioare. Pesemne că Ciprian îl găsisse pe împărat. Ori trupul acestuia. Radu știa că ar fi trebuit să se simtă ușurat sau chiar bucuros că împăratul fusese ucis atât de curând – și încă de prostia propriilor săi oameni, nici mai mult, nici mai puțin. Însă îl întrista.

— Oh! exclamă el, privind în sus uluit în vreme ce Constantin întindea o mână pentru a-l ajuta să se ridice în picioare. Am crezut... Erați atât de aproape de turn!

— Giustiniani te-a auzit strigând și am sărit. De unde ai știut că se va dărâma? întreabă Constantin, privind spre

rămășițele turnului, cu o expresie ucigătoare pe chipul lui. Să fie un trădător armurierul meu? Să ne fi sabotat el?

Radu se prinse de umăr, ca și când ar fi putut să-și mai aline durerea care îl chinuia.

— Nu un trădător. Pur și simplu un prost. Nu poți trage cu un tun atât de mare fără să strivești totul în jur. Forța detunerii îl împinge înapoi. Și au mai îndesat și prea mult praf de pușcă. V-am mai spus că știu despre tunurile sultanului. Urbana, inginerul care l-a făcut, este din Transilvania. Era prietena mea. Vorbeam adeseori.

— Lasă-mă să văd! îi ceru Ciprian.

Îl întoarse pe Radu și îi desprinse cu blândețe cămașa de pe rana de la umăr. Degetele lui erau la fel de ușoare ca o promisiune acolo unde atingeau pielea. Radu se înfioră.

— Nu sângerezi. Va fi o vânătaie mare. Însă dacă încă mai poți să-ți miști umărul, probabil că nu e rupt.

Degetele lui Ciprian mai zăboviră preț de câteva clipe infinite; apoi el îi trase cămașa la loc lui Radu. Senzația că i se tăiase răsuflarea îi reveni.

Giustiniani își dresе glasul, scuipând. Avea atât de mult praf de piatră în păr, încât arăta ca și când ar fi îmbătrânit cu treizeci de ani. Îl cântări, gânditor, pe Radu.

— Așadar, ești priceput la tunuri?

— Nu sunt priceput. Însă niciunul dintre aceste turnuri nu este echipat pentru tunuri. Nu sunt destul de puternice și nici nu există suficient spațiu pentru tunuri. Va trebui să vă gândiți la o altă cale de a le folosi.

— Am socotit că, dacă am trage înapoi în tunurile sultanului, am putea...

— Prea mică ținta. Până când veți fi tras multe șarje ca să reglați tirul, ei își vor fi mutat tunurile. Le-ați văzut tabăra. Dacă reușiți să distrugeți fie și măcar un tun, au mijloacele de

a-l repara și de a turna altele. Sunt încredințat că Urbana li se va alătura. Nu e nimeni mai priceput ca ea. Și bănuiesc că au săpat și trag dindărătul unui val de pământ.

Înverșunat, Constantin dădu din cap.

— Acea primă lovitură de la Poarta Sfântului Romanos... până și eu am socotit că era sfârșitul lumii. Însă nu s-a mai repetat. Poate s-a stricat tunul?

Radu își încercă umărul. Putea să-l miște, însă durerea era ucigătoare.

— Tunul Basilic. Mai că zâmbi, gândindu-se cât de încântată ar fi fost Urbana. Trebuie să se răcorească între trageri, explică el, așa că are un număr limitat de lovituri pe zi. A fost mai mult pentru a dovedi că *pot*, decât pentru vreun scop practic. De numărul tunurilor ar trebui să vă fie teamă, nu de mărimea unuia. Zidurile se mai țin?

Giustiniani își scutură o parte din nisipul din păr.

— Până acum nu sunt găuri îndeajuns de mari care să ne amenințe. Trag greșit. Ar trebui să tragă în serii de trei, câte una pe fiecare parte și apoi una în mijloc, pentru a doborî o întregă porțiune. În schimb, ei trag în același loc iar și iar. Pricinuiesc stricăciuni, dar nu îndeștul.

Giustiniani se plecă în afară, uitându-se fără să tresară cum o ghiulea masivă zgâlțâi zidul, lovindu-l ceva mai jos de locul în care se aflau ei. Zgomotul fu mai puternic decât auzise Radu vreodată, asemenea tunetului care se ciocnește de tunet.

— Nu putem să primim aceste lovituri fără pagube. Bucățile din zid ar putea la fel de bine să ne omoare oamenii ca însăși lovitură de tun. Giustiniani tăcu o vreme, adâncit în gânduri. Nu putem să le răspundem la loviturile lor de tun, și nici nu ne putem încrede numai în tăria zidurilor, spuse, zâmbind întunecat. E vremea să devenim mai flexibili.

Din pricina umărului său rănit, Radu îl ajută pe Ciprian mai degrabă cu rânduital decât la reparatul zidurilor. Toată ziua alergară, îndrumând oamenii să arunce mortar peste mezeze pentru a le întări. Prinseră baloturi de lână cu frânghii și le coborâră pentru a absorbi impactul. Palatul fu prădat de toate tapiseriile, iar acum toate cusăturile elegante și descrierile viu colorate ale trecutului atârnav peste ziduri într-o încercare disperată de a păstra un viitor.

La căderea nopții, toată lumea din oraș era cu ochii mari de spaimă și tremura din pricina bombardamentului neîncetat. Însă erau pregătiți. De îndată ce se întunecă, Giustiniani trimise provizii sus. La fiecare breșă însemnată din zid puseră bulumaci cu bucăți de piele netăbăcită pironite strâns între ele. În spațiul dintre piei și rămășițele zidului înfundară pietre, cherestea, tufe, vreascuri și găleți peste găleți de pământ.

Câțiva bulumaci pentru a salva un oraș.

— Oare vor arde? îl întrebă Radu pe Ciprian în timp ce cercetau o cârpitură de-a lungul zidului Palatului Blachernae.

— Pieile netăbăcite nu se vor aprinde ușor. Însă oricum va trebui să punem santinele cu arbalete pentru a ține oamenii la distanță. Ciprian se opri pentru a le striga îndrumări unor oameni care rostogoleau spre ei niște butoaie mari pline cu pământ: De-a lungul coamei, așa încât să avem după ce să ne ascundem!

Oamenii tocmai isprăviră de pus butoaiele, când o ghiulea de piatră veni în zbor din întuneric. Radu nu avu timp să-și țină răsuflarea în timp ce o privi lovindu-se direct de zidul improvizat.

Materialele îndesate ținute de piei absorbiră impactul ghiulelei, care căzu de-a rostogolul, neprimejdioasă, pe pământ.

Bărbații din jurul lor dădură strigăte de bucurie. Mulți căzură în genunchi, rugându-se. Ciprian răcni de mulțumire, cuprinzându-l pe Radu într-o îmbrățișare. Radu se crispă din pricina durerii din umăr și a chiotului vesel ce-i scăpă de pe buze înainte să-și ia seama că el chiotea pentru partea greșită.

Următoarele cinci zile nu aduseră niciun răgaz și nicio schimbare. Tunurile trăgeau, zgomotul de piatră sfărâmând piatra atât de statornic, că Radu nici nu-l mai băga în seamă. Izul acriu de fum se simțea pretutindeni. Când venea acasă să doarmă câteva ceasuri, Nazira îl punea să-și toarne apă în cap afară pentru a se clăti de o parte din el.

Însă de îndată ce somnul punea stăpânire pe Radu, huruitul venit dinspre zid îl trezea brusc. Încetă să mai încerce să se ducă acasă; în schimb, se trântea la umbra zidului interior preț de câteva minute de odihnă. Ceasurile se amestecau unul într-altul, numai soarele sau luna marcând trecerea timpului. Chiar și aștrii erau atât de întunecați de fum, încât abia se zăreau.

În plus față de bombardamentul neîncetat, trupele otomane se aruncau asupra zidurilor la întâmplare. Foloseau cârlige pentru a trage jos butoaiele cu pământ care îi protejau pe apărători. Rândurile otomanilor erau atât de strânse, încât o singură lovitură a unui tun mic putea să ucidă mai mulți, și totuși ei nu conteneau să vină.

Aceasta era partea pe care Radu își dorea să o dea uitării, faptele care îl încredințau că nu ar fi putut niciodată să-și spele din suflet izul de zid. Pentru că trebuia să fie de această parte și să-și joace rolul. Și așa, când oștenii otomani – frații lui – veneau în fugă să încerce să ia cu ei trupurile compatrioților lor,

ședea pe metereze dimpreună cu vrăjmașul și îi culca la pământ unul câte unul.

Prima dată când nimeri un om, se întoarse și borî. Dar curând trupul lui fu amorțit de groaza a ceea ce făcea. Îl încerca simțământul că asta era și mai rău. Cu fiecare lovitură se ruga să nu nimerească și cu fiecare lovitură nimerită se ruga ca zidurile să cadă mai iute și să-i cruțe pe ei toți.

În cea de-a șasea zi de canonadă, o explozie trosni în văzduh, răsunând în ziduri. Fu însemnată numai pentru că nu venise dinspre ziduri – venise din tabăra otomană.

Radu fugi pe metereze și se aplecă peste ele. Un fum negru se ridica din malul de pământ care ascundea tunul Basilic. Locul în care se afla fusese identificat în prima zi, însă Giustiniani nu izbutise să-l distrugă. Se părea că nu mai trebuiau s-o facă.

Chiar și la depărtare, distrugerea era vădită. Tunul pesemne că sucombuse în fața căldurii și a presiunii numeroaselor trageri, și explodase. Radu își frecă mânios chipul, mâinile lui lăsând mai multă murdărie decât ștersese. Nu avea nicio îndoială că Urbana îl însoțise pe Mehmed pentru a se îngriji de prețioasa lui artilerie. Oare cel mai mare triumf al ei îi adusese sfârșitul?

Un chiot istovit și aspru se înalță în jurul lui, însă de data aceasta nu putu nici măcar să se prefacă a i se alătura. Tunul Basilic nu mai era. Zidul încă se ținea. Iar prietena lui era, cel mai probabil, moartă.

Ciprian îl găsi șezând cu spatele la butoaie, privind în gol la orașul de pe colină. Cât avea să-i mai coste acest blestemat de oraș înainte de a se isprăvi?

— Vino! Giustiniani este în porțiunea de zid a văii râului Lykus. Cu siguranță va avea ceva hrană care să merite a fi mâncată.

Ciprian îl conduse pe Radu la italian. Mâncă merindele oferite într-o tăcere amorțită în timp ce soarele apunea, dându-și prea târziu seama că nici nu-și mai amintise să se roage în inima lui.

— Ar trebui să mergi să te odihnești, îi spuse Giustiniani, cu istovitul lui zâmbet blând. Azi am reputat o victorie, nu prin meritele noastre. Dar o vom accepta.

Radu avea impresia că putea să doarmă ani în șir. Asta era ceea ce voia. Să adoarmă și să se trezească din somn cu orașul deja capitală otomană, totul schimbat, stabil și pașnic încă o dată. Căci el încă socotea că orașul Constantinopol ar fi trebuit și avea să fie al lui Mehmed. Profetul, pacea fie asupra lui, o vestise.

Însă Radu nu voia să mai vadă nimic altceva din ce se petrecea înainte ca orașul să fie cucerit.

În liniștea nopții, atenuată de fum, izbucni un bubuit ritmic. Fu urmat de clinchete de chimvale și de glasul cimpoaielor. În final, țipetele oamenilor se alătură corului, într-o hărmălaie înspăimântătoare, care promitea moartea. Lui Radu i se făcu părul măciucă. Se aflase la celălalt capăt al acestei tactici înainte, la Krujë, bucuros să se alăture fraților săi într-un val de zgomot.

Niciodată nu se aflase la capătul care primea. Înțelese acum de ce era atât de eficient, să audă ce venea și să nu poată să fugă. Flăcări înfloriră în valea de sub ei. Odată cu valul de zgomot, mii de oameni porniră brusc să se izbească de ziduri.

Radu urmă ordinele strigate ale lui Giustiniani. Oamenii veneau în fugă din celelalte porțiuni de zid spre a ajuta. Radu trase săgeată după săgeată, schimbând apoi cu o arbaletă când umărul lui rănit nu mai putu îndura.

Și totuși, otomanii veneau.

Unde spărseseră zidul, Giustiniani aștepta. În câteva locuri, leșurile erau grămadite atât de sus, încât formau trepte până în vârf. Otomanii se cățărau pe otomani, croindu-și drumul către moartea care îi aștepta. Și apoi trupurile lor deveneau trepte pentru oamenii din urma lor.

Totul era fum și întuneric, țipete și tobe, sânge și foc. Uluit, Radu fu cuprins de mirare. Cum puteau aceștia să fie oameni? Cum putea asta să fie aieva?

— Radu! strigă Ciprian.

Îl apucă pe Radu de braț, răsucindu-l din calea unei săbii. Mai mulți otomani străpunseseră zidul de lângă ei. Radu voia să le spună că nu erau vrăjmași. Însă săbiile lor erau ridicate, așa că Radu îi întâmpină. Ciprian se lipi cu spatele de spatele lui Radu. O sabie fulgeră spre Ciprian. *Nu Ciprian*, fu singurul gând al lui Radu în vreme ce creșta brațul care ținea sabia. Atunci văzu, în cele din urmă, chipul bărbatului. Acesta se uită la Radu, toată furia scurgându-se din el. Semăna cu Petru, acel ienicer nătâng pe care Lada îl ținea în preajma ei. Ar fi putut să fie el, dacă Lada nu l-ar fi luat cu ea în Valahia. Apoi bărbatul se răsturnă peste muchia zidului și căzu în întuneric.

Radu nu avu vreme să se gândească, să simtă, căci exista o altă sabie, un alt braț. Aceștia erau frații lui. Însă, în haos și în furie, nu mai conta. Era ucide sau vei fi ucis, iar Radu ucise.

Și ucise.

Și ucise.

În cele din urmă, atacul care începuse ca un val se retrase aidoma unuia, dispărând treptat în noapte. Giustiniani trecu schiopătând pe lângă Radu și Ciprian.

— Dați foc berbecilor! Lăsați-i să-și adune morții.

Radu nu știa cât durase ori cât îi costase, dar se isprăvisese. Nu băgă de seamă că plângea până ce nu-l îmbrățișă Ciprian, ținându-l aproape.

— S-a isprăvit. Am izbândit. Zidul se ține.

Dacă plângea de ușurare sau de disperare, Radu era prea ostentiv să știe. Nu avusese de ales – nu-i așa? Îl ținuse pe Ciprian în viață și rămăsese și el în viață. Însă nu i se părea o biruință. Dimpreună, coborâră împleticit de pe zid și intrară în oraș, prăbușindu-se la umbra unei biserici și căzând într-un somn pe care nici furia crescândă a canonadei nu putea să-l tulbure.

Când Radu se trezi, capul lui se odihnea pe umărul lui Ciprian. Un simțământ profund de stare de bine și de ușurare îl inundă. O făcuseră. Izbândiseră.

Și apoi groaza alungă ușurarea. Luptase alături de acest bărbat, se înveselise de supraviețuirea lor, știind prea bine că fiecare bizantin care rămăsese în viață era încă unul cu care trebuia să lupte Mehmed pentru a birui. Știind că în fiecare zi în care zidul se ținea, mai mulți din frații lui musulmani mureau.

Unde era inima lui? Unde îi era lealitatea?

Radu se îndepărtă clătînându-se de Ciprian, care încă dormea. Umblă, năucit și jelind, trezindu-se încă o dată la Hagia Sophia. Un băiețel era făcut ghem, adormit la baza clădirii. Nu putea fi văzut în toiul unui întuneric atât de mare.

Radu se duse spre Amal, cu pași grei. Se aplecă deasupra lui și îl zgâlțâi pentru a-l trezi.

— Spune-i lui Mehmed că nu trage bine cu tunurile.

Jumătatea lui aprilie

LADA FUGI SĂ ÎNTÂMPINE silueta solitară a lui Ștefan care își croia în tihnă drum spre ei prin valea strâmtă și adâncă. Se bărbierise. Părul de pe chip îl ajutase să se integreze printre cei de la castelul din Hunedoara, însă aici, unde numai bărbații care posedau pământ puteau să aibă bărbi, un chip ras îl făcea să fie și mai puțin vizibil.

— Nu ne-a luat-o înainte nicio bârfă. Ar trebui să ridicăm tabăra în după-masa asta și să facem restul drumului dimineață.

Lada oftă.

— Aș ridica tabăra cu diavolul chiar acum dacă asta ar însemna să scap de frig.

— Socot că diavolului îi cam plac flăcările.

Lada îl privi cu ochii mijiți.

— Ștefan, ai făcut o glumă? Nu mi-a trecut prin cap că ai putea.

Chipul lui nu trădă nimic.

— Sunt iscusit în multe.

Lada râse.

— Asta știam deja.

Cărarea pe care o aleseră urma cursul râului Argeș, înapoiindu-se pe același drum pe care Lada îl făcuse dimpreună cu

tatăl ei cu atâtea veri în urmă. De data aceasta Bogdan călărea alături de ea în loc să fi rămas în spate, cu servitorii. Iar Radu era pierdut pentru ea, la fel cum era tatăl ei și orice urmă de duioșie ar fi putut avea pentru el.

Radu avea să supraviețuiască. Avea să fie bine. Nu putea să moară la zidul Constantinopolului, deoarece îi aparținea ei, iar ea nu ar fi îngăduit-o. Întocmai cum Valahia îi aparținea ei și ea nu ar fi îngăduit nimănui să o aibă.

— De ce te tot uiți la creasta aceea? o întreabă Nicolae, urmărindu-i privirea. Mă tulburi. Aștepți vreun atac?

Lada îi aruncă o căutătură cruntă.

— Nu.

Îi trecuse prin minte să se furișeze de lângă ei și să se ducă la ruinele fortăreței de pe creastă. Voia să stea pe muchia ei, să întâmpine zorii și să simtă căldura adevăratei ei mame, Valahia, dându-i binețe și binecuvântând-o.

Însă mult prea recenta ei întâlnire cu cealaltă mamă o trăgea întruna, destrămându-i marginile încrederii. Dacă își amintea greșit fortăreața? Dacă urca până sus și soarele nu răsărea? Dacă răsărea, dar ei i s-ar fi părut că e la fel precum celelalte răsărituri?

Nu putea să riște să pângărească acea amintire prețioasă. Ținu strâns pandantivul de la gât, cel pe care i-l dăduse Radu pentru a înlocui punguța veche din piele. Înăuntru erau rămășițele colbuite ale unei rămurele de brad și ale unei flori din acești munți. Le purtase cu ea ca pe niște talismane în țara vrăjmașilor ei. Acum era acasă, și tot în țara vrăjmașilor.

Avea să urce pe acea culme într-o zi, curând. Când avea să fie a ei. Avea să se întoarcă și să reclădească fortăreața pentru a cinsti Valahia.

Se opriră la poalele muntelui, umplându-și iar ploștile cu apă și adăpând caii. Lada descălecă. Se cățără pe o adunătură

de bolovani cenușii, urmărind un șiroi de apă care se unea cu pârâul. Ascunsă îndărătul stâncilor se găsea o peșteră. Intră, aplecându-se, în ea, unde temperatura scăzută era și mai glacială. Nu putea să vadă prea departe, așa că pipăi de-a lungul muchiilor aspre ale peșterii. Însă atunci ceva se prefăcu sub degetele ei. Acestea erau prea netede, nu mai erau în forma naturală a pietrelor. Cineva cioplise asta în munte. Ceea ce însemna că nu era o peșteră.

Era o trecere tainică.

Lada se împinse mai departe, orbecăind, până ce ajunse la capăt. Nu mai erau alte tunele, nici bifurcații. De ce să faci o trecere care să nu ducă nicăieri? Săpase oare cineva în inima muntelui asemenea lui Ferhat din vechea poveste, numai ca să afle că munții nu au inimă? O picătură de apă îi căzu pe cap și ea ridică bărbia. Țipă. Sunetul răsună în sus, dispărând în zgomotul liliiecilor înnebuniți și tulburați din somnul lor. Lada se înfioră, dar niciunul nu veni asupra ei.

Ceea ce însemna că ei mai aveau o altă cale de scăpare. Pipăi din nou peretele, până ce găsi săpate în piatră locuri de apucat cu mâna. Exista un singur loc unde putea duce acest tunel: drept la ruinele fortăreței sale. Ceea ce însemna că era o cale de scăpare tainică, o cale de a fi liber atunci când toate celelalte căi erau închise.

Valahia găsea întotdeauna o cale.

Cu toate că era primăvară – un frig amarnic, dar totuși primăvară –, Lada văzu mai multe pârloage decât ogoare pregătite să fie însămânțate. Pământul pe care îl traversau avea un aer de nemișcare.

În cele din urmă ajunseră la pământ cultivat care era folosit. Bordeie vechi din ale căror hornuri se înălțau fuioare de

fum erau aliniate pe marginile câmpiilor. La orizont se înălța conacul Basarab, cu două caturi și îndeajuns de mare încât să-i găzduiască pe toți țăranii din toate bordeiele pe lângă care trecuseră. Lada și oamenii ei nu se străduiră să-și ascundă apropierea. Matei îi promisese că avea să dea de știre. Dacă îi trădase, aveau să lupte, orice ar fi fost.

Un copil ședea pe marginea drumului. Capul îi era prea mare pentru trupul lui slab ca o scândură și care se vedea prin zdrențele de pe el. Era prea frig pentru a sta afară fără măcar o pelerină. Nepăsător, îi privi apropiindu-se.

Nicolae se opri în fața lui.

— Unde este mama ta?

Copilul clipi leneș.

— Tatăl tău?

Când nu primi niciun răspuns, Nicolae întinse o mână.

— Vino cu mine! îi spuse el.

Băiatul se ridică, iar Nicolae îl săltă cu ușurință pe calul lui.

— Probabil pe el colcăie păduchii, zise Petru, încrun-tându-se. Lasă-l în pace!

Nicolae îi aruncă lui Petru o privire primejdioasă, toată buna sa dispoziție dispărând.

— Dacă a fi plin de păduchi nu-i îngăduie cuiva să se afle în compania noastră, tu ai fi fost alungat cu ani în urmă.

Petru se îndreptă de spate în șaua lui, ducând mâna la mânerul sabiei sale.

— M-am săturat să fiu luat mereu în târbacă.

— Dacă nu vrei să fii luat în târbacă, încearcă să nu te mai porți ca un măgar.

Expresia lui Petru deveni feroce. Lada își mută calul între ei.

— Dacă Nicolae vrea să strângă vagabonzi, e treaba lui.

Bogdan, aflat lângă Lada, ca întotdeauna, dădu din cap spre grupul lor.

— Facem des asta.

În urma oamenilor călare, răzlețindu-se pe o jumătate de leghe, un grup de oameni osteniți, dar hotărâți, îi ajungea din urmă.

În plus față de cei treizeci de ieniceri care mai rămăseseră, Lada adunase mai mult de două duzini de tineri valahi din vremea pe care o petrecuse în Transilvania și Ungaria. Toți cărau bețe, furci, ciomege. Unul avea o coasă ruginită. Niciunul din ei nu avea cal, însă mășăluiau cât de aproape puteau. Lada îi cunoștea pe acești oameni. Însă, în urma lor, se găseau marginile taberei – femeile rânduite de Oana să se îngrijească de toate, bărbații prea bătrâni pentru a se alinia cu cei mai tineri și mai năbădăioși, ba chiar și un bărbat cu fiicele lui, care îi urmaseră de la Argeș, preferând să nu străbată drumurile primejdioase singuri.

— Asta e absurd, zise Lada. De ce rămân cu noi?

Oamenii ei, înțelegea. Nu aveau nimic mai bun, nu aveau unde să se ducă. Îi erau credincioși și nădăjduiau probabil ca ea să le găsească un loc în lume. Erau și oșteni, obișnuiți să călătorească și obișnuiți cu greutățile. Însă acești oameni, ei...

Nu aveau nimic mai bun, nu aveau unde să se ducă. Și ei îi erau credincioși și nădăjduiau probabil ca ea să le găsească și lor un loc în lume.

Un ceas mai târziu, Lada ședea într-o odaie plăcut mobilată, bând vin fiert și încălzindu-se pentru prima dată după salonașul înăbușitor al mamei sale. Bogdan stătea de o parte a ei, Nicolae de cealaltă. Petru și Ștefan erau în picioare la ușă, cu un aer firesc ce inspira teamă. La peretele opus, străjile lui Toma Basarab stăteau cu o falsă încredere în sine.

— Scrisoarea pe care am primit-o de la Matei Corvin era... interesantă.

Părul și barba lui Toma Basarab erau argintii. Era înveșmântat în catifea și mătase închise la culoare ca vinul său, cu nasturi strălucind argintii ca niște faruri călăuzitoare, pe potriva părului său.

— Vreau să fiu prinț, spuse Lada.

Toma Basarab râse, cu o veselie la fel de strălucitoare ca nasturii.

— De ce ai vrea asta?

— Prinții noștri nu sunt pe potriva Valahiei. Sunt prea ocupați să apeleze la puteri străine, codoșindu-i pe boieri, sleindu-și cu disperare propriile vistierii.

Toma se lăsă pe spate, bătând cu degetele în poculul lui.

— Sistemul este așa cum e. Așa merge de mult.

— Merge pentru cine?

— Știi că ai vise mari, mică Drăculea. Dar Valahia este așa cum a fost Valahia și cum va fi întotdeauna. Ce poți tu să-i oferi?

Lada pricepu de îndată că adevărata lui întrebare era: „Ce poți tu să-mi oferi mie?” Își dori ca Radu să fi fost aici. El l-ar fi făcut pe vulpoiul acesta bătrân să-i mănânce din palmă. Lada îl țintui cu o privire glacială.

— Greșeala dumitale constă în a socoti că mie mi-ar păsa vreo iotă în a *oferi* ceva. Sistemul este stricat. Am de gând să-l schimb.

— Oamenii care se agită pentru schimbare sfârșesc prin a muri.

Lada își dezgoli dinții într-un zâmbet.

— Vom vedea cine va muri la sfârșitul tuturor acestor lucruri.

Toma zâmbi, o întindere înceată a gurii sale și sfârșind cu ochii lui negri.

— Atunci, socot că pricep ce ai de oferit. Matei a avut dreptate să te trimită aici. Ai mult potențial. Te voi sfătui. Se găsesc mulți boieri pe care îi pot îndupleca să-ți acorde sprijinul lor. Câtiva vor avea trebuință de... o înduplecare agresivă. Însă bănuiesc că tu te pricepi de minune la asta. Sub călăuzirea mea, îți vei lua tronul din Târgoviște. Voi fi mândru să-ți fiu alături, slujind un prinț din neamul Drăculești.

Întinse mâna ca ofertă, cu focul din vatră arzând îndărătul lui.

Lada își aminti de gluma ei despre a ridica tabără cu diavolul și, subit, fu cuprinsă de greață. Nu voia ajutorul lui și al nimănui altcuiva. Dar avea nevoie de el.

— Mulțumesc!

Vorbele scrâșniră pe dinți asemenea nisipului.

— Oamenii mei le vor arăta alor tăi unde pot să stea. Hai să luăm masa în timp ce discutăm despre regiunile înconjurătoare. Mulți dintre acești boieri le-au făcut niște lucruri pur și simplu oribile oamenilor lor.

Cloncăni cu limba a milă, însă ochii lui arătau ca și când ar fi calculat sume încurajatoare în condicile de socoteli în timp ce o cântărea pe Lada.

19-21 aprilie

INFORMAȚIILE LUI RADU avură ca rezultat o canonadă mai încununată de succes, iar el plăti prețul. În fiecare zi privea cum bombardamentul ținea zidurile cu și mai multă pustiire și în fiecare zi se ducea împleticit acasă, istovit de la încercarea de a repara spărturile. Ajutorul pe care i-l dădea lui Mehmed îi pune mereu viața în primejdie. Oare Mehmed își făcea griji în această privință? Îi părea rău?

Treaba Nazirei era la fel de istovitoare, dar în alte chipuri.

— Elena plânge fără conținere, îi spuse ea într-o dimineață, singurul moment când se vedeau unul cu altul. Trebuie să-mi petrec jumătate din vreme liniștind-o și spunându-i că Coco, căpitanul italian a cărui ibovnică este, chiar o iubește și că atunci când toate astea se vor fi terminat, el își va părăsi nevasta din Veneția pentru ea. Este tot ce pot să fac, în loc să o plesnesc și să-i spun că își irosește viața. Celelalte femei își petrec cea mai mare parte a timpului în biserici, rugându-se. Și când nu sunt acolo, se plâng de cât de greu este să găsească de mâncare și cum sunt nevoite să-și doneze tapiseriile pentru metereze. Treaba ta cum merge?

Radu își trase pe el cizmele. Erau pline de praful de la ziduri.

— Canonada merge bine, însă nu există încă spărturi în-deajuns de mari pentru un atac total. Mehmed trimite trupe

pentru a hărțui forțele și pentru a se încredința că nimeni nu se poate odihni. Mă întreb dacă noi am mai putea face ceva.

Nazira se așează alături de el pe pat, culcându-și capul pe umărul lui.

— E o treabă istovitoare atât pentru suflete, cât și pentru trupuri. Dacă vrei să pleci, voi fi alături de tine. Dar simți că dacă am fugi din oraș și ne-am alătura taberei, am putea spune că am făcut tot ce ne-a fost cu putință? Știi că nu te vei mulțumi cu nimic mai puțin. Și nici Mehmed.

Radu oftă, trecându-și mâinile prin păr și trăgându-și-l în spate, la ceafă. Îi era dor să poarte turbane. Acestea îi țineau părul departe de chip și îl apărau de soare. Și era și ceva liniștitor în mișcările de a-și înfășura unul în jurul capului dimineața. Aici fusese lipsit de toate ritualurile lui mângâietoare.

— Ai dreptate. Rămânem.

Nazira îl bătu pe mână.

— Însă am auzit ceva ce te va face fericit. Merge vorba că flota otomană se apropie, aducând pieire în urma sa. Prietenul nostru, Suleiman, va fi aici curând și poate că asta va însemna un sfârșit iute.

Radu își îngădui un zâmbet ostenit vecin cu nădejdea. I-ar fi făcut bine sufletului său să vadă acele corăbii. Și nici măcar nu-l va durea că nu se afla pe una dintre ele, căci marea era locul în care își dorea și mai puțin să se afle decât pe metereze.

— Te-am căutat pretutindeni! spuse Ciprian, alăturându-i-se lui Radu pe zidul care dădea spre Cornul de Aur.

Radu se ferise de Ciprian încă din acea noapte în care lup-taseră cot la cot. Era mai ușor în acest fel. Totuși, se surprindea urmărind cu privirea bărbații, căutând mersul lui Ciprian, cu umerii înainte și cu brațele legănate pe lângă corp.

— Pleci atât de devreme și nu ești niciodată acasă la vremea meselor. Îmi lipsești. Ciprian privi spre apă și se trase de gulerul pelerinei. Nazira este o companie plăcută, însă nu e același lucru fără tine.

Trecuseră trei zile de când Nazira îi dăduse vestea despre flota care se apropia. Fiecare clipă liberă pe care o avea, Radu și-o petrecea pe acel zid, uitându-se după corăbii.

Astăzi, îndelunga lui așteptare dădu roade. Își dorea ca totuși Ciprian să nu fi fost de față, să nu se aplece atât de aproape. Asta făcea să fie cu mult mai dificil să exulte de fericire. Lanțul masiv ținea, o barieră de netrecut întinzându-se între Constantinopol și Galata. În golf, corăbiile lui Constantin se ridicau amenințătoare, gata să respingă orice încercare de a distruge lanțul. Erau corăbii venețiene neguțătorești, în cea mai mare parte, mult mai înalte și mai late decât galerele otomane de război. De asemenea, erau înarmate până în dinți și bine antrenate în respingerea atacurilor piraților.

De cealaltă parte a lanțului, imediat dincolo de raza de tragere, flota lui Radu făcea ca apa să semene cu o pădure de cataracte. Inima i se umplu de mândrie să o vadă și își schimbă poziția, îndepărtându-se, vinovat, de Ciprian. Flota sosise cu o zi înainte, însă doar acum avusese el ocazia să vină să o vadă cu ochii lui. Se întreba pe care corabie se afla Suleiman, dorindu-și să poată să-l vadă pe amiral în deplină comandă a celei mai grozave flote din lume.

Ciprian privea, pustiirea ofilindu-i chipul.

— Cu mult mai multe decât ne-am așteptat. Ai avut dreptate, ca întotdeauna. Unde au găsit marinari?

— Mercenari greci, în cea mai mare parte.

— Noi vom fi propria noastră distrugere, așadar.

Radu nădăjduia ca asta să fie adevărat, dar tot își dorea să-i ofere o alinare lui Ciprian. Era un imbold pe care nu și-l putea

nega și se gândi din nou cum ar fi fost totul mult mai ușor dacă Ciprian i-ar fi lăsat în plata sorții de îndată ce ar fi ajuns în oraș. Insistența lui de a fi prieteni făcea ca totul să fie încordat și dureros în pieptul lui Radu.

Radu alege din nou adevărul ca o cale de a se feri de minciună.

— Însă otomanii nu pot să treacă de lanț.

— Și nici altcineva. Ceea ce înseamnă că nu putem primi ajutoare. Oameni, arme, provizii – nu mai vine nimic. Ce avem acum este ceea ce vom avea la sfârșit, oricare ar fi acesta.

— Chiar și-așa, stăvilarele sunt în siguranță. Chiar dacă otomanii trec de lanț, lansarea unui atac din această parte este aproape cu neputință. Sultanul știe asta. El vrea să preseze din toate părțile pentru a vă înfrânge prin perseverență. Însă nu veți fi nevoiți să vă lipsiți de prea mulți oameni pentru a apăra acest zid. Râul Lykus este posibilitatea lui de a intra.

Încurcat, Ciprian îl cântări pe Radu.

— Tu încă gândești mai mult ca un atacator decât ca un apărător.

Radu se înroși, expresia lui de sfioșenie fiind sinceră.

— Mi-am petrecut mulți ani uitându-mă pe hărți peste umărul lui Mehmed.

— Cum este el? Ca persoană, nu ca sultan.

— În anul care s-a scurs, sultanul și persoana au devenit nedespărțiți.

Pe măsură ce Radu îl văzuse pe Mehmed devenind el însuși și crescând în putere, îl văzuse și înstrăinându-se. Asta îl făcea atât mândru, cât și mâhnit și uimit.

— Înainte de asta? Preocupat. Plin de hotărâre. Avea o râvnă arzătoare care nu slăbea, indiferent spre ce era îndreptată. Vedea ceva de neatins și acela era singurul lucru pe care îl voia.

— Ca tine?

Tonul lui Ciprian era blând și lipsit de învinuiri. Era doar doritor de a ști, ca și când ar fi încercat să completeze o parte a povestirii din care ascultase numai câteva frânturi.

Radu scutură din cap, fără să-și ia ochii de la apă. Deasupra lor, cerul era plumburiu, făcând ca marea să aibă aceeași culoare cu a ochilor lui Ciprian. Însă marea era un loc neprimejdios la care putea să se uite.

— Nu, era celălalt copil al Drăculeștilor care reprezenta provocarea.

— Sora ta? Ea făcea parte din haremul lui?

— Nu. Radu zâmbi cu tristețe, ridicându-și într-un sfârșit ochii la însoțitorul său. Tocmai asta era problema. Nu făcea parte din haremul lui și nici nu avea să facă vreodată, așa că el o dorea mai mult ca pe orice altceva.

— Ce s-a întâmplat?

— Ea a plecat.

— N-ar fi trebuit să te părăsească.

— Eu am vrut ca ea să plece. Am împins-o înspre asta. Am socotit că după ce va fi plecat, Mehmed avea să vadă în cele din urmă...

Radu retează capătul frazei. Era atât de lesne să stea de vorbă cu Ciprian! Prea lesne. N-ar fi trebuit să recunoască aceste lucruri, nu în fața lui, nu în fața nimănui.

Ciprian completează restul frazei pentru el:

— Însă Mehmed putea să vadă doar lucrurile pe care nu le avea. Este orb.

Radu își dresă glasul și își feri privirea.

— Mă rog. Ea m-a părăsit pe mine și l-a părăsit și pe el. Și din această pricină socot că o va iubi mereu. Sau măcar o va dori. Nu poate răbda eșecul.

— Ea era Constantinopolul lui.

Radu zâmbi, căci și el nutrise același gând mai înainte. Însă nu era întrutotul așa.

— Mă tem că orașul Constantinopol este Constantinopolul său. Nimic nu ar putea să-i ia locul acestui oraș în inima lui.

Un strigăt din turnul de lângă ei le atrase atenția înapoi la apă. Corăbiile otomane rupseseră formația și se întorceau cu spatele spre lanț. Radu nu pricepu de ce, până ce nu văzu patru corăbii neguțătorești uriașe îndreptându-se cu mare iuțală spre golf.

Și drept spre flota otomană.

— Acelea sunt corăbii italienești! zise Ciprian, aplecându-se în afara zidului. Se năpustesc asupra brațului de mare!

Corăbiile ajunse tefere pe braț se apropiau de lanț, trăgând în zadar ghiulele spre flota otomană. Erau prea departe ca să conteze. Radu aproape că putea să simtă disperarea de aici. Toată lumea vedea corăbiile italienești, însă nimeni nu putea să le vină în ajutor.

— Sunt patru corăbii împotriva a mai bine de o sută. Nu vor izbândi nicicând.

Ciprian zâmbi înverșunat.

— Nu le micșora priceperea. Sunt născuți pe mare. Dacă vântul le bate în pânze, dacă norocul e de partea noastră...

Buzele lui Ciprian se mișcă în tăcere, dar Radu nu știa dacă în rugăciune ori în altceva.

Împreună, priviră de sus bătălia de pe apă. Radu nici măcar nu trebuia să se prefacă a fi prins emoțional de cealaltă parte – putea să se uite cu aceeași intensitate ca toți ceilalți și nimeni n-ar fi știut că nădejtile lui erau pentru flota otomană.

Nu arăta promițător. Bănuise că numărul le-ar fi dat un avantaj, însă corăbiile neguțătorești înalte tăiau apa ca și când nu ar fi fost nimic. Galerele mai mici se luptau să navigheze pe marea agitată, lipsa lor de experiență vădindu-se de îndată.

Trăgeau cu tunurile în corăbiile italienești, însă niciun tun în-deajuns de mare pentru a fi eficient nu ar fi putut să fie așezat pe galerele ușoare.

Cele patru corăbii trecură iute prin mijlocul întregii forțe a flotei otomane.

Ciprian aclamă laolaltă cu mulțimea adunată în jurul lor pe zid. Sporovăielile însuflețite din jurul lor făceau să pară mai curând o întrecere cavaleriească decât o bătălie. Radu era distrus să vadă că *nu* semăna deloc cu o bătălie, la urma urmelor. Flota lui era nefolositoare.

Apoi băgă de seamă că vântul nu îi mai azvârlea cu violență aerul mării în față. Totul în jurul lor se potolise – și în jurul corăbiilor neguțătorești. Pe cât de iute despicaseră apele, tot așa pluteau acum fără țintă.

Iar galerele aveau vâsle.

Suleiman nu irosi vremea. Galerele mai mari traseră mai aproape, cele mici băgându-se între ele pentru a ajunge în imediata vecinătate a corăbiilor neguțătorești. Fără vânt, corăbiile erau la mila apei – care le împingea, alene, dar statornic, de-a latul brațului spre malul Galatei, unde Mehmed avea deja oamenii în așteptare.

Însă marinarii italieni refuzau să fie înfrânți cu una, cu două. Legară cele patru corăbii laolaltă pentru a împiedica să fie despărțite și doborâte. Atât de multe corăbii otomane se îndreptaseră în aceeași direcție, încât un marinăr putea să meargă de la un capăt la altul al mării fără să atingă apa.

Primele galere mici care ajunseră la corăbiile neguțătorești nu aveau nicio șansă să le abordeze. Bolovani și butoaie cu apă fură azvârlite cu scribeții de pe punte, pricinuind stricăciuni unora dintre galere și scufundând altele. Zgomotele bătăliei – pocnetul lemnului, sfârâmarea pietrei și zăngănitul fierului frecat pe fier – răsunau pe brațul de mare.

Și, ca întotdeauna, un sunet pe care Radu îl auzea până și în somn, țipetele oamenilor. Există un anume ton al vocii, o schimbare subtilă, care îi îngăduiau chiar și de la această depărtare să distingă care erau țipetele de omor și care erau cele de moarte.

Când otomanii izbuteau să arunce frânghiile în sus, acestea erau tăiate. Măinile erau retezate atunci când încercau să găsească un punct de sprijin. Fu aruncată smoală aprinsă și Radu privi cum bărbații cădeau în apă, pentru a-și stinge flăcările, sau pe corăbiile lor, dându-le foc cu propriile trupuri.

Italianii aveau avantajul înălțimii și al greutateii, însă otomanii veneau întruna. Pentru fiecare galeră scufundată, alte două îi luau locul. Era istovitor de privit. Soarele, prea fierbinte de data aceasta, ajunsese sus pe cer, marcând scurgerea neconținută a timpului. Mulțimea dimprejurul lui Radu și al lui Ciprian devenise tăcută, în afară de rugăciunile rostite sau de plânsetele cu suspine din când în când. Cu toate că italienii luptau vitejește, urmarea era inevitabilă. Pluteau tot mai aproape de țărm, unde tunurile otomane aveau să le nimicească, dacă galerele nu reușeau primele să facă asta. Era numai o chestiune de timp.

Radu închise ochii de ușurare când o boare răzbi soarele care îl bătea pe față fără cruțare. Și apoi deschise ochii îngrozit. Briza dinspre miazăzi se prefăcu într-un vânt aspru. Un chiot răgușit se înalță de-a lungul zidului în vreme ce corăbiile italiene prinseră vântul în pânze. Trecură prin galerele din jurul lor, împingându-le la o parte ca pe niște crengi, înaintând ca una. Fuga lor era de neevitat, de neoprit.

Radu privi spre malul Galatei și inima i se opri în loc. Acolo, călare pe un minunat cal alb, o siluetă mică privea cum flota lui – mai mult de o sută de corăbii, cea mai bună din lume, era înfrântă de patru corăbii neguțătorești.

Planul lui Radu. Flota lui Radu. Își lăsă capul în jos de rușine. În pofida tuturor sortilor de izbândă, nu izbutiseră. Calul lui Mehmed se cabră, apoi el îl întoarse și se îndepărtă iute. De-a lungul zidului, cetățenii chioteau și râdeau, exuberanți datorită miracolului corăbiilor italienești. Lanțul fusese eliberat pentru a le îngădui să treacă. Nicio galeră nu izbuti să le ajungă din urmă pentru a profita înainte ca lanțul să fie din nou închis.

Se terminase.

De data aceasta, Radu fu invitat la o întâlnire cu împăratul. Dar era ceva de care își dorea să poată să scape. Umilirea flo-tei lui înfrânte se cuibărise în pieptul lui ca o molimă. Era o fa-voare faptul că nu era alături de Mehmed. Nu putea să rabde să se gândească la ce ar fi spus Mehmed, cât de dezamăgit ar fi fost. Îi încredințase această însărcinare lui Radu, iar Radu dă-duse greș pe de-a-ntregul.

Cu toate că știa că nu ar fi trebuit, se simți oarecum mân-gâiat de faptul că Ciprian venea cu el. Era pierdut, înfrânt de timp și de neizbândă. Măcar cu Ciprian avea să fie nevoit să se prefacă a fi bine. Acesta era un bun motiv. Era singurul motiv. Nu avea să îngăduie alte motive ca să jinduiască la zâmbetul lui Ciprian sau la o atingere a mâinii sale.

În sala de consiliu a lui Constantin, Radu și Ciprian se ală-turară lui Giustiniani, pretinsului moștenitor al tronului oto-man, Orhan, comandantului italian, Coco (pe care Radu îl cunoștea doar din povestirile Nazirei despre nefericita Elena), și împăratului. Constantin umbla cu mai mare ușurință decât văzuse până atunci Radu. Era desculț, mișcându-se încoace și încolo cu o vigoare plină de voioșie.

— Grâne, arme, efective. Două sute de arcași! Însă nu aceasta este adevărata tărie. Ne-au adus speranță. Mai multă

poate să vină. Mai multă va veni. Vântul acela a fost mâna lui Dumnezeu, revărsându-și binecuvântarea asupra acestui oraș. Prima din multe.

Coco încuviință din cap, neputând să se ferească de bucuria molipsitoare a lui Constantin.

— O bună corabie italienească face cât o sută de corăbii ale necredincioșilor.

Giustiniani râse, bătându-l pe Orhan pe spate.

— Așa că, vedeți, noi, italienii, putem să facem lucruri bune. Am auzit că sultanul este furios. Amiralul va plăti pentru neizbânda sa.

— Suleiman? vorbești Radu înainte să se gândească. Încercă să-și prefacă expresia chipului în nepăsare, însă nu era cu putință. Îl cunosc. El este... Va fi ucis?

O mână blândă pe spatelui lui îl sperie, dar nu se întoarce. Oare durerea sufletească a lui Radu fusese așa de vădită pentru Ciprian?

— Și-a pierdut un ochi în bătălie. Pesemne că numai asta l-a salvat, ca o dovadă a cât de tare s-a luptat, zise Giustiniani și pufni. Tare l-a mai ajutat! Iscoadele noastre au raportat că a fost biciuit și i s-au luat toate rangurile și autoritatea. Unul dintre pași este acum la comanda corăbiilor. Nu că asta ar conta. Nu avem a ne teme de nimic de pe mare.

— Dar venețienii știu asta? întrebă Ciprian. Trebuie să fi auzit de mărimea flotei otomane. Cum le putem trimite vorbă că le garantăm trecerea liberă pe brațul de mare?

Radu își dorea cu disperare ca Lada să fi fost acolo. Ea nu ar fi fost tristă; nu ar fi îngăduit ca această neizbândă să o facă să-și iasă din minți. Ea s-ar fi gândit la o cale de a întoarce asta în avantajul ei. Ar fi folosit forța și încrederea în sine a vrăjmașilor împotriva lor înșiși. Întocmai așa cum făcuse atunci când se furișaseră în palat sub nasul lui Halil Pașa,

punându-l pe Mehmed în poziția de a-și lua tronul la moartea tatălui său.

Un licăr de încântare luminează sufletul lui Radu în timp ce își amintea acea noapte, cu toți ienicerii aprigi ai Ladei înveșmântați în văluri și rochii de mătase, încercând să umble ca femeile, astfel încât să se poată strecura pe lângă străji. Și atunci știi precis ce ar fi făcut Lada.

— Aveți steaguri otomane? întrebă el.

Se întoarseră cu toții spre el, nedumeriți. Orhan, un bărbat tăcut, delicat, care purta un turban împreună cu veșmintele sale bizantine, dădu aprobator din cap.

— Am o rezervă de steaguri.

— Dar uniforme?

Constantin vorbi:

— Avem peste două sute de prizonieri. În temnițe nu le sunt de folos uniforme.

— Trimiteți trei corăbii la adăpostul întunericului. Mici, neamenințătoare. Eu îi voi învăța pe marinari câteva saluturi obișnuite în turcește. Îi punem să fluture steagul otoman și să plutească alături de galerele otomane cât mai aproape cu putință.

— Să ne furișăm deghizați.

Constantin se trase gânditor de barbă.

— Trei corăbii mici ar putea ajunge acolo unde una mare n-ar putea. Însărcinați-le cu găsirea ajutorului trebuincios, iar apoi se pot întoarce, vestind corăbiile care vor urma, așa încât noi să putem fi pregătiți să le întâmpinăm.

Giustiniani se întinse în jilțul lui, lăsându-se pe spate.

— E un plan bun. Coco, alege oamenii. Pleacă în seara asta.

Căpitanul italian încuviință din cap. Orhan se scuză pentru a aduce steagurile, iar Giustiniani plecă să găsească uniforme potrivite.

— Bravo! spuse Ciprian, zâmbindu-i fericit lui Radu.

Radu nu putea să primească acel zâmbet întru totul, așa că privi în pământ. Nu ar fi avut timp să-i trimită vorbă lui Mehmed. Totuși, nici nu avea nevoie. *Voia* ca acele corăbii să scape. Căci, dacă scăpau, puteau să se întoarcă.

Iar când o făceau, Radu ar fi avut o primă înștiințare despre forța venețiană. Atunci ar fi putut să-l prevină pe Mehmed și să găsească un fel de ispășire.

Jumătatea lui aprilie

DE DATA ACEASTA, ȘTEFAN nu se întoarse singur din recunoaștere. Umbla cu o anumită vină, fofilându-se înapoi în tabără cu o fată.

— Cine e ea? întrebă Lada, de-abia aruncându-i o privire fetei. Trebuia să aduci informații despre pământul și oamenii lui Silviu.

Toma Basarab îi trimisese mai întâi aici. Silviu nu avea prea mulți oșteni, însă era un Dănești și se afla în calea tuturor viitoarelor lor țeluri. Nu puteau să lase în urmă o rudă de sânge a prințului. Lada trebuia să negocieze sprijinul lui. Dacă nu era posibil, ar fi fost nevoită să-l închidă în propria lui casă și să lase oameni prețioși să-l păzească. Toma Basarab nu voia să asculte niciun argument împotrivă.

— Ei bine? ceru ea să știe.

Ștefan ridică din umeri, dregându-și glasul în același timp, ca și când ar fi putut forța vorbele să iasă. Lada nu-l mai văzuse niciodată așa. O cuprinse frica – oare era rănit? Îl scormoni cu privirea de sus în jos, însă părea nevătămat.

Fața lui căpătă o nuanță de roșu închis.

— Ea m-a prins.

În cele din urmă, Lada se uită la fată. Era de înălțimea Ladei, poate mai tânără decât ea, dar nu cu mult. Îi susținu privirea

Ladei cu îndrăzneală, fără să clipească. Chipul ei îngust avea o expresie de încăpățănare și ochii ei negri ardeau. Părul îi era acoperit cu o pânză aspră, iar veșmintele păreau făcute pentru altcineva. Îi atârnavă pe trup, largi la umeri și strânse peste pân-tece, care era...

— Oh! exclamă Lada, încruntându-se.

Măinile fetei țâșniră instinctiv în fața pântecelui ei însărcinat. Apoi și le dădu la o parte dinadins.

— L-am prins pe omul tău spionând. I-am zis că dacă nu mă aduce aici, îl dau de gol.

Lada ridică din sprâncene spre Ștefan. El se făcu și mai mic în mantia lui. Niciodată nu-l descoperise nimeni. Trecea neobservat, un călător istovit pe care nimeni nu-l voia. Acesta era tot scopul lui.

— Prea bine, zise Lada, îndreptându-și din nou atenția spre fată. Iată-te aici! Ce vrei?

— Tu ești femeia aia, nu-i așa? Socoteam că ai fi mai înaltă. Și mai în etate. Ești foarte tânără.

Lada îi aruncă o căutătură apăsătoare.

— Bănuiesc că sunt multe femei în țara asta, va trebui să fii mai precisă.

— Am auzit zvonuri. Că locuiești la Toma Basarab. Că iei bărbați pentru a-i face oșteni. Țăranii vorbesc.

Lada se foi stingherită. Datorită oamenilor lui Toma Basarab – atât soldații lui pregătiți, cât și țăranii care fuseseră luați sub arme –, numărul oamenilor ei se mărise la peste o sută. Țăranii erau prost pregătiți și prost hrăniți, însă aveau o râvnă neînfricată ce nu putea fi nesocotită. Și nici nu mâncau mult, ceea ce era bine.

Fata se aplecă în față, cu o expresie intensă.

— Ai de gând să faci asta în mai multe locuri? Să iei oameni care să lupte pentru prinț?

— Da, răspunse Lada.

— Bun. Fata își strânse mâinile pumn peste pânțele. Îl vreau mort pe Dănești.

Era un simțământ primejdios pentru a fi rostit în gura mare. Lada se mira de îndrăzneala ei.

— Soțul tău vrea să ni se alăture? Ar fi trebuit să vină el însuși.

Fata slobozi un hohot de râs aspru, o izbucnire de amărăciune mai degrabă decât una de umor.

— N-am soț. Ștefan, spune-i ce-ai văzut.

Spre surprinderea Ladei, el urmă porunca fetei fără să crâcnească.

— Multe fete, pe câmp. Cele mai multe... Se opri, dând din cap spre pânțele fetei. Cele mai multe ca ea.

— Și niciun soț pentru niciuna. Acum câțiva ani a izbucnit ciuma. I-a omorât pe cei mai mulți băieți. Nu erau destui bărbați care să lucreze ogoarele. Și nici care să se însoare cu fetele. Așa că iubitorul nostru boier Dănești a hotărât că va avea chiar el grijă de noi. Fata se opri, ca și cum ar fi așteptat ceva. Când Lada nu reacționează, vorbe din nou: Fără soți. Fata îi aruncă o căutătură cruntă Ladei pentru nătângia ei. Fără soți, însă toți copiii noștri sunt verișori din flori.

În cele din urmă, înțelegerea o cuprinse pe Lada în oribila-i strânsoare.

— Oh!

— Așa că nu vei găsi pe-aici mulți bărbați care să îngroașe rândurile tale. Boierul nostru, viermele de Silviu, va fi de acord cu tot ce-i vei cere, fiindcă e un laș, însă te va trăda prințului cu prima ocazie. Și nu are nimic de oferit. Ar trebui să-l omori. Dacă nu, atunci pleacă. Aceste pământuri sunt o irosire de vreme.

Lada simți furia crescând înlăuntrul ei.

— De ce?

— Ți-am spus, nu avem bărbați.

— Nu. De ce ai lăsat ca asta să se întâmple? De ce ai lăsat toate să se întâmple?

Chipul fetei se împurpură de mânie.

— *Am lăsat să se întâmple? Ce alegere aveam? Ne dăruiam, altminteri familiile ne mureau de foame. Ce alegere e în asta?*

— Silviu lucrează pământul?

— Nu, firește că nu.

— Crește vite?

— Nu.

— Face un singur lucru care să vă hrănească pe voi și familiile voastre?

Fata se uită ca și cum ar fi vrut foarte tare să o lovească pe Lada.

— Îl stăpânește. Stăpânește tot.

Lada se opri, cântărindu-și opțiunile. Apoi ridică din umeri. Avea să negocieze în felul ei.

— Nu și de-acum înainte.

Mărșăluiră direct peste ogoare, trecând pe lângă mai bine de o duzină de fete, toate în aceeași stare ca Daciana. Fetele stăteau și priveau în timp ce oamenii treceau. Niciuna nu zise nimic.

Daciana mergea pe lângă calul lui Ștefan. Lada își dădea seama că fata îl tulbura, ceea ce găsi că era încântător într-un mod pervers. Îl văzuse cândva pe Ștefan despicând beregata unui bărbat fără să clipească. Faptul că această bucată de fată însărcinată putea să-l tulbure când spintecarea beregății nu o făcuse era ciudat. Daciana îi vorbea blând. Nimeni nu-l băga pe Ștefan în seamă până ce nu era prea târziu. Însă această fată îl văzuse și nu avea să contenească să-l vadă.

Lada o plăcea.

O femeie mai în etate fugi din mijlocul unui ogor și îi ajunse din urmă. O apucă pe Daciana de mână și o opri. Daciana se aplecă spre ea și îi șopti ceva. Părând mulțumită de explicație, femeia își potrivi pasul după ei.

Conacul lui Silviu era lipit de coasta dealului care domina ogorul. Zece străjeri stăteau în față. Coifurile lor erau ușor strâmbe, săbiile și lăncile ținute atât de strâns, încât tremurau. Lada își opri calul drept în fața lor, la o depărtare în care putea să lovească. Și-l aminti pe Huniade intrând călare într-un oraș vrăjmaș, lat în umeri și înarmat cu o încredere de nezdrunclat. Se învălui și ea în aceeași încredere.

— Am venit să-l văd pe Silviu.

Străjerii se priviră unul pe celălalt, descumpăniți.

Lada avea șaptezeci de oameni îndărătul ei. Străjerii știau la fel de bine ca ea că avea să capete ce voia.

— Spuneți-i că îl primesc aici. Și voi sunteți bine-veniți să vă alăturați oamenilor mei sau să fugiți. Orice altceva ați hotărî să faceți nu se va isprăvi bine pentru voi.

Cel mai scund dintre oameni, cu pieptul lat și de etate mijlocie, îi aruncă un zâmbet urât de superioritate.

— Nu primesc ordine de la femei.

— Oamenii mei nu au o problemă asemănătoare.

Lada ridică o mână. Bărbatul căzu, cu o săgeată de arbaletă ieșindu-i din piept.

Un străjer cu buză de iepure sări la o parte, de parcă moartea ar fi fost molipsitoare. Ceea ce, în acest caz, era.

— Mă duc eu să-l aduc, ducă! Ăăă, domniță. Doamna mea. Eu... Chiar acum.

Doi dintre străjeri se răsuciră pe călcâie și o luară la fugă. Restul începură să se bage printre oamenii Ladei, ținându-și mâinile departe de arme.

— Ziua bună, Miron! salută Daciana.

Făcu un pas în față, blocându-i calea unuia dintre străjeri. Era ceva dezgustător la chipul și în ochii lui ca niște mărgele care străfulgerau cu privirea în jur.

— Mai ții minte când ne jucam dimpreună ca prunci?

El nu se uită la ea. Ea întinse mâna spre femeia mai în etate de lângă ea.

— Mai ții minte când mama mea ți-a dat niște lapte pentru că mureai de foame?

Buza lui se ridică a mârâit, dar tot nu răspunse.

— Mai ții minte când am țipat și am tot țipat și tu stăteai afară, la ușă, și nu făceai nimic? Mai ții minte când el ți-a oferit... cum i-a zis, „rândul al doilea”? Mai ții minte ce-ai făcut?

Bărbatul avu nerușinarea ca în cele din urmă să-și încrucișeze privirea cu a ei. Apoi ridică din umeri, cu o expresie de indiferență crudă, și o împinse cu umărul pentru a o da la o parte din calea lui.

— Și asta mai țin minte, zise mama ei, în timp ce își aduse mâna între ei.

Privirea Ladei fu ascunsă de trupul oșteanului. Omul scoase un sunet ciudat, zvâcnind. Apoi se împletici îndărăt, cu mâinile pline de sânge, trăgând fără spor de un mâner din lemn nerindeluit care îi ieșea din burtă. Căzu la peretele din piatră al casei. Ochii lui ca de șobolan priveau în șoc și durere la față și la mama ei.

— Iar acum nu ne vom mai aminti niciodată de tine, spuse Daciana, întorcându-i spatele.

Ștefan își scoase o batistă din surtuc și i-o întinse fetei. Ea i-o dădu mamei, care își șterse sângele de pe mâini.

— Ce înseamnă asta?

Un bărbat trupeș, cu chipul cu vinișoare și pete de bătrânețe și alcool, ieși împleticindu-se din conac. Purta o giubea de cațifea cu un colan din aur și o căciulă neagră pe capul lui mare.

— Silviu? întrebă Lada. Am venit să tratez sprijinul dumitale.

Lada își scoase arbaleta și îl ținti în piept. Unul dintre oamenii lui Toma țipă surprins.

Lada își întoarse calul.

— Asta a mers bine. Acum avem întreg sprijinul moșiei. Este a voastră.

Arată spre Daciana. Aceasta dădu din cap aprobator, cu o expresie de uluială pe chip. Mama ei isprăvi să-și curețe mâinile și îi dădu înapoi batista Dacianeii.

— Le voi spune oamenilor.

— Nu, se repezi Lada. N-am spus că pământul este al lor. Ori al oricărui tată din această țară. Și-au pierdut drepturile atunci când și-au vândut fetele pentru mâncare. De ce i-ați lăsat să trăiască?

Mama Dacianeii își încrucișă privirea cu a Ladei fără a-i fi rușine.

— Mai am alte trei fete. Nu m-aș fi putut sacrifica pe mine fără să le sacrific pe ele. Până astăzi.

Lada voia să caute să-i arate, să o pedepsească aspru. Apoi își luă seama că această femeie venise direct de la muncă, de pe câmp, unde nu avea nevoie de cuțit. De câtă vreme îl cărase cu ea? De câtă vreme îl păstrase cu sfințenie, așteptând momentul potrivit? Această femeie era isteasă. Ea văzuse o ocazie și profitase.

Cu toate că Lada nu înțelegea de ce mai mulți oameni nu făcuseră asta mai curând. Dacă valahii ar fi putut să vadă dincolo de titluri și de catifea, ar fi priceput că adevărata tărie a țării – adevărata putere – era a lor. Tot ce le trebuia era un cuțit și o ocazie.

Lada avea să fie amândouă pentru ei.

— Tu ești la conducere, îi zise femeii în etate.

— Nu poți să faci asta, îi spuse omul lui Toma. Ne trebuie un boier.

— Tu ești boier? îl repezi Lada.

Bărbatul deschise gura să continue.

— Eu sunt singura cu sânge nobil aici. Îl țintui cu ochii, până ce el își lăsă capul în jos și își mută privirea. Apoi ea arătă spre leșul oșteanului omorât și i se adresă mamei Daciane: Am încredere în tine. Poartă-te cu fetele și cu nepoatele tale mai bine decât s-au purtat tații lor.

Mama Daciane încuviință încetișor din cap, în vreme ce hotărârea i se întipări în jurul ochilor, înlocuind șocul.

— Ce ne facem când prințul află că boierul nostru a murit?

— Faceți ce ați făcut dintotdeauna. Munciți pământul. Lăsați-mă pe mine să-mi fac griji în legătură cu prințul.

Femeia încuviință, apoi își înclină capul într-o plecăciune adâncă.

— Îți datorăm totul.

Lada surâse.

— Să nu uiți asta. Eu îți promit că n-am să uit.

21-28 aprilie

— AICI ERAI! spuse Ciprian cu vioiciune, în pofida sfârșelii întipărite pe chipul lui în colb, funingine și dăre de sânge.

Radu se opri în prag, străduindu-se din răspuțeri să-i întoarcă zâmbetul lui Ciprian. Tocmai revenise acasă după o noapte lungă petrecută pe metereze. O noapte smălțuită cu naramziu aprins și cu cel mai închis sângerieu. Era o ușurare să-l vadă iar pe Ciprian. Întotdeauna era o ușurare, căci, din pricina zidurilor, întrunirile nu erau niciodată sigure.

Ciprian se aplecă pe lângă el să deschidă ușa, dând din mâini cu exaltare.

— Am găsit fructe păstrate pe iarnă. N-am să-ți spun ce a trebuit să fac pentru a le obține, însă...

— Turcii! Turcii în golf! strigă un băiat, fugind pe stradă.

Ciprian și Radu schimbă priviri de tulburare și de îngrijorare. Radu era prea ostenit să-și dea seama dacă simțământul lui era de bucurie sau de groază. O luă la fugă după băiat, îl apucă de mânecă și îl trase până se opri.

— Lanțul a fost zdrobit?

Băiatul scutură din cap, cu ochii măriți de frământare și de frică.

— Au intrat cu corăbiile pe pământ!

Băiatul se smuci și se eliberă și apoi o luă la sănătoasa, strigându-și veștile și fără să mai dea vreo explicație.

Ciprian ridică din sprâncene, îngrijorarea fiind biruită de dorința de a afla. Porni în direcția stăvilarului. Radu îl urmă.

— Ai habar despre ce vorbește? întrebă Ciprian.

— Poate că au reușit să se strecoare în același chip în care corăbiile noastre au trecut pe lângă ei?

— Asta a fost posibil din pricina haosului. Însă de partea noastră a lanțului nu e haos. Nimeni nu doarme. Se veghează tot timpul. Pesemne că altceva se petrece.

Radu își târî picioarele în urma lui Ciprian. Nu-și putea afla tăria de a mai alerga. Își petrecuse jumătate din noapte tăind cârligele pe care otomanii le aruncau în încercarea de a urni din loc butoaiile cu pământ care îi protejau pe apărători. Era o muncă istovitoare. După câteva ceasuri de muncă la butoaie, nici măcar săgețile ce treceau vâjâind pe lângă urechile sale nu le mai băga în seamă. Dar măcar tot ce făcuse fusese să taie cârligele. În noaptea care trecuse, nu fusese silit să omoare pe vreunul dintre frații săi, ceea ce o făcea să fie mai bună decât cele mai multe nopți.

Mintea îi stătea la numeroasele butoaie cu pământ în timp ce se suiau pe coama stăvilarului și se uitau spre apă.

— Pe rânile Domnului! șopti Radu.

Nimic nu îl pregătise pentru asta. Otomanii erau, într-adevăr, în golf. Și, așa după cum spusese băiatul, intrau cu corăbiile pe pământ.

Trei galere de mărime mijlocie pluteau pe apă, cu echipajele râzând și fluturându-și vâslele. Coborând de pe colina dindărațului golfului, pe un drum alcătuit din bușteni unși, o altă galeră își croia drum încet către mare. Oamenii de la bord vâsleau în aer, toți ca unul, în aceleași timp. Boii trăgeau din față, și sute

de oameni țineau de frânghii pentru a controla coborâșul. Încă o corabie ajungea în vârful colinei, îndărătul primei galere.

Un cort vârgat fusese așezat pentru a supraveghea înaintarea corăbiilor. Radu nu putea să vadă limpede de la depărtare, însă avu bănuiala că îl ascundea pe însuși Mehmed. Înconjurând cortul, o fanfară de ieniceri cânta o muzică mai nimerită pentru o petrecere decât pentru un război. Notele vesele ale alămurilor pluteau peste golf spre Radu și Ciprian.

Când galera aflată mai jos alunecă de pe mal în apă, un chiot se ridică din rândul otomanilor.

— De ce nu fac nimic corăbiile noastre? întrebă Ciprian.

Radu arată spre un șir de tunuri așezate de-a lungul țărmului, ațintite spre lanțul unde flota lui Constantin plutea nefolositoare. Câteva corăbii se apropiau, părând să cerceteze dacă să se expună sau nu primejdiei canonadei.

Pe neașteptate, un pietroi uriaș zbură pe deasupra orașului Galata și căzu pleoscăind în apa dintre flota bizantină și galerele otomane. Ajunse la o distanță atât de mică de cele mai apropiate corăbii neguțătorești, încât acestea se clătinară în valurile stârnite de piatră.

Mehmed rezolvase și problema tragerii din Galata. Nu putea, din pricina tratatului, să pună tunurile în oraș. Așa că vârâse în luptă catapulte de pe vremuri.

Un bubuit și un fuior de praf din mijlocul Galatei făcu dovada că țința catapulte nu era perfectă. Ori poate că era dinadins, prevenind oamenii să stea deoparte. Radu era uluit de sclipirea de geniu a lui Mehmed.

Între timp, încă o galeră alunecase în apă, alte două fiind pe cale să o facă.

Ciprian nu se uită la Radu.

— Acest plan trebuie să fi fost pus la punct cu luni în urmă. Cu toate proviziile de care vor avea trebuință, cu rânduirea tuturor acestora... Știi?

Radu își simțea pieptul apăsător de povara eșecului. Nu numai că dăduse greș în fața lui Mehmed în privința flotei, dar Mehmed anticipase faptul că nu avea să izbândească. Își făcuse planuri fără Radu, planuri care prevăzuseră totul. Cum putea Radu să nădăjduiască să-i ofere ceva unui astfel de bărbat?

— Habar n-am avut. Radu scutură din cap, simțind că muzica de peste golf își bătea joc de el. Mă tem că s-ar putea să mai fie și alte planuri la care n-am fost parte.

Ciprian puse cu blândețe o mână pe umărul lui.

— Dacă Mehmed ar fi bănuir că un fir din barba lui îi știa tainele, l-ar fi smuls și i-ar fi dat foc.

Radu nu primi alinarea.

— Nu mai pot să ajut.

Nu mai putea să ajute pe nimeni.

Nazira culese viermii din puținul grâu care le mai rămăsese.

— Crezi că am putea mânca asta?

Radu se strâmbă.

— Dacă n-am avea încotro, am putea. Însă dacă asediul va dura atât de mult, Mehmed va fi pierdut deja. Durează prea mult și așa.

— Mi-aș dori ca isprava ta cu distrugerea proviziilor de hrană să fi fost mai puțin izbutită, spuse Nazira, aruncându-i un zâmbet strâmb.

— Încă este hrană destulă în Galata, cu toate că nimeni nu are bani să o cumpere. Distrugerea mea nu a pus capăt asediului, ci doar l-a făcut să fie mai nefericit.

Radu se aplecă în față, culcându-și capul pe masă. Trebuia să se întoarcă la zid în acea seară. Ultimele sale ture fuseseră lipsite de întâmplări. Și singuratice. Iar Ciprian era de cele mai multe ori plecat atunci când Radu se înapoia acasă.

În mod vădit, Nazira se gândea și ea la gazda lor.

— Am putea încerca să căpătăm mai multe informații de la Ciprian.

Radu nu-și înalță capul de pe masă. Nu ar fi vrut să ajungă la asta. Nu încă.

— Prea primejdios.

Nazira păru ușurată.

— Mă bucur că ești de acord. De asemenea, mi se pare... greșit. Să-l folosim pe Ciprian mai mult decât am făcut-o deja.

— El e o persoană bună, iar eu... Uneori nu pot nici măcar să mă uit la el, știind ce facem noi aici. Nu pot să mă uit la niciunul din ei. Și Constantin este un om bun. Giustiniani. Toți. Cu cât rămânem mai mult aici, cu atât mai greu este să-mi aduc aminte de ce era atât de important să cucerim orașul. Am luptat alături de ei, am sângerat alături de ei, am stat cot la cot cu ei în timp ce-i omoram pe frații musulmani. Cum...

Glasul lui Radu se frânse, cedând la ultima întrebare.

— Cum să continuăm? întrebă el în șoaptă.

Nazira îi puse o mână pe obraz.

— Ar trebui să ceri să te alături lui Orhan și oamenilor lui. Ei sunt ținuți departe de metereze. Atunci nu ai fi silit să omori pe nimeni. N-ar fi trebuit să fii pus vreodată în situația asta. Radule, inima ta este prea mare pentru această treabă. Se aplecă și îl sărută pe frunte. Nu-mi pot închipui ce ai fost nevoit să vezi și să faci. Nimeni nu poate vedea limpede în toiul luptei.

— Ce însemnătate are? N-am făcut nimic bun.

— Ba da. Și s-ar putea să mai facem. Cel mai bun lucru pe care îl putem face pentru ambele părți este să iuțim sfârșitul acestui asediu.

Nazira se ridică în picioare, trăgându-și pe ea pelerina. Cu toate că zilele deveneau mai călduroase, serile erau încă reci.

— Mă duc să mă întâlnesc cu Elena. Ea se plânge că în ultimele trei zile Coco a fost mult mai țăfnos decât de obicei, repezind-o și umblând de colo până colo fără astâmpăr.

Interesul lui Radu fu stârnit.

— El este cel mai important căpitan al lor.

— Întocmai. Ceva se ticluiește în privința mării. Cu toate astea, nu știu.

Radu se ridică și el, bucuros să aibă ceva de făcut.

— Îl voi trimite pe Amal în Galata. Pot să-i dau semnal de pe acoperișul Hagiei Sophia dacă ceva ar putea veni, iar el poate să dea semnal galerelor. Voi supraveghea casa lui Coco în timpul nopții.

— S-ar putea să nu fie nimic.

Radu surâse cu îndârjire.

— Atunci se va potrivi perfect cu toate celelalte contribuții ale mele de până acum.

Radu se trase în întunericul unui pridvor la trei case mai jos de casa lui Coco. Amal o luase la goană spre a reuși să traverseze în Galata înainte ca porțile să se închidă pe timpul nopții. Știa de un turn cu străjeri în solda lui Mehmed, unde putea să aștepte un semn.

Probabil că nu avea să însemne nimic, dar era mai bine decât să fie pe ziduri. Orice era mai bine decât să fie pe ziduri.

Radu își lăsă mintea să plutească, gândurile lui fiind punctate de cadența îndepărtată a canonadei. Aceasta nu înceta

nicicum, însă în inima orașului însemna doar un zgomot de fundal. Izul de fum și de ardere se înălța ca un gând întârziat. Nu se simțea mirosul de sânge. Numai statornica amintire a sa.

Deoarece Radu nu voia să se gândească – nici la Mehmed, nici la corăbii, nici la Ciprian –, recită versete din Coran, pierdut în frumusețea și ritmul lor. Încă se mai găsea puțină pace acolo.

Fu întrerupt cu două ceasuri înaintea zorilor. Ușa casei lui Coco se deschise și mai multe siluete în mantii ieșiră, pornind grăbite pe stradă. Spre golf.

Radu o luă la fugă în direcția opusă. Îi era lesne acum să umble la lacătul de la Hagia Sophia, cu toate că avea o cheie. Se duse iute pe acoperiș și scoase un felinar. Trei laturi erau din metal lustruit, în vreme ce cea de-a patra era un ochi de sticlă clară. Aprinse fitilul dinăuntru, apoi îl îndreptă spre Galata. Rosti o rugăciune de recunoștință ca o răsufare. Noaptea era îndeajuns de senină pentru ca semnalul să fie văzut.

Tocmai când Radu începuse să se teamă că Amal nu reușise să ajungă, o lumină îi răspunse. Licări de trei ori într-o înșiruire iute, apoi se făcu întuneric. Radu suflă în felinar și îl stinse și el. Nu știa ce împlinise.

Atunci o stea căzătoare, arzând luminos, trecu alene pe cer. Lăsă o dâră de lumină în urma ei, asemenea unui semnal din ceruri. Radu ridică o mână spre ea, amintindu-și acea noapte cu atât de mult timp în urmă, când privise stelele căzând dimpreună cu Mehmed și cu Lada. Închise ochii, simțind cum recunoștința și căldura îl umplu. Pesemne că orașul superstițios îi venea în sfârșit de hac, însă nu se putu abține să nu vadă asta ca pe un semn. Făcuse un lucru bun. Îl ajutase pe Mehmed.

Se duse spre zid în apropierea Porții Sfântului Romanos, strecurându-se printre oameni ca și când ar fi fost acolo toată noaptea. Avu grijă să le spună unora dintre ei câteva vorbe, care să le rămână în memorie. Cu toate că era cu fața spre

otomani, toate gândurile lui se îndreptau spre golful dindăratul lui și spre orașul dintre ei.

Clopotele începură să dăngăne cu o oră înaintea zorilor. Radu se prefăcu la fel de surprins ca toți ceilalți, scormonind cu privirea în sus și în jos zidul, ca și când și el ar fi bănuir că atacul avea să vină pe partea lui.

De îndată ce veniră alți oameni ca să-i schimbe, Radu li se alătură celorlalți care se îndreptau spre stăvilă. Scurte fulgerări de foc de tun iluminau sfârșitul bătăliei. O mică galeră ardea. Radu simți un ghem în stomac. Însă pe când galera plutea încet pe apă, flăcările ei lăsausă se vadă una dintre corăbiile neguțătorești pe jumătate scufundată și înclinându-se greoaie. Corabia se târi mai departe, flancată de celelalte două.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Radu pe unul dintre străjerii de pe zid. Au încercat un atac?

Bărbatul scutură din cap.

— Noi am încercat. Cumva, au știu că venim și au început să tragă înainte ca navele noastre să se apropie îndeajuns pentru a-i lua prin surprindere. Ne-au scufundat una dintre corăbiile noastre mici.

Radu ar fi putut să izbucnească în râs de ușurare. Mehmed avea să știe acum că Radu încă era de folos. Italienii nu aveau să mai riște un alt atac asupra galerelor, nu după asta. Orice acțiune în Cornul de Aur era cu adevărat zădărnicită.

Zorile se revărsară, luminând rămășițele bătăliei. Cu toate că mai multe galere fumegau, nu existau pagube însemnate de partea otomanilor. Totuși, Radu văzu în apă mai multe catarge decât ar fi trebuit.

Și apoi își dădu seama că nu erau catarge. Stâlpii de lemn care se înălțau spre cer pentru a saluta zorile erau țepi. Și, în fiecare, arătați încet, pe măsură ce lumina îi ajungea, era înfip

câte un marinar italian. În mijloc, pe țeapa cea mai înaltă, Radu îl recunosc pe Coco însuși.

Pe colina de deasupra lor, înconjurată de ieniceri, o siluetă cu turban alb și mantie purpurie sta călare pe un cal.

Radu nu putea să priceapă scena din fața lui. Otomanii câștigaseră! În mod clar biruiseră atacul pe furiș. Nu era niciun motiv pentru asta, niciunul, în afară de a chinui orașul. I se părea zadarnic.

I se părea... crud.

Tulburat, Radu privi trupurile ca și când priveghiul lui ar fi putut să le aducă împăcarea. Sau să-i aducă lui pacea. Asta semăna mai puțin cu un război și mai mult cu un omor. Și totul era din vina lui.

Zarva de mai jos de pe zid îi atrase, în cele din urmă, atenția. Se aplecă la timp să vadă primul prizonier otoman aruncat peste zid. O bucată de sfoară legată de gâtul captivului se întinse și trupul se legăna fără vlagă.

Înainte ca Radu să apuce să țipe, un alt prins fu spânzurat. Și apoi altul. Și încă unul. Privi îngrozit cum otomanii captivi erau atârnați ca niște ornamente de-a lungul zidului ca răspuns la brutalitatea de dincolo de golf.

Neputând să îndure, fugi spre spânzurați. Cineva trebuia să pună capăt acestui lucru. Oștenii aceștia aveau să fie ținuți răspunzători pentru asemenea cruzime față de prizonieri.

Se opri, totuși, când văzu șirul de otomani prinși așteptându-și rândul. Erau în genunchi, unii rugându-se, alții bocind, unii prea plini de sânge și zdrobiți pentru a face una ori alta. Și, stând în picioare îndărătul lor, privind în gol, nemișcat și înalt ca un stâlp, chiar în fața lui Mehmed, era Constantin.

Radu se înșelase. Nu se aflau oameni buni în acest oraș.

Și nici în afara lui nu se aflau oameni buni.

Jumătatea lui aprilie

LADA IEȘI DIN CORTUL EI și găsi focul deja aprins și o oală cu apă fierbând. Ea o silise pe Oana să rămână în urmă pentru a ajuta la tabăra lor de pe moșia lui Toma, pe de-o parte pentru că avea încredere în Oana că o va face bine, și pe de altă parte pentru că nu voia ca nimeni să facă mare caz de părul ei ca vai de lume. De atunci, Lada nu se mai trezise în nicio dimineață cu focul făcut.

— Ce faci? o întrebă Lada pe Daciana.

Daciana arătă spre oală.

— Opțiunile dumitale sunt ceai slab de pin sau ceai slab de pin. Negreșit ai nevoie de provizii mai bune.

— Știi ce-am vrut să spun.

Lada se așează, luând o cană de ceai de pin clocotit. Era slab, așa cum fusese lăudat.

— Nu străbat țara călare pentru a-i lua de suflet pe toți cei care vor să se alătore grupului meu vesel. Iau bărbați care pot să lupte. În plus, este important să aibă cineva grijă și de pământ.

— De ce-ți pasă atât de mult de pământ?

— Deoarece este al meu. Nu am nicio dorință să fiu prințul unei țări fără recolte. Oamenii au nevoie să mănânce.

Daciana râse.

— Atunci, vei fi *prinț*?

Lada nu-i împărtășea voioșia.

— Nu există alt titlu. Voi fi voievod, prințul Valahiei. Și voi prefăce pământul acesta în țara pe care poporul meu o merită.

Daciana se lăsă în jos, mișcându-se stângace cu pânțelele ei umflat.

— Prea bine, atunci. Iei bărbații pentru a fi oșteni și lași femeile să semene în așa fel încât să nu murim de foame. Și ce-ai să faci cu boierii?

Ca și când ar fi fost invocată, o scrisoare de la Toma Basarab fu adusă în acea clipă de către un băiat cu fața netedă.

Lada citi scrisoarea încruntată. Nicolae se așeză lângă ea, încercând să citească peste umărul ei.

— Ce zice?

— Nu se învoiește cu tacticile mele de negociere.

Furia ei clocotea mai fierbinte decât ceaiul.

— Și mai zice că ni se alătură spre a se încredința că nu voi mai negocia în acest chip și cu alți boieri. Aruncă scrisoarea pe jos, ridicându-se în picioare și umblând de colo până colo. Cine este el să-mi spună ce să fac? L-ai văzut pe Silviu! I-ai văzut pământul, ai văzut ce făcea. N-am avut dreptate?

Nicolae citi scrisoarea cu o expresie resemnată.

— Nu spun că nu ai avut dreptate. Dar... poate c-ar trebui să te gândești și să ai mai multă grijă cu următorii boieri.

— De ce? întrebă Daciana.

— Avem nevoie de ei.

Lada pufni.

— Avem nevoie? Nimeni nu are nevoie de ei. Sunt niște viermi, care se hrănesc de pe pământul meu și nu fac nimic pentru el!

Nicolae avea o expresie răbdătoare.

— E nevoie de ei pentru organizare. Ei strâng birurile. Cârmuiesc moșiile. Strâng trupe alcătuite din țărani din provinciile lor.

Lada se aplecă înainte.

— Spune-mi, Nicolae. Arată ca și cum ar face o treabă bună? Nicolae zâmbi.

— Drumurile sunt de nestrăbătut din pricina lotrilor. Ogoarele sunt părăginite ori neîngrijite. Boierii sunt grași și avuți, în vreme ce poporul moare de foame. Prințul nu are sprijin militar dacă nu se hotărâsc ei să i-l ofere, ceea ce nu fac niciodată. Însă faptele rămân, așa merg treburile în țară. Gândește-te cum să-i folosești mai bine. Ține-i mai bine în frâu. Însă nu poți să ajungi pe tron fără ei.

Lada se așază plină de dezgust.

— De ce nu?

— Deja te folosești de Toma Basarab. Fii încredințată că el știe ce face.

— N-am deloc încredere în el.

Nicolae își scărpină cicatricea.

— Credeai cumva c-ar putea să-ți dea tronul pur și simplu? Ai nevoie de aliați. Ai nevoie de boieri. Nu poți să treci peste ei, și, ca să-i aduni, ai nevoie de el. Nicolae își petrecu brațul pe după umerii Ladei, trăgând-o mai aproape. Fă-te frate cu dracul până ce treci lacul!

— Eu sunt dracul sau ei sunt?

Nicolae râse din nou, dar nu-i răspunse.

Bogdan se așază de cealaltă parte a Ladei. Ochii lui zăboviră asupra brațului lui Nicolae petrecut pe după umerii ei. Îi oferi miezul pâinii lui. Era partea cea mai moale, partea ei preferată. El luă coaja fără să aștepte mulțumiri. Pur și simplu o făcu, așa cum făcea totul pentru ea. Așa cum făcuse întotdeauna.

Asta îi dădu o idee.

— Ce-ar fi dacă aş lua pământul... dacă aş da pământul oamenilor care îl merită, precum mama Dacianei? Le câştig lealitatea. Boierii pretind lucruri întemeiate pe secole de sânge. Pământul este al lor prin dreptul naşterii. Aşa că eu îl *iau* de la cei care ni se opun. Îl dau oamenilor a căror închipuire despre Valahia se potriveşte cu a mea. Nu au nimic să pretindă în afară de bunăvoinţa mea şi îmi datorează supunere mie.

Îşi încrucişă privirea cu cea aprobatoare a lui Bogdan şi îi dăruie un zâmbet. El îşi lăasă în jos capul, o îmbujorare de încântare răspândindu-i-se în obraji.

— Nu-i poţi omori *pe toţi* boierii, spuse Nicolae, servindu-se cu ceai.

— Nu?

Nicolae îşi ridică brusc privirea, mijind ochii.

— Ei nu au cerut dreptul lor din naştere. Nu ți-au făcut nimic şi nu ai încredinţarea că o vor face vreodată. Nu socot că ai greşit omorându-l pe porcul acela, însă să-i măcelăreşti pe toţi nobilii din ţara asta va avea urmări pe care nici tu n-ai să le poţi stăpâni. Când Lada nu răspunse, Nicolae îşi aruncă iritat mâinile în sus, vărsând ceaiul. Ei sunt înrudiţi cu nobilimea din celelalte ţări. Vei atrage prea multă atenţie şi prea multă mânie. Cineva se va răzbuna. În plus, ei au familii. Au influenţă. Şi sunt *oameni*.

Lada se zgâie la foc, lăsând flăcările să-i umple vederea.

— Bineînţeles. Îl voi asculta pe Toma Basarab şi voi accepta supunerea celor care vor să mi-o dea. Însă nimeni nu păstrează nimic fără să merite. Asta e valabil pentru fiecare valah. Lada clipeşte, şi puncte de lumină îi jucară în faţa ochilor. Şi pentru tine, Daciana, adăugă ea. Aşa că te întreb din nou: de ce te afli aici?

— Nu ai cameristă.

Nicolae pufni.

— Te înșeli. Lada noastră nu e o domniță. Ea este un dragon.

Bogdan bombăni grav și furios. Lada râse, bătându-l pe Bogdan peste genunchi. Apoi aruncă o mână de țărână și de ace de brad în Nicolae.

— Nimeni nu ți-a cerut părerea.

— Părerile mele sunt daruri pe care le ofer fără nimic la schimb, fără să cer îngăduință ori plată.

— Du-ți darurile în altă parte, mormăi Bogdan.

Lada flutură din mână.

— Nicolae are dreptate. Nu am nevoie de cameristă, întrucât nu sunt o domniță. Sunt oștean.

Daciana zâmbi, îngâmfată și mulțumită de sine.

— Întocmai. Un oștean nu are vreme să-și spele curgerile lunare din veșminte.

Obrajii Ladei luară foc, iar ea preferă să-și coboare privirea în pământ, decât să se uite la Nicolae și la Bogdan. Pânțele Daciane se deslușea la marginea câmpului ei vizual. Și atunci îi incolți un gând.

Un gând cumplit.

Lada sări în picioare, aproape căzând în foc. O apucă pe Daciana de mână.

— Vino cu mine!

Fata scânci, luptându-se să se ridice. Lada o târî departe de tabără și printre copaci.

— Spune-mi cum e să fii grea. Cum s-a petrecut? Cât a durat până ce ai știut că era... Lada mătură aerul cu mâna înspre pânțele Daciane, neputând să-și desprindă ochii de la acesta acum. Câtă vreme până ai știut că e acolo?

Ochii negri ai Daciane nu trădară nicio tulburare.

— Când ai avut ultima sângerare? întrebă ea.

Lada se întoarse cu spatele, îndepărtându-se câțiva pași.

— Nu te întreb despre asta, vreau numai să știu...

— Nu sunt nici proastă, nici bârfitoare. Când ai avut ultima sângereare?

— Acum câteva săptămâni. Poate opt. Sau nouă.

Fusese înainte de Huniade, atunci când se aflase în munții Transilvaniei. Îi înghețaseră izmenele când le întinsese să se usuce după ce le spălase.

— Sângerezi regulat?

Lada scutură din cap.

— Nu. Numai de câteva ori pe an.

— Țsta e noroc. Eu... Daciana se opri, trăgând aer adânc în piept. Eram atât de statornică, încât puteai să stabilești fazele lunii după sângele meu. Și când te-a cunoscut ultima dată un bărbat?

Lada se răsuci ca titirezul, mârâind.

— Niciun bărbat nu mă cunoaște.

Din nou, Daciana nu răspunse cu vreo tulburare vădită.

— Sâni deja ți-ar fi sensibili și umflați. Ți-ar fi greață. Istovită peste poate, așa cum n-ai fost nicicând.

Lada scutură din cap, ușurată, apoi își dădu seama că ea adeverea bănuielele Daciane. Firește că da. Era o proastă. Mișcându-se cu Mehmed în întuneric, felul cum se simțise pielea lui, cum îl simțise pe el înlăuntrul ei...

Închise ochii, deoarece se străduise din răspuțeri să nu se gândească la asta. Însă de îndată ce îngăduia amintirilor să revină, voia să-l omoare. Și voia să fie din nou cu el.

Nu știa care dorință era mai puternică.

— Sora mea e ca dumneata. Daciana vorbea ca și când ar fi discutat despre vreme. Ea sângerează rar. E una din cele care n-au fost niciodată grele, în pofida multor vizite de-ale boierului nostru, fie-i sufletul blestemat pe vecie! Daciana scupă

pe pământ. Ea era cea norocoasă. Probabil că vei avea parte de noroace asemenea.

Lada își înghiți o parte din frică. Avea gust de sânge și de fiere. Daciana se răsuci pe călcâie pentru a se întoarce în tabără.

— Poți să rămâi cu mine, zise Lada.

Fata zâmbi.

— Știu.

— Poți să dormi în cortul meu, dacă asta te face să te simți mai la adăpost.

— E foarte generos din partea dumitale. Totuși, în curând voi împărți cortul cu Ștefan.

— Da?

Niciodată nu socotise că Ștefan ar fi putut lega prietenie cu o femeie. Cu toate astea, dintre toți oamenii ei, era cel mai probabil ca el să o facă fără să fie observat.

Zâmbetul Dacianeii deveni pișicher și șiret.

— El încă nu știe asta.

Lada râse, iar apoi cele două femei porniră împreună spre tabără. Ce păcat că nimeni nu-i dăduse Dacianeii un cuțit când era mică. Lada bănuia că ar fi fost la fel de formidabilă ca oricare dintre oamenii ei din tabără.

5-16 mai

NEDORITOR SĂ-ȘI MAI PETREACĂ timpul reparând zidul – din care o porțiune uriașă căzuse în ziua cu pierderi de ambele părți, însă fără o schimbare adevărată –, Radu vizită turnul lui Orhan, unde toți turcii din oraș erau staționați. Aici, cel puțin, erau otomani pe care nu trebuia să-i ucidă.

Radu se opri să șadă cu straja. Îi știa pe toți din vedere, dacă nu după nume. Aici erau străini, devotați orașului, dar nicio-dată cu adevărat parte din acesta. Toată lumea îi privea cu o oarecare măsură de neîncredere.

— Este puțină mâncare, se plânse Ismael, străjerul. Și nici bănuți n-avem s-o cumpărăm. Orhan face și el ce poate pentru noi, dar nu e ușor.

Radu încuviință din cap.

— Venețienii au încercat să fugă ieri. Giustiniani i-a oprit cu greu. Oamenii lipsesc de la schimbul lor de pe metereze, rămânând în oraș și încercând să găsească de mâncare pentru familiile lor.

— Așa e natura asediului. Moarte din afară, putreziciune dinăuntru, spuse Ismael, zâmbind cu mâhnire. Am putea să scăpăm din asta, totuși. Înapoi la felul în care erau lucrurile. Cât de tare îmi lipsește să mă plimb pe străzi și să se arunce cu noroi în mine pur și simplu pentru că sunt turc! Acum

nu putem pleca din turnul nostru de teamă ca oamenii să nu creadă că suntem oamenii sultanului, înlăuntrul oraşului.

Radu se lăsă pe spate, lada pe care şedea protestând zgomotos. Zări ceva înăuntru cu coada ochiului – un steag otoman. Lada conţinea restul steagurilor pe care nu le folosiseră pentru păcăleala cu nava-mesager. Acum stăteau acolo, nefolositoare şi părăsite. Radu simţi un val de solidaritate cu steagurile.

— De ce aţi rămas? îl întrebă Radu.

Dacă Mehmed avea să biruiască, oamenii lui Orhan erau morţi. Şi chiar dacă Mehmed nu izbândeşte, ei aveau să fie în continuare proscrisii oraşului. Orhan nu va putea niciodată să revendice tronul otoman, nu acum, când Mehmed avea moştenitori. Din punct de vedere politic, el era nefolositor.

Ismael îşi frecă gânditor bărbia.

— Orhan e un om bun. A devenit pion, însă n-a lăsat ca asta să-l prefacă într-un om crud sau înăcrit. N-am auzit acelaşi lucru despre sultan. Ismael ridică din umeri. Oricum ar fi, soarta mea a fost dintotdeauna legată de acest oraş. Să mor între zidurile sale ori pe ele. Am ales să rămânem alături de un om pe care îl respectăm.

În urmă cu câteva săptămâni, Radu ar fi vrut să-l lovească pe Ismael pentru că îl acuza pe Mehmed de cruzime. Acum, ori de câte ori Radu închidea ochii, vedea o pădure de ţepi purtându-şi monstruoasele roade.

Cei doi bărbaţi îşi ridicară privirile în timp ce o procesiune de cai înainta cu greu prin noroiul din faţa lor. În mijloc se afla Constantin. Avea umerii lăsaţi şi capul plecat. Cu o zi în urmă, prezenţa lui pe metereze îi făcuse pe apărători să continue să lupte îndeajuns pentru a ţine piept atacului.

Noroiul zbură prin aer, aterizând pe crupa calului lui Constantin. Oştenii de lângă el deveniră brusc vigilenţi,

scormonind cu privirile după atacator. Constantin oftă și scutură din cap.

— Ereticule! strigă cineva de pe alee. Copiii noștri mor de foame fiindcă tu l-ai trădat pe Dumnezeu!

Constantin privi într-o parte și îl văzu pe Radu. Zâmbi cu mâhnire.

— Copiii noștri mor de foame deoarece singurul argint rămas în oraș îi aparține lui Dumnezeu, răspunse.

Odată ce alaiul împăratului trecu, Radu își luă rămas-bun de la Ismael. Întorcându-se la casa lui Ciprian, văzu dovezi ale suferinței pretutindeni. Una era să vezi oamenii murind pe metereze și cu totul altceva să le vezi copiii șezând pe verande cu ochii lipsiți de viață din pricina foamei. În Galata se găsea de mâncare și ei continuau să facă schimb în timpul zilei cu Constantinopolul. Însă dacă nimeni nu avea bani, toată mâncarea din lume era în continuare inaccesibilă.

Vorbele lui Constantin îl urmăriră pe Radu, fără să-i dea pace. *Singurul argint rămas în oraș îi aparține lui Dumnezeu.* Radu nu putea să facă nimic să forțeze sfârșitul asediului. Dar poate că putea să îndulcească suferința în acest răstimp. Suferința la pricinuirea căreia dăduse el o mână de ajutor stricând mâncarea. Poate că mai putea să facă ceva pentru propriul lui suflet.

Ciprian și Nazira se aflau amândoi în salon când Radu intră ca o furtună pe ușă, cu o vigoare renăscută.

— De ce ești așa de încântat? îl întreabă Ciprian.

— În biserici se găsește argint, da?

Ciprian încuviință din cap.

— Talgerele pentru colectă sunt făcute din argint.

— Și de obicei sunt folosite pentru a aduna bani pentru săraci. Cred că am putea strânge acele talgere pentru a face

bani pentru săraci. Fără îndoială că Dumnezeu va privi cu bunăvoință o asemenea strădanie.

Radu nu putea să-și închipuie că vreun Dumnezeu – cel creștin sau cel adevărat – s-ar uita cu nemulțumire la un act de milă, indiferent cui i-ar fi fost dăruit. Era unul dintre stâlpii Islamului, la urma urmelor. Nu se mai simțise cu adevărat fericit pentru ceva de când venise în acest oraș.

Ciprian scutură din cap.

— Unchiul meu nu poate să ia nimic din biserici, nu cu reputația lui. Și așa oamenii de-abia îi îngăduie să se roage în biserici. Dacă începe să ceară argintul sfințit, orașul s-ar răscula.

Radu zâmbi cu viclenie, întinzând mâna să o ajute pe Nazira să se ridice în picioare.

— Unchiul tău nu va cere nimic și nici nu va lua. Eu mă descurc foarte bine într-o topitorie.

Ciprian își mușcă buza, ochii lui cenușii jucând de încântare.

— Știu unde se bat monedele regale. În ultima vreme nu prea a mai funcționat.

— Cunosk pe cineva care este foarte priceput la descuiat lacăte.

Nazira râse, luă un șal negru și și-l înfășură în jurul capului, apoi zise:

— Și mai știu pe cineva care va face curățenie în biserică de se va întâmpla cumva să dea cineva peste vesela noastră șleahță de hoți.

Era ceva nebunesc, însă era tare bine să facă altceva decât să lupte pe metereze sau să se urască pe sine. Radu practic țopăia pe străzi. Nazira era de o parte a sa, Ciprian de cealaltă, iar noaptea era la fel de minunată ca oricare alta pe care o trăise el. Găsiră o biserică neluminată și nefolosită nu departe de casa lui Ciprian.

Nazira își ținea găleata cu provizii la vedere, bătând nerăbdătoare din picior ca și cum ar fi vrut să-și vadă de treabă. Găleata, bine plasată, îl ascundea pe Radu, care spărgea lacătul. Ușa se deschise și ei intrară în vârful picioarelor înăuntru. Lui Radu îi plăcea cel mai mult atunci când bisericile erau cufundate în întuneric. Ornamentele luxoase și exagerat de multe erau tăcute, iar liniștea părea mai sfântă decât ar fi putut să fie orice liturghie.

Încrezător în sine, Ciprian își croi drum spre altar, de unde scoase un talger și îl ridică biruitor. Nazira îl îndesă pe fundul găleții și îl acoperi cu zdrențe.

În decurs de trei ore atacară mai multe biserici. Găleata Nazirei era aproape plină. Radu era prea ostenit să mai țopăie, însă el și Ciprian continuară să rădă unul de orbecăitul celuilalt. Într-o biserică, Ciprian se împiedică și căzu cu spatele peste o bancă, cu picioarele în aer. Radu se ținu de burtă, aplecat, încercând să nu rădă atât de zgomotos pentru a nu fi prinși. În loc să se ridice de îndată, Ciprian rămase acolo pe spate, dând din picioare, până ce lui Radu începură să-i curgă lacrimi pe față.

Când cea de-a zecea biserică fu jefuită, se învoiră asupra încă uneia. Străbătură străzi, schimbându-și mereu direcția, cu râsete tainice înăbușite precum ceața înăbușea orașul. Radu nu știa cum e să fii beat, însă bănuia că era cam așa ceva.

— Îmi face trebuință! țipă o femeie.

Se opriră, speriați. Două femei smuceau de un coș. Fiecare avea un copil sau doi la picioare, care le trăgeau de fuste și plângeau.

— Copiii mei mor de foame! strigă una din femei.

— Cu toții murim de foame! spuse un bărbat, vârându-se între cele două femei.

Una din ele căzu în noroiul de pe stradă, trăgând și un copil după ea. Cealaltă se împletici după coș, însă bărbatul ajunsese primul la el.

— Dă-mi-l! se milogi ea, ridicându-și copilașul și ținându-l în fața ei ca o dovadă a disperării sale.

— Am și eu copii flămânzi.

Ciprian și Radu făcură un pas în față, neștiind sigur ce să facă, însă știind că ceva trebuia făcut.

— Ar trebui să fii pe metereze, îi spuse Ciprian bărbatului.

Chipul bărbatului se preschimbă în ceva urât și brutal.

— Ca tu să poți să iei mâncarea pentru tine? Mă voi întoarce pe metereze după ce familia mea va fi mâncat.

Se împinse, făcându-și loc să treacă de ei, aproape răsturnând-o pe Nazira. Nici măcar nu se uită înapoi la femeia de la care furase mâncarea. Cea care încă era în picioare porni tropăind, cu un copil în brațe și cu celălalt mergând grăbit după ea.

Radu întinse mâna să o ajute pe femeia căzută să se ridice. Ea îi luă mâna și se săltă în picioare, scuturându-și noroiul de pe fuste și folosind o bucată curată pentru a șterge chipul copilului.

— Ar trebui să te duci în Galata, îi zise Radu, cât de blând putu. Acolo au mai multă mâncare, iar copiii tăi vor fi mai feriți de primejdii.

— Dumnezeu ne va apăra, răspunse ea, iar Radu nu știa dacă vorbele ei sunau a rugăciune ori a învinuire.

— Însă Dumnezeu nu te hrănește.

Ea îl privi, înfricoșată, apoi își vâri copilul în fuste și porni zorită, de parcă hula lui Radu ar fi fost molipsitoare.

Ea ar fi putut la fel de bine să ia cu sine și toată fericirea lor. Dar măcar știa că această noapte meritase osteneala. Fusese necesară.

— Încă una, spuse Ciprian, părând istovit. Arată înainte. Mănăstirea unde adăpostesc Hodighitria.

— Ce e aceea? întrebă Nazira, petrecându-și un braț pe sub al lui Radu, iar celălalt pe sub brațul lui Ciprian.

Nu era prea bine cu ea în mijloc. Mai puțin echilibrat. Radu preferase să stea între ei. Însă el căra acum găleata grea.

— Hodighitria este cea mai sfântă icoană din oraș, răspunse Ciprian. O pictură a Fecioarei Maria ținând pruncul Iisus lângă ea. Se spune că a fost adusă înapoi de pe Pământul Sfânt de către Apostolul Luca. Uneori o plimbă în sus și în jos în jurul zidurilor drept protecție, cu toate că monahii au ascuns-o ca pedeapsă pentru tratativele purtate de unchiul meu cu catolicii.

— Chiar cred că o pictură îi va salva? întrebă Nazira, nu pe un ton critic, ci mai degrabă curios.

Radu tresări când auzi alegerea vorbelor ei – îi în loc de *ne* –, însă Ciprian nu băgă de seamă. Cel puțin Radu nu era singurul prea tihnit în preajma lui Ciprian.

— Se spune că a mai salvat orașul și altă dată, răspunse Ciprian.

— Tu crezi asta? îl întrebă Nazira.

Ciprian privi în sus la stelele care se uitau la ei prin acoperământul jos de nori și fum ce nu se mai ridica niciodată cu adevărat.

— Cred că Fecioara Maria ar vrea mai degrabă să ne vadă că avem grijă de semenii noștri decât de o pictură a ei. Motiv pentru care am de gând să-i abat atenția străjerului în așa fel încât voi să vă puteți furișa înăuntru și să luați argintul pe care îl găsiți.

Făcu o plecăciune, cu veselie, încercând să regăsească ceva din amuzamentul lor, apoi dădu colțul spre mănăstire.

Radu se rezemă de o ușiță exterioară, lucrând asupra lacătului pe cât de iute cu putință. Intrară într-un coridor negru ca noaptea. Pipăindu-și drumul de-a lungul peretelui, dădură peste o altă ușă. Era încuiată.

— Asta e promițător, șopti Nazira.

Radu deschise ultima încuietore. Aerul dinăuntru îi înțepă nările cu rămășițe de fum de cădelniță. Radu îndrăzni să aprindă o lumânare în încăperea lipsită de geamuri. În timp ce lumina pâlpâia, prinzând viață, imaginea Fecioarei Maria apăru în fața ochilor lor. Icoana, aproape la fel de înaltă ca Radu, era montată pe un pat de scânduri cu pari pentru a putea fi cărată.

— Ce păcat că nu poate fi topită, zise Nazira gânditoare, privind rama grea din aur.

Radu căuta argint. Găsi câteva obiecte mici, pe care le vârî în buzunar. Nazira rămase unde se afla, privind lung la icoană.

— Cred că aceasta este problema Constantinopolului, spuse ea. Se încred într-o pictură să-i salveze, în loc să se încreadă unii în alții. Se ceartă și chibzuiesc în privința chipului în care se găsesc sufletele lor în viața de apoi, în vreme ce-i lasă pe cei aflați în nevoi în viața aceasta să moară de foame. Nu e de mirare că orașul e pe moarte.

Radu își puse mâna pe umărul ei.

— Am lucrul după care am venit.

Nazira nu se clinti. Ochii îi străluceau de lacrimi la lumina lumânării.

— Îi urăsc. Îi urăsc pe toți din orașul acesta! Mă preumblu printre ei, vorbesc cu ei și e ca și cum m-aș conversa cu stafiele. Îmi vine să mă îmbrac în veșminte de doliu în fiecare zi.

Acum plângea. Vârând mâna într-unul din vasele de lut din găleată, scoase o mână de unsoare zoioasă.

Radu o apucă de mână înainte ca ea să poată să arunce unsoarea pe icoană.

— Nu! îi zise el cu blândețe.

— Ar trebui s-o ardem. Ar trebui să-i osândim.

— Sunt îndeajuns de osândiți.

— Sora ta i-ar da foc pentru a-i face să-și piardă curajul.

— Sora mea ar face mult mai mult de atât.

Îi zâmbi, închipuindu-și ce ar fi făcut Lada dacă s-ar fi găsit în acest loc. Nimic din oraș nu ar mai fi fost în siguranță.

— Însă Ciprian este afară. Și-ar da seama.

Suspînând, Nazira încuviință din cap. Își frecă palmele de pari, încercând să-și șteargă unsoarea.

— Îmi pare rău! Mi-e atât de dor de Fatima, încât simt ca și când în suflet mi-a intrat gheață. Și e greu să-mi amintesc să nu-mi pese de oamenii aceștia. Eram încredințată atunci când am venit că asta nu va fi o problemă. Voiam... voiam ca ei să sufere. Voiam să-i văd căzând.

Radu nu o mai auzise niciodată vorbind așa.

— Să aperi Islamul?

— Pentru răzbunare, răspunse ea în șoaptă. Pentru Fatima. Familia ei a fost omorâtă de către cruciați pe când era foarte tânără. Au făcut lucruri cumplite. Lucruri despre care nici acum măcar nu poate să vorbească. Am vrut ca orașul Constantinopol să fie al nostru pentru a opri alte cruciade, da. Dar și pentru a-i pedepsi. Nazira se șterse la ochi cu un colț al șalului. Știu că n-are noimă. Niciunul dintre acești oameni de-aici nu sunt vinovați de ceea ce i s-a întâmplat Fatimei. Însă ura lor absurdă față de noi, demonizarea Islamului, este ceea ce i-a împins pe acei oameni să facă ce au făcut. A fost hain din partea mea să vin aici cu atâta ură în inimă. Ura ne prefăce pe toți în niște monștri.

Radu o trase mai aproape, îmbrățișând-o strâns.

— Tu n-ai putea niciodată să fii un monstru, zise el, în timp ce Fecioara Maria arăta solemnă spre fiul ei.

Chipul ei nu trăda nicio trăire, nicio urmă de judecată ori de milă.

— Eu tot socot că facem ceea ce trebuie, zise Nazira, aranjându-și șalul. Și încerc să-mi pun nădejdea în Dumnezeu.

Radu încuviință din cap și o luă de mână. Împreună, părăsiră mănăstirea.

Ciprian îi întâmpină afară.

— Topitoria nu e departe. Nu va fi nimeni acolo.

Când ajunseră la topitorie, focurile din vatra forjei erau aproape stinse. Avea să dureze o vreme până ce ar fi fost îndeajuns de fierbinți pentru a topi metalul. Nazira își ceru iertare și se duse acasă să se culce.

Radu văzu acum că ea își purta tristețea ca pe o mantie. Zâmbea atât de luminos, încât era foarte lesne ca lui să-i scape mâhnirea ce se învărteja în jurul ei. Radu își dorea să poată să o ia de acolo. Însă știa că părăsirea acestui oraș și reunirea cu Fatima aveau să fie începutul vindecării ei.

În vreme ce porneau furnalul, Ciprian găsi matrița pentru monede.

— Tatăl meu mi-a spus că nu voi face niciodată bani pentru familie. Aș vrea să mă poată vedea acum.

— Tatăl meu nici măcar nu se gândea prea mult la mine pentru a se întreba dacă eram demn de ceva.

— Pare să fi fost mai ticălos decât sunt eu.

Radu râse și fu răsplătit cu unul dintre zâmbetele sincere ale lui Ciprian. Făcură cu rândul să alimenteze focul. Ciprian se aplecă, privind flăcările peste umărul lui Radu. Se spălase și nu mai duhnea a ziduri. Mirosea a veșminte uscate la soare, cu o urmă de briză a mării. Radu se trezi inspirând cu atâta nesaț, încât ameți.

— Te pricepi foarte bine la asta, zise Ciprian, răsuflarea lui gâdilându-i urechea lui Radu.

Radu ar fi roșit din pricina laudei – după copilăria lui nefericită, devora o laudă așa cum om mort de foame înghițea cu lăcomie pâinea –, însă era atât de cald, încât avea chipul deja îmbujorat. Curând, în încăpere se făcu înăbușitor de cald. Ciprian își scoase veșmintele de deasupra, dezbrăcându-și, în cele din urmă, și cămașa.

Într-adevăr, este nesuferit de cald, gândi Radu, uitându-se oriunde, numai la celălalt bărbat nu.

Când focul fu îndeajuns de puternic, îl hrăniră cu piesele din argint, una câte una, strângând metalul topit. Monedele pe care le turnară erau zgrunțuroase, vădit inferioare celor adevărate. Însă nimeni nu avea să le examineze prea îndeaproape acum.

Ciprian se întinse pe podea, cu brațele sub cap. Radu nu se uită.

Până când o făcu.

Ciprian era zvelt și înalt, lat în umeri. Ochii lui Radu zăboviră pe spațiul unde bustul lui făcea o adâncitură dinspre coaste spre marginea nădragilor.

Nu. Era ostenit, și era... ceva. Totul era *ceva*. Nu știa ce, nu putea să gândească limpede. Privindu-l pe Ciprian, își aminti când îl văzuse pe Mehmed în acea noapte în iatacul lui Mehmed, înainte ca acesta să își dea seama că el era acolo. Radu simți o undă de vinovăție, ca și cum l-ar fi trădat cumva pe Mehmed în această noapte. Când se gândi la cât fusese de nefericit în Edirne, îi veni să râdă. Ar fi dat orice pentru acea mică distanță de Mehmed, prin comparație cu încălceala de simțăminte și întrebări pe care zidurile care îi despărțeau le puneau.

Doar că nu credea că voia să renunțe la această noapte, chiar și cu tot ce îl costase să ajungă aici.

Totuși, își țină privirea asupra mesei după aceea. Dacă l-ar fi surprins Ciprian uitându-se, cum ar fi reacționat? Cum ar fi vrut Radu ca el să reacționeze? Radu își îndreptă toată atenția asupra monedelor.

— Cum i le vei explica unchiului tău?

— Zestrea unei babe veștejite care vrea să se mărite cu mine.

— Ai fi mai credibil dacă ai zice că e o comoară îngropată.

— Se întâmplă să fiu foarte atrăgător pentru femeile în etate. Vezi tu, ochii mei. Nu se pot sătura de ochii mei.

Într-un sfârșit, Radu își scoase cămașa, căci în încăperea zăpușeala era din ce în ce mai mare. Se străduia din răsuferință să nu se uite la Ciprian. Uneori, izbutea. În tot acest răstimp, rămase de cealaltă parte a mesei, bucuros că aceasta se afla între el și Ciprian. Și bucuros că nădragii îi erau îndeajuns de groși pentru a ascunde simțămintele pe care trupul lui nu voia să accepte că nu trebuiau să fie acolo.

Trupurile sunt lucruri trădătoare.

Jumătatea lui aprilie

— AVEM NEVOIE DE DORIN, spuse Toma. Stătea drept și mândru pe calul său. Și e un Basarab.

Lada arătă spre locul din care veniseră.

— Ne-a atacat!

Fuseseră întâmpinați la marginea pădurii lui Dorin Basarab de trei duzini de țărani prost înarmați și îngroziți. Zece soldați bine pregătiți cu arme stătuseră îndărătul țăranilor, nelăsându-le nicio altă opțiune în afară de a lupta. Înainte ca Lada să poată deschide gura, unul dintre țărani trăsesese cu o săgeată în ea. Bogdan îl secerase imediat pe acel bărbat, apoi trecuse la următorul.

Fuseseră câteva minute de muncă plină de sânge și de țipete pentru a-i împrăștia. Fusese o irosire a timpului ei și a vieților țăranilor.

Lui Toma nu-i păsa. Pufni ușor, ochind conacul din fața lor, prețaluindu-l.

— Dorin se va învoi să ne susțină. Și nu vom mai avea o altă *neplăcere*. O privi tăios pe Lada. Îl voi împăca oferindu-i pământurile lui Silviu atunci când vei fi pe tron.

— Nu. Le-am dat deja altcuiva.

Toma râse.

— Unei țărănci? Da, am auzit. Asta a fost hazliu. Te rog, lasă împărțirea pământului pe seama mea. De fapt, poate că este cel mai bine să rămâi aici cu oamenii tăi. Mă ocup eu de toate.

Se îndepărtă călare, urmat de oamenii lui. Lada îi privi spinarea cu toată tensiunea unei săgeți încordate.

Nicolae îi puse o mână pe braț.

— Ce e? se răsti ea.

El făcu un gest cu capul în spatele lor. Lada se întoarse și văzu un șir de țărani. Un șir de țărani foarte furioși. Ei nu făcură nicio mișcare înspre ea – pesemne din pricina oștenilor călare din urma ei –, dar nu avea nicio îndoială că ar fi omorât-o dacă ar fi putut.

— Cine are comanda? întrebă ea, făcându-și calul să meargă în fața lor.

— Frate-meu, bombăni un bărbat.

— Unde este?

— Mort pe câmpul de colo.

Lada își opri calul, aruncându-i omului o căutătură cruntă de-a lungul nasului ei lung și coroiat.

— Și socoți că asta e vina mea?

— Săbiile voastre au sânge pe ele.

Lada își scoase sabia. Tăișul sclipea, bine lustruit.

— Sabia mea este curată. Sabia mea nu s-a aflat îndărătul fraților și verilor voștri, mânându-i într-o luptă pentru care nu erau pregătiți. Sabia mea n-a atârnat deasupra gâturilor voastre, silindu-vă să slujiți un om căruia nu-i pasă de viețile voastre. Sabia mea n-a fost ținută de străjerii boierului vostru pentru a se încredința că niciunul dintre fiii și prietenii voștri nu putea să fugă atunci când ar fi trebuit.

Nicolae își drese glasul.

— Poate că nu este cea mai bună tactică să-i încurajezi să lupte cu noi, zise el în șoaptă.

Lada își întoarse calul, dezgustată și mâniată.

— Mergem la Târgoviște, zise ea. Alăturați-vă nouă.

Bărbatul privi într-o parte, frecându-și obrazul țepos.

— Nu-i drept, o domniță să aibă o sabie.

Lada știa că, dacă l-ar fi omorât, ar fi creat un precedent prost. Știa asta, și totuși sabia ei se apropie oricum de el.

— De ce am face-o? întrebă un bărbat în etate, cu părul coliliu și subțire asemenea norilor de deasupra capetelor lor.

Pielea care îi atârna sub bărbie se bălăbănea în timp ce vorbea:

— O duceam bine înainte să vii mata. Nu vrem necazuri dinspre Târgoviște.

Lada se întoarse spre el, iertându-l pe celălalt bărbat.

— Și Târgoviște nu și-a dat osteneala în privința voastră. Nu-i pasă. Nu-i pasă de viețile voastre ori de familiile voastre ori de bunăstarea voastră. Ce v-a dat prințul vreodată?

Bătrânul ridică din umerii lui ascuțiți.

— Nimic.

— Dacă sunteți fericiți cu nimic, negreșit, fugiți și căutați un alt boier pe care să-l slujiți. Dorin Basarab va fi alături de mine. Și când voi fi pe tron, îmi voi aminti de fiecare om care m-a ajutat să ajung acolo, indiferent de rangul lui.

— Vrei să fii prinț? o întrebă primul bărbat.

Nu mai era furios. Era zăpăcit. Lada îl prefera furios.

— Eu *voi fi* prinț.

— Din ce familie te tragi? Nu mai au băieți? întrebă el.

Ea deschise gura să-și declare neamul. Apoi se opri. Nu merita tronul datorită familiei sale. Datorită tatălui ei. Fiindcă frațele ei nu voia să-l ia. Făcea ceea ce făcea nu pentru ea însăși

sau pentru numele familiei sale, ci pentru Valahia. Avea să câștige tronul.

— Sunt Lada Dracul și voi fi prinț. Își coborî glasul, aplecându-se spre bărbat și vorbind precum sunetul săbiilor scoase din teacă. Te îndoiești de asta?

El făcu un pas îndărăt, târșindu-și picioarele, văzând, în cele din urmă, adevărul pe chipul ei. Nu era o domniță. Era un dragon, iar această țară întreagă avea să o știe înainte de sfârșit.

— Dacă nu izbândești? o întrebă bătrânul.

— Atunci nu veți fi mai rău decât sunteți acum. Boierul vostru va veni târându-se înapoi. Ei izbutesc întotdeauna. Dar dacă eu izbândesc – și voi izbândi –, *vă* voi ține minte. Pricepeți?

Bărbații încuviințară din cap, unii mai în silă decât alții. Bătrânul rânji știrb.

— Cred că mata ești nebună. Dar nu voi zice nu acestei oferte.

Se plecă în fața ei.

Lada privi pe deasupra capetelor lor în zare. Efectul fu stricat de unul dintre oamenii lui Toma care veni călare.

— Stăpânul meu zice că puteți să vă ridicați tabăra îndărătul conacului. Vă puteți alătura lui la cină, dacă doriți.

Lada nu dorea. Scrâșni din dinți și încuviință totuși.

16-24 mai

ÎN VREME CE LUNA MAI trecea de zenit și aluneca spre iunie, nu se întrezărea niciun sfârșit al asediului. Sfârșeala pe care Radu o resimțea cutreierând în timpul zilelor era întreruptă numai de izbucniri stacojii de groază. Orice altceva în legătură cu timpul acela era urât – praful, norii, sufletul lui.

După noaptea de la topitorie, din nou se străduise din răsuputeri să se ferească de Ciprian. Nazira nu mai avea multe legături folositoare; Elena, asociată cu bietul Coco cel tras în țeapă, era acum disprețuită, iar Nazira fu și ea îndepărtată drept urmare. Cea mai mare parte a timpului și-o petrecea încercând să găsească mâncare și să o ducă celor aflați în nevoie. Radu nu o întreba niciodată ce înfăptuiseră aceștia. Înțelegea nevoia de a extinde bunătatea chiar și atunci când însăși acțiunea mistuia sufletul de vină. Înțelegea la fel de bine și dorința de ispășire.

Când Radu izbutea să ajungă acasă să doarmă, el și Nazira stăteau culcați în pat, fără să se atingă, fără să vorbească. Unul lângă altul și singuri dimpreună. Singurul lucru de care Radu mai era incredințat în marea nesfârșită de fum era că Nazira avea să scape cu viață din asta. Orice altceva era negociabil.

Pe nouăsprezece mai, clopotele din oraș își dăgăniră de-acum familiara chemare la rugăciune. *Panică!* spuneau.

Moarte! spuneau. *Distrugere!* spuneau. Nu mai erau instrumentele rugăciunii, ci doar pristavii pieirii.

Radu mergea târșâindu-și picioarele spre Hagia Sophia. O smucitură bruscă de cămașa lui îl făcu să tresară. Se întoarse și-l văzu pe Amal.

— N-am nimic pentru el, zise Radu.

Amal scutură din cap.

— El are un mesaj pentru dumneata.

Inima trudită a lui Radu își grăbi bătaile. Mehmed! Mehmed al lui!

— Da?

— Spune să stai departe de ziduri azi. Să-ți găsești un alt loc unde să te afli.

Radu nu știa dacă să râdă încântat sau să plângă de ușurare. Mehmed își amintea de el – și îi păsa dacă era sau nu teafăr.

— De ce?

Amal ridică din umeri.

— Acesta e mesajul.

— Spune-i că îi mulțumesc. Spune-i...

Spune-i că mi-e dor de el. Spune-i că-mi doresc ca lucrurile să fie din nou așa cum au fost. Spune-i că sunt îngrozit că nu vor putea niciodată să fie. Spune-i că, și dacă ar putea, nu știu dacă voi mai fi vreodată mulțumit cu asta.

— Spune-i că gândurile și rugăciunile mele sunt cu el.

Amal încuviință, apoi întinse mâna ca și cum ar fi cerșit. Radu scoase o singură monedă și o puse în palma băiatului.

Radu se întoarse acasă, fericit că putea măcar să-i spună Nazirei că Mehmed se gândea la ei și trimisese o prevenire. Și atunci își aminti: Ciprian era deja pe zid.

Pe zidul despre care Mehmed socotea că era îndeajuns de primejdios încât să riște să trimită un mesaj.

Radu putea să se ducă acasă. Putea să aștepte și să vadă ce se întâmpla. Putea să stea la geam, uitându-se după Ciprian. Iar dacă Ciprian nu se întorcea...

Radu fugi spre zid. Avea să se gândească la vreo scuză pentru a-l scoate pe Ciprian de acolo. Nu se întrebă de ce merita riscul. Pur și simplu știa că trebuia.

Când ajunse acolo, totuși, se opri în șoc. De cealaltă parte a zidului erau *turnuri*. Făcute din lemn, învelite în foi de metal și piei pentru a-i proteja pe oameni de foc și săgeți. Roți uriașe ieșeau de la poalele acestora. Și înaintau spre oraș.

Unde ținuse Mehmed turnurile, era un mister. Nimeni din jurul lui Radu nu știa de unde veneau sau când apăruseră. Însă scopul lor era deja atins. Pe măsură ce turnurile înaintau, oamenii protejați dinăuntru lor aruncau pământ, bolovani și tufișuri în șanțul de apărare. Încet, însă neîndoielnic, îl umpleau.

Radu trecu grăbit de un șir de arcași, disperat să-l găsească pe Ciprian. Mehmed nu-l voise aici și acum vedea de ce. Zidurile aveau să fie cucerite astăzi.

Arcașii trăgeau cu săgeți aprinse, însă acestea săreau înapoi, fără să facă niciun rău, când se loveau de exterioarele protejate ale turnurilor. Se trăgea și cu micile tunuri, însă cu prea puțin efect. Turnurile înaintau fără să se oprească. Giustiniani se împinse spre mijlocul meterezelor, la câțiva oameni depărtare de locul unde Radu se ghemuise îndărătul butoaielor. Un foc neconținut de săgeți zbura spre zid, împiedicând orice contraatac plănuit.

— Ce naiba e asta? întrebă Giustiniani, privind atent printre butoaie. Îl zări pe Radu și se duse târâș spre el, făcând semn cu mâna spre turnuri. Știi că are așa ceva?

Radu scutură din cap, rezemându-se de butoaie, neputând să se uite la turnuri.

Toată furia lui de mai înainte față de Mehmed îl părăsise, asemenea unei săgeți ce ricoșa din armura pe care mesajul lui Mehmed o alcătuisese. Turnurile fuseseră în plan de la bun început. Iar Mehmed niciodată nu-i vorbise de ele lui Radu.

Ceea ce însemna unul din două lucruri: fie Mehmed *nu* avea încredere în el, fie Mehmed ținuse ascunse dinadins informații deoarece căutase un chip de a-l vârî pe Radu în oraș încă de la început, și bănuise că Radu avea să fie prins și torturat.

Chiar și cu armura avertismentului lui Mehmed, oricare opțiune frângea inima și așa chinuită a lui Radu.

Pe la lăsarea serii, șanțurile de apărare erau destul de pline ca turnurile să poată trece dincolo de ele. Înaintarea lor era la fel de lentă și inevitabilă ca trecerea soarelui. Din câte își putea da seama oricine, oamenii de pe fundul lor împingeau, scurtând depărtarea. Ploaia de săgeți din turnuri nu contenise. Niciun contraatac nu putea fi lansat, nici fuga de turnuri nu era cu putință. Acestea veneau într-un ritm chinuitor, aducând încet pieirea orașului. Și Radu tot nu-l găsisse pe Ciprian. În acest moment nu putea să plece – deoarece nu-l avea pe prietenul lui și fiindcă ar fi arătat ca și cum ar fi fugit.

Cineva venea călare prin spațiul dintre ziduri, trăgând un car încărcat.

— Giustiniani!

Era Ciprian. Radu se însufleți. Orașul era pe cale să fie cucerit, însă Ciprian era aici! Radu putea să-l scoată și apoi puteau să ajungă la Nazira și să fugă. Radu se lăsă pe vine, alergând de-a lungul zidului spre scară, apoi coborî.

Ciprian stătea în picioare în car, cu săgețile căzând în jurul lui, în timp ce împingea un butoi peste margine. Radu apucă un scut aruncat de cineva și fugi înainte, urcându-se alături de Ciprian și acoperindu-l în timp ce acesta muncea.

— Trebuie să mergem! strigă Radu.

— Aproape am terminat!

O săgeată bufni în scutul de deasupra capetelor lor. Ciprian se opri, oferindu-i lui Radu acel zâmbet care îi prefăcea tot chipul.

— Ei bine, aceasta este o altă viață pe care ți-o datorez. Într-una din aceste zile va trebui să te hotărăști cum te pot răsplăti.

— Ce este asta? întrebă Radu, în vreme ce alți câțiva oameni care veniseră să ajute coborau butoaiile din car.

— Praf de pușcă.

— Tunurile sunt prea mici pentru a produce stricăciuni turnurilor.

Rânjetul lui Ciprian se preschimbă în ceva mai puțin cald, însă mai potrivit cu împrejurimile.

— Nu e pentru tunuri. Duceți astea pe metereze! țipă el.

Radu sări din car, continuând să-l apere pe Ciprian în vreme ce îi îndruma pe oameni. Continuă să privească spre poartă, întrebându-se cum ar fi putut să-l scoată pe Ciprian de acolo. Între timp, Ciprian continua, orb la toate, spre disperarea lui Radu. Nu era treabă ușoară să urce butoaiile grele pe scările înguste. Izbutiră, cu mare greutate, pierzând un om nimerit de o săgeată. Radu îl urmă pe Ciprian în timp ce rostogoleau înainte butoaiile, până ce fură așezate drept în fața turnului. Poate dacă îl ajută pe Ciprian să înfăptuiască orice ar fi făcut el, Radu ar fi putut să-l păcălească să plece.

Îngrijorat, Giustiniani făcu un semn cu mâna.

— Țsta este aproape tot praful de pușcă pe care îl mai avem.

— Nu ne folosește la tunuri, spuse Ciprian. Asta este cea mai bună ocazie a noastră.

— Dar nu avem îndeajuns să eliminăm *toate* turnurile. Mai sunt și altele.

— Sultanul nu știe asta, nu-i așa?

Lui Radu îi deveni limpede în timp ce Ciprian vâra fitiluri lungi în partea de sus a butoaielor.

— Ai de gând să arunci turnurile în aer.

Radu râse, cu gâttejul aspru de la osteneală și fum. Era întocmai ceea ce ar fi făcut și Lada. Ar fi trebuit să se gândească el la asta.

Nu. El de fapt nu era de această parte. Radu se izbi cu capul de pietrele de lângă el, încercând să-și bage mințile în cap. Trebuia să facă ceva să împiedice asta. Însă era prins ca în capcană. Nu putea să facă nimic pentru Mehmed și nu putea să facă nimic pentru viața lui Ciprian.

Ciprian se bătu cu palma peste straie, blestemând.

— Nu am cremene.

Radu i-o întinse pe a sa. Când degetele lui Ciprian le întâlniră pe ale lui, se iscă o scânteie fără legătură cu cremenea. Radu își stăpâni harababura de simțăminte care îi astupau gâttejul și răsufierea.

Ciprian zâmbi, apoi scăpără cremenea și aprinse fitilul.

— Dacă plesnește când atinge pământul, ne aruncăm singuri în aer.

Radu ridică din umeri, stând cu mâinile încrucișate.

— Barem voi avea parte de o companie plăcută în iad.

Ciprian râse. Giustiniani le aruncă amândurora o căutătură cruntă.

— La trei, zise Ciprian.

Celelalte două butoaie erau la câțiva coți depărtare.

— Unu... doi... trei!

Radu și Ciprian împinseră butoiul în sus și peste zid în vreme ce restul oștenilor făcură la fel cu ale lor. Se încordară, așteptând explozia, însă aceasta nu veni. Se aplecară peste zid, ținându-și răsufierea și urmărind cu privirea cum butoaiele se dădură de-a dura și se rostogoliră departe de zid și spre turn.

Cel al lui Giustiniani își schimbă direcția prea mult la dreapta, înfigându-se în dărâmături. Dar cel al lui Ciprian continuă să se rostogolească drept spre baza turnului.

— La pământ! țipă Ciprian, trăgându-l pe Radu jos.

Radu își acoperi urechile, însă chiar și așa detunătura fu asurzitoare. Simți forța zguduitoare a exploziei trecând drept prin el. Lumea rămase nemișcată preț de un moment tăcut. Apoi sfârâmăturile șuierară, lovindu-se de butoaie, de spatele lui, căzând pretutindeni.

Turnul era într-o rână, despicat. Oamenii alergară spre el pentru a-i ajuta pe otomanii căzuți, fără să țină seama de celelalte butoaie. Radu și Ciprian se feriră iar, încă două explozii venind una după alta.

Izul de praf de pușcă aproape că acoperea duhoarea de carne arsă.

Giustiniani se ridică în picioare, arătând spre un grup de oșteni stând pregătiți îndărătul unei intrări în zid.

— Dați foc la orice! Omorâți tot ce mișcă!

Poarta se deschise larg și oamenii ieșiră în fugă. Fu o treabă iute, să îi omoare pe toți otomanii care mai trăiau, încă năuciți de ultima explozie. Turnară smolă peste ceea ce mai rămăsese din cadrul și roțile din lemn ale turnului. Când se aprinse, turnul arse atât de intens, încât Radu putea să simtă cum flăcările îi încălzeau obraji.

Ciprian se întoarse cu spatele la scena omorului, trăgându-și genunchii la piept și culcându-și capul pe ei. Umerii îi tremurau.

— Ești rănit? îl întrebă Radu, iar mâna lui zăbovi deasupra brațului celuilalt bărbat.

Nu îndrăzneă să-l atingă. Nu dinadins, nu cu tandrețe. Nesocotise ordinul lui Mehmed de a rămâne teafăr, deoarece nu putea să-l părăsească pe Ciprian. Și făcând asta, ajutase la înfrângerea acestei ocazii noi și perfecte de a pune capăt

asediului. În câte chipuri putea un om să devină trădător în decursul unei vieți?

Ciprian își ridică privirea. Radu nu putea să-și dea seama dacă râdea sau plângea.

— Chiar am crezut că asta ne va arunca în aer. Am socotit că se putea prea bine să dărâm propriile noastre ziduri și să-l las să intre.

— Dar ai încercat asta oricum?

Ciprian se frecă sub ochi, lăsându-și dăre de funingine pe față.

— Ne atacă din orice unghi cu putință. Sub ziduri, în afara lor, deasupra lor. De pe pământ, de pe mare. Nu are nevoie ca totul să meargă. Doar un singur lucru. Și, până la urmă, ceva are să meargă. Ciprian își lăsă capul pe spate, privind fumul de deasupra lor. Dar nu în seara asta, spuse el în șoaptă.

— Dar nu în seara asta, repetă Radu.

Nu știa dacă o spunea ușurat sau jeling.

Acțiunea riscantă a lui Ciprian dădu roade. Când turnul căzu, Mehmed le retrase pe toate. Canonada continuă neabătută, însă deja părea ceva firesc.

La două zile după ce turnurile fură retrase, Ciprian fu poftit la palat. Radu își trăgea cizmele pentru a se înapoia pe metereze. Amal nu fusese la locul lui în fața catedralei Hagia Sophia. Oricum, Radu nu avea decât mărturisiri și tulburări de trimis lui Mehmed.

— Unchiul meu a cerut să vii și tu, spuse Ciprian.

Radu se încruntă, surprins.

— De ce?

— Nu a spus.

Părticica din sufletul lui Radu care nu fusese înfrântă sub canonadă se temea că fusese descoperit. Poate că se ducea

spre moartea sa. Din cealaltă parte a odăii, surprinse privirea Nazirei.

— Nazira, azi pare să fie mai liniște pe metereze. Ar trebui să te duci în Galata și să vezi dacă găsești să cumperi ceva de mâncare. Ciprian slăbește.

— Ba nu slăbesc! spuse Ciprian, scoțându-și burta în afară și bătând-o cu palma.

— Arată groaznic. Radu zâmbi ca și cum ar fi glumit, însă o privi pe Nazira cu înțeles. Adu-i ceva de mâncare de la acei italieni grași și frumoși.

— Tu arăți groaznic. Nazira miji ochii și clătină din cap înspre Radu. Nu mă duc în Galata pentru nimeni și pentru nimic. Voi fi chiar aici atunci când te vei întoarce de la palat.

Radu se duse la ea și o sărută pe frunte.

— Te rog! îi șopti el cu buzele lipite de pielea ei.

— Nu fără tine. Apoi ea se trase îndărăt și zâmbi, întinzând mâna pentru a-i mângâia barba țepoasă. Mâncați amândoi la palat. Cruțați-mă de osteneala de a vă găti ceva de mâncare. Și dacă tot vă găsiți acolo, vedeți dacă împăratul ar putea să se despartă și de un brici.

Cu o ultimă privire rugătoare, Radu i se alătură lui Ciprian. Străbătură în tăcere străzile noroioase. Cu toate că erau mai multe procesiuni religioase ca oricând, fură îndeajuns de norocoși încât să nu dea peste niciuna. Câteodată, în visele lui, Radu era prins în mijlocul uneia. Acoperind sunetul liturghiei preotului, femeile se jeleau, iar copiii plângeau, în vreme ce fumul de tămâie îi astupa ochii și nasul până ce nu mai putea nici să vadă și nici să răsuflă. Când într-un sfârșit fumul se limpezi, toți oamenii din jurul lui erau morți. Însă liturghia continua.

— Te simți bine? întrebă Ciprian. Tremuri întruna.

Radu dădu din cap că da.

— E rece pentru luna mai.

— Să nu mai spui nimănui asta. Vor găsi vreo profeție care să afirme că o lună mai rece semnifică sfârșitul lumii.

Radu încercă să râdă, dar nu putu. Măcar dacă Nazira s-ar fi învoit să plece, el s-ar fi simțit împăcat să-și privească sfârșitul în față. În acest moment, era de neevitat. Dintotdeauna știuse că avea să moară aici. Nu voia însă să moară și ea.

Măcar era încredințat că Ciprian nu era cel care își dăduse seama. Ciprian își purta onestitatea zugrăvită pe chip. Dacă Radu se ducea spre moarte, Ciprian nu știa asta. Era o slabă mângâiere, dar îndeajuns cât să-i dea lui Radu tăria de a continua să se miște, să meargă în acest răstimp prețios înainte să afle Ciprian adevărul și să nu se mai uite niciodată la el cu acei frumoși ochi cenușii.

Trecură pe lângă mai multe femei și copii care târau saci plini cu bolovani și pietriș pentru a drege zidurile. Când o ghiulea din piatră nimici peretele unei case de lângă ei, Radu și Ciprian se feriră din instinct, înainte să apuce măcar să își dea seama ce anume produsese vuietul.

Femeile și copiii nu aveau aceeași obișnuință. Unul dintre copii zăcea pe stradă, zdrobit și nemișcat. O femeie îngenuncha alături de copil. Ridică trupul și îl rezemă de perete.

— Mă întorc, zise ea, cu mâinile pline de sânge.

Apoi luă din nou sacul ei și pe cel al copilului și își văzu de drumul ei spre zid.

— Cum putem să continuăm? șopti Ciprian. Acesta e iadul?

Radu îi luă mâna lui Ciprian, întorcându-l cu spatele la trupul copilului. Palatul se afla în fața lor. Radu știa că nu conta că ce spera ori de ce se temea avea să se întâmple. Moartea era nesimțitoare și la întâmplare, la fel de probabil să culce la pământ un copil curat la suflet ca și un om vinovat.

Fură întâmpinați de doi oșteni care îi escortară, trecând de odaia de lucru a lui Constantin. Pătrunseră mai adânc în palat

și apoi traversară o curte, intrând în altă clădire. Era mai frig decât în palat, pietrele furând căldura în timpul zilei. Aerul mirosea a mucegai și a disperare.

— De ce mergem în temnițe? întrebă Ciprian.

Radu își îngădui o clipă de întristare adevărată pentru Nazira. El nu izbutise. În nimic, în absolut nimic, în afară de acest cel mai important lucru pe care și-l promisese sieși și lui Dumnezeu. *Îmi pare rău*, gândi el ca o rugăciune. *Îmi pare rău. Salveaz-o pe ea.*

— Prizonieri, răspunse unul din oșteni, ca și cum asta ar fi explicat totul.

Când trecură de o ușă din capătul scării, Constantin se întoarse cu fața la ei. Chipul îi era dur. Alături de el se găsea Giustiniani. Radu trase adânc aer în piept, rugându-se să aibă tărie. Își încrucișă privirea cu privirile lor, cu fermitate. Poate că ar mai fi putut să se vândă în schimbul vieții Nazirei.

— Iată-vă! Veniți! îi pofti Giustiniani, făcând nerăbdător gesturi cu mâna.

Radu făcu un pas în față, putând, în cele din urmă, să vadă dincolo de ei.

Îngenunchea pe podea, în lanțuri, plin de sânge și amețit, se afla un bărbat pe care Radu îl văzuse ultima oară dojenit aspru de către mama lui în vreme ce descărca praf de pușcă. Fiul lui Tohin, Timur. De ce se afla aici?

— Vorbește araba, zise Giustiniani, și nu l-am putut înțelege. Poți să tălmăcești?

— Ar trebui să pot. De unde vine? întrebă Radu, încercând să-și stăpânească glasul.

— L-am prins săpând un tunel pe sub ziduri. Restul au fost omorâți cu focul grecesc. Arși de vii.

— Eu sunt cel norocos, băigui Timur cu o limbă umflată și cu dinții spărți.

Se uită la Radu și zâmbi. Radu nu știa dacă zâmbetul era unul de recunoaștere sau de nebunie.

Radu nu era aici pentru a fi torturat și ucis. Era aici pentru a ajuta la torturarea unui om pe care îl cunoștea. Un om cu o familie. Doi copii, de care povestise. Sau erau trei? Radu nu-și amintea. Părea foarte important acum să-și amintească. *Îmi pare rău*, se rugă el din nou, de data aceasta cu și mai multă durere. Însă Nazira era încă teafără. Se agăță de acea lumină ca de o cale de a ține la depărtare întunericul care amenința să-l înghită.

Radu își dresе glasul.

— Îl cunosc pe acest bărbat. Numele lui este Timur. L-am întâlnit în treacăt înainte de a fugi de la curte.

Giustiniani bombăni:

— Trebuie să aflăm toate locurile unde se află și restul tunelurilor. Oamenii mei l-au descusut o vreme, însă nu ne-a dat nicio informație. Arată spre o hartă de pe perete. Fă tot ce-ți trece prin minte pentru a-l face să vorbească.

Sângele picura încet de pe chipul lui Timur, băltind pe pietrele pătate de sub el.

Radu se lăsă pe vine în fața lui. Știa araba numai din Coran și nu avea de gând să aducă versetele sacre aici. Nu voia să folosească turca de teamă că Ciprian și Constantin ar fi înțeles.

— Vorbești maghiara? îl întreabă în acea limbă.

Știa că Ciprian nu o vorbea și era incredințat că niciunul dintre ceilalți bărbați nu o știa. Se uită la ei, însă aceștia nu păreau să înțeleagă.

Timur își înălță capul. Ochii i se măriră preț de cel mai scurt moment de recunoaștere, apoi lăsă din nou capul în jos.

— Da, răspunse în aceeași limbă. Puțin. Poți să mă salvezi.

Nu era rostită ca o întrebare. O întrebare însemna speranță. Timur știa că aceasta nu exista.

— Te pot încredința de o moarte iute. Și...

Glasul lui Radu se poticni. Trase aer adânc în piept, apoi se zori.

— Și îi voi trimite vorbă lui Mehmed despre bravura ta. Se va avea grijă pe vecie de familia ta. Îți jur.

Timur se cutremură și ultima rămășiță de încordare din umeri dispăru.

— Ce vor?

— Locurile în care se află toate celelalte tuneluri. Sunt acum oameni în ele?

— Nu acum. La noapte.

— Dacă le dai acum informații, vor acționa de îndată. Nu mai trebuie să moară niciunul dintre oamenii tăi. Tunelurile nu au funcționat. Te-ai străduit din răputeri. Îmi pare rău că s-a încheiat așa.

Un oftat îi scăpă celui alt bărbat de pe buze. Mirosea a sânge, dar suna a ușurare.

— Mi-am făcut partea mea. Dumnezeu știe. Îi vei spune asta sultanului.

— Promit, spuse Radu, făcând un gest spre hartă.

Timur arată mai multe localizări, trasând linii. Sângele de pe degetele lui funcționa drept tuș.

— Spune adevărul, zise Giustiniani. Pe astea două le-am bănuț. Pe asta l-am găsit azi-dimineață. Însă despre celelalte n-am știut.

Rulă harta marcată cu sânge și i-o dădu unui oștean care aștepta și care apoi ieși în goană din celulă.

Cu spatele la ceilalți bărbați, Radu rosti pe mutește o binecuvântare în arabă pe care numai el și Timur puteau să o vadă. Chipul lui Timur se destinse și el închise ochii. Radu scoase un cuțit și îl împlântă la baza gâtului lui Timur. Acesta se prăbuși pe podea, mort. Era foarte puțin sânge. Orice i se

făcuse înainte ca Radu să sosească, îl secase deja de cea mai mare parte din sânge.

Ciprian exclamă, surprins. Radu scoase o batistă și își șterse cuțitul. Măinile lui păreau mai ferme decât se simțea el.

— I-am promis o moarte iute la schimb pentru informații. El și-a ținut partea lui de târg.

— Dar poate că ne-ar fi fost de trebuință și la altceva, spuse Giustiniani, încruntându-se.

Radu se prefăcu surprins.

— Îmi pare rău. Mi-ați spus să fac tot ce trebuie pentru ca el să ne dea ceea ce știa. Asta a fost ceea ce lui îi trebuia. Se feri de ochii lui Ciprian și făcu o plecăciune în fața lui Constantin. Dacă nu ai altă treabă pentru mine, sunt așteptat pe metereze.

Constantin se scărpină în bărbie. Atât de aproape, Radu vedea că pielea de sub barbă era roșie și iritată.

— Fie ca noi toți să avem parte de aceeași îndurare în mâinile vrăjmașilor noștri! spuse el, cu un glas atât de stins, încât pesemne că vorbise în sinea lui.

Zgomotul de cizme tropotind în jos pe scări le abătu atenția spre ușă. Un oștean năvăli înăuntru, rămas fără suflu.

— Corăbiile, îngăimă el. Corăbiile pe care le-am trimis. S-au întors.

— Și? spuse Constantin, pășind în fața oșteanului.

Oșteanul scutură din cap, cu chipul lipsit de orice nădejde.

— Nu vine nimeni.

Constantin căzu în genunchi, lăsându-și capul în jos în același fel în care o făcuse Timur atunci când sosise Radu. Constantin nu era în lanțuri, însă avea doar aceeași opțiune de a fi eliberat precum Timur. Radu privea ca de la mare depărtare, iar timpul părea să încetinească, distanța dintre secunde întinzându-se spre eternitate. *Dacă Lada ar fi aici, se întrebă Radu din nou, ce ar face?*

Ușa se afla chiar acolo. Giustiniani și Ciprian se întorseseră cu spatele din respect pentru durerea lui Constantin. Radu ar fi putu să-și împlânte cuțitul în gâtul împăratului în același fel în care îl vârâse în gâtul lui Timur. Ar fi putut să isprăvească cu Constantin chiar acum. Împăratul ținea Constantinopolul laolaltă prin simpla forță a voinței sale. Odată cu moartea lui, zidurile nu ar mai fi însemnat nimic. Orașul s-ar fi predat de îndată.

Lada ar face-o. Ar fi făcut-o deja în loc să stea și să cugete. Radu era încredințat că niciodată în viața ei nu se întrebase ce ar face el în situația ei. Închise ochii, cuprins de disperare. Mehmed trimisese în oraș fratele greșit. Căci ar fi putut să pună capăt tuturor lucrurilor, chiar acum, ba poate chiar să scape cu viață. Chiar cunoscându-l pe Constantin, chiar respectându-l, Radu putea să o facă. La urma urmelor, îl omorâse pe Lazăr. Își împlântase cuțitul în pieptul prietenului său pentru a-l salva pe Mehmed.

Dacă ar face acum la fel, ar pune capăt asediului. Ar fi aproape ca o favoare pentru un om suferind sub o povară prea mare pentru a fi purtată de către oricine. Orașul s-ar preda și ar fi cucerit fără a fi jefuit și fără alte stricăciuni.

Vedea trupul zdrobit al copilului de pe stradă în fața sa. Osândindu-l. Stăruind. Dacă îl ucidea pe Constantin, nu mai trebuia să moară nimeni.

Însă pe măsură ce Radu prefira în minte ce ar fi putut să facă, ce ar fi trebuit să facă, se tot oprea la o altă imagine – ochii cenușii care nu s-ar mai uita la el așa cum o făceau. Radu îl privea pe Constantin, însă tot ce putea să simtă era prezența lui Ciprian.

Poate că dacă Ciprian nu ar fi fost acolo, dacă Ciprian nu ar fi fost *Ciprian*, Radu ar fi putut să facă ceea ce trebuia. În loc de asta, doar stătea și privea, neputincios și nefolositor.

Împăratul plângea, nevinovații mureau în jurul lor și Radu nu era în stare să ofere îndurare. Cu această vină înfășurată ca un laț în jurul gâtului său, Radu îi urmă pe ceilalți oameni afară din temnițe și înapoi în palat.

Un slujitor tremurând vădit se apropie cu pași târșiți:

— Cineva dorește să vă vadă, stăpâne.

Constantin le făcu semn tuturor să-l însoțească. Era, fără îndoială, căpitanul corabiei, pregătit să facă un raport al stării de lucruri. Radu nu voia să meargă. Dar ar fi putut să fie informații importante pe care să le poată transmite lui Amal pentru a ispăși neputința de a nu-l ucide pe Constantin când avusese ocazia.

Ușa se deschise și niciun marinăr istovit nu se înfățișă vederii. În schimb, în mijlocul încăperii stătea Halil Vizirul.

Sfârșitul lui aprilie

TOMA BASARAB CERCETA SCRISOARE după scrisoare, zâmbind sau mormăind gânditor în funcție de conținutul acestora.

— Stai jos înainte să faci gaură în covor de la atâta mers înc-oace și încolo! E mai prețios decât tot ce ai tu. Se opri, lăsând vorbele să-și facă efectul. Dar totuși, tu nu ai nici de unele, nu-i așa?

Lada îi aruncă o căutătură cruntă, însă se opri din umblat.

— Ei?

Toma se lăsă pe spate în jilțul său. Se așezaseră în casa familiei altui boier Basarab. Odaia de lucru putea la fel de bine să-i fi aparținut lui Toma. Scrisorile lui umpleau masa de scris, iar la îndemână avea vinul lui. Numai sabia Ladei era nelalocul ei.

Se aflau aproape de Târgoviște. Atât de aproape, încât Lada nu putea suporta să fie închisă în această casă cu acești oameni, știind cât de aproape era tronul ei.

Toma ridică în aer o scrisoare.

— Prințul știe ce punem la cale.

— Și?

Toma zâmbi, expresia prefăcându-l dintr-un boier manierat în ceva ce Lada pricepea mult mai bine: un prădător.

— Și nu contează. Avem tot sprijinul de trebuință. Mai mult de jumătate din boieri sunt de partea mea. Se opri, zâmbetul lui schimbându-se cu generozitate. De partea noastră. Cei mai

mulți care nu sunt nu vor face nimic până ce nu vor vedea de partea cui ar avea de câștigat. El nu va putea să strângă la timp o forță însemnată pentru a se salva. Fiii lui și toți oamenii căroro le-ar putea cere ajutorul luptă la zidurile Constantinopolului la cererea sultanului.

Lada închise ochii, trăgând aer în piept.

— Pot să merg la Târgoviște.

— Da, draga mea, poți, răspunse Toma, ca și când ea i-ar fi cerut voie. Te voi urma.

— Dar nu prea îndeaproape.

Ea deschise ochii și ridică dintr-o sprânceană.

El râse.

— Nu, nu prea îndeaproape. Însă iei cu tine nădejtile și rugăciunile mele.

Lada își luă sabia care stătea rezemată de un jilț.

— Păstrează-ți rugăciunile. Nu-mi fac trebuință.

Mergeau de numai câteva ceasuri, când iscoadele dinaintea lor îi preveniră cu un strigăt. Lada dădu piteni calului, care o luă la galop, scurtând depărtarea dintre ea și iscoade.

Era prea târziu. Cei doi bărbați, care fuseseră alături de ea încă din Edirne, sângerau de moarte, căzuți la pământ. O ceată de vreo doisprezece bărbați îi înconjurau, scotocindu-i prin veșminte.

Se uitau la Lada, cu chipurile schimonosite de o plăcere crudă, cu ochii morți dându-i binețe. Ea își scoase sabia și omorî doi înainte să poată și ceilalți să riposteze. Când își dădură seama că ea nu era o pradă ușoară, Bogdan și douăzeci dintre oamenii ei o ajunseseră din urmă.

Mai mulți tâlhari se împrăștiară printre copaci.

— Omorâți-i pe toți! le ceru Lada.

Se opri, cumpănind. Unul dintre tâlhari se ghemuise pe pământ, cu brațele deasupra capului.

— Lăsați-l pe ăsta!

Ea descălecă. Lovindu-l cu piciorul în coaste, îl împinse în așa fel încât el să fie forțat s-o privească. Chipul lui era plin de pete roșietice inflamate. Pesemne că era cu vreo doi ani mai mic decât ea.

— Mai sunt și alți hoți? îl întreabă ea, arătând cu o mișcare bruscă a capului spre drum.

— Nu. Nu. Doar noi în partea asta.

— Și în celelalte părți?

El încuviință din cap cu disperare.

— Da, domniță. Peste tot.

Lada se aplecă spre el, punându-i sabia la gât.

— Ți-ar plăcea o slujbă?

Băiatul nu putea să dea din cap. Nu putea nici măcar să înghită. Rosti în șoaptă un „da” chinuit.

— Mergi pe drumul ăsta înaintea noastră. Găsește-i pe toți hoții, toți tâlharii, toți cei care pradă poporul meu și fă-le cunoscut că aceste drumuri îi aparțin Ladei Dracul acum. Le declar lipsite de orice primejdii. Și oricine mă sfidează va muri.

Îndepărtă sabia de la gâtul lui. Băiatul se ridică în picioare, împleticindu-se, făcând plecăciuni.

— Da. Da, domniță. Așa voi face.

Ea cugetă preț de o clipă. Vorbele erau ceva. Dovezile altceva. Se aplecă și tăie urechile leșurilor aflate cel mai aproape. Pe primul îl ciopârți. La al doilea găsi locul potrivit de unde să taie. Nicolae păli. Sunetul și senzația erau neplăcute, însă Lada își dădu ochii peste cap spre el.

— Ia astea! spuse și îi întinse urechile băiatului.

Acesta arăta ca și când ar fi vrut să-și verse stomacul, însă luă urechile în mâinile tremurânde.

— Mărturii ale sincerității mele. Dacă fugi, dacă nu izbutești să vestești solia mea, voi ști. Și te voi găsi.

Băiatul rosti cu o voce pițigăiată o încredințare că nu va da greș, apoi, împiedicându-se o dată, o luă la fugă în josul drumului, depărtându-se de ei.

Bogdan se întoarse câteva minute mai târziu, ștergându-și sabia.

— Le-am venit tuturor de hac.

— Bun.

Lada privi lung după silueta băiatului care se pierdea iute din vedere. Era o solie bună. Însă nu era îndeajuns. Petrecuse mulți ani într-o țară unde toate drumurile erau lipsite de primejdii. Otomanii erau liberi să cutureiere și să se ocupe de negoț, iar țara lor înflorea. Nu-și uitase lecțiile pe tema aceasta.

Până la urmă, învățase câte ceva de la preceptorii ei.

— Aceste drumuri au trebuință de îndrumări mai limpezi. Spânzurați leșurile de copaci. Scrieți „hoți” pe ele.

Mai mulți dintre noii recruți păreau îngrijorați. Cei mai mulți nu știau să citească ori să scrie.

— Nicolae va scrie, zise ea.

— Toate astea par exagerate, zise Nicolae și se opri în timp ce târa trupul uneia dintre iscoadele lor pe marginea drumului, unde un alt oștean începuse să sape o groapă nu prea adâncă.

Lada ridică din umeri.

— Sunt morți deja. Ar putea foarte bine să slujească unui scop în moarte, căci oricum n-au făcut nimic cu viețile lor.

După o zi întreagă pe drum și cu Târgoviște aflat atât de aproape, încât a doua zi ar fi ajuns, ridicară tabăra. Daciana nu se mutase încă în cortul lui Ștefan, însă Lada nu se îndoia că asta avea să se petreacă destul de curând.

Ștefan o urmărea pe Daciana umblând prin tabără cu un fel de teamă încurcată care îi strângea ochii. Era atât de neliniștit și de agitat, încât Lada își făcea griji dacă să-l trimită drept iscoadă. Daciana de-abia îl băga în seamă, oprindu-se în răstimpuri de la lucrul ei pentru a-i spune câte ceva, pentru a-i îndrepta surtucul ori pentru o remarcă despre culoarea sau lungimea bărbii sale țepoase, trecându-și, ca din întâmplare, mâna peste ea.

Lada nu pricepea dansul ciudat pe care îl juca Daciana. Părea profund ineficient. Însă văzând felul în care Ștefan se uita la fată, Lada deveni și ea neliniștită.

Locul dintre picioarele ei o sâcăia în cele mai ciudate momente, amintindu-i ce senzație o încercase și ar putea-o încerca din nou pe viitor. Îl blestemă pe Mehmed pentru că o inițiasse în acele senzații. Înainte, nu știuse că existau. Acum, tânjea după ele.

Daciana se aplecă spre Ștefan, șoptindu-i ceva la ureche și apoi râzând.

Bogdan i se alătură Ladei în fața focului ei. Era greoi și amenințător, în vreme ce Mehmed era mlădios. Bogdan era un ciocan față de grațioasa sabie care era Mehmed. Însă și ciocanele aveau însușirile lor bune. Lada îl privi, mijind ochii.

— Tu ai face orice pentru mine.

Nu era o întrebare.

El o privea de parcă Lada ar fi catadicsit să-l încunoștințeze că cerul era albastru.

— Da.

— Vino cu mine!

Se ridică și intră în cortul ei. Bogdan o urmă.

Era mult mai eficient decât metodele Dacianeii. Și dacă nu simțea la fel cu Bogdan ca și cu Mehmed, dacă scânteia și focul

și dorința nu erau coplesitoare, Bogdan era așa cum fusese dintotdeauna: credincios și util.

În cea de-a doua lor zi pe drum nu mai întâlniră și alți hoți. Găsiră urme ale locurilor de tabără, părăsite în pripă. Lada simțea o tulburare de ceva asemănător cu ceea ce ea își închi-puia că ar fi mândria unei mame. Micul ei tâlhar nu-i ieșea din cuvânt.

Bogdan călărea mai aproape de ea decât de obicei și, din când în când, în toiul manifestării lui ocrotitoare lipsite de eleganță, ea surprinse o urmă a nou-descoperitei tandreți. Asta o făcea să se simtă grozav de stânjenită. Știa că Bogdan simțea mai mult pentru ea decât simțea ea pentru el. Dintotdeauna acceptase asta ca fiind ceva firesc, ba chiar bun. El îi aparținea ei, însă ea nu-i aparținea lui. Poate că trecuse peste un hotar peste care n-ar fi trebuit să treacă.

Stinghereala ei fu îndată înlocuită de o ușurare supărătoare atunci când simți un țâșnet de sânge cald între picioare. Aproape că spuse o rugăciune, într-atât era de recunoscătoare. Însă se îndoia că lui Dumnezeu îi păsa într-un chip sau altul de goliciunea pântecelui ei.

Lada își opri calul și descălecă. În desaga ei avea fâșii de cârpe. Își scoase zalele și le puse peste șa.

— Ce este? o întrebă Bogdan, dând să descalece.

— Nu! strigă ea, făcându-i agitată semn cu mâna să rămână. Mă întorc.

— N-ar trebui să te duci singură, îi zise Nicolae.

Lada le aruncă tuturor o căutătură cruntă. Simțea sângele curgând în continuare. Dacă nu îl oprea, avea să-i păteze nădragii. Daciana, care călărea dimpreună cu Ștefan pe calul lui, se uită cum Lada mergea cu picioarele țepene.

— Las-o să se ducă! Lada este mai înspăimântătoare decât orice altceva din pădure.

Lada se întoarce cu spatele și porni spre copaci.

— Pe rănilor Domnului, sunteți niște caraghioși cu toții! Odihniți-vă! Mâncați! Mă întorc.

Trecu iute printre copaci, punând cât de multă distanță cu puțință între marea parte a bărbaților și nevoile ei grabnice, stăruitoare, profund intime.

Găsi un izvor limpede și se așeză pe vine lângă el. Apa era rece ca gheața, dar măcar era puțină căldură în aer. În vreme ce se curăța, blestemă faptul că era nevoită să aibă de-a face cu așa ceva într-un moment atât de important.

Însă sângele era o priveriște bine-venită. Poate că Bogdan fusese un lucru norocos, scoțând din loc orice o fi fost acel ceva ce se înțepenise în ea de când fusese cu Mehmed. Luă asta ca pe o confirmare că gândurile Dacianei erau corecte. Trupul ei nu era făcut pentru a purta prunci. Cântă ca pentru sine în timp ce își clătea rufăria și o întindea lângă nădragi pe o pia-tră de alături pentru a se usca. Avu grijă să pună câteva fășii de cârpe în noua rufărie pentru a absorbi sângele. Apoi, deoa-rece era fericită și ziua era mai caldă decât oricare alta de multă vreme, își scoase și tunica și o clăti și pe aceasta.

Acea fu clipa în care auzi zgomotul unor pași abia auziți. Încremeni, gata să-l suduie pe Bogdan ori pe Nicolae sau pe oricare i-ar fi nesocotit comanda. Și apoi își dădu seama că pașii veneau din direcția opusă locului unde erau oamenii ei. Preț de o clipă, amintirea celorlalți copaci dintr-un alt loc, a unui alt bărbat venind furios peste ea, o paraliză pe Lada. Răsu-flarea ei refuză să iasă. Amintirea greutății lui Ivan peste ea, a mâinilor sale...

Își înșfăcă tunica din apă, uitându-se disperată în jur după un loc unde să se ascundă. Copacii erau prea subțiri pentru a

se sui în ei, pârâiașul în spațiu deschis și în văzul tuturor. Iar ea era singură, din pricina prostescului său trup de femeie. Se uită în jos, la brațele ei care strângeau la piept tunica din care picura apă. Trupul ei de femeie. Ivan îl văzuse ca pe o slăbiciune, ca pe ceva asupra căruia el avea putere.

Pașii se apropiau.

Ivan era *mort*. Trupul ei era o armă. Putea să omoare pe oricine se apropia, însă... Nepoftită, Huma pluti în fața ochilor minții ei. Felul în care se sprijinea de mobilă, lipsită de vlagă. Felul în care se mișca. Lada încercă să-și amintească totul despre asta, deoarece Huma fusese o armă în aceeași măsură ca Lada.

Lada luă cuțitul de unde zăcea, alături de cizmele ei, ținându-l ascuns la spate. Apoi își lăsă tunica să cadă în vreme ce trei bărbați apărură la capătul celălalt al apei. Ei slăbiră strânsoarea asupra armelor când rămaseră cu gurile căscate din pricina șocului.

— Oh! exclamă Lada cu glas pițigăiat, o biată imitație a ceea ce socotea ea că ar fi scos o față în asemenea împrejurări.

Își acoperi sânii grei cu un braț.

Unul dintre bărbați își feri privirea, roșind. Ceilalți doi nu avură o asemenea sfială.

— Ce faci aici? o întrebă unul dintre ei, cu un zâmbet încurcat pe chip.

— Eu..., începu Lada și se aplecă, ridicându-și tunica și ascunzând cuțitul sub ea. Eu trăiesc aici – arată vag cu mâna în dreapta ei – și mă spălam.

— N-ar trebui să te afli aici.

Oșteanul care roșise privi îndărătul lui și spre ceva ce ea nu putea să vadă.

— Mai sunt o mulțime de bărbați care vin.

— Oh! Oh, nu!

Lada își strânse nădragii și cizmele, mimând o stângăcie jenată. Era recunoscătoare pentru că nu-și îmbrăcase nădragii. Făcuți grămadă așa cum erau, nu era vădit că nu avea fuste.

— Du-te acasă! zise bărbatul, cu glasul încordat, dar blând.

Oșteanul care se uita lacom la ea rânji și mai tare.

— Îți vom face o vizită după ce ne vom îngriji de niște belele.

Lada nu știa cum să zâmbească sfios, însă le oferi cea mai bună încercare a sa. Apoi se duse grăbită spre locul în care le spusese că trăia. De îndată ce socoti că era în siguranță, își trase cizmele în picioare, îndesându-și restul catrafuselor în desagă. O tăie spre drum, fugind cât de iute putu. Oamenii ei nu erau pregătiți. Se cam obișnuiseră să nu fie nevoiți să facă față provocărilor. Nu avea nici cea mai vagă idee câți oșteni se aflau între copaci, însă dacă aceștia îi luau pe nepregătite, ei nu-i plăceau șansele forțelor sale.

Se năpusti pe drum mult mai departe față de locul unde își lăsase trupa. Alergă spre ei, fluturându-și nădragii în aer. Nu putea să strige, de teamă ca vrăjmașii să nu se afle într-atât de aproape încât să o audă.

Nicolae o văzu și flutură și el din mână într-o doară.

Ea arătă înnebunită înspre copaci. Nicolae nu se mișcă preț de câteva clipe chinuitoare. Apoi se purtă cu toată eficiența îndelung antrenată a unui oștean adevărat. Înainte ca Lada să ajungă la oamenii ei, aceștia ieșiseră de pe drum și trecuseră în cealaltă parte, lăsând o întindere deschisă între ei și copacii care îi ascundeau pe vrăjmași. Lada li se alătură, cu răsuflarea tăiată. Își scoase sabia de unde atârna la șa.

— Lada! rosti Nicolae printre dinți.

— Bărbați. Din Târgoviște, socot. Ne caută. Nu știu câți, dar de îndată vor fi aici. Răspândiți vestea tuturor. Mai întâi arbalete. Îi vom lua prin surprindere.

— Lada, zise el din nou. Ești..., spuse, arătând fără vorbe spre pieptul ei.

Bogdan se mutase, astfel încât să o ascundă pe Lada de privirile tuturor celorlalți. Ea se uită în jos la sânii ei, care, încă neacoperiți, săltau în sus și în jos odată cu răsuflarea sa.

Uitându-se urât, își smulse tunică din desagă și și-o trase pe ea.

— Ei bine, poți să le mulțumești – zise, arătând spre pieptul său în vreme ce își trăgea pe ea nădragii – pentru că ei ne-au salvat.

Nicolae nu avu timp să întrebe cum anume sânii Ladei îi salvaseră pe oamenii ei. Primii oșteni vrăjmași începuseră să apară dintre copaci, mișcându-se într-o liniște mult prea mare. Încă socotind că elementul-surpriză era al lor, cercetară cu privirea în susul și în josul drumului, apoi le făcură semn celorlalți să li se alăture.

Nu era o forță la fel de mare ca a ei, însă dacă ar fi putut să se folosească de avantajul copacilor și i-ar fi luat prin surprindere pe oamenii ei, Lada nu voia să se gândească ce pustiite ar fi fost rândurile lor. Ridică un pumn, apoi îl lăsă în jos. Săgețile arbaletelor şuierară printre copaci către drum, înjumătățind numărul oamenilor. Cealaltă jumătate se duse împleticit spre a-și încărca propriile arbalete și spre a forma un rând, însă era prea târziu. Oamenii Ladei se năpustiră răcnind printre copaci, un val de nespintecat de săbii și tărie.

Când se isprăvi și numai o mână din vrăjmașii lor rămaseră, Lada li se alătură pe drum. Bărbații stăteau în cerc, mânăniți, dezarmați. Câțiva sângerău. Sângerarea nu era întotdeauna o slăbiciune, totuși. Lada râse în sinea ei.

Unul dintre oștenii de pe drum era bărbatul care avusese bunul-simț să roșească și să se uite în altă parte. Lada arată spre el.

— Acela trăiește. Ucideți-i pe ceilalți! Nu dădu atenție tre-bii murdare care se desfășura în jurul bărbatului care roșise. Prințul v-a trimis?

El tresări la sunetul sabiei care despărțea sufletul de trup.

— Da. Trebuia să te omorâm.

— Și cu toate că veneați după mine, nu v-ați întrebât dacă fata din pădure nu era cumva cea pe care o vânați?

El nu o privi în ochi.

— Am bănuir că dumneata te aflai undeva unde ai fi fost în siguranță. Într-o trăsură, cu gărzi. Nu ești așa cum m-am așteptat. Prințul a spus că avea să fie ușor.

— Nu e ușor să scapi de mine. Îi întinse o mână. Te poți duce înapoi să le spui asta. Ori poți să rămâi și să te alături oamenilor mei.

El tremura din cap până în picioare.

— Voi rămâne?

În cele din urmă, își ridică ochii spre a-i întâlni privirea, iar ea știu că el ar fi vrut să i se confirme dacă făcuse sau nu alegerea bună. Ea nu îl mințise – l-ar fi lăsat să plece. Însă, fără îndoială, el socotea că asta ar fi avut ca rezultat moartea lui.

Ea încuviință din cap.

— Prea bine.

— A fost noroc, zise Nicolae, conducând calul Ladei printre copaci alături de calul său. Ai avut dreptate. Uneori chiar ai nevoie să fii singură.

Lada nu prea putea să zâmbească. Ar fi putut să se sfârșească cu totul altfel. Își trase în jurul ei greutatea liniștitoare a zalelor. Mai bine să fie oștean decât femeie.

Mai bine să fie prinț decât orice altceva.

24-25 mai

— ACEST BĂRBAT ESTE UN ȘARPE și un mincinos, spuse Halil, zâmbindu-i batjocoritor lui Radu. Chiar mă întrebam încotro s-a târât.

Radu trase aer în piept spre a se liniști, amintindu-și de toate dățile când jucase un rol pentru a-și manipula vechiul vrăjmaș. Putea să o facă aici. Trebuia să o facă.

— Aș zice, date fiind pașnicele dumitale considerații cu privire la oraș, că îi invidiezi pe aceia dintre noi care au avut curajul să-l părăsească pe tiranul sultan pentru a sluji cauza împăratului.

Halil pufni disprețuitor.

— Dacă tu ai curaj, eu sunt măgar.

— Aceasta a fost dintotdeauna părerea mea personală despre dumneata, însă nu m-am așteptat niciodată să fii de acord cu mine.

Chipul lui Halil căpătă o nuanță violentă de roșu.

— Scoateți-l de aici!

Constantin întinse mâinile pacificator:

— Nu știu nimic despre relația voastră, însă Radu ne-a fost de folos. Sfaturile și informațiile sale stau mărturie lealității sale. Constantin ridică dintr-o sprânceană. Și nu are niciun turn care să-i poarte numele în fortăreața de pe pământul meu.

Încruntătura lui Halil se adânci.

— Știți că nu am avut de ales.

— Întotdeauna există o alegere. Apreciem informațiile și prietenia ta, însă ai rămas la adăpost în afara zidurilor. Radu este aici.

— Situația mea nu este sigură! A nimănui nu este. În tabără e pe cale să izbucnească o răscoală. Zilnic ne întâlnim și eu îndemn la negocieri de pace, în vreme ce toți ceilalți cer să nu arătăm niciun pic de îndurare. N-aș fi putut face asta dacă n-aș fi rămas alături de sultan.

Constantin își frecă ostenit fața.

— Spune-mi de ce te afli aici.

Halil aruncă un sul de pergament pe masa de lângă el.

— Mehmed vă oferă condițiile predării. Voi aștepta răspunsul dumitale.

Aruncându-i o căutătură ucigătoare lui Radu, Halil ieși din odaie călcând apăsător.

Constantin citi scrisoarea, scărpînându-se absent în barbă. Picături de sânge îi apărură pe piele.

— Mă va lăsa să merg în Peloponez și să fiu guvernator acolo.

— Noi am vrut să părășiți orașul, spuse Giustiniani cu blândețe. Ne sunteți de trebuință teafăr, iar apoi am putea aduna aliații.

Constantin oftă.

— Dacă părăsesc orașul, nu mă mai întorc niciodată aici. Dar... Se opri, trecând cu degetul peste partea de jos a scrisorii. Dacă deschidem porțile, ei vor mărșalui pașnic, lăsând toți cetățenii și proprietățile lor neatinse. Se uită la Radu. Crezi că își va onora făgăduiala?

— O va onora!

Radu simți prima scânteie adevărată de nădejde după foarte multă vreme. Avusese dreptate să nu-l ucidă pe Constantin! O altă cale de a pune capăt acestui asediu îi fusese dată.

— E legea musulmană, spuse el. Dacă vă predați, sunt nevoiți să respecte asta. Nu vor fi prinși, nici robi și nici jafuri.

Giustiniani vorbi cu dispreț:

— Mă îndoiesc foarte tare de asta.

— Ai văzut ordinea din tabără, controlul pe care îl are asupra oamenilor. Vrea orașul în sine, nimic din el. Nu vrea să-l distrugă – vrea să-l stăpânească. Îmi pun viața chezaș pentru sinceritatea lui în această chestiune. El va onora aceste condiții. Toți oamenii vor fi cruțați.

— Și capitala creștină a lumii va fi dată în mâna Dumnezeului lor.

Radu își alese cu grijă următoarele vorbe.

— Dacă vor cuceri orașul prin forță, vor avea trei zile pentru jaf și vor face orice altceva vor dori. Dar dacă vă predați, otomanii își tratează statele vasale bine. Vom fi nevoiți cu toții să fugim sau să riscăm să murim, însă poporul vostru nu va suferi sub domnia sultanului.

Zâmbetul lui Constantin era la fel de fragil ca gheața de primăvară de pe un râu.

— Nu se poate spune același lucru despre domnia mea. Cum a suferit poporul meu. Cum s-a întunecat orașul meu. Se uită cu afecțiune la Ciprian. Ce mă sfătuiești, nepoate?

Astăzi, ochii lui Ciprian nu erau cenușii ca marea ori ca norii. Erau cenușii ca pietrele antice ale orașului. Radu știa că odată cu ei intrase în odaie copilul fără nume mort pe stradă.

— Am pierdut atât de mult! Poate că e o cale de a ne feri să pierdem totul. Poporul nostru nu și-ar dori să fie măcelărit sau vândut în robie. Tu ai trăi. Puse o mână pe umărul unchiului său și vocea i se frânse. Vreau ca tu să trăiești.

Constantin se uită la Giustiniani, celălalt motiv pentru care orașul supraviețuise atâta amar de vreme.

— Tu?

Giustiniani clătină din cap.

— Dacă Halil are dreptate, tot ce trebuie să facem este să mai rezistăm încă puțin, iar Mehmed va fi forțat să plece. Ar putea chiar să-și piardă tronul. După o pauză, Giustiniani privi în pământ. Însă nu pot să fângăduiesc că mai putem rezista nici măcar o zi în plus. Avem mai puțin de jumătate din forțele cu care am început. Oamenii sunt flămânzi și istoviți și înspăimântați. Venețienii vor să plece. Și oamenii mei la fel. Nu le voi îngădui, însă s-ar putea ajunge în punctul în care să nu mai pot să-i împiedic. Cu o victorie, ei ne pot răsturna – ori cu o victorie, noi am putea să avem îndeajuns avânt să ne susținem singuri. Ne aflăm pe o muchie de cuțit. Nu știu pe cine va tăia cuțitul. Alegerea vă aparține.

Constantin se așază, cu umerii lui lați lăsați, și luă o pană, trecând cu un deget pe toată lungimea ei.

— Nu pot să o fac, zise el.

Radu se rezemă greoi de perete, cu toată nădejdea pierdută.

— Îl voi trimite pe Halil cu o ofertă de pace. Vom spori tributul și îi vom ceda sultanului pământul de sub Rumeli Hisari. I-l vom da și pe Orhan și vom renunța la orice tentativă de a-i slăbi tronul.

Constantin era dispus să-l sacrifice pe Orhan, un om pe care îl folosisese pentru a-i manipula pe otomani timp de zeci de ani, cu toate că Orhan alesese să rămână și să lupte. Avea să-l sacrifice pe Orhan, însă nu și mândria lui. Nu și tronul lui. Radu clătină din cap, încercând ca furia să nu-i pătrundă în glas.

— Mehmed nu va accepta.

— Știu. Însă nu-mi pot părăsi orașul. Îmi pare rău, prieteni. Voi lupta până la ultima suflare înainte să văd steagurile otomane în acest palat și să le aud chemarea la rugăciune din Hagia Sophia. Acum totul este în mâinile lui Dumnezeu.

Dar care Dumnezeu? gândi Radu. Cu atât de mulți oameni de ambele părți trimițând atât de multe rugăciuni, cum putea orice Dumnezeu să discearnă printre zgomote?

În acea noapte, aerul era plăcut, cu promisiunea verii care bătea la ușă. Vântul suflase tare dinspre golf, măcar de data aceasta risipind fumul din oraș. Radu și Ciprian ședeau pe zidul Palatului Blachernae, cu fața înspre Hagia Sophia. Cu toate că nu discutaseră, niciunul dintre ei nu se dusese la locul stabilit după ce plecaseră de la Constantin. Ajunseseră acolo, tăcuți, unul lângă altul.

Era aproape îndeajuns de liniște cât să pretindă că lumea din jurul lor nu se sfârșea.

— Luna începe să descrească la noapte, zise Ciprian.

Radu își aminti de profeția potrivit căreia orașul nu putea fi cucerit când luna era în creștere.

— Crezi în asta?

— Cred în foarte puține lucruri în ultimul timp.

Radu privi spre Hagia Sophia, unde luna plină obișnuia să se ridice deasupra orașului. Un cerc deplin din aur, asemenea monedelor lor, luna era protectoarea orașului dimpreună cu Fecioara Maria. Oare avea descreșterea lunii să schimbe, în cele din urmă, soarta războiului?

Lângă el, Ciprian se îndreptă de spate, cu un icnet brusc ce destrămă liniștea nopții. În locul lunii pline care să se ridice deasupra catedralei, nu se afla decât secera lunii.

Semiluna Islamului.

— Cum este cu putință? întrebă Ciprian în șoaptă.

Radu clătină din cap a neîncredere. Luna era plină în seara aceasta – *trebuia* să fie plină. Însă, înălțându-se alene peste cea mai sfântă clădire a orașului, luna rămase ca o seceră. Partea întunecată nu era la fel de întunecată ca de obicei, ci mai curând de un roșu închis. Pătată, ca sângele.

Ore în șir, Radu și Ciprian priviră cum semiluna atârna deasupra orașului, promițând un sfârșit pentru toate. Vaiere și plânsete de pe străzi erau purtate de boarea delicată de vânt. Măcar o dată clopotele bisericilor nu bătură prevenitor. Ce ar fi putut face clopotele împotriva lunii? În cele din urmă, stingându-se încet, luna reveni la plinătatea pe care ar fi trebuit să o aibă tot timpul.

— Aș putea să cred acum în profeții, spuse Ciprian, cuprins de evlavie și înfiorare. Însă nu cred că aceasta îmi este pe plac.

Radu se întrebă cum trebuie să fi fost să vezi luna în tabăra otomană. Fără îndoială că Mehmed ar fi folosit-o în avantajul lui, pretinzând că este o profeție a victoriei, chiar atunci când cetățenii din Constantinopol o vedeau drept o prevestire a sfârșitului lumii.

Era doar luna. Luna nu lua partea nimănui. Însă întinderea sângerie a lunii pline bizantine părea să prevestească altminteri.

Petrecură noaptea pe zidul palatului, fără să se miște. Uneori, la ceasurile mici din noapte, norii veneau de-a rostogolul și acopereau luna.

— Unde erați atunci când ne-ați fi fost de folos? murmură Ciprian.

Zorii se eliberară din mocirla nopții, aducând cu ei o bură de ploaie și făgăduința a și mai mult. După ce Radu se rugă în

inima lui, porniră spre poarta care avea să-i ducă la zidul de peste râul Lykus.

— O, la naiba! exclamă Ciprian, înfiorându-se. O, afurisit, voi fi afurisit pentru că sudui despre asta.

Se aflau lângă mănăstirea în care pătrunseseră forțând în-cuietoarea, cea care adăpostea Hodighitria. O mulțime uriașă se adunase în fața ei. Preoții deja cădelnițau, psalmodiind și cântând liturgia. Și mai mulți oameni ieșiră pe stradă îndărătul lui Radu și Ciprian, împresurându-i din toate părțile.

— Vezi dacă poți să-ți faci loc să treci, îi spuse Ciprian. Au de gând să scoată Hodighitria să o poarte în jurul zidurilor. Dacă rămânem prinși la mijloc, vom rămâne ca în capcană ceasuri la rând.

Un grup de oameni ieșiră din mănăstire, cu patul de scânduri ridicat pe umerii lor. Unul dintre ei fu cât pe ce să îl scape, sforțându-se să nu-i dea drumul. Radu își aminti cum Nazira își ștersese mâinile de unsoare de parii patului icoanei.

— Pe rănila Domnului! rosti el în șoaptă, luptându-se cu imboldul de a râde atât din pricina nervilor, cât și de sfârșeală.

Mâna altui bărbat alunecă. El o potrivea iute, ridicând icoana mai sus. Cel care ducea crucea în fruntea procesiunii porni, urmat de către preoți. Bărbații, femeile și copiii îi înconjură, cu toții desculți. Un bărbat aflat aproape în față striga cu un glas îndeajuns de tare pentru a fi auzit peste bubuitul tunetului.

— Salvează orașul, căci ești atotcunoscătoare și atotputernică! Te punem în frunte drept brațele noastre, drept pavăza noastră, drept scutul nostru, drept generalul nostru!

Radu se aplecă spre Ciprian.

— Cineva ar trebui să-i spună lui Giustiniani că a fost înlocuit cu o pictură veche de câteva sute de ani!

Ciprian pufni, acoperindu-și răsul cu mâna. Bărbatul continuă:

— Luptă pentru orașul nostru!

— Socoți că ne va lua locul pe metereze? îl întreabă Ciprian în șoaptă.

Radu râse. Un bărbat din apropiere le aruncă o căutătură furioasă, făcându-și cruce.

— O să ne ducem în iad pentru blasfemie, zise Ciprian.

— Suntem deja în iad, răspunse Radu, ridicând din umeri. Și cu o companie atât de mare!

Încercară să se îndepărteze de mulțime, însă străzile erau înguste și colcăiau de oameni. Cei doi bărbați fură purtați mai departe pe valul zelului religios, împinși de-a lungul unei cărări la întâmplare, se părea.

— Acolo! spuse Radu, arătând spre o uliță îngustă.

Dacă se puteau feri acolo, ar fi putut să aștepte până ce mulțimea trecea și apoi să se întoarcă.

Cineva din față strigă îngrozit. Hodighitria aluneca. Și cu toate că bărbații care o purtau se luptau să-i zădărnicească avântul, nu puteau să apuce bine parii. Icoana, cel mai sfânt obiect din oraș produs de mâna omului, alunecă într-o băltoacă de noroi.

Toată lumea rămase tăcută preț de câteva clipe, neputând să creadă ceea ce tocmai se întâmplase. Apoi bărbații trecură la treabă, încercând să o ridice. Cu toate că era doar o pictură, iar ei erau mai mulți bărbați, nu păreau să poată să o tragă în sus. Pământul se hotărâse să o ceară pentru el pe Fecioara Maria și nu voia să-i dea drumul.

Mai mulți copii începură să plângă, mamele lor nefăcând nimic pentru a-i liniști. Un murmur ca un mic cutremur străbătu mulțimea. Șoapte despre pieire și damnațiune, despre Fecioara care îi lăsa la voia întâmplării. Despre Dumnezeu care îi judeca și îi socotea prihăniți.

Radu era pe jumătate tentat să le spună că Dumnezeu nu avea nimic de-a face cu asta – fusese o tânără cu mâinile pline de unsoare și cu sufletul plin de amărăciune. Însă nu avea să servească la nimic.

În sfârșit, după mult prea multă vreme, izbutiră să scoată icoana din noroi și să o salte înapoi pe umeri. Un chiot aspru izbucni, însă părea mai potrivit pentru o înmormântare, dată fiind toată bucuria pe care o cuprindea.

Apoi lumea fu luminată preț de o singură clipă într-un alb orbitor. Radu avu vreme doar să se întrebe dacă era trăsnit cu adevărat pentru blasfemia lui înainte ca un pocnet de tunet mai puternic decât orice canonadă să urmeze o secundă mai târziu, zguduind pământul. Țipetele și plânsetele se ridicară în aer. Un vâjâit veni spre ei. Radu văzu ploaia înainte să îl lovească. Era un zid solid de apă, atât de des și de iute, încât se izbi în mulțime cu forța unui râu.

Ceva îl împunse pe Radu în față. Își pipăi obrazul să vadă dacă sângera. Apoi o altă bucată de gheață îl lovi, apoi încă una. Grindina cădea cu mai multă furie decât săgețile otomanilor. Un alt fulger strălucitor lovi în apropiere, tunetul care îl însoțea fiind atât de puternic, încât Radu nu mai putu să audă nimic vreme de un minut după aceea.

Pretutindeni în jurul lor, oamenii cădeau în genunchi, neputând să vadă sau să meargă în toiul furtunii. Radu știa că Dumnezeu nu avea nimic de-a face cu alunecatul icoanei. Asta, însă, era greu de atribuit altcuiva. Apa cădea cu atâta furie, încât începu să curgă șuvoaie pe stradă, ridicându-se până la gleznele lui Radu și apoi până la genunchii lui. Străzile strănte o împingeau, adunând-o într-un râu iscat brusc.

— Trebuie să plecăm de aici! țipă Ciprian.

Radu de-abia îl auzea, cu toate că gura lui Ciprian era chiar lângă urechea lui. Arătă spre alea către care țintiseră.

Din pricina povârnișului, apa nu urca prea departe acolo. Cei doi bărbați își făcură loc pe stradă, noroiul înghițindu-le cizmele, apa lacomă trăgându-i cu nerăbdare. Un copil din fața lor căzu, dispărând dedesubtul apei cafenii.

Radu se lăsă în genunchi, împingând cu mâinile orbește. Prinse un picior și trase copilul în sus. O femeie se repezi spre ei. Radu îi dădu copilul. Ciprian strigă, arătând spre un bătrân care căzuse. Se grăbiră înspre el, ajutându-l să se ridice, și îl târâră prin apă înspre alee.

— Acolo! strigă Ciprian, fluturând din mână spre o femeie din mijlocul străzii care ținea un prunc la sân și nu putea să se miște.

Porni înainte, însă o altă străfulgerare orbitoare și un tunet copleșitor trosniră pe alee.

Unele dintre trosnituri nu erau tunete. Pietrele de pe acoperișul de deasupra lor, lovite de fulger, căzură grămadă, luându-l pe Ciprian sub ele.

28 aprilie

CÂND ERA VORBA de ținut prinții în viață, Valahia era în mod inevitabil plină de cusururi. Boierii erau însărcinați cu protecția prințului. Ei controlau toată mâna de lucru, toate trupele, toate armele care stăteau între viață și moarte. Teoretic, scopul era să-l țină pe prinț credincios țării și poporului de care depindea pentru supraviețuire.

Poate că ar fi funcționat, dacă boierii ar fi fost vreodată leali unui prinț. Însă drumurile erau deschise și limpezi în fața Ladei asemenea unui ogor după strânsul recoltei. Era recunos-cătoare acum că boierii nu îi erau niciodată leali unui prinț. Cei câțiva oameni pe care prințul reușise să-i adune erau morți pe drumul din urma lor.

— Așadar, care e planul? întrebă Nicolae.

Lada ridică din umeri.

— Ăsta... ăsta nu e un plan. N-ai niciun plan? Zău? Niciunul?

— Intrăm. Luăm tronul. Acesta este tot planul de care avem nevoie.

— Nu, hotărât am nevoie de ceva mai mult decât atât.

— Ți-a spus planul, bombăni Bogdan. Taci din gură!

Lada nu-și lua ochii de la orașul care se făcea tot mai mare în fața lor. Casele erau mai aproape unele de altele pe măsură

ce ogoarele lăsau loc vieții care se ținea strâns de marginea orașului și de situația prielnică pe care o oferea. Care, judecând după starea caselor, nu era cine știe ce.

Lada nu le zâmbi oamenilor care se îngărmădeau în cadrul ușilor întunecate, privind alaiul ei. Însă putea să simtă căutăturile lor mirate, să le simtă şușotilele. Nicolae se mișcă, luând poziție pentru apărare. Ea clătină din cap înspre el. Nu avea să se facă mică de frică.

— Uite! zise Petru, arătând spre cer.

Printre primele stele care străpungeau noaptea, se găsea una căzătoare. Ardea, lumina atârând în urma ei pe măsură ce se mișca prin întunericul care se aduna.

— Este o prevestire, spuse Daciana din locul ei aflat în fața lui Ștefan pe spinarea calului, cu glasul plin de mirare.

Lada închise ochii, amintindu-și de o altă noapte când stelele cădeau din ceruri. Aproape că fusese fericită atunci, cu cei doi bărbați pe care îi iubea. Acum nu îl avea pe niciunul din ei. Însă în acea noapte știuse ce știa și acum: nimic în afară de Valahia nu avea să fie vreodată îndeajuns.

Stelele o vedeau. Ele știau.

Ridică o mână în sus spre semnul care ardea în vreme ce călărea mai departe, lăsând ca toți să vadă că arăta înspre prevestirea venirii ei. Cu toții aveau să fie de față ca martori.

Ei erau poporul ei. Aceasta era țara ei. Acesta era tronul ei. Nu avea nevoie de uneltiri, nici de planuri încălcite. Valahia era mama ei. După toate lucrurile prin care trecuse, după tot ce făcuse în căutarea tronului, rămăsese cu numai un singur lucru: ea însăși.

Ea era îndeajuns.

Când ajunseră în fața porților orașului, le găsiră închise. Doi bărbați luminați de torțe stăteau pe culme, și se auzea un

vag zăngănit metalic ce o nedumerea pe Lada, până ce își dădu seama că ei tremurau în zalele lor.

— Deschideți porțile! le ceru ea.

Bărbații se uitară unul la celălalt, neștiind ce să facă. Priviră peste umărul ei, spre oamenii aliniați îndărătul ei. Un murmur ca al unor pietricele semnalând o avalanșă o însoțea.

— Vin ca steaua aceea, arzând în noapte. Lada ridică glasul așa încât să poată fi auzită bine. Toți cei care sunt de partea mea înainte să iau tronul vor fi oșteni cu solde. Răsplătesc meritele și vor fi multe situații prielnice pentru îmbogățire.

— Cum? întrebă unul dintre bărbați.

— Deoarece toți cei care mi se opun vor muri. Acestea sunt condițiile mele. Nu vor mai fi oferite din nou.

Poarta se deschise.

Mai mulți bărbați intrară în rândurile oamenilor ei în vreme ce pătrundeau călare în oraș.

— Tu, spuse ea, arătând spre unul dintre ei. Transmite condițiile mele tuturor străjerilor pe care îi întâlnești.

El o rupse la fugă nerăbdător înaintea trupelor Ladei. Continuară să meargă fără grabă. Străzile erau strâmte, asemenea spițelor unei roți ducând spre castel. Ea privi înapoi o singură dată, pentru a-și vedea oamenii întinzându-se până la poartă și dincolo de aceasta, cu toții făcându-și loc pentru a o urma. Numărul lor sporise la mai mult de dublul oștenilor. Bărbați, femei, ba chiar și copii. Copiii dansau și râdeau la lumina torțelor ca și cum ar fi fost o paradă. Bărbații și femeile erau precauți, însă în ochi le strălucea o aprindere care nu mai fusese acolo.

Ea se întoarse din nou cu fața înainte. Nu idealizase orașul Târgoviște când trăise aici, însă după toți acești ani și vremea petrecută în Imperiul Otoman, era nu doar mai mic decât își amintea, ci și mai murdar și mai mohorât. Chiar și conacele

erau imitații palide și la întâmplare a maiestății. Vopseaua se scorojisise pentru a lăsa să se vadă cafeniul și cenușiul scheletelor din piatră ale caselor, precum carnea care putrezește pe oase.

Nimeni nu ieși din conacele boierești pentru a se alătura alaiului. Ferestrele lor rămaseră ferecate și cu draperiile trase pentru a se apăra de noapte. De Lada. Trecură pe lângă o fântână din care, își aminti ea, curgea pe vremuri apă limpede. Își înmuiase capul acolo odinioară, încercând să-și spele spaima care, trăind în castel, crescuse odată cu ea. Acum, apa puturoasă era stătută și duhnea. Însă ei nu îi mai era frică și nu avea ce să spele.

Porțile din zidul castelului erau deschise. Străjerii stăteau de o parte și de cealaltă cu ochii în pământ, cu capetele plecate, în vreme ce ea trecu. Nicolae și Bogdan priviră iute în jur, schimbându-și locul în spatele ei, însă ea nu se temea de săgețile asasinilor. La fel cum Huniade intrase în oraș călare, purtându-și încrederea și spatele drept, întocmai așa avea s-o facă și ea. Nimeni nu putea să tragă în ea. Nimeni nu putea să o oprească.

Făcu semn din cap înspre poarta castelului. Străjerul care fugise înainte o deschise pentru ea. Ea intră călare drept înainte, cu potcoavele calului țacănind pe podeaua din piatră. Aici nu se găseau lespezi frumoase, nici covoare, nimic între colții castelului și cei pe care el îi devora.

Îi plăcea în felul acesta. Calul ei înaintă cu greu, nesigur, pe coridoarele strâmte, cu torțele lor aprinse. Îndărătul ei îi auzi pe Bogdan și pe Nicolae încercând să-și calmeze caii. Nu se opri și nici nu-i așteptă ca ei să-și liniștească animalele agitate. Sala tronului era în fața ei. Ultima dată când fusese aici, își pri-vise tatăl prefăcându-se că mai avea ceva putere în vreme ce i se adresa lui Huniade.

I se păru drept, când intră călare pe calul ei, că prințul Dănești stătea așezat pe tron, țeapăn și asudând. O amin-tire-fantomă a mirosului uleiului pentru barbă al tatălui ei îi sâcăi nasul. Preț de o clipă, își dori ca bărbatul de pe tron să fie tatăl ei. Ca acesta să poată vedea ce devenise ea, în pofida lui. Din pricina lui.

Dănescul spunea ceva, însă ea nu catadicsi să-l asculte. Privirea îi fu atrasă de lama curbată a sabiei otomane care încă atârna deasupra tronului. Era încadrată de două torțe, care pâlpâiau ca prin somn. Ea își mână calul mai aproape, captivată.

— Am spus, explică-te!

Tresărind, ea se uită în jos la prințul care bolborosea. Era roșu la față, o peliculă de sudoare făcându-i pielea să lucească. Nu și-l amintea din vremea când era o copilă. Atunci nu contase pentru ea, și nu conta nici acum.

Aruncă o privire în încăpere. Se găseau mai mulți străjери, însă niciunul nu se mișcă înspre ea. Auzea glasuri pe coridor, pe cineva suduind în legătură cu un cal. Era singură.

Nu conta.

Se adresă sabiei:

— Mi-am transmis deja condițiile.

— N-am auzit nicio condiție! spuse prințul cu țâfnă.

— Nu sunt pentru tine. Sunt pentru valahii din această încăpere. Pământ și bogății pentru cei de partea mea. Moarte celor care se opun.

— Nu ai niciun drept să le oferi asemenea lucruri!

Ea își îndemnă calul înainte, astfel încât Dănescul fu nevoit să se bulucească într-o parte a tronului pentru a se feri de botul lung și catifelat al calului. Lada se ridică în scări, întinzând mâna după sabia de pe perete. O smulse, scoțând-o din teacă. Era mată de la trecerea timpului, dar îndeajuns de ascuțită. Sabia vrăjmașilor lor. Sabia vasalității lor. Sabia slăbiciunii lor.

Sabia ei acum. O ridică în aer, întorcând-o ca să se joace cu torța.

— Am singurul drept care există.

Vârî sabia în pieptul uzurpatorului înainte ca acesta să poată să-i răspundă. Nu avea nimic de spus, nimic de care să-i fi păsat ei. Își întoarse calul, scoțând sabia.

— Va fi un coșmar să cureți tronul acesta, spuse Nicolae intrând în încăpere, urmat de Bogdan și de restul oamenilor.

Lada zâmbi.

— Eu *sunt* tronul. Puneți leșul acesta într-o țeapă în piață ca dovadă că îmi țin promisiunile. Lealitatea răsplătită. Lașitatea secerată.

Străjerul de la poartă se repezi înainte, trăgând trupul de pe tron. În urma lui rămase o dâră de sânge în lumina slabă. Singura moștenire pe care ar fi avut-o vreodată prințul, slăbiciunea lui fiind scrisă pe pietre drept dovadă a superiorității Ladei.

Bogdan se lăsă pe un genunchi, glasul lui profund bubuind prin încăpere:

— Cu toții să o preamărim pe Lada dragonul, prințul Valahiei!

Calul Ladei își schimbă locul, punând-o drept în linie cu una dintre ferestrele înguste și înalte. Prin aceasta, perfect încadrată, steaua căzătoare arse complet în cele din urmă. Lada își înălță chipul, închizând ochii, în timp ce mama ei o binecuvânta. O căldură se înstăpâni adânc înlăuntrul ei, iar ea strânse în mână pandantivul pe care îl purta întotdeauna.

Era acasă.

25-26 mai

— CREZI CĂ ÎȘI VA REVENI? întrebă Radu, pășind îngrijorat înapoi și încolo.

Pe jumătate îl cărase, pe jumătate îl târâse pe Ciprian înapoi acasă. Cu toate că nu părea să fi suferit vreo vătămare vădită, o tăietură de pe frunte sângera și el nu se trezise încă.

— Timpul ne va spune. Nazira isprăvi de curățat sângele. Îi aruncă lui Radu o privire îngrijorată care izbuti să-i prefacă buzele pline aproape plate. Stai jos! Dacă te îngrijezi, nu ai să-l faci sănătos la loc.

Radu se prăbuși într-un jilț și își culcă în palme capul.

— Știi că noi am uns parii icoanei. Însă felul în care nu se lăsa ridicată iar... și apoi furtuna. N-am mai fost nicicând într-o furtună de o furie atât de neașteptată. Au scos Hodighitria pentru a-i călăuzi și în loc de asta au fost măturați, purtați în toiul unei furtuni.

— Orașul acesta ți-a venit de hac, Radule. Până și tu vezi semne în orice acum.

Radu dădu din cap, își frecă ochii și se rezemă pe spate.

— Știi. Îmi pare rău pentru ei. Să-ți vezi propria nimicire oglindită în tot ce se află în jurul tău – luna, vremea, scuturătura pământului însuși... sunt uluit că a mai rămas cineva în acest oraș. De ce nu au putut să plece?

Nazira zâmbi trist.

— Am convins-o pe Elena să plece. Știu că nu era niciun motiv ca eu să continui prietenia cu ea, însă era tare tristă și pierdută. I-am dat ultimii noștri bani. Ieri s-a furișat în Galata, unde are niște relații îndepărtate care o pot ajuta să ajungă în Atena.

— Acesta a fost un lucru bun.

Ușa se deschise și Valentin apăru cu un vas cu apă și niște cârpe curate. Nazira le luă; apoi Radu ridică o mână pentru a-l opri pe Valentin să plece.

— Ai familie în oraș?

Valentin scutură din cap.

— Părinții mei au murit acum doi ani. La fel și sora mea.

— Mătuși? Unchi?

— Nu, domnule.

— Dar în afara orașului? Ai unde să te duci?

Valentin își îndreaptă spatele, umflându-și pieptul.

— Nu, domnule, și dacă aș avea, oricum nu m-aș duce. Locul meu este să-l slujesc pe Ciprian și voi rămâne unde este el până la sfârșit.

— Și dacă aș avea trebuință să trimit o scrisoare surorii mele în Ungaria? Una pe care aș putea să o trimit numai cu cineva în care să mă încred complet?

Valentin zâmbi, cu o expresie prea atotcunoscătoare și precaută pentru un băiat atât de tânăr ca el.

— Atunci aș spune că bănuiesc că dumneata încerci să mă păcălești și, oricum, am auzit poveștile dumitale despre această soră și aș vrea mai degrabă să îmi încerc norocul aici.

Radu râse, uluit de cât de multe informații strânsese băiatul.

— Prea bine. Însă făgăduiește-mi un lucru: dacă orașul cade în jurul tău, ai să faci tot ce poți să pleci. Pricepi? Și dacă eu nu voi fi aici, să-i ajuți pe Nazira și pe Ciprian să plece.

Valentin stătu și mai drept, încuviințând plin de demnitate.

— Îi voi apăra cu prețul vieții mele.

— Ești un băiat bun.

Valentin plecă, închizând ușor ușa în urma lui.

Ciprian gemu. Radu se repezi la căpătâiul lui.

— Ciprian? Mă poți auzi?

Ciprian încercă să ducă mâna la cap, cu ochii strâns închiși.

— Radu?

— Da! Ești teafăr, acasă.

— Cred..., rosti el răgușit, vocea frângându-i-se.

— Îi aduc ceva de băut!

Nazira ieși grăbită din odaie.

Ciprian înghiți, tot fără să deschidă ochii.

— Cred că orașul a căzut în capul meu.

Radu râse ușurat.

— Așa e. Dar voi, bizantinii, sunteți uluitor de tari de cap.

Ciprian îl privi cu ochii întredeschiși.

— Radu! Ești aici!

— Da. Sunt chiar aici.

Ciprian ridică o mână, căutând în aer. Radu i-o luă între mâinile sale.

— M-am întors după tine, zise Ciprian și închise iar ochii.

— Nu, răspunse Radu cu blândețe. N-am fost rănit. Te-am adus acasă. Îți amintești?

Ciprian scutură din cap, apoi se înfioră, strigând de durere. Privi din nou cu ochii întredeschiși.

— Nu, m-am întors în Edirne după tine.

Dacă lovitura îi vătămase pe vecie mintea lui Ciprian?

— Nu suntem în Edirne. Suntem în Constantinopol.

— Știu asta, rosti iute Ciprian, dându-și ochii peste cap. Ești foarte zăpăcit.

Radu încercă să nu zâmbească.

— Ai dreptate. Eu sunt cel zăpăcit.

— Nu am vorbit niciodată, însă chipul tău... Privirea pe care ai schimbat-o cu el în privința cărții. Niciodată nu am încetat să mă gândesc la tine.

— Ce carte?

Radu voia să-l țină treaz pe Ciprian și să-l facă să vorbească în continuare, chiar dacă erau prostii.

Ciprian flutură din mâna liberă.

— Cartea pe care i-am dat-o sultanului. Tu ai înțeles cât de amuzantă era. Cartea cu balaurul. Mi-am dorit tare mult să râd dimpreună cu tine. Chiar și atunci știam că ai un râs minunat. El nu voia ca eu să mă întorc, să știi.

Radu scormoni în amintiri, încercând să-și dea seama despre ce carte vorbea Ciprian. Cărți și balauri? Și atunci își aminti. Anul trecut. Delegația de la Constantinopol după încoronarea lui Mehmed. Era prima dată când Radu îl vedea pe Ciprian. Pe vremea când Ciprian era un ambasador fără nume care aducea în dar o carte despre Sfântul Gheorghe și balaurul. Radu își aminti perfect acel moment. Uluiala neașteptată atunci când întâlnise privirea ochilor cenușiu-deschis ai lui Ciprian și râsul pitit acolo.

— Cine n-a vrut să te întorci în Edirne? întrebă Radu, brusc foarte interesat de conversație.

— Unchiul meu. Prea primejdios. Am insistat, totuși. Voiam să vorbesc cu tine.

Inima lui Radu o luă la trap.

— Să mă rogi să vin aici și să ofer informații despre Mehmed?

— Nu.

Glasul lui Ciprian deveni îndepărtat și liniștit.

— Voiam doar să vorbesc cu tine. Voiam să te aud râzând.

Zâmbi, ridicând mâinile lor împreunate spre obrazul lui Radu. Radu își înclină capul, lăsând degetele lui Ciprian să-i mângâie pielea. Cu toate că degetele lui erau reci, atingerea părea ca de foc.

— Nu regret nimic, murmură Ciprian, și apoi chipul i se destinse și adormi.

Ușa se închise și Radu tresări, privind vinovat în sus.

— O, soțul meu! Nazira oftă, deja în odaie, de cât timp, Radu nu știa. Aproape că mă faci să cred în soartă, pentru cât de nefericită este a ta.

Lăsă jos un vas cu supă și o cană cu vin îndoit cu apă. Potrivindu-i păturile lui Ciprian, îngenunche pe partea cealaltă a patului față de Radu și se uită la el.

— Mai întâi un bărbat fără o inimă pe care să ți-o dăruiescă, iar acum un bărbat care nu poate să-ți cunoască nicio-dată adevărurile.

Radu se ridică în picioare, cu pulsul încă mărit, cu obraji roșii.

— Eu... El era... Eu nu sunt...

Nazira îl privi cu drag pe Ciprian, dându-i părul de pe frunte.

— Am bănuț, însă am nădăjduit că mă înșelam. Părea prea crud, o ironie prea absurdă.

— Știi că îi sunt credincios lui Mehmed!

Chipul Nazirei se înnegură mai iute decât furtuna de afară.

— Nu îi ești dator cu nimic în afară de lealitatea ta. Fără îndoială nu cu iubirea ta. În mod firesc, m-aș veseli pentru că inima ta s-a aprins pentru altcineva. Dar asta... Își lăsă capul pe pat, ascunzându-și chipul de el. O, Radule! Ce ne vom face?

Un clopot din depărtare bătu *damnat, damnat, damnat*.

Radu nu putea să şadă la căpătâiul lui Ciprian. Cutreieră străzile până la căderea nopţii. Furtuna dispăruse la fel de iute precum se stârnise, norii luând în schimb în primire pământul. Văzduhul era amuţit şi stătut, oraşul învăluit ca într-un giulgiu pentru înmormântare,

Odată cu lăsarea serii, pâcla se îndesi, ascunzând toate luminile şi făcând oraşul să arate la fel de întunecat ca o peşteră. Radu pornise spre casă, când strigăte înăbuşite de „Foc, foc!” izbucniră prin negură. Se întoarse, alergând în direcţia lor, întrebându-se dacă se isprăvisе, dacă zidul căzuse în cele din urmă. În schimb, văzu acoperişul catedralei Hagia Sophia li cărind luminos.

Îngrozit, urcă în fugă mai multe trepte spre biserică înainte să se oprească. Nu era foc. Lumina juca şi se mişca de-a lungul acoperişului, însă era culoarea nepotrivită pentru a fi foc, mai mult alb şi albastru decât galben. Şi nu ieşea fum. Radu privi, pironit locului, cum lumina se adună în jurul turlei principale şi apoi ţâşni spre cer.

Se zgâi, clipind în întuneric, imaginea stăruitoare jucându-i în faţa ochilor. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva, nu mai auzise niciodată una ca asta. Dar nu – nu-i apăruse Dumnezeu lui Moise ca un foc? Un nor în timpul zilei – asemenea unei neguri ce nu putea fi pătrunsă – şi un stâlp de foc noaptea.

Radu nu putea să răsuflе, nici să cuprindă cele văzute. Căci singura cale în care şi le putea lămuri era că văzuse spiritul lui Dumnezeu însuşi. Şi Dumnezeu lăsase Constantinopolul în urmă.

Însă focul urcase la cer, nu în tabăra otomanilor. Pesemne că toate rugăciunile lor se zădărniseră unele pe altele. Acum erau numai oameni împotriva oamenilor.

Dumnezeu avea dreptate să-i părăsească. Dacă cineva ar fi ales îndurarea şi judecata şi nu încăpătânarea, toate aceste vieţi

ar fi putut fi cruțate. Dacă Mehmed ar fi îngăduit ca orașul să-și vadă mai departe de moartea sa naturală lentă în loc să vrea să îl revendice. Dacă Constantin s-ar fi plecat în fața sortilor imposibili și ar fi ales să-și salveze poporul în locul mândriei.

Radu era grozav de furios pe amândoi. Prin minte i se răsuceau felurite posibilități. Să-l omoare pe Constantin, așa cum socotise. Asta avea să ducă la predare.

Să folosească încrederea lui Mehmed și să trimită un mesaj în tabăra otomană cum că Huniade venea într-acolo cu o armată dată de papă. Asta ar fi înclinat balanța în defavoarea lui Mehmed și l-ar fi forțat să accepte un nou tratat de pace.

Și una, și alta însemnau o trădare mai mare decât ar fi fost Radu în stare să comită și pentru asta ar fi fost la fel de vinovat precum împăratul ori sultanul. Nu putea să ia o hotărâre atât de dură, nu putea să rezolve asta acolo unde ei refuzau să o facă.

Radu cutreiera, pierdut în negură. Aceasta se agăță de el, întrebătoare, sâcâindu-l. Lui Radu îi părea mai rău decât ar fi crezut vreodată că ar fi fost cu puțință. Undeva în ultimele luni, ajunsese să iubească acest oraș ciudat, superstițios, dărâmat. Undeva în ultimele luni, ajunsese să-l iubească pe bărbatul care îl adusese aici.

Însă sfârșitul era aproape. Dacă Mehmed nu cucerea orașul, avea să fie sfârșitul lui. Halil ar fi avut grijă de asta. Mai mulți musulmani aveau să moară în cruciadele creștine, asemenea familiei Fatimei. Și orașul tot avea să cadă în cele din urmă. Însă dacă Radu ar fi ajutat ca orașul să cadă acum, ar fi putut să-l salveze pe Mehmed. Radu ar fi putut să fie alături de el pentru a vedea viitorul pe care Mehmed avea să-l creeze.

Lada îl disprețuise pe Radu pentru faptul că întotdeauna îl alegea pe Mehmed. Nazira îi spusese că nu-i datora lui Mehmed iubirea sa.

Însă îi datora lui Mehmed viața lui. Iar Mehmed era singurul om care putea să împlinească destinul înfățișat de Profet, pacea fie asupra sa.

Își închipuisе Constantinopolul, îl dorise pentru Mehmed. Fusesе simplu și direct. Însă acum cunoștea adevăratul preț al lucrurilor, grozăviile de nepătruns ale depărtării dintre a vrea ceva și a căpăta acel lucru.

Îl dorise pe Mehmed în feluri în care nu ar fi putut să-l aibă niciodată, iar asta, la fel, îl distrusesе încet-încet.

Și atunci, ce îi mai rămânea?

Radu închise ochii, amintindu-și lumina. Dumnezeu se poate să fi părăsit orașul, însă Radu nu avea să-l părăsească niciodată pe Dumnezeul lui. Iar Constantinopolul, așa cum era, avea să fie mereu o amenințare pentru Islam, aducând cruciade, destabilizând Imperiul Otoman.

Unele vieți sunt mai prețioase decât altele, îi spusese Lada. El se întrebase când avea balanța să se incline în defavoarea lor, o socotise un monstru pentru că prețuia viețile lor mai presus de ale altora. Însă Radu îl prețuisе pe Mehmed mai presus de toate. O prețuia pe Nazira mai mult decât pe oricare dintre nevinovații din acest oraș. Și prețuirea față de Ciprian, pe care era nevoit să o recunoască, avea să-i frângă inima.

Era greșită această măsurare și cântărire a vieților, ca și cum ar fi fost monede care puteau fi cheltuite sau chivernisite. Tânjea să fie liber de toate astea, să trăiască printre oameni pe care să-i considere drept frați și să nu vadă pe niciunul drept vrăjmașul său.

Însă alegerea sa era făcută. Se duse înspre Hagia Sophia pentru a-l găsi pe Amal. Avea să facă orice îi stătea în puteri pentru a-i da Constantinopolul lui Mehmed, adevăratului și singurului Dumnezeu, și să lase ca propria-i inimă să se frângă sau să se oprească așa cum avea să o facă după aceea.

Începutul lui mai

— CASTELUL DIN EDIRNE era mai drăguț, zise Petru, privind neîncrezător la pereții văruiți și la podelele din piatră simplă ale sufrageriei.

— În Edirne erau cocini de porci mai drăguțe decât acest castel, spuse Lada. Ești bine-venit să te întorci și să trăiești în una din ele.

— Îmi place acest castel! Zău! spuse Petru, bulucindu-se să îndrepte răul pe care se temea că îl pricinuisse.

Lada oftă și clătină din cap.

— Nimeni nu urăște acest castel mai mult decât îl urăsc eu. Însă asta este capitala, așa că acum locuim aici.

Se rezemă de spătar, privind în jurul mesei. Nicolae, Petru, Ștefan, Daciana și Bogdan erau cu ea. Lada trimisese după Oana. Dacă fosta ei doică se ocupa de bucătărie, Lada știa că avea să fie ferită de orice încercare de a i se otrăvi mâncarea.

— A cercetat cineva vistieria până acum? Măcar există vreo vistierie?

Lada își dădu seama că în copilărie nu văzuse prea mult din felul cum era condus un castel. Mehmed avea o legiune de slujbași care să se îngrijească de veniturile imperiului. Lada nici măcar nu știa unde îi erau mijloacele bănești – sau dacă avea așa ceva.

— Pot să scotocesc prin castel după vistierie, zise Nicolae.

— Și eu! spuse Petru, ridicându-se, încântat.

Uneori, Lada uita cât de tânăr era.

Și cât de tânără era și ea. Acum o simțea mai tare, în cele trei zile de când luase tronul. Își încordase atenția atât de mult timp să ajungă aici, încât nu știa precis ce să facă, acum că țelul ei fusese atins.

— Mă îndoiesc că sunt multe de găsit, zise Daciana. Să fi ținut fostul prinț averea familie sale aici? Boierul nostru – își întoarse capul într-o parte și scuipă – și familia lui își țineau averile pe pământul lor. Dănescul nu a fost dintotdeauna prinț. Familia lui deține averea.

— Ai trebuință de dări, spuse Ștefan.

Lada băgă de seamă că mâna lui dreaptă și cea stângă a Dacianei nu erau pe masă. Oare se țineau de mână pe sub masă?

— Chiar ai trebuință de dări, spuse o voce de bărbat. Și pentru asta ai trebuință de boieri. Și pentru asta îți fac trebuință eu.

Ea își ridică privirea pentru a-l vedea pe Toma zâmbindu-i fericit, cu brațele larg deschise, ca și când se aștepta ca ea să dea fuga la el. De-o parte a lui se afla Oana, care se dădu ceva mai încolo cu o expresie de parcă ar fi mirosit ceva urât. Bogdan se ridică și își îmbrățișă mama. Ea îl bătu pe braț, apoi o cercetă pe Lada din cap până în picioare. Dând din cap, își legă șorțul în talie și se duse spre bucătărie, mormăind ceva despre rânduiala lucrurilor.

Lada fu surprinsă când își dădu seama cât de ușurată era să o aibă pe Oana aici din nou. Îi părea bine.

Toma, pe de altă parte...

Se așează în jilțul din care se ridicase Bogdan, cel aflat imediat de-a dreapta Ladei.

— De ce v-ați adunat aici? întrebă, privind în bătaie de joc în jurul său. Ar trebui să ții sfatul în sala tronului ori în odăile tale. Acolo te-am căutat mai întâi.

Lada stătuse în cazarmă mici dimpreună cu oamenii ei. Acolo i se părea mai acasă decât în acest castel.

— Nu mi-am ocupat încă odăile.

— Trebuie. Și încetează să mai stai cu oamenii tăi ca un om din popor. Ei ar trebui să stea drepti la uși, nu să fie tratați drept sfătuitori. Aparențele contează, Lada.

— Că tot veni vorba de aparențe, îl întrerupsese Nicolae – Lada bănuia că voia să-i facă în ciudă lui Toma pentru că îi numise pe oamenii ei simpli străjeri –, ce vânt te-a adus încoace?

Toma zâmbi, arătându-și toți dinții pătați.

— Înainte să-i dau veștile bune lui Matei, se cuvine să discutăm despre venituri. Castelele nu se conduc singure, mă tem. Și va trebui să acordăm câteva favoruri pentru a ne încredința de lealitatea boierilor Dănești rămași după ceea ce i-ai făcut prințului lor.

Lada oftă, forțându-se să asculte în vreme ce Toma o instruia. Ultima dată când fusese forțată să stea până la capătul unei instrucții istovitoare în Târgoviște, putuse barem să ceară să învețe afară. Acum nu avea nici măcar acest lux.

Castelul îi amintea Ladei de un mormânt, pietre grele care așteptau să o revendice așa cum îl revendicaseră pe tatăl ei înainte. Nu voia să locuiască aici – deja jinduia să scape, gândindu-se cu dor la crestele munților din Argeș. Însă ea era prințul, iar prințul locuia în castel.

Ocupă fostele odăi ale tatălui ei, aruncând tot ce îi aparținuse răposatului Dănești. S-ar fi putut ca unele lucruri să fi rămas de la tatăl ei. Oricum nu-i păsa. După ce Lada își golise odăile, Daciana le luase în stăpânire, făcând rost de îndeajuns de mult mobilier cât să poată trăi.

— Ești sigură că nu vrei draperiile? o întrebă ea, cu mâinile în șolduri, cu pânțelele scos înainte.

Lada privi gânditoare la locul gol de deasupra ferestrei înguste.

— Fratele meu și cu mine am folosit odinioară o bară pentru draperie pentru a împinge un asasin dintr-un balcon. Poate că *ar trebui* să le adăugăm.

— Mă rog, am socotit că ar putea fi drăguțe. Însă, fără în-doială, ar putea fi folosite și drept arme. Dumneata ești grozav de dibace.

Lada scutură din cap.

— Urâsc acest castel și toate odăile din el. Nu-mi pasă cum arată.

Daciana încuviință din cap, fără să pună întrebări. Ladei îi plăcea asta la ea. Punea întrebări numai când era nevoie, altminteri lăsa amintirile să zacă acolo unde le era locul. Lada bănuia că asta era din pricină că Daciana, în egală măsură, nu dorea să vorbească despre propriul ei trecut. Părea destul de mulțumită de prezent. Se numise singură slujnica personală a Ladei, însă, contrar convențiilor, nu dormea în odăile Ladei. Judecând după noua expresie de fericire năucă de pe chipul odinioară lipsit de orice trăiri al lui Ștefan, Lada știa unde se așezase Daciana.

Daciana se hotărâse ce voia și obținuse acel lucru. În pofida faptului că purta în pânțele copilul altui bărbat, în pofida împrejurărilor, în pofida a tot. Lada simți un junghi de pizmă. Să poată să dorească un bărbat și să și-l revendice, nepăsătoare față de orice altceva? Ea ar fi putut să-l revendice pe Mehmed. Și-l *revendicase*. Însă asta nu o mulțumea. De ce putea Daciana să-și găsească fericirea când Lada nu putea?

Nu. Era greșit. Lada se hotărâse ce voia și obținuse acel lucru. Tronul era al ei.

Totuși, chipul lui Mehmed și senzația mâinilor lui pe trupul ei încă o bântuiau. Își dorea să poată să scoată amintirea lui cu un cuțit. Să însemneze contururile lui, care nu voiau să o părăsească, apoi să le taie. Ar sângera, însă n-ar muri. Cu toate astea, el zăbovea în locuri unde cuțitul nu putea în veci să ajungă.

Daciana icni, aducând-o pe Lada înapoi în prezent. Stătea îndoită, cu mâinile pe pânțele.

— Ți-e rău? o întrebă Lada.

— Cred că vine pruncul.

Lada fu izbită de o groază mai profundă decât ar fi putut să i-o stârnească orice câmp de bătălie. Nevoia de a fugi era copleșitoare.

— Mă duc să o aduc pe doică. Pe Oana, vreau să zic.

Daciana dădu din cap, răsuflând adânc pentru a-și ostoi o durere lăuntrică pe care Lada nu voia să și-o închipuie.

Doica fu lesne de găsit. După ce răsede de groaza vădită a Ladei, Oana o duse pe Daciana într-o altă odaie. Lada așteptă în fața ușii împreună cu Ștefan, care se preumbla tulburat încoace și încolo, de parcă pruncul ar fi fost al lui. Lada se întrebă alene ce aveau să facă cu nou-născutul bastard. Totuși, asta nu era treaba ei.

Nădejdea de pe chipul lui Ștefan devenea din ce în ce mai îndurerată. Era limpede că o iubea pe Daciana. Lada se întrebă cum trebuie să se fi simțit asta, să știi că cineva te iubește îndeajuns încât să te ia așa cum ești. Să aștepte. Să nădăduiască.

Se întrebă și cum s-ar fi simțit să fii persoana care să iubească atât de mult.

Îl găsi pe Bogdan și îl pofti în iatacul ei, însă asta nu făcu nimic pentru a-i înlătura durerea din amintirea ei despre Mehmed. După, Bogdan voi să mai zăbovească. Lada se îmbracă grăbită și părăsi iatacul. Nu avea loc în inima ei pentru

așa ceva. Nu după ultima dată. Nu după ce îl iubise pe Mehmed atât de tare, iar el o trădase atât de profund.

Nu. Bogdan era neprimejdios. Bogdan era statornic. Și ea nu îl iubea și nici nu avea să îl iubească vreodată așa cum îl iubise pe Mehmed, ceea ce era atât o ușurare, cât și un chin.

Când Oana îi spusese că Daciana născuse cu bine o fetiță, Lada rămase nepăsătoare.

— Vor să te vadă, spuse doica.

Lada nu voia să-i vadă. Însă Ștefan era unul dintre cei mai vechi și mai de încredere oameni ai ei. Așa că intră în odaie, pregătită pentru mirosul de sânge, de sudoare și de frică. În loc de asta, găsi un spațiu tihnit, cald. Daciana era cuibărită între pături, cu pruncul la sân. Ștefan ședea alături de ea, privind lung și minunându-se de micuța făptură care scâncea. Daciana ridică privirea, zâmbind fericită.

— Mulțumesc! zise ea.

Lada se încruntă.

— Pentru ce?

— Pentru că mi-ai dat o lume în care să-mi pot crește fiica după cum doresc. Pentru că ne-ai dat această Valahie.

Lada simți ceva delicat și duios înflorindu-i în piept. Era o trăire ce putea fi ușor rănită. Una primejdioasă. Își dresese glasul.

— Mă rog. Bănuiesc că va trebui să-mi caut o altă slujnică.

Daciana râse.

— Există o boieroaică ce deja m-a năimit doică să alăptez. Este uimitor pentru ce te pot plăti. Dar de îndată ce voi putea, mă voi întoarce să-ți umplu iatacul cu draperii îngrozitoare. Iar tu, micuța mea Lada, mă vei ajuta, așa e?

Dezmierdarea era năucitoare. Ștefan îi zâmbi, dând din cap înspre copil.

— Am vrut să-i punem un nume cu tărie.

Chipul Ladei se făcu roșu. Fu nevoită să-și dreagă din nou glasul. Se aplecă mai aproape, încercând să vadă mica mogâldeată.

— E drăguță?

Daciana ridică pruncul. Fețișoara îi era roșie, boțită și învinețită de la intrarea violentă în lume. Părul negru îi răsărise în creștet și un pumnișor era ținut strâns și ridicat în sus. Nu era drăguță. Dar țipa, iar sunetul era pătrunzător și puternic.

— Vrei s-o ții?

— Nu!

Lada își duse mâinile la spate, în caz că Daciana și Ștefan ar fi încercat să o forțeze să ia pruncul. Însă Daciana părea mulțumită să țină ea copilul. Lada încercă să zâmbească.

— Atunci când va fi îndeajuns de mare, îi voi da un cuțit.

Daciana și Ștefan râseră amândoi și, cu toate că Lada vorbise serios, râse și ea. Însă privind mica viață, își promise în sinea ei că întocmai așa avea să facă pentru această fetiță și pentru toți valahii de sub domnia ei.

Avea să-i facă puternici.

28-29 mai

LITURGHIA ERA PUNCTATĂ de lovituri neîncetate de tun. Radu își dorea să se fi coordonat cumva cu Mehmed, astfel încât sunetele îndepărtate și vibrațiile pietrei pe piatră să se fi potrivit perfect. Însă loviturile cădeau prea curând ori prea târziu, o neorânduială discordantă care garanta că nimeni nu putea să se piardă cu adevărat în slujba religioasă.

Însă, oricum, asta nu era niciodată o posibilitate. Nu în această seară.

Pentru prima dată de când Constantin încercase să unească Bisericile, Hagia Sophia era luminată. Toată înverșunarea lor legată de dogmă și de noțiuni de puritate a religiei fusese abandonată și se rugau la toate icoanele, toate moaștele, toate legăturile pe care le aveau cu Dumnezeu. Dacă Hagia Sophia putea să-i salveze, erau, în sfârșit, gata să o încerce.

Dincolo de ziduri, în tabăra otomană era liniște. Canonada se întetise, tot ce le mai rămăsese fiind aruncat înspre oraș în preîntâmpinarea unei izbucniri finale. Săgețile zburau peste ziduri cu preveniri mângălite din partea oștenilor creștini compătitori:

Vine sfârșitul.

Însă ei nu aveau nevoie de prevenirile înscrise pe săgeți. Erau deja scrise în ghiulelele masive din piatră care loveau

zidurile, în ziua de odihnă și de rugăciune pe care Mehmed le-o dăduse oamenilor săi. Un ultim asalt, o ultimă șansă la apărare ori la atac, de a rămâne în picioare ori de a cădea, de a trăi ori de a muri.

Și așa se face că oamenii din oraș veniră la biserică. Hagia Sophia era plină ochi, claustrofobică; oamenii stăteau în picioare, umăr la umăr. Radu respira același aer ca toți cei din jurul lui. Scoteau din plămâni groază și resemnare, iar el le trăgea în piept până ce i se tăia brusc răsuflarea. Îi plăcea mult mai tare Hagia Sophia întunecată, cu sunetul păsărilor dând din aripi în apropierea acoperișului. Acea i se părea a fi mai aproape de un serviciu divin decât aceasta.

Constantin stătea în față, privind în sus ca și cum ar fi fost el însuși o icoană. În apropiere, Giustiniani stătea și el în picioare, palid și asudând. Ar fi trebuit să șadă, însă aparențele însemnau totul. Fusesse rănit în canonada de ieri. Groaza ce se răspândise prin oraș la gândul de a-l pierde și pe el fusesse mai primejdioasă decât orice tun. Și așa Giustiniani stătea în picioare când ar fi trebuit să se odihnească, se ruga când ar fi trebuit să doarmă, în așa fel încât toți oamenii să poată să-și vadă împăratul și pe comandantul oștirii lor și să aibă măcar o fărâșmă de nădejde.

Când slujba se sfârși, nimeni nu se clinti. Radu era disperat să iasă afară, să fie departe de toate acestea. O mână îl trase de mânecă și el se răsuci în loc, gata să lovească.

Privi în jos în ochii micului moștenitor, Manuel.

— Unde este vărul meu? întrebă Manuel.

Ceva în felul în care îi tremura buza, însă bărbia îi rămânea fermă, îl împunse pe Radu în inimă. Manuel se aștepta să audă că Ciprian era mort și se pregătea să nu plângă la auzul veștilor. Radu se lăsă pe vine, astfel încât chipul lui să fie la același nivel cu al băiatului.

— Ciprian se odihnește acasă. A fost lovit în cap de niște pietre, însă se va face bine.

Manuel lăasă să-i scape o răsuflare de ușurare, zâmbind și scoțându-și la iveală primul dinte pierdut.

— Mi-a promis că mă ia la pescuit atunci când se va termina asediul.

— Bine, atunci, așa va fi. Se va vindeca iute, întrucât nu și-ar călca niciodată o asemenea promisiune.

Manuel dădu aprobator din cap, grăbit să accepte alinarea. Își strecură mânuța în mâna lui Radu, statornicindu-l cu greutatea nevinovăției sale. Ioan și doica lor li se alăturară curând, băiatul mai mare cu un aer grav și pământiu la chip. Dădu din cap înspre Radu, iar Radu își plecă în mod formal capul.

— Tu ne vei apăra, îi zise Ioan.

Radu ar fi vrut să intre în pământ. Ioan dădu din nou din cap, iar Radu își dădu seama că băiatul voia se încredințeze pe sine.

— Oamenii și zidurile ne vor apăra, adăugă el.

Se întoarseră cu toții, privind cum Constantin, maiestuos și princiar, ieșea din biserică. Atunci când ușa se închise în urma lui, urmă un vâjăit al răsuflărilor ținute de toți și acum eliberate, laolaltă cu vaierele și cu plânsetele de disperare. Oamenii se împrăștiară în toate părțile. Radu auzi frânturi de planuri de a se ascunde, de locuri care puteau fi ferite de primejdii, de cisterne subterane în care turcilor nu le-ar trece prin cap să caute. Măcar își recunoșteau limitele credinței lor.

Radu o apucă pe doică de braț în timp ce aceasta încerca să-i îndepărteze pe băieți.

— Rămâneți aici! îi spuse el.

Ea se încruntă ofensată.

— Trebuie să-i duc pe băieți înapoi la palat.

— Dacă se vor face breșe în ziduri, palatul va fi primul loc în care oștenii vor da năvală în căutare de pradă.

Ea își ridică sfidătoare nasul în sus, ca și cum prevestirea în-crâncenată a lui Radu ar fi fost ceva scârbos la miros.

— Acei turci împuțiți nu pot să treacă de coloane. Îngerul Domnului se va pogori din ceruri și îi va alunga cu o sabie în flăcări.

Radu își reținu un pufnet iritat, cu toate că îl costă scump. În schimb, zâmbi încurajator.

— Da, firește. Motiv pentru care ar trebui să rămâneți aici. Hagia Sophia este mai departe în oraș decât le va îngădui îngerul turcilor să meargă, așa că aici veți fi cel mai în siguranță.

Ea se încruntă, cântărind vorbele lui.

— Și le va face bine băieților să se roage mai mult.

Nicio doică bizantină nu putea să se împotrivescă ispitei de a-și sili copiii avuți în grijă să se roage. Îi luă pe amândoi băieții de mână și se întoarse în mijlocul catedralei. Radu își dori să poată face mai mult. Însă știa că Mehmed va dori ca Hagia Sophia să rămână neatinsă și că avea să trimită oșteni să o apere dacă și când vor fi străpuns zidurile. Era mai în siguranță decât oriunde în altă parte din oraș.

Se duse spre ușă, trăgând în piept cu ușurare aerul serii. O altă mână îl trase de cămașă. Aruncă o privire în jos și îl văzu pe Amal. Luând o monedă – ultima sa monedă – o puse în palma băiatului.

— Spune-i să se uite la porțile de la zidul palatului. Eu voi...

— Unde este nepotul meu?

Radu se răsuci pe călcâie. Ostenit, Constantin se uita la el. Radu se bălbâi de surpriză și vinovăție:

— El... el... el se odihnește. Socot că își va reveni, însă nu e în stare să lupte.

Aruncă o privire piezișă. Amal plecase.

Constantin dădu din cap, cu ceva asemănător ușurării în ochii săi.

— Atunci, rogu-te, ia-i locul alături de mine!

Radu fu purtat dimpreună cu grupul lui Constantin. Prins în mijloc lângă Giustiniani, nu reușea să scape. Nu aici își dorea el să se afle în această seară. Plănuise să se așeze la Poarta Circului – o poartă mică ce se deschidea în Palatul Blachernae. *Trebuia* să se afle acolo. Însă nu era nimic de făcut să scape fără să trezească bănuieli. Constantin îi conduse prin oraș, dincolo de zidul interior și spre masele de oșteni adunați în secțiunea de zid din dreptul râului Lykus. Aici și în secțiunea Palatului Blachernae avea să aibă loc ultima lor încercare de a ține piept. Palatul se vedea în depărtare. Nazira era acolo, după cum plănuiseră, și el era prins aici.

Constantin se cățără pe o grămadă de moloz, privind în amurg peste capetele oamenilor săi.

— Nu vă temeți de nenorociții de turci! rosti el cu glas buibuitor, punctat de lovituri îndepărtate. Armura noastră superioară ne va apăra. Lupta noastră superioară ne va apăra. Dumnezeuul nostru ne va apăra! Maleficul sultan a stârnit războaie încălcând un tratat. A înălțat o fortăreață pe Bosfor, pe pământul *nostru*, în vreme ce pretindea pacea. S-a uitat la noi cu pizmă, tânjind după orașul lui Constantin cel Mare, patria voastră, adevărata patrie a tuturor creștinilor și apărarea tuturor grecilor! A văzut splendoarea Dumnezeuului nostru și o vrea pentru sine. Îi vom îngădui să ne ia orașul?

Oamenii strigară „nu” cu mânie.

— Vom îngădui chemărilor la rugăciune să otrăvească aerul pe care bunii creștini îl respiră de mai bine de o mie de ani?

Un alt urlet, de data asta mai tare.

— Le vom îngădui să ne siluiască femeile, să ne omoare copiii și bătrânii și să ne pângărească sfintele temple ale Domnului, prefăcându-le în grajduri pentru caii lor?

De data aceasta, răcnetul de furie era însoțit de izbitul sulitelor în pământ și de loviturile cu pumnul în scuturi. Radu nu putea să remarce că în urmă cu două sute de ani fusese o cruciadă *creștină* care se făcea vinovată de toate cele de mai sus.

Constantin continuă.

— Astăzi este ziua biruinței voastre. Dacă veți vărsa fie și o picătură de sânge, vă veți pregăti vouă înșivă o coroană de martir și o glorie nemuritoare! spuse, ridicând un pumn în aer. Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom câștiga victoria! Îi vom măce-lări pe necredincioși! Vom purta drapelul lui Hristos și ne vom dobândi răsplata eternă!

Zgomotul chiotelor și al țipetelor era aproape îndeajuns de puternic încât să acopere canonada. Constantin ridică brațele în sus, apoi le lăasă în jos și se întoarse. Chipul lui era sleit, pierzându-și lumina la fel de iute cum ziua se prefăcea în noapte în jurul lor.

— Încuiem porțile spre oraș, îi spuse liniștit lui Giustiniani. Ținem piept sau cădem unde suntem. Nimeni nu iese. Dacă zidurile cad, vom muri cu toții dimpreună.

Giustiniani încuviință îndărjit din cap.

Radu îi privea pe cei doi bărbați cu un sentiment indifere-nt de rămas-bun. În timpul petrecut acolo, îi văzuse fiind cu adevărat măreți, ținând un oraș unit în condiții extrem de vi-trege. Și îi văzuse comițând atrocități în vreme ce o făceau. Îi respecta și îi ura, și știa că lumea avea să fie mai mică odată cu moartea lor.

Dacă mureau.

Nădăjduia și era în egală măsură îngrozit de ceea ce urma, două simțăminte imposibil de împăcat, întocmai ca totul din acest blestemat de oraș. Se așeză pe metereze alături de Gius-tiniani. Cu toate că era noapte, otomanii aprinseseră atât de multe focuri, încât lumina venea înapoi din norii joși, creând

pretutindeni o pâclă naramzie rău-prevestitoare. Apărătorii nu puteau să dreagă zidurile, deoarece nu aveau adăpostul întunericului.

Din poziția lui, care îi îngăduia o vedere de ansamblu, Radu putea să zărească zona de control a trupelor otomane. Undeva, în apropiere, Mehmed aștepta să afle dacă mărețul lui plan avea să izbândească ori ba, dacă avea să împlinească profețiile de generații. Poate că dacă Radu ar fi fost acolo cu Mehmed, toate acestea ar fi fost palpitate. Îi făcea rău să se gândească la asta, să-și închipuie cine ar fi putut el să fie. Cât de lesne ar fi putut să-și dorească sfârșitul acestui oraș și al tuturor locuitorilor săi.

De asemenea, îl umplea de alean să știe că ar fi putut să fie simplu. Însă lăsa și acest gând să se piardă în noapte, lăolaltă cu toate celelalte. Avea să moară pe metereze, printre frații și vrăjmașii săi, deoarece nu mai putea să-i deosebească pe unii de alții. Ajunseseră, în cele din urmă, la un sfârșit. Oricare parte ar fi biruit, niciuna n-ar fi triumfat.

O ghiulea de tun izbi zidul sub Radu și Giustiniani. Ei căzură în genunchi, impactul făcându-l pe Radu să se zguduie din cap până-n picioare. Clătină din cap, încercând să scape de ciudatul țiuit din urechi.

Nu. Nu țiuit. Țipăt. Privi dincolo de butoaiile de apărare pentru a vedea o hoardă care urla, năvălind spre ei. Nu era nicio rânduială sau noimă în acea apropiere. Alergau ca un roi de lăcuste, unii peste alții, împingând și îmbrâncindu-se, fiecare încercând să ajungă acolo primul.

Cei care ajungeau erau spintecați. Însă nu conta. Cei din urma lor se cățarau pe leșuri. Când și ei erau omorâți cu săgeți, trupurile lor se adăugau grămezii. Radu trăgea în busculadă, privind cu scârbită groază cum asabii lui Mehmed foloseau leșurile – și câteodată și răniții încă în viață – drept trepte.

Se cățarau unii peste alții, moartea însăși fiind o unealtă folosită pentru a ajunge pe culmea zidului.

Erau atât de mulți oameni, încât Radu nu avea cum să nu nimerească pe cineva cu fiecare săgeată trasă. Era la fel de eficient ca trasul cu săgeți în valurile mării. Oamenii nu conteneau să vină. Giustiniani își îndruma propriile forțe, anticipând ori de câte ori un grup de asabi urma să atace zidul.

— Acolo! strigă el, arătând înspre o secțiune nu departe de Radu.

Radu fugi într-acolo, privind cum primii câțiva oșteni se cățarau și se rostogoleau în drumul lor spre culme.

În urma lui Radu nu erau îndeajuns de mulți oameni. El ajunsese acolo prea iute. Hăcuia și spinteca și încerca să oprească, însă nu era nicio nădejde. Un bărbat care țipa în valahă se năpusti spre el, împiedicându-l. Radu căzu pe spate, privind în sus la chipul morții. Oriunde se ducea, copilăria lui îl urmărea. Și acum avea să-l omoare.

Apoi bărbatul dispăru. Mai puțin partea de sus a trupului său, care căzu la picioarele lui. Radu clipi pentru a îndepărta colbul și fumul. Asabii, care deschiseseră o breșă în zid, fuseseră doborâți de una din propriile lor ghiulele. Radu împinse trupul cu piciorul, sprijinindu-și capul de zid și râzând.

Urbana și tunurile ei îi salvară viața, până la urmă.

Se împinse în sus, fugind la Giustiniani. Era încredințat că îi fusese sortit să moară chiar atunci. Dar încă era aici. Ceea ce însemna că încă putea să înfăptuiască ceva. De data aceasta, dacă se ivea ocazia, nu avea să mai stea pe gânduri.

Mult mai departe de-a lungul zidului, Constantin aruncă un om peste margine. Gesticulă, și o vână de foc grecesc luminează noaptea, arzând trupurile viilor și morților de pe zid. Focul grecesc se mișca în sus și în jos, mistuind tot ce nu era piatră. Oamenii fugeau urlând, avântul atacului dispărând.

— Se retrag! răcni Giustiniani.

Oamenii din jurul lui Radu scoaseră chiote de bucurie, unii plângând, alții rugându-se. Alături de Constantin și Giustiniani, orașul încă mai avea o șansă. Giustiniani îl prinse pe Radu de umăr.

— Ai izbutit! Mă bucur.

Se feriră când o ghiulea şuieră deasupra capetelor lor, căzând undeva în spațiul dintre cele două ziduri.

— Socoti că i-am pus pe fugă?

— Urmăreau să ne ostenească. Data viitoare va trimite ienicerii.

Mehmed obișnuia să-și lase cei mai buni oameni la sfârșit. Iar Radu știa fără putință de tăgadă că următorul val chiar avea să fie ultimul. Dacă numărul mare nu putea să cucerească zidul, numai ienicerii aveau o șansă. Și dacă nici ei nu puteau să izbândească... Mehmed era terminat. Nu mai avea nimic să arunce asupra lor.

— Putem să le ținem piept. Le vom ține piept. Giustiniani își sprijini piciorul rănit în timp ce se duse șchiopătând spre o scară. Aduceți ceva de mâncat și de băut! Voi luați-i pe răniți! Duceți-i să se odihnească la poalele zidului interior. Vom schimba pozițiile pentru a-i înlocui, apoi...

Se opriră cu toții când muzica începu. Radu privi cum expresiile de fericire trudită se prefăcură în unele de groază sleită. În această seară nu aveau răgaz. Muzica ritmată a ienicerilor se izbea în ziduri cu la fel de multă forță și intimidare ca orice canonadă. Coifurile lor albe licăreau ca niște tigve în lumina focurilor în vreme ce se năpusteau, urlând, spre zid.

Asta era. Ultimul val avea să treacă peste zid și să potopească orașul, ori avea să dea înapoi, luând cu el șansele lui Mehmed.

Mehmed însuși călărea încoace și încolo, dincolo de bătaia arbaletelor. Radu putea să-l vadă, l-ar fi recunoscut oriunde. Însă inima lui nu cânta, nu era cuprinsă de dor pentru el. Atât de puțin pământ îi despărțea, însă distanța era înmuiată în sânge și luminată de flăcări.

Giustiniani îl strigă pe Radu.

— Taie frânghiile! Aruncă jos cârligele!

Radu alergă înainte și înapoi, tăind frânghiile, desprinzând cârligele. Toți oamenii de sub Giustiniani îi urmau comenzile fără să șovăie ori să le pună la îndoială. Radu nu-l putea vedea sau auzi pe Constantin, însă era încredințat că pe acea secțiune de zid era la fel. Doi oameni care să țină piept unui imperiu.

Radu se opri, așezându-se jos, cu spatele lipit de un butoi, și privi. Toți oamenii din jurul lui erau italieni, oamenii lui Giustiniani. Erau la fel de pricepuți ca ienicerii și aveau cea mai bună poziție defensivă. El ce putea face? Chiar dacă ar fi încetat să mai ajute, dacă ar fi încetat să mai azvârle jos cârlige și funii, nu putea să facă nimic pentru a schimba cursul lucrurilor.

Un bărbat sări peste zid chiar alături de Radu. Radu își ridică privirea spre el, surprins, văzând chipul lui Lazăr sub coiful ieniceresc.

Nu. Lazăr murise. Radu îl omorâse pentru a-l salva pe Mehmed. Radu se ridică, înjunghiind ienicerul și lăsându-i trupul să cadă. Însă mai erau și alții. Ienicerii săreau peste această secțiune de zid, conduși de un uriaș de om. Acesta se ridica deasupra tuturor, albul coifului lucind peste mormanul de leșuri. Ținea un paloș. Neobișnuit pentru un otoman, dar pe potriva staturii sale. Bărbatul legăna paloșul dintr-o parte într-alta, secerându-i pe toți cei care veneau asupra lui, cu o înspăimântătoare eficiență tăcută. Apărați de furia sa, din ce în ce mai mulți ieniceri se cățărau pe zid.

— La mine!

Giustiniani își croia drum, spintecând în stânga și-n dreapta spre uriaș. Radu îl urmă, apărându-i spatele. Totuși, nici măcar Giustiniani nu l-ar fi putut doborî pe uriaș într-o luptă corp la corp. Când se apropie, omul legănă paloșul. În ultima clipă, Giustiniani se lăsă în genunchi. Își învârti sabia cu toată puterea pe care o avea. Uriașul se opri, privind surprins în jos. Apoi alunecă la pământ, cu ambele picioare tăiate de la genunchi.

Ienicerii din jurul lor se opriră șocați. Giustiniani se sculă în picioare, ridicându-și sabia în triumf. Și de data aceasta, când știa ce ar fi făcut Lada, Radu nu șovăi. Își trecu sabia în dosul picioarelor lui Giustiniani. Drept prin mușchi și tendoane. O tăietură grabnică pentru a schimba cursul lucrurilor.

Giustiniani căzu. Radu îl prinse.

— Giustiniani! țipă el. E rănit! Ajutor!

Oamenii italianului se repeziră înspre ei cu toată vloga ce le mai rămăsese. Ienicerii rămași pe zid fură iute copleșiți.

— Ce ar trebui să facem? întrebă unul dintre oștenii italieni, cu lacrimile șiroindu-i pe chip, în vreme ce se uita la omul pe care îl urmăse în apărarea unui oraș străin.

— Trebuie să-l ducem la corăbii! zise Radu și se ridică, apucându-l pe Giustiniani de subsuori.

— Ba nu, gemu Giustiniani, scuturând din cap. Era alb din pricina șocului și a pierderii de sânge, cu ochii înnebuniți. Nu putem deschide poarta.

— Trebuie! Să-l salvăm!

Radu dădu din cap spre oșteanul care plângea și care îl luă pe Giustiniani cu grijă de picioarele distruse. Îl coborâră de pe metereze cu ajutorul celorlalți italieni, trecându-l de la unul la altul. Giustiniani gemea și plângea de durere, spunându-le întruna să se oprească. Străbătură porțiunea de teren deschisă, ferindu-se de săgeți și ghiulele. Toți italienii îi urmau, mai mult

de o sută de oameni pe care această secțiune de zid nu își îngăduia să-i piardă.

— Cheia! strigă Radu. Cine are cheia?

— Giustiniani o are!

Radu auzi strigăte pretutindeni. De sus, de pe metereze, Constantin, aflat în picioare, făcea semne cu mâinile. Era disperat, flutura din mâini și scutura din cap. Dacă poarta se deschidea și oamenii ieșeau, avea să fie o rană mortală pentru oraș. Prea mulți ar fi ales să fugă dacă li s-ar fi dat de ales. Alți oameni alergau spre ei pentru a-i opri, cu săbiile scoase.

— Dacă ne țin aici, Giustiniani va muri! strigă Radu.

Italianii, mereu leali lui Giustiniani, își traseră săbiile la oștenii alături de care luptaseră umăr la umăr în toate aceste săptămâni îndelungate. Cu toții se opriră, așteptând să vadă ce avea să se întâmple.

Radu vârî mâna în haina stropită cu sânge a lui Giustiniani și scoase o cheie grea din fier. Giustiniani îl apucă de mână.

— Te rog! îi zise el.

Chipul îi era palid și asudat, însă ochii îi erau lucizi.

— Nu face asta!

Radu privi în sus spre zid. Constantin stătea în picioare, un contur profilat pe cerul lucitor al nopții. Avea umerii căzuți. Apoi își scoase mantia, aruncând-o peste zid. Coiful, cu o diademă din metal pe el, o urmă. Se întoarse și se alătură luptei de pe metereze ca unul dintre oamenii alături de care trăise. Ca unul dintre oamenii alături de care avea să moară.

— Este singurul lucru pe care pot să-l fac, șopti Radu.

Își trase mâna, apoi deschise poarta. De îndată ce ieși, fugi spre Palatul Blachernae. Dacă vreunul dintre oamenii lui Giustiniani ar fi băgat de seamă că nu rămăsese alături de ei, erau prea ocupați să se salveze ca să-l oprească.

Nu mai rămăseseră mulți oameni la palat. Doar o mână de străjeri care să păzească Poarta Circului. Și, printr-un noroc neașteptat, ori grație providenței, erau toți italieni.

— Giustiniani a fost rănit! strigă Radu. Singura lui șansă este să ajungă la corăbii! Au nevoie de ajutorul vostru!

Bărbații rămaseră nemișcați preț de câteva clipe, apoi o luară la fugă. Poarta rămase nepăzită. Radu se duse spre ea, târându-și picioarele. Drugul pus de-a latul porții trăgea cât o mie de trădări. Izbuti să îl ridice și lăsă poarta deschisă. O alese pe aceasta fiindcă era cea mai prost păzită poartă, însă nu era îndeajuns de mare să lase să treacă o întreagă oștire prin ea. Avea nevoie de ceva mai mult. Dacă cineva ar fi putut încă în acest moment să revindică victoria, acela era Constantin. Radu era nevoit să înfrângă spiritul apărătorilor. Dacă o făcea, orașul avea să cadă. Se cățăra de-a lungul zidului spre palat, acolo unde Nazira aștepta cu o bocceluță.

Ea îl cuprinse cu brațele, lipindu-și fața de umărul lui.

— M-am temut că ai murit.

— Nu încă.

Scoase steagurile otomane pe care le furaseră din turnul lui Orhan. O luară la fugă prin palatul pustiu, urcând și urcând, până ce ajunseră pe acoperiș. De acolo auziră sunetele morții, ale zăngănitului de metal, ale țipetelor de furie.

Traseră jos steagul împăratului și în locul lui atârnară steagul Imperiului Otoman. Despărțindu-se, găsiră toate locurile în care puteau să atârne câte un steag pe care combatanții să-l poată vedea, întâlnindu-se într-un final înapoi pe zid, deasupra porții pe care Radu o lăsase deschisă. Flutură ultimul steag pe care îl avea, înainte de a-l atârna peste zid deasupra intrării.

Se uită, apoi, spre locul unde Constantin stătea între orașul lui și nimicire. Cu toate că era prea întuneric și Radu știa că nu era cu putință, avu senzația că își încrucișară privirile pentru

ultima dată. Un strigăt se ridică dintre oameni; împingerea disperată în poarta oraşului spori. Crezură că otomanii erau înăuntru şi voiau să lase totul pentru a se duce să-şi salveze familiile ori să moară dimpreună cu ele.

Radu se întoarse cu spatele la palat. Îşi făcuse partea lui. Balanţa se înclinase în favoarea lui Mehmed şi nu avea să revină niciodată spre apărători. Izbutise să-l omoare pe Constantin la urma urmelor. Însă prea târziu pentru a fi o eliberare fericită pentru oricare dintre ei.

— Şi acum? întrebă Nazira în şoaptă.

— Ciprian, răspunse Radu.

Se prinseră de mâini şi se îndepărtară în fugă de palat către oraşul întunecat, gonind contra potopului ce avea să vină.

Jumătatea lui mai

TRUPUL LUI MIRCEA, fratele Ladei, putrezea într-un mormânt puțin adânc aflat la mică distanță călare de Târgoviște. Se îndreptase spre Snagov, mănăstirea de pe insulă, unde îi dusesese odinioară tatăl lor. Nu călărise iute ori îndeajuns de departe pentru a găsi sanctuarul. Acolo unde zăcea, pământul era aproape de nedeslușit față de restul pământului din jur. Lada îi descoperise trupul numai pentru că unul dintre oștenii care îl doborâseră era acum al ei.

Ah, lealitatea bărbaților!

Descălecă și lovi cu piciorul pământul în sfârșit dezghețat. Ceața dimineții se lăsase în depresiune, înmuind totul. Era o dimineată frumoasă, umedă, cu promisiunea leneșă a căldurii ce sta să vină. Petru și Bogdan rămaseră călare, scormonind cu privirea ogorul și copacii îndepărtați în căutare de primejdii. Lada era prinț acum, ceea ce o făcea o țintă și mai mare. Însă asta era ceva ce ea simțise nevoia să facă.

Nu-și putea împărtăși victoria fratelui pe care îl iubea, așa că avea să i-o împărtășească fratelui pe care îl ura.

Acum, că era aici, nu știa ce se așteptase să facă. Să-l îngroape din nou? Să-i aducă rămășițele la castel? Să spună o rugăciune deasupra trupului său, una care putea la fel de bine să fie o blasfemie după câtă sinceritate conținea? În cele din

urmă fu nevoită să admită că se folosise de acest prilej în principal ca o cale de a scăpa din castel. Toma o tot bătuse la cap, vrând să vorbească despre feluriții boieri Dănești și loialitățile lor – cum să le câștige, de ce avea nevoie de ele, ce căsătorii ar fi putut să le consolideze. Celelalte neamuri boierești nu erau încântate de ascensiunea ei, însă atâta vreme cât puteau trage profit, nu aveau să obiecteze. Neamul Dăneștilor o luase personal, totuși. Toma nu scăpa nicio ocazie de a-i vorbi de o căsătorie cu un Dănești, legănând posibilitatea în fața Ladei cu toată subtilitatea unui ștreang.

Într-un sfârșit, ea îi spusese că avea să se întâlnească cu toți boierii Dănești în același timp, și îl lăsase pe el să facă planul pentru ea. Era incredințată că iscusința lui în scrierea de scrisori o depășea cu mult pe a ei; el ar fi știut ce să le spună pentru a-i face pe boieri să vină. Ideea ei fusese să le spună să vină, altminteri urmau să-și piardă pământurile și viețile. Toma râsesese, ca și cum ea ar fi făcut o glumă minunată.

Măcar Mircea era mort, iar ea nu era nevoită să îl asculte. Asta îl făcea să fie de preferat față de Toma.

— Cum a murit? întrebă ea.

— A murit de moarte bună, răspunse oșteanul, cu glasul sugrumat în vreme ce privea drept înainte.

Lada pufni.

— Ești un mincinos. Fratele meu era un bătauș și un laș. Nu avea cum să moară de moarte bună. Ar fi murit bătându-se sau implorând pentru viața lui. Care din două a fost?

Oșteanul se foi stingherit.

— A murit bătându-se.

— Dacă a murit bătându-se, de ce nu ai spus așa de la început?

Oșteanul înghiți pentru a-și stăpâni tulburarea, fără a mai adăuga ceva.

— Dezgroapă-l!

În cele din urmă, omul își încrucișă privirea cu a ei, groaza prefăcându-i expresia posomorâtă în ceva copilăresc.

— Dar...

— Dezgroapă-l!

Bărbatul își mută privirea de la mormânt la Lada și înapoi.

— Dar nu avem lopeți, n-avem niciun fel de unelte.

Lada vârî mâna în coburii șei și scoase o pâine tare. O rupse bucăți și le dădu lui Bogdan și lui Petru. Aceștia descălecară și traseră o buturugă veche pentru ca Lada să se așeze. Ea se simțea în largul ei. Scoase un cuțit pe care îl așeză pe buturugă, alături de ea.

— Ai mâinile. Deocamdată.

Omul începu să sape.

Când termină, soarele era sus pe cer. Unghiile îi sângerău și își strânse mâinile la piept în timp ce se dădea înapoi de lângă leșul pe care îl deshumase. Lada își acoperi nasul cu mantia. Ar fi fost mai bine dacă ar fi luat tronul în timpul iernii. Era îndeajuns de cald acum pentru ca ea să-i simtă duhoarea.

Însă nu aceasta era partea îngrijorătoare. Fratele ei – Mircea cel crud, Mircea cel disprețuit, Mircea cel mort – nu se holba la ea cu ochii acuzatori ai unui mort. Nu se holba deloc.

Ea se uita la ceafa lui.

— Întoarce-l! îi ceru ea.

Gata să borască, oșteanul vârî mâinile în groapă și trase de leș în așa fel încât să fie cu fața în sus. Pielea lui Mircea era precum ceara și subțire acolo unde nu fusese mâncată până la os. Și degetele arătau ca ale oșteanului – cu unghiile rupte și murdare de pământ. Gura lui Mircea era căscată într-un țipăt, neagră de putreziciune. Lada se aplecă să vadă mai bine. Ba nu – era neagră de la pământ, până unde putea ea să vadă.

— L-ai îngropat de viu, îi zise.

Oșteanul scutură înnebunit din cap.

— N-am avut nimic de-a face cu asta. Au fost oamenii lui Huniade și ai prințului Dănești.

— Dar tu ai fost acolo.

Bărbatul scutură din cap, apoi încuviință, lacrimi prostești de disperare curgându-i din ochi.

— Însă nu l-am omorât eu!

Lada oftă, întorcând cu piciorul leșul fratelui ei, astfel încât el să nu poată să o vadă. Era un chip groaznic de a muri. Și-l închipui răsucindu-se și întorcându-se, greutatea țărânei sufocându-l pe măsură ce devenea din ce în ce mai descumpănit. La sfârșit, săpase cu unghiile tot mai adânc în pământ, în loc să sape spre soare și spre libertate.

Se întrebă cum murise tatăl ei. Nimeni în Târgoviște nu știa unde fusese ucis. Ori, dacă știau, erau destul de isteți încât să nu spună nimic. Și se mai întreba și despre propria ei lealitate – și lipsă de lealitate – față de Huniade, bărbatul care îi ajutase pe boierii Dănești să-i omoare atât fratele, cât și tatăl. Boierii al căror sprijin căuta ea să-l atragă. Vinovăția și regretul se războiau cu o sfârșeală resemnată. Ea nu știa ce să creadă despre asta. De ce nu putea să aibă niște relații simple? De ce nu era niciun bărbat în viața ei despre care să poată avea un singur fel de simțăminte?

— Nu l-am omorât eu, nu l-am omorât eu, șoptea oșteanul, ca și cum ar fi psalmodiat, în timp ce se legăna înainte și înapoi.

Lada știa ce să creadă în privința oșteanului. Se agăță de asta cu o sălbăticie neașteptată. Îi oferea o salvare, un lucru solid și sigur împotriva căruia să reacționeze.

— Nu-mi pasă dacă l-ai omorât. E mort. Această treabă a rămas în urma noastră.

Oșteanul se cocârbă de ușurare.

— Vă mulțumesc, domniță!

Lada își vârî cuțitul în teacă.

— Nu sunt domnița ta. Sunt prințul tău. Și în vreme ce moartea lui Mircea nu este treaba noastră, faptul că tu m-ai mințit este.

Oșteanul își ridică privirea, frica strâmbându-i buzele pentru a-i lăsa la vedere dinții, ieșiți în afară întocmai precum cei din tigva chinuită a lui Mircea.

— Bogdan, o funie!

Bogdan scoase o funie din coburii șei sale. Lada îi legă oșteanului încheieturile mâinilor. Îi aruncă lui Petru capătul liber. Acesta încuviință din cap, încruntat, apoi legă funia de șaua lui.

— Ce aveți de gând să-mi faceți? întrebă oșteanul printre dinții care îi clănțăneau.

— Te ducem înapoi în Târgoviște, drept pildă a ceea ce se poate întâmpla atunci când nu ai respect pentru adevăr.

— Și dacă nu poate să țină pasul cu caii? întrebă Petru.

Lada privi la mormântul deschis al fratelui ei, unde leșul acestuia se întorsese încă o dată cu fața la țărâna care îl revendicase.

— Pentru asta e funia.

Dădu pinteni calului, mergând prea iute pentru ca un om să poată alerga îndeajuns de mult încât să nu fie târât spre moarte.

Ea nu privi înapoi.

29 mai

ÎN SFÂRȘIT, SE IVIRĂ ZORILE. Păsările se învâртеau pe sus, contururi întunecate profilate pe cer, atrase de măcelul de dedesubt. Curând aveau să se lase în jos.

Nazira și Radu fugeau cât de iute puteau. Străzile se umpluseră de grupuri de cetățeni, strânși grămadă și cuprinși de spaimă.

— Este adevărat? strigă un bărbat pe lângă care trecură în fugă. Sunt în oraș?

— Fugi! strigă Nazira.

În loc de asta, bărbatul căzu în genunchi și începu să se roage. În urma lor, auziră zgomotele conflictului apropiindu-se. Nu se mai aflau oșteni bizantini în oraș – nu mai rămăsese nimeni să se bată –, însă otomanii care se ridicau în valuri pe zid nu știau asta. Veneau gata de luptă pe străzi și când își dădură seama că nu mai rămăsese nimeni care să-i împiedice să intre...

— Trebuie să-l scoatem pe Ciprian, spuse Radu, gâfâind. Și pe Valentin.

— Cum?

Drumul spre Galata avea să fie închis. Otomanii ar fi anticipat asta. Clopotele de pe dig începură să dăgănească, anunțând primejdia. Dacă oștenii otomani de pe galere ar fi

știut că orașul fusese luat, s-ar fi alăturat, înfocați, jafului. Digurile nu prea mai erau străjuite, și cu zvonul care se răspândise prin oraș că zidurile căzuseră, toată lumea își părăsise posturile, îngăduindu-le marinarilor să urce liber pe diguri. Nimeni nu voia să piardă ocazia de a jefui. Nimic nu era interzis – aur, giuvaiere, oameni. Orice putea fi mutat și vândut era bun.

Însă dacă digurile nu erau străjuite, iar marinarii toți se năpustiseră în oraș...

— Golful, zise Radu. O luăm către golf. Corăbiile italiene încă mai sunt acolo. Am putea chiar să furăm una dintre galelele otomane.

— Ești încredințat că nu ni se va opune rezistență? întrebă Nazira.

Radu nu putea fi încredințat de nimic.

— Este cea mai bună șansă a noastră.

— Dar cum rămâne cu Mehmed? Ai putea merge călare să te întâlnești cu el.

Se prăbușiră la ușa lui Ciprian. Casa lui se găsea destul de departe în oraș ca zgomotele luptei să nu fi ajuns încă acolo.

— Nu vă părăsesc pe tine și pe Ciprian aici, pentru nimic în lume, răspunse Radu. Pot să mă întorc după ce se vor scurge cele trei zile de jaf și totul se va liniști.

Nazira îl strânse de mână; intrară grăbiți în casă.

— Valentin! strigă Nazira.

Băiatul se repezi pe scări în jos, aproape căzând.

— Am auzit clopotele. Ciprian se îmbracă pentru luptă. I-am spus să nu o facă, însă...

Nazira îi dădu lui Valentin mantia sa.

— Orașul cade. Noi fugim.

Radu ridică privirea și-l văzu pe Ciprian stând în capul scărilor. Din pricina răniilor nu putea să se dea jos din pat pentru

mai mult de câteva minute odată fără să amețească. Era palid și mohorât ca zorii.

— Unchiul meu?

Radu scutură din cap.

— S-a isprăvit. Dacă nu fugim acum, nu vom scăpa cu viață.

Ciprian închise ochii, trăgând adânc aer în piept. Apoi încuviință din cap, hotărârea înăsprindu-i trăsăturile.

— Unde mergem?

— În golf. Radu se întoarse să plece, apoi se opri. Stați!

Urcă în fugă scările, deschizând capacul cufărului din odaia pe care o împărțise cu Nazira. Pe fundul acestuia, împăturite cu grijă, se găseau veșmintele pe care le purtaseră în ziua călătoriei lor la Constantinopol. Radu își trase caftanul peste veșmintele cu care era deja îmbrăcat, apoi își înfășură repezit un turban în jurul capului. Mai bine să arate ca un prieten decât ca un vrăjmaș în fața oștirii invadatoare.

Ciprian încuviință din cap.

— Ca și cu steagurile, zise el.

Preț de o clipă îngrozitoare, Radu socoti că Ciprian știa ce făcuseră la palat. Dar apoi își aminti de steagurile de pe corăbii care să-i ajute să se strecoare dincolo de flota otomană.

— Da. Vorbiți turcește, îi preveni Radu. Valentin, tu poți să nu spui nimic.

Toți patru se opriră în pragul casei. Într-un fel, fuseseră fericiți aici. Cât de multă fericire putea fi găsită în moartea lentă, agonizantă, a unui oraș care cădea în jurul lor. Apoi o luară la fugă. Ciprian era în frunte, ducându-i pe un drum ocolitor pe la marginea orașului, ferindu-se de zonele populate în favoarea celor părăsite. Ajunseră în apropierea unei porți către dig, când dădură peste prima ceată de oșteni otomani.

Un pâlț de cetățeni fusese prins pe alee și oștenii alergau spre ei, țipând și rotind săbiile. Jumătate din grup fu omorât

înainte ca oștenii să-și dea seama că nu li se împotriva nimeni și să înceteze. Radu gândi că nimic nu era mai cumplit decât să privească cum oameni neînarmați erau tăiați cu sabia.

Până ce oștenii începură să-i revendice. O femeie tânără, cu veșmintele deja sfâșiate, era trasă între doi bărbați.

— Eu am avut-o primul! strigă unul din ei.

— E a mea! Găsește-ți și tu una!

— Vor fi din belșug, le zise comandantul lor, scotocind prin desagile celor morți.

Nici măcar nu se uită la fată în timp ce oștenii o despuiau de restul veșmintelor, certându-se cu privire la cine putea să o păstreze și la cât valora. Fata îl privi lung pe Radu, cu privirea deja moartă, cu toate că încă era în viață.

Dacă Radu ar fi fost cu adevărat bun, dacă nu ar fi fost un laș, dacă ar fi prețuit toate viețile la fel, ar fi riscat să le abată atenția oștenilor și să o ucidă chiar acum. Însă trebuia să o salveze pe Nazira și trebuia să îl salveze pe Ciprian.

— Veniți! le spuse el în șoaptă.

Se furișară înapoi pe unde veniseră.

La o poartă care dădea pe țărmul îngust al golfului, doi oșteni greci care rămăseseră țineau sfat dacă să o deschidă sau nu. Ciprian continuă să meargă, fără să se oprească.

— Deja sunt în oraș, le spuse.

— Îi vom alunga! zise un oștean scund, de-abia ajuns la maturitate, punându-se în calea lui Ciprian. Îngerul va veni! Trebuie să le ținem piept până atunci.

— El are cheia? îl întreabă Ciprian pe oșteanul înalt și subțire de lângă băietan.

Omul încuviință din cap. Ciprian îi trase un pumn în față băiatului, apoi îi luă cheia din haină.

— Orașul a căzut. Faceți ce socotiți voi că e mai bine.

Plângând, tânărul oștean plecă împleticit. Oșteanul înalt și subțire se strecură pe poartă de îndată ce Ciprian o descuie. Îl urmară ieșind pe o fâșie îngustă de țarm stâncos de-a lungul digului. Nicio corabie nu acostase aici. Corăbiile venețiene nu fugiseră încă, dar, după vânzoleala de la bordul lor, aveau să o facă în curând. Și, întocmai cum prevestise Radu, mai multe galere otomane pluteau nu departe de țarm, complet părăsite. Cineva răsturnase bușteni în apă, unde pluteau cu sutele, săltând ușurel pe valuri.

Nu.

Nu erau bușteni.

Radu privi cum un bărbat care izbutise să înoate până unde se aflau corăbiile venețiene încerca să se cațare pe o latură. Un marinar de pe punte întinse o prăjină lungă și îl împinse în apă.

— De ce? De ce să nu-l ajute? întrebă Nazira în șoaptă, acoperindu-și gura cu mâinile.

Ciprian se rezemă cu spatele de zid. Scobiturile de sub ochii lui erau la fel de cenușii ca irisurile.

— Se tem să nu fie scufundați. Sunt prea mulți oameni care încearcă să se urce la bord.

Valentin clătină din cap a neîncredere.

— Toți acești oameni. Ar fi putut să-i salveze.

Multe dintre trupurile din apă aveau răni pe care nu le-ar fi putut pricinui o prăjină, totuși. Pesemne că otomanii ajunseseră aici în același timp cu oamenii care își închipuiseră că golful era o posibilitate de a scăpa. Întârzierea de a-i lua pe Ciprian și pe Valentin le salvase, probabil, viețile.

— Ce ne facem? întrebă Nazira, întorcându-se spre Radu.

— Știi să înoți?

— Puțin.

Se uită la Ciprian, care încuviință din cap. Valentin încuviință și el, scormonind cu privirea apa presărată de leșuri

cu o sfârșeală resemnată care nu-și avea locul pe un chip atât de tânăr.

— Cea mai mică galeră. Putem da la vâsle până ce prindem vântul. Odată ce vom avea vânt în pânze, vom putea să ne strecurăm și să plecăm.

— Și apoi? întrebă Ciprian.

— Și apoi vom continua să mergem.

Clopotele de la Hagia Sophia, mai profunde și mai vechi decât oricare altele din oraș, începură să bată. Radu își luă rămas-bun de la biserică în tăcere. Valentin își strecură mâna în mâna lui Radu.

Și Radu își aminti de doi băieți mici. Încă aflați în biserică, acolo unde îi lăsase. *Tu ne vei apăra*, îi spusese Ioan.

Radu se uită la Nazira, și la Valentin, și la Ciprian și știu atunci că balanța nu avea să se încline niciodată în favoarea sa. Însă el putea să facă acest singur lucru. Putea să moară încercând să salveze doi băieți care nu însemnau nimic pentru el. Care însemnau totul pentru el.

— Eu rămân, zise Radu.

— Cum? Nu! Nazira îl apucă de mâna liberă, trăgându-l spre apă. Trebuie să plecăm acum.

— Eu trebuie să mă întorc.

Cu buzele ei pline tremurând, Nazira dădu din cap.

— Bine. Mergem înapoi.

Radu îi sărută mâna, apoi i-o întinse lui Ciprian.

— Nicio femeie nu este în siguranță în oraș. Nici azi, și nici în următoarele trei zile. Nu pot îngădui să ți se întâmple ceva. I-am promis Fatimei. Trebuie să te duci acasă.

Nazira bătu din picioare, cu lacrimile șiroindu-i pe chip.

— Trebuie să ne întoarcem împreună acasă.

— Tu nu te poți întoarce în oraș.

Ciprian trecu pe lângă Nazira. Nu băgă în seamă mâna ei și o apucă pe a lui Radu, cu o intensitate coplesitoare în privire.

— Vei muri.

— Știu unde sunt Ioan și Manuel. Pot să-i salvez.

Ciprian arăta ca și când ar fi fost lovit. Închise ochii, apoi veni și mai aproape, lipindu-și fruntea de fruntea lui Radu.

— Soarta lor e în mâinile Domnului acum.

— N-a fost niciodată în mâinile Domnului.

— Nu, a fost în mâinile unchiului meu, blestemată fie mândria lui! El i-a omorât, nu tu. Nu noi. Dacă rămâi, Mehmed te va găsi și te va ucide.

Osânda finală a lui Radu fu anunțată de o nouă bătaie a clopotelor din apropiere, stridentă și de neînduplecat. Nu avea să i se arate nicio îndurare pentru lucrurile pe care le făcuse. Nu putea să scape și nici nu putea să se țină de nimic din ce nădăjduia. Radu își mișcă fața, lipindu-și obrazul de obrazul lui Ciprian preț de o clipă veșnic sfâșietoare.

— Nu mă va ucide, șopti Radu.

Apoi se trase îndărăt, forțându-se să-l privească pe Ciprian în ochi. Acei ochi care îi atrăseseră atenția chiar și atunci când Mehmed era întreaga lui lume. Acei ochi care deveniseră cumva temelia unei nădejdi că poate, într-o bună zi, Radu ar fi putut să aibă parte de iubire.

— Nu mă va ucide, repetă Radu, așteptând ca el să priceapă.

Temelia din ochii lui Ciprian se nărui asemenea zidurilor din jurul lor.

Ciprian se dădu înapoi, împleticindu-se, scuturând din cap.

— Tot acest timp! șopti el.

— Vei mai avea grijă ca ea să rămână teafără? îl întrebă Radu.

Ciprian privi lung stâncile de la picioarele lor, la fel de mut și de uluit cum fusese atunci când fulgerul aproape că îl omorâse.

— Ai fi putut să scapi, zise el într-un târziu, în șoaptă. Nu trebuia să-mi spui. Eu aș fi... Noi am fi... am fi putut fi fericiți. Am fi putut? îl întrebă.

Radu știa ce îl întreba Ciprian, și dacă nu și-ar fi pierdut orice nădejde, asta ar fi putut să-l termine.

— Nu merit fericirea, răspunse.

Clopotele de la Hagia Sophia răsunau cu și mai multă stăruință.

— Li se scurge timpul lui Ioan și Manuel. Vei mai avea grijă ca Nazira să rămână teafără?

O singură lacrimă se prelinse pe chipul lui Ciprian. Nu se uită la Radu. Însă încuviință din cap.

— Voi avea grijă, spuse el.

Atunci, exista totuși un lucru bun pe care Radu izbutise să îl facă. Nu-și încălcase toate făgăduințele. Nazira i se aruncă în brațe, strângându-l la pieptul ei cu sălbăticie.

— Să te întorci la noi! șopti la urechea lui.

— Rămâi cu bine! îi răspunse el.

Apoi, cu inima frângându-i-se și mai tare pentru că știa că putea să se încreadă în Ciprian chiar și acum, fugi înapoi în oraș.

Sub tălpile lui Radu, strada era lunecoasă. Alunecă și căzu pe palme și genunchi. Când se ridică din nou, mâinile îi erau pline de sânge. Nu simțise că se tăiasse, nu socotise că ar fi căzut tare. Apoi își dădu seama că sângele nu era rezultatul căderii sale, ci mai degrabă pricina acesteia. Pe străzi șiroia sânge.

Așa că o luă la sănătoasa. Trecu în fugă pe lângă oșteni care aruncau din case tot ce putea fi cărat. Trecu pe lângă femei și copii care erau târați afară din ascunzători țipând. Fugi, și fugi, și fugi. Se strădui din răputeri să nu se uite, însă știa că ceea ce

vedea avea să i se întipărească pentru totdeauna în memorie ca ars cu fierul înroșit.

Astăzi, văzu adevăratul preț al voințelor de neabătut a doi bărbați. Văzu ce se întâmpla atunci când oamenii erau forțați să se lupte unii cu alții luni în șir. Nu era numai vătămarea trupească cea care chinuia în timpul asediilor, ci și vătămarea sufletelor care îi prefăcea pe oameni în monștri.

Radu se afla aproape de Hagia Sophia când văzu un băiat aruncat la pământ. Un oștean îl întoarse pe băiat cu fața în sus și dădu să-i desfacă nădragii. Radu îi tăie beregata oșteanului de la spate.

Întinse mâna și îl săltă pe băiat în sus, numai ca să vadă chipul pătat de lacrimi al lui Amal.

— De ce te-ai întors aici? îl întreabă Radu, cuprins de uluială și disperare.

Amal scutură din cap, neputând să-i răspundă. Radu îl trase după el. Asta, dimpreună cu turbanul, veșmintele pline de sânge și sabia scoasă din teacă, era îndeajuns pentru a-l face să se confunde cu ceilalți oșteni care târau oameni pe străzi.

În piața din fața Hagiei Sophia, oștenii care nu erau interesați să-și împartă prada își apărau lucrurile găsite. Copii frumoși, fete și băieți, erau foarte prețuiți ca robi, la fel ca și tinerele femei. Oricine arăta înstărit era, de asemenea, cu mare grijă legat în vederea unei răscumpărări viitoare. Pretutindeni în jurul lor se găseau trupurile celor care fuseseră socotiți a fi prea bătrâni sau prea bolnavi pentru a valora ceva.

Radu îl târî pe Amal prin centrul căderii Bizanțului, prin centrul profeției. Totul era profanat și ruinat. Nu mai era nimic sfânt în această victorie. Dumnezeu părăsise într-adevăr orașul.

Dumnezeu nu era aici, însă Radu era. Și încă avea o misiune. Bănuiala lui că Mehmed avea să trimită oameni înainte

pentru a proteja Hagia Sophia se dovedise a fi corectă. Mai mulți ieniceri stăteau în fața ușii baricatedate a bisericii. Însă o adunătură tot mai mare de asabi și alții dădeau chiote și strigăte cu privire la dreptul lor de a jefui preț de trei zile orice. Străjerii și drugii nu aveau să reziste mult. Dacă Radu nu intra odată cu primul val de oameni înăuntru, nici nu voia să se gândească la ce li s-ar fi putut întâmpla celor doi copilași frumoși. Exista o ușă lăturalnică prin care pătrunsese el înăuntru, însă acum erau prea mulți oșteni în preajmă pentru a face ceva fără să fie văzut.

Se împinse și își făcu loc prin mulțime spre străjerii ieniceri. Unul își coborî sabia spre el, însă Radu o dădu enervat la o parte.

— Știi ce se găsește în această clădire? îl întrebă el.

Ienicerul șovăi.

— Ni s-a cerut să o lăsăm neatinsă. Mehmed nu vrea să ardă nimic.

— Toți cei mai avuți oameni din oraș se ascund îndărătul acestei uși. Tot aurul, argintul, bogățiile care ne-au fost promise sunt îndărătul acestei uși! spuse el, ridicând glasul până ajunse un strigăt. Nu suntem aici pentru a da foc. Suntem aici pentru a ne înavuți pe seama seului acestor necredincioși păcătoși!

Mulțimea dindărătul lui se împinse înainte. Ienicerii, destul de deștepți să știe când ar fi pierdut, o luară la fugă. Radu despică drugul, apoi împinse ușile în lături. Jefuitorii fură întâmpinați cu țipete și urlete de disperare. Oștenii se împrăștiară, fugind să fie primii care să înșface pe cineva sau ceva ce merita oste-neala. Radu cercetă chipurile, căutându-i pe cei doi băieți după care venise. Amal rămăsese lipit de el.

În ungherul de lângă scările care duceau la galerie, Radu îi văzu pe cei doi băieți. Stăteau în picioare în fața doicii lor, cu

spatele drept. Radu o luă la fugă, împingându-i la o parte din calea sa pe toți ceilalți pentru ajunge acolo primul.

— Te rog! Doica îi împinse înainte pe cei doi băieți. Cruță-mă! Aceștia sunt moștenitorii! Moștenitorii lui Constantin. Ți-i dau ție.

Băieții își ridicară bărbiile cu mult curaj.

Un bărbat îl înghionti pe Radu.

— Ai tăi? întrebă el, răsufând greoi peste umărul lui Radu.

— Băieții sunt. Poți să faci ce vrei cu femeia.

Întinse câte o mână fiecărui băiat, lăsându-se pe vine, astfel încât ochii lui să se afle la același nivel cu ai lor. Recunoașterea miji pe chipurile lor. Manuel izbucni în lacrimi. Ioan se aruncă în brațele lui Radu, cuprinzându-l strâns cu mâinile pe după gât.

— Veniți! le spuse Radu în șoaptă. Nu avem prea mult timp. Știu că sunteți amândoi tare, tare curajoși, însă prefaceți-vă că sunteți înspăimântați și că nu doriți să mergeți cu mine.

Ioan îi dădu drumul și îl luă pe Manuel de mână. Amal întinse mâna într-o doară și îl luă pe Ioan de cealaltă mână. Radu pășea în urma lor, împingându-i spre scări.

— De ce mergem sus? întrebă Ioan în șoaptă în vreme ce urcau, trecând de galerie.

— Acum nu avem cum să ieșim din oraș, răspunse Radu. Am de gând să vă ascund.

Din fericire, nimeni nu reușise să urce mai sus de catul principal. Cu atâția oameni în Hagia Sophia, oștenii erau ocupați să înșface cât de mulți puteau. Radu îi petrecu pe băieți pe coridor, apoi spre scara familiară, până ce ieșiră printr-un chepeng pe acoperiș.

Odată ajunși pe acoperiș, Radu își înțepeni sabia în bala-malele chepengului. Nu avea să reziste niciunei încercări mai zdravene de a pătrunde pe acolo, însă se îndoia că oamenilor

care căutau pradă de război le-ar fi trecut prin cap să scotocească pe acoperișul unei catedrale.

Îi conduse pe băieți mai departe de margine, unde ar fi putut să fie văzuți din stradă – și unde ei ar fi putut vedea ce se petrece. Ioan și Manuel, cel puțin până atunci, fuseseră cruțați de asemenea amintiri. Radu avea de gând să păstreze asta. Găsiră o zonă adăpostită și se așezară laolaltă, cu câte un moștenitor cuibărit de fiecare parte a lui Radu și cu Amal ghemuit la picioarele sale.

— Îți mulțumesc că ne-ai salvat! îi spuse Ioan, tremurând.

Radu își ridică privirea înspre cer și închise ochii, deoarece nu putea să accepte acele mulțumiri. Nu îi salvase. Nu avea nicio cale de a-i scoate de acolo, nicio cale de a părăsi orașul fără să fie văzuți. Tot ce făcuse fusese să întârzie inevitabilul.

Însă, spre deosebire de el, ei erau nevinovați. Așa că avea să îi țină teferi atâta timp cât mai avea suflare în el.

Și se rugă ca, undeva acolo, Ciprian să facă același lucru pentru Nazira.

Sfârșitul lui mai

ÎN SĂPTĂMÂNILE DE DUPĂ SUIREA ei pe tron, Lada petrecea cât mai multă vreme cu puțință afară. Așteptau sfârșitul lui mai, când toți boierii Dănești fuseseră invitați la un ospăț. Anticiparea acestei întruniri era o povară. Toma își luase asupra-și cea mai mare parte a plănuirilor, lucru pentru care ea era atât recunoscătoare, cât și mândră. Știa că avea nevoie de sprijinul neconținut al boierilor dacă voia să-și păstreze tronul, însă nu știa cum să-l capete. Ce bine ar fi fost dacă l-ar fi avut pe Radu!

Radu.

Primise vorbă că asediul împotriva Constantinopolului era în plină desfășurare. Unde era el? Era teafăr? Dintre toate lucrurile de care îl învinovăța pe Mehmed, faptul că îi primejduia viața lui Radu era cel mai însemnat. Dacă Radu era rănit, n-avea să-l ierte niciodată pe Mehmed. Radu nu era un sacrificiu acceptabil, pentru niciun oraș.

Cu toate că Lada însăși își sacrificase relația cu el pentru a veni aici. Valahia era altceva, totuși. Valahia era a ei. Era mai mare și mai însemnată decât orice oraș. Mai mult, ea nu-l pusese pe Radu drept în calea răului. În afară de faptul că-l lăsase cu un bărbat pe care el îl iubea și care nu avea să-l iubească niciodată pe el. Care l-ar trimite bucuros în primejdie, fără să

priceapă vreodată că Radu ar renunța la orice și la oricine pentru ceva ce Mehmed nu ar putea să-i întoarcă niciodată.

Dacă lui Radu i s-ar fi făcut ceva rău, ea avea să-l răzbune. Îl va omorî pe Mehmed. Să se gândească la asta o făcu să se simtă ceva mai bine. Petrecu aproape la fel de mult timp visând să-l ucidă pe Mehmed cât petrecu făcându-i... alte lucruri.

Însă avea nevoie de Radu. Tot nu știa ce să facă cu boierii. Deja unii se aflau în Târgoviște. Cei care o sprijiniseră veniseră să-și prezinte omagiile, însă ea bănuia că toate omagiile erau strâmbe, imitații ale unui adevărat omagiu.

Adeseori, se ducea călare în părțile mai sărăcăcioase ale orașului. Întotdeauna avea oameni cu ea – cei pe care îi cunoștea, cei în care avea încredere. Bogdan și Nicolae. Petru. Ștefan, dacă putea fi găsit, și alții dintre foștii ei ieniceri când era nevoie de ei. Își spunea că asta era deoarece valahii care i se alăturaseră nu erau la fel de bine antrenați, însă adevărul era că ea se simțea mult mai în largul ei printre ieniceri decât printre valahi. Această preferință o umplea de o vină care o rodea, însă se liniștea că asta era din pricină că toți ienicerii ei fuseseră mai întâi valahi. Întocmai ca ea.

În acest drum prin oraș, se opriră la o fântână să-și potolească setea. Lada băgase de seamă că niciuna dintre fântânile din oraș nu avea cană ori vreun polonic. Multe dintre ele nu aveau nici măcar găleți cu care să se scoată apa. Desaga ei zornăi metalic la șoldul său.

— De ce nu este nicio cană aici? întrebă Lada, făcându-și vocea clar auzită.

O fetiță, a cărei curiozitate câștigă în paguba precauției celorlalți, veni sfioasă mai aproape.

— Nu sunt câni, prințule. Zâmbi sfielnic din pricina titlului, vădit încântată să se adreseze unei fete în acest fel. Oamenii le iau mereu.

Lada se încruntă.

— Nu poți să ții aici nici măcar o cană pentru binele oamenilor?

Fetița scutură din cap. Lada știa deja toate astea. Contase pe asta. Întorcându-se spre oamenii ei, continuă să vorbească îndejuns de tare pentru oamenii care zăboveau pe la margini:

— Stați de vorbă cu toată lumea! Descoperiți orice hoț. Oamenii nu pot prospera dacă nu pot nici măcar să bea fără să se teamă că vor fi jefuiți.

— Și când îi aflăm? întrebă Bogdan.

Lada smuci capul înspre castel.

— Atunci pot să mergă în ogradă și să li se alăture oșteanului care reprezintă necinstea și prințului uzurpator care reprezintă hoția.

Fusese o paradă statornică de cetățeni veniți să caște gura la trupurile trase în țepă. Lada știa că se dusesse vorba în toată Târgoviștea despre soarta prințului și despre osânda oșteanului. Fusese ceea ce trebuia făcut.

Ea își alungă fața oșteanului din minte. Acum se conto-pea cu chipul putrezit, murdar de țărână, al lui Mircea, care se zgâia la ea acuzator.

Făcea ceea ce trebuia.

— Asta pare puțin cam neîndurător, îi zise Nicolae, cu un glas blând. Veni mai aproape, astfel încât nimeni să nu poată să-l audă. Acești oameni sunt sărmani. Nu au nici de unele.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Acum mă au pe mine. Și ar trebui să știe că lucrurile se schimbă.

Vârî mâna în desaga ei și scoase unul din cele zece potire din argint de acolo. Vistieria din castel era la fel de săracă și de întristătoare ca toate celelalte lucruri din acest oraș. Însă ea nu avea nevoie de lucruri fine. Aici slujeau unui scop.

Atrăseseră destui curioși, oameni care veniseră să se uite la noul prinț și care șușoteau despre înscăunarea ei și despre promisiuni. Lada ridică pocalul în sus.

— Acesta este din vistieria mea. Avuția mea este și avuția voastră. Vă dăruiesc un pocal pentru fântâna voastră.

Oamenii icniră, murmure de curiozitate – și de luare în derâdere – înălțându-se dinspre ei. Lada zâmbi.

— Acest pocal aparține tuturor. Este răspunderea fiecăruia. Nu voi tolera hoția în țara mea și nici pe cei care încurajează hoția.

Bombănelile se făcură auzite și mai tare. Lada ridică o mână pentru a-i face să tacă.

— Hoția nu poate să înflorească într-o țară care o taie de la rădăcină. Hoții prosperă printre voi deoarece voi îngăduiți, iar asta vă face părtași. M-am saturat să văd Valahia slabă. Suntem mai buni de atât. Dimpreună, suntem mai puternici decât orice. Suntem mai puternici decât *oricine*.

Acum erau mai mulți cei care încuviințau din cap decât cei care bombăneau. Zâmbetul Ladei se făcu mai larg.

— Acest pocal rămâne la fântână. I-l dădu fetei, care îl luă respectuoasă. Este obligația tuturor de a se îngriji ca el să rămână în siguranță pentru a fi de folos comunității voastre.

Zâmbetul Ladei deveni tăios și rece precum oțelul.

— Mă voi întoarce să verific. Mă aștept să-l găsesc aici data viitoare când voi vrea să beau.

Nici vorbele și nici ochii ei nu tăgăduiau amenințarea. O văzu statornicindu-se în oameni. Unii o întâmpinau cu frică. Alții stăteau mai drepți, dând din cap, cu propria ei înverșunare oglindindu-se în privirile lor.

Cum se îndepărtau ei, Nicolae se aplecă mai aproape de ea.

— Asta a fost... mișcător.

Lada se întoarse spre el, exasperată.

- Spune ce înțelegi prin asta, Nicolae.
- Știi bine că pocalul va fi furat.
- Ba nu, nu va fi.
- Ce-ai să faci dacă va fi furat?
- Voi da o pildă.

Nicolae se încruntă, cicatricea lui strângându-se acolo unde îi despărțea sprâncenele.

— Nu poți să dregi o țară întreagă în câteva zile, Lada. Va dura.

— Ai văzut cât durează în mod obișnuit domnia unui prinț? Nu avem vreme. Am nevoie să schimb lucrurile acum.

— Dacă ești așa de încredințată că nu mai avem vreme, atunci de ce îți mai bați capul? Va veni altcineva și va strica tot ce ai făcut tu.

Lada clătină din cap, întetind strânsoarea asupra frâielor. Se gândi la Mehmed, la toată plănuirea lui grijulie. Luase puterea și de îndată se încredințase că imperiul său era rânduit, eficient și în siguranță. Știa că totul trebuia să fie rostuit acasă înainte să privească în afară.

Lada nu voia să privească în afară. Însă avea nevoie de lipsă de primejdie, de siguranță, înainte să poată nădăjdui să apere Valahia – și tronul ei. Dacă putea face țara stabilă pentru oamenii de rând, ei aveau să fie ai ei. Nu pricepea subtilitățile și uneltirile boierilor. Pricepea însă dreptatea grabnică, neîndoielnică. Pe aceasta ar pricepe-o și poporul ei.

— Acum trebuie să se schimbe totul, în așa fel încât să am *într-adevăr* vreme. Nu putem continua așa cum am făcut dintotdeauna. Și singura cale pe care o cunosc să schimbăm mersul lucrurilor este prin promisiuni îndeplinite cu sfințenie.

Închise ochii, amintindu-și toate lecțiile căpătate de la priimii ei preceptor otomani. Grădinarul-șef. Închisorile. Leșurile spânzurate pentru ca toată lumea să le vadă fărădelegile și să

învețe din pedepsele lor. Dacă aceasta era calea prin care țara ei avea să se îndrepte spre prosperitate, atunci fie!

Îndurarea și răbdarea nu erau opțiuni, nu pentru ea. Sângele câtorva avea să scalde pământul spre a aduce abundență multora. *Unele vieți sunt mai de preț decât altele*, gândi ea. *Câte vieți până ce balanța se va înclina în defavoarea noastră?* șopti Radu înapoi.

Găsiră pivnițele de vinuri ale castelului. Nicolae i le prezentă, fără obișnuita lui bună dispoziție.

— Să le vindem? întrebă el. Ori să le păstrăm pentru când vor veni boierii?

Lada privi lung butoaiile din fața ei. Le trebuise mult până să ajungă aici, iar acum, că erau aici, nimic nu părea așa cum trebuia să fie. Era ostenită să fie tot timpul răspunzătoare, ostenită să-și facă griji, ostenită să aștepte. Ostenită de luat hotărâri dificile și ostenită să se întrebe dacă erau cele bune.

— Nu, răspunse ea. Le zâmbi prietenilor ei. Ar trebui să ne îmbătăm tare, tare de tot.

Pentru prima dată de când sosiseră, zâmbetul lui Nicolae fu același care o întâmpinase cu atâția ani în urmă pe terenul de antrenament al ienicerilor din Amasya. Cu Ștefan, Petru, Bogdan și o mână de alți câțiva dintre primii ei ieniceri, căară butoaiile sus în unul dintre turnuri. Era același turn din care Lada, cu Radu alături de ea, îl privise pe Huniade intrând călare în oraș. Acea zi vestise sfârșitul vieții ei așa cum o cunoscuse ea. Aceasta, nădăjduia, avea să vestească începutul vieții ei așa cum îi cerea ea să fie.

Lada își dresе glasul, ridicând un pocal plin cu lichidul acriu.

— Am vrut să vă mulțumesc. Ați călărit alături de mine. Ați rămas cu mine. Și am câștigat.

Nicolae dădu un chiot, ridicând pocalul sus, improșcându-l pe Petru cu vin peste braț. Petru râse și linse vinul, apoi îl lovi pe Nicolae cu putere, astfel încât și mai mult vin se vărsă. Ștefan aproape că îi zâmbi Ladei, ceea ce o făcu să fie stânjenită de afecțiunea lui.

Bogdan îi aruncă o privire apăsătoare, plină de înțelesuri. Ea ridică pocalul pentru a se feri de privirea lui și bău până la fund. Nu-și dădea seama dacă el știa ce simțea ea cu adevărat pentru el, însă era vădit că ceea ce simțea el era mai mult. Mai îndelungat. Mai profund. Mai adevărat. Asta o făcea să se simtă puternică, și nu voia să renunțe.

Cu cât băură mai mult, cu atât mai gălăgioși deveniră. Cu toții făceau schimb de povești, cele mai multe despre Lada și despre unele lucruri scandaloase pe care le făcuse.

— Mai ții minte capra pe care am găsit-o când ne aflam în afara Sighişoarei? întrebă Nicolae.

— Da! Chestia aia a fost atât de rea, și laptele ei era acru. Însă aveam lapte, cel puțin.

Nicolae își dădu capul pe spate, cu cicatricea adunându-i-se și trăgând strâns când obrazii se schimbă într-un zâmbet încântat.

— N-am furat-o, așa cum ți-am spus. Mă rog, nu întocmai cum ți-am spus. Cu toate că presupun că am sfârșit prin a o fura.

Lada știa că el voia ca ea să-i ceară să spună adevărata poveste. În mod firesc, ea s-ar fi ferit să-l întrebe, doar ca să-l necăjească, însă îi era prea cald și era prea fericită ca să se prefacă.

— Ce s-a întâmplat de fapt?

— Îți amintești de țăranul peste care am dat mai devreme în acea zi? Cel cu...

— Cu unghiile lungi! isprăvi Lada, amintindu-și, într-un sfârșit.

Dură o vreme ca amintirea acelui moment să se contureze în mintea ei. Însă acel bărbat anume avusese unghiile la fel de lungi cât degetele. Toate unghiile erau răsucite, galbene și crăpate. Se oferise să le vândă mâncare, însă nu se putuse abține să nu se uite la unghiile lui și să-și închipuie ce gust ar fi avut ceva atins de acestea. Merseseră mai departe călare și își ridicaseră tabăra în apropiere.

— Da! Am dat peste el din nou în vreme ce vânam. Avea o capră cu el care nu-i făcea trebuință.

— Așa că ți-a dat-o ție? întrebă Petru.

Nicolae scutură din cap, zâmbetul lui devenind din ce în ce mai mare.

— Nu-i făcea trebuință o capră, însă avea trebuință... de o nevastă.

— Nu! zise Lada, pricepând, într-un final, încotro se îndrepta povestirea.

— Ba da! răspunse Nicolae, îndoindu-se de râs. Te-am vândut lui! Pentru o singură capră! I-am spus că urma să duc capra în tabără și să te pregătesc să fii mireasa lui!

Lada se înfioră, închipuindu-și cum ar fi fost să fie atinsă de acele mâini.

— Dacă aș fi știut, te-aș fi înjunghiat.

— De-asta nu ți-am spus niciodată. Uneori, mă gândesc la el, cum privește el lung, părăsit, din cocioaba lui, încă nădăjduind că într-o bună zi va apărea mireasa lui.

— Nu pot să cred că m-ai vândut pentru o singură capră.

Bogdan pufni indignat.

— Lada valorează cât toate caprele din lume.

Lada știa că el voise să spună ceva plăcut, însă chiar ar fi preferat să nu fie prețuită în raport de capre.

— Următoarea povestire! ceru ea, aruncând cu pocalul gol în Nicolae.

El se feri la timp, iar pocalul se zdrobi de turnul din piatră.
Nicolae umplu iar pocalul lui Bogdan.

— Cum era ea în copilărie?

— Mai mică, răspunse Bogdan.

Lada râse până o duru burta.

— Spune-le despre vremea când Radu...

Se opri, lăsând fraza în aer. Pentru că rostindu-i numele, aducându-l în acest spațiu, își dădu seama că ar fi dat la schimb pe oricare dintre acești bărbați – oamenii ei, prietenii ei – pentru ca Radu să fie aici cu ea.

Nicolae umplu spațiul pe care îl crease tăcerea ei, istorisind despre vorbele de ocară pe care ea le azvârlise în față unor ieniceri în pădure pentru a le abate atenția de la forțele lui Hurniade. Însă curând rămaseră fără povești din ultimul an. Când în cele din urmă se învârtiră atât de departe în istoria lor, încât poveștile începură să aibă loc în Imperiul Otoman, toți tăcură.

Îl lăsaseră în urmă, însă îl purtau cu ei pretutindeni. Ce învățaseră. Ce făcuseră. Ce pierduseră. Lada știa că din această pricină îi ținea pe acești oameni mai aproape. Nu pentru că erau mai bine pregătiți, ci pentru că se căliseră în același foc ca ea. Numai ei înțelegeau cât era de ciudat să urăști o țară și totodată să îi porți recunoștință.

Lada se uită la golul de lângă ea de mărimea lui Radu. Apoi se uită în sus la stelele care începuseră să strălucească pe firmament.

— Nu ne vom mai întoarce niciodată la otomani, spuse ea.

— Vor veni ei după noi, zise Bogdan. Întotdeauna vin.

Mehmed nu avea să vină. Ea arătase cât se poate de clar ce i-ar face dacă venea. Însă acum, cu alinarea și cu amorțeala aduse de vin, se îndoia în privința declarației sale pripite. Dacă el venea la ea, poate că nu avea să-l ucidă. Nimeni nu o făcuse să se simtă așa cum o făcuse el. Îi bântuia visele. Dacă venea

la ea, avea să-l pună să-i facă acele lucruri pe care Bogdan nu putea să le stăpânească.

Și *apoi* urma să-l ucidă, dacă tot mai voia asta.

— Lasă-i să vină, zise ea. Le voi bea sângele și voi juca pe leșurile lor.

Petru își ridică pocalul.

— Beau pentru asta!

Nicolae privea lung în zare, încruntat.

— Fie sunt mai beat, mult, mult mai beat decât credeam că sunt, fie ceva e în neregulă cu luna.

Lada era pe cale să-i spună să înceteze să mai critice biata lună, când își dădu seama că el avea dreptate. În noaptea de dinainte, luna fusese aproape plină. Însă în această seară se înălța ca o semilună subțire, de parcă abia exista. Restul lunii era înghițită de cel mai închis roșu.

— Vedeți asta, nu? întrebă Nicolae.

— Seamănă cu sângele, răspunse Petru în șoaptă.

Șezură pe crenelul turnului și priviră luna în tăcere. Lada se întreba ce însemna, că noaptea pe care o alese pentru a vesti începutul noii sale vieți era scăldată în lumina unei luni pătate de sânge.

29 mai-12 iunie

ÎN ACEA SEARĂ, CU BĂIEȚII dormind ghemuiți unul într-al-tul precum cățelușii, Radu se duse la marginea acoperișului și privi. Putea să-și dea seama după activitatea din diferitele cartiere că ceva se schimba. Cineva venea.

Mehmed.

Însă Radu nu mai știa asta așa cum obișnuia, atunci când îl simțea pe Mehmed ca pe un curent curgând prin trupul lui, trăgându-l grăbit în direcția bună. Știa acum deoarece văzuse freamătul iscat de bărbat. Oștenii treceau prin oraș curățând străzile, târând leșurile la o parte.

În sfârșit, Radu putu să-l vadă. Mehmed călărea drept și mândru prin oraș, calul său pășind într-o parte, ocolind un trup rămas. Poate că Mehmed nu călărea cu spatele atât de drept din mândrie, ci mai curând era bățos din pricina dezgustului. Intrarea lui triumfătoare în orașul viselor sale era pavată cu leșuri și împodobită cu moarte.

Mehmed se îndrepta încet spre Hagia Sophia, iar Radu se întrebă ce să facă. Să coboare și să apeleze la mila lui Mehmed? Să aștepte și să încerce să scoată pe furiș băieții din oraș, odată ce lucrurile se vor fi astâmpărat? Să-i găsească pe Ciprian și pe Nazira și să trăiască o viață nălucită în care puteau cu toții să uite și să ierte toate lucrurile pe care le văzuseră și le făcuseră?

Îngrețoșat și istovit, Radu se hotărî, în loc de asta, să doarmă. Trecu pe lângă chepeng – și-și văzu sabia dată la o parte. Cu groaza care își făcu loc în pieptul lui cu ghearele, fugi spre locul în care îi lăsase pe băieți. Manuel și Ioan erau încă acolo, dormind. Amal plecase.

Radu nu vorbise cu Amal, nu-i dăduse instrucțiuni. Însă, în primul rând, nu Radu fusese cel care îl trimisese pe Amal în oraș. Radu simți cum se întoarce senzația de liniște a legăturii sale cu Mehmed și se duse încet-încet până la marginea acoperișului.

Mehmed intrase în piață. Oștenii de acolo își ridicară săbiile, dând chiote și urlete, rugându-se lui Dumnezeu și lui Mehmed. Apoi un băiat țâșni printre ei, fugind drept la calul lui Mehmed. Garda lui Mehmed se trase mai aproape, însă Mehmed le făcu semn cu mâna să se îndepărteze.

Amal gesticulă și Mehmed privi în sus la Radu. Mehmed zâmbi, o privire de ușurare și de bucurie luminându-i chipul. Cândva, Radu ar fi dat orice pentru ca Mehmed să-l privească în felul acesta. Acum, Radu *dăduse* totul, numai pentru a afla că era încă pustiit.

Se așeză pe muchia acoperișului, cu picioarele atârânănd în gol. Fără îndoială că Amal îi povestise lui Mehmed și despre moștenitori. Radu nu putea să ascundă asta de Mehmed. Îi salvase degeaba. Ei aveau să împărtășească aceeași soartă ca fratele vitreg prunc al lui Mehmed, sacrificați pentru a chezășui viitorul.

Radu era nevoit să facă ceea ce ar fi trebuit să-i facă lui Constantin. Trebuia să se ridice și să-i ucidă iute în timp ce dormeau.

În loc de asta, își lăsă capul în jos și plânse.

Micile focuri care ardeau în tot orașul îi dădeau acestuia o strălucire voioasă în vreme ce, mai târziu, chepengul se deschise. Radu nu se întoarse atunci când Mehmed se așeză alături de el, umăr la umăr.

— Mă bucur că ești aici, zise Mehmed.

Radu zâmbi amar.

— Măcar unul să simtă asta.

— Steagurile din palat, asta a fost genial!

Radu se închipui înainte de timpul petrecut în Constantinopol, ce fericită ar fi fost acea persoană în acest moment. Cum s-ar fi umplut până la refuz de bucuria și de mândria de a fi recunoscută de Mehmed, de a fi văzută cu adevărat. De a fi Dracul mai prețios.

Nu putea să răspundă.

Mehmed puse o mână pe umărul lui Radu. Era rece.

— Ai schimbat cursul lucrurilor. Ai înțeles întocmai de ce era nevoie și ai procedat ca atare. Ca întotdeauna, cel mai drag, cel mai adevărat prieten al meu.

Mai mulți oameni se suiră pe acoperiș îndărătul lor, aducând felinare care aruncau umbre ascuțite.

— Unde sunt moștenitorii? întrebă Mehmed, ridicându-se în picioare și întinzându-i lui Radu mâna.

Radu nu o luă.

— Ce vei face cu ei?

— Să-i cobor de pe acoperiș, pentru început. Nu e un loc pentru copii.

Radu se uită la Mehmed, ridicând dintr-o sprânceană.

— Și acolo jos este?

Incertitudinea îi prefăcu expresia lui Mehmed în supărare.

— Unde sunt, Radule?

Radu se ridică singur, apoi traversă acoperișul spre locul unde dormeau băieții. Mehmed făcu un gest cu mâna, iar

unul dintre oameni îi dădu o tașcă. El vârî mâna în ea și, spre ușurarea imediată a lui Radu, scoase o pâine și o ploscă din piele. Mehmed îngenunche în fața băieților, care acum stăteau în capul oaselor, clipind din pricina luminii felinarului.

— Salutare!

Glasul lui Mehmed era blând în vreme ce le întindea mâncarea. Vorbea grecește.

— Trebuie să vă fie tare foame și sete după ce ați fost toată ziua aici sus. A fost o dovadă de istețime din partea voastră și un lucru bun că ați stat departe. Sunteți niște băieți foarte deștepți.

Manuel ridică privirea, găsind-o pe a lui Radu, cu sprâncenele strânse din pricina îngrijorării. Și Ioan îi căută privirea lui Radu. Radu se strădui să le ofere băieților un zâmbet de liniștire. Habar nu avea dacă zâmbetul era sau nu cea mai afurisită minciună pe care o spusese vreodată.

Ioan întinse mâna și luă pâinea, apoi i-o dădu lui Manuel.

— Îți mulțumesc! zise el.

Mehmed se așeză în fața băieților, trecându-le plosca după ce bău el o înghițitură mică.

— Ioan, nu-i așa? Și Manuel?

Băieții încuviințară din cap, încă precauți.

— Mă bucur tare mult că v-am găsit. L-am trimis pe prietenul meu, Radu, să aibă grijă de voi.

Mehmed îi zâmbi lui Radu. Radu își întoarse privirea, uitându-se în noapte, neputând să-și joace rolul.

— Vedeți voi, orașul nostru se năruie. Am nevoie de ajutorul vostru. Vreau să reclădesc Constantinopolul, să-l prefac în orașul care a fost dintotdeauna merit să fie. Pentru a-i onora trecutul și a-l aduce în viitorul lui glorios. Vreți să mă ajutați să împlinesc asta?

Ioan și Manuel se uitară unul la celălalt; apoi Ioan încuviință din cap. Manuel îi urmă pilda, capul lui bățându-se cu entuziasm. Mehmed bătu din palme.

— O, vă mulțumesc! Mă bucur tare mult să vă am alături de mine.

Se ridică, întinzând o mână pentru a-i ajuta să se ridice în picioare. Fiecare băiat îi luă, pe rând, mâna, zâmbindu-i nou-lui lor salvator.

Radu știa precis cum se simțeau. Știa cât de mult trebuie să-l adore pe Mehmed acum pentru că venise în întuneric și îi salvase de acesta. Radu *fusesse* ca ei, cu mulți ani în urmă. Își dori să poată să accepte din nou mâna lui Mehmed cu aceeași ușurare caldă.

Mehmed îi dădu pe băieți în grija gărzii, promițând că avea să-i revadă după ce se vor fi odihnit, sănătoși și teferi, într-un pat adevărat. Radu se duse înapoi la marginea acoperișului. Zorii mijeau deja. Ceasurile toate se mișcau aici greșit – unele se târau și durau zile în șir, altele se prelingeau precum apa printre degetele sale.

Mehmed i se alătură iar.

— Chiar vei avea cu adevărat grijă de ei? Întrebă Radu.

— De ce mă întrebi asta? răspunse Mehmed, cu o voce tulburată.

— Åsta nu e un răspuns.

— Firește că voi avea grijă de ei. Îi voi face membri ai casei mele. Li se vor da cei mai grozavi preceptori și vor fi crescuți ca parte a imperiului meu. Acesta este acum orașul meu, iar ei sunt parte a orașului meu. N-am vrut niciodată să nimicesc Constantinopolul ori ceva din el.

— Nu putem întotdeauna să căpătăm ce vrem.

Unul lângă celălalt, însă mai departe de Mehmed decât fusese vreodată, Radu privi cum soarele răsărea deasupra orașului

distrus. Își schimbă poziția pentru a se uita la Mehmed. Mai degrabă decât mândrie, o expresie înceată de disperare se strecură peste trăsăturile preaiubite ale lui Mehmed. Acel lucru după care umblase atâta vreme ca fiind giuvaierul imperiului său se întindea, în sfârșit, la picioarele sale, în toată strălucirea sa fărâmițată, muribundă.

Chiar și fără jefuire, orașul era devastat și așa fusese de multe generații.

Pesemne, privindu-l acum, Mehmed vedea la ce avea să ducă în cele din urmă moștenirea sa. Orice ar fi făcut Mehmed, orice ar fi clădit, cel mai măreț oraș din lume era o dovadă de netăgăduit a faptului că toate lucrurile pier.

— Am crezut că aveam să mă simt altfel, spuse Mehmed, melancolia dând formă de cântec vorbelor sale.

Se sprijini de Radu, oferindu-i în cele din urmă atingerea după care tânjise atâta vreme.

— Și eu la fel, spuse Radu în șoaptă.

După o singură zi, în loc de trei, potrivit tradiției, Mehmed puse capăt jafului. Îi dădu afară pe toți oștenii din oraș, izgonindu-i în tabără să-și vadă de prada lor și să lase ce mai rămăsese din oraș neatins. Tabăra în sine se mări pentru a-i cuprinde pe cei aproape patruzeci de mii de cetățeni luați captivi pentru a fi răscumpărați ori vânduți ca robi.

Cele mai multe dintre biserici fuseseră protejate de gărzile pe care le trimisese Mehmed și toate focurile care fuseseră puse erau deja stinse. Mehmed însuși omorâse un oștean prins că smulgea plăcuțele din marmură de pe Hagia Sophia. Apoi își adusese propriii săi oameni religioși, iar giuvaierul religiei ortodoxe fu într-un mod delicat și cu respect convertit într-o moschee.

Orhan murise în luptă în turnul său, după cum muriseră și oamenii lui care încercaseră să reziste. Oamenii dintr-un alt turn luptaseră atât de mult și cu atâta hotărâre, încât Mehmed îl vizită și le acordă permisiunea să părăsească neatinși orașul.

Două comunități înlăuntrul Constantinopolului supraviețuiau fără vătămare. Una era orașul fortificat dinlăuntrul orașului care își negociase propriii termeni ai predării; cealaltă, micul sector evreiesc. Mehmed se întâlnește cu conducătorii de acolo și îi rugă să le scrie rudelor din Spania și să îi poștească pe toți refugiații evrei să se mute și să-și întemeieze propriul cartier în oraș. Ba chiar se oferă să îi ajute să-și înalțe sinagogi noi.

Odată oștenii ajunși înapoi în tabără, se trimise vorbă prin tot orașul că oricine nu fusese capturat se bucura de iertare absolută. Fie mănâți de nădejde, fie de foame ori simplă istovire, încet-încet supraviețuitorii se iviră.

Mehmed jură să clădească ceva mai bun, iar Radu știa că așa avea să facă.

Dar el pur și simplu nu putea să își scoată din minte gândul prețului plătit pentru a se ajunge acolo.

În zilele care urmară, Radu cutreieră pe străzi năucit, auzind vorbindu-se în turcește în loc de grecește și descoperind că îi lipsea cea din urmă. Iar și iar se întorcea la casa lui Ciprian, însă nu se putea hotărî să intre. Nu ar fi fost la fel. Nu avea să-l mai revadă pe Ciprian, iar Ciprian fără îndoială că nu va voi să-l mai vadă pe el vreodată. Nu acum, nu după tot ce făcuse.

Într-un oraș plin de morți, unde zeci de mii sufereau acum destine oribile în afara zidurilor sale, Radu știa că era înfiorător să jelească pierderea relației sale cu Ciprian. Și cu toate acestea, nu se putea opri.

Kumal îl găsi șezând în fața catedralei Hagia Sophia. Vechiul lui prieten dădu fuga la el, îmbrățișându-l și plângând de bucurie.

Apoi privi în jur.

— Unde este sora mea?

Radu se simți mort pe dinăuntru când îi răspunse:

— Nu știu.

Kumal se așează greoi alături de Radu.

— Este...?

— Am trimis-o din oraș pe o corabie cu un prieten de încredere. Însă dacă au ieșit din oraș și unde s-au dus dacă au făcut-o, nu știu.

Se interesase de corabie și nu primise nicio veste sigură despre soarta ei. Singura lui nădejde era că după ce se răspândea vestea că orașul Constantinopol era deschis deopotrivă pentru refugiații creștini, cât și pentru cetățenii otomani, Nazira avea să se întoarcă.

— Dumnezeu o va păzi. Kumal îl luă pe Radu de mână, strângându-i-o. Am împlinit vorbele Profetului, pacea fie asupra lui! Munca ei spre ajutorul nostru nu va fi uitată și nici nu va rămâne nerăsplătită de Dumnezeu.

— Cum poți să spui asta? Cum de poți să fii sigur că e ceva îndreptățit? Nu vezi cât costă? Nu ai luat parte la aceeași băta-lie ca și mine?

Zâmbetul blând al lui Kumal era trist.

— Am credință pentru că trebuie. În vremuri ca acestea, numai în Dumnezeu putem găsi mângâiere și înțeles.

Radu clătină din cap.

— Sunt cuprins de deznădejde pentru că timpul petrecut de mine aici m-a costat chiar și atât. Nu știu cum să trăiesc într-o lume în care toți au dreptate și toți greșesc. Constantin a fost un om bun, dar a fost și un prost care a irosit viețile

oamenilor săi. L-am iubit pe Mehmed cu tot ce sunt de când eram un copil și am tânjit să intru în acest oraș triumfător alături de el. Dar acum, că suntem aici, nu pot să îl privesc fără să aud strigătele muribunzilor, fără să văd sânge pe mâinile mele. Nazira și cu mine... am mâncat și am visat și am umblat și am sângerat dimpreună cu oamenii aceștia. Și acum ei s-au dus, iar poporul meu este aici, însă eu nu știu cine mai sunt.

Kumal nu spuse nimic, însă îl ținu pe Radu la pieptul lui în timp ce acesta plângea.

— Lasă să treacă puțin timp, îi spuse Kumal în șoaptă. Până la sfârșit, totul va fi bine. Toate aceste încercări te vor conduce pe noi căi de a-l sluji pe Dumnezeu pe pământ.

Radu nu vedea cum ar fi fost cu puțință. Îl iubea pe Kumal pentru că încerca să-l mângâie și să-l călăuzească, însă nu mai era un băiețel rătăcit într-un oraș nou. Acum era un bărbat rătăcit într-un vechi oraș zdrobit și nicio cantitate de rugăciuni și de bunătate nu puteau să desfacă ceea ce fusese făcut.

La două săptămâni de la căderea orașului, Mehmed îl rugă pe Radu să se întâlnească în palat. Își rânduiseră o rezidență vremelnică acolo, începând deja înălțarea a ceea ce avea să fie mărețul său palat. O casă care să se întreacă cu toate celelalte, un refugiu față de lume.

Radu trecu pe lângă o femeie pe coridor.

— Radu?

El clipi, încordându-și atenția asupra ei.

— Urbana? Am crezut că ai murit!

Jumătate din chipul ei lucea de la noi cicatrici, însă ea zâmbea.

— Nu. Și până la urmă am căpătat forjele în Constantinopol. Am biruit!

Radu încercă să se înveselească pentru fericirea ei, însă era prea greu pentru el.

— Mă bucur pentru tine.

— Ești bine-venit să mă ajuți oricând vrei.

Îl bătu pe braț, atenția fiindu-i deja abătută de plănuirea următorului ei tun. Radu o privi îndepărtându-se, bucuros că ea supraviețuise.

Apoi văzu alte două chipuri familiare. Aron și Andrei Dănești.

— Radu! spuse Andrei. Acum te recunosc.

Radu nu se sinchisi să se plece sau să-i dovedească respectul. Era prea istovit pentru a se mai prefăce.

— Da.

— Mă bucur că te văd, spuse Aron. Vrei să iei masa cu noi mai târziu?

— Chiar vrei asta sau vrei ceva de la mine?

Glasul lui Aron era blând:

— Numai compania cuiva care vorbește valahă și înțelege prin ce am trecut în ultimele luni. Și vreau să-mi cer iertare pentru anii tinereții pe care i-am petrecut împreună. Am fost cruzi. Nu există scuze pentru asta. Îi face bine inimii mele, totuși, să-l văd pe bărbatul care ai devenit. Mi-ar plăcea să ajung să te cunosc.

Radu se gândi că și lui i-ar fi plăcut să se cunoască pe sine. Se simțea ca un străin în propria-i piele. Oftând, încuviință din cap.

— Trimiteți-mi vorbă când vreți să vin.

Andrei dădu din cap, iar Aron îi strânse mâna lui Radu. Apoi nu mai fu nimeni și nimic între Radu și odaia în care se afla Mehmed.

— A, Radule!

Mehmed se ridică în picioare când Radu intră, și îl îmbrățișă. Radu băgă de seamă că erau singuri. Niciun purtător de taburet, nicio gardă.

— Ce pot să fac pentru tine, sultanul meu?

Mehmed se trase îndărăt, încruntându-se.

— Sultanul tău? Asta e tot ce sunt eu pentru tine?

Radu își trecu o mână peste ochi.

— Nu știu. Iartă-mă, Mehmed. Sunt ostenit și m-am prefăcut prea mult timp, încât nu-mi mai amintesc ce ar trebui să fiu și pentru cine ar trebui să fiu.

Mehmed îl luă de mână pe Radu și îl conduse să se așeze în propriul său jilț.

— Ei bine, asta e o parte din ceea ce vom face astăzi. Știu cine ești și ai nevoie de un nou titlu care să o reflecte. Ce părere ai de Radu Pașa?

Mehmed zâmbi. Consfințea faptul că Radu era cineva important în imperiu.

Înainte să apuce să se gândească mai bine la asta, Radu răspunse:

— Credeam că sunt cunoscut drept Radu cel Frumos.

În negura ce-i trecu lui Mehmed peste chip și în felul în care se uită de îndată în altă parte, era confirmarea. Știuse zvonurile și nu-i spusese nimic lui Radu.

— De asta m-ai îndepărtat? Să stârpești șușotelile despre noi?

— Nu! Niciodată nu te-am îndepărtat. Dintotdeauna mi-ai fost aproape. În fiecare zi mă uitam spre oraș și-mi îndreptam gândurile către tine, dorindu-ți tot binele și făcându-mi griji pentru tine. Îmi pare rău că timpul pe care l-ai petrecut în oraș a fost îngrozitor. Curând va fi ca un vis.

— Nu a fost chiar atât de îngrozitor, spuse Radu.

Ceva în felul în care expresia lui Mehmed se preschimbă în nepăsare voită făcu în așa fel încât următoarea lui întrebare să fi fost orice, numai nevinovată nu.

— Ambasadorul, vrei să spui? Te cam plăcea. Am văzut asta în Edirne.

Radu își dădu seama cu o greață la stomac că Mehmed se învârtea în jurul întrebării, încercând să afle dacă Radu ținea sau nu la Ciprian în același fel. Ceea ce însemna că Mehmed știa că Radu avea pentru bărbați simțăminte pe care ar fi trebuit să le aibă pentru femei.

Ceea ce însemna că nu era cu puțință ca Mehmed să nu-și fi dat seama de simțămintele pe care Radu le nutrise pentru el în toți acești ani.

Îl cuprinse rușinea, însă odată cu asta veni și un alt simțământ. Dacă Mehmed știuse în tot acest timp, însă niciodată nu dăduse semne că ar fi știut, nici măcar cât să-i fi spus cu blândețe lui Radu că nu era cu puțință... Nazira spusese că Mehmed nu ar fi scăpat niciodată ocazia de a urmări un avantaj. Și să aibă un prieten atât de îndrăgostit de el, încât acel prieten ar fi făcut orice în slujba lui, era fără doar și poate folositor oricărui conducător.

Însă chiar și acum, oricât de furios și de rănit era, Radu nu se putea uita la chipul lui Mehmed fără iubire. El era tot Mehmed. Mehmed al lui Radu, cel mai vechi prieten al său. Și în pofida a tot și a toate, Radu nu avea să renunțe la el. Radu făcuse alegerea. Alesese să-l salveze pe Mehmed în dauna unui întreg oraș.

Mehmed zâmbea și era soarele. Nazira avea dreptate. Mehmed era și mai mult, și mai puțin decât un om. Era cel mai mare conducător în generații întregi, era genial, era un bărbat pe care alți bărbați l-ar fi urmat până la moarte.

Și din această pricină, întocmai precum Constantin, el era un bărbat care semăna moarte în urma lui în vreme ce clădea măreție în jurul său.

— Am o surpriză pentru tine, spuse Mehmed, jubilând.

Radu avu o ultimă fărâcă înțunecată de nădejde că în sfârșit, în sfârșit, ar fi putut să aibă ce își dorea. Se regăsiseră. Orașul era al lui Mehmed, iar Radu i-l dăduse lui. Amândoi știau ce simțea Radu. Poate că dacă Radu putea să-l aibă pe Mehmed, putea să uite prețul plătit pentru a ajunge acolo. În același fel, Mehmed putea să uite care fusese prețul plătit pentru a lua Constantinopolul, acum că îl avea.

Radu se aplecă înainte. Mehmed se întoarse, bătând din palme. Un străjer deschise ușa.

— Adu-l înăuntru! ceru Mehmed, pe un ton și cu o expresie de voioșie.

Halil Vizirul intră în odaie, tivul caftanului său trădând tremuratul genunchilor. Se plecă adânc.

— Cum pot să te slujesc, sultanul meu?

— Nu mai sunt doar sultan. Cezar al Romei. Împărat. Mâna lui Dumnezeu pe Pământ.

Halil se plecă și mai tare.

— Toate acestea și mai multe la care ești îndreptățit.

Mehmed îi făcu cu ochiul lui Radu, apoi începu să pășească în sus și în jos în jurul lui Halil, pândindu-l așa cum o pisică își pândește prada.

— M-ai întrebat cum poți să mă slujești. Am o idee. Aș vrea un membru al familiei tale pentru haremul meu.

Halil se îndreptă de spate, înghițind atât de zgomotos pentru a-și înăbuși tulburarea, încât Radu putu să-l audă. Chiar și acum Radu vedea roțițele învârtindu-se în capul omului. Acesta dădu din cap cu înfocare.

— Am două fiice, amândouă frumoase și...

— Nu, îi curmă vorba Mehmed, ridicând o mână. Nu *acel* harem. Celălalt.

Halil păli.

— Nu înțeleg.

— Ba da, înțelegi. Celălalt harem al meu. Cel despre care îți plăcea atât de mult să le povestești oamenilor că îl am. Cel în care s-ar cere fii în loc de fiice. Am auzit totul despre *acel* harem. N-ai auzit și tu, Radule?

Radu nutrea de mult ură pentru detestabilul om care acum tremura vădit în mijlocul camerei. Dedicase foarte mult timp înfrângerii lui, jucase un joc în care Halil era păianjenul și Radu viteazul prieten care îl apăra pe Mehmed de pânza păianjenului. Însă acum, văzându-l pe Halil căzând, în cele din urmă, Radu nu simțea nici plăcere și nici triumf.

— Halil Vizir, spuse Mehmed, fără să aștepte un răspuns de la Radu, ai lucrat împotriva mea de la bun început. Te osândesc la moarte pentru fărădelegile tale. Îți voi acorda o singură favoare: poți să alegi dacă familia ta moare înaintea ta sau dacă ei te vor privi murind înainte de a muri și ei.

Halil își lăsă capul în jos, apoi și-l ridică, ochii lui privind țință înainte.

— Te rog, omoară-i pe ei mai întâi, astfel încât să aibă mai puțină vreme să le fie frică.

Mehmed dădu din cap aprobator.

— O alegere nobilă.

Făcu un semn și străjerii înaintară, luându-l pe Halil cu ei. Mehmed privi până ce se închise ușa, iar apoi se răsuci pe călcăie, caftanul și capa umflându-i-se.

— Vrajmașul nostru înfrânt! Reputația ta a fost restabilită, Radu Pașa!

Zâmbea fericit și mândru, așteptând ca Radu să-i mulțumească.

— Nu, zise Radu.

— Ce vrei să spui?

Sprâncenele lui Mehmed se îmbinară. Se uită la Radu ca și cum ar fi privit un străin.

Și poate că asta era. Radu nu mai era aceeași persoană pe care Mehmed o trimisese în oraș.

— Nu-i omorî familia. Ei nu ar trebui să fie răspunzători pentru vina lui.

Radu îl cunoștea pe cel de-al doilea fiu al lui Halil, Salih. Se folosise de el. Profitase de atracția lui Salih pentru el pentru a căpăta ceea ce-i trebuia. Privi în podea, cuprins de cea mai profundă rușine. Nu era mai bun decât Mehmed în această privință.

— Dar dacă îl omor pe Halil, familia lui va fi împotriva mea.

— Îndepărtează-i. Trimite-i în surghiun. Ia-le titlurile și interzice oricui la putere să se căsătorească cu membrii acestei familii. Însă dacă faci asta pentru mine, cruță-i.

— Dacă asta îți face plăcere, zise Mehmed, fluturând din mână, cu o expresie nedumerită.

Le cruță viețile cu aceeași ușurință cu care le osândise.

Radu făcu o plecăciune pentru a-și ascunde expresia de durere. Durere pentru familia lui Halil. Durere pentru Constantin și Constantinopol. Durere pentru persoana pe care o lăsase în urmă când trecuse dintr-o parte în cealaltă a zidului pentru prima dată. Durere pentru că o părăsise pe Lada, lăsând-o să-și urmeze propria soartă, în vreme ce el rămăsese cu cineva care vedea ca pe un dar protejarea „reputației” lui Radu împotriva realității afecțiunilor sale adevărate.

Mehmed puse o mână pe capul lui Radu, ca într-o binecuvântare. Apoi, cu un deget sub bărbia lui, îi ridică fața, pentru a-l privi în ochi, cercetător.

— Mai crezi în mine? îl întrebă el, brusc redevenit băiatul de la fântână.

Ochii lui căprui erau calzi și plini de viață, purtarea rece a sultanului dispăruse.

— Da, răspunse Radu. Întotdeauna voi crede în tine.

Era adevărul. Știa că Mehmed avea să clădească ceva cu adevărat uluitor. Știa că orașul Constantinopol trebuise să cadă pentru ca Mehmed să nu-și piardă imperiul. Știa că Mehmed era cel mai mareț sultan pe care poporul lui îl cunoscuse. Însă, asemenea iubirii sale pentru Mehmed, nu mai era simplu.

Radu văzuse de ce era nevoie pentru a fi mareț și nu mai voia să facă parte niciodată din ceva mai mare decât el însuși.

29 mai

— LASĂ-MĂ PE MINE să mă ocup de orice discuție despre prinț, îi spuse Toma Basarab.

O privi pe Lada în mod critic.

Lada se îmbrăcase pentru băătălie. Peste tunica neagră și nădragi purta zale. Acestea se unduiau pe trupul ei, greutatea lor fiind familiară și alinătoare. La brâu își legase sabia pe care o smulsese de pe perete. La încheieturile mâinilor își strecură cuțite în manșete. *Fiica Valahiei își vrea cuțitul înapoi.*

Se înfioră. Ea nu era ca tatăl ei. Nu avea să devină asemenea lui.

Singura concesie pe care o făcuse ea gătelilor era o cușmă roșie ca sângele, în stilul celor purtate la curți. În mijlocul acesteia își prinsese o stea strălucitoare, cu o singură pană ridicându-se din ea. Cometa ei. Semnul ei. Simbolul ei.

Țara ei.

— Ai o rochie? o întrebă Toma.

Nu-i răspunse, așa că el continuă:

— Ei vor cere despăgubiri și, bineînțeles, le vom plăti. Toți boierii Dănești vor fi prezenți la această masă. Ar putea fi copleșitor pentru tine. Mă voi ocupa eu de tot.

— Nu am nevoie să faci asta.

El zâmbi și își puse mâna lui uscată, caldă, peste mâna ei. Lada și-o trase.

— De asemenea, am primit vorbă de la Matei. Este foarte încântat de izbânda ta. Regele Ungariei a căzut bolnav și Matei l-a înlocuit în luarea deciziilor.

Lada simți un mic junghi de vinovăție. Îi promisese lui Ulrich că băiatul va avea parte de o moarte iute și nedureroasă. O altă promisiune încălcată.

— Întocmesc scrisoarea către sultan chiar acum. Simțim că este cel mai bine să continuăm cu vasalitatea – informându-l pe Matei de orice schimbare sau mișcări de trupe.

— Să continuăm cu vasalitatea? Nu am nicio intenție de a-i mai plăti ceva lui Mehmed sau altcuiva.

— O, asta nu va merge. Deja datorăm bani tronului Ungariei și mai multor guvernatori transilvăneni. Ei se așteaptă să îi primească în curând.

— *Tu* ai datorii la ei? întrebă Lada, ridicând dintr-o sprânceană. Spui întruna „noi”, însă eu nu am datorii față de acele țări.

— Parcă ai dat foc unei biserici și ai măcelărit oi? Dacă vrei relații de bună vecinătate, trebuie să plătim. Întocmai cum această seară este o plată față de familiile Dănești. Toma deschise ușa. Vino, probabil că acum mănâncă. Nu putem să-i facem să aștepte.

Toma insistase că etalarea abundenței era la fel de necesară ca etalarea puterii, așa că mâncarea pe care o serveau era mult mai bună decât orice înghițise Lada de când plecase din Edirne. Mai bună decât ceea ce mânca poporul ei care murea de foame. Privea supărată fiecare îmbucătură pe care și-o închipuia intrând în pânțelele privilegiate ale boierilor. Mirosurile de cărnuri fripte și de vin acru o asaltară de cum intră în odaie. Cumva, Toma izbutise să intre înaintea ei.

Masa masivă, în jurul căreia erau aliniați boierii Dănești, se întindea de la un capăt la celălalt al odăii.

Lada se așteptase la căutături glaciale și priviri dure în timp ce își trase umerii în spate și, călcând cu pași apăsați, străbătu odaia

în urma lui Toma. Fu, în schimb, întâmpinată cu câteva priviri furișe, de curiozitate, ba chiar amuzate. Cei mai mulți dintre boieri nu se opriră din mâncat sau din vorbit cu vecinii lor.

Ea se îmbrăcase pentru luptă și fu primită cu indiferență. Oare avea să fie nevoită să poarte bătălii toată viața ei pentru a fi văzută?

Drumul spre capul mesei dură o veșnicie. Își dori să nu fi stăruit să fie singură aici. Voia pe cineva de încredere alături de ea. Nicolae, cu neîncetatele lui întrebări? Bogdan, cu lealitatea lui încăpățanată? Petru, Ștefan, ba chiar și Daciana?

Își dădu seama, cu o săgetare chinuitoare, de cine îi era dor. L-ar fi vrut pe Radu în dreapta ei. Și l-ar fi vrut pe Mehmed în stânga. Ei o făcuseră puternică, deșteaptă și vizibilă. Ei o făceau să se simtă ca un dragon. Fără încrederea lor, cine era ea?

Stătu în picioare în capul mesei și așteptă. Și așteptă. Nimic nu se schimbă. Nimeni nu încetă să mai discute și nici nu își plecară capul.

— Bine ați venit! spuse ea.

Vocea ei se pierdu în zumzetul general al îndeletnicirilor din odaie. Își dresе glasul și strigă de data aceasta, înțelesul vorbelor pierzându-se în tonul ei furios.

În cele din urmă, fără să se zorească, sporovăiala boierilor scăzu și apoi încetă. Toate privirile se întoarseră către ea. Sprâncenele se înălțară. Colțurile gurilor se ridicară ori coborâră. Niciunde nu zări anticipata mânie. Cei mai mulți dintre boieri păreau... plictisiți.

Ea privi disperată spre o ușă lăturalnică unde Nicolae stătea elegant, în poziție de drepti. El rosti pe mutește *Vă mulțumesc că ați venit*.

— Vă mulțumesc că ați venit! izbucni Lada, apoi de îndată îi păru rău. Își dresе din nou glasul, stând și mai dreaptă. Avem multe de vorbit.

— Vreau o compensație pentru moartea vărului meu, spuse monoton un boier de lângă ea.

— Eu... Noi vom ajunge și la asta, însă...

— Da, firește, spuse Toma. Se așeză alături de ea în capul mesei, în dreapta ei. Cred că putem hotărî plăți, și pământuri pe deasupra drept îndreptare.

Lada încremeni, scormonind în minte după vorbe. De ce răspunsese el în locul ei? Deja ei o pusese într-o poziție de apărare. Nu așa ar fi trebuit să se petreacă lucrurile. Cum puteau să vină aici, să pretindă compensații pentru moartea neamurilor lor, în vreme ce tatăl și fratele ei putrezeau din pricina trădării lor?

Toma zâmbi încurajator, ca și cum ar fi îmboldit-o.

— În acest fel vei răspunde pentru morți, așa-i?

Lada închise ochii, apoi îi deschise, prefăcându-și expresia astfel încât să se potrivească cu tonul lui Toma.

— Voi răspunde în același fel în care vor răspunde și ei pentru fratele meu, care zace cu fața în jos într-un mormânt în afara orașului. Ori pentru tatăl meu care nu are un mormânt.

Toma își dresе glasul, dându-i o clătinare ușoară din cap și o mică încruntătură de dezamăgire.

— Aceasta este o conversație într-un totu sumbră pentru masa de seară. S-ar cuveni să vorbim despre altceva. Cum îți vei împărți oamenii?

— Vrei să spui la eliberat drumurile?

Ea nu avusese ocazia să-și isprăvească planurile de a face drumurile sigure pentru călătorii și negoț. De ce o împingea Toma să discute despre acele idei acum?

— Socotisem să-i împărțim după zone și...

Toma ridică o mână pentru a-i curma vorba.

— Nu. Ai înțeles greșit. Ca prinț, nu îți este îngăduit să ai o forță militară permanentă. Asta face parte din tratatele noastre cu Ungaria și cu turcii. Matei Corvin a pomenit-o anume în cea

mai recentă scrisoare a sa, îi spuse, zâmbindu-i cu un aer de superioritate. Știu că toate astea sunt foarte noi și că tu erai prea mică atunci când ne-ai părăsit. Firește, nu ai știut, însă numărul oamenilor tăi depășește cu mult cel al unei gârzi tradiționale. Poți să păstrezi... Se opri ca și când s-ar fi gândit, mângâindu-și barba. Oh, douăzeci? Asta ar fi mai mult decât trebuința ta. Restul vor fi împărțiți printre moșiile noastre. De vreme ce deja am o relație cu ei, mă ofer să adăpostesc grosul lor.

Lada avea acum mai mult de trei sute de oameni. Oameni buni. Oameni care renunțaseră la tot pentru a o urma.

— Ei sunt oamenii *mei*, rosti scurt Lada. Nu am făcut niciun fel de promisiuni Ungariei și nici otomanilor, însă le-am făcut promisiuni oamenilor mei.

Un boier cu părul negru, cu mutră de șobolan, aflat cam la jumătatea mesei, vorbi:

— Promisiunile pe care nu ai fost niciodată îndreptățită să le faci. *Prinții*, spuse cu o atitudine batjocoritoare, care făcea să fie limpede ce credea el despre o femeie care deținea titlul, nu se pot apăra singuri. Nu se face. Un prinț este slujitorul poporului. Este de datoria boierilor să țină oșteni care să fie chemați la vremuri de nevoie. Dacă noi hotărâm că este urgent, ne vom organiza oamenii.

Toma încuviință din cap, întinzându-se să o bată pe Lada pe mână.

— Ai fost plecată prea mult timp. Un prinț este un vasal, un conducător numai cu numele. Orice încercare de a ridica o armată sau măcar un turn menit a te apăra este văzut drept un act de agresiune. Totuși, nu ai nimic a te teme. Boierii îți sunt sprijinul.

— Așadar, puterea voastră este puterea mea, spuse Lada, închizând ochii pe jumătate în vreme ce lăsa marea de chipuri din fața ei să se înceteșeze. Asta e încurajator!

Unii dintre bărbați și femei răsăra. Mulți se întoarseră la conversațiile lor. Nimic din toate astea nu se petrecea așa cum

socotise ea că avea să se petreacă. Se așteptase la împotrivire, provocări, argumente. În loc de asta, ei păreau cum nu se poate mai dispuși să o accepte drept prințul lor.

Și atunci își dădu seama de ce. Ei erau fericiți să o aibă, întrucât erau fericiți cu slăbiciunea ei. Cu cât era mai docil prințul, cu atât devenea mai mare puterea pe care o aveau. Și cine putea să fie mai docil dacă nu o fată simplă, care se juca de-a tronul? Nu era de mirare că Toma o sprijinise. Nu ar fi putut să găsească o cale mai bună de a căpăta puterea pentru el decât printr-o femeie-prinț. Dacă Lada murea, neamul Dăneștilor avea să-și pună înapoi pe tron pe unul de-ai lor. Și, până atunci, ei aveau să facă ce li s-ar fi părut nimerit.

Dacă l-ar fi avut pe Radu, dacă ar fi avut o cale să-i manipuleze, atunci poate că ar fi putut să se descurce cu toate astea. Însă ei lucrau cu arme cu care ea nu fusese instruită. O cuprinse disperarea.

Toma se aplecă înainte în mod conspirativ.

— Te-ai descurcat foarte bine. Voi continua să rămân sfetnicul tău. Nimeni nu se așteaptă ca tu să înțelegi totul.

Toate schimbările pe care le văzuse cuprinzând țara în umbra aripilor ei fusese o nălucire. Acești oameni conduceau totul și nimic nu se schimbase pentru ei.

— Cu care se va mărita? întrebă o femeie aflată cu câteva locuri mai încolo.

Bărbatul care ședea lângă ea pufni în pocalul lui cu vin.

— Aron ori Andrei, oricare, ce păcat pentru ei! Mai întâi și-au pierdut tatăl, iar apoi trebuie să se însoare cu cea mai urâtă ucigașă care se află.

— Totuși, va fi bine să ținem neamul Drăculeștilor sub control.

Lada se ridică în picioare. Jițul ei hârșai cu putere îndărăt.

— Lada! o strigă cineva de lângă cea mai apropiată ușă.

Ea se întoarce și îl văzu pe Bogdan. Ceva nu era în regulă. Putea să vadă asta pe chipul lui palid și la gura cu colțurile lăsate în jos. Ea se zori spre el.

— Ce este?

— Vino cu mine!

Nimeni nu strigă după ea. Îl urmă pe Bogdan pe coridor și în bucătărie, unde o masă mare din lemn fusese eliberată de mâncare. Acum era încărcată cu un trup.

Trupul lui Petru.

Lada înaintă împleticit. El avea ochii închiși, chipul nemișcat. Cămașa îi fusese trasă spre a lăsa vederii o gaură zimțată a unei răni care nu mai sângera, căci inima lui nu mai bătea. Bogdan îl întoarce pe o parte, cu blândețe. Obârșia rănii se afla în spatele lui. Cineva îl înjunghiasse din spate.

— Cum s-a întâmplat asta?

Lada atinse genunchiul lui Petru; era cald încă. Fusese alături de ea încă din Amasya. Îl privise crescând, devenind el însuși, un bărbat. Unul dintre oamenii ei. Unul dintre cei mai buni.

— L-am găsit îndărătul grajdurilor, spuse Ștefan.

— S-au aflat martori?

Glasul lui Bogdan era îndârjit:

— Doi din garda familiei Dănești care se sfădeau cu el mai devreme au spus că n-au văzut și n-au auzit nimic. Au sugerat că pesemne o fi căzut în propria-i sabie.

Lada își încheștă falca. Privi lung trupul de pe masă până ce i se înnegură vederea. Petru era *al ei*. O reprezentase. Și fusese înjunghiat în spate de oamenii care îi reprezentau pe boierii Dănești.

— Ucideți-i pe cei din gardă! Pe toți, nu doar pe cei doi. Apoi aduceți-i pe primii mei oameni – pe cei care au fost cu noi încă dinainte de a fi liberi – în sufragerie!

Lada se întoarce pe călcâie. Se duse înapoi către odaia în care se aflau boierii Dănești. Cina cu boierii. Făcea învoieli cu

Ungaria. Stăruia pe lângă otomani pentru ajutor. Oare devenise ea tatăl ei atât de iute?

Se năpusti pe ușă, trântind-o, zgomotul atrăgând atenția tuturor celor care nu băgaseră de seamă lipsa ei.

— Garda cuiva mi-a ucis un om. Vreau să știu cine a îngăduit asta.

— De ce? întrebă Toma.

— Deoarece un atac asupra oamenilor mei este un atac asupra mea și eu pedepsesc trădarea cu moartea.

Toma se izmeni, trimițând un zâmbet spre masă, apoi se aplecă spre ea.

— Sunt încredințat că este o neînțelegere. În plus, nu poți să ceri viața unui nobil în schimbul vieții unui oștean.

— Pot să fac orice vreau! zise Lada.

Expresia lui Toma se prefăcu în una aprigă.

— Stai jos! îi porunci el. Mă faci de râs. Vom discuta mai târziu despre asta.

Lada nu se așează.

— Sub câți prinți ai mai slujit?

Toma miji ochii și mai tare.

— Ar trebui să-i socotesc.

Ea se aplecă în față, peste masă, făcând semn spre toată lumea.

— Aș dori să știu sub câți prinți ai mai slujit cu toții.

— Patru, răspunse boierul cu mutră de șobolan, ridicând din umeri.

Mulți încuviințară din cap.

— Opt, zise un altul.

— Nouă! îl contrazise altcineva.

Un bărbat zbârcit, aflat aproape de capătul mesei, strigă:

— V-am înfrânt pe toți. Douăzeci și unu de prinți am văzut la viața mea.

Toți râseră. Lada râse cel mai tare și mai ascuțit. Continuă să râdă mult după ce toți ceilalți încetară, râsul ei răsunând

prin toată odaia. Râse până ce toți ceilalți priviră lung la ea, zăpăciți și compătimitori.

Ea conteni brusc, odaia răsunând de la liniștea ce urmă răsului.

— Prinții vin și pleacă, însă voi toți rămâneți.

Toma încuviință din cap.

— Noi suntem cei statornici. Valahia atârnă de noi.

— Da, am văzut Valahia. Am văzut ce a creat statornicia voastră.

Lada se gândi la ogoarele fără grâne. La drumurile lipsite de negoț. La ochii goi și la burțile goale. La băieții care lipseau de pe ogoare, la leșurile lor de lângă zidurile Constantinopolului acum. La pământurile înghițite de Transilvania și Ungaria.

Atât de multe lipsuri, atât de multe lucruri pierdute! Și întotdeauna, veșnic, boierii rămânând întocmai așa cum erau.

Și ea fusese pierdută. Vândută altui pământ, pentru ce? Pentru ca tatăl ei să fie trădat și ucis de bărbații și femeile din fața ei, care îi mâncau acum mâncarea. Care o băteau pe mână. Care socoteau cât timp avea să le slujească cel mai bine interesele acest prinț până ce aveau să găsească un altul.

Boierii Dănești erau o otravă care avea să fie sfârșitul ei în cele din urmă. Între timp, ei aveau să încerce să o mărite în familiile lor și aveau să stoarcă viața din Valahia ei. Promisese poporului o țară mai bună. O țară mai puternică. Și acum, în sfârșit, înțelegea cum să o creeze. Nu existau compromisuri, nici căi blajine. Nu avea să-și păstreze puterea în chipul în care toți ceilalți o făcuseră înaintea ei, deoarece ea era ca nimeni altcineva dinaintea ei.

— Greșeala voastră este să presupuneți că, deoarece am fost mult timp departe, nu înțeleg cum merg lucrurile. Se întinse peste masă și luă cuțitul de lângă talgerul lui Toma. Am *fost* hăt departe. Și din această pricină înțeleg perfect cum merg lucrurile. Am învățat la picioarele vrăjmașilor noștri. Am văzut

că uneori singura cale înainte este să nimicești tot ce a venit mai devreme. Am învățat că dacă ceea ce faci nu merge, încerci altceva.

Înfipse cuțitul în tăblia mesei, împlântându-l adânc în lemn. Apoi ridică privirea și își văzu oamenii intrând în odaie și aliniindu-se de-a lungul pereților sălii.

— Cine i-a ucis pe fratele și pe tatăl meu? Și cine este răspunzător pentru moartea oșteanului meu, Petru? Cer dreptate!

Nimeni nu vorbi.

— Prea bine. Zăvorâți ușile! ceru ea, cu o voce ca de gheață.

Un murmur se înălță dinspre boieri. Se foiră în jilțurile lor, privind cum toate ușile erau închise și zăvorâte. În cele din urmă, avură înțelepciunea de a părea tulburați. În cele din urmă, o văzură pe ea cu adevărat.

Lada își scoase sabia, privind în jos la tăișul ei arcuit. Înainte, se gândise la tăiș ca la un zâmbet. Acum, îl vedea cum era: o coasă. Fără o vorbă, își schimbă poziția și o împlântă în pieptul lui Toma. Bărbatul care folosisese *noi* pentru a vorbi despre planurile lor, când el de fapt se referea la sine și la un rege străin. Bărbatul care socotise că prin vorbe și sfaturi putea să-i ia oștenii Ladei, puterea Ladei, țara Ladei fără să se lupte vreodată cu ea. Ea îi privi chipul în vreme ce murea, întipărindu-și-l în memorie.

O femeie tipă. Mai multe jilțuri păcăniră în vreme ce oamenii se ridicau zoriți. Lada își trase sabia din pieptul lui Toma, apoi făcu semn spre masă.

— Omorâți-i pe toți! zise ea.

Oamenii ei nu se mișcă până ce Bogdan nu-și scoase sabia și pași în față, omorând iute doi boieri. Apoi secerișul începu cu adevărat.

Lada luă un șervet de cârpă și îl folosi pentru a șterge sângele de pe sabia ei. Țipetele erau tulburătoare, însă ea era obișnuită cu tulburările. *Fă-te frate cu dracul până treci puntea.*

Ori ucide-l pe dracul și dă foc punții, în așa fel încât nimeni să nu mai poată să ajungă la tine.

Îi luă câteva clipe până să bage de seamă că în sfârșit țipetele conteniseră. Își ridică privirea. Leșurile erau împrăștiate în odaie. Bărbați și femei căzuți peste masă sau zăcând în propriul lor sânge pe podea, acolo unde încercaseră să scape. Pe oamenii ei nici măcar nu-i trecuseră sudorile.

Era bine că Radu nu era aici, la urma urmelor. Nu voia ca el să vadă așa ceva. Poate că nu ar fi fost nevoie de asta dacă el era aici. Poate că, împreună, ar fi putut să găsească o altă cale.

Însă el îl alesese pe Mehmed, iar ea alesese asta. Nu se putea opri acum. Lada își vârî sabia în teacă.

— Duceți leșurile în curte. Trebuie să vadă toată lumea că o nouă Valahie s-a născut în seara aceasta. După ce vor fi fost arătate, îi vom face lui Petru înmormântarea pe care o merită.

— Dar cum rămâne cu familiile lor? întrebă Bogdan.

— Ucideți-i pe toți moștenitorii Dăneștilor. Nu au nimic de moștenit acum. Le voi da titlurile și pământurile celor care mă slujesc cu adevărat pe mine.

— Lada! Nicolae o prinse de cot; sabia lui era încă în teacă. Nu face asta!

— S-a făcut deja.

— Însă copiii lor...

— Stârpim corupția, astfel încât să putem crește. Fac Valahia puternică. Se întoarse cu fața la el, cu ochii ei la fel de duri ca sabia ei. Nu ești de acord cu mine? Mi-au omorât familia. M-ar fi ucis și pe mine când le-ar fi venit la îndemână. Și voiau ca noi să continuăm sub otomani. Ne-ar fi vândut copiii oștirilor turcești, întocmai ca pe voi. Ca pe *Petru*. Știi că am dreptate.

Nicolae își coborî privirea, cu cicatricea strâmbându-se.

— Eu... Da, știi. Mi-aș dori să o fi făcut în alt fel, însă cred că ai dreptate. Boierii Dănești nu ar fi sprijinit niciodată o nouă

Valahie sub tine. Însă copiii lor sunt nevinovați. Poți să-ți îngădui să dai dovadă de îndurare.

Ea își aminti de alegerea pe care o făcuse Huma de a-l omori pe fratele vitreg al lui Mehmed, un prunc, pentru a se feri de viitoare războaie civile. Uneori, lucrurile groaznice sunt necesare. Însă, spre deosebire de Mehmed, care o avea pe malefica lui mamă, nimeni nu avea să facă aceste alegeri pentru Lada. Nimeni nu avea să o salveze de asta. Trebuia să fie puternică.

— Îndurarea este un lucru pe care nu mi-l pot îngădui. Nu încă. Atunci când Valahia va fi stabilă, când vom fi reclădit, atunci da. Ceea ce facem acum, facem în așa fel încât într-o bună zi îndurarea să poată să supraviețuiască aici.

— În afară de copii.

Glasul lui Nicolae era la fel de gol precum promisiunile boierilor.

— Ai spus că mă vei urma până la capătul pământului.

— Pe rănilor Domnului, Lada! șopti el, clătinând din cap. Într-o bună zi tu vei merge mai departe decât aș putea eu să te urmez.

Îi dădu drumul la braț, apoi înșfăcă leșul lui Toma și îl târi afară din odaie.

Ea făcuse ceea ce era necesar să facă. Privi cum erau scoase toate leșurile. Avea să le însemne trecerea și să recunoască sacrificiul lor lipsit de voie. Căci cu fiecare leș pe care îl scoteau, se apropia tot mai tare de țelul ei. Prinse cu mâna pandantivul atât de strâns, încât o durură degetele.

Era un dragon. Era un prinț. Era singura nădejde pe care o avusese vreodată Valahia de a prospera.

Și ea avea să facă orice ar fi trebuit pentru a ajunge acolo.

Către Lada Dracul, voievodul Valahiei, preaiubită soră,

Constantinopolul a căzut. Mehmed este sultan, împărat, cezar al Romei, noul Alexandru. A unit Răsăritul cu Apusul în noua lui capitală. Ca vasal al său, îți cer cu stăruință să fii de față pentru a celebra victoria lui și a negocia noile clauze cu privire la dările Valahiei și la obolul în ieniceri.

El dorește să te vadă, așa cum și eu doresc. Mă gândesc adeseori la tine și mă întreb dacă, la urma urmelor, am ales bine. Te rog, vino! Mehmed îți va oferi clauze bune și îmi doresc foarte mult să petrec ceva vreme cu tine. Am multe de vorbit cu tine.

Vizita ta este așteptată cu nerăbdare.

*Cu toată dragostea mea și din ordinul
oficial al sultanului, împăratului,
și cezarului Romei,*

Radu Pașa

Către Radu, fratele meu,

Nu-ți recunosc noul titlu, și nici pe al lui Mehmed. Spune-i lașului aceluia mincinos că nu-i trimit felicitări. El nu mi-a trimis niciuna când am luat tronul în pofida lui.

Nu ai făcut alegerea bună.

Spune-i lui Mehmed că Valahia e a mea.

Cu toată sfidarea,

Lada Dracul, prințul Valahiei

PERSONAJELE

FAMILIA DRĂCULEȘTILOR, NOBILI VALAHI

Vlad Dracul: guvernatorul militar al Transilvaniei, voievodul Valahiei, tatăl Ladei și al lui Radu, tatăl lui Mircea, soțul Vasilisei

Vasilisa: mama Ladei și a lui Radu, prințesa Moldovei

Mircea: fiul cel mai mare al lui Vlad Dracul și al primei sale soții, decedate

Lada: fiica și cel de-al doilea copil legitim al lui Vlad Dracul

Radu: fiul și cel de-al treilea copil legitim al lui Vlad Dracul

Vlad: fiul ilegitim al lui Vlad Dracul cu o metresă

CURTEA VALAHIEI ȘI PERSOANELE DIN PROVINCIE

Doica Oana: mama lui Bogdan, persoana care avea grijă de Lada și de Radu în copilărie

Bogdan: fiul doicii, cel mai bun prieten al Ladei în copilărie

Andrei: copil de boier din familia rivală a Dăneștilor, fiul prințului înlocuitor

Aron: fratele lui Andrei

Familia Dăneștilor: familie rivală la tronul Valahiei

Daciana: o fată de țărani de pe moșia boierului Dănești

Toma Basarab: boier din familia Basarab

PERSOANELE DE LA CURTEA OTOMANĂ

Murad: răposatul sultan otoman, tatăl lui Mehmed

Halima: una dintre soțiile lui Murad, mama pruncului Ahmet, moștenitorul asasinat

Mara Brancovici: una dintre soțiile lui Murad, întoarsă în Serbia

Huma: răposata mamă a lui Mehmed și concubina lui Murad

Mehmed: sultanul otoman

Halil Vizirul: fost Halil Pașa, un important sfetnic de la Curtea otomană, loial Constantinopolului

Salih: cel de-al doilea fiu al lui Halil Pașa, fost prieten al lui Radu

Kumal: piosul valiu din cercul intim al lui Mehmed, fratele Nazirei, cumnatul și prietenul lui Radu

Nazira: soția lui Radu numai cu numele, sora lui Kumal

Fatima: servitoarea Nazirei numai cu numele

Amal: un tânăr servitor de la palat care i-a ajutat pe Radu și pe Mehmed în trecut

Suleiman Baltaoğlu: amiralul flotei otomane

Timur: un cetățean otoman care lucrează pentru Mehmed

Tohin: cetățeană otomană, expertă în praf de pușcă, mama lui Timur

Urbana din Transilvania: o expertă în tunuri și artilerie

CERCUL DE APROPIAȚI AI LADEI DRACUL

Matei: un experimentat fost ienicer, unul dintre cei mai vechi oameni ai Ladei

Nicolae: cel mai apropiat prieten al Ladei

Petru: cel mai tânăr oștean din trupa de ieniceri

Ștefan: cel mai bun spion al Ladei

CURTEA UNGARĂ

Ioan Huniade: genial comandant militar al Ungariei, răspunzător pentru moartea lui Vlad Dracul și a lui Mircea

Matei Corvin: fiul lui Ioan Huniade, deținând o importantă poziție în politica de la Curte

Elisabeta: mama tânărului rege, Ladislau Postumul

Ladislau Postumul: tânărul rege bolnav

Ulrich: regentul regelui, sfetnic și protector

FIGURI DE LA CURTEA CONSTANTINOPOLULUI

Constantin: împăratul Constantinopolului

Ioan: moștenitorul Constantinopolului, nepotul lui Constantin

Manuel: fratele lui Ioan, nepotul lui Constantin

Coco: un important căpitan naval

Ciprian: ambasador al Curții, nepotul bastard al lui Constantin

Giustiniani: un italian, cel mai important sfetnic militar al lui Constantin

Elena: o cetățeană din Constantinopol, metresa lui Coco și prietena Nazirei

GLOSAR

asabi: soldați din armata Imperiului Otoman care nu fac parte din trupele oficiale organizate, adesea mercenari sau bărbați în căutare de pradă

bei: guvernator

concubină: o femeie care îi aparține sultanului și nu îi este soție legitimă, dar care poate să dea naștere unor moștenitori legali

Cornul de Aur: corpul de apă care înconjura pe o parte Constantinopolul, blocat de un lanț și de pe care era aproape imposibil de lansat un atac

dracul: *Dragon*, de asemenea, *diavol*, întrucât termenii sunt interschimbabili

foc grecesc: o metodă de a pulveriza un foc lichid, comprimat, cunoscută numai de greci și foarte eficientă în bătălii

Hagia Sophia (Sfânta Sofia): o catedrală construită în perioada de apogeu a erei bizantine, giuvaierul lumii creștine

harem: grup de femei, constând din soții, concubine și servitoare, care îi aparține sultanului

Hodighitria: icoană, o relicvă sfântă, despre care se spunea că ar fi fost pictată de un apostol și care era folosită pentru protecția religioasă în Constantinopol

Galata: un oraș-stat pe cealaltă parte a Cornului de Aur, vizavi de Constantinopol, în aparență neutru

galeră: corabie de război, de mărimi diferite, manevrată în bătălii prin pânze și vâsle

ieniceri: membri ai forței militare profesionale de elită, luați de copii din alte țări, convertiți la islamism, educați și antrenați pentru a-i fi loiali sultanului

Ordinul Dragonului: Ordinul Cruciaților binecuvântați de papă

pașă: un nobil din Imperiul Otoman, numit de sultan

Rumeli Hisari: fortăreață construită pe un mal al Strâmătorii Bosfor drept pereche fortăreței Anadolu Hisari

spahiu: comandant militar răspunzător de soldații otomani localnici chemați sub arme în timpul războaielor

stat vasal: țară căreia i se permite să-și păstreze conducerea, însă supusă Imperiului Otoman, cu biruri plătite atât în bani, cât și în sclavi pentru armată

vizir: un nobil de rang înalt, de obicei sfetnic al sultanului

NOTA AUTOAREI

Pentru mai multe informații cu privire la surse pentru un studiu ulterior despre fascinantele vieți ale lui Vlad Țepeș, Mehmed al II-lea și Radu cel Frumos, a se vedea nota autoarei din *Și mă întunec*.

Ca notă în această carte, aș vrea să cer personal scuze națiunii Ungariei și incredibilei sale istorii. Moștenirea familiei Huniade este demnă de propria sa trilogie, însă pentru a nu scrie cărți de trei mii de pagini, am fost nevoită să simplific în mod dramatic și să comprim lucrurile, astfel încât să se potrivească nevoilor mele narative. În definitiv, aceste cărți sunt opere literare de ficțiune. Încerc să înglobez cât de multă istorie posibil, cu respectul cuvenit, și îi încurajez pe toți cei curioși să continue să studieze această perioadă și această regiune.

Deși personajele din serie interacționează fiecare cu religia, și în mod deosebit cu islamismul, în diverse moduri, nu am decât respect pentru istoria bogată și minunata moștenire a acestui crez al păcii. Opiniile individuale ale personajelor cu privire la complexitatea credinței, atât a islamismului, cât și a creștinismului, nu le reflectă pe ale mele.

Ortografia diferă între limbi și în timp, la fel și numele. Orice erori sau incompatibilități îmi aparțin.

MULȚUMIRI

În primul rând, pentru a corecta o eroare prin omisiune din *Și mă întunec*: îi mulțumesc lui Mihai Eminescu, genialul poet român care a scris „Trecut-au anii” (tradus în limba engleză ca „Years Have Trailed Past”), o poezie minunată și profund tulburătoare, care se încheie cu versul ce a inspirat titlul aceluia volum: „Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!”

Îi mulțumesc lui Michelle Wolfson, neobositul meu agent. Pur și simplu nu aș fi putut să fac asta fără tine. Pentru încă mulți ani în care eu să-ți trimit e-mailuri de genul: „Am scris un lucru ciudat, te rog gândește-te cum să-l vinzi.”

Îi mulțumesc lui Wendy Loggia, genialul meu editor, a cărei mână călăuzitoare se găsește în fiecare pagină a acestor cărți. Sunt foarte norocoasă să te am, pentru că tu dai formă cuvintelor și carierei mele.

Mulțumiri speciale lui Cassie McGinty, care a scăpat cumva de la a primi mulțumiri în prima carte, însă care a fost un publicist fenomenal și un campion al seriei. Și mulțumesc devastator de minunatei Aisha Cloud, care și-a revendicat dreptul de a le face publicitate Ladei și lui Radu, spre veșnica mea încântare.

Le mulțumesc lui Beverly Horowitz, Audrey Ingerson, echipei First In Line, redactorilor, designerilor copertei, departamentului de marketing și tuturor celor de la Delacorte Press și Random House Children's Books. Sunteți negreșit cea mai bună echipă și cea mai bună editură pe care aș fi putut să mi le doresc. Sunt în mod constant uimită de dăruirea, de inventivitatea și de inteligența voastră.

Mulțumesc grupului internațional Penguin Random House, în special lui Ruth Knowles și Harriet Venn, pentru că a dus-o pe malefica noastră Lada în UK și Australia cu o asemenea eleganță. Sunt foarte invidioasă pentru că ea își petrece timpul cu voi.

Le mulțumesc primilor și ultimilor mei parteneri de critică (asta sună mai amenințător decât este), Stephanie Perkins pentru lecturile de urgență de tipul salvează-mă-te-rogi și Natalie Whipple pentru sprijinul moral de urgență de tipul salvează-mă-te-rogi. Știm cu toții că nu aș fi fost aici fără voi.

Îi mulțumesc, ca întotdeauna, incredibilului meu soț, Noah, fără de care aceste cărți nu ar fi existat niciodată și fără de care viața mea ar fi nașpa. Niciodată nu voi putea să uit cât de norocoasă sunt că te am. Și celor trei copii minunați ai noștri, îmi mulțumesc *mie* pentru că m-am căsătorit cu tatăl vostru și v-am dat mai departe asemenea gene excelente. (Dar vă mulțumesc și pentru că sunteți centrul încântător al vieții mele.)

În sfârșit, m-am temut mereu că oamenii nu se vor conecta cu brutala și malefica mea Lada și cu delicatul și deșteptul meu Radu. Nu ar fi trebuit niciodată să mă îndoiesc de voi. Tuturor celor care i-au îmbrățișat pe frații Dracul și aceste cărți: vă mulțumesc, vă mulțumesc, vă mulțumesc! O fată ar putea să cucerească lumea cu voi alături de ea.

Pentru comenzi și informații, contactați:

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Departamentul de Vânzări

Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București, cod poștal 010517

Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20

Depozit

Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București, cod poștal 060012

Tel.: 021.310.15.30

E-mail: vanzari@edituracorint.ro

Magazin virtual: www.edituracorint.ro

Format: 16/54x84;

Coli tipo: 30

Tiparul executat la:

office@tipografiaeurobusiness.ro
www.tipografiaeurobusiness.ro

NU ARE ALIAȚI, NU ARE TRON. TOT CE ARE E CEEA CE A AVUT ÎNTOTDEAUNA: PE EA ÎNSĂȘI.

După eșecul de a pune mâna pe tronul Valahiei, Lada Drăculea pornește să pedepsească pe oricine îndrăznește să i se pună de-a curmezișul în drumul ei presărat cu sânge. Plină de o furie arzătoare, străbate țara, însoțită de oamenii ei. Dar forța brută nu îi aduce Ladei ceea ce își dorește. Iar gândul la Mehmed, pe care îl poartă în adâncul inimii ei, continuă să o tulbure.

Ceea ce îi trebuie Ladei sunt subtilitatea și priceperea fratelui ei Radu. Dar Mehmed l-a trimis la Constantinopol, căci dorește controlul asupra orașului, iar Radu a căpătat însărcinarea nedorită de spion dublu în spatele liniilor inamice. Pentru prima dată în viață, Radu refuză rugămintele neașteptate ale Ladei pentru ajutor. Sfâșiat între a fi loial față de credință, față de otomani și față de Mehmed, el știe că nu îi datorează nimic Ladei. Dacă ea moare, el nu și-o va ierta niciodată – dar dacă el nu izbândește în Constantinopol, oare Mehmed îl va ierta vreodată?

În vreme ce națiunile se prăbușesc în jurul lor, frații Drăculea trebuie să ia o hotărâre: ce vor sacrifica pentru a-și împlini destinul?

„Splendidă, intensă și convingătoare.”

BOOKLIST

„Întru totul șocantă, în cel mai minunat fel.”

KIRKUS REVIEWS

DE ACEEȘI
AUTOARE:

Partener media:

LEDA EDGE

ISBN: 978-606-793-111-2
ISBN: 978-606-793-365-9

9 786067 933659

www.edituracorint.ro